Kara New Testament

The New Testament in the Kara Language of Papua New Guinea

Kara New Testament
The New Testament in the Kara Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kara long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kara

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:
You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020
4e66a963-7eeb-5dca-b3f8-b1ef6c7ee59d

Contents

FRT 1
Matiu 2
Maak 52
Luuk 83
Jon 132
Faisok 169
Rom 215
1 Korin 241
2 Korin 262
Galesia 276
Efasis 284
Filipai 292
Kolaasi 298
1 Tesalonaika 304
2 Tesalonaika 309
1 Timoti 312
2 Timoti 319
Taitus 324
Failimon 327
Hibru 329
Jems 348
1 Pita 354
2 Pita 361
1 Jon 366
2 Jon 372
3 Jon 373
Juut 374
Kuusan Fasavatan 376
Vapaling 403

A Turoxoian Fa'ui Sina Piran

The New Testament in the Kara language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Kara long Niugini

A Turoxoian Fa'ui Sina Piran
The New Testament in the Kara language of Papua New Guinea
[leu]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 1997, Bible League International

Print publication, 1997 by Bible League International

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

http://pngscriptures.org

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
http:// creativecommons.org/ licenses/by-nc-nd/3.0

Your are free to share — to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait
Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri.** Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long *http://tokplesbaibel.org.* Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating.** Na tu, **yu no ken senisim Tok.**
Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.
Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela.**
Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long *http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode.*
Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela.**

Na Matiu
A Lagasai Roxo Na Matiu A Xaleie
A Ferawaian Paamua

Na Matiu taxa kala xe sina mu Juda pana fufuna lamonan malaan: a fatataganan sina Piran fo savat xo. Nane vubuk faxalit a mu Juda o na Yesus a vil fasavat tuunei a maana ferawaian si Moses e sina mu rabuna ina kuus fatuxai. Xena faxalit famatavase na Matiu taxa kusan faxa'usi a xasano paxakalayan xaves ti kavai. E fulaa nane taxa kuusan faxa'usi a fepitaian e ferawaian si Yesus sait. A buuk aanabe' a fepatoxanan pana xavil pisiguak malaan lana:

1) A xuuskuus sena luluuxan si Yesus - palagasai 1 e 2
2) A fatataganan ti la xunavata i taa savat- palagasai 3 fefexaxaas 7
3) A lagasai ina fatataganan ti la xunavata a kuusan fasavatan- palagasai 8, 9 e 10
4) A fatataganan ti la xunavata ve a so ta buk mo? - palagasai 11, 12 e 13
5) A rabuna aava ri namkai, ri fexaxaas malaan sena xalana wai mata sina Piran- palagasai 14 fefexaxaas 18
6) A fatataganan ti la xunavata taxa waan faasilak- palagasai 19 fefexaxaas 25
7) A mataan e a to fa'ulaian si Yesus- palagasai 26, 27 e 28.

A Matafebun Si Yesus Krais
Lk 3:23-38

1 A sising ina matafebun si Yesus Krais aava buna lava na Devit. E na Devit si a buna lava na Abrahem.

2 A toxan a mu yaan ina matafebun sangafilu saxa pana talafaat ti lana yaan si Abrahem fefexaxaas na Devit:

na Abrahem na tama Aisaak, na Aisaak na tama Yaakop, na Yaakop na tama Juda xuvul pana mu tina;

3 na Juda na tama Peres nare Sira (na ninare na Tamar), na Peres na tama Esron, na Esron na tama Ram,

4 na Ram na tama Aminadap, na Aminadap na tama Naason e na Naason na tama Salmon;

5 na Salmon na tama Boas (na ninana na Rehaap), na Boas na tama Obet (na ninana na Ruut), na Obet na tama Jesi aava na tama King Devit.

6 E a mu matafebun ti lana yaan si Devit fefexaxaas a yaan a mu Juda ri fevipis la bina Babilon: na Devit na tama Solomon (na ninana a tefin si Uraia paamua),

7 na Solomon na tama Rehoboam, na Rehoboam na tama Abiya, na Abiya na tama Aasa,

8-9 na Aasa na tama Jahosafaat, na Jahosafaat na tama Ye'oram, na Ye'oram na tama Usiaa, na Usiaa na tama Jotam, na Jotam na tama Ehas, na Ehas na tama Esakaia,

10 na Esakaia na tama Manaasa, na Manaasa na tama Emon, na Emon na tama Josaia

11 e na Josaia na tama Jehoiakin xuvul pana mu tina.

12 E a mu matafebun ti lana yaan a mu Juda ri ta'ulan na Babilon fefexaxaas a yaan si Yesus: na Jehoiakin na tama Seltiel, na Seltiel na tama Serubabel,

13-15 na Serubabel na tama Ebiut, na Ebiut na tama Ilaiakim, na Ilaiakim na tama Esor, na Esor na tama Sadok, na Sadok na tama Akim, na Akim na tama Eliud, na Eliud na tama Eliesar, na Eliesar na tama Mataan, na Mataan na tama Yaakop

16 e na Yaakop aave na tama Yosep aava tamai si Maria na nina Yesus e na Yesus naang va ri xalie pana Mataa Failai sina Piran.

17 E voxo a toxan a mu yaan ina mu matafebun sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan si Abrahem fefexaxaas a yaan si Devit e sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan si Devit

fefexaxaas a yaan ina vipisan pe Babilon e sangafilu saxa pana talafaat ti la yaan aave fefexaxaas a luluuxan sina Mataa Failai.

A Luluuxan Si Yesus Krais Aava Mataa Failai Sina Piran
Lk 2:1-7

18 A luluuxan si Yesus Krais a savat malaan: na ninana, na Maria, ri fo fakalimaane rao i taa tamai si Yosep. Taasaxa re pife mati xuvul lunai e nane texaas o a tiva sena gutan sina Vovau Xaradak. 19 Na Yosep aava na lavana, a mataa xaradak paaliu e nane bai famangil na Maria la matana mu rabuna. E voxo nane lamon o i taa laxao kasam a kuus fanaian ina tamaian sirie.
20 Na Yosep fo lamon xo pana mo aanabe' taasaxa lana mifan a angelo sina Piran a savat sina e a kuus, "Yosep, lak si Devit, muta lamon faaxaves pana tamaian sime Maria senaso a Vovau Xaradak fo savat sina e nane taxa tiva sena. 21 I taa luk a lak tomexaan e no taa xalie pa Yesus senaso i taa fakaxup a mu rabuna sina xasena vilaana saat siri."
22 A maana mo xapiak aanabe' ri savat xena faxalit famatavasaana ferawaian aava Piran a kuus pana la ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai sina. 23 Ri kuus malaan: "Langai, a tefin palau aava pife mati xuvul pana saxa mataa lunai, i taa tiva e i taa luk a lak tomexaan e ri taa xalie pa Imaanuel." (A malasuf ina isin aanabe' a malaan: Piran taxa waan xuvul pataara.) *Ais 7:14*
24 Layaan na Yosep a para ti la matefan sina, nane usi a fefasaian aava angelo sina Memai a xuuse pana. E nane xel na Maria e lisane xe la lifu sina e i taa tefin sina 25 taasaxa nane pife mati xuvul pana fefexaxaas a yaan nane luk a lak tomexaan aave. E nane xalie pa Yesus.

2

A Mu Rabuna Pana Texaasan Ti Paa Ri Maa Xalum Na Yesus

1 Na Yesus a luxan pe la bina Betlihem lana bina lava Judia layaan na Herot a paamuian a mu Israel. Lamina luluuxan sina saxano rabuna pana texaasan ti paa lasuun paaliu ri filimaan xe pe Jerusalem 2 e ri fiai, "A popo aava paamua king sina mu Juda, fo luxan faa? Maam xalum a vapara aava fakalimaan a savatan sina la nobina simaam e maam filimaan xena nangusaana."
3 Layaan na Herot aava paamua king, a langai pana, nane e maana rabuna pe Jerusalem vaxa ri lalamon faaxaves sena. 4 Nane xel faxuvul a mu memai priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e fin nari, "A Mataa Failai i taa luxan faa?" 5 E ri suie, "Pe Judia la bina Betlihem, senaso a mataa ina kuus fatuxai a kala malaan:

6 'E nano, Betlihem aava waan la
nobina si Juda, no bina modak
taasaxa mu rabuna xapiak ri
taa pife maluf nano senaso
saxa paamua lava aava i taa
paamuian a mu rabuna siak, a
mu Israel, i taa luxan move."
Mka 5:2

7 Lumui, na Herot a xel fun a mu rabuna pana texaasan xena fin nari pana so ta yaan a vapara aave savat e ri xuus fatexaase. 8 E mui nane feng nari xe pe Betlihem e a xuus nari, "Mi fe seng faagutan a lak aave e layaan mi fo tingine mi maa xuusau talo nenia sait ne taa fe nanguse."
9-10 E voxo lana faletan siri ri xalum fulan a vapara naang aava savat pe paa e ri bas paaliu pana faamamaasan. A vapara aave a paamuian nari e fe waan fatak laa'ui xuluna lifu aava lak taxa waan lana. 11 Layaan ri laak la lifu aave ri xalum a lak xuvul pa ninana, na Maria. E ri bukaak e ri nangus a lak aave. E mui ri kas a fafanaian siri e ri tatavai xe sina lak pana 'gol', e vebit pana lasan roxo e a vulut pana lasan roxo aava ri xalie pana 'mur'. 12 E lana mifan a Piran a xuus fatexaas nari o ri muta ulaa xe si Herot. E voxo ri usi a salan patak xe la bina siri.

Na Yosep Xuvul Pa Maria Nare Yesus, Rutul Sinuf Xe Pe Isip

13 Lamina faletan siri a saxa angelo
sina Memai a savat si Yosep lana
mifan e a kuus, “Na Herot i taa feng
a rabuna sina xena sengaana lak talo
ri taa punuxe. Tamasiak xo, siak a
lak xuvul pa ninana e mutul sinuf
xe pe Isip. Mutul taa waan pave
fefexaxaas a yaan ne xuus namutul
pana.”
14 Na Yosep a tamasiak e a xel a
rofenan sina e rutul ta'ulan a bina
pave la xunavung naang xena falet
xe pe Isip. 15 Nane waan pave fe-
fexaxaas a yaan ina maatan si Herot.
A maana mo aanabe' a savat xena
famatavas a ferawaian sina Memai
la ngusuna mataa ina kuus fatuxai.
A kuus malaan: “Ne fo xel a Lak
Tomexaan siak ti pe Isip.” *Osa 11:1*

Na Herot A Fefasaa O Ri Taa Punuk A Mu Rafulak

16 Layaan na Herot a texaas o mu
rabuna pana texaasan ti paa ri fo bit
nane, nane marala faagut. E nane fa-
sei faagutan a mu rabuna ina rawen
sina o ri taa punuk a mu rafulak
tomexaan aava ri toxan a mariaas
taragua e lapia e ri waan pe Betlihem
e la mu bina faasilak. Nane lamon
o i taa vil malaane senaso a rabuna
pana texaasan ri fo xuuse pana so
ta yaan a vapara fo savat. 17 E pana
vilaana malaan, a mo aava mataa
ina kuus fatuxai, na Jeramaia, a kuus
pana, a savat la matavas. Nane kuus:
18 “A mu rabuna pe la bina Rama
ri langai a taangiisan molava
sina saxa tefin, na Resel aava i
taxa tangiis soxot a mu rafulak
sina. Ri fo maat e i taa pife
taxapus pana taangiisan sina.”
Jer 31:15

Na Yosep Xuvul Pana Rofenan, Rutul Ulaa Ti Pe Isip

19 Lamina maatan si Herot, a an-
gelo sina Memai, lana mifan, a sa-
vat si Yosep pe Isip 20 e a kuus,
“Tamasiak, xel a lak xuvul pa ninana
e ulaa xe la bina sina mu Israel
senaso nari aava ri seng a lak xena
punuxaana, ri fo maat xo.”
21 E nane tamasiak e lisan fa'uli
a lak xuvul pa ninana xe la bina
sina mu Israel. 22 Taasaxa layaan na
Yosep a langai o na Aakilas taxa paa-
muian a rabuna pe Judia la vepen
si tamana, na Herot, nane bai falet
xe Jerusalem senaso a mataut. E a
Piran, lana mifan, a xuus fatexaase
o i taa falet xe pe Galili. 23 Nane fe
waan la saxa bina pe Galili aava ri
xalie pa Nasaret. E voxo a mo aava
mu rabuna ina kuus fatuxai ri kuus
pana sena Mataa Failai, a savat la
matavas. Ri kuus malaan: “A rabuna
ri taa kuus o nane ve a mataa ti
Nasaret.”

3

Na Jon Ina Fasufan A Faigotan A Salan Xana Memai

Mk 1:2-8; Lk 3:1-18

1-2 Lana yaan aave, pe la xobingil
pe Judia, na Jon ina Fasufan a falet
xolai xena kuusan fasavat a lagasai
sina. Nane kuus, “Puk a lamonan
simi e ta'ulan a vilaana saat simi
senaso a yaan ina savatan sina fa-
tataganan sina Piran i taxa waan
faasilak.” 3 Na Aisaia aava mataa ina
kuus fatuxai, a ferawai sena mataa
aave malaan:
“A ling ina saxa mataa pe la xobingil i
taa kel, ‘Faigotan a salan xana
Memai, vil faxaradak a salan
sina.” *Ais 40:3*
4 A maana marapi si Jon ri vesane
pana fui ina ‘kaamel’ e a fakaliuan
nane xa pana yowang ina vipin ina
tiir. E nane fuuna ngan a sakawa
e vevoi. 5 A mu rabuna ri falet xe
sina ti pe Jerusalem e a mu bina pe
Judia e ti pe la mu bina faasilak la
Raarum Jordan. 6 Ri kuusan fasavat
a mu vilaana saat siri e nane fasuf
nari la Raarum Jordan.
7 Taasaxa, layaan nane kaalum o
a mu Ferasi xuvul pana mu Sedusi
ri maa savat la bina ina fasufan, a
xuus nari, “Nami ve mi tiui pana
neng! Nase' pebukan nami pana
sinufanaana fakasanaman lava aava
i taa savat? 8 Tamo mi fo puk tapin
nami xa xasena vilaana saat simi
lavaxa, faxalite pana vilaana e faisok

fa'ui. 9 E muta lamon o mi taa
xuus nami xa, 'Na Abrahem ve na
tamataara.' Senaso ne xuus nami
o a Piran a fexaxaas sena fasavat a
rafulak xa Abrahem pana mu faat
aanabe'! 10 A yaamu i taxa waan xo
la funa mu wai e a maana wai aava
ri pife fasavat a xalana roxo a Piran
taa tei tapin nari xe lana fata.
11 "Ne fasuf nami pana raarum
senaso mi puk a lamonan simi.
Taasaxa, saxa i taa savat la miak e
a gutan sina a molava sega e senaso
nenia, ne mataa palau paaliu ne
pife fexaxaas sena tao a 'slipa' sina.
Nane xo i taa fasuf nami pana Vo-
vau Xaradak e fata. 12 A 'fok' xena
fepatoxan a xawa xasena mu kam i
taxa waan la mana e i taa gon a bina
ina fepatoxan a xawa aave e i taa
faxuvul a mu kam ina 'wiit' la lifu
ina fawaanaana e i taa faram a xawa
pana fata aava i taa pife maat."

Na Jon A Fasuf Na Yesus
Mk 1:9-11; Lk 3:21-22

13 Na Yesus xo maa savat la
Raarum Jordan ti Galili talo na Jon i
taa fasufe. 14 Taasaxa na Jon a tafang
taraa pana ti votanaana e a kuus,
"A roxo naak nano, no taa fasufau,
malaafaa si nano, no maa savat siak
xena fasufaan nano?"
15 E na Yesus a suie, "Naboxo, i taa
waan malaan. A roxo taare taa vil
malaane xena faxalit a vilaana fatak
paaliu." E mui na Jon a turoxo pana.
16 Layaan na Jon fo fasufe, na Yesus
a ta'ulan a raarum. E monabe' mon
a xunavata talakas e a xalum a vovau
sina Piran i taxa sivimaan xuluna
malaan sena vaalus. 17 E a ling ti
laa'ui la xunavata a kuus, "Nane na
natuk, ne vubuxan xasingite, nane
fafaamamaasau."

4

Na Setan A Valam Na Yesus
Mk 1:12-13; Lk 4:1-13

1 E mui a Vovau sina Piran a paa-
muian lisan na Yesus xe la xobingil
talo na Setan i taa valame. 2 E na
Yesus a falfaal pana yaan sangafilu
talafaat xurul e felagai. 3 Na Se-
tan aava saxa xena valamaana, a
savat sina e kuus, "Tamo nano ve
no Natuna Piran, xuus a mu faat o
ri taa savat bret." 4 E na Yesus a
suie, "A Xakalayan Taap a kuus: 'A
mataa i taa pife siak a gutan sena
bret sang mon taasaxa i taa siaxe
sena maana ferawaian aava savat ti
la valana Piran." *Vpt 8:3*
5 E mui na Setan a lisane xo xe la
bina taap, na Jerusalem, e fatigineie
laa'ui paaliu xuluna tang lifu lotu
e a kuus, 6 "Tamo nano, no Natuna
Piran, tapin fasivi nano xa senaso a
Xakalayan Taap a kuus:
'Nane taa xuus a mu angelo sina
pama
e nari, ri taa yaas nano xe laa'ui
pana mari
talo a kaam i taa pife du sui
a faat." *Yng 91:11,12*
7 Na Yesus a suie, "E vaxa a
Xakalayan Taap a kuus: 'Muta valam
a Memai, a Piran siim." *Vpt 6:16*
8 E fulaa, na Setan xo a lisane xe
laa'ui xuluna put modus e faxalite
pana mu fatataganan la xavala e a
roxoyan siri e a kuus, 9 "Ne taa tavai
nano pana maana mo aanabe' tamo
no taa bukaak e nangusau." 10 E na
Yesus a suie, "Faapalau sega, Setan!
Senaso a Xakalayan Taap a kuus:
'Nangus a Memai, a Piran siim e no
taa sisiak sina mon." *Vpt 6:13*
11 E mui na Setan a ta'ulane e a
mu angelo xo ri maa savat sina e ri
xavange.

Na Yesus A Tangpat Pana Faisok Sina
Mk 1:14-15; Lk 4:14-15

12 Layaan na Yesus a langai o na
Jon fo vipis, nane ulaa xe Galili.
13 Nane ta'ulan na Nasaret e fe taagul
pe Kapanam aava waan la itina
raarum pe Sebulan e Naaptali. 14 E
malaanabe' a ferawaian si Aisaia sa-
vat la matavas. Nane kuus:
15 "A mu rabuna ti pe la ro bina
Sebulan e Naaptali, a bina la
xasing ina salan aava sivi xe
la laman e a bina la vangana
Raarum Jordan, a ro bina aave
re waan pe Galili e pave a
toxan a rabuna xaves aava ri

pife Juda- 16 a mu rabuna aave
xo ri fo taagul la suk e naboxo
ri xalum a malang molava; e
a malang fo savat xuluri aava
ri taagul lapaana xaxaalua ina
maatan." *Ais 9:1,2; 42:6-7*

17 Ti la yaan aave na Yesus a tang-
pat pana kuusan fasavat a ferawaian
sina Piran malaan, "Puk tapin nami
xa xasena vilaana saat simi senaso
a yaan ina savatan sina fatataganan
sina Piran a faasilak."

Na Yesus A Xel A Rabuna Talafaat Xena Usiaana
Mk 1:16-20; Lk 5:1-11

18 La fena sangasan sina la van-
gana Laman Galili nane xalum a ro
fetinan, na Saimon aava ri xalie pa
Pita nare Endru. Re taxa tapin fasivi
a vana sire la taas senaso re fuuna
faadinan. 19 E na Yesus a kuus, "Me
maa usiau e ne taa fapiti name pana
pataasaana rabuna." 20 E fataapus re
ta'ulan a vana sire e re usie.

21 A falet famodak fulaa e xalum
a xasa rofetinan fulaa, na Jems nare
Jon xuvul pa tamare, na Sebedi. Ru-
tul taxa waan xuluna xaati e rutul
taxa faigotan a vana sirutul. E na
Yesus a xel nare. 22 E fataapus re
ta'ulan a xaati e na tamare e re usie.

23 Na Yesus a falet xolai pe Galili
e nane fepitaa la maana lifu ina
faxuvulan siri e kuusan fasavat a
Lagasai Roxo sena fatataganan sina
Piran. E a maana buk giisan aava fo
sip a rabuna, nane vil faroxoie. 24 A
mu rabuna aave ri xuus fatexaas a
xasanofuna pana e mui a mu rabuna
xapiak pe Siria ri texaas sena e ri
maa lisan a rabuna aava ri giis xe
sina: nari pana maana buk giisan
e pana maasaxan molava, nari aava
vovau saat fo vao nari e nari aava ri
gaga e nari aava mari o kari maat. E
nane xo a vil faroxoi nari. 25 A tang
malila ti Galili, Jerusalem, Judia e ti
la bina Dekaapolis sina mu rabuna
aava ri pife Juda e ti la bina la xasa
paxasing ina Raarum Jordan, nari
xapiak ri usie.

5

Na Yesus A Fepitaa Pana Mu Vilaana Aava Ri Fasavat A Faamamaasan
Lk 6:20-23

1 Layaan nane xalum a malila
aave, nane laak fadak xe xuluna put
e nane nai su' e mu fefeng sina
ri maa savat 2 e nane fapiti nari
malaan:
3 "Nari aava ri texaas o ri pife tigina
fatak la matana Piran sena mu
vilaana siri xa,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a fatataganan sina
Piran va siri.
4 Nari aava ri mimilisaat,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso Piran i taa famalu-
lum nari.
5 Nari aava ri lamon fasivi a isiri xa,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso Piran i taa tavai nari
pana xavala xapiak.
6 Nari aava ri lamon vulai pana mu
vilaana fatak,
malaan sena mataa aava lagai
a lamon vulai pana fan-
ganan,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso Piran i taa famasi
nari.
7 Nari aava ri muluk a xasanofuna e
ri xavang nari,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso Piran i taa muluk
nari vaxa.
8 Nari aava vulai ri vubuk sisiak xe
sina Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso ri taa xalum a Piran.
9 Nari aava ri lisan a luaian la palou
ina rabuna xuvul pana Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a Piran taa xali nari
pana mu rafulak sina.
10 Nari aava rabuna ri vil pengan
nari sena usiaana vilaana fa-
tak sina Piran,
naboxo a naian siri a roxo paaliu
senaso a fatataganan sina
Piran va siri.
11 "A naian simi a roxo paaliu
layaan a rabuna ri ferawai fasaat
semi e ri vil pengan nami e ri bit tifi

nami pana maana bitan saat senaso
mi namkai sega. 12 Mi merao e mi
faamamaas senaso a sepirigus xami
la xunavata a mo molava paaliu.
Paamua ri vil pengan a mu rabuna
ina kuus fatuxai e naboxo ri taxa vil
malaane xe simi sait.

A Ferawaian Paap Pana Sol E Malang

13 “Nami aava mi namkai, mi
malaan sena sol la palou ina mu
rabuna. Taasaxa tamo sol a pife
xakaarik malaafaa mi taa faxakaarik
fulane? E tamo pife xakaarik a piau
ta faisok ina fulaa e a rabuna ri taa
tapine e ri paas xolane.
14 “Nami ve mi malang xana mu
rabuna la xavala. A bina laa'ui
xuluna put pife fexaxaas sena fufu-
nai. 15 E vaxa mu rabuna ri taa pife
faram a laam siri e fune lapaana bi
o lana vuk ina xariu, bo? Piau! Ri
taa faneie xuluna ivin ina talo mu
rabuna xapiak la lifu, ri taa fexaxaas
sena kaalum. 16 E malaanabe' mi
taa faxalit a mu rabuna pana malang
simi talo ri taa xalum a maana faisok
roxo simi e ri taa kuus faatulan na
Tamami laa'ui la xunavata.

Na Yesus A Filimaan Xena Vil Fexaxaasan A Vuputkai La Matavas

17 “Muta lamon o ne fo savat xena
kawaasan a mu vuputkai o ferawa-
ian sina mu rabuna ina kuus fatuxai,
ne pife savat xena kawaasanaan
nari, piau, ne savat xena vil fexax-
aasan nari la matavas. 18 Ne xuus tu-
unei nami, fefexaxaas a yaan a xuna-
vata xuvul pana xavala ri taa malit,
piau ta nekalayan modak ti lana
xakalayan ina vuputkai i taa malit
fefexaxaas a yaan a maana mo aan-
abe' ri taa savat la matavas. 19 Nase'
laxao a saxa vuputkai modak e fapiti
a xasanofuna xena laxawe, i taa
mataa palau paaliu lana fatataganan
sina Piran. Taasaxa, nane aava
langai sena vuputkai e fapiti a xas-
anofuna pana langaiaana i taa mata-
lava lana fatataganan sina. 20 Senaso
ne xuus nami, tamo a mu vilaana
fatak simi ri pife xasliu a mu vilaana
sina mu Ferasi e nari aava ri fepitaa
pana vuputkai, mi taa pife laak la
fatataganan sina Piran.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Vupunuk

21 “Lokavai mi fo langai o mu
priis ri xuus a rabuna: ‘Muta punuk
mataa e nase' a punuk a mataa i taa
tigina lapaana tiisan.’ *Tln 20:13*
22 Taasaxa nenia, ne xuus nami o
nase' ta mataa a maraleian na tina
i taa waan lapaana tiisan. E fulaa,
nase' ta mataa a xuus na tina o ‘A
putum a faat!’ nane, a mu mata-
lava ri taa tiise. Taasaxa, nase' ta
mataa a kuus pana ‘No vavagai!’, i
taa fakasanaman lana fata aava i
taxa raam vulai.
23 “E voxo tamo no taxa laak la
lifu lotu xena lisan a tatavai siim xe
sina Piran e no lamon fa'uli a saxa
tiam a maraleian nano, 24 ta'ulan a
tatavai siim la nona ivin ina fara-
maana tatavai e falet paamu xe si
tiam e vil faroxoi a waanan sime e
mui no taa fe lotu pana tatavai siim.
25 “Tamo saxa mataa rao i lisan
nano xe la bina ina tiisan, vil faroxoi
fatapusan a lagafan sina. Vile layaan
me taxa falet xe la bina ina tiisan
ulaa i tamaa lisan nano xe sina
mataa ina tiisan e nane xo i taa lisan
nano xe sina mataa ina faxatang a
mu vipis e naak i taa pis nano. 26 Ne
xuus tuunei nano o no taa pife mulus
tapinan fefexaxaas no taa sui xapin a
maana faat xapiak.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Femilungaian

Mk 9:42-47

27 “Nami, mi texaas o paamua ri
kuus, ‘Muta mati xuvul pana saxa
aava fo tamai.’ 28 Taasaxa nenia,
ne xuus nami o nase' ta mataa a
kaalum xe sina tefin xena nanoman
a vilaana saat xuvul pana, nane fo
mati xuvul pana xo lana lamonan
sina. 29 E tamo a mataam pamuaan
a fasavat a vilaana saat malaan, put
tapine. Senaso tamo i taa waan i
taa kawaasan a toyan xapiak siim. A
mo roxo o a xavil modak ina taam
i taa malit talo a taam xurul i taa
pife waan la vaa'ul ina fakasanaman
pana fata. 30 E malaan sena mataam,

tamo a maam pamuaan a fasavat a vilaana saat, patal tapine. A mo roxo a xavil modak ina taam i taa malit talo a taam xurul i taa pife waan la vaa'ul ina fakasanaman pana fata.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Fataxapin A Tamaian

31 “Ri fo kuus o nase' ta mataa a ta'ulan na naasana i taa tavaie pana lagasai xena fataxapin a tamaian sire. 32 Taasaxa, ne xuus nami o a mataa a fexaxaas sena ta'ulan na naasana pana fufuna saxa mon: tamo a tefin xo a mati xuvul pana xasafuna. Tamo a mataa a ta'ulan a tefin sina e a tefin aave a tamai fulaa, a mataa aave fo vil favupunoie sena tamaian fa'ui aava saat. E nane aava tamai sina tefin aave, i taxa vil a vilaana saat sait.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Kuus Fakalimaan

33 “Lokavai mi fo langai o ri xuus a rabuna, ‘Muta bit sena fakalimaanan simi. Taasaxa vil fasavat a maana mo aava mi fakalimaan pana xe sina Memai.’ 34 Taasaxa nenia, ne xuus nami, muta fakalimaan pana isina saxa mo. Muta fakalimaan pana xunavata senaso Piran taxa nai paamuian a rabuna pave 35 e muta fakalimaan pana xavala senaso a vena vaapaas sina o pa Jerusalem senaso a bina sina King Lava. 36 E muta fakalimaan pana putum senaso no pife fexaxaas sena lamon faati o a fui siim i taa savat pasak o maxata. 37 Layaan no ferawai, kuus mon pana ‘aang’ o ‘piau’. A so ta mo no kuus pana fulaa a savat sena saxa aava saat paaliu, na Setan.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Susuaa

38 “Mi fo langai pana ferawaian malaan: ‘Tamo a mataa i taa kawaasan a matana saxa mataa, lavaxa a matana mataa aave i taa kawaasanan. E tamo saxa i taa kawaasan a fana xasa mataa, a fana mataa aave i taa kawaasanan sait.’ 39 Taasaxa nenia, ne xuus nami, muta susuaa xe sina mataa aava bilai fasaat xe simi. Tamo saxa i taa tavaf a yaavaam, ti tapuk e lisan a xasa payaavaam. 40 E tamo saxa taa lisan nano xe lana lifu ina tiisan xena siak a ‘siot’ siim lavaxa, tavaie pana marapi ina xakaafutan sait. 41 E tamo ta saxa taa xuus faagutan nano pana yaasaana mo matafan sina xe lasuun fadak, falet xuvul pana xe lasuun paaliu. 42 E layaan ta mataa taa nung nano pan' ta mo, tavaie pana. Layaan ta mataa a vubuxan a mo siim, muta kuus o piau.

Vubuxan Xasingit A Mu Xaiyaas Siim

43 “Mi texaas sena xakalayan aava kuus malaan: ‘Vubuxan xasingit a mu pabung simi e baian faagutan a mu xaiyaas.’ 44 Taasaxa nenia, ne xuus nami, vubuxan xasingit a mu xaiyaas simi e fenung xe sina Piran talo i taa xavang nari aava ri vil pengan nami. 45 A vilaana malaan i taa faxaalit o nami, mi rafulak si Tamami pe la xunavata. Senaso nane a vil falak a ngaas xena malang la mu bina xapiak sina mu rabuna roxo e saat. E a lisan a raafui xena xavang a mu rabuna xapiak, nari aava ri bilai faroxo e nari aava ri bilai fasaat. 46 Xenaso a Piran i taa fasepirigus nami tamo mi vubuxan xasingit a rabuna aava ri vubuxan xasingit nami mon? A mu rabuna ina siak taakis xana paamua lava ti Rom vaxa, ri vil malaane. 47 E tamo mi fasusui a mu timi mon mi pife vil ta mo roxo sena xasafuna, bo? A mu rabuna aava ri pife namkai sena Piran, nari vaxa ri vil malaane. 48 E voxo nami xo mi taa tigina fatak vulai malaan sena Tamami pe la xunavata i taxa tigina fatak vulai.”

6

A Fepitaian Si Yesus Sena Tatavai Xe Sina Mu Valagof

1 Na Yesus a ferawai fulaa e pebukan nari, “Faxatang! Muta vil a maana faisok roxo la matavas talo a mu rabuna ri taa xalume. Senaso tamo mi vil malaane na Tamami pe la xunavata i taa pife tavai nami pana sepirigus.

2 “E voxo, layaan mi xavang a
mu valagof, muta kuusane pana pi-
ifaana tafiu malaan sena mataa xale-
mana maranga. Senaso nari, ri vil
malaane la lifu ina faxuvulan siri
e la salan talo a mu rabuna aava
ri xalum nari, ri taa faatulan nari.
Ne xuus tuunei nami o a Piran taa
pife tavai nari pan' ta sepirigus fu-
laa. 3 Taasaxa, layaan mi xavang a
valagof, vil fune talo piau ta mataa
fulaa i taa texaas sena. 4 E a Piran,
na Tamami aava xalum a maana mo
mi vil fune, i taa fasepirigus nami.

A Fepitaian Pana Vilaana Ina Fenungan Xe Sina Piran
Lk 11:2-4

5 “Layaan mi fenung, muta vile
malaan sena mu xalema maranga.
Senaso nari, ri buk fenung la lifu ina
faxuvulan e pe la femarangaian ina
salan talo maana rabuna xaves ri taa
xalum nari. Ne xuus tuunei nami
o a Piran taa pife tavai nari pan' ta
sepirigus fulaa. 6 Taasaxa, layaan
mi fenung, laak la nobina simi talo
mi taa waan nami sang mon; xao
a matana nobina aave e fenung xe
si Tamami aava waan pave xuvul
pami. E na Tamami aava xalum a so
ta mo mi vile pave, i taa fasepirigus
nami. 7 Layaan mi fenung, muta
ferawai pana maana vapaling palau
malaan sena mu rabuna aava ri pife
Juda. Nari, ri lamon o a Piran taa
sui a fenungan siri senaso ri ferawai
faaxaves. 8 Muta usi a vilaana siri
senaso na Tamami, nane texaas sena
so ta mo mi xaxaalif pana paamuina
yaan mi fine pana.

9 “Mi taa fenung malaanabe':

‘Tamamaam pe la xunavata,
a isaam a xaradak paaliu e
maam suai faagut sena.
10 A fatataganan siim i taa savat-
maan
e a mu vubuxanan siim ri taa sa-
vat la matavas la palou imaam
malaan se' ri savat la xunavata.
11 Tavai nemaam pana fanganan a
fexaxaas xe tanin.
12 E lamon tapin a maana vilaana
saat simaam
malaan semaam xo maam fo la-
mon tapin
a mu vilaana saat sina xas-
anofuna xe simaam.
13 E muta lisan nemaam xe lana
vavalam
taasaxa tivotan nemaam xasena
gutan ina saatan.’

14 Tamo mi lamon tapin a vilaana
saat sina xasanofuna aava ri vile xe
simi, na Tamami pe la xunavata, i
taa lamon tapin a vilaana saat simi
vaxa. 15 Taasaxa tamo mi pife lamon
tapin a vilaana saat sina xasanofuna
lavaxa, na Tamami i taa pife lamon
tapin a vilaana saat simi.

A Fepitaian Sena Vilaana Ina Falfaalan

16 “Layaan mi falfaal, muta
falet xolai pana nonau kanamsaat
malaan sena mu xalema maranga.
Ri falet xolai pana nonau vusiit talo
mu rabuna ri taa xalum nari o ri
taxa falfaal. Ne xuus tuunei nami
o a Piran i taa pife tavai nari pan' ta
sepirigus fulaa. 17 Layaan mi falfaal,
xamak a nonau imi e salei fati a
fui simi 18 talo a rabuna ri taa pife
xalum a falfaalan simi. Na Tamami
sang mon aava mi pife fexaxaas sena
xalume, nane xa taa texaas. E nane
aava xalum a maana mo fufunai mi
fuuna vile, i taa fasepirigus nami.

A Fepitaian Pana Fafanaian Roxo Ti La Xunavata

19 “Nabe' la xavala, muta faxuvul
a fafanaian senaso nabe' a yainiit
e vusulai re kawaasan a maana mo
aave e mu rabuna ina fenau ri taa
kas a lifu e ri fenoue. 20 Taasaxa
laa'ui la xunavata mi taa faxuvul a
maana fafanaian roxo senaso pave a
yainiit e vusulai re taa pife kawaasan
a maana mo aave e mu rabuna ina
fenau ri taa pife laak lana xena fe-
nau. 21 Senaso la so ta bina mi
faxuvul a maana fafanaian roxo simi
lana, a bina aave mi taa lamon fatie.

A Ro Matami Re Malaan Sena Laam

22 “A ro matami ve re ro laam xena
famalang a tami. Tamo a matami a
tateak e matavas, a tami xurul i taa
bas pana malang. 23 Taasaxa, tamo a

matami a saat e gagaali, a tami xurul i taa bas pana suk. E tamo a malang aava waan la tami a suk, a suk aave a molava temasaat.
24 “A mataa a pife fexaxaas sena yaasok lapaana ro mataa piran, piau. Senaso i taa baian a saxa e vubuxan a saxa o i taa faisok faagut lapaana saxa e langai pesalai sena saxa. Mi pife fexaxaas sena faisok lapaana Piran e la yaan naang faisok xena faxuvulaana faat xaanum xa.

Muta Lalamon Faaxaves

25 “E voxo ne xuus nami, muta lalamon faaxaves sena toyan simi: sena so ta mo mi taa ngane o nume o sena so ta marapi mi taa xafut a tami pana. A toyan simi a molava sena fanganan e a tami a molava sena marapi, bo? 26 Kaalum pana mu maanu la tavegof: ri pife xapis a kam o faxuvul a fanganan xena timine la lifu ina fawaanaana. Taasaxa na Tamami pe la xunavata, nane faxatang faroxoi nari. E nami, lana lamonan sina Piran, mi pelalava sena maanu, bo? 27 E nasel a fexaxaas sena famodus a waanan sina nabel la xavala pana lalamon faaxaves?
28 “Xenaso mi taxa lalamon faaxaves sena marapi? Lamon pana mu fur pe la yi, ri pife faisok o vesan a mo xena xafut nari. 29 Taasaxa ne xuus nami o na King Solomon aava toxan a fafanaian xaves, nane pi ta marapi magaaf malaan seri. 30 Tamo a Piran i taa famaus a yi aava waan tanin e mafu ri sung a fata pana, naak i taa tamana tavai nami pana marapi xena xafut nami xa, bo? Ai, a namkaian simi a modak paaliu! 31 E voxo muta lalamon faaxaves e kuus malaan: ‘A fanganan siak i taa savat ti faa? o a numan siak? o marapi siak?’ 32 A mu rabuna aava ri pife namkai sena Piran, ri fuuna lalamon faaxaves sena maana mo malaan. Taasaxa na Tamami pe la xunavata, nane texaas o mi vubuxan a maana mo aave. 33 E voxo nami, mi taa seng paamuin a fatataganan sina Piran e a vubuxanan fatak sina e layaan mi vil malaane, nane xo i taa tavai nami pana maana mo xapiak aave vaxa. 34 E voxo, muta lalamon faaxaves pana so ta mo i taa savat mafu. A yaan mafu a toxan a lagafan sina xa. A lagafan ti tanin mon a fexaxaas, muta falavaie.

7

Muta Tiis A Xasanofuna

1 “Muta tiis a xasanofuna talo no taa pife tiisan. 2 Senaso no taa tiisan malaan sel no tiis a xasanofuna. E so ta buk ngangai aava no tiis a xasanofuna pana no taa tiisan pana vaxa.
3 “Senasou no xalum a wai modak la mata tiam taasaxa no pife lamon pana wai modus aava waan la mataam? 4 Xenaso no taa xuus na tiam, ‘Man, ne taa siak tapin a newai modak la mataam’ layaan nano xa no toxan a wai modus la mataam. 5 Mataa xalema maranga! Paamua xo, siak tapin a wai modus la mataam xa e mui, layaan no kaalum famatavas, no taa siak tapin a wai modak la mata tiam.
6 “Muta tavai a mu piu pana mo motaap; muta tapalan a mo roxo paaliu malaan sena xixiut la nona mu vio. Tamo no vil malaane, ri tamaa paas xolane e ti tapuk fa'ulaa xena falou nano.

Nung A Piran Pana Maana Mo Aava No Vubuxane
Lk 11:9-13

7 “Fin a Piran pana maana mo aava no vubuxane e no taa siaxe, seseng e no taa tingine, vipit la matana lifu sina Piran e i taa kase xe siim. 8 Senaso nasel ta mataa i taa fiai i taa siaxe; nasel ta mataa i taa seseng i taa tingine; nasel ta mataa i taa vipit la matana lifu sina Piran i taa kase xe sina.
9 “Nami mu tamana rafulak, mi taa pife tavai a lak simi pana faat layaan a fin nami pana bret, bo? 10 O tamo a fin nami pana din mi taa pife tavaie pana tiui, bo? 11 E tamo nami aava mi rabuna saat, mi tavai a mu rafulak simi pana maana mo roxo, tuuna paaliu na Tamami pe la xunavata, i taa tavai nari aava ri

fine, pana maana mo roxo. 12 E voxo,
lana maana mo xapiak bilai xe sina
xasanofuna malaan se' no vubuk o ri
taa bilai xe siim: a vilaana aanabe' a
fufuna mu vuputkai e mu fepitaian
sina mu rabuna ina kuus fatuxai.

Laak La Matana Yalaxau Aava Modak

13-14 "A salan aava falet xe la bina
ina kawaas vulai a molava e a
matana yalaxau xe pave a talakas
falava e maana rabuna xaves ri san-
gas usi a salan aave. Taasaxa matana
yalaxau xe sina toyan tuuna a modak
e a salan xe pave a modak paaliu e
piau ta rabuna xaves ri tingin a salan
aave. Taasaxa nano, no taa laak xe
lana matana yalaxau aave xena siak
a toyan vulai.

A Wai E Xalana

15 "Faxatang sena mu rabuna ina
kuus fatuxai bit. Ri savat simi pana
vilaana mam malaan sena sipsip
taasaxa lana xunus iri ri malaan
sena piu vupung. 16 Mi taa taraxali
nari sena vilaana siri. A yeis tuturuk
pife fasavat a xalana wain marafut
e a yi palau pife fasavat a xalana
xakaap. 17 A wai roxo e tateak i
taa fasavat a xalana marafut taasaxa
a wai aava pife boak faroxo i taa
fasavat a xalana mopaak aava pife
roxo. 18 A wai roxo e tateak pife fex-
axaas sena fasavat a xalana mopaak
aava pife roxo e a wai aava pife boak
faroxo pife fexaxaas sena fasavat a
xalana marafut e roxo. 19 E ta wai
aava pife fasavat a xalana roxo i taa
tei tapinan xe lana fata. 20 E voxo,
mi taa taraxali a mu rabuna ina kuus
fatuxai bit sena vilaana siri.

A Yaan Layaan A Piran I Taa Tiis A Mu Rabuna

21 "Pife nari xapiak aava ri fuuna
xali vulanau pana Memai siri, ri taa
laak la fatataganan sina Piran, piau.
Nari aava ri usi fatak a vubuxanan
si Tamaang pe la xunavata mon, ri
taa laak lana. 22 Layaan a yaan ina
tiisan taa savat a maana rabuna ri
taa xuusau, 'Memai, Memai! Maam
kuusan fasavat a Lagasai sina Piran
lapaana gutan ina isaam, bo? E
maam gei tapin a maana vovau saat
e vil a maana mo fa'ipul lapaana
gutan ina isaam, bo?' 23 E nenia, ne
taa xuus nari, 'Ne ngalngolan nami.
Faapalau sega, nami aava mi vil a
mu vilaana saat.'

A Ro Buk Mataa Ina Vavesai
Lk 6:47-49

24 "E voxo nase' ta mataa a lan-
gai a ferawaian siak e usie, i taa
malaan sena mataa pana texaasan
aava vesan a lifu sina xuluna faat
tateak. 25 E a raafui a molava e
a ulim molava a savat e a reref a
fiit faagutan a lifu aave e pife poxo
senaso a fufuna tateak. 26 Taasaxa
nase' ta mataa a langai pesalai sena
ferawaian siak, nane malaan sena
mataa vungut aava vesan a lifu sina
la gun tataavus. 27 E a raafui a
molava e a ulim molava a savat e a
reref a fiit faagutane e poxo. E a lifu
aave a tagalas xapiak."

28 Layaan na Yesus fo fataxapin a
ferawaian aanabe' a malila ri ipulan
a fepitaian sina. 29 Senaso nane
pife fepitaa malaan sena mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai, piau, a
fepitaian sina a toxan a gutan ina.

8

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Tana Tapak
Mk 1:40-44; Lk 5:12-14

1 Layaan na Yesus a sivimaan ti
xuluna put a malila ri usie. 2 E lana
yaan naang a mataa tana tapak maa
bukaak la ka Yesus e kuus, "Memai,
tamo no vubuxane no fexaxaas sena
vil faroxoiau."

3 Na Yesus a talangai xe sina pana
mana e tawe e a suie, "Aang, ne
vubuxane. Savat roxo!" A tana
mataa aave a savat roxo fa'ipul sena
giisan sina. 4 E na Yesus a xuuse,
"Langai! Muta xuus ta mataa pana.
Falet fatak xe sina priis talo i tafe
taxan faroxoi a taam, e mui no taa
tatavai pana mo aava na Moses a
kuus pana xena faxalit a rabuna
pana vil faroxoiaan nano."

Na Yesus A Vil Faroxoi A Sisiak Sina Saxa Paamua Ina Rawen Ti Rom
Lk 7:1-10

5 Layaan na Yesus a laak la
bina Kapanam a saxa paamua ina
rawen ti Rom a savat sina e fenung
pana xakaavangan sina malaan,
6 “Matalava, a sisiak siak pe la lifu, a
giis la ivin sina. A pife fexaxaas sena
falet xolai e taxa maasak faagut.”
7 Na Yesus a kuus, “Ne taa fe vil
faroxoie.”
8 Taasaxa paamua aave a suie,
“Piau Matalava, no taa pife savat la
lifu siak senaso nano, no matalava
e nenia, ne mataa palau. No taa
kuus mon e a sisiak siak i taa roxo
fulaa. 9 Nenia sait, ne waan la-
paana tateaxan ina paamua siak e ne
toxan a rabuna ina rawen lapaana
tateaxan iga. Ne taa xuus a saxa
pana ‘Falet!’ e a falet; ne xuus a saxa
pana ‘Man’ e a filimaan e ne xuus
a saxa yaasok siak pana ‘Vil a mo
aanabeˈ’ e nane vile.”
10 Layaan na Yesus a langai pana
mo aanabeˈ a ipul faagut sena e a
kuus xe sina mu rabuna aava ri
waan xuvul pana, “Ne xuus tuunei
nami, ne pi titingin ta saxa pe Israel
pana namkaian malaanabeˈ. 11 Ne
xuus nami o maana rabuna ri taa sa-
vat ti paa e ti kol e taa nai la fenamo
molava lana fatataganan sina Piran
xuvul pa Abrahem, Aisaak nari na
Yaakop. 12 Taasaxa, nari aava Piran a
siak fati nari paamua, ri taa tapinan
xe lana suk e pave ri taa taangiis
faagut e faxakengat a fari.”
13 E mui na Yesus a xuus a paamua
ti Rom, “Falet xe la lifu siim e a so
ta mo no namkai sena i taa savat
la matavas xe siim.” E a sisiak sina
paamua aave a savat roxo monabeˈ
mon.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Xaves
Mk 1:29-34; Lk 4:38-41

14 Layaan na Yesus a laak la lifu
si Pita, nane xalum na imu Pita
taxa mati la ivin pana tana lala-
gaf. 15 Nane tao a mana e a lalagaf
a malit faˈipul e a tana feroxo e
nane tamasiak e faigotan a fanganan
xana.
16 La vung aave a rabuna ri lisan-
maan a mu rabuna pana vovau saat
xe si Yesus. E na Yesus pana fer-
awaian mon a gei tapin a mu vovau
saat e a vil faroxoi nari xapiak aava
ri toxan a maana buk giisan. 17 E
malaanabeˈ nane fasavat famatavas
a maana mo aava na Aisaia, saxa
mataa ina kuus fatuxai, fo ferawai
pana. A kuus,

“Nane xa a siak tapin a giisan sitaara
e mulus tapin netaara sena
maasaxan.” *Ais 53:4*

A Rovaat Aava Re Buk Usi Na Yesus
Lk 9:57-60

18 Lavaxa, layaan na Yesus a
kaalum o a malila ri fakaliuane,
nane fasei faagutan a mu fefeng sina
o ri taa falet fatak xe la xasa paxasing
ina raarum. 19 E saxa mataa ina fepi-
taa pana vuputkai maa savat sina e a
kuus, “Mataa ina Fepitaa, ne taa usi
nano tamo no falet xe faa.”
20 E na Yesus a suie, “A mu piu
vupung ri toxan a liing siri e mu
maanu la tavegof ri toxan a singa
siri, taasaxa a Natuna Mataa piau ta
nobina xena mati fangaafus.”
21 A saxafuna aava usi na Yesus, a
kuus, “Memai, paamua turoxo o ne
taa fe xaafan na Tamaang.”
22 Taasaxa na Yesus a suie, “Usiau e
taˈulan a mu rabuna aava ri fo maat
xena xaafan a mamaat siri xa.”

Na Yesus A Famararol A Reref E Tof Molava
Mk 4:36-41; Lk 8:22-25

23 Layaan na Yesus a xawas xuluna
xaati a mu fefeng sina ri xawas sait.
24 E a tang reref molava xuvul pana
raafui re savat faˈipul la laman e a
xaati aave faasilak i lus. Taasaxa na
Yesus i taxa matef. 25 A mu fefeng
sina ri fe faparaye e ri kuus, “Memai!
Fakaxup netaara ulaa taara tamaa
xarak!”
26 Na Yesus a sui nari, “Xenaso
mi mataut temasaat? A namkaian
simi a modak paaliu, bo?” E mui a
tamasiak e fasei a reref e tof molava

pana re taa taxapus e a reref e tof molava re mararol.
27 E nari xapiak ri ipul e ri kuus,
“Nane nase'? Nane ve a so ta buk
mataa? A reref e tof molava re
langaie.”

Na Yesus A Mulus Tapin A Rovaat Tomexaan Sena Maana Masalai
Mk 5:1-20; Lk 8:26-39

28 Layaan na Yesus maa savat la
xasa paxasing ina raarum la bina ri
xalie pa Gadarin, a rovaat tomex-
aan pana maana masalai re savat
ti la matana xawaa e re fesuaian
na Yesus. A rovaat aave re toxan
a gutan molava e a rabuna ri pife
fexaxaas sena sangas liu et la salan
aave. 29 E layaan re xalum na Yesus
re xukulai faagut, “Rao no sivin ne-
maame, Natuna Piran? No fo savat
xena fakasanamaan nemaame paa-
muina yaan fatak ina tiisan, bo?”
30 A toxan a tagaan vio taxa waan
faasilak e ri taxa fangan. 31 E
a mu masalai ri nung na Yesus,
“Tamo no feng tapin nemaam xas-
ena rovaat aanabe' feng nemaam xe
lana tagaan vio aapave.”
32 E na Yesus a xuus nari, “Falet!”
E voxo ri ta'ulan a rovaat aave e
ri fe vao a tagaan vio. A mu vio
xapiak ri fala sivi ti la xasing ina
put xe lana raarum aave e ri fexarak
e ri maat. 33 A mu tomexaan aava
ri fuuna faxatang a tagaan vio aave
ri sinuf xe la bina faasilak e pave
ri kuusan a xuuskuus xurul e a so
ta mo a savat sina rovaat tomexaan
aava mu masalai fo ta'ulan nare. 34 E
voxo a mu rabuna xapiak ti la bina ri
fesuaian na Yesus. Layaan ri xalume,
ri nung faagutane o i taa ta'ulan a
bina siri.

9

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Maalapen Pe Kapanam

1 Lavaxa, na Yesus a xawas xuluna
xaati e fe ulaa xe la xasa paxasing
ina raarum xe la bina fatak sina.
2 E pave, ri lisan a mataa maalapen
aava mati la ivin xe sina. Layaan a
xalum nari, a texaas o a namkaian
siri a tateak e a kuus xe sina mataa
maalapen, “Muta mataut, ka fesing!
A mu vilaana saat siim fo lamon
tapinan.”
3 E saxano rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri fexuus nari xa, “A mataa
aanabe' a lamon o nane ve a Piran! I
taxa sarak sena Piran!”
4 Taasaxa na Yesus a texaas sena
so ta mo ri taxa lamon pana e a
kuus, “Xenaso mi taxa lamon pana
maana mo mosaat malaan? 5 Ne
fexaxaas sena kuus, ‘A vilaana saat
siim fo lamon tapinan,’ o ‘tamasiak e
sangaset’. A so ta mo a malui sega
xena ferawai pana? 6 Taasaxa ne
taa faxalit nami o a Natuna Mataa a
toxan a tateaxan xena lamon tapin a
vilaana saat nabe' la xavala.” E nane
xuus a mataa maalapen, “Tamasiak,
yaas a ivin siim e no ulaa xe la lifu
siim!” 7 A mataa aave a tamasiak
e ulaa xe la lifu sina. 8 Layaan a
rabuna ri xalume, ri mataut e ri kuus
faatulan a Piran senaso nane tavai a
rabuna pana tateaxan malaan.

Na Yesus A Xel Na Matiu Xena Usie
Mk 2:14-17; Lk 5:27-32

9 Layaan na Yesus i taxa ta'ulan a
bina aave a xalum a mataa ina siak
taakis i taxa nai la nobina faisok sina,
a isina na Matiu. E na Yesus a xuuse,
“Usiau.” E na Matiu a tamasiak e
usie.
10 E lumui layaan na Yesus taxa
fangan xuvul pa Matiu, a maana
rabuna xaves ina siak taakis xuvul
pana xasano rabuna saat ri maa nai
fangan xuvul pa Yesus e mu fefeng
sina. 11 Saxano Ferasi ri xalum a
vilaana aanabe' e ri fin a fefeng
si Yesus, “Xenaso a matalava simi
a fangan xuvul pana rabuna saat
malaanabe'?”
12 E na Yesus a langai e sui nari,
“A mataa ina irin a pife xavang nari
aava ri piau ta giisan taasaxa i taa
xavang nari aava ri giis. 13 Falet e
lamon pana malasuf ina ferawaian
sina Piran aava kuus, ‘Ne vubuxan a
vilaana ina fangaasik e pife vilaana
ina tatavai pana mu tiir.’ Ne fo savat
xena xelaana rabuna saat talo ri taa
usiau e pife xena xelaan nari aava ri
roxo.”

A Fiaian Sena Vilaana Ina Falfaal
Mk 2:18-22; Lk 5:33-39

14 E mui a mu fefeng si Jon ina Fasufan ri maa savat si Yesus e ri fine, “Xenaso nemaam e mu Ferasi maam fuuna falfaal faaxaves taasaxa mu fefeng siim ri pi ri falfaal?”

15 Na Yesus a sui nari, “Mi lamon o a mu fesing sina mataa aava i taa tamai, ri taa kanamsaat layaan ri taxa waan xuvul pana fesing siri, bo? Piau, ri taa pife kanamsaat. Taasaxa a yaan i taa savat layaan a mataa aava tamai, i taa pife fexaxaas sena waan xuvul pari e lana yaan aave ri taa falfaal.

16 “Piau ta mataa i taa kap a marapi ina vupung xavai pana nemarapi faˈui. Senaso, layaan i taa xamak a marapi faˈui i taa gat e i taa ririk falavai a valof ina vupung aave. 17 E vaxa, piau ta mataa i taa timin a raarum ina xalana wain lana saxa mo aava ri vesane pana vipin xavai ina meme aava pagala senaso, layaan a raarum ina xalana wain aave i taa siak vuvusen lana, i taa tuguput a vipin pagala aave. E a raarum ina xalana wain aave i taa talatiu e a mu vipin ri taa kawaasanan. Taasaxa ri taa timin a raarum ina xalana wain lana mo ina vipin aava faˈui e i taa fadatan talo nare xapiak re taa waan faroxo.”

Na Yesus A Fatatoi Faˈuli A Lak Tefin Sina Saxa Paamua Sina Mu Juda
Mk 5:22-43; Lk 8:41-56

18 Layaan na Yesus i taxa ferawai xe siri pana maana mo aanabeˈ a saxa paamua sina mu Juda maa savat sina e bukaak la nona e a kuus, “A lak tefin siak fo maat monabeˈ mon. Taasaxa tamo no taa tao a putuna i taa to faˈulaa.” 19 E na Yesus a tamasiak e usie xuvul pana mu fefeng sina.

20-21 Layaan na Yesus taxa sangas et a tefin aava toxan a lagafan pana ragei lava pana mariaas sangafilu saxa pana taragua, a savat la mina senaso a ilisai, “Naak ne taa tao a marapi sina mon e ne taa roxo fulaa.” E voxo a tao a xasing ina marapi sina.

22 Na Yesus a tapuk faˈulaa e a xalume e a kuus, “Muta mataut, tefin! A namkaian siim fo vil faroxoi nano.” E monabeˈ mon a tefin aave a roxo.

23 E mui na Yesus a laak la lifu sina paamua aave. Layaan a xalum a rabuna ri taxa piif farawei a tungaal ina xaxaafai e mu rabuna ri taxa tangiis a mamaat 24 a kuus, “Faapalau, a lak tefin aave pife maat, i taxa matef mon.” E nari, ri nangan xuluna. 25 Taasaxa layaan a paamua aave fo feng tapin a malila xe lamalei na Yesus a laak xe la nobina aava lak tefin taxa mati lana e fe tao a mana e nane tamasiak. 26 A kuusanaana mo aave a falet xolai la mu bina xapiak.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Rovaat Aava Matare Piif

27 E na Yesus a taˈulan a bina aave e lana sangasan sina a rovaat aava matare piif, re usie e re xukulai, “Natu Devit, Muluk nemaame!”

28 Layaan nane fo laak la lifu, a rovaat aave re maa savat sina e nane fin nare, “Me namkai o ne fexaxaas sena vil faroxoi name, bo?”

E re suie, “Aang, Matalava.”

29 E na Yesus a tao a matare e a kuus, “I taa savat malaan sena namkaian sime!” 30 E re fexaxaas sena kaalum fulaa. Na Yesus a xuus faagutan nare, “Muta xuus fatexaas ta mataa pana.” 31 Taasaxa layaan re falet, re fexuus a maana rabuna xaves la maana mu bina xapiak, pana.

Na Yesus A Vil Faferawai A Mataa Po

32 Layaan a rovaat aave re taxa falet, saxano rabuna ri lisan a mataa aava po sena vovau saat, xe si Yesus. 33 E layaan na Yesus a gei tapin a vovau saat aave a mataa aava tamu po a ferawai. A mu rabuna ri ipul e ri kuus, “Taara pi xaxalum ta mo malaanabeˈ pe Israel.”

34 Taasaxa mu Ferasi ri kuus, “Nane fuuna gei tapin a mu vovau saat lapaana gutan sina paamua lava ina mu vovau saat.”

A Mu Rabuna Faisok Ri Pife Xaves

35 Na Yesus a falet xe la maana
mu bina lava e modak e fepitaa la
mu lifu ina faxuvulan siri e kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo sena fa-
tataganan sina Piran e vil faroxoi
a rabuna pana maana buk giisan
xapiak. 36 Layaan a xalum a malila, a
muluk nari senaso ri lamon faaxaves
sena maana mo e ri piau ta saxa
xena xavang nari. Ri malaan sena
mu sipsip aava ri piau ta mataa xena
faxatang nari. 37 E a xuus a mu
fefeng sina, “A mu rabuna aanabeˈ ri
malaan sena fanganan la uma aava
matoxol. Taasaxa rabuna ina faisok
ri pife xaves fexaxaas xena faxuvule.
38 Fenung xe sina Piran aava mataa
tafuna uma aave o i taa feng a maana
rabuna ina faisok xe la uma xena
faxuvul a fanganan aava matoxol.”

10

A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua

Mk 3:16-19; Lk 6:14-16; Fk 1:13

1 Na Yesus a xel faxuvul a mu
yaamut sangafilu saxa pana taragua
sina e tavai nari pana tateaxan xena
gei tapin a mu vovau saat e vil
faroxoi a rabuna pana maana buk
giisan xapiak.

2 A isina mu yaamut sangafilu saxa
pana taragua aave a malaan: paa-
mua, na Saimon aava ri xalie pa Pita
xuvul pa tina, na Endru e na Jems
xuvul pa tina, na Jon aava re ro lak si
Sebedi. 3 E na Filip nare Baatalamiu,
na Tomas nare Matiu aava mataa
ina siak taakis; na Jems aava lak si
Elfias e na Taadius, 4 na Simon aava
waan la parabuna ri xalie pana Selot
e na Judas Iskeriot aava pet lisan na
Yesus.

Na Yesus A Feng A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Xena Vil A Faisok

Mk 6:8-11; Lk 9:3-5; 10:4-12

5 Na Yesus a feng a mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua aanabeˈ
e a xuus nari, “Muta falet xe lanˈ
ta bina sina mu rabuna aava ri pife
Juda o xe lanˈ ta bina sina mu Same-
ria. 6 Taasaxa, mi taa falet xe sina
mu Israel senaso ri malaan sena mu
sipsip aava ri milung. 7 Falet e kuus
fasavat malaan, ‘A fatataganan sina
Piran i taxa waan faasilak.’ 8 Vil
faroxoi a mu rabuna aava ri giis, fa-
tatoi faˈuli a mu mamaat, vil faroxoi
nari pana tari tapak e gei tapin a mu
masalai. Mi fo siak xatam a tateaxan
xena faisok aanabeˈ e voxo mi taa
xavang xatam a rabuna. 9 Muta
siak ta faat, 10 muta yaas a bi pana
maana mo pami; muta siak a marapi
ina vupungan o ‘slipa’ o xipa fulaa.
A rabuna ri taa fakas a mataa ina
faisok pana fanganan e a maana mo
xana.

11 “Layaan mi savat la bina lava
o modak, laak lana e seng a mataa
roxo aava i taa kas a lifu sina xe
simi e waan xuvul pana fefexax-
aas a yaan mi taˈulan a bina aave.
12 Layaan mi laak lana lifu aave fa-
susui nari malaan, ‘A luaian i taa
waan xulumi.’ 13 E tamo a rabuna ti
lana lifu aave ri kas a lifu siri xe simi,
fin a Piran o i taa faluai nari. Tamo
piau, a luaian aave i taa ulaa xe simi.
14 E tamo a rabuna lana saxa lifu o
bina ri taa pife kas a lifu siri xe simi o
langai simi, taˈulan a bina aave e saf
tapin a pof la kami. 15 Ne kuus tuuna,
lana yaan ina tiisan lava sina Piran,
a Piran i taa faxalit a mu rabuna
saat ti Sodom nare Gomora pana
mamaaluxan molava sena rabuna ti
la maana bina aave. 16 Langaiau!
Ne taxa feng nami xe la mu bina
xaves malaan sena mu sipsip aava ri
pife fexaxaas sena vil votan nari xa
xasena mu piu vupung aava ri lagai
faagut. Mi taa faxatang seri e muta
tigina xuvul pari.

A Rabuna Ri Taa Vil Pengan A Mu Yaamut Si Yesus

Mk 13:11-13; Lk 21:12-17

17 “Faxatang! Senaso a toxan a
rabuna ri taa pis nami e fatiginei
nami la matana rabuna ina tiisan ti
la mu bina e ri taa inis faagutan nami
pana yeis lana lifu ina faxuvulan siri.
18 Ri taa fatiginei nami la matana
mu paamua ti Rom e mu paamua ti

la mu bina lava senaso mi namkai
sega e mi taa kuus xakaavang sega xe
sina mu paamua aave e mu rabuna
aava ri pife Juda. 19 Layaan a mu
rabuna aave ri pis lisan nami xe lana
bina ina tiisan, muta lamon faaxaves
pana so ta mo mi taa ferawai pana o
malaafaa mi taa kuusan famatavase
senaso layaan a yaan fatak i taa savat
a Piran i taa xuus nami pana so ta
mo mi taa ferawai pana. 20 A maana
vapaling aava mi ferawai pana ri
taa pife mu vapaling simi fatak. A
Vovau si Tamami pe la xunavata, i
taxa ferawai la ngusumi.

21 “A mu rabuna tomexaan ri taa
pet lisan a mu tiri xa xena punuxaan
nari e a tamana rafulak ri taa vil
malaane sena rafulak siri. E mu
rafulak ri taa taaluugan na ninari e
tamari xena punuxaan nare. 22 A
mu rabuna xapiak ri taa baian nami
senaso mi namkai sega. Taasaxa
nase' ta mataa i taa lo tigina fa-
tateak lana namkaian sina fefexax-
aas a yaan fataxapiak, i taa kaaxup.
23 Layaan ri vil pengan nami la saxa
bina, sinuf xe la xasa bina. Ne kuus
tuuna o mi taa pife lisan a lagasai
siak xe la mu bina xapiak pe Israel
paamuina filimaanan sina Natuna
Mataa.

24 “A rabuna u'usi ri pife mata-
lava sena rabuna ina fepitaa siri e a
yaasok a pife matalava sena mataa
tafuna. 25 E voxo a mataa u'usi i
taa faamamaas layaan i taa malaan
sena mataa ina fepitaa sina e a yaa-
sok layaan i taa malaan sena mataa
tafuna. Tamo ri fo xali a paamua ina
matafetama pana Bilsibul,* naak ri
taa xali a mu rabuna la matafetama
sina pana vaxa.

26 “E voxo muta mataut seri senaso
a maana mo xapiak aava fufunai
i taa savat la matavas talo a mu
rabuna ri taa texaas sena.

27 “A so ta mo ne xuus nami sang
mon pana mi taa kuusane la palou
ina mu rabuna e so ta mo taara fo
ferawai pana la palou itaara mon, mi
taa xukulai pana talo a mu rabuna
xapiak ri taa langaie. 28 Muta matau-
tan nari aava ri taa punuk a vipin
simi taasaxa ri pife fexaxaas sena
punuk a xunus imi. Taasaxa mi
taa mataut sena Piran aava fexaxaas
sena kawaasan xapin a vipin xuvul
pana xunus ina mataa la bina ina
fata aava i taxa raam vulai. 29 A
tuuna, mi taa maraan a ro maanu
modak pana fomirak faat taragua
taasaxa tamo na Tamami a pife tur-
oxo pana, pi ta saxa siri i taa poxo
xe lapia e maat. 30 E fulaa, a Piran
xa a texaas sena xakatan ina fui simi
a talavisan. 31 E voxo muta mataut
senaso nami, mi pelalava sena mu
maanu xaves la matana Piran.

Nari Aava Ri Tigina Xuvul Pa Krais E Nari Aava Ri Gilise

32 “Layaan a mataa i taa kuus
fasavat la palou ina rabuna o nane
namkai sega, nenia, ne taa xuus na
Tamaang la xunavata o nane aave
a usiau. 33 Taasaxa, nase' ta mataa
a faaxolusanau la palou ina rabuna,
ne taa xuus na Tamaang la xunavata
o ne ngalngolane.

Na Yesus A Lisan A Fevisan La Palou Ina Rabuna E Pife Luaian

34 “Muta lamon o ne fo savat la
xavala xena lisan a luaian, piau. Ne
pife savat xena lisan a luaian taasaxa
fevisan. 35 Ne savat xena
‘fati taaluugan a mu rafulak tomex-
aan xasena mu tamari e mu
rafulak tefin xasena mu ninari
e mu enari. 36 A mu matafe-
tama sina mataa ri taa xaiyaas
sina.’

37 “Ne piau ta vepen la palou
ina rabuna siak xan' ta mataa
aava vubuxan xasingitan sina xe
si tamana o ninana a molava sena
vubuxan xasingitan sina xe siak.
E ne piau ta vepen la palou ina
rabuna siak xan' ta mataa aava
vubuxan xasingitan sina xe sina lak
tomexaan o lak tefin sina a molava
sena vubuxan xasingitan sina xe
siak. 38 E nase' ta mataa a pife yaas a
bolo sina e usiau, i taa piau ta vepen
la palou ina rabuna siak. 39 Nane

* **10:25:** A malasuf ina isin aanabe' ve ‘a paamua ina mu masalai.’

aava lalamon vulai xena tao fatateak a toyan sina, i taa pife waan lana toyan tuuna. Taasaxa nane aava lamon fepalauan a toyan sina senaso i taxa namkai sega, i taa siak a toyan tuuna xe vulai.

A Piran I Taa Fasepirigus A Rabuna

40 “Nane aava kas a lifu sina xe simi, a kase vaxa xe siak e nane aava kas a lifu sina xe siak, a kase xe sina Piran aava fengau. 41 Nane aava kas a lifu sina xe sina mataa ina kuus fatuxai senaso a taraxali a vepen sina, i taa siak a sepirigus malaan sena mataa ina kuus fatuxai aave. E nane aava kas a lifu sina xe sina saxa aava usi fatak a vubuxanan sina Piran, i taa siak a sepirigus malaan sena saxa aave. 42 E tamo saxa taa tavai a mataa palau ti la palou ina mu rabuna siak pana raarum marafut senaso a usiau, a sepirigus sina i taa pife malit.”

11

A Mu Fefeng Si Jon Ina Fasufan Ri Savat Si Yesus

1 Layaan na Yesus a fapiti xapin a mu rabuna sangafilu saxa pana taragua sina, a ta'ulan a bina pave e falet xena fepitaa e kuusan fasavat a Lagasai Roxo la maana bina pe Galili.

2 Layaan na Jon ina Fasufan pe la bina ina vipisan, a langai pana maana mo na Krais taxa vile, a feng a saxano fefeng sina xe sina. 3 E ri fe fin na Yesus, “Xuus nemaam, nano, no saxa aava na Jon a kuus o i taa savat o maam taa waan bang a xasafuna?”

4 E na Yesus a sui nari, “Ulaa xe si Jon e xuuse pana so ta mo mi fo langaie e xalume: 5 a mu rabuna aava ri tamu piif ri kaalum fulaa; a mu rabuna aava ri tamu maalapen ri sangas; nari aava tari tamu tapak ri roxo paaliu. Nari aava ri tamu vaang, ri langai. Nari aava ri tamu maat ri to fa'ulaa e a mu valagof ri taxa langai a Lagasai Roxo. 6 Nari aava namkaian siri sega pife milung, ri taxa faamamaas.”

7 La fena faletan sina mu fefeng si Jon na Yesus a ferawai xe sina malila se Jon, “Layaan mi falet xe si Jon pe la xobingil, mi lamon o mi taa xalum a so? A yi i taxa lep la reref? 8 Mi falet xena xalum a so? A mataa pana marapi roxo malaan sena paamua king? Piau, a rabuna aava ri falak a marapi malaan ri fuuna taagul la tang lifu sina king! 9 Xuusau, no falet xena xalum a so? A mataa ina kuus fatuxai, bo? Tuuna paaliu, mi xalum a mataa ina kuus fatuxai taasaxa nane a matalava sena mu rabuna ina kuus fatuxai xapiak. 10 Lana Xakalayan Taap a Piran a ferawai pa Jon layaan a kuus:

‘Ne taa feng a fefeng siak xena lisan a
lagasai paamuin nano e nane i
taa faigotan a salan xaanum.’
Mlk 3:1

11 “Tuuna, ne xuus nami o na Jon ina Fasufan a matalava sen' ta mataa aava taxa to. Taasaxa nane aava mataa palau la palou ina rabuna sina Piran a matalava se Jon. 12 Ti la yaan na Jon ina Fasufan a kuusan fasavat a lagasai sina, fefexaxaas a yaan aanabe' a maana rabuna aava ri baian a Piran, ri taxa faisok faagut xena tivotanaana savatan sina fatataganan sina. 13 Paamuina yaan si Jon, a mu vuputkai si Moses e mu rabuna ina kuus fatuxai ri ferawai pana yaan layaan a Piran i taa fasavat a fatataganan sina. 14 E tamo mi buk namkai sena lagasai siri o piau, na Jon ve na Ilaija aava ri fo kuus o i taa savat. 15 Langai, tamo a tangami a talakas.

16 “A mu rabuna ti tanin, ri malaan sena so? Ne taa ferawai seri malaafaa? Ri malaan sena mu rafulak aava ri nai la bina ina faasot. Saxa parafulak ri xukulai xe sina saxanofuna

17 ‘Maam piif a tungaal ina faamamaasan taasaxa mi pife tia!
Maam tangiis a mamaat e
nami, mi pife taangiis.’

18 Layaan na Jon a savat, nane falfaal e pife num a raarum ina xalana wain e a mu rabuna ri kuus o a masalai fo vawe. 19 Layaan a Natuna

Mataa a savat, nane xo a fangan e num e mu rabuna ri kuus, ‘Kaalum! nane fangan vulai e num temasaat e fesing sina mu rabuna ina siak taakis e xasanofuna aava ri bilai fasaat.’ Taasaxa mi taa texaas sena texaasan tuuna layaan mi xalum a malangiis ina.”

A Rabuna Lana Saxano Bina Ri Pife Puk Tapin Nari Xa Xasena Vilaana Saat Siri

Lk 10:13-15

20 A mu rabuna lana maana bina aava na Yesus fo vil a maana mo faˈipul lana, ri pife puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri e nane baras faagutan nari sena. 21-22 Nane kuus, “Kaari, nami mu Korasin e mu Betsaida, senaso a fakasanamaan nami i taa saat paaliu sena mu Tair e mu Saidan senaso tamo a maana mo faˈipul aava mi fo xalume, ri fo savat pe la ro bina Tair e Saidan, a mu rabuna saat pave ri tafo falak a marapi maxata e tapalan a vebit ina fata la puturi xena faxaalit o ri fo puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri. 23 E nami mu Kapanam mi faatulan nami xa e mi lamon o a mu rabuna pe la xunavata vaxa ri taxa faatulan nami, bo? Piau, a Piran i taa tapin fasivi nami xe la bina ina fakasanaman vulai. E tamo a maana mo faˈipul aava mi fo xalume, ri fo savat pe la bina Sodom, tanin nari tafo waan lunai. 24 Ne xuus tuunei nami o la yaan ina tiisan lava a fakasanamaan nami i taa molava seri mu Sodom.”

Na Yesus A Fin A Rabuna O Ri Taa Maa Savat Sina Xena Fangaafus

Lk 10:21,22

25 La yaan aave na Yesus a kuus, “Tamaang, nano, no Memai ina xavala e xunavata xapiak e ne kuus faasiroxo xe siim senaso no fo fun a maana mo xasena rabuna pana texaasan e masaman taasaxa no fo faxalit famatavas a mu rabuna palau pana maana mo aanabeˈ. 26 Tuuna paaliu, Tamaang, no vubuk rao i taa savat malaan e no faamamaas pana. 27 Na Tamaang fo tavaiau pana maana mo xapiak. Pi ta mataa a texaas se Natuna, na Tamana sang mon, e pi ta mataa a texaas se Tamana, na Natuna e nari aava na Natuna a siak fati nari xena texaas sena.

28 “Filimaan xe siak nami aava mi maare pana yaasaana maana lagafan e ne taa fafangaafus nami. 29 Turoxo o nenia, ne taa paamuian nano e taare taa fepaˈusan a lagafan siim e ne taa fapiti nano. Senaso ne fuuna lo usi a vilaana mam e ne pife xalum fasivi ta mataa. Layaan no waan lapaana tateaxan iga no fexaxaas sena fangaafus. 30 Senaso ne taa paamuian nano lana salan aava pife lagaf xena usiaana e a so ta mo ne tavai nano pana xena yaasaana a pife matafan temasaat sema.”

12

A Mu Ferasi Ri Gel Tifi Na Yesus Sena Yaan Ina Fangaafusan Sina Mu Juda

Mk 2:23-28; Lk 6:1-5

1 La yaan aave na Yesus taxa sangas falet lana saxa uma ‘wiit’ e a yaan aave a Yaan ina Fangaafusan sina mu Juda. A mu fefeng sina ri lagai e ri vuak a putuna ‘wiit’ e ri ngan a mu kam ina. 2 Layaan a mu Ferasi ri xalume, ri kuus xe si Yesus, “Kaalum, a mu fefeng siim ri taxa kawaasan a vuputkai sitaara senaso a vuputkai sitaara a kuus votan a faisok la Yaan ina Fangaafusan.”

3 E nane sui nari, “Tuuna, mi fo kat lana Xakalayan Taap sena so ta mo na Devit fo vile layaan nane, xuvul pana rabuna sina, ri lagai, bo? 4 Nane xo a laak xe la lifu marapi ina lotu sina Piran e siak a bret ina tatavai xana Piran e nari, ri ngane naapalaan a vuputkai a kuus votan nari sena bret aave, senaso a fanganan sina mu priis sang mon. 5 E tuuna, mi fo kat lana vuputkai si Moses o a maana Yaan ina Fangaafusan, a mu priis lana tang lifu lotu sina Piran vaxa ri fuuna kawaasan a vuputkai sena faisok siri taasaxa ri pife vupuno, bo? 6 Ne xuus nami

o a saxa aava molava sena tang lifu lotu taxa waan. 7 A Xakalayan Taap a kuus, ‘Ne vubuxan a vilaana ina mamaaluxan e pife vilaana ina tatavai pana mu tiir.’ Tamo mi texaas tuuna sena malasuf ina ferawaian aanabeˡ mi taa pife xali a rabuna aava ri pife vupuno pana vupuno. 8 Senaso nane aava Natuna Mataa, nane ve a Memai ina Yaan ina Fangaafusan.”

A Mataa Mana Maat
Mk 3:1-6; Lk 6:6-11

9 Na Yesus a taˡulan a bina pave e laak lana lifu ina faxuvulan siri 10 e pave a mataa mana maat taxa waan. Saxano rabuna ri buk bit tifi na Yesus panˡ ta vilaana saat e voxo ri fine, “I taxa tisui a vuputkai sitaara xena vil faroxoi a mataa la Yaan ina Fangaafusan, bo?”

11 E na Yesus a sui nari, “Tamo saxa la palou imi a toxan a sipsip saxa mon e a poxo du lana vaaˡul molava la Yaan ina Fangaafusan, tuuna i taa yuuf falaxe ti lana vaaˡul, bo? 12 E a mataa a molava paaliu sena sipsip. E voxo a vuputkai sitaara a turoxo o taara taa xavang a mataa la Yaan ina Fangaafusan.”

13 E mui a kuus xe sina mataa mana maat, “Talangaian a maam.” E nane talangaiane e fo roxo, malaan sena xasa mana. 14 E a mu Ferasi ri falet e ri fexuus kasam o ri taa punuxe malaafaa.

A Piran A Siak Fati Na Yesus Xena Sisiak Sina

15 Na Yesus a texaas sena lamonan siri e voxo taˡulan a bina aave. A maana rabuna xaves ri falet xuvul pana e nane xo a vil faroxoi nari xapiak aava ri giis 16 e a pebukan nari o ri taa pife xuus fatexaas a saxanofuna pana. 17 A kuus malaan talo ferawaian sina Piran la ngusu Aisaia, a mataa ina kuus fatuxai, i taa savat la matavas:

18 “Kaalum, ne fo siak fati a mataa
aanabeˡ xena sisiak siak. Ne
vubuxan xasingite e ne faa-
mamaas pana. Ne taa fabase
pana Vovau siak e i taa xuus
a mu rabuna xapiak pana vi-
laana ina tiisan tuuna. 19 I taa
pife fegagelai o xukulai faagut
e i taa pife sangas la salan
xena ti ferawai. 20 I taa pife
vuak a yi aava tamaalun e i
taa pife famaat a fata aava
pife rangat faagut, fefexaxaas
a yaan a vilaana ina tiisan
tuuna i taa onam a saatan.
21 E a mu rabuna xapiak ri taa
lamon fanei a maana mo aave
la isina.” *Ais 42:1-4*

Na Yesus Nare Bilsibul
Mk 2:23-27; Lk 11:17-22

22 E bak saxano rabuna ri lisan a mataa xe si Yesus. A mataa aave a piif e po senaso a masalai fo vawe. Na Yesus a vil faroxoie e nane fexaxaas sena kaalum e ferawai fulaa. 23 A malila ri ipul pana maana mo na Yesus fo vile. E ri fefiai, “Naak nane ve na Natu Devit, bo?”

24 Layaan a mu Ferasi ri langai pana, ri sui nari, “Nane taxa gei tapin a mu masalai senaso a faisok lapaana gutan sina paamua siri, na Bilsibul.”

25 Na Yesus a texaas sena lamonan siri e a kuus xe siri, “A bina lava aava fepatoxanan xena fevisanaan nari, i taa kawaasanan. A bina modak o matafetama aava fepatoxanan xena fevisanaan nari i taa pife waan. 26 E mi kuus o nenia, ne taxa gei tapin a mu masalai lapaana gutan si Setan e voxo a fatataganan sina a fepatoxanan e i taa waan malaafaa? 27 E tamo ne gei tapin a mu masalai lapaana gutan si Bilsibul, a mu rabuna simi ri gei tapin nari lapaana gutan siseˡ? Lavaxa, a faisok siri i taa faxaalit o a gelan simi xulok pife tuuna. 28 Tuuna, pife tateaxan i Bilsibul taasaxa Vovau sina Piran aava tavaiau pana gutan xena gei tapin a mu masalai. E a mo aanabeˡ a faxaalit tuuna o a fatataganan sina Piran fo savat xo.

29 “Pi ta mataa i taa laak lana lifu sina mataa tateak e fe fenou a maana mo sina tamo a pife bugut paamuine. E mui i taa siak tapin a maana mo sina.

30 “Nase' ta mataa pife tigina xuvul
paga, nane taxa gilisau. Nase' ta
mataa pife xavangau pana faxuvu-
laana rabuna siak, i taxa tapalan
nari. 31 E voxo ne xuus nami o a Pi-
ran xo i taa lamon tapin a maana vi-
laana saat sina rabuna e maana mo
saat aava ri ferawai xasena taasaxa i
taa pife lamon tapin a faasaalan sin'
ta mataa aava ferawai fasaat xasena
Vovau Xaradak sina. 32 Nase' ta
mataa a ferawai fasaat sena Natuna
Mataa, a Piran taa lamon tapine
taasaxa nase' ta mataa aava ferawai
fasaat xasena Vovau Xaradak, i taa
pife lamon tapinan, la yaan aanabe'
e la mu yaan i taa savat.

33 “Tamo wai a tateak mi taa siak
a xalana roxo taasaxa tamo wai a
malmal e saat a xalana vaxa i taa
saat. Mi taa taraxali a so ta buk wai
mi toxane sena xalana. 34 Nami mu
lamavaang, mi pife fexaxaas sena
ferawai pana mo roxo senaso mi
rabuna saat. A so ta lamonan a
fabas a xunus imi i taa savat la
matavas layaan mi ferawai. 35 A
mataa roxo a lisan a maana roxoyan
ti la faxuvulan ina maana roxoyan
sina. A mataa saat a lisan a maana
mo mosaat ti la faxuvulan ina maana
mo mosaat sina. 36 Ne xuus nami,
lana yaan ina tiisan a mu rabuna
xapiak ri taa tigina la nona Piran
xena gel votai sena maana miraxana
ferawaian saat xapiak. 37 E a Piran
xa i taa xali nami pana vupuno o
piau, sena ferawaian simi.”

Na Yesus A Bai Vil A Mo Fa'ipul
Lk 11:29-32

38 E mui saxano rabuna ina fepitaa
pana vuputkai xuvul pana saxano
Ferasi ri ferawai e ri kuus, “Mataa
ina Fepitaa, maam vubuk o no taa vil
a mo fa'ipul.”

39 Taasaxa nane sui nari, “Nami
ve mi mu rabuna saat e mi langai
pesalai sena Piran taasaxa mi buk
xalum a mo fa'ipul. Piau! Mi taa
xalum a fakalimaanan i Jona aava
mataa ina kuus fatuxai. 40 Na Jona
waan la xuna tang din pana yaan
talatul xurul e malaan se Jona a
Natuna Mataa i taa waan la bina
mamaat pana yaan talatul xurul.
41 La yaan ina tiisan a mu rabuna ti
Ninive' ri taa tigina e gel tifi nami
senaso nari, ri puk tapin nari xa
xasena vilaana saat siri layaan ri
langai a lagasai si Jona. E ne xuus
nami, naboxo, a saxa aava molava
se Jona taxa waan. 42 E lana yaan
naang, a Paamua Tefin ti Siba i taa
tigina e gel tifi nami senaso nane
ta'ulan a bina sina e falet lasuun
xena langai a ferawaian sina Paa-
mua King, na Solomon aava toxan a
texaasan e masaman molava e tuuna
ne xuus nami o a saxa aava molava
se Solomon taxa waan.

A Vovau Saat A Seng A Lifu Fa'ui
Lk 11:24-26

43 “Tamo a vovau saat i taa ta'ulan
a mataa, i taa sou? I taa falet xolai
la xobingil xena sengaana bina ina
fangaafus, taasaxa piau. 44 E mui
a ilisai, ‘Naak ne taa ulaa xe la lifu
siak.’ A ulaa e xalume ri fo gone e vil
faroxoie taasaxa lana gof. 45 Nane fe
xel a maana vovau pisiguak aava ri
saat paaliu sena e nari xapiak ri maa
taagul pave. A waanan sina mataa
aave a saat paaliu sena waanan sina
paamua. E i taa savat malaan sena
mu rabuna saat ti tanin. A waanan
siri i taa pemamosaat sena waanan
ti paamua.”

Na Nina Yesus Xuvul Pana Mu Tina Ri Savat Sina
Mk 3:31-35; Lk 8:19-21

46 Na Yesus taxa ferawai xe sina
mu rabuna aave lunai e na ninana
xuvul pana mu tina ri maa savat.
Ri tigina lamalei e ri kuus o ri buk
ferawai xuvul pana. 47 Saxa la palou
iri a xuus na Yesus, “Kaalum, na ni-
naam e mu tiam ri taxa waan lamalei
e ri buk rao ri taa ferawai xuvul
pama.”

48 E na Yesus a suie, “Nase' na
ninaang? E nase' a mu tiak?” 49 Mui
a talangai xe sina mu rabuna sina
e a kuus, “Kaalum! na ninaang e
mu tiak ri taxa waan nabe'. 50 Nase'
ta mataa a usi fatak a vubuxanan si
Tamaang la xunavata, nane ve a tiak
e vasaak e ninaang.”

13

A Ferawaian Paap Sena Mataa Tatara'uma
Mk 4:1-12; Lk 8:4-10; 10:23,24

1 La yaan naang, na Yesus a ta'ulan
a lifu aave e fe nai la vangana Laman
Galili xena fepitaa. 2 Nane xawas
xuluna xaati senaso a malila ri ti
fakaliuane xena langai sina. Nane
nai la xaati e mu rabuna ri tigina
la gun. 3 Nane fapiti nari pana
maana mo xaves e xavang famasam
nari pana maana ferawaian paap.
Nane kuus, "Saxa yaan a mataa
tatara'uma a falet la uma sina xena
tapalan a mu kam. 4 E layaan i taxa
tapalan a mu kam, saxano kam ri
poxo la salan e mu maanu ri maa
ngan xapine. 5 Saxanofuna ri poxo
lapi la bina faat e piau ta xavala
xaves. E a mu kam aave ri boak
fataapus. 6 Taasaxa layaan a ngaas
a savat fulaa, a nuk a maana mo
xurul e ri femaiyang senaso a xarei
iri pife fexaxaas. 7 Saxanofuna fulaa
ri poxo la xavala xuvul pana kam ina
yeis tuturuk. E mu tuturuk aave ri
boak fataapus e a kam ina 'wiit' pife
fexaxaas sena fa'oname. 8 Taasaxa
saxano kam ri poxo la xavala roxo
e ri fasavat a mu kam xaves: sax-
anofuna a kam xaves e saxanofuna
a kam xaves paaliu." 9 E na Yesus
a kuus, "Langai, tamo a tangami a
talakas."
10 E mui a mu fefeng sina ri fe
waan la tana e ri fine, "Senasou no
fuuna lo ferawai paap xe sina mu
rabuna?"
11 E na Yesus a sui nari, "A Piran
fo tavai nami pana masaman sena
mo fufunai ina fatataganan sina,
taasaxa xe siri, piau. 12 A mo aanabe'
a tuuna, senaso a mataa aava toxan
a masaman i taa toxan a masaman
molava. E a masaman sina i taa fex-
axaas sena e i taa pesasoliu. E nane
aava piau ta mo, a so ta mo modak
aava nane toxane i taa siak tapinan.
13 Nabe' ve a fufuna ferawaian paap
siak:
'Ri kaalum taasaxa ri pife taraxali a
so ta mo ri taxa xalume. E
ri langai a maana vapaling ri
laak la tangari taasaxa ri bai
langai e ri pife masam.' *Isi
12:2*
14 E voxo a kuus fatuxaian si Aisaia a
ferawai seri malaan:
'A mu rabuna aanabe' ri taa langai
taasaxa ri taa pife masam, ri
taa kaalum taasaxa ri taa pife
taraxali
a so ta mo ri taxa xalume
15 senaso a lamonan siri a sopat e
ri pife fexaxaas sena siak a
texaasan.
Ri vil votan a tangari talo ri taa
pife langai e ri xafut a matari
talo ri taa pife kaalum.
Tamo ri pife vil malaane
ri tamaa kaalum pana
matari, langai pana tan-
gari e masam la xunus iri
e puk a vilaana siri e ne
taa vil faroxoi nari.' *Ais
6:9,10*
16 "Taasaxa waanan simi a roxo
paaliu senaso a Piran fo tiuan a
roxoyan sina xulumi. E a matami
ri kaalum famatavas e tangami ri
langai pana masaman. 17 A tuuna,
ne xuus nami o mu rabuna ina kuus
fatuxai e maana rabuna sina Piran
ti kavai, ri buk xalum a maana mo
mi xalume e langai a maana mo mi
langaie, taasaxa piau.

Na Yesus A Kuus Famatavas Pana Malasuf Ina Ferawaian Paap Sena Mataa Tatara'uma
Mk 4:13-20; Lk 8:11-15

18 "Langai xo e masam sena mala-
suf ina ferawaian paap sena mataa
tatara'uma. 19 Nari aava ri langai
a lagasai ina fatataganan sina Piran
taasaxa ri pife masam xapine, ri
malaan sena mu kam aava ri poxo
la salan. Na Setan, a Mataa Saat,
maa savat e pagas tapin a lagasai
aave ti lana xunus iri. 20 E nari
aava ri tao a lagasai pana faama-
maasan layaan ri langaie, ri malaan
sena mu kam aava ri poxo la bina
faat. 21 Taasaxa a lagasai aave pife
waan fatateak la xunus iri e ri usi
famodaxe mon. Layaan a lagafan
o vil penganan a savat la toyan siri
senaso ri namkai sena lagasai aave,

ri ta'ulan fatapusane. 22 E nari aava
ri langai a lagasai aanabe' ri malaan
sena mu kam aava ri poxo la palou
ina mu yeis tuturuk. Taasaxa ri
lamon faaxaves pana maana mo ina
toyan siri e ri vubuxan temasaatan
a faat e maana mo ri taa maraane
e mu vilaana aanabe' ri kawaasan
a lagasai aave talo i taa pife fasavat
a vilaana roxo. 23 E nari aava ri
langai a lagasai aave pana masaman,
ri malaan sena mu kam aava mataa
tatara'uma tapalane la xavala roxo.
Ri taa fasavat a maana faisok roxo
malaan sena kam aava fuaa pana mu
kam xaves e xaves paaliu."

A Ferawaian Paap Pana Mu Latan

24 Na Yesus a xuus nari pana xasa
ferawaian paap fulaa: "A fatata-
ganan sina Piran a malaanabe'. A
mataa tatara'uma a tapalan a mu
kam roxo la uma lava sina. 25 Saxa
vung xo layaan a mu rabuna ri taxa
matef, a xaiyaas sina mataa aave
maa savat xena xapis a latan la
palou ina kam roxo e falet faapalau.
26 Layaan a mu kam ri boak e fuaa, a
latan vaxa a boak e fuaa.
27 "E a mu sisiak sina mataa aave
ri maa savat sina e ri fine, 'Matalava,
no xapis a uma lava siim pana kam
roxo. A latan a savat ti faa?'
28 "E nane sui nari, 'Saxa xaiyaas
siak fo vile.' E ri fine, 'No vubuk rao
maam taa fe put tapin a latan aave?'
29 "Taasaxa a sui nari, 'Piau, layaan
mi put a latan mi tamaa put a kam
roxo aava fo boak vaxa. 30 Ta'ulan
a kam roxo e a latan xena savat
faxuvul fefexaxaas a yaan ina fax-
uvulaana. E lana yaan aave ne taa
xuus a mu rabuna ina faisok siak o
ri taa put tapin a latan paamua e pis
faxuvule xena farame, e mui ri taa
faxuvul a kam ina 'wiit' e faneie la
lifu ina fawaanaana fanganan."

A Ferawaian Paap Pana Kam Modak Aava Ri Xalie Pana Mastaat
Mk 4:30-32

31 Na Yesus a xuus nari pana fer-
awaian paap fulaa: "A fatataganan
sina Piran a malaan sena kam ina
mastaat aava mataa a siaxe e fe
xapise la uma sina. 32 A kam ina wai
mastaat a pemamodak sena xasano
buk kam taasaxa layaan fo boak a
pemolava sena maana buk latan e
fasavat a wai talo mu maanu ri maa
vesan a mu singa siri la raxana."

A Ferawaian Paap Sena Yiis Aava Fasul A Flaua
Lk 13:18-21

33 Na Yesus a xuus nari pana fer-
awaian paap fulaa laa: "E a fatata-
ganan sina Piran a malaan sena yiis
aava tefin a siaxe e salate pana flaua
lana bi titifai talatul fefexaxaas a
flaua xurul fesul."

A Fufuna Mu Ferawaian Paap Si Yesus
Mk 4:33-34

34 Na Yesus a ferawai paap xe
siri xena xuus nari pana maana mo
xapiak aanabe'. Nane pife ferawai
xe siri pana piau ta ferawaian paap.
35 A savat malaan xena faxalit a mo
aava mataa ina kuus fatuxai fo fer-
awai pana:

"Layaan ne ferawai xe siri ne taa
ferawai paap mon.
Ne taa xuus nari pana maana
mo aava waan fufunai
la tangpat ina maana mo
xapiak." *Yng 78:2*

Na Yesus A Kuusan Famatavas A Malasuf Ina Ferawaian Paap Pana Latan

36 Layaan na Yesus fo ta'ulan a
malila e fe laak la lifu, a mu fefeng
sina ri savat sina e ri kuus, "Xuus
famatavas nemaam pana malasuf
ina ferawaian paap sena latan la
uma lava."
37 E na Yesus a sui nari, "A mataa
aava tapalan a mu kam roxo la uma
sina, nane ve a Natuna Mataa. 38 A
uma lava va xavala e a kam roxo va
mu rabuna aava ri waan la fatata-
ganan sina Piran. A latan va mu
rabuna aava ri waan la fatataganan
sina mataa saat 39 e a xaiyaas aava
xapis a latan, nane ve na Setan. A
yaan ina faxuvulan ve a fataxapiak
ina yaan e a mu rabuna ina faisok
lana faxuvulan aave va mu angelo.
40 "E malaan sena latan a put tap-
inan e faraman lana fata, lana yaan

fataxapiak i taa malaan: 41 a Natuna
Mataa i taa feng a mu angelo sina
e ri taa put tapin nari aava ri vil
familung a rabuna e nari xapiak
aava ri vil a mo mosaat ti lana fatata-
ganan sina. 42 E ri taa tapin fasivi
nari lana vaa'ul pana fata lava e
pave ri taa taangiis faagut e faxaken-
gatan a fari. 43 E mui a rabuna fatak
ri taa rarapak malaan sena ngaas
lana fatataganan si Tamari. Langai
xo tamo tangami a talakas.

Ferawaian Paap Sena Fafanaian Fufunai

44 "A fatataganan sina Piran a
malaan sena fafanaian roxo paaliu
aava funan la uma. Saxa mataa a
tingin a fafanaian aave e fun fulane.
Nane faamamaas paaliu e fe faasot
pana maana mo xapiak sina xena
maraan a uma aave.

Ferawaian Paap Sena Saxa Xixiut 'Purl' Aava Roxo

45 "E vaxa, a fatataganan sina Pi-
ran a malaan sena saxa mataa ina
faasot aava i taxa seng a mu xixiut
roxo paaliu aava ri xalie pana 'purl'.
46 E layaan a tingin a saxa aava roxo
paaliu marasaxa, a fe faasot pana
maana mo xapiak sina xena maraan
a xixiut aave.

A Ferawaian Paap Sena Vana

47 "E fulaa a fatataganan sina Piran
a malaan sena saxano rabuna ina
faadin aava ri tapin fasivi a vana
siri pe la laman e a maana buk din
xaves ri fai lana. 48 Layaan a vana
siri a bas pana din ri yuuf falaxe
xe la gun e ri maa fepatoxan a mu
din. A maana din roxo ri fawaane
lana mu bi e maana din aava ri pife
fexaxaas sena ngane ri tapine. 49 I
taa waan malaan la fataxapiak ina
yaan. A mu angelo ri taa falet xolai
xena fepatoxan a mu rabuna saat
xasena mu rabuna fatak. 50 E ri taa
tapin nari xe lana vaa'ul pana fata
lava e pave ri taa taangiis faagut e
faxakengatan a fari."

51 Na Yesus a fiai, "Mi fo masam
pana maana mo aanabe', bo?"

E ri suie, "Aang!"

52 E a sui nari, "Lavaxa, a rabuna
ina fepitaa pana vuputkai aava ri
fawaan nari xa lapaana tateaxan
ina fatataganan sina Piran, ri
malaan sena mataa tafuna lifu aava
siak fasavat a maana mo fa'ui e
maana mo xavai ti lana nobina ina
fawaanaana maana mo sina."

A Mu Nasaret Ri Gigiran Na Yesus
Mk 6:1-6

53 E layaan na Yesus fo taxapus
pana mu ferawaian paap aanabe' a
ta'ulan a bina aave 54 e ulaa xe pe la
fufubina sina. E fe lo fapiti nari lana
mu lifu ina faxuvulan siri e nari aava
ri langaie, ri ipul sena e ri fiai, "Nane
siak a texaasan molava faa? Nane
vil a maana mo fa'ipul malaafaa?
55 Taara texaas sena. Nane a lak sina
mataa ina vavesai. E na ninana, na
Maria e mu tina ve na Jems, Yosep,
Simon e na Juut 56 e mu vasaana
vaxa ri taxa waan iau. Nane siak a
texaasan e gutan aanabe' ti faa?" 57 E
voxo ri gigirane. Taasaxa na Yesus a
xuus nari, "A mu rabuna la xasano
bina ri taa suai sena mataa ina kuus
fatuxai taasaxa nari ti la fufubina
sina e la matafetama sina, piau."

58 E nane pife vil a maana mo
fa'ipul pave senaso ri pife namkai
sena.

14

Na Herot A Patal Tapin A Putu Jon Ina Fasufan
Mk 6:14-29

1 Lana yaan aave na Herot taxa
paamuian a mu bina pe Galili e a
langai pana maana mo na Yesus taxa
vile 2 e a kuus xe sina mu rabuna
faisok sina, "Nane toxan a gutan
xena vil a maana mo fa'ipul senaso
nane ve na Jon ina Fasufan aava to
fa'ulaa ti la maatan."

3 Na Herot a lamon malaanabe'
senaso paamua nane fo xuus a mu
rabuna sina o ri taa tao na Jon e pis
fawaane la bina ina vipisan. Nane vil
malaane senaso a tamai si Herodias
aava naasa tina, na Filip. 4 E na Jon
ina Fasufan fo xuuse, "Pife roxo no
taa tamai si Herodias." 5 Na Herot a
buk punuk na Jon taasaxa piau. A

mataut senaso a mu Juda ri lamon o
na Jon ve a mataa ina kuus fatuxai.
6 Taasaxa layaan na Herot xo a
toxan a matafanganai sena yaan ina
luluuxan sina, nane punuxe. A savat
malaanabeˈ: a lak tefin si Herodias
a tia faamamaas la matana rabuna
pave e na Herot a faamamaas paaliu
sait 7 e nane kuus fanai xe sina
malaan, “Ne kuus tuuna, ne taa tavai
nano pana so ta mo no taa finau
pana.” 8 Na ninana lak a xuuse pana
so ta mo i taa fin na Herot pana, e
nane kuus, “Tavaiau monabeˈ mon,
pana putu Jon ina Fasufan xuluna
‘plet’.” 9 Na Herot a kanamsaat,
taasaxa nane fo kuus fanai la matana
rabuna pave la matafanganai e voxo
a xuus a rabuna faisok sina o ri taa
tavai a tefin aave pana vubuxanan
sina. 10 E voxo a feng a rabuna sina
e ri fe patal tapin a putu Jon la bina
ina vipisan. 11 E ri lisanmaan a paat
aave xuluna ‘plet’ e tavai a lak tefin
pana e nane lisane xe si ninana. 12 A
mu rabuna si Jon ri maa yaas tapin a
vipin sina e ri fe xaafane. E mui ri fe
xuus na Yesus pana.

Na Yesus A Fafangan A Rabuna 5,000
Mk 6:32-34; Lk 9:10-17; Jn 6:1-13

13 Layaan na Yesus a langai se Jon,
nane xawas xuluna xaati e taˈulan a
bina aave e fe paan xe la xobingil.
A mu rabuna ri langai pana faletan
sina e ri taˈulan a mu bina siri e ri
sangas usie. 14 Layaan na Yesus a du
ti xuluna xaati, nane xalum a malila
molava e a muluk faagutan nari e a
vil faroxoi nari aava ri giis.
15 La leaaf a mu fefeng xo ri maa
savat sina e ri xuuse, “Faasilak a
ngaas i taa rul e piau ta bina ina
maraan fanganan nabeˈ. Feng tapin
et nari talo ri taa laak la nu bina
faasilak xena maraan fanganan pari
xa.”
16 Na Yesus a sui nari, “A roxo ri
taa pife falet xolai, nami xa mi taa
fafangan nari.” 17 E ri suie, “Maam
toxan a fomirak bret pama e ro din
mon.”
18 E nane xuus nari, “Lisanmaane.”
19 E a xuus a mu rabuna o ri taa nai
suˈ lapia e nane tao a fomirak bret
e ro din aave e kaalum xe laaˈui la
xunavata e kuus faasiroxo xe sina
Piran pana. Nane viak a mu bret e
tavai a mu fefeng sina pana e nari,
ri tavai a mu rabuna pana. 20 E a mu
rabuna xapiak ri fangan e ri femaasi.
E mui a mu fefeng sina ri faxuvul a
maana xavil ina fanganan e ri tifi a
maana bi titifai sangafilu saxa pana
taragua pana. 21 A xakatan ina mu
tomexaan aava ri fangan, a faasilak
5,000 e maana lutefin xuvul pana mu
rafulak vaxa ri fangan sait.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman
Mk 6:45-51; Jn 6:15-21

22 E mui na Yesus a xuus a mu
fefeng sina o ri taa xawas xuluna
xaati pave e ri taa falet paamuine xe
la xasa paxasing ina Laman Galili e
nane xa a feng tapin a mu rabuna.
23 E layaan a mu rabuna ri fo falet,
na Yesus sang mon a laak xuluna put
xena fenung. E layaan a bina xo
suk na Yesus sang mon taxa waan
24 taasaxa a xaati aave taxa waan
lasuun sena gun. A reref taxa fiit
faagut e a tof taxa pitai xuluri.
25 La paanen lolof na Yesus a san-
gas laaˈui xuluna laman e fe savat
siri. 26 Layaan ri xalume i taxa san-
gasmaan xe siri laaˈui xuluna laman,
ri mataut e ri xukulai faagut e ri
kuus, “A rongan ve!”
27 E fataapus na Yesus a ferawai xe
siri, “Fagut nami xa, muta mataut!
Nenia move.” 28 E na Pita a kuus,
“Memai, tamo nano fatak, xelau xe
siim xuluna laman.”
29 E na Yesus a xuuse, “Man!”
E na Pita a taladu xuluna xaati e
sangaset xe si Yesus xuluna laman.
30 Taasaxa, layaan a xalum a reref
taxa fiit faagut, nane mataut faagut
e tangpat pana du lana laman e a
xukulai, “Memai, fakaxupau!”
31 E fataapus na Yesus a talangai
xe sina e tao fatateaxe e a kuus, “A
namkaian siim a modak temasaat!
Xenaso no lamon maranga?”

32 E nare xapiak re xawas xuluna
xaati e a laman a mararol. 33 E mui
nari aava ri waan la xaati aave, ri
nangus na Yesus e ri kuus, “Tuuna,
nano ve no Natuna Piran.”

Pe Genasaret Na Yesus A Vil Faroxoi A Mu Rabuna Aava Ri Giis
Mk 6:52-56

34 Ri xaul patal a laman e ri fe ung
pe Genasaret. 35 E a mu rabuna pave
ri taraxali na Yesus. E voxo ri feng
a rabuna xe la nu bina faasilak xena
xel faxuvul a mu rabuna aava ri giis
e lisanmaan nari xe si Yesus. 36 Ri
nunge o i taa turoxoian a rabuna giis
xena tao mon a xasing ina marapi
ina vupungan sina e nari xapiak
aava ri tawe, ri roxo.

15

A Mu Fepitaian Sina Mu Butaara Ti Kavai
Mk 7:1-23

1 E mui saxano Ferasi e mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai ri falet
xe si Yesus ti Jerusalem e ri fine,
2 “Xenaso a mu fefeng siim ri langai
pesalai sena fepitaian sina mu bu-
taara? Ri pife usi a vilaana sitaara
layaan rao ri fangan e ri pife xamak
a mari.”
3 E nane sui nari, “E xenaso mi
langai pesalai sena fefasaian sina
Piran xena usi fatak a fepitaian simi
xa? 4 Senaso a Piran a kuus, ‘Suai se
ninami e tamami.’ E vaxa, ‘Nasel ta
mataa a fatatul a saat xulu ninana
o tamana i taa punuxan.’ 5 Taasaxa
nami, mi kuus o tamo mataa a toxan
a mo xena xavang na ninana o
tamana pana taasaxa a xuus nare,
‘A so ta mo ne fexaxaas sena xavang
nami pana, ne fo tatavai xe sina
Piran pana xo,’ 6 i taa pife ‘suai se
tamana’ pana. E voxo mi taaluugan
a fefasaian sina Piran xena usi a
fepitaian simi xa. 7 Nami mu xalema
maranga! A kuus fatuxaian si Ai-
saia a tuuna layaan a ferawai semi
malaan:

8 ‘A mu rabuna aanabel ri suai
sega pana ferawaian siri mon
taasaxa la xunus iri ri lamon
fepalau sega. 9 A lotu siri
xe siak a mo palau senaso ri
fepitaa pana usiaana vuputkai
siri mon malaan sena mu
vuputkai siak.” *Ais 29:13*

10 Na Yesus a xel faxuvul a malila e
xuus nari, “Langai pana mo aanabel
e masame! 11 A mo aava mataa taa
nume o ngane i taa pife falalosaate
la matana Piran, piau. Taasaxa, a
ferawaian aava savat ti la valana, i
taa falalosaate la matana Piran.”
12 E mui a mu fefeng sina ri fili-
maan xe sina e ri kuus, “No texaas
o a mu Ferasi ri baian a ferawaian
siim, bo?”
13 E nane sui nari, “A so ta mo aava
na Tamaang pe laaʼui la xunavata
pife xapise, i taa put tapinan. 14 Muta
lamon faaxaves seri! Nari mu mata-
lava aava ri malaan sena mataa piif
e layaan ri taa paamuian a xasafuna
aava piif, nare xapiak re taa poxo
lana vaaʼul.”
15 Taasaxa na Pita a kuus, “Xuus
famatavas nemaam pana ferawaian
paap aanabel.”
16 E na Yesus a xuus nari, “Mi
pife matavas lunai, bo? 17 Mi pife
masame, bo? A so ta mo a laak
la valana mataa e du la xuna, i taa
pesanan. 18 Taasaxa so ta mo a
mataa ferawai pana, a savat ti la
xunus ina e a maana mo aanabel ri
falalosaat a mataa. 19 Senaso ti la
xunus ina, a maana lamonan saat,
a ngaapunuxan, a femilungai sena
tamaian, a fenau, a kuus xakaavan-
gan bit e a kuus penganaana isina
mataa, ri savat. 20 A maana vilaana
aanabel ri falalosaat a mataa. E
voxo layaan a mataa taa pife xamak
a mana paamuina fanganan, a pife
falalosaate.”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tefin Sina Tefin Ti Kenan
Mk 7:24-30

21 Na Yesus a taʼulan a bina aave
e falet xe pe la ro bina Tair e Saidan.
22 E saxa tefin ti pave aava waan lana
parabuna ri xalie pana mu Kenan,
maa savat sina e xukulai, “Matalava!
Natu Devit, xavangau! A masalai fo
vao faagutan a lak tefin siak.”

23 Taasaxa na Yesus pife suie. A
mu fefeng sina ri maa seie, “Feng
tapine! Nane taxa usi netaara e i taxa
xukulai faagut temasaat.”
24 E na Yesus a sui nari, “A Piran
fo fengau xe sina mu rabuna ti Is-
rael senaso ri malaan sena mu sipsip
aava ri milung.” 25 Taasaxa tefin
aave maa bukaak e turung la kana e
kuus, “Matalava, xavangau!”
26 E na Yesus a suie, “A pife roxo
xena siak tapin a fanganan xana
mu rafulak e tavai a mu piu pana.”
27 E nane suie, “A tuuna Memai,
taasaxa mu piu mon ri ngan a tami-
rak modak aava ri poxo la ivin sina
mataa siri.”
28 E na Yesus a suie, “Nano, no tefin
pana namkaian lava! A Piran i taa
tavai nano pana vubuxanan siim.” E
lana yaan fatak aave a lak tefin sina
moxo a roxo.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Pana Giisan
Mk 7:31-37

29 Na Yesus a taˈulan a bina pave e
sangas la itina Laman Galili. A laak
xulu put e nai suˈ. 30 A malila molava
ri lisanmaan a mu maalapen, mu
rabuna piif, rabuna pana mari o kari
tapil, mu po e maana xasanofuna xe
si Yesus e fanei nari la kana e nane
xo vil faroxoi nari xapiak. 31 E a
malila aave ri ipul faagut layaan ri
xalum a rabuna aava ri tamu po, ri
taxa ferawai; nari pana mari o kari
tapil ri roxo fulaa; a rabuna aava
ri tamu maalapen, ri taxa sangas e
mu rabuna aava ri tamu piif, ri taxa
kaalum. E nari xapiak ri faatulan a
Piran sina mu Israel.

Na Yesus A Fafangan A Mu Rabuna 4,000
Mk 8:1-10

32 E na Yesus a xel faxuvul a mu
fefeng sina e a kuus, “Ne muluk
a mu rabuna aanabeˈ senaso ri fo
waan xuvul paga pana yaan talatul
e naboxo ri piau ta fanganan. Ne bai
feng tapin nari pana ri lagai senaso
ri tamaa maat la faletan siri.” 33 E
mu fefeng sina ri xuuse, “Taara taxa
waan la xobingil e maam taa siak a
bret fexaxaas seri xapiak faa?”
34 E na Yesus a fin nari, “Mi toxan
a bret talavisan?” E ri suie, “A bret
pisiguak e nu din modak.”
35 E voxo na Yesus a fasei faagutan
a malila aave o ri taa nai suˈ lapia.
36 E nane siak a bret pisiguak e nu din
aave e kuus faasiroxo xe sina Piran
pana. A viak nari e tavai a mu fefeng
sina pana e ri tavai a mu rabuna
pana. 37 Nari xapiak ri fangan e ri
femaasi. E mui a mu fefeng sina ri
siak faxuvul a maana xavil e ri tifi
a bi titifai pisiguak pana. 38 A mu
tomexaan 4,000 ri fangan e maana
lutefin e rafulak vaxa. 39 E mui na
Yesus a feng a mu rabuna xe la mu
lifu siri e xawas xuluna xaati e falet
xe pe Magadan.

16

A Mu Ferasi Ri Fin Na Yesus O I Taa Vil A Mo Faˈipul
Mk 8:11-21

1 E mui saxano Ferasi xuvul pana
saxano Sedusi ri savat si Yesus. Ri
buk familunge e voxo ri fine o i taa
vil a mo faˈipul xena faxalit nari o
i taxa faisok lapaana tateaxan ina
Piran.
2 E nane sui nari, “La leaaf layaan
a ngaas i rul mi kuus, ‘Mafu i taa
roxo senaso a tavegof a vuung.’ 3 E
la paanen ‘I taa raafui tanin senaso
a tavegof a vuung e suk’. Mi texaas
sena so ta mo a tavegof taxa faxalit
nami pana, taasaxa mi pife fexaxaas
sena masam famatavas pana maana
fakali- maanan ri taxa savat mon-
abeˈ mon. 4 Nami ve mi mu rabuna
saat e mi langai pesalai sina Piran
taasaxa mi buk xalum a mo faˈipul.
Piau! Mi taa xalum a fakalimaanan
i Jona mon.” E nane taˈulan nari e
falet patak.

A Yiis Sina Mu Ferasi E Mu Sedusi

5 Layaan a mu fefeng sina ri falet
fatak xe la xasa paxasing ina raarum
aave, ri maluf a bret. 6 E na Yesus
a kuus xe siri, “Faxatang! Kaalum
votai sena yiis sina mu Ferasi e mu
Sedusi.”

7 E a mu fefeng sina ri ferawai la
palou iri e ri kuus, “Naak nane kuus
malaan senaso maam pife lisan-
maan ta bret.”
8 Na Yesus a texaas sena ferawaian
siri e fin nari, “Senasou e mi taxa
ferawai o mi pife siak ta bret? A
namkaian simi a modak lunai. 9 Mi
pife masam lunai, bo? Mi fo maluf
xo a yaan ne viak a fomirak bret
pama xena fafangan a mu rabuna
tomexaan 5,000, bo? A bi titifai
talavisan mi fo fabase? 10 E mi lamon
fa'uli a bret pisiguak? A mu rabuna
tomexaan 4,000 ri fangan e fo maasi.
E a bi titifai talavisan mi fo fabase?
11 Senasou e mi pife masam o ne
pife ferawai pana bret? Taasaxa
faxatang faroxoi nami xa xasena yiis
sina mu Ferasi e mu Sedusi.” 12 E mui
ri masam o a pife ferawai pana yiis
ina fasul a flaua, taasaxa, a ferawai
pana fepitaian sina mu Ferasi e mu
Sedusi.

Na Pita Kuus Fasavat O Na Yesus Ve A Mataa Failai Sina Piran
Mk 8:27-29; Lk 9:18-20

13 Na Yesus a falet xe pe Sesaria
Filipai e pave a fin a mu fefeng
sina, “A mu rabuna ri lamon o a
Natuna Mataa ve nase'?” 14 Ri suie,
“Saxanofuna ri kuus o ‘na Jon ina
Fasufan’ e saxanofuna ri kuus o ‘Na
Ilaija’ e saxanofuna laa ri kuus o
‘Na Jeramaia o saxa mataa patak ina
kuus fatuxai.”
15 E na Yesus a fin nari, “E nami, mi
kuus malaafaa sega?” 16 Na Saimon
Pita a suie, “Nano ve a Mataa Failai,
a Natuna Piran aava to vulai.”
17 E na Yesus a xuuse, “Saimon,
no natu Jona, no taa faamamaas
senaso pi ta mataa a fapiti nano
pana tuunayan aanabe', piau. Na
Tamaang pe la xunavata, nane xa a
xuus fatexaas nano pana. 18 E ne
xuus nano, Pita, nano ve no faat lava
e layaan ne xel faxuvul a mu rabuna
aava ri taa namkai sega, nano ve no
faat aava fufuna faxuvulan aave e a
gutan ina maatan i taa pife fa'onam
a faxuvulan aave. 19 Ne taa tavai
nano pana xakap talo a so ta mo no
pis votane nabe' la xavala a Piran
pe la xunavata, i taa turoxo pana.
E a so ta mo no muluse nabe' la
xavala a Piran pe la xunavata, i taa
turoxo pana vaxa.” 20 E na Yesus a
pebukan a mu fefeng sina o ri muta
kuus fasavat o nane ve a Mataa Failai
sina Piran.

Na Yesus A Ferawai Pana Maasaxan E Maatan Aava Taa Savat Sina
Mk 8:31–9:1; Lk 9:22-27

21 Ti lana yaan aave na Yesus a
tangpat pana xuus famatavasaana
mu fefeng sina o a Piran a vubuk rao
i taa laak xe Jerusalem. E pave a
mu paamua priis, mu matalava e mu
rabuna ina fepitaa pana vuputkai
ri taa fasavat a maasaxan molava
xuluna. E ri taa xuus faagutan a
rabuna o ri taa punuxe taasaxa la fa-
talatulaana yaan a Piran i taa fatatoi
fa'ulie ti la mamaat. 22 E na Pita a
xele xe la xasing xena barase sena
ferawaian sina e a kuus, “Piau, a mo
aanabe' i taa pife savat siim, Memai.”
23 Na Yesus xo a tapuk e kuus xe
si Pita, “Faapalau sega, Setan! Nano,
no mo ina sopitaian siak. A Piran
pife tavai nano pana lamonan siim,
piau, ri savat sina mataa.”
24 E na Yesus a kuus xe sina mu
fefeng sina, “Nase' ta mataa a buk
usiau, i taa faaxolusan nane xa e i taa
yaas a bolo sina e i taa usiau. 25 Nase'
ta mataa a lamon o a toyan sina a
mo molava i taa piau ta toyan tuuna.
Taasaxa nase' ta mataa a lamon o a
toyan sina pife mo molava senaso a
vubuk usiau, nane xo i taa toxan a
toyan tuuna paaliu. 26 Tamo mataa
taa siak a maana mo roxo aava waan
la xavala taasaxa, a toyan tuuna sina
a malit, a maana mo aave ri taa
xavange malaafaa? Piau, ri taa pife
xavange. Piau ta mo nane fexaxaas
sena tatavai pana xena maraan fa'uli
a toyan sina. 27 Ne kuus malaanabe'
senaso faasilak a Natuna Mataa i taa
savat. I taa filimaan lana miridin-
gan sina Piran xuvul pana mu an-
gelo sina. E mui, i taa fasepirigus
a maana rabuna fexaxaas malaan
sena vilaana siri. 28 Ne xuus tuunei
nami o saxanofuna la palou imi ri

taa pife maat lunai e ri taa xalum a Natuna Mataa taxa savat xuvul pana fatataganan sina.”

17

A Puxaan Na Yesus
Lk 9:28-36; Mk 9:2-13

1 A yaan pisaxa lumui na Yesus a xel patak na Pita e ro fetinan Jems nare Jon e a paamuian narutul xe laa'ui paaliu la put e ri waan nari sang mon. 2 Layaan rutul taxa faalim, a xakaaluman si Yesus a puk: a nonau ina a lang malaan sena ngaas e a marapi sina a rarapak malaan sena yaamit. 3 E rutul ipulan na Moses nare Ilaija re taxa ferawai xuvul pa Yesus.

4 E na Pita a kuus xe si Yesus, “Memai, a mo roxo taara taxa waan nabe'. Tamo no vubuxane ne taa vesan a sawat talatul nabe', saxa xanum, saxa xa Moses e saxa xa Ilaija.” 5 La fena ferawaian sina a vata rarapak maa xafut nari e a ling ti la vata aave a ferawai malaan, “Nabe' ve a lak siak aava ne vubuxan xasingite. Nane fuuna fafaamamaasau. Langaie!” 6 Layaan rutul langai a ling aave rutul mataut temasaat e rutul poxo turung xe lapi la xavala. 7 Taasaxa na Yesus maa tao narutul e a kuus, “Tamasiak, muta mataut.” 8 E rutul saraak xe laa'ui e xalum na Yesus mon, pi ta mataa fulaa.

9 Layaan ri taxa sivi ti xuluna put na Yesus a xuus faagutan narutul, “Muta xuus ta mataa pana xakaaluman aanabe' aava mutul fo xalume fefexaxaas a yaan a Piran i taa fatatoi fa'uli a Natuna Mataa ti la mamaat.” 10 E a mu fefeng aave ri fine, “Senasou a mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri kuus o na Ilaija i taa filimaan paamua?”

11 E nane sui nari, “A tuuna, na Ilaija i taa ulaamaan e i taa faigotan a maana rabuna. 12 Taasaxa ne xuus nami o na Ilaija fo filimaan xo e a mu rabuna ri ngalngolane e ri vil a saat xe sina. E malaanabe' ri taa vil a saat vaxa xe sina Natuna Mataa.” 13 E a mu fefeng ri masam o i taxa ferawai paap xe siri se Jon ina Fasufan.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tomexaan Pana Vovau Saat
Mk 9:14-28; Lk 9:37-42

14 Layaan ri sivi ulaa xe sina malila, saxa mataa maa savat si Yesus e bukaak la nona, 15 e nane kuus, “Matalava, muluk na natuk. Nane toxan a giisan la putuna e fuuna gaga e maana yaan fuuna poxo xe lana fata o raarum. 16 E ne lisanmaane xe sina mu fefeng siim taasaxa ri pife fexaxaas sena xavange.”

17 E na Yesus a suie, “Nami mu rabuna, mi pi namkai e mi milung vulai! Mi famaareau. Ne taa waan xuvul pami pana yaan talavisan fulaa? Lisanmaan a lak xe siak.” 18 Na Yesus a baras a vovau saat e a vovau saat aave ta'ulan a lak aave e monabe' mon nane roxo fulaa.

19 E mui, layaan pi ta rabuna fulaa ri taxa waan, a mu fefeng ri maa fin na Yesus, “Senasou e maam pife fexaxaas sena gei tapin a vovau saat aave?”

20 E nane sui nari, “Senaso a namkaian simi pife fexaxaas. Ne kuus tuuna, tamo a namkaian simi a fexaxaas malaan sena fomirak kam ina wai mastaat, mi taa kuus xe sina put aanabe', ‘Talaput nabe' e falet xe pave!’ e i taa falet. Piau ta mo mi pife fexaxaas sena vile.” 21 [“Taasaxa a buk mo aanabe' i taa pife falet palau. Mi taa falfaal e fenung xena gei tapine.”]

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina

22 Layaan a mu fefeng ri waan xuvul pa Yesus pe Galili, na Yesus a xuus nari, “Faasilak, saxano rabuna ri taa pet lisan a Natuna Mataa xe sina mu rabuna aava 23 ri taa punuxe. Taasaxa lamina yaan talatul a Piran i taa fatatoi fa'ulie ti la maatan.” E a mu fefeng ri kanamsaat sena ferawaian sina.

Na Yesus A Ferawai Pana Maraanaana Taakis Ina Tang Lifu Lotu

24 Layaan na Yesus xuvul pana mu
fefeng sina ri savat pe Kapanam a
mu rabuna ina siak taakis ina tang
lifu lotu ri maa savat si Pita e ri
fine, “A mataa ina fepitaa simi, nane
maraan a taakis ina tang lifu lotu,
bo?” 25 Na Pita a sui nari, “A tuuna,
nane fuuna maraane.”
Layaan na Pita a laak la lifu, na
Yesus a ferawai paamuine, “Saimon,
no lamon malaafaa? Nase' maraan
a taakis aava paamua ti la xavala a
ferawai pana? A mu rafulak sina o
mu topen?” 26 E na Pita a suie, “A mu
topen.”
E na Yesus a xuuse, “Lavaxa, a
mu rafulak xo ri taa pife maraane.
27 Taasaxa taara bai kawaasan a
waanan sitaara xuvul pari. E voxo,
falet xe la raarum e fadui a yeis ina
ngaulaana din. A din mata aava no
ngaule, kas a valana e no taa tingin a
faat xena maraan a taakis siak e siim
sait. Lisan a faat aave xe siri xena
maraan a taakis sitaare.”

18

Nase' A Matalava Lana Fatataganan Sina Piran
Mk 9:33-37; Lk 9:46-48

1 E lana yaan aave a mu fefeng ri
maa fin na Yesus, “Nase' a matalava
lana fatataganan sina Piran?”
2 E na Yesus a xelmaan a saxa lak
xe sina e fatigineie la palou iri 3 e a
kuus, “Ne xuus tuunei nami o tamo
mi buk laak xe lana fatataganan sina
Piran, mi taa xul a vilaana simi e
mi lamon malaan sena mu rafulak.
4 Nane aava matalava lana fatata-
ganan sina Piran, i taa lamon fasivi
nane xa malaan sena lak aanabe'.
5 “E nase' ta mataa a kas a lifu
sina xe sina saxa aava namkai sega
malaan sena lak aanabe', nane i
taxa kas a lifu sina xe siak sait.
6 Taasaxa nase' ta mataa familung a
saxa aava namkai sega malaan sena
lak aanabe', a mo roxo naak ri taa
xiute pana faat lava paaliu e tapin
faxaraxe la bina tu pe la laman.
7 “I taa pife falet faroxo pami
mu rabuna la xavala senaso toxan
a valaman aava familung nami e
kawaasan a namkaian simi! A
maana mo aave, vulai ri taa savat
taasaxa i taa pife falet faroxo pan' ta
mataa aava familung a xasa mataa!
8 Tamo a maam o kaam a fasavat
a vilaana saat la toyan siim, patal
tapine; a mo roxo no taa laak lana
toyan vulai pana maam o kaam a
malit sena toxanaana ro maam o ro
kaam e waan la bina ina fata i taxa
raam vulai. 9 E tamo a mataam a
fasavat a vilaana saat la toyan siim,
xival tapine. A mo roxo no taa laak
lana toyan vulai pana pamata saxa
mon sena toxanaana ro mataam e
waan la bina ina fata i taxa raam
vulai.”

A Ferawaian Paap Sena Sipsip Aava Milung
Lk 15:4-7

10 E na Yesus a ferawai et, “Muta
lamon fasivi xulun' ta saxa lak aava
namkai sega senaso ne xuus nami
o mu angelo pe la xunavata aava
faxatang nari, vulai ri fexaxaas sena
savat la nona Tamaang pave la xuna-
vata, pari. 11 [Senaso a Natuna Mataa
a savat xena fakaxup nari aava ri
milung.]
12 “Mi lamon malaafaa? Tamo
mataa toxan a mu sipsip sangafilu
sangafilu e saxa milung, i taa vil a
so? I taa ta'ulan a xasano sipsip aava
taxa waan xuluna put xena fangan e
i taa fe seng a saxa aava fo milung,
bo? 13 A mataa ina faxatangaana
sipsip aave a faamamaas sena mu
sipsip aava taxa waan taasaxa ne
xuus nami, i taa faamamaas paaliu
layaan a tingin a saxa aava tamu
milung. 14 E malaanabe' na Tamaang
pe la xunavata a baian ta saxa ina
mu rafulak sina ri taa milung.

Taara Taa Xavang A Fetinan Aava Faasaal

15 “Layaan na tiam lana namkaian
i taa vil a saat xe siim, falet xe sina
e xuus famatavase pana faasaalan
sina. Taasaxa, muta vile la matana
rabuna, piau, vile la palou ime mon.
Tamo a langai lavaxa, no fo vil
faroxoi fulan a fetuwaanan sime.
16 Taasaxa, tamo i taa pife langai

siim, falet fulaa xe sina xuvul pana mataa saxa o taragua. Layaan no vil malaane no taxa usi a xakalayan sina Piran e nare aava re falet xuvul pama re taa ferawai xakaavang pana maana mo aava no gel tifie pana.
17 E tamo nane taa pife langai sire lavaxa, kuusane xe sina mu rabuna lana lotu. E tamo nane bai langai siri lunai, bilai xe sina malaan seˈ nane ve a mataa ina siak taakis o ta xasa mataa aava pife namkai.
18 “E voxo, ne xuus tuunei nami xapiak o a so ta mo mi pis votane nabeˈ la xavala, a Piran pe lana xunavata i taa turoxo pana. E so ta mo mi muluse nabeˈ la xavala, a Piran pe la xunavata i taa turoxo pana vaxa.
19 E ne xuus fulan nami, layaan nami nabeˈ la xavala, mi fenung turoxo pana mo, na Tamaang pe la xunavata, i taa tamana vile.
20 Senaso layaan a nutuvaat ri faxuvul lapaana isaak, nenia, ne waan xuvul pari.”

A Ferawaian Paap Sena Sisiak Aava Pife Lamon Tapin A Vilaana Saat Sina Xasafuna

21 E mui na Pita a falet xe si Yesus e fine, “Memai, tamo na tiak taxa lo vil a saat sega, a yaan talavisan ne taa lamon tapin a vilaana sina? Pisiguak?”
22 E na Yesus a suie, “Piau, pife yaan pisiguak mon, taasaxa mu yaan sangafilu pisiguak faapisiguak.
23 “Senaso a fatataganan sina Piran a malaan sena saxa piran king aava lamon o i taa kaalum pana faisok sina mu sisiak lava sina.
24 Layaan a tangpat pana xalumaana, a rabuna ina faisok sina ri lisanmaan a saxa sisiak lava aava fo siak palou a maana faat xaves paaliu marasaxa.
25 A sisiak aave pife fexaxaas sena lisan faˈuli xapine e voxo a piran a kuus o ri taa faasot pana sisiak aave e pana tefin e mu rafulak sina xuvul pana maana mo sina xena fasoxul a faat aava nane fo siak paloue.
26 “E voxo a sisiak aave a poxo tapiturung la xavala e nung a piran, ‘Matalava, tavaiau pana yaan fulaa e ne taa lisan faˈuli a maana mo xapiak siim.’
27 E a piran xo a muluxe e lamon tapine e muluse sena sui faˈuliaana faat xaves aave.
28 “E mui a sisiak naang a xalum a saxa aava sisiak xuvul pana e nane vaxa fo siak palou a fomirak faat modak mon sena sisiak aave. Taasaxa a sisiak naang a tao vingit a kolumana e a kuus, ‘Lisan faˈuli a faat siak aava no fo siak paloue.’
29 “E a sisiak aanabeˈ a poxo tapiturung la xavala e nunge, ‘Tavaiau pana yaan fulaa e ne taa lisan faˈuli a maana mo xapiak siim.’
30 “Taasaxa nane kuus, ‘Piau!’ e a xuus faagutan a mu rabuna o ri taa pise lana lifu ina vipisan fefexaxaas a yaan i taa lisan faˈuli a maana mo xapiak sina.
31 Layaan a xasano sisiak ri xalum a so ta mo a savat ri kanamsaat e ri fe xuus fatexaas a mataa piran siri pana.
32 “E voxo a piran aave a xelmaan a sisiak aava nane fo lamon tapine e xuuse, ‘Nano, no sisiak saat. Nenia, ne lamon tapin a vilaana saat siim e ne kuus o no taa pife lisan faˈuli a maana mo siak senaso no nungau pana.
33 Nenia, ne muluk nano e voxo a mo roxo nano xo, no taa muluk a saxa aava faisok xuvul pama.’
34 E a piran a marala faagut e a kuus, ‘Pis a sisiak aave talo a rabuna ina faxatang a mu vipis ri taa sip pengane fefexaxaas a yaan i taa lisan faˈuli a maana mo xapiak.”
35 E na Yesus a fataxapin a xuuskuus aanabeˈ malaan: “Na Tamaang pe la xunavata, i taa bilai malaan sena piran king aave xe simi tamo mi pife lamon tapin tuunei a vilaana saat sina mu timi.”

19

Na Yesus A Fepitaa Pana Vilaana Ina Tamaian
Mk 10:1-12

1 Layaan na Yesus a fataxapin a maana ferawaian aanabeˈ a taˈulan a bina Galili e falet xe pe Judia la xasa paxasing ina Raarum Jordan.
2 E a malila molava ri usie e nane vil faroxoi nari pave.

3 Saxano Ferasi ri maa savat sina
xena tafange pana fiaian siri. Ri
fine, “A tuuna a vuputkai sitaara a
turoxoian a mataa xena fataxapin a
tamaian sina xuvul pa naasana xena
usi a so ta buk vubuxanan sina, bo?”
4 E na Yesus a sui nari, “Mi pife
kat lunaian a xakalayan sina Piran
aava kuus o ti la tangpat a Piran
ina Vavesai a vesan a mu rabuna
xapiak, nari mu tomexaan e nari
lutefin, bo? 5 E a Piran a kuus laa,
‘Sena fufuna aanabeˈ a mataa taa
taˈulan na tamana e na ninana e i taa
fexuvulai xuvul pa naasana, e re taa
savat vipin saxa mon.’ 6 E voxo re
pife rovaat taragua fulaa, piau, nare,
re saxa mon. Piau ta mataa i taa
fepatoxan a rofelavaan senaso Piran
fo faxuvul nare.”
7 E ri kuus xe sina, “Senasou e
na Moses a turoxoian a mataa xena
tavai na naasana pana lagasai ina
fataxapinaana tamaian sire e feng
tapine?”
8 E na Yesus a sui nari, “Na Moses a
turoxoian nami xena fataxapinaana
tamaian xuvul pa naasami senaso
mi fatavanat a lamonan simi e mi
bai langai. Taasaxa ti la tangpat a
pife malaanabeˈ. 9 Ne xuus nami
o layaan a naasana mataa a waan
fatak la tana e pife mati xuvul pana
saxa mataa patak, tamo na lavana
a fataxapin a tamaian sire e tamai
xuvul pana saxa tefin patak, i taxa
milung pana vilaana ina tamaian.”
10 A mu fefeng sina ri kuus xe sina,
“Tamo a malaanabeˈ la palou ina
rofelavaan naak a mo roxo re taa
pife tamai.”
11 Taasaxa na Yesus a suie, “Pi ta
rabuna xapiak ri fexaxaas sena tur-
oxo pana fepitaian aanabeˈ taasaxa
nari aava Piran a kas a lamonan
siri, ri taa tawe. 12 Ne taa kuus
famatavas; a toxan a fufuna xaves
sena mataa aava pife tamai: sax-
anofuna ri pife fexaxaas sena tamai
ti lana luluuxan siri; saxanofuna ri
pife fexaxaas sena tamai senaso a
rabuna ri patal tapin nari e sax-
anofuna ri lamon faati o ri taa pife
tamai senaso ri buk sisiak faroxo
xe sina Piran. Tamo mi fexaxaas
sena turoxo pana fepitaian aanabeˈ
lavaxa, langaie.”

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pana Mu Rafulak Modak
Mk 10:13-16; Lk 18:15-17

13 Saxano rabuna ri lisan a rafulak
modak xe si Yesus talo i taa tao nari
e fenung xe sina Piran pari. Taasaxa
mu fefeng sina ri baras nari.
14 E na Yesus a kuus, “Turoxoian
a mu rafulak xena filimaan xe siak,
muta ti votan nari. Senaso a fa-
tataganan sina Piran ve a nobina
sina rabuna malaan sena mu rafulak
aanabeˈ.” 15 E nane yot nari e fenung
pari e mui a taˈulan a bina aave.

A Maana Fafanaian Xaves Ri Taa Fakalaxoi Nami
Mk 10:17-30; Lk 18:18-30

16 Saxa yaan a mataa faˈui a fili-
maan xe si Yesus e fine, “Mataa ina
Fepitaa, a so ta mo roxo ne taa vile
xena siak a toyan vulai?”
17 E na Yesus a suie, “Senasou e no
finau pana so ta mo a roxo? A Piran
sang mon a roxo. No taa usi fatak a
mu vuputkai tamo no buk laak lana
toyan vulai.”
18 E a mataa aave a fine, “A so ta
vuputkai?”
E na Yesus a suie, “Muta punuk
mataa; muta femilungai pana vi-
laana ina tamaian; muta fenau;
muta bit tifi ta mataa; 19 suai se
tamaam e ninaam e vubuxan xasin-
git a xasano rabuna malaan seˈ no
vubuxan xasingit nano xa.”
20 A mataa faˈui aave a kuus, “Ne
fuuna usi fatak a maana vuputkai
aave. A so ta mo fulaa ne taa vile?”
21 E na Yesus a xuuse, “Tamo no
vubuk usi fatak a vubuxanan sina
Piran no taa fe faasot pana maana
mo siim e a faat ina, tatavai xe sina
mu valagof pana e no taa toxan a
maana fafanaian roxo pe la xuna-
vata; e mui, maa usiau.”
22 Layaan a mataa faˈui aave a
langaie, nane kanamsaat paaliu e
falet patak senaso a toxan a maana
fafanaian xaves.

23 Na Yesus a kuus xe sina mu
fefeng sina, “Ne xuus tuunei nami,
a mo lagaf paaliu sena mataa pi-
ran xena laak la fatataganan sina
Piran. 24 A tuuna, a ‘kaamel’ aava
tiir molava sena hos, a fexaxaas sena
laak xe lana valof ina niil paamuina
mataa piran i taa laak xe lana fatata-
ganan sina Piran Tuuna.”
25 Layaan a mu fefeng ri langaie,
ri ipul faagut e ri fine, “Nase' taa
fakaxupan xena to vulai?”
26 Na Yesus a kaalum fatak xe siri e
sui nari, “A mataa pife fexaxaas sena
vil a mo aanabe' taasaxa Piran a fex-
axaas sena vil a maana mo xapiak.”
27 E na Pita a suie, “Kaalum, maam
fo ta'ulan a maana mo xapiak xena
usi nano. Maam taa toxan a so ta
mo?”
28 E na Yesus a xuuse, “A tuuna,
lana yaan mui layaan a maana mo
xapiak i taa fa'ui, a Natuna Mataa i
taa nai lana malang la vepen ina nai
piranan sina. E nami aava mi fuuna
usiau, mi taa nai la mu vena na-
ian roxo simi xena paamuian a mu
pabung sangafilu saxa pana taragua
ti Israel. 29 E nase' ta mataa aava
ta'ulan a mu tina o vasaana, tamana,
ninana o rafulak, lifu o xavala xena
usiau, i taa siak a maana mo xaves
paaliu sena maana mo aave e vaxa
a Piran i taa tavaie pana toyan vulai.
30 Taasaxa nari aava ri waan paamua
naboxo, ri taa waan la fataxapiak
e nari aava ri waan la fataxapiak
naboxo, ri taa waan paamua.”

20

A Ferawaian Paap Sena Faisok La Fatataganan Sina Piran

1 E na Yesus taxa lo ferawai
malaan: “A Fatataganan sina Piran
a malaanabe'. Saxa yaan a toxan
a mataa piran aava ta'ulan a lifu
sina la paanen lolof e fe xel a sax-
ano rabuna xena faisok la uma wain
sina. 2 Nane turoxo o i taa maraan
a faisok siri pana mamareiai fatak
aava saxa faat ‘silva’ pana yaan saxa
e feng nari xena faisok la uma sina.
3 “Faasilak la yaan ina num ti, a
falet fulaa xe la bina ina faasot e
xalum a saxano rabuna ri taxa waan
palau, 4 e a xuus nari, ‘Nami vaxa,
mi falet xena faisok la uma siak e ne
taa tavai nami pana mamareiai aava
roxo.’ 5 E ri falet.
“Fulaa, layaan a ngaas a waan
laa'ui e la yaan ina num ti la paanaas
nane vil malaane. 6 E faasilak leaaf
a falet fulaa xe la bina ina faasot
e xalum a saxanofuna laa ri taxa
nai palau. Nane fin nari, ‘Senasou
mi taxa waan palau la yaan xurul?’
7 E ri suie, ‘Piau ta mataa a maraan
nemaam.’
“E nane kuus xe siri, ‘Lavaxa, nami
vaxa, mi fe faisok la uma siak.’
8 “Layaan a yaan ina maraan a mu
rabuna ina faisok a savat a mataa
tafuna uma a xuus a paamua ina
faisok, ‘Xel faxuvul a mu rabuna ina
faisok e tavai nari pana mamareiai
ina faisok siri. Tangpat pari aava
ri savat la fataxapiak e taxapus pari
aava ri savat la paanen lolof.’
9 “Nari aava ri tangpat faisok leaaf
nari saxa saxa, ri siak a faat ‘silva’
aava mamareiai roxo. 10 E layaan
a rabuna aava ri tangpat faisok la
paanen lolof ri savat xena siak a
mamareiai siri ri ilisai, o naak ri
taa siak a mamareiai molava taasaxa
nari vaxa ri siak a faat ‘silva’ saxa
aava mamareiai roxo. 11 Ri siak
a faat siri e ri fefinaasan a mataa
tafuna uma aava maraan nari. 12 Ri
kuus, ‘A mu rabuna aava ri savat
leaaf ri fo faisok pana yaan modak
mon e nemaam, maam faisok a yaan
xurul lana ngaas lalagaf taasaxa no
tavai nari pana mamareiai a fexax-
aas sena mamareiai simaam.’
13 “Taasaxa mataa tafuna uma a
sui a saxa siri, ‘Langai ka fesing, ne
pife bit nano. No turoxo o no taa
faisok a yaan saxa pana mamareiai
fatak. 14 Naboxo, siak a mamareiai
siim e falet xe la lifu siim. Ne buk
tavai a mataa fataxapiak pana ma-
mareiai roxo sait. 15 A roxo ne taa
usi a vubuxanan siak pana faat siak,
bo? Naak nano, no taxa tarasui nari
senaso nenia, ne mataa ina fetavai?”

16 E na Yesus a fataxapin a xuuskuus aave malaanabeˈ: “E voxo
a mu rabuna aava ri waan la fataxapiak ri taa waan paamua e nari
aava ri waan paamua ri taa waan la
fataxapiak.”

A Fatalatulaana Yaan Na Yesus A Ferawai Pana Maatan Sina
Mk 10:32-34; Lk 18:31-33

17 Na Yesus xuvul pana mu yaamut
sina ri taxa laak saa xe Jerusalem e
layaan ri taxa sangas et na Yesus a
xel faxuvul nari xe sina e a ferawai
xe siri mon. 18 A xuus nari, “Lan-
gaiau, taara taxa laak xe Jerusalem
e pave a mu rabuna ri taa lisan a
Natuna Mataa xe sina mu paamua
priis e mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai. E nari xo ri taa turoxo
pana punuxaana. 19 E ri taa lisane
xe sina mu rabuna aava ri pife Juda
e nari xo ri taa suaxane e inise pana
yeis tuturuk e niil fataxutane xuluna
bolo xena punuxe taasaxa la fatalat-
ulaana yaan mui a Piran i taa fatatoi
faˈulie ti la maatan.”

A Ninana Rm Fefeng Si Yesus A Nunge Pana Saxa Mo
Mk 10:35-45

20 E lana yaan aave a tefin si Sebedi
a filimaan xe si Yesus xuvul pana ro
lak tomexaan sina. Nane bukaak la
nona rao i taa fine pana saxa mo.
21 E na Yesus xo a kuus xe sina, “No
vubuxan a so?”
E nane suie, “Kuus fanai o layaan
no taa piran king no taa fanei a ro
lak tomexaan siak la taam: saxa la
pamuaan siim e saxa la paxaiya.”
22 Taasaxa na Yesus a sui a ro
lak aave, “Me pife texaas sena so
ta mo me taxa finau pana. Name,
me fexaxaas sena num lana lisa ina
maasaxan aava ne taa nume, bo?” E
re suie, “Maame fexaxaas.”
23 E na Yesus a xuus nare, “Tuuna,
me taa num lana lisa siak taasaxa
nenia, ne pife fexaxaas sena siak fati
naseˈ i taa nai la pamuaan e naseˈ
la paxaiya siak. A ro naian aave
a Piran, na Tamaang, fo faigotane
xana rovaat aava nane fo siak fati
nare.”
24 Layaan a mu yaamut sangafilu
ri langai pana fenungan aanabeˈ, ri
marala faagut sere. 25 E na Yesus
a xel faxuvul nari e kuus, “Mi tex-
aas, a mu piran king sina mu topen
ri paamuian nari pana gutan e a
mu paamua siri ri toxan a tateaxan
xapiak. 26 Taasaxa mi taa pife bilai
malaan la palou imi. Tamo saxa la
palou imi a vubuk rao i taa matalava
simi lavaxa, i taa sisiak simi xapiak.
27 E tamo saxa la palou imi a vubuk
rao i taa tigina paamua, i taa waan
fepalau e taa sisiak simi 28 malaan
sena Natuna Mataa aava pife fili-
maan talo a rabuna ri taa sisiak xe
sina taasaxa, a filimaan xena sisiak
e xena tatavai pana toyan sina xena
mulus tapin a maana rabuna xaves
xasena vilaana saat siri.”

A Rm Mataa Piif Re Kaalum Fulaa
Mk 10:46-52; Lk 18:35-43

29 Layaan na Yesus e mu fefeng
sina ri taˈulan na Jeriko a malila ri
usie. 30 E rovaat a matare piif re
taxa nai la xasing ina salan e re
langai o na Yesus i taxa sangas paaliu
et nare e voxo re xukulai, “Memai,
Natu Devit, muluk nemaame!”
31 Saxanofuna la palou ina malila
ri baras nare e ri xuus nare o re
taa nai kasam. Taasaxa re xukulai
faagut paaliu laa, “Memai, Natu De-
vit, muluk nemaame!”
32 E na Yesus a tigina e xel nare
e fin nare, “A so ta mo me vubuk
rao ne taa vile pame?” 33 E re xu-
use, “Memai, kas a matamaame talo
maame taa kaalum.”
34 Na Yesus a muluk nare e tao a
matare e monabeˈ mon re kaalum
fulaa e re usie.

21

A Maana Rabuna Ri Faamamaas Layaan Na Yesus A Laak Xe Jerusalem
Mk 11:1-10; Lk 19:29-38; Jn 12:12-15

1 Layaan na Yesus xuvul pana mu
fefeng sina ri filimaan faasilak la
bina Jerusalem ri savat pe la bina
Betfas aava waan la Put Olif. E pave
na Yesus a feng a ro fefeng sina 2 e

xuus nare, “Falet paamuin nemaam xe lana bina aapave e me taa tingin a ‘donki’ tefin xuvul pana natuna. Ri fo pis a ‘donki’ tefin aave. Muluse e lisanmaane xe siak. 3 Tamo ta mataa taa ferawai xe sime pana, me taa xuuse, ‘A Memai a vubuxan nare’ e a mataa aave i taa feng nare xuvul pame.”

4 A mo aanabeˈ a savat xena fax-alit famatavasaana ferawaian aava lokavai mupiis a Piran a kuus pana, la ngusuna mataa ina kuus fatuxai sina:

5 “Xuus a mu rabuna la bina Jerusalem pana, ‘Kaalum, a piran king simi i taxa filimaan xe simi! Nane a mataa mam e a falet xolai xuluna ‘donki’, tuuna nane taxa nai laaˈui xuluna natuna ‘donki’.” *Skr 9:9*

6 E a ro fefeng aave re fe vil a mo aava na Yesus a xuus nare pana. 7 Re lisanmaan a ‘donki’ aave xuvul pana natuna e re timin a marapi ina vupungan sire xulure e na Yesus a nai laaˈui xuluna. 8 A malila ri tapalan a marapi ina vupungan siri la salan e saxanofuna ri patal a maana raxana wai e ri tapalane la salan. 9 A malila aava ri sangas paamuin na Yesus e nari aava ri sangas lumui lamina ri xukulai,

“Faatulan a Natu Devit. A piran king aava savat la-paana isi Memai,
a naian sina a roxo paaliu.
Taara xapiak taara kuus faatulan a Piran sena fakaaxupan sina.” *Yng 118:26*

10 Layaan na Yesus a laak la bina Jerusalem, a mu rabuna pave ri faa-mamaas faagut paaliu sena e ri fiai, “Nane ve naseˈ?”

11 E a malila aava ri waan xuvul pa Yesus ri sui nari, “Nane ve na Yesus ti la bina Nasaret pe Galili. Nane a mataa ina kuus fatuxai aava Piran a kuus fanai pana.”

Na Yesus A Xup Tapin A Mu Rabuna Ina Faasot Ti Pe La Lifu Lotu
Mk 11:15-18; Lk 19:45-47

12 Na Yesus a laak xe pe la lifu lotu e xup tapin nari aava ri faasot xuvul pari aava ri maraan a maana mo ina tatavai xe sina Piran. Nane puk a maana ivin sina mu rabuna ina xulaana faat e a mu ivin siri aava ri faasot pana vaalus. 13 Nane kuus xe siri, “Lana Xakalayan sina Piran a kuus, ‘Ri taa xali a lifu siak pana lifu ina fenungan.’ Taasaxa nami, mi taxa bilai malaan sena lifu aanabeˈ ve a nobina ina fufunai sina mu rabuna fafenau.”

14 A mu rabuna piif e nari aava kari tapil ri savat xe sina lana lifu lotu aave e nane vil faroxoi nari. 15 A mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri xalum a maana mo roxo aava na Yesus taxa vile e layaan ri langai a mu rafulak pe la lifu aave ri taxa xukulai malaan, ‘Kuus fati na natu Devit!’ ri marala 16 e ri xuuse, “Nano, no lan-gai pana ferawaian sina mu rafulak aanabeˈ, bo?”

E na Yesus a sui nari, “Aang, ne langai nari. E nami, mi pife kat a mo aanabeˈ lana Xakalayan Taap?
‘No fo fapiti a mu rafulak e mu popo talo ri taa kuus faatulai fatak.” *Yng 8:2*

17 Na Yesus a taˈulan nari e falet xe la bina Betani xena matef.

Na Yesus A Kuus Fatutul A Wai Xakaap
Mk 11:12-14,20-24

18 A yaan mui la paanen lolof, layaan i taxa ulaa xe la bina lava, nane lagai. 19 E nane xalum a wai xakaap la xasing ina salan e falet soxote taasaxa pi ta xalana, a paxana mon. E nane kuus xe sina wai, “No taa pife fuaa fulaa!” E a wai xakaap a maiyang faˈipul.

20 A mu fefeng sina ri ipul faagut layaan ri xalume e ri fine, “A wai xakaap a maiyang faˈipul malaafaa?”

21 E na Yesus a sui nari, “Ne xuus tuunei nami, tamo mi namkai e mi muta lamon maranga, mi fexaxaas sena vil a so ta mo ne fo vile xe sina wai aanabeˈ. E pife mo aanabeˈ mon, piau, mi fexaxaas sena ferawai xe

sina put modak nabeˈ ‘Tamasiak e fe tapin nano xa la laman!’ e i taa vil malaane. 22 Tamo mi namkai e mi fenung xe sina Piran panˈ ta mo, nane xo i taa vil a so ta mo mi fenung pana.”

A Mu Priis Ri Fin Na Yesus Pana Tateaxan Ina
Mk 11:27-33; Lk 20:1-8

23 Na Yesus a ulaa xe pe la tang lifu lotu e layaan i taxa fepitaa pave a mu paamua priis e mu matalava ri fe savat sina e ri fine, “No taxa vil a maana mo aanabeˈ lapaana tateaxan iseˈ?”

24 E na Yesus a sui nari, “Ne taa fin nami pana fiaian saxa mon e tamo mi fexaxaas sena suiau, ne taa xuus nami lapaana tateaxan iseˈ ne taxa faisok. 25 Na Jon xo nane fasuf a rabuna lapaana tateaxan ina Piran o ina mataa?”

E nari, ri fexuus la palou iri e saxanofuna ri kuus, “Taara taa kuus panaso? Tamo taara suie o ‘Ina Piran,’ i taa fin netaara ‘Tamo ina Piran, senasou mi pife namkai sena lagasai si Jon?’ 26 Taasaxa tamo taara kuus, ‘Ina mataa,’ taara taa mataut sena malila senaso ri lamon o na Jon a saxa mataa ina kuus fatuxai.”

27 E voxo ri sui na Yesus, “Maam pife texaas sena.”

E na Yesus a kuus xe siri, “E nenia vaxa ne taa pife xuus nami o naseˈ tavaiau pana tateaxan xena vil a maana mo aanabeˈ.

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Rm Lak Tomexaan

28 “Lavaxa, mi lamon malaafaa? A toxan a mataa aava toxan a ro lak tomexaan. Nane falet xe sina lak tuaan e xuuse, ‘Kalak, fe faisok la uma siak tanin.’ 29 E a lak aave a suie, ‘Ne bai.’ Taasaxa mui nane xul a lamonan sina e falet.

30 “E mui na tamare a falet xe sina xasa lak e kuus pana mo naang. E a lak aave xo a suie, ‘Aang, ne taa falet’ taasaxa pife falet xena faisok.”

31 E na Yesus a fin a mu paamua priis e mu matalava, “Naseˈ ta lak a usi a vubuxanan si Tamare?” E nari, ri suie, “A lak tuaan.”

E na Yesus a kuus xe siri, “Ne xuus tuunei nami o a mu rabuna ina faxuvul a taakis e lutefin ina lisan xolanaan nari, ri taa laak paamuin nami xe la fatataganan sina Piran. 32 Senaso na Jon ina Fasufan maa savat simi e faxalit nami o mi taa bilai malaafaa xena fafaamamaas a Piran e nami, mi bai namkai sena lagasai sina. Taasaxa mu rabuna ina faxuvul a taakis e lutefin ina lisan xolanaan nari, ri namkai sena. Naapalaan mi xalum a mo aanabeˈ mi pife xul a lamonan simi xena namkai sena.”

Na Yesus A Ferawai Paap Pana Saxano Rabuna Aava Ri Faxatang A Uma Wain
Mk 12:1-12; Lk 20:9-19

33 Na Yesus a kuus, “Langai sena saxa ferawaian paap fulaa. A toxan a mataa tafuna xavala a xapis a uma sina pana yeis ina xalana wain. E nane fakaliuane pana vaafa e xaf a vaaˈul xena mimit a xalana aave. E nane vesan a lifu modus xe laaˈui xana rabuna ina faxatangaana uma sina. E mui nane tingin a saxano rabuna xena faisok e faxatang a uma e nane xo a taˈulan a lifu sina xena falet xe pe la saxa bina lasuun. 34 Layaan a yaan ina faxuvulaana mu xalana wain a savat a mataa tafuna uma aave a feng a mu sisiak sina xena siak a saxano xalana wain xana.

35 “E a mu rabuna ina faxatangaana uma ri yot a mu sisiak sina e ri sip a saxa e ri ngaapunuk a saxa e ri soxoi punuk a saxa pana faat. 36 E mui fulaa, nane feng a xasano sisiak pexaxaves e a mu rabuna ina faxatangaana uma ri bilai fasaat xe siri malaan sena xasanofuna paamua. 37 E lumui lamina a mataa tafuna uma aave a feng a lak tomexaan sina xe siri senaso a ilisai, ‘Naak, ri taa suai faagut sena lak siak.’

38 “Taasaxa layaan a mu rabuna aave ri xalum a lak tomexaan, ri fexuus, ‘A lak tuaan aanabeˈ i taa siak a maana mo si tamana. Man, taara taa punuxe xena siak a maana mo xapiak sina.’ 39 Ri yote e tapine

ti lana uma xe lamalei e ri ngaa-
punuxe.”
40 E na Yesus a fin nari, “Lavaxa,
layaan a mataa tafuna uma aave i taa
savat, i taa vil a so xe siri mu rabuna
ina faxatangaana uma?”
41 A mu paamua priis ri suie, “I taa
punuk nari mu rabuna saat e seng
a xasano rabuna aava ri taa tavaie
pana saxano xalana wain xana, xena
faxatangaana uma.”
42 E na Yesus a kuus xe siri, “Mi pife
kat paamuin a Xakalayan Taap aava
kuus:

‘A Faat aava mu rabuna ina
vavesai ri gilise malaan
sena mo palau,
a faat aave a pelalava sena xas-
ano faat xapiak.
A mo aanabeˈ aava maam
pangaa pana ve a faisok
sina Memai.” *Yng*
118:22,23

43 E na Yesus a kuus fulaa, “E voxo
ne xuus nami, a Piran i taa ti votan
nami xasena laaxan la fatataganan
sina e i taa kase xe siri aava ri vil
a faisok roxo. 44 [Naseˈ ta mataa a
poxo xuluna faat naang i taa tugu-
rum sena e tamo a faat naang i taa
poxo xulunˈ ta mataa i taa mimite e
a mataa aave i taa malaan sena pof.]”
45 Layaan a mu paamua priis e mu
Ferasi ri langai a ferawaian paap si
Yesus ri texaas o i taxa ferawai pari.
46 E voxo ri vubuk rao ri taa pise
taasaxa ri mataut sena malila aava ri
lamon o na Yesus a mataa ina kuus
fatuxai.

22

A Ferawaian Paap Pana Fenamo Ina Tamaian

1 E na Yesus a ferawai paap fulaa
xe siri e a kuus, 2 “A fatataganan
sina Piran a malaanabeˈ: A toxan a
paamua king aava faigot pana fen-
amo ina tamaian sina lak tomexaan
sina. E nane fin a saxano rabuna o
la yaan fatak ri taa filimaan xe lana.
3 Layaan a maana mo fo faigotanan
nane feng a mu sisiak sina xena xuus
a mu rabuna aave pana yaan fatak
naboxo, taasaxa ri bai filimaan.
4 “E nane feng a xasano sisiak sina
pana lagasai aanabeˈ xe siri naang,
‘A fenamo a tamasiak xo; maam fo
punuk a mu bulmakau e mu natuna
bulmakau aava ri palak faroxo. A
maana mo ina fenamo taxa waan
naboxo. Filimaan xe lana fenamo
ina tamaian!’
5 “Taasaxa nari aave ri lamon
fepalauane e saxanofuna ri falet xe
la lifu ina faisok siri e saxanofuna
ri falet xe la uma lava siri. 6 E
xasanofuna ri yot a mu sisiak aave
e sip faagutan nari e punuk nari.
7 A paamua king a marala faagut e
voxo feng a mu rabuna ina rawen
sina xena kawaasan a mu rabuna ina
ngaapunuk e faram a bina siri.
8 “E mui a xel faxuvul a mu sisiak
sina e kuus xe siri, ‘A maana mo
fo faigotanan naboxo, taasaxa nari
aava ne fo fin nari pana filimaan
xe lana, ri pife roxo xena filimaan.
9 Lavaxa, naboxo falet xe la mu salan
lava lana bina e fin naseˈ ta rabuna
mi tingin nari xena laak lana fenamo
siak.’ 10 E voxo a mu sisiak aave
ri falet xe la bina e faxuvul a mu
rabuna xapiak aava ri tingin nari
xena laak la fenamo, nari aava ri
roxo e nari aava ri saat. E a lifu ina
fenamo a bas pana rabuna.
11 “Taasaxa layaan a paamua king
a falet xena xalum a mu rabuna aava
ri fo filimaan, a xalum a saxa aava
pife mawas pana marapi roxo. 12 E a
kuus xe sina, ‘Fesing, no pife mawas
pana marapi roxo xena fenamo ina
tamaian, xenaso no taxa waan iau?’
Taasaxa mataa aave a nai kasam
senaso piau ta fufuna.
13 “E a paamua king a xuus a mu
rabuna ina sisiak la fenamo, ‘Pis a
mana e kana e tapine xe lamalei
la suk.’ Pave a mu rabuna ri taa
taangiis faagut e faxakengat a fari.”
14 E na Yesus a fataxapin a ferawa-
ian sina malaan, “A Piran a fin a
mu rabuna xaves o ri taa filimaan
xe sina taasaxa siak fati a nutuvaat
mon.”

Fepitaian Sena Maraanaana Taakis Si Sisaa

Mk 12:13-17; Lk 20:20-26

15 A mu Ferasi xo ri fexuus kasam
pana malaafaa ri taa fulung na Yesus
pana fiaian siri. 16 E ri feng a
saxano fefeng siri xuvul pana sax-
ano rabuna aava ri xali nari pana
mu rabuna si Herot, xe si Yesus.
A rabuna si Herot ri vubuk rao a
mu Rom ri taa paamuian nari. E
ri favupuule, “Mataa ina Fepitaa,
maam texaas o nano, no ferawai
tuuna. No fepitaa pana tuunayan ina
salan sina Piran. E no pife lamon
faaxaves pana lamonan sina xas-
anofuna senaso no lamon fepalauan
a lavayan sina mataa. 17 E voxo,
xuus nemaam pana lamonan siim. A
vuputkai sitaara a turoxo o taara taa
maraan a taakis aava paamua lava ti
Rom a ferawai pana o piau?”
18 Na Yesus fo texaas sena lamonan
saat siri e a kuus, “Nami mu xalema
maranga! Xenaso mi rao mi fulun-
gau? 19 Faxalitau pana faat aava mi
maraan a taakis aave pana.” E ri
lisan a faat aave xe sina. 20 E nane fin
nari, “A vavese' e a isise' taxa waan
xuluna faat aanabe'?” 21 E ri suie, “A
paamua lava ti Rom.”
E na Yesus a kuus xe siri, “Lavaxa,
tavai a paamua lava ti Rom pana
maana mo sina e tavai a Piran xo
pana maana mo sina.” 22 Layaan ri
langai a mo aanabe' ri ipul faagut e
ri ta'ulane e ri falet fepatok.

A Maana Fiaian Pana To Fa'ulaian Ti La Maatan
Mk 12:18-27; Lk 20:27-40

23 La yaan naang, saxano Sedusi
aava ri pife namkai o a rabuna ri taa
to fa'ulaa ti la maatan, ri filimaan xe
si Yesus e ri kuus, 24 “Mataa ina Fepi-
taa, na Moses a kuus, ‘Tamo a mataa
a maat e piau ta rafulak, na tina i
taa tamai sina tefin nakmaal aave
xena fasavat a rafulak xa tina aava
fo maat.’ 25 A toxan a mu fetinan
pisiguak ri waan la palou imaam. A
lak tuaan fo tamai e maat e piau ta
lak e voxo na tina a tamai sina tefin
nakmaal aave. 26 A savat malaan se
tina mui e mui lamina fefexaxaas a
fataxapiak. Nari xapiak ri fo maat.
27 E lumui lamiri a tefin vaxa a maat.
28 Lana yaan ina to fa'ulaian a tefin
aave i taa tefin sise'? Nari pisiguak
ri fo tamai sina.”
29 Taasaxa na Yesus a sui nari,
“Nami, mi fo milung faagut sena to
fa'ulaian ti la maatan! Mi pife texaas
faroxo sena Xakalayan Taap o sena
gutan sina Piran. 30 Layaan a mu ma-
maat ri taa to fa'ulaa, a mu rabuna,
a lutefin e mu tomexaan xapiak, ri
taa taagul malaan sena mu angelo
la xunavata; ri taa pife tamai. 31 E
tamo nami, mi lamon maranga sena
rabuna ri taa to fa'ulaa ti la maatan
naak mi pi xakaat sena so ta mo a
Piran a kuus pana lana Xakalayan
Taap sina. Nane kuus, 32 ‘Nenia ve
a Piran aava na bumi, na Abrahem,
Aisaak e na Yaakop, rutul lotu xe
sina.’ Nane ve a Piran sina mu
rabuna aava ri taxa to, pife siri aava
ri maat.” *Tln 3:6*
33 E layaan a malila ri langaie ri ipul
faagut sena fepitaian sina.

A Vuputkai Pelalava
Mk 12:28-31

34 Layaan a mu Ferasi ri langai o na
Yesus fo fakasam a mu Sedusi ri falet
xe sina 35 e saxa mataa ina fepitaa
pana vuputkai siri a tafange pana
fiaian 36 malaan, “Mataa ina Fepitaa,
a so ta fefasaian lana vuputkai a
pelalava?”
37 E na Yesus a suie, “Mi taa
vubuxan xasingit a Memai aava Pi-
ran simi pana xunus imi, pana lam-
onan xapiak simi e pana vubuxanan
xapiak simi.’ *Vpt 6:5*
38 A fefasaian aanabe' a pelalava.
39 E a saxa lamina a malaanabe': ‘Mi
taa vubuxan xasingit a xasanofuna
malaan se' mi vubuxan xasingit
nami xa.’ *Vlp 19:18*
40 A ro vuputkai aanabe' re fufuna
maana mu vuputkai si Moses e a mu
fepitaian sina mu rabuna ina kuus
fatuxai.”

A Fiaian Pana Mataa Failai Sina Piran
Mk 12:35-37; Lk 20:41-44

41 Layaan a mu Ferasi ri taxa waan
faxuvul lunai, na Yesus a fin nari,
42 “Mi lamon malaafaa sena Mataa

Failai? Na Natuseˈ?” E ri xuuse, “Na Natu Devit.”
43 E nane xuus nari, “Senasou na Devit, layaan a Vovau sina Piran a fagute, a xalie pana “Memai” e kuus malaan:
44 “A Memai a kuus xe sina Memai siak,
nai suˈ la pamuaan siak
fefexaxaas a yaan ne timin a mu xaiyaas siim lapaana kaam.” *Yng 110:1*
45 Tamo na Devit a xalie pana “Memai” malaafaa ve nane na natu Devit?” 46 Pi ta saxa a fexaxaas sena sui na Yesus e ti lana yaan aave pi ta saxa a lamon o i taa fine panˈ ta fiaian fulaa.

23

Faxatang Sena Fepitaian Saat Sina Mu Ferasi E Nari Aava Ri Fepitaa Pana Vuputkai

Mk 12:38,39; Lk 20:45,46

1 E mui na Yesus a ferawai xe sina malila e mu fefeng sina 2 e nane kuus, “A mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e mu Ferasi ri taxa nai la vepen si Moses e ri toxan a tateaxan xena kuusan famatavasaana vuputkai xe sina rabuna. 3 E mi taa langai faagut sena fepitaian siri e usi fataxe; taasaxa muta usi a vilaana siri senaso ri pife vil a so ta mo ri fepitaa pana. 4 Layaan ri xuus nami pana maana mo xaves o mi taa vile xena usiaana vuputkai, ri taxa tavai nami pana matafanan molava aava lagaf xena vile. Taasaxa nari, ri pife talangaian a mari xena xakaavang.
5 “A maana mo aava ri vile, ri fuuna lo vile xena faxalit a mu rabuna pana vubuxan xasingitaana Piran siri; ri falak a mo la puturi e la mari malaan sena maaxui pana mu vapaling sina Piran lana e a mu sisingim la itina marapi ina vupungan siri, xalum a lavayan e modusan siri. 6 Ri vubuxan a nobina lava lana fenamo e lana lifu ina faxuvulan talo mu rabuna xapiak ri taa xalum nari. 7 E ri vubuk o a mu rabuna ri taa suai faagut seri pe la bina ina faasot e ri taa xali nari pana ‘Mataa ina Fepitaa.’
8 “Taasaxa muta turoxoian a rabuna xena xali nami pana ‘Paamua’ senaso nami ve mi mu fetinan e mi toxan a Paamua saxa mon. 9 E muta xali ta saxa nabeˈ la xavala pana ‘Tamaang.’ Mi toxan na Tamami saxa mon e nane taxa waan la xunavata. 10 E muta turoxoian a rabuna xena xali nami pana ‘Mataa ina Fepitaa.’ Mi toxan a Mataa ina Fepitaa saxa mon e nane ve na Krais. 11 Nane aava pelalava la palou imi, i taa sisiak xe simi xapiak. 12 Tamo saxa la palou imi i taa lamon falavai nane xa, a Piran i taa fasivie e naseˈ ta mataa i taa lamon fasivi nane xa, a Piran i taa fatiginei fataxe.

Na Yesus A Tiis Nari Aava Ri Xalema Maranga

13 “Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi xao a matana lifu xe lana Fatataganan sina Piran talo xasanofuna aava ri buk laak xe lana, ri pife fexaxaas e nami xa mi pife laak lana vaxa. 14 [Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi bit a lutefin nakmaal xena siak palou a lifu siri e mui mi ti fenung pana fenungan modus talo a rabuna ri taa xalum nami. Sena vilaana aanabeˈ a fakasanamaan nami i taa molava.]
15 “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi falet lasuun la laman e xe la bina lasuun xena yuuf a mataa xe lana namkaian simi mu Juda. E layaan nane namkai sena vilaana simi i taa siak a fakasanaman fataragua semi.
16 “Nami mu paamua aava mi piif, faxatang, a waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi fepitaa

malaan, ‘Tamo saxa i taa kuus fakalimaan pana lifu lotu nane fexaxaas sena sinufan a kuus fakalimaanan aave. Taasaxa tamo i taa kuus fakalimaan pana ‘gol’ aava waan la lifu lotu, lavaxa i taa pife sinufane.’ 17 Nami mu lamavaang aava mi piif! A so ta mo a molava, a ‘gol’ o a lifu lotu aava timin patak a ‘gol’ xena mo taap sina Piran? 18 E mi fuuna fepitaa malaan, ‘Tamo saxa i taa kuus fakalimaan pana ivin ina faraaman nane fexaxaas sena sinufan a kuus fakalimaanan aave. Taasaxa tamo i taa kuus fakalimaan pana tatavai xuluna ivin aave i taa pife sinufane.’ 19 Nami, mu mataa aava mi piif! A so ta mo a molava, a tatavai o a ivin aava timin patak a tatavai xena mo taap sina Piran? 20 Nane aava kuus fakalimaan pana ivin ina faraaman, a kuus fakalimaan pana ivin aave xuvul pana maana mo aava waan xuluna 21 e layaan a kuus fakalimaan pana lifu lotu, i taxa kuus fakalimaan pana lifu lotu aave e vaxa pana Piran aava taagul lana. 22 E nane aava kuus fakalimaan pana xunavata, a kuus fakalimaan pana naian lava sina Piran e pana Saxa aava nai xuluna.

23 “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi tatavai xe sina Piran pana saxa xavil la palou ina sangafilu ina maana paxana kaliu, o muli o xalana lobo aava mi faxuvule ti lana uma simi. Taasaxa mi langai pesalai sena maana fepitaian lava lana vuputkai aava malaan: mi taa bilai faroxo xe sina xasanofuna, mi taa tiis faroxoi a rabuna e mi taa muluk nari e mi taa waan fatateak lapaana Piran. A mo roxo tamo mi kanisai pana maana mo aapave e pife milung pana maana mo aanabe' vaxa. 24 Nami mu paamua aava mi piif! Mi timin votan a mo modak malaan sena tibaan ti lana mo mi nume taasaxa mi xanam xapin a ‘kaamel’ aava saxa tiir lava, malaan se' mi pife xalume.

25 “Nami, mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi xamak a tana mu lisa e ‘plet’ taasaxa a lana a bas pana fanganan e maana mo aava mi siaxe pana vilaana ina naixaam e fenau. 26 Nami mu Ferasi, matami piif! Paamua, xamak a lana mo talo i taa fatak e piau ta lalosaat e mui a tana i taa roxo sait.

27 “Nami mu rabuna ina fepitaa e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi malaan sena nobina ina mamaat aava ri vule pana raarum e laas e a kaalum famangaal faroxo taasaxa lana a bas pana mu tun e mu vipin aava ri fo miit. 28 E nami, mi malaan sena nobina ina mamaat aanabe': layaan a rabuna ri xalum nami, ri lamon o a vilaana simi a fatak. Taasaxa lana lamonan e xunus imi, mi xalema maranga e mi bas pana vilaana saat.

29 “Nami mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai e nami mu Ferasi, mi mu xalema maranga! Faxatang! A waanan simi i taa pife falet faroxo senaso mi vesan a nobina ina mamaat roxo xana mu rabuna ina kuus fatuxai e xasanofuna aava ri sisiak xe sina Piran e mi fuuna lo famaus a maana nobina aave, 30 e mi kuus, ‘Tamo maam tafo waan lana yaan sina mu bumaam, maam taa pife punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai malaan seri.’ 31 Sena ferawaian aanabe' mi ferawai xavang nami xa o mi malaan sena mu bumi aava ri punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai! 32 Lavaxa, vil roxol a faisok aava mu bumi ri fo tangpate!

33 “Nami, mi malaan sena tiui pana neng tateak! A Piran i taa fakalimaan nami xena waan la bina ‘Hel’. Muta lamon o mi taa sinufane. 34 Langaiau! Ne taa feng a mu rabuna ina kuus fatuxai, a rabuna pana texaasan e a rabuna ina fepitaa pana vilaana sina Piran xe simi e

saxanofuna mi taa punuk nari, saxanofuna mi taa niil fataxutan nari laa'ui xuluna bolo, saxanofuna mi taa inis nari pana yeis lana lifu ina faxuvulan simi e taa seng xolan nari la maana mu bina xena vil pengan nari. 35 Ne taa feng nari malaanabe' talo a fakasanaman sena punuxaana mu rabuna fatak i taa waan xulumi: ti la yaan ina punuxaan na Ebal aava mataa fatak, fefexaxaas a yaan ina punuxaan na Sekaraia na natu Barakaia. Mi punuk na Sekaraia la palou ina tang lifu lotu e a ivin ina faraaman sina Piran. 36 Ne kuus tuuna xe simi, a fakasanaman aanabe' i taa savat xe sina mu rabuna ti tanin.

Na Yesus A Vubuxan Xasingit A Mu Rabuna Ti Jerusalem
Lk 13:34,35

37 "Nami mu Jerusalem, nami mu Jerusalem! Mi punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai e mi soxoi famaat a mu fefeng sina Piran pana faat! A maana yaan xaves ne vubuk fakaliuan nami pana maak malaan sena pura tefin a faxuvul a mu rafulak sina lapaana ro xakavena taasaxa mi pife turoxoianau xena vile. 38 Kaalum, a Piran a ta'ulan a tang lifu lotu simi e i taxa gof. 39 E voxo ne xuus nami o mi taa pife xalum fulanau fefexaxaas a yaan mi kuus, 'A Piran i taa tavai a mataa aava savat lapaana tateaxan ina Memai pana roxoyan."

24

1 Layaan na Yesus i taxa ta'ulan a lifu lotu, a mu fefeng sina ri maa savat sina e ri talangai xe la maana nobina ina tang lifu lotu aave xena yuuf a lamonan sina. 2 E nane xuus nari, "Aang, xalum a maana mo aanabe'. Taasaxa ne xuus tuunei nami: piau ta faat saxa i taa waan la nobina ina. Senaso a yaan i taa savat layaan a mu xaiyaas simi ri taa galas tapin a maana faat xapiak."

Na Yesus A Ferawai Pana Mu Fakalimaanan Aava Ri Taa Savat Paamuina Yaan Fataxapiak
Mk 13:1-37; Lk 21:5-36

3 Layaan na Yesus taxa nai xulu Put Olif, a mu fefeng sina sang mon ri savat sina e ri kuus, "Xuus nemaam laso ta yaan a maana mo aanabe' ri taa savat e a so ta mo i taa fakalimaan a yaan ina filimaanan siim e a fataxapiak ina yaan."

4 Na Yesus a sui nari, "Faxatang, talo pi ta mataa i taa bit nami. 5 A maana rabuna xaves ri taa savat lapaana isaak e ri taa kuus, 'Nenia ve ne Mataa Failai' e ri taa bit a maana rabuna. 6 Mi taa langai a felingaian ina fevisan aava waan faasilak e mi taa langai pana maana fevisan ri waan lasuun, taasaxa muta mataut. A maana mo malaanabe' ri taa savat taasaxa ri pife faxaalit o a fataxapiak ina yaan fo savat. 7 A maana mu bina ri taa fevis; a mu fatataganan ri taa fefalouan nari xa. E i taa toxan a yaan ina song e a maana mara'ulia la maana mu bina. 8 A maana mo aanabe' ri malaan sena maasaxan sina tefin paamuina luluxan.

9 "Lamina yaan a maana mo aanabe' fo savat, a mu rabuna pana tateaxan ri taa pis nami e a mu xaiyaas simi ri taa vil pengan nami e punuk nami. A mu rabuna xapiak ri taa baian nami senaso mi waan xuvul paga. 10 A maana rabuna xaves ri taa ta'ulan a namkaian siri lana yaan aave; ri taa pet lisan nari xa e febaian nari. 11 E a mu rabuna xaves ina kuus fatuxai bit, ri taa savat xena bit a maana rabuna. 12 E senaso a saatan sina rabuna tafe molava, a maana rabuna xaves ri taa pife vubuxan xasingitan nari xa. 13 Taasaxa nane aava tigina fatateak fefexaxaas a fataxapiak i taa fakaxupan. 14 A mu rabuna ri taa falet xolai la maana mu bina la xavala e ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran. E muibak a fataxapiak ina yaan i taa savat.

15 "Mi taa xalum a mo mosaat paaliu aava mataa ina kuus fatuxai, na Daniel, a kuus pana. A mo aave i

taa nai falalosaat a Nobina Taap Xasingit sina Piran. (Nami aava mi kat a mo aanabeˈ mi taa masam sena.)
16 Lana yaan aave nami aava mi waan pe Judia mi taa sinuf falet xe xulu put. 17 E nane aava waan laaˈui la putuna lifu i taa pife sivi xe lana lifu xena siak a maana mo sina. 18 E nane aava i taxa faisok la uma sina i taa pife ulaa xena siak a marapi ina vupungan sina. 19 E lana yaan aave muluk a lutefin pana lak la xuri o mu ninana lak ri taxa fasus a lak siri!
20 Fenung xe sina Piran o a yaan aave i taa pife savat la yaan ina Maat Bung o la Yaan ina Fangaafusan! 21 Senaso a mu lagafan aava ri taa savat lana yaan aave, ri taa pemamosaat senˈ ta lagafan ti paamua; ti la tangpat ina xavala fefexaxaas tanin. E pi ta mo malaan sena i taa savat fulaa.
22 Taasaxa, a Piran xo fo faxaxaalif a yaan ina mu lagafan aanabeˈ. Tamo nane pife vil malaane pi ta rabuna ri fexaxaas sena sinufane. Taasaxa Piran a muluk a mu rabuna tatagan sina e voxo nane faxaxaalif a mu yaan aave.

23 “E tamo ta mataa taa xuus nami, ‘Kaalum, a Mataa Failai ve!’ o ‘Nane waan pave!’ muta namkai sena ferawaian siri. 24 Senaso maana mataa failai bit e maana rabuna ina kuus fatuxai bit ri taa savat. Ri taa vil a maana mo faˈipul molava e maana faisok ina gutan xena yuuf familung a mu rabuna tatagan sina Piran tamo a fexaxaas. 25 Langai! Ne fo xuus nami pana maana mo aanabeˈ paamuina savatan siri.

26 “E voxo tamo a rabuna ri taa xuus nami, ‘Kaalum, nane waan pe la bina xobingil!’ — muta falet xe pave. O tamo ri kuus, ‘Kaalum, i taxa fufunai nabeˈ!’ — muta namkai sena. 27 Layaan a Natuna Mataa i taa savat i taa malaan sena yaamit; i taa savat faˈipul e taa fabas a tavegof pana malang talo a mu rabuna xapiak ri taa xalume. 28 Mi taa tingin a mamaat layaan mi xalum a maana kor ri taxa faxuvul.

A So Ta Mo I Taa Savat La Fataxapiak Ina Yaan

29 “Faasilak, lamina yaan ina mu lagafan aave, a ngaas i tafe suk; a fulun i taa pife rarapak fulaa; a mu vapara ri taa poxo ti la finavata; e a Piran i taa faradakui a maana mo la finavata. *Ais 13:10; 34:4*
30 “E mui a fakalimaanan ina Natuna Mataa i taa savat la finavata e mu rabuna xapiak la xavala ri taa taangiis faagut pana matautan layaan ri xalum a Natuna Mataa i taxa filimaan xuluna mu vata la tavegof. E lana filimaanan sina, mu rabuna ri taa xalum a gutan sina e a miridingan aava Piran a tavaie pana.
31 E layaan a angelo a piif faagutan a tang tafiu, a Natuna Mataa i taa feng a mu angelo sina xe la maana mu bina xapiak la xavala xena faxuvul a mu rabuna tatagan sina.

A Fepitaian Sena Wai Xakaap

32 “A wai xakaap i taa fapiti nami malaan: Layaan mi xalum a raxana xakaap ri fungus e a paxari faˈui ri savat, mi texaas o a yaan ina matoxolan a waan faasilak. 33 E malaanabeˈ layaan mi xalum a maana fakalimaanan aanabeˈ mi taa texaas o a yaan ina savatan sina a faasilak paaliu. 34 Lamon faˈulaa! A maana mo aanabeˈ ri taa savat paamuina yaan a mu rabuna xapiak ti tanin, ri taa maat. 35 A xunavata e xavala ri taa taxapus taasaxa a ferawaian siak i taa pife taxapus.

Pi Ta Mataa A Texaas Sena Yaan A Natuna Mataa I Taa Filimaan
Lk 17:26,27

36 “Taasaxa pi ta saxa i taa texaas sena yaan ina filimaanan sina Natuna Mataa; pife mu angelo la xunavata o na Natuna. A Piran, na Tamataara, nane sang mon a texaas sena. 37 Layaan a Natuna Mataa i taa filimaan, a yaan aave i taa malaan sena yaan si Noyeˈ. 38 Lana yaan aave, paamuina ulim molava piis, a mu rabuna ri taxa fangan e num e ri taxa fetamaian xolanari. A falet malaan fefexaxaas a yaan na Noyeˈ

a laak lana xaati. 39 A mu rabuna
ti la yaan aave ri pife texaas sena
so ta mo i taa savat fefexaxaas a
yaan a ulim a filimaan e a vak xapin
nari xapiak. I taa malaan layaan a
Natuna Mataa i taa filimaan. 40 Lana
yaan aave tamo a rovaat tomexaan
re taxa faisok la uma, a Natuna
Mataa i taa siak a saxa xe sina e
saxa i taa waan pave. 41 E tamo a
rovaat tefin re taxa faisok faxuvul
pana mimit a mu kam ina 'wiit' sire,
i taa siak a saxa xe sina e saxa i taa
waan pave.

42 "Kaalum votai! Senaso mi pife
texaas sena so ta yaan a Memai simi i
taa filimaan. 43 Tamo a mataa tafuna
lifu fo texaas sena yaan a mataa ina
fenau i taa filimaan i tafo kaalum
votai e ti votan a mataa ina fenau
sena laak la lifu sina. 44 E voxo
nami vaxa mi taa tamasiak vulai e
faxatang senaso a Natuna Mataa i
taa savat layaan mi pife faigot!

A Mu Sisiak Ri Waan Fatateak Lapaana Paamua Siri
Lk 12:42-46

45 "Lavaxa, mi taa malaan sena
sisiak pana texaasan aava fuuna lan-
gai faroxo sina paamua sina. Nane
aave a paamua sina a siak fatie xena
paamuianaana xasano sisiak e tavai
nari pana fanganan siri lana yaan
fatak. 46 E tamo a paamua sina,
lana filimaanan sina, a xalume o
i taxa vil faroxoi a faisok sina, a
sisiak aave i taa faamamaas. 47 Ne
xuus tuunei nami o a paamua sina i
taa fakalimaane pana mataa ina fax-
atangaana maana mo xapiak sina.
48 Taasaxa tamo nane ve a sisiak
saat i tamaa ilisai, 'Naak saxa mo
taxa tivotan a paamua siak e i taa
pife ulaamaan fataapus.' 49 E voxo a
sip pengan a xasano sisiak e fangan
e num xuvul pana rabuna aava ri
nunum temasaat. 50 Taasaxa, saxa
yaan, layaan a sisiak aave a pife
lalamon pana, a paamua sina i taa
ulaamaan. 51 E i taa fakasanam
faagutan a sisiak aave e taa tavaie
pana nobina sina la palou ina mu
xalema maranga. Pave a mu rabuna
ri taa taangiis faagut e faxakengatan
a fari."

25

A Ferawaian Paap Sena Lutefin Palau Sangafilu

1 E na Yesus a kuus fulaa laa,
"Ne fo xuus nami pana maana mo
aanabe[1] e layaan ri savat, a fatata-
ganan sina Piran i taa malaanabe[1].
Saxa yaan a toxan a lutefin palau
sangafilu aava ri siak a laam siri
e ri fe bang xena fasusui a mataa
aava xena tamai. 2 A lutefin pama
ri tefin lamavaang e pama ri tefin
pana lamonan. 3 Senaso layaan a
lutefin lamavaang ri siak a laam siri
ri pife siak a saxano wel fulaa xuvul
pari. 4 Taasaxa lutefin pana lamonan
ri siak a laam siri e ri lisan xuvul
a paxiis aava bas pana xasano wel.
5 A mataa aava xena tamai, pife fil-
imaan fataapus e voxo lutefin xo ri
maare e ri matef.

6 "Taasaxa la xunavung, saxa a
xukulai, 'A mataa aava xena tamai i
taxa filimaan naboxo! Man, taara fe
fasusuie!'

7 "A lutefin sangafilu ri para xena
faigotan a mu laam siri. 8 E a lutefin
lamavaang ri nung nari pana lamo-
nan, 'Filung a laam simaam pana wel
senaso mu laam simaam faasilak rao
ri maat.'

9 "Taasaxa lutefin pana lamonan ri
sui nari, 'Piau paaliu! Maam piau ta
wel fexaxaas setaara xapiak, falet xe
la lifu ina faasot pana wel e maraan
ta xami.'

10 "E voxo a lutefin lamavaang ri
falet xena maraan a saxano wel e
layaan ri taxa malit lunai a mataa
aava xena tamai a savat. A lutefin
pama aava ri fasusuie, ri laak lana
maraanaana tefin xuvul pana e a mu
sisiak ri xawei a matana lifu.

11 "E mui a lutefin lamavaang ri
maa savat vaxa e ri kuus, 'Mata-
lava, Matalava, kas a matana lifu
xe simaam!' 12 A mataa aava xena
tamai a sui nari, 'Piau paaliu! Ne pife
texaas semi."

13 E na Yesus a fataxapin a ferawa-
ian sina malaan, “Faxatang senaso
mi pife texaas sena yaan o xavil ina
yaan layaan a Natuna Mataa i taa
filimaan.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Sisiak Talatul

14 “E fulaa, lana yaan aave a fatata-
ganan sina Piran i taa malaanabeˈ: A
toxan a mataa aava rao i taa taˈulan
a lifu sina xena falet xe lasuun; nane
xel faxuvul a mu sisiak sina e lisan
tuunei a maana mo sina xe siri xena
faxatangaana. 15 Nane lisan a faat
xe siri fexaxaas sena vilaana siri; xe
sina saxa a lisan a faat 5,000 e xe sina
saxa a lisan faat 2,000 e xe sina saxa
fulaa a faat 1,000. E mui a falet xe
lasuun. 16 Nane pana faat 5,000, a
faisok pana mu faat aave e fasavat a
xasa 5,000. 17 E pana vilaana malaan
a sisiak pana faat 2,000 fe faisok
pana mu faat aave e fasavat a xasa
2,000. 18 Taasaxa sisiak pana faat
1,000 fe xaf a vaaˈul e fun a faat sina
paamua sina.

19 “Lamina maana yaan xaves fo
falet xo, a paamua sirutul a ulaa-
maan e fin narutul pana so ta mo
rutul fo vile pana mu faat aave. 20 A
saxa pana faat 5,000 maa tavaie pana
xasa faat 5,000 e xuuse, ‘No tavaiau
pana faat 5,000, Matalava, e naboxo
ne fo fasavat a xasa 5,000. Kaalum!
A faat xapiak siim nabeˈ.’

21 “E a paamua sina a xuuse, ‘A
faisok roxo paaliu! Nano ve no
sisiak roxo aava langai faroxo vulai.
No fo faxatang faroxoi a maana mo
modak nabeˈ e voxo ne taa lisan
tuunei a maana mo xaves xe siim
xena faxatangaana. Laakmaan xe
lana fenamo siak e faamamaas.’

22 “E mui a sisiak pana faat 2,000 a
laakmaan e xuuse, ‘No tavaiau pana
faat 2,000, Matalava, e naboxo ne fo
fasavat a xasa 2,000. Kaalum! A faat
xapiak siim nabeˈ.’

23 “E a paamua sina a kuus, ‘A
faisok roxo paaliu! Nano ve no
sisiak roxo aava langai faroxo vulai.
No fo faxatang faroxoi a maana mo
modak e voxo ne taa lisan tuunei
a maana mo xaves xe siim xena
faxatangaana. Laakmaan xe lana
fenamo siak e faamamaas.’

24 “E mui a sisiak pana faat 1,000
a laakmaan e xuuse, ‘Matalava, ne
texaas sena vilaana tateak siim; no
siak a fanganan ti lana uma aava no
pife xapise e no faxuvul a fanganan
ti lana nobina aava no pife tapalan a
kam lana. 25 E voxo ne mataut sema
e ne fe fun a faat siim lana vaaˈul. A
faat siim nabeˈ ne taxa tawe.’

26 “E a paamua a xuuse, ‘Nano ve
no sisiak saat e no maragap. Nano,
no texaas o ne siak a fanganan ti lana
uma aava ne pife xapise, bo? E ne
faxuvul a fanganan ti lana nobina
aava ne pife tapalan a kam lana,
bo? 27 Lavaxa, xenaso no pife fanei
a faat siak lana lifu ina fawaanaana
faat talo ne taa siak faˈuli a faat siak
xuvul pana saxano faat fulaa?

28 ‘Naboxo, siak a faat xasena e
tavai a saxa aava toxan a faat 10,000
pana. 29 A Piran i taa tavai nari
aava ri toxan a mo pana xasano mo
fulaa e voxo i taa toxan a maana
mo a pesasoliu sena taasaxa xe sina
saxa aava piau ta mo, a Piran i taa
siak tapin a so ta mo modak aava
nane toxane. 30 E sena sisiak palau
aanabeˈ, tapine xe lamalei lana suk
e pave i taa taangiis faagut e faxak-
engat a fana.’

A Natuna Mataa I Taa Tiis A Mu Rabuna Xapiak La Fataxapiak Ina Yaan

31 “Layaan a Natuna Mataa a fili-
maan pana gutan e malang molava
piis sina, xuvul pana mu angelo, i taa
nai lana miridingan molava xuluna
nai piranan sina. 32 E a mu rabuna
ti la mu bina xapiak ri taa faxuvul la
nona. E nane xo i taa fepatoxan nari
lana parabuna taragua malaan sena
mataa ina faxatangaana mu sipsip
a fepatoxan a mu sipsip xasena mu
meme. 33 I taa fawaan a mu rabuna
fatak la nobina roxo la pamuaan e a
xasanofuna la paxaiya.

34 “E mui a King aave i taa kuus xe
siri mu rabuna la pamuaan sina, ‘Fil-
imaan, nami aava na Tamaang a fer-
awai fararoxo semi. Filimaan, siak a
maana roxoyan ina fatataganan sina
aava nane faigotane xami paamuina
yaan nane vesan a xavala. 35 Senaso
nenia, ne lagai e mi tavaiau pana
fanganan, ne maˈiu e mi tavaiau
pana raarum, ne saxa topen e mi
kas a lifu simi xe siak, 36 ne piau ta
marapi e mi tavaiau pana marapi, ne
giis e mi maa faxatangau, ne mataa
vipis e mi maa xalumau.’
37 “E a mu rabuna fatak ri taa suie,
‘Memai, laso ta yaan maam xalum
nano no lagai e maam fafangan nano
o no maˈiu e maam tavai nano pana
raarum? 38 E laso ta yaan maam
xalum nano no topen e maam kas
a lifu simaam xe siim o no piau
ta marapi e maam tavai nano pana
marapi? 39 E laso ta yaan maam
xalum nano, no giis o no waan la lifu
ina vipisan e maam fexalum nano?’
40 “E a king aave i taa sui nari,
‘Tuuna, ne xuus nami, layaan mi
xavang a saxa tiak o vasaak naa-
palaan nane pife matalava, mi taxa
xavangau vaxa!’
41 “E mui i taa kuus xe siri la pax-
aiya, ‘Faapalau sega nami aava mi
waan lapaana fatutulan sina Piran!
Falet xe la bina ina fata i taxa raam
vulai aava Piran a faigotane pa Setan
e mu angelo sina! 42 Senaso nenia,
ne lagai taasaxa mi pife tavaiau pana
fanganan, ne maˈiu e mi pife tavaiau
pana raarum; 43 ne saxa topen e
mi pife kas a lifu xe siak, ne piau
ta marapi e mi pife tavaiau pana
marapi, ne giis e ne waan la lifu ina
vipisan taasaxa mi pife xalumau.’
44 “E nari ri taa suie, ‘Memai, laso
ta yaan maam xalum nano no lagai
o maˈiu, no saxa topen o piau ta
marapi, no giis o no waan la lifu ina
vipisan e maam pife xavang nano?’
45 “E i taa sui nari, ‘Ne xuus tuunei
nami, layaan mi bai xavang a saxa
aava mataa palau mon, mi bai xa-
vangau vaxa.’
46 “E nari xo a Piran i taa feng
tapin nari xe la bina ina fakasana-
man aava piau ta taxapusan ina.
Taasaxa mu rabuna fatak aava ri usi
a vubuxanan sina Piran, ri taa siak a
toyan vulai xe vulai.”

26

A Mu Paamua Priis Ri Lamon Faati Pana Punuxaan Na Yesus
Mk 14:1,2; Lk 22:1,2

1 Layaan na Yesus fo fataxapin a
maana fepitaian aanabeˈ a kuus xe
sina mu fefeng sina malaan, 2 “Nami,
mi texaas o lamina yaan taragua i
taa yaan ina Fenamo ina Paaliuan.
Lana yaan aave ri taa lisan a Natuna
Mataa xe sina mu xaiyaas sina e ri
taa fataxutane e i taa maat xuluna
bolo.”
3 E pe la lifu lava si Kaiafas aava
memai sina mu priis, mu paamua
priis e mu matalava ri faxuvul 4 e
ri taxa ferawai pana malaafaa ri taa
yot fun na Yesus e punuxe. 5 Taasaxa
ri kuus o ri taa pife vile lana yaan
ina fenamo ulaa mu rabuna ri tamaa
marala e fevis.

Saxa Tefin Pe Betani A Tiuan A Wel La Putu Yesus
Mk 14:3-9

6 Na Yesus fo falet xe la bina Betani
e pave a waan la lifu sina saxa mataa
aava tana tamu tapak, a isina, na
Saimon. 7 Layaan na Yesus taxa fan-
gan, saxa tefin maa savat sina pana
fomirak paxiis ri vesane pana faat
aava ri xalie pana ‘alabasta’. A paxiis
modak aave a bas pana wel aava
musung ina a roxo e a mamareiai
ina a molava paaliu e a tefin aave
a tiuane la putu Yesus layaan i taxa
fangan.
8 Taasaxa layaan a mu fefeng sina
ri xalume, ri marala e ri kuus, “Xe-
naso nane fataxapin palou a wel
pave? 9 Nane fexaxaas sena faasot
pana xena siak a faat xaves talo i taa
xavang a mu valagof!”
10 Taasaxa na Yesus a texaas sena
ferawaian siri e kuus, “Senasou mi
taxa ferawai falagaf a tefin aanabeˈ?
Nane fo vil a mo roxo paaliu xaanak.

11 A mu valagof ri taa waan vulai
xuvul pami, taasaxa nenia, ne taa
pife waan vulai xuvul pami. 12 A
tefin aava tiuan a wel roxo la taak
nane taxa faigotan a vipin siak xena
xaafanaana. 13 E naboxo, ne kuus
tuuna xe simi, laso ta yaan a rabuna
ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo
aanabeˈ ri taa kuusan vaxa a faisok
roxo sina tefin aanabeˈ. E voxo a mu
rabuna xapiak ri taa lamon faˈulie.”

Na Judas A Turoxo O I Taa Pet Lisan Na Yesus
Mk 14:10,11; Lk 22:3-6

14 E mui saxa la palou ina mu
yaamut sangafilu saxa pana taragua,
na Judas Iskeriot, a falet xe sina mu
paamua priis 15 e fin nari, “Tamo ne
taa pet lisan na Yesus xe simi mi taa
tavaiau pana so ta mo?” E ri kat a
mu faat ‘silva’ sangafilu talatul e ri
tavaie pana. 16 E ti la yaan aave na
Judas taxa lo seng a yaan roxo xena
pet lisanaan na Yesus.

Na Yesus A Waan La Fenamo Ina Paaliuan
Mk 14:12-21; Lk 22:7-13

17 La yaan mata ina Fenamo ina
Bret Aava Piau Ta Yiis, a mu fe-
feng ri maa savat si Yesus e ri fine,
“No vubuk o maam taa faigotan a
fanganan xena Fenamo ina Paaliuan
xanum faa?”
18 E a kuus, “Falet xe sina saxa
mataa pe la bina e xuuse, ‘A Mataa
ina Fepitaa a kuus: A yaan fatak siak
fo savat; nenia xuvul pana mu fefeng
siak, maam taa nai pana Fenamo
ina Paaliuan pe la lifu siim.” 19 E
mu fefeng ri usi fatak a ferawaian
si Yesus e ri fe faigotan a fanganan
xena Fenamo ina Paaliuan.
20 A yaan xo fe leaaf e na Yesus
xuvul pana mu yaamut sangafilu
saxa pana taragua sina, ri nai xena
fangan. 21 Layaan ri taxa fangan na
Yesus a xuus nari, “Ne xuus nami,
saxa la palou imi i taa pet lisanau.”
22 E ri kanamsaat paaliu e ri fine,
saxa lamina saxa, “Memai pife ne-
nia, bo?”
23 Na Yesus a sui nari, “Nane aava
sugup a bret sina lana ‘plet’ xuvul
paga, nane taa pet lisanau. 24 A
Natuna Mataa i taa maat malaan
sena Xakalayan Taap a ferawai pana,
taasaxa i taa pife falet faroxo pana
saxa aava pet lisan a Natuna Mataa!
I taa mo roxo paaliu pana mataa
aave tamo na ninana pife luxe!”
25 Na Judas aava mataa ina pet
lisanaan na Yesus a kuus, “Memai,
a tuuna no pife ferawai fatak sega,
bo?”
E na Yesus a suie, “Aang, nano
mon.”

A Matafanganai Sina Memai
Mk 14:22-25; Lk 22:17-20; 1 Kr 11:23-25

26 Layaan ri taxa fangan, na Yesus
a siak a nebret e a kuus faasiroxo xe
sina Piran pana e viaxe e tavai a mu
fefeng sina pana e a kuus, “Siaxe e
ngane, a vipin siak ve.”
27 E nane siak a lisa pana raarum
wain e kuus faasiroxo xe sina Piran
pana e tavai nari pana e a kuus,
“Num sena, nami saxa saxa 28 senaso
a raarum wain aanabeˈ ve a ria iga
aava tiuanan talo Piran i taa lamon
tapin a mu vilaana saat sina mu
rabuna xapiak. A ria aanabeˈ a
fakalimaan fatateak a turoxoian sina
Piran. 29 Ne xuus nami, ne taa pife
num fulan a raarum wain fefexax-
aas a yaan ne num a raarum wain
faˈui xuvul pami la fatataganan si
Tamaang.”
30 E mui ri yangan a saxa yan-
ganan xena nangus a Piran e ri
taˈulan a nobina aave xena falet xe
la Put Olif.

Na Yesus A Ferawai Pana Faaxolu-sanaan Nane Si Pita
Mk 14:27-31; Lk 22:31-34

31 E na Yesus a kuus xe siri, “La
vung naang nami xapiak xo mi taa
sinuf e taˈulanau e voxo ne taa waan
nenia sang mon senaso a Xakalayan
Taap a kuus,

‘Nenia, ne taa punuk a mataa ina
faxatangaana sipsip e nari mu
sipsip ri taa falet fepatok’. *Skr
13:7*

32 Taasaxa lamina yaan a Piran a
fatatoi faˈuliau ne taa falet paamuin
nami xe pe Galili.”
33 Na Pita a kuus faagut xe si Yesus,
“Nenia, ne taa pife taˈulan nano naa-
palaan a xasanofuna xapiak ri taa
taˈulan nano!”
34 E na Yesus a xuus na Pita, “Ne
kuus tuuna, la vung aanabeˈ paa-
muina yaan a pura i taa rawei, nano,
no taa kuus faatalatul o no pife tex-
aas sega.”
35 E na Pita a suie, “Ne taa pife kuus
malaan naapalaan tamo ne taa maat
xuvul pama.” E xasano fefeng vaxa
ri kuus malaan.

Na Yesus A Fenung Xe Sina Piran Pe La Bina Getsemani
Mk 14:32-42; Lk 22:40-46

36 Na Yesus xuvul pana mu fefeng
sina ri falet xe la bina Getsemani e
nane xuus nari, “Nai nabeˈ e ne taa
falet patak famodak xena fenung.”
37 Nane xel faxuvul na Pita e a ro lak
tomexaan si Sebedi e ri falet patak
famodak e nane mimilisaat falet e
maasak faagut lana xunus ina. 38 E
nane kuus xe siri, “A mimilisaatan la
xunus iga a faasilak i taa punuxau.
Waan nabeˈ e mutul faalim xuvul
paga.”
39 E nane falet patak famodak
fulaa e poxo xe lapia e fenung,
“Tamaang, tamo no fexaxaas sena,
ne vubuk rao no taa siak tapin a
lisa ina maasaxan aanabeˈ xasega.
Taasaxa, a so ta mo i taa savat i taa
usi a vubuxanan siim e pife vubux-
anan siak.”
40 E mui a ulaamaan xe sina fe-
feng talatul aave e tingin narutul
taxa matef e a xuus na Pita, “Mutul
pife fexaxaas sena faalim xuvul paga
pana awa saxa, bo? 41 Mutul taa
faalim e fenung talo mutul taa pife
poxo lana tatafangan. A vovau simi
a roxo, mi buk vil a moroxo, taasaxa
a vipin simi a malmal.”
42 E fulaa na Yesus a falet patak
e fenung, “Tamaang, tamo no taa
pife siak tapin a lisa ina maasaxan
aanabeˈ fefexaxaas a yaan ne fo num
lana lavaxa, a vubuxanan siim i taa
savat.”
43 E a ulaamaan fulaa e tingin
narutul taxa matef: rutul pife fex-
axaas sena para senaso a matarutul
a matafan. 44 E fulaa laa na Yesus
a taˈulan narutul e falet patak xena
fenung la fatalatulaana yaan e kuus
pana mu vapaling naang.
45 E mui nane ulaamaan xe sirutul
e a kuus, “Mutul taxa matef e fan-
gaafus lunai, bo? Kaalum! A yaan
fatak naboxo, a Natuna Mataa i taa
pet lisanan xe sina mu rabuna saat.
46 Tamasiak, taara taa falet. Kaalum,
nane aava xena pet lisanau naboxo,
i taxa filimaan.”

A Mu Paamua Ina Lotu Ri Pis Na Yesus
Mk 14:43-50; Lk 22:47-53

47 Na Yesus taxa ferawai lunai
layaan na Judas, a saxa ti la palou ina
fefeng sangafilu saxa pana taragua,
maa savat. E a malila aava ri toxan
a mu pinis modus ina fevis e mu
vam, ri savat xuvul pana senaso a
mu paamua priis e mu matalava ri
fo feng nari. 48 A mataa ina pet lisan
na Yesus fo xuus nari, “Nane aava
ne taa nguse, nane a saxa aava mi
vubuxane. Pise!” 49 Na Judas a falet
fatak xe si Yesus e a kuus, “Lavung
roxo, Mataa ina Fepitaa.” E nane
nguse.
50 Na Yesus a suie, “Ka fesing, vil
fatapusane!” E nari pana maana mo
ina fevis, ri pise. 51 Saxa fefeng si
Yesus a yuuf mulus a pinis modus
ina fevisan sina e sip a yaasok sina
memai priis e patal tapin a saxa
patangana.
52 Na Yesus a xuuse, “Timin faˈuli
a pinis siim la nobina ina. Naseˈ
ta mataa a fevis pana pinis modus
i taa maat sena sait. 53 Ne fex-
axaas sena fin na Tamaang pana
xakaavangan sina e fataapus paaliu
i taa feng a mu pabung sangafilu
saxa pana taragua ina angelo ina
fevisan xe siak. 54 Taasaxa tamo ne
taa vil malaane, a maana mo aava
Xakalayan Taap a ferawai pana, ri
taa savat la matavas malaafaa?

55 E lana yaan aave na Yesus a
ferawai xe sina malila, “Mi fo savat
pana pinis modus ina fevis e mu
vam xena pisau malaan se' nenia,
ne mataa saat, bo? A maana yaan
xapiak ne nai fepitaa pe la tang lifu
lotu e mi pife pisau pave. 56 Taasaxa,
a maana mo aanabe' fo savat talo a
xakalayan sina mu rabuna ina kuus
fatuxai i taa savat tuuna la matavas.”
E mui a mu fefeng ri ta'ulane e ri
sinufane.

Ri Fatiginei Na Yesus La Matana Mu Paamua Sina Mu Juda
Mk 14:53-65; Jn 18:12,13,19-24

57 E nari aava ri pis na Yesus
ri lisane xe la lifu si Kaiafas aava
memai priis. Pave a mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai e nari mu
matalava ri fo faxuvul xo. 58 Na Pita
xo a usie ti lasuun fefexaxaas a yaan
ri savat pe la lifu lava sina memai
priis. Nane fe nai la nobina aave
xuvul pana mu rabuna ina fevisan
xena falim a so ta mo taa savat si
Yesus.
59 A mu paamua priis xuvul pana
xasanofuna aava ri waan la Sani-
idrin, ri seng a rabuna xena kuus
xakaavang bit tifi na Yesus talo ri fex-
axaas sena punuxe 60 taasaxa ri seng
maat, naapalaan a maana rabuna ri
filimaan xena bit tifie.
E mui a rovaat re filimaan 61 e
re kuus, “A mataa aanabe' a kuus,
‘Nenia, ne fexaxaas sena ngas tapin
a tang lifu lotu sina Piran e vesan
fulane lana yaan talatul.”
62 E a memai priis a tigina e kuus
xe si Yesus, “E nano, no taa pife gel
votai sena ferawaian sire xasema?”
63 Taasaxa na Yesus a waan kasam.
E fulaa a memai priis a ferawai
xe sina, “Ne fakalimaan nano o no
taa kuus tuuna: nano ve no Mataa
Failai? No Natuna Piran?”
64 Na Yesus a suie, “Nano, no fo
kuus malaan. Taasaxa ne xuus nami
xapiak: ti lana yaan aanabe' mi
taa xalum a Natuna Mataa aava nai
la pamuaan sina Piran pana Gutan
Xapiak, i taxa filimaan xe lapia la
xavala xuluna mu vata.”
65 Layaan na Yesus a ferawai
malaan a memai priis a ririk a
marapi sina e kuus, “Nane xo pife
suai faroxo sena Piran pana ferawa-
ian saat aave! Maam taa pife seng ta
xasano rabuna xena gel tifie. Mon-
abe' mon mi fo langai a ferawaian
saat sina! 66 Mi lamon malaafaa
sena?”
E ri suie, “Nane a vupuno e i taa
maat.” 67 E ri xanus a nonau ina
e ri sipe e nari aava ri tavafe 68 ri
kuus, “Kuus fatuxai pamaam, Mataa
Failai! Nase' sip nano?”

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mk 14:66-72; Lk 22:55-62; Jn 18:16-18,25-27

69 Na Pita i taxa nai lamalei sena
lifu aave e saxa yaasok tefin a savat
sina e a kuus, “Nano vaxa no waan
xuvul pa Yesus ti Galili.”
70 Taasaxa na Pita a faaxolus la
matana mu rabuna e a kuus, “Ne pife
texaas sena so ta mo no taxa ferawai
pana.”
71 E a falet xe la matana yalaxau
ina nobina aave. E xasa yaasok
tefin a xalume e a kuus xe sina mu
tomexaan pave, “Nane waan xuvul
pa Yesus ti Nasaret.” 72 E fulaa a
faaxolusane e a kuus fakalimaan,
“Ne pife texaas sena mataa aave!”
73 E mui fadak a mu tomexaan
aava ri waan faasilak ri savat si Pita
e ri kuus, “Nano xo no saxa siri.
No filimaan ti Galili. Maam langai
taraxali a lingaam.”
74 E na Pita a xelmaan a fatutulan
xe xuluna xa e a kuus fakalimaan
fulaa, “Ne pife texaas sena mataa
aave.”
E lana yaan fatak aave a pura a
rawei 75 e na Pita a lamon fa'uli a
ferawaian si Yesus: “Paamuina yaan
a pura i taa rawei, nano, no taa kuus
faatalatul o no pife texaas sega.” E
na Pita ta'ulan a nobina aave e falet
xe lamalei e a taangiis faagut pana
mimilisaatan.

27

A Mu Paamua Ri Lisan Na Yesus Xe Si Pailat

1 La paanen lolof a mu paamua
priis xuvul pana mu matalava ri lala-
mon pana punuxaan na Yesus. 2 Ri
pise e ri lisane xe si Pailat aava paa-
muian a bina pave lapaana paamua
lava ti Rom.

Na Judas A Xiut Nane Xa

3 Layaan na Judas aava pet lisan
na Yesus, a texaas o a mu paamua
ri fo kuus o na Yesus a vupuno e
i taa maat, a mimilisaatan molava
a siaxe e nane lisan fa'uli a faat
'silva' sangafilu talatul xe sina mu
priis. 4 E a xuus nari, "Nenia, ne
fo faasaal faagut pana pet lisanaana
mataa aava pife vupuno!" E nari,
ri kuus, "A lagafan siim xo pife mo
simaam."
5 Na Judas a tapin fasivi a mu faat
aave la nobina ina tang lifu lotu e
falet xena xiut fatofan nane xa e a
maat.
6 Taasaxa mu paamua priis ri siak
a mu faat aave e ri kuus, "A mu faat
aanabe' a mamareiai ina ria e a mu
vuputkai sitaara a kuus o pife roxo
xena fawaane xuvul pana mu faat
sina lifu lotu." 7 Ri ferawai pana e
ri lamon o ri taa maraan a xavala
sina mataa ina vavesai pana xavala.
Ri maraane xena xaafanaana mu
topen. 8 E fefexaxaas tanin ri xali
a xavala aanabe' pana "Xavala ina
Ria". 9 E layaan a mu paamua priis ri
vil malaane, a ferawaian sina mataa
ina kuus fatuxai, na Jeramaia, a sa-
vat tuuna la matavas:

"Ri siak a faat 'silva' sangafilu ta-
latul, a mamareiai aava sax-
ano rabuna Juda ri turoxo
pana 10 e ri maraan a xavala
sina mataa ina vavesai pana
xavala malaan sena Memai a
xuusau pana." *Jer 32:6-9*

Na Yesus A Fatigineian La Mata Pailat

Mk 15:2-15; Lk 23:2,3,18-25; Jn 18:29–19:16

11 Na Yesus i taxa tigina la mata
Pailat aava paamua lava ina bina e
nane xo a fin na Yesus, "Nano ve
no paamua king sina mu Juda, bo?"
E na Yesus a suie, "Nano, no kuus
malaan."
12 Taasaxa layaan a mu paamua
priis xuvul pana mu matalava ri gel
tifie, nane pife sui nari. 13 E voxo
na Pailat a kuus xe sina, "No langai
a maana gelan siri, bo?" 14 Taasaxa
na Yesus a pife sui ta saxa fiaian. E a
paamua aave a ipul faagut sena.

Na Pailat A Kuus O Na Yesus I Taa Maat

15 La maana Fenamo ina Paaliuan
a paamua lava aave fuuna mulus
tapin ta saxa mataa vipis aava malila
ri vubuxane. 16 Lana yaan aave a
toxan a mataa vipis aava mu rabuna
xapiak ri texaas sena vilaana saat
sina, a isina na Baraabas. 17 E layaan
a malila ri fo faxuvul, na Pailat a fin
nari, "Nase' ta mataa vipis mi vubuk
rao ne taa mulus tapine xe simi? Na
Baraabas o na Yesus aava ri xalie
pa Krais?" 18 Nane texaas o a mu
paamua sina mu Juda ri fo lisan na
Yesus xe sina senaso ri tarasuie.
19 E fulaa, layaan i taxa nai la
nobina ina tiisan, a tefin sina fo lisan
a lagasai xe sina, "Muta vil ta mo
xasena mataa fatak aave senaso la
vung ne fo mif fasaat sena."
20 Taasaxa mu paamua priis xuvul
pana mu matalava, ri yuuf a lamo-
nan sina malila e voxo ri fin na Pailat
o i taa mulus tapin na Baraabas e
punuk na Yesus. 21 Taasaxa na Pailat
a fin a malila, "Nase' la palou ire mi
vubuk rao ne taa mulus tapine xe
simi?" E ri suie, "Na Baraabas!"
22 E na Pailat a fin nari, "Lavaxa,
taasaxa ne taa vil a so pa Yesus aava
ri xalie pa Krais?" E nari xapiak ri
kuus, "Niil fataxutane!"
23 E na Pailat a fiai, "A so ta vilaana
saat nane fo vile?" E nari, ri xukulai
faagut, "Niil fataxutane!"
24 Layaan na Pailat a texaas o a
pife fexaxaas sena vil ta mo fulaa
e a mu rabuna ri tamaa fegagelai e
fasavat a fevisan, nane siak a raarum
e xamak a mana la matana malila e
a kuus, "Nenia, ne taa pife vupuno
sena ria ina mataa fatak aanabe'! A
mo aanabe' a faisok simi." 25 E a

malila xapiak ri suie, “A vupuno ina
maatan sina i taa waan xulumaam e
mu yaya simaam!”
26 E na Pailat a mulus tapin na
Baraabas xe siri e xuus a mu rabuna
ina rawen sina o ri taa inis na Yesus
pana yeis tuturuk e mui ri taa niil
fataxutane.

A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Suaxan Na Yesus
Mk 15:16-20

27 E mui a mu rabuna ina rawen
si Pailat ri lisan na Yesus xe lana lifu
ina fawaan a maana mo ina fevisan
e xasano rabuna ina rawen xapiak ri
fakaliuane. 28 Ri ririk tapin a marapi
sina e ri falaxe pana marapi vuung
ina xakaafut. 29 E ri fi a ligilot pana
yeis tuturuk e faneie la putuna e ri
timin a newai la pamamuaan sina. E
mui ri bukaak la nona e ri suaxane e
ri kuus, “Maam suai sema, ‘King’ sina
mu Juda!” 30 E ri kaanus la tana e ri
siak a newai aave e sipe la putuna.
31 Layaan ri fataxapin a xurauan saat
siri, ri siak tapin a marapi vuung e
falaxe pana marapi sina xa e ri lisane
xena niil fataxutane.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus
Mk 15:22-32; Lk 23:33-43; Jn 19:17-24

32 Layaan ri taxa ta'ulan a bina
aave ri savat sina saxa mataa ti la
bina Sairiin, a isina na Saimon, e a
mu rabuna ina rawen ri fatuaiane
xena yaas a bolo si Yesus. 33 E
layaan ri savat la bina Golgaata, a
malasuf ina isin aanabe' ve “A bina
ina veng”, 34 ri tavai tarei na Yesus
pana wain aava toxan a mo mopaak
lana ri xalie pana ‘gaal’ xena nume
taasaxa layaan a tafang tareie, a bai
nume. 35 Layaan ri fo niil fatax-
utane xena punuxaana, ri tapin a
faat xena texaas o nase' taa siak a
marapi sina. 36 E mui ri taxa nai
faxatange. 37 E laa'ui la putuna bolo
ri timin a lagasai aava kuus pana gel
tifiaana, “A mataa aanabe' na Yesus
aava King sina mu Juda.” 38 E mui
ri niil fataxutan a rovaat tomexaan
ina fenau xuvul pa Yesus, saxa la pa-
muaan sina e saxa la paxaiya. 39 Nari
aava ri liu ete, ri liitan a puturi e ri
ferawai fasaat xe si Yesus 40 e ri kuus,
“Nano, no kuus o no taa ngas tapin
a tang lifu lotu e vesan fa'ulie lana
yaan talatul, lavaxa fakaxup nano
xa. Tamo nano ve no Natuna Piran
sivimaan ti xuluna bolo aave!”
41 E mu paamua priis, mu mata-
lava e mu rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri vil malaane sait e ri
kuus, 42 “Nane fakaxup a xasanofuna
taasaxa pife fexaxaas sena fakaxup
nane xa! Tamo nane ve a piran king
tuuna sina mu Israel i taa sivimaan
ti xuluna bolo e taara taa namkai
sena. 43 Nane namkai o a Piran i
taa xavange e a kuus o nane ve a
Natuna Piran. Tamo Piran a vubuk
rao i taa fakaxupe naak i taa vile
naboxo.” 44 E a rovaat ina fenau aava
ri niil fataxutan nare xuvul pana,
nare vaxa re ferawai fasaat sena.

Na Yesus A Maat
Mk 15:33-41; Lk 23:44-49

45 La paanaas, faasilak la belo, a
bina xapiak fesuk pana awa talatul.
46 La 3 oklok na Yesus a xukulai
faagut, “Eloi, Eloi lama sabaatani!” a
malasuf ina, “Piran siak, Piran siak,
xenaso no lamon ta'ulanau?”
47 E saxanofuna aava ri ti faasilak,
ri langaie e ri kuus, “Nane taxa xel na
Ilaija!”
48 E saxa mataa ina rawen a fala-
pukmaan e siak a pel, timine lana
wain mopaak e pise la ngusuna wai
e tavaie pana xena num. 49 Taasaxa
xasanofuna ri kuus, “Naboxo maam
taa texaas tamo na Ilaija i taa fakax-
upe.”
50 Na Yesus a xukulai faagut fulaa
e a mulus tapin a vovau sina e a
maat. 51 E lana yaan aave a marapi
aava tofai la tang lifu lotu a tiririk
xapiak ti laa'ui xe lapia. A Piran a
faradakui a xavala e gurum a maana
faat. 52 E a maana bina ina mamaat
ri talakas e maana rabuna xaradak
sina Piran aava ri fo maat, ri to
fa'ulaa ti la mamaat 53 e ri ta'ulan a
bina mamaat. Lamina yaan a Piran a
fatatoi fa'uli na Yesus ti la maatan, ri
laak la Bina Xaradak, na Jerusalem, e
pave a maana rabuna xaves ri xalum
nari.

54 Layaan a paamua sina rabuna
ina rawen e mu rabuna ina rawen
aava ri waan xuvul pana xena fax-
atang na Yesus ri xalum a mara'ulia
e xasano mo aava savat, ri mataut
faagut e ri kuus, “Tuuna paaliu, nane
ve a Natuna Piran.”
55 A toxan a lutefin xaves pave
aava ri fo falet xolai xuvul pa Yesus
ti la bina Galili xena xavange. Ri
taxa ti falim a maana mo aanabe'
ti lasuun fadak. 56 La palou iri na
Maria ti Mekdala, na Maria aava na
nina Jems nare Joses e a tefin si
Sebedi, rutul taxa waan.

Ri Xaafan Na Yesus
Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42

57 Faasilak a bina i suk e a mataa
piran ti Erimatia fe savat si Pailat.
A mataa aave a isina na Yosep e
nane vaxa a saxa fefeng si Yesus.
58 Nane laak soxot na Pailat e fine
pana vipin i Yesus. E na Pailat a kuus
o ri taa tavaie pana. 59 E voxo na
Yosep a siak a vipin i Yesus e pise
pana marapi fa'ui 60 e famatie lana
liing ina mamaat sina xa aava ri fo
taxe lana faat. E a tivotan a matana
liing aave pana tang faat e ta'ulan a
bina. 61 Na Maria ti Mekdala xuvul
pa xasa Maria re taxa nai kaalum xe
la matana liing aave.

A Mu Rabuna Ina Rawen Ri Tivotan A Liing Ina Mamaat

62 A yaan mui aava Yaan ina Fan-
gaafusan, a mu paamua priis xuvul
pana mu Ferasi ri falet faxuvul xena
ferawai xuvul pa Pailat 63 e ri kuus,
“Matalava, maam lamon fa'uli a fer-
awaian sina mataa ina bitan aave.
Layaan i taxa to lunai a kuus, ‘Lam-
ina yaan talatul ne taa to fa'ulaa.’
64 Xuus a mu rabuna ina rawen siim
o ri taa kaalum votai sena liing ina
mamaat aave fefexaxaas a fatalatu-
laana yaan talo a mu rabuna sina ri
taa pife fenou a vipin ina e xuus a
mu rabuna o nane taxa to fa'ulaa.
A bitan fataxapiak aanabe' i taa mo
mosaat sena bitan mata.”
65 Na Pailat a kuus xe siri, “Lavaxa,
ne taa tavai nami pana rabuna ina
rawen xena kaalum votai sena liing
ina mamaat. Faxa'usi a vubuxanan
simi.” 66 E voxo ri fe timin a fakali-
maanan xuluna tang faat aave e ri
feng a mu rabuna ina rawen xena
kaalum votai.

28

A To Fa'ulaian Si Yesus
Mk 16:1-8; Lk 24:1-10

1 Lamina Yaan ina Fangaafusan, la
paanen lolof la yaan mata ina ‘wiik’,
na Maria ti Mekdala xuvul pana xasa
Maria, re falet xe la liing ina mamaat
aave.
2 E fataapus a toxan a mara'ulia
lava senaso a saxa angelo sina
Memai a sivimaan ti laa'ui la xu-
navata e fe pul tapin a tang faat
aava ti votan a liing e a nai xu-
luna. 3 A kaaluman sina a malaan
sena yaamit e a marapi sina a pasak
paaliu marasaxa. 4 E mu rabuna ina
rawen ri poxo xe lapia pana matau-
tan e ri mati fatak malaan sena mu
mamaat.
5 A angelo aave a ferawai xe sina
rovaat tefin e a kuus, “Muta mataut,
ne texaas o me taxa seng na Yesus
aava ri niil fataxutane. 6 Nane pife
waan nabe'; a Piran fo fatatoi fa'ulie
ti la maatan malaan sena fo ferawai
pana. Man, xalum a bina aava nane
fo mati lana 7 e falet fataapus e me
xuus a mu fefeng sina, ‘A Piran fo
fatatoi fa'ulie ti la maatan e naboxo i
taxa falet paamuin nami xe pe Galili
e mi taa xalume pave.’ Lavaxa, falet,
ne fo xuus name pana.”
8 E voxo re ta'ulan fatapusan a
liing ina mamaat aave. Re mataut
taasaxa re bas pana faamamaasan
e re fala fataapus xena xuus a mu
fefeng pana. 9 E na Yesus a savat
fa'ipul sire e a kuus, “Paanen Roxo
name.” Re falet faasilak xe sina e
re bukaak xe lapia e tao a kana e
re nanguse. 10 E na Yesus a xuus
nare, “Muta mataut, me fe xuus a mu
fetinan siak xena falet xe puaa Galili
e pave ri taa xalumau.”

A Kuusan Sina Mu Rabuna Ina Rawen

11 Layaan a rovaat tefin re taxa
falet xe sina mu fefeng sina, sax-
ano rabuna ina rawen aava ri taxa
faxatang a liing ina mamaat xo, ri
laak ulaa xe la bina lava e ri xuus
a mu paamua priis pana maana mo
xapiak aava fo savat. 12 E mu priis
aave ri faxuvul xuvul pana mu mata-
lava xena lamon pana so ta mo ri
taa vile. Ri maraan a mu rabuna
ina rawen pana mamareiai lava 13 e
ri kuus, “Mi taa kuus o a mu fefeng
sina ri savat la xunavung e ri fenou
a vipin ina layaan mi taxa matef.
14 E tamo a paamua lava ti Rom i
taa langai pana fenouaana, maam
taa faxaradaxe talo mi taa piau ta
lagafan sena.” 15 E voxo a mu rabuna
ina rawen ri siak a mamareiai aave
e ri usi fatak a ferawaian sina mu
paamua priis. E a xuuskuus aanabeˡ
fuuna lo falet xolai la palou ina mu
Juda fefexaxaas tanin.

Na Yesus A Savat Xe Sina Mu Fefeng Sina

16 A mu fefeng sangafilu saxa pana
saxa xo, ri falet xe puaa Galili, xe
la put aava na Yesus a feng nari
xe xuluna. 17 Layaan ri xalume
pave ri lotuie naapalaan saxanofuna
ri pife texaas tuuna o nane ve na
Yesus. 18 E na Yesus maa savat
la tari e kuus xe siri, “A Piran fo
tavaiau pana tateaxan xapiak xena
paamuianaana maana mo xapiak
la xunavata e la xavala. 19 Falet
xo xe sina mu rabuna xapiak la
xavala e fapiti nari talo ri taa namkai
xena usiau. Fasuf nari lapaana
isi Tamaang, a Natuna e a Vovau
Xaradak 20 e fapiti nari xena langai
fatak a maana vuputkai aava ne fo
tavai nami pana. E nenia xo, ne taa
waan vulai xuvul pami fefexaxaas a
yaan a xavala aanabeˡ i taa taxapus.”

Na Maak
A Lagasai Roxo Na Maak A Xaleie
A Ferawaian Paamua

A Lagasai Roxo si Maak a bas pana mu sangasan e mu vilaana si Yesus. A fufuna lamonan molava si Maak lana lagasai aanabeˈ ve a malaan: na Yesus ve a Natuna Piran e a Mataa Failai sina Piran, taasaxa mu Juda ri pife taraxalie e ri niil fataxutan tul a mataa ina fakaxupaan nari. E na Maak a vubuk xuus fatexaas a mu Juda e mu rabuna xapiak sait o ri fo milung patak paaliu sena salan sina Piran. E voxo nane taxa kuus pana maana mu vilaana e faisok si Yesus xena faxalit nari o nane a Natuna Piran e pife natuna mataa mon.

A buuk aanabeˈ a toxan a paferawaian pama malaan:

1) Paamuina faisok si Yesus - palagasai 1:1-13
2) A faisok si Yesus pe Galili - palagasai 1:14–7:23
3) A faisok si Yesus pe la xasano bina - palagasai 7:24–10:34
4) A faisok si Yesus pe Jerusalem - palagasai 11:1–13:37
5) A maatan e to faˈulaian si Yesus - palagasai 14:1–16:20

A Mataa I Taa Savat Paamuin A Yesus
Mt 3:1-11; Lk 3:2-16; Jn 1:6-8,19-27

1 A Lagasai Roxo se Yesus Krais aava lak sina Piran, a tangpat
malaan: 2 na Aisaia, a saxa mataa
ina kuus fatuxai sina Piran ti kavai
a xalei a ferawaian sina Piran pa
Yesus.
“Langaiau, ne taa feng a mataa ina
lisan a ferawaian siak, i taa
savat paamuin nano e i taa
faigotan a salan siim. 3 A ling
ina mataa aave i taa kel pe la
bina vingil, ‘Faigotan a salan
xana Memai. Vil faxaradak a
salan sina.” *Mlk 3:1; Ais 40:3*
4 Na Jon xo, a mataa ina fasufan,
a savat pe la bina vingil e a xuus a
mu rabuna o ri taa puk a xunus iri e
a fasuf nari talo a Piran i taa lamon
tapin a vilaana saat siri. 5 E a maana
mu rabuna ti Judia e ti Jerusalem ri
paan xe si Jon e ri fe kuusan fasavat a
maana vilaana saat siri e nane fasuf
nari lana Raarum Jordan. 6 Na Jon a
mataa valagof e vesan a marapi sina
pana fui ina ‘kaamel’. E nane pis
nane xa pana yowang aava vesanan
pana vipin ina ‘kaamel’ e fuuna ngan
a sakawa e vevoi ti la latan. 7 Na
Jon xo, a kuus famatavas malaan, “A
toxan a mataa i taa filimaan lumui
lamiak, a mataa aave a faagut sega e
nenia vaxa ne suai faagut sena. Ne
pife fexaxaas sena mulus a ‘slipa’ ti
la kana. 8 Naboxo ne taxa fasuf nami
pana raarum tuuna taasaxa nane, i
taa fasuf nami pana Vovau Xaradak.”

A Fasufaan Na Yesus
Mt 3:13-17; Lk 3:21-22; Jn 1:28-34; Mt 4:1-11; Lk 4:1-13

9 Mui famodak na Yesus xo a savat ti la bina Nasaret pe Galili e
na Jon a fasufe lana Raarum Jordan. 10 Layaan nane laakmaan ti
la raarum a xalum a xunavata a
talakas e a Vovau Xaradak, malaan
sena vaalus, a sivi xuluna. 11 E saxa
ling aava savat ti pe laaˈui lana vata
a kuus malaan: “Nano, no natuk,
ne vubuxan xasingit nano, a xunus
iga a roxoian nano!” 12 E fataapus
temasaat a Vovau Xaradak a feng
na Yesus xe la bina vingil. 13 E
nane waan pave fefexaxaas sena
yaan sangafilu talafaat e na Setan a
valame. A waan la palou ina mu
vupung taasaxa mu angelo ri maa
xavange.

Na Yesus A Tangpat Pana Faisok Sina Pe Galili
Mt 4:18-22; Lk 5:2-11

14 Na Jon fo vipis xo e na Yesus a
paan xe pe Galili e fe kuusan fasavat
a Lagasai Roxo sina Piran. 15 Nane
kuus, “A yaan tuuna fo savat xong.
A fatataganan sina Piran fo savat
faasilak naboxo. Mi taa puk a xunus
imi e mi taa namkai sena Lagasai
Roxo.”

16 Saxa yaan na Yesus taxa lo sangas et la vangana Laman Galili e nane xalum na Saimon xuvul pa tina, na Endru. Narie, re taxa fati a vana pe la taas senaso re fuuna faasot pana din. 17 Na Yesus moxo, a xuus nare, “Usiau e nenia, ne taa fapiti name pana vilaana ina pataasaana rabuna.” 18 E fataapus re ta'ulan a vana sire e re usie.

19 E rutul falet famodak fulaa e na Yesus a xalum na Sebedi e a ro lak sina, na Jems e na tina na Jon. Narutul taxa nai lana xaati e rutul taxa faxaradak a vana sirutul. 20 E nane xel nare e re ta'ulan na tamare lana xaati xuvul pana mu sisiak siri e re usi na Yesus. 21 E nari xapiak, ri falet xe la bina Kapanam.

A Mataa Pana Vovau Saat
Lk 4:31-37

Layaan a Yaan ina Fangaafusan sina mu Juda a savat, na Yesus xuvul pana mu rabuna, ri laak xe la lifu ina faxuvulan sina mu Juda e nane fepitaa tapang. 22 A mu rabuna ri langai a ferawaian sina e ri ipul senaso a ferawaian sina toxan a gutan, pife malaan sena fepitaian sina xasano rabuna aava ri masam pana vilaana si Moses. 23 E monabe' mon ri ipul sena mataa pana vovau saat moxo, a laak saa la lifu ina faxuvulan e maa barak xuluri malaan, 24 “Yesus ti Nasaret, no vubuk vil a so semaam? Naak no vubuk vil pengan nemaam! Ne texaas sema, nano, no Mataa Failai sina Piran.”

25 Na Yesus moxo, a maraleiane e a kuus, “No waan kasam e no ta'ulan a mataa aanabe'.” 26 E a vovau saat a vil faradakui a mataa e a kuup faagut e nane ta'ulane.

27 E mui a mu rabuna pave, re ipulan na Yesus e ri fefiaian nari e ri kuus, “A so ta mo nabe'? A fepitaian fa'ui pana gutan, bo? A mataa aanabe' a farawei a mu vovau saat e ri langai sina.” 28 Lavaxa, a lagasai pana vilaana si Yesus a falet fataapus xe la maana mu bina pe Galili.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Rabuna Xaves
Mt 8:14-17; Lk 4:38-43

29 Lumui na Yesus e mu fefeng sina, ri savat xe lamalei e ri fe paan xe la lifu si Saimon narie Endru. Na Jems e na Jon, re falet xuvul pari sait. 30 Na imu Saimon i taxa mati xuluna ivin e toxan a giisan pana tana lalagaf. E fataapus ri xuus fatexaas na Yesus pana. 31 Na Yesus a paan xe sina e tao a mana e fatamasiaxe. A giisan sina a taxapus e nane tavai nari pana fanganan xari.

32 La leaaf layaan a ngaas a rul, a mu rabuna ti la bina, ri lisan a maana rabuna aava ri toxan a giisan xuvul pana maana rabuna ri toxan a vovau saat xe si Yesus.* 33 A mu rabuna xapiak ti la bina, ri faxuvul pe la matana lifu. 34 E nane vil faroxoi a rabuna aava ri toxan a mu giisan e a gei tapin a mu vovau saat. A mu vovau saat xo, ri texaas sena taasaxa nane ti votan nari sena ferawai.

35 La paanen lolof, nane tamasiak xe lamalei e fe paan xe la saxa nobina gof rao i fenung xe sina Piran. 36 E na Saimon xuvul pana mu fefeng sina ri seng na Yesus. 37 Ri fe tingin xo nane e ri xuuse, “A maana rabuna, ri taxa fiaian nano.”

38 Taasaxa na Yesus a susuaa malaan, “Naapalaan, taara taa paan xe la saxano bina faasilak, rao ne ferawai pari. Nabe' a fufuna filimaanan siak.” 39 Nane falet xe la maana mu bina pe Galili e a ferawai lana mu lifu ina faxuvulan e gei tapin a mu vovau saat la tana rabuna.

A Mataa Pana Tapak
Mt 8:2-4; Lk 5:12-14

40 La saxa yaan, saxa mataa aava tana tapak, a savat si Yesus. Nane bukaak e fenung xe si Yesus e kuus

* **1:32:** A yaan sina mu Juda i taa tangpat la yaan a ngaas taa rul. Nabe' layaan a ngaas a rul a Yaan ina Fangaafusan a taxapus e a yaan mata ina ‘wiik’ taxa tangpat e voxo a rabuna ri fexaxaas sena faisok fulaa.

malaan, “Tamo no vubuxane, no taa vil faroxoiau.”
41 Na Yesus xo muluk nane e tao a tana e xuuse, “Aang, ne vubuxane, naboxo a giisan siim a taxapus.” 42 E fataapus a tapak sina mataa aave a malit e nane fo roxo.
43 Na Yesus a pebukan faagutane e feng fa'ulie. 44 A xuuse malaan, “Muta kuus fepuk pana faroxoiaan nano. No taa falet e no fe faxalum a taam xe sina priis e no taa tavai a Piran pana tatavaian siim. A tatavaian aave i taa usi a vilaana si Moses. 45 Taasaxa mataa aave a falet e kuusan fasavat a roxoiaana aava na Yesus fo vile. Pevoxo na Yesus pife fexaxaas sena laak la bina saxa ulaa rabuna ri tamaa fatagule. E voxo nane paan xe pe la xobingil e maana mu rabuna xaves ri taxa falet xe sina pave.

2

Nane A Vil Faroxoi A Maalapen
Mt 9:2-8; Lk 5:18-26

1 La saxanu yaan fo falet e nane ulaa fulaa xe Kapanam. A rabuna ri langai o nane i taxa waan lana saxa lifu pave. 2 E a malila ri savat faxuvul e a lana lifu febas e faasilak la matana lifu sait. E nane ferawai xe sina rabuna pana Lagasai Roxo. 3 A saxanu tuvaat talafaat, ri lisan a saxa mataa a kana e mana maat e ri yaase pana ivin. 4 Ri pife fexaxaas sena yaase xe si Yesus senaso a malila. E voxo ri laak xe laa'ui xuluna lifu e ri ngas a nobina xena faduiaana mataa. E ri fasivie pana ivin xe si Yesus. 5 Na Yesus a xalum a namkaian siri e a xuus a maalapen malaan, “Lak siak, ne lamon tapin a vilaana saat siim.”
6 Taasaxa xasano rabuna aava ri masam sena Vuputkai si Moses, ri taxa nai lamon lana lalamonan siri sena ferawaian si Yesus e ri lamon malaan, 7 “Xenaso a mataa aanabe' a kuus fasaat malaan? Nase' ta mataa fexaxaas sena lamon tapin a vilaana saat sina mataa? A faisok sina Piran sang mon! Naak nane taxa bit!”
8 Fataapus paaliu na Yesus fo texaas sena lalamonan siri e a kuus, “Nami, mi lamon fasaat! Xenaso mi lamon malaan pana nobina siak ina lamon tapin a vilaana saat sina mataa aanabe'? 9 A so ta ferawaian a malui sena kuusanaana? Tamo ne taa kuus xe sina maalapen, ‘Ne taa lamon tapin a vilaana saat siim!’ o tamo ne taa xuuse, ‘No tamasiak e no siak a ivin siim e no falet.’ 10 Talo mi taa texaas sega, a Natuna Mataa aava toxan a gutan xena lamon tapin a mu vilaana saat sina rabuna, ne taa vile malaan.” E nane kuus xe sina maalapen, 11 “Nenia, ne xuus nano, tamasiak, siak a ivin siim e no paan xe la lifu siim!” 12 E a maalapen a tamasiak marasaxa e siak a ivin sina e savat xe lamalei. A mu rabuna xapiak ri xalume e ri ipul e ri kuus fati a isina Piran. E ri kuus malaan, “Taara pi xaxalum a buk vilaana malaan lumua.”

Na Yesus A Xel Na Matiu Livai
Mt 9:9-13; Lk 5:27-32

13 Na Yesus a sangas ulaa fulaa xe la vangana Laman Galili e a malila ri paan xe sina e nane fapiti nari pana lagasai sina Piran. 14 Layaan nane taxa sangas falet, a xalum na Matiu Livai, a lak si Elfias, i taxa nai la lifu ina maraan taakis. Na Yesus a xuuse, “No usiau!” E nane tamasiak e usi na Yesus.
15 Mui xo na Yesus fe fangan lana lifu si Matiu Livai e a mu rabuna ina siak taakis e mu rabuna pana vilaana saat, nari xapiak, ri taxa fangan xuvul pa Yesus e mu fefeng sina. A mu rabuna aava ri mangil sena vilaana saat siri, ri vubuk langaie e voxo ri usi xolane. 16 E saxano rabuna aava ri usi a vilaana sina mu Ferasi, ri xalum na Yesus i taxa nai fangan xuvul pana mu rabuna pana vilaana saat e mu rabuna ina siak taakis. E ri fin a mu fefeng sina, “Xenaso nane taxa fangan xuvul pana mu rabuna ina siak taakis e mu rabuna pana vilaana saat? Naak a vilaana aanabe' pife roxo.”
17 Na Yesus a langai a ferawaian siri e xuus nari, “A rabuna aava ri piau ta giisan, ri pife paan xe sina

mataa iˈirin. Piau! Nenia, ne pife filimaan nabeˈ xena xelaana mu mataa aava ri lamon o ri taxa waan faroxo. Ne savat xena xelaana mu rabuna aava ri texaas o a vilaana siri a saat."

A Vilaana Ina Falfaalan
Mt 9:14-17; Lk 5:33-38

18 Xasano Ferasi e mu rabuna aava ri usi na Jon, a mataa ina fasufan, nari xapiak, ri fuuna falfaal e saxano rabuna ri savat si Yesus e ri fiai malaan, "Senasou a fefeng si Jon e mu Ferasi ri fuuna falfaal taasaxa mu rabuna siim ri pi falfaal?"

19 Na Yesus a xuus nari, "Naak a mu fesing sina saxa mataa aava rao i tamai, ri taa faalaan pana fanganan layaan a mataa aave i taxa waan xuvul pari? Piau! Tamo mataa aava rao i tamai i taxa waan xuvul pari, ri taa pife falfaal. A yaan ina merawan mon! 20 Tamo mataa naang i taa paan tapin a mu fesing sina, lavaxa la yaan aave bak, ri taa falfaal xena fakalimaan a mimilisaatan siri."

21 E nane fin nari, "Naseˈ ta mataa i taa kap a valof ina marapi xavai pana pamarapi faˈui? Tamo no taa vil malaane a marapi faˈui i taa gat faxuvule e a valof i taa tiririk falava. 22 E piau ta mataa i taa xapis a uma lana vaafa xavai. Tamo i taa vil malaane a vio i taa laak lana e i taa kawaasan a fanganan. A fanganan e vaafa taa kawaasanan. A rabuna masam, ri taa pai a vaafa faˈui xena uma faˈui.*

A Fufuna Yaan ina Fangaafusan
Mt 12:1-8; Lk 6:1-6

23 La saxa Yaan ina Fangaafusan na Yesus a sangas lana uma e mu rabuna aava ri taxa usie ri lagai e ri taxa murul a fanganan pave e ri taxa ngane.† 24 E saxano Ferasi ri xuus na Yesus, "Xalum nari, ri taxa vil a faisok la Yaan ina Fangaafusan. A vuputkai sitaara a kuus votan a vilaana ina faisok la Yaan ina Fangaafusan. A pife roxo ri taa vil malaane la yaan aanabeˈ."

25 Na Yesus a xuus nari, "Naak mi pife texaas sena xuuskuus ina vilaana a savat se Devit layaan nane xuvul pana mu rabuna sina ri piau ta fanganan e ri lagai? 26 La yaan si Abaiata aava saxa paamua ina mu priis sina Piran, na Devit a laak lana lifu lotu sina Piran e nane ngan a bret taap aava mu priis sina Piran sang mon ri fexaxaas sena ngane. Taasaxa na Devit a ngane e tavai a rabuna sina pana." *1 Sml 22*

27 Ne Yesus a xuus nari fulaa, "A Piran pife timin a mataa xena xavang a Yaan ina Fangaafusan, piau! Nane timin a Yaan ina Fangaafusan xena xavangaana mataa. 28 E voxo, a Yaan ina Fangaafusan xo, a Natuna Mataa a paamuiane."

3

Na Yesus A Vil Faroxoi A Saxa Mataa
Mt 12:9-14; Lk 6:6-11

1 La saxa Yaan ina Fangaafusan fulaa na Yesus a laak lana lifu ina faxavulan e a mataa mana tapil i taxa waan. 2 E saxano rabuna ri waan bang na Yesus pana senaso ri vubuk texaas tamo nane i taa vil faroxoi a mataa aave la Yaan ina Fangaafusan talo ri taa tiise sena. 3 E na Yesus moxo, xuus a mataa aava mana tapil, "Tamasiak e no tigina la nona rabuna."

4 E na Yesus a fin a rabuna, "A vuputkai si Moses a kuus o taara taa vil a vilaana roxo la Yaan ina Fangaafusan o taara taa vil a vilaana saat? A kuus o taara taa xavang a mataa talo i taa waan faroxo o taara taa punuk a mataa?" E nari, ri pife

* **2:22:** (a) Na Yesus a kuus malaan senaso rao i xuus famasam nari pana lalamonan sina Piran. A lalamonan malaan, "Nase rao i usi a ferawaian sina Piran nane pife fexaxaas sena usi a vilaana ti kavai sait. A vilaana ti kavai e ferawaian si Yesus a patak famodak." (b) Lana pok Inglis a paferawaian aanabeˈ taxa usi a xasa ferawaian paap malaan: "Mi taa pife timin a wain faˈui lana vapak xavai aava ri vesane pana vapak ina tiir, piau! Layaan mi taa vil malaane a vapak xavai i taa tiririk e a wain taa talatiu. Taasaxa mi taa timin a wain faˈui lana vapak ina tiir faˈui." † **2:23:** Ri pife fenau, a vilaana roxo sina mu Juda; tamo ri lagai ri fexaxaas sena siak fanganan ti la saxano uma.

sui a ferawaian sina, ri nai kasam mon.
5 E na Yesus a xalum nari e a vilauna a kasal taasaxa muluk nari senaso ri vungut sena mamaaluxan sina Piran. E nane xuus a mataa, “No faxaradak a maam!” E a mataa faxaradaxe e a mana fo roxo. 6 E fataapus a mu Ferasi ri tamasiak e ri fe savat faxuvul sina nutuvaat si Herot. Nari, ri ferawai faxuvul xena seng ta nobina xena punuxaan na Yesus.

A Malila Ina Rabuna Faasilak La Laman Galili
Mt 12:15-16; Lk 6:17-19

7 Na Yesus xuvul pana mu fefeng sina, ri falet e ri fe nai la vangana raarum e saxano rabuna ti Galili e ti Judia ri usie. 8 A rabuna ti Jerusalem, ti Idumia e ti lu paa paaliu se Jordan e ti la saxa ro bina Tair e Saidan, a malila molava paaliu ri langai pana faisok na Yesus a vile e voxo ri savat faxuvul. 9 Na Yesus a xuus a mu fefeng malaan, “A malila aava ri taxa waan, ri tamaa fatalinau. Ne vubuxan ta saxa xaati i taa waan bangau e ne taa xawas xuluna.” 10 Lumua nane fo vil faroxoi a malila e ri naixaam soxote rao ri taa tao tuunei a tana senaso ri taxa vubuxan a roxoyan. 11 E layaan a mu vovau saat ri xalume, ri turung xe sina e ri xukulai faagut malaan, “Nano ve no Natuna Piran!” 12 E nane ferawai faagut xe siri o ri muneta fasavat a isina la matavas.

Na Yesus A Xel A Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua Sina
Mt 10:2-4; Lk 6:14-16; Fk 1:13

13 Mui na Yesus a laak xuluna put e xel nari aava nane vubuxan nari o ri taa filimaan xe sina. E ri savat. 14 E nane siak fati a sangafilu saxa pana taragua e a fasoxot nari pana mu Yaamut. Nane xuus nari, “Ne fo fati nami rao mi taa waan xuvul paga. Ne taa feng nami vaxa xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo 15 e vaxa mi taa toxan a gutan xena gei tapin a mu vovau saat.” 16 A mataa sangafilu saxa pana taragua aave voxo: na Saimon aava ri xalie pana xasa isin, na Pita, 17 e na Jems, a lak si Sebedi xuvul pa tina, na Jon. Nane xali nare pana saxa isin, Boanesis, a malasuf ina isin aanabeˡ ‘natuna vabarak.’ 18 E na Endru, na Filip, na Baatalamiu, na Matiu Livai, na Tomas e na Jems a lak si Elfias, na Taadius, na Simon ti la parabuna Selot,* 19 e na Judas Iskeriot, a mataa aava pet lisan na Yesus xe sina mu rabuna saat xena punuxaana.

20 Layaan na Yesus a ulaamaan xe la lifu siri, a mu rabuna ri savat faxuvul fulaa xe sina. E voxo na Yesus xuvul pana mu fefeng sina ri piau ta yaan xari xena fanganan. 21 A mu pabung si Yesus, ri langai o nane taxa waan fulaa e ri paan rao ri taa xel faˡulie senaso a rabuna, ri xuus nari, “Naak na Yesus taxa ngong.”

Na Yesus A Xalian Pa Bilsibul, A Paamua Sina Mu Vovau Saat
Mt 12:25-29; Lk 11:17-22

22 A saxano rabuna aava ri masam pana mu vilaana ti Israel e ri fuuna waan pe Jerusalem, ri sivimaan xe Galili. Ri ferawai se Yesus malaan, “Na Bilsibul a vawe e i taxa waan sina. Naak, nane taxa gei tapin a mu vovau saat pana gutan sina matalava sina mu vovau saat.”
23 Na Yesus a xel faxuvul nari xe sina e ferawai xe siri pana saxano ferawaian paap malaan: 24 “Tamo a faxatangan sina rabuna i taa tapagal fepatok e ri taa fevis, a vilaana ina faxatangan i taa pife waan fatateak! 25 Tamo a pabung taa tapagal fepatok e ri taa fevis, a pabung aanabeˡ i taa pife waan faroxo. 26 Tamo na Setan i taa vis faˡuli nane xa e saxano saxa sina ri taa faapalau sena, nane i taa pife gut fulaa, piau! Nane fo taxapus! 27 Tamo ta saxa mataa rao i taa fenau, nane pife fexaxaas xena laak palau lana lifu sina mataa tateak, piau! Paamua i taa pis fatateak a mataa aave e mui i taa siak tapin

* **3:18:** A mu Selot ri vubuxan o saxa siri mu Israel i taa piran king siri. Ri baian o na Sisaa ti Rom i taa siak fati a saxa topen, malaan se Herot, xena paamuian nari.

a maana mo sina ti la lifu. 28 Ne
xuus tuunei nami, a Piran sang mon
i taa lamon tapin a mo mosaat e mu
ferawaian saat aava mu rabuna ri
vile. 29 Taasaxa nase' ta mataa i taa
ferawai fasaat pana Vovau Xaradak,
a Piran i taa pife lamon tapin a vi-
laana saat sina naboxo e lumui sait,
piau! A vilaana saat sina mataa aave
i taa waan vulai xe vulai!"
30 Na Yesus a kuus malaan senaso
a rabuna ri fo kuus o nane toxan a
vovau saat paaliu.

A Pabung Si Yesus Ri Savat
Mt 12:46-50; Lk 8:19-21

31 La saxa yaan na nina Yesus xu-
vul pana mu ti Yesus ri savat. Ri
tigina lamalei e ri xuus fatexaase rao
i taa langai siri. 32 A malila aava
ri taxa nai fakaliuane ri xuuse, "No
langai? Na ninaam e mu tiam ri taxa
waan lamalei e ri taxa xel nano."
33 E nane sui a ferawaian siri
malaan, "Nase' ve na ninaang e mu
tiak?"
34 E na Yesus a kaalum fepuk la
palou ina rabuna aava ri taxa nai
fakaliue e a xuus nari malaan, "Mi
xalum na ninaang e mu tiak, 35 a mu
rabuna aava ri usi a ferawaian sina
Piran, nari ve ri mu tiak e vasaak e
ninaang!"

4

A Mataa Ina Kaapisan
Mt 13:1-15; Lk 8:4-10

1 Na Yesus a faisok fulaa pana fapi-
tiaana rabuna la vangana Laman
Galili. E nane xawas xuluna xaati
senaso a mu rabuna xaves ri savat
faxuvul sina. E nane nai xuluna
xaati aava taxa waan lana raarum
e mu rabuna xapiak ri taxa nai lan-
gai pe la gun e faasilak la vangana
raarum. 2 Na Yesus a tavai nari pana
mu ferawaian paap. Nane ferawai
xe siri malaanabe':
3 "Mi langai! A
saxa mataa a falet e fetapalan xolan
a kam ina 'wiit' la uma.
4 Nane
tapinete e saxano kam ina 'wiit' ri
poxo lana salan e mu maanu ri maa
ngan xapine. 5 E xasano kam ri poxo
la nobina toxai faat. A xavala pife
temasaat xuluna e pife sivi temasaat
lapia e a kam a fadui a xarei fataa-
pus. 6 Taasaxa ngaas a lange e a kam
aanabe' pife boak faroxo, a piloxos e
femaiyang. 7 E xasano kam ina 'wiit'
ri poxo lana yeis tuturuk. E a yeis
aanabe' a palak e fe xafute e a 'wiit'
pife fuaa. 8 Taasaxa xasano kam ina
'wiit' ri poxo lana xavala roxo e ri
palak faroxo e ri fuaa. Saxanofuna
ri fuaa faroxo, xasanofuna ri toxan
a kam xaves e saxanofuna ri toxan a
kam xaves paaliu."
9 E na Yesus a xuus nari, "Tamo
mataa i taa lamon pana ferawaian
siak i taa tingin a malasuf ina."
10 Mui, lamina malila fo paan, a
mu fefeng sina xuvul pana xasano
rabuna ri fine pana mu ferawaian
paap sina. 11 Na Yesus a xuus nari,
"A Piran a vubuk o mi taa masam
faroxo sena ferawaian sina e ne fo
xuus fatexaas nami o a fatataganan
sina fo savat xo. Taasaxa mu rabuna
aava ri waan lamalei ri taa langai
a mu ferawaian siak lana ferawaian
paap sang mon." 12 E voxo na Aisaia
a kala malaan,
"Naapalaan ri kaalum taasaxa ri taa
pife taraxalie. E ri langai
taasaxa ri taa vungut sena fu-
funa. E voxo malaan ri taa pife
puk a xunus iri. Tamo ri taa
puk a xunus iri a Piran i taa vil
tapin a vilaana saat siri." *Ais
6:9-10*

Na Yesus A Xuus Fatexaas Nari Pana Malasuf Ina Ferawaian Paap
Mt 13:18-23; Lk 8:11-15

13 Na Yesus a fin nari fulaa, "Nami,
mi pife texaas pana ferawaian paap
aanabe' e bo? Malaafaa mi taa
texaas sena xasano ferawaian paap?
14 A mataa aava xapis a kam ina
'wiit', nane xapis a ferawaian sina
Piran. 15 A ferawaian aava poxo
lana salan a malaan sena mu rabuna
aava ri texaas sena langaian taasaxa
na Setan a filimaan e siak tapin a
mu ferawaian aava Piran fo xapise
la xunus iri. 16 E saxano rabuna ri
malaan sena kam ina 'wiit' a poxo
lana xavala a toxai faat. Ri langaie
e ri faxa'usie e ri faamamaas pana.

17 Taasaxa ri piau ta xarei ina lamon
faagut, ri taxa waan famodak mon!
Lumui xasano mataa rao ri tafang
a gutan siri e ri taa fakasal nari, a
lalamonan roxo siri i taa pife tateak
fulaa, i taa malit. 18 E saxano rabuna
ri malaan sena kam ina ‘wiit’ aava
ri poxo lana yeis tuturuk. A mu
rabuna aanabeˈ ri texaas sena lan-
gaian 19 taasaxa ri lalamon temasaat
pana mo ti la xavala e ri kanamsaat
pana vubuxanaana tangop e maana
mo xapiak. Ri taramangal a xasano
mo. A maana buk mo aanabeˈ a
paasan a ferawaian sina Piran e mu
rabuna aanabeˈ ri pife vil fasavat a
roxoyan. 20 Taasaxa saxano rabuna
ri malaan sena kam ina ‘wiit’ aava
poxo lana xavala roxo. Ri langai e
ri tao fatateaxe. E a ferawaian sina
Piran i taa fasavat a roxoyan lana
toyan siri malaan sena kam ina ‘wiit’
roxo aava fuaian a kam xaves e a
kam xaves paaliu.”

Xasano Ferawaian Paap

21 E nane xuus nari, “Naak a mataa
i taa timin a laam lapaana bi o la-
paana ivin, bo? Piau! Nane taa
timine laaˈui talo i taa lang lana lifu.
22 A so ta maana mo aava waan fufu-
nai, lumui ri taa savat la matavas. E
maana mo xafutan, lumui i taa savat
la matavas. 23 Naseˈ ta mataa a tan-
gana talakas i taa langai a ferawaian
aanabeˈ e i taa masame.”
24 E na Yesus a xuus nari, “Ai, nami,
mi taa lalamon pana ferawaian mi
langaie. Tamo mi taa lalamon faagut
pana, a Piran i taa tavai nami pana
masaman fexaxaas sena lalamonan
simi. 25 Naseˈ ta mataa a toxan a
masaman, lavaxa a masaman sina i
taa savat molava sena. E naseˈ ta
mataa piau ta masaman, a texaasan
modak sina i tafe malit.”
26 E mui nane kuus, “A fatata-
ganan sina Piran, i taa savat molava
malaan sena saxa mataa a tapalan a
kam lana uma. 27 La maana vung a
mataa aave i taxa matef e la paanaas
nane i taxa lo ti sangas. A kam aave,
a boak e femolava malaafaa? Nane
pife texaas. 28 A xavala sang mon a
fapalak a mo lana uma. Paamua a
paxana a savat e mui a putuna a sa-
vat e lumui a xalana a savat molava
la putuna o la unguna. 29 E lumui
layaan a xalana fo matoxol a mataa
aanabeˈ a faisok e murule. Naboxo
a yaan ina faxuvulaana fanganan a
savat.”

A Ferawaian Paap Pana Mastaat
Mt 13:31-32; Lk 13:18-19

30 Na Yesus a sei nari, “Netaara
taa kuusan famatavas a fatataganan
sina Piran malaafaa talo mi taa
masame? E taara taa ferawai paap
malaafaa xena xalie? 31 Nane a
malaan sena saxa wai taara xalie
pana mastaat. A kam ina pife
malaan sena kam ina saxano wai o
fanganan ti la uma, piau! A kam
ina mastaat a modak paaliu. 32 Tamo
mataa i taa xapise e lumui a molava,
nane a peraroxo sena xasano fan-
ganan lana uma. A raxan ina a
molava e mu maanu ri maa nai xu-
luna senaso a lana marafut.”
33 Na Yesus a ferawai xe sina
rabuna pana mu ferawaian paap
malaan fexaxaas sena lalamonan
siri. 34 Nane pife kuusan famatavas
a malasuf ina ferawaian sina xe siri,
piau! Nane ferawai pana mu fer-
awaian paap mon. E layaan a mu
fefeng sang mon ri taxa waan xuvul
pana, lavaxa nane kuusan xapin a
fufuna maana ferawaian paap.

Na Yesus A Faluai A Taas
Mt 8:18-27; Lk 8:22-25

35 E leaaf lana yaan naang xo,
nane xuus a mu fefeng sina malaan,
“Taara taa falet xe la paxasing ina
laman.” 36 Ri paan tapin a mu
rabuna e ri xawas xuluna xaati aava
na Yesus taxa waan xuluna e ri falet
xuvul pana. E saxano xaati ri falet
xuvul pari sait. 37 E a reref molava
a tamasiak e a tof a laak lana xaati e
fataapus a xaati febas pana raarum.
38 Taasaxa na Yesus si, taxa mati
matef pe xuluna xaati. E ri xel
fapungane e ri xuuse, “Rao taara
xarak naboxo, naak no pife lamon
semaam.”
39 E na Yesus moxo, a tamasiak e
farawei a reref e taas, a kuus malaan,

“Fo taxapus xong!” E fataapus a reref a taxapus e taas a luai fulaa.
40 E na Yesus a sei a mu fefeng, “Xenaso mi taxa mataut malaan? E xenaso mi piau ta namkaian tuuna?”
41 E ri femataut paaliu e ri fefiaian nari xa malaan, “A mataa aanabeˈ ve naseˈ? A reref e taas re langaie!”

5

A Mataa Pana Vovau Saat Xaves
Mt 8:28-34; Lk 8:26-39

1 E ri savat la saxa paxasing ina laman, la bina sina mu Gerasa.* 2 Na Yesus a du ti lana xaati e fataapus a saxa mataa aava toxan a vovau saat a savat sina. A mataa aanabeˈ fuuna taagul vulai la matana xawaa. 3 Nane fuuna matef la matana xawaa e pi ta mataa a fexaxaas i taa pise. A ‘sein’ sait pife fexaxaas sena pisaana. 4 Faaxaxaves ri pis a mana e kana pana ‘sein’ taasaxa fuuna piit a ‘sein’ o saxano mo ri pis fatateaxe pana. A gutan sina a molava faagut e piau ta mataa fexaxaas sena yot fatateaxe. 5 Vulai la paanaas e lavung, nane fuuna taagul la matana xawaa e xuluna put e fuuna faati kuup e i taxa putuk vulan a tana pana fisa o pana faat.
6 Nane xalum na Yesus i taxa sangasmaan lasuun e falapuk e fe bukaak la no Yesus. 7 Nane ferawai faagut malaan, “Yesus, nano, no Natuna Piran Laaˈui! No vubuk vil a so sega? Ne fenung xe siim pana isina Piran, no muta tavaiau pana maasaxan!” 8 A ferawai malaan senaso na Yesus a xuuse, “Nano, no vovau saat, no taˈulan a mataa aanabeˈ!”
9 E na Yesus a fin a vovau saat aava vao a mataa aanabeˈ, “A isaam naseˈ?”
E a vovau saat a sui a fiaian sina, “Na Aami, senaso nemaam, ma malila.” 10 E nane nung faagutan na Yesus o i taa muta feng tapin nari, mu vovau saat, xe la xasano bina patak.
11 Faasilak seri a tagaan ina vio xaves ri taxa fangan xuluna fomirak put. 12 E a mu vovau saat ri fenung faagut xe si Yesus malaan, “A fexaxaas no taa feng nemaam xe sina mu vio aapave?” 13 E na Yesus a turoxo xe siri rao ri taa falet saa. E mu vovau saat ri taˈulan a mataa aave e ri paan xe sina mu vio. A mu vio aanabeˈ moxo, ri fefalayai saa xe la talasaafan sina bina. A mu vio ri fexaxaas malaan sena 2,000! Ri lalaas du xe lana raarum e nari xapiak ri xarak e ri maat.
14 A mu rabuna ina faxatangaana mu vio ri sinuf e ri fe lisan a lagasai lana bina lava faasilak e lana mu bina xapiak. E maana rabuna ri paan xe pave xena xalumaana mo aanabeˈ. 15 Ri fesavat si Yesus e ri xalum a mataa aava mu vovau saat ri mo vawe e ri taagul xuvul pana. Naboxo i taxa falak a marapi e a lalamonan sina a matavas e i taxa nai faroxo. E a mu rabuna ri xalume e ri mataut. 16 A rabuna ina faxatangaana mu vio, ri xuus a xasano rabuna pana mo aava fo savat sena mataa aava mu vovau saat mo waan la tana paamua. E ri kuusan a mu vio siri sait. 17 A mu rabuna, ri kuus faagut rao na Yesus i taa taˈulan a bina siri e i taa paan xe la saxa nobina patak.
18 Layaan na Yesus i taxa xawas fulaa xuluna xaati a mataa aava vovau saat mo waan la tana, a fin na Yesus rao i taa falet xuvul pana. 19 Taasaxa na Yesus a pife kuus turoxo pana, a xuuse, “No paan saa xe la lifu siim e xe sina mu fesing siim. E no xuus nari pana maana mo a Memai fo vile sema e malaafaa a muluk nano.” 20 Lavaxa, a mataa aanabeˈ a falet e taxa kuusan fasavat a mo na Yesus fo vesane sena la maana mu bina pe Dekaapolis. E mu rabuna, ri ipul faagut pana e ri lamon faaxaves sena.

A Lak Si Jairus E Saxa Tefin Pana Giisan
Mt 9:18-26; Lk 8:41-56

* **5:1:** Na Luuk a xali a rabuna ti la bina aanabeˈ pana Gerasin (Lk 8:26,37) e na Matiu a xali nari pana Gadarin (Mt 8:28)

21 Na Yesus a ulaa fulaa xe pe la
saxa paxasing ina Laman Galili. E a
malila ri savat xe sina pe la vangana
raarum. 22 E saxa matalava ti la
lifu ina faxavulan a savat, a isina
na Jairus. Nane xalum na Yesus e
filimaan e maa bukaak faasilak la
ka Yesus. 23 E nane fenung faagut
xe si Yesus malaan, “A lak tefin siak
faasilak rao i maat. Ne vubuk o no
taa falet e no taa tao a tana talo i taa
roxo fulaa.” 24 Na Yesus a falet xuvul
pana e a malila ri usie e ri ivung
faasilak paaliu lamina.

25 A saxa tefin la palou ina malila
aanabeˈ, nane a xaxalum a fulun
vulai la maana yaan. Nane fo
toxan a giisan aanabeˈ pana mariaas
sangafilu saxa pana taragua. 26 E
mu rabuna iˈirin ri famasaxe pana
maana buk irin xaves e a tefin a
maraan nari pana tangop xapiak
sina taasaxa giisan sina pife taxapus
famodak, piau paaliu! 27 A tefin
aanabeˈ a langai sena faisok si Yesus
e nane fe laak la palou ina rabuna
aava ri taxa usi na Yesus e nane
sangas faasilak lumui la mi Yesus
e a tao a marapi sina. 28 Senaso
a ilisai malaan, “Naak tamo ne taa
tao a marapi sina mon ne taa roxo
faˈulaa.” 29 Lavaxa, nane vil malaane
e fataapus paaliu a ria la tana a
pagala e nane nasam a giisan ti la
tana fo taxapus paaliu.

30 E na Yesus a texaas o saxano
gutan fo falet, e voxo nane ti tapuk
e fiai, “Naseˈ tao a marapi siak?”

31 E a mu fefeng si Yesus ri sui a
fiaian sina malaan, “Ai, no xalum a
malila ri taxa pitai xolai la taam e
xenaso no fiai malaan: naseˈ tao a
marapi la taam?”

32 Na Yesus a kaalum xolai e a
vubuk texaas o naseˈ fo tao a marapi
sina. 33 Taasaxa, a tefin aave nane
texaas o nane fo vil a mo aanabeˈ e
a mataut e radakui faagut. E nane
falet e fe bukaak la ka Yesus e kuu-
san xapin a maana mo nane fo vile.
34 E na Yesus a xuuse, “Lak siak, a
namkaian siim fo vil faroxoi nano.
No taa falet e a xunus ima i taa malui,
a giisan siim fo taxapus!”

35 Na Yesus i taxa ferawai lunai e
saxanu sisiak sina matalava ina lifu
ina faxavulan aave ri savat e ri xuus
a matalava, “A lak siim fo maat xong,
xenaso no taxa lo fasorak a mataa
ina fepitaa aanabeˈ?”

36 Taasaxa na Yesus fo texaas sena
so ta mo ri kuusane. Nane a
xuus a matalava ina lifu ina faxu-
vulan malaanabeˈ, “No muta mataut
naboxo. No taa namkai mon.”

37 E na Yesus a ti votan a xasano
rabuna ri taa pife paan xuvul pare.
Na Saimon Pita, Jems e na Jon a
saxa ti Jems, narutul sang mon rutul
usi na Yesus. 38 E ri fe savat la
lifu sina matalava aave e na Yesus
a xalum nari pave, ri taxa felin-
gai faagut senaso ri taxa fetaangiis.
39 E na Yesus a laak la lifu e fin
nari, “Senasou mi felingai faagut
pana taangiisan simi? A lak aanabeˈ
pife maat paaliu. Nane taxa matef
move.” 40 E mu rabuna ri fenangon
xuluna. Taasaxa nane feng tapin
nari xe lamalei.

E nane xel mon a tamana lak e
ninana o re taa laak xuvul pana e
a fefeng talatul sina. E ri laak xe la
nobina aava lak taxa mati lana. 41 E
na Yesus a tao a mana lak e xuuse
malaan, “Talita Kum!” A malasuf ina
paferawaian aanabeˈ a malaan, “Lak
tefin, ne xuus nano, no tamasiak!”
42 E fataapus a lak tefin aanabeˈ a
tamasiak e sangas. A mariaas sina
lak a sangafilu saxa pana taragua.
E na ninana e tamana e fefeng ta-
latul sina ri ipul faagut paaliu sena
gutan si Yesus. 43 E na Yesus a xuus
faagutan nare o re muta xuus ta saxa
mataa pana mo aanabeˈ. E nane
xuus nare sait o re taa tavai a lak
pana fanganan.

6

A Vilaana Sina Mu Rabuna Ti La Fufubina Si Yesus

Mt 13:53-58

1 E nane taˈulan a bina aapave e
falet xe Nasaret, a bina sina e mu
fefeng sina ri usie. 2 Layaan a Yaan
ina Fangaafusan a savat, nane laak
lana lifu ina faxuvulan e i taxa fapiti
a mu rabuna pave e ri ipul sena e

ri kuus, “A siak a texaasan sina ti faa? A so ta masaman nabe'? Nane nase' e a toxan a gutan molava xena vilaana maana mo fa'ipul malaan? 3 Nane a mataa ina faisok mon, bo? A lak si Maria? A mu tina va na Jems, Yosep, Juut e na Simon, ri taxa waan xuvul pataara, bo? E mu vasaana sait, a sou ri pife waan la palou itaara?” E voxo ri marala pana.

4 E na Yesus a xuus nari, “A rabuna ti lasuun ri taa suaian a mataa aava i taxa xuus nari pana ferawaian sina Piran. Taasaxa rabuna ti la bina sina e mu tauna sait, ri taa pife suaiane.” 5 E nane fexaxaas sena tao faroxoiaana saxanu rabuna mon, pife xaves. A mu rabuna ti Nasaret, ri langai pesalai sina e nane pife fexaxaas sena vil a mo ina gutan pave. 6 Nane ipul senaso a rabuna pave ri pife toxan a namkaian e voxo nane falet xe la xasano bina patak xena fepitaa.

Na Yesus A Tavai A Mu Yaamut Sina Pana Gutan
Mt 10:1,5-16; Lk 9:1-6

7 E nane xel faxuvul a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua e feng nari o ri taa falet taragua pa taragua. E nane tavai nari pana gutan xena gei tapin a mu vovau saat. 8 E nane xuus fatexaas nari o ri muta siak ta fanganan, bi o faat xena sangasan siri. Ri taa siak a wai ina xipa sang mon. 9 E a fexaxaas ri taa siak a ‘slipa’ siri taasaxa piau ta xuxulan taragua. 10 E nane xuus nari sait, “Layaan a saxa mataa i taa tavai name pana nobina xena taagul, me taa taagul pave fefexaxaas sena yaan me taa falet xe la xasano bina fulaa. 11 E tamo mu rabuna ti la saxano bina ri taa pife suaian name o taa langai pesalai seme, me taa ta'ulan a bina aave e layaan me taa falet me taa saf tapin a pof ti xuluna kame. Senaso a pof aave i taa fakalimaan o vilaana saat siri taxa waan lunai.”

12 E nari xapiak ri falet e ri fasei a mu rabuna o ri taa puk a xunus iri e ta'ulan a vilaana saat siri. 13 E a mu yaamut ri gei tapin a mu vovau saat sina malila e ri noxol a rabuna aava ri giis e ri savat faroxo fulaa.

A Punuxaan Na Jon
Mt 14:1-12; Lk 9:7-9

14 Na King Herot a langai sena faisok si Yesus senaso a saxanu tuvaat ri kuusan malaane, “Na Jon ina Fasufan fo to fa'ulaa. A savat fulaa ti la mamaat e voxo a gutan ina vesanaana maana mo fa'ipul taxa waan sina!”

15 E xasano rabuna taxa kuus malaan: “Na Ilaija xo!” E xasanofuna ri kuus, “Piau, a saxa mataa ina kuus fatuxai xo! Malaan sena mu rabuna ina kuus fatuxai ti kavai!”

16 Taasaxa layaan na Herot a langai pana faisok si Yesus nane taxa lo kuus, “Na Jon xo! Ne fo patal tapin a putuna taasaxa to fa'ulaa ti la mamaat.”

17 Senaso paamua na Herot a feng a rawen sina e ri fo pis na Jon. Nane a vil malaane senaso na naasana, na Herodias, a toxan a marala se Jon. Paamua na Herodias a tefin si Filip, a ti Herot. 18 E na Jon fo xuus na Herot, “Ai, no taxa vil a vilaana saat ve. Pife roxo no taa tamai si naasa tiam.” Senaso na Filip taxa to lunai. 19 E na Herodias a xaiyaasaan na Jon e nane vubuk rao i taa punuxe taasaxa nane pife fexaxaas 20 senaso na Herot a mataut se Jon. Nane texaas o na Jon a mataa roxo e a mataa sina Piran e voxo nane tao fatateaxe lana vipis e vaxa na Herot a vubuk langai a ferawaian sina, taasaxa saxano ferawaian sina nane vungut sena malasuf ina.

21 E saxa yaan a savat, a yaan lava si Herot, a yaan ina luluuxan sina. E na Herot a vil a fenamo xana mu matalava sina: mu rabuna fefasaa, mu rabuna ina paamuian a mu rawen e mu matalava ti Galili, nari xapiak, ri savat. 22 E a lak tefin si Herodias a filimaan e taxa tia la matana rabuna e ri nanam temasaat pana tian sina.

E na Herot a xuuse, “Finau pana a so ta vubuxanan siim e nenia, ne taa tavai nano pana!” 23 E na Herot a kuus fakalimaan, “A so ta mo no

taa nungau pana fexaxaas sena xavil molava ina xavala siak, ne taa tavai nano pana!”

24 E a lak tefin si Herodias a falet e fin na ninana, “Ne taa nung na Herot panaso?”

E na Herodias a xuuse, “Fiai pana putu Jon, a mataa ina fasufan.”

25 E a lak tefin a fala xe si Herot e nunge malaan, “Ne vubuk o no taa tavaiau, monabeˈ mon, pana putu Jon, a mataa ina fasufan. Lisanmaane lana ‘plet’.”

26 Na Herot a mimilisaat paaliu pana fiaian sina lak taasaxa nane fo fakalimaan o i taa vil a vubuxanan sina e a mu rabuna si Herot sait, ri fo langai a ferawaian sina e voxo nane kuus turoxo pana. 27 E fataapus na Herot a feng a mataa i taa fe patal tapin a putu Jon e i taa lisanmaane. E voxo a mataa a falet e fe punuxe lana lifu ina vipisan 28 e lisan a putu Jon lana ‘plet’ e tavai a lak tefin pana. Mui a lak tefin a tavai na ninana, na Herodias, pana. 29 Layaan a mu fefeng si Jon ri langai sena, ri falet xe si Herot xena siak a vipin si Jon. Ri siaxe e ri fe xaafane lana liing.

Fafanganaana Mu Rabuna 5,000
Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jn 6:5-13; Mt 8:2-9

30 E a mu yaamut aava na Yesus a feng nari taragua pa taragua, ri maa savat faˈulaa si Yesus e ri kuusan a maana mo ri fo vile e a maana mo ri fo fepitaa pana. 31 E nane a xuus nari, “Filimaan xuvul paga xe la bina vingil xena maagus famodak.” Nane kuus malaan senaso a malila ri taxa lo savat vulai e a mu yaamut ri piau ta yaan ina fanganan e maagusan.

32 E voxo nari xapiak, ri xawas xuluna xaati e ri falet xe la xasa bina xobingil. 33 Taasaxa saxano rabuna ri xalum taraxali nari xuluna xaati e voxo a malila ti la maana nu bina pave ri fala paamuin nari e ri fe savat paamua seri. 34 Layaan na Yesus a ung nane xalum a tang malila aanabeˈ e a vilauna a muluk nari senaso ri piau ta mataa xena paamuianaan nari. Ri taxa milung malaan sena sipsip aava piau ta mataa xena faxatangaan nari. E voxo nane fapiti nari fulaa pana maana mo xaves.

35 E faasilak naboxo a ngaas taa rul e a mu fefeng sina ri xuuse, “Ai, a bina aanabeˈ ve a vingil e faasilak i taa suk, 36 feng tapin et nari talo ri taa paan saa xe la saxano bina aava toxai fanganan xena mamareiai.”

37 Taasaxa nane sui a mu fefeng sina e kuus, “Nami, mi taa tavai nari pana fanganan.”

E ri fine, “Bo? A mataa taa faisok pana fulun pisiktul xena faxuvul a faat fexaxaas sena maraan a bret xari. Taara taa fe tapin a faat malaan xena maraan bret a fexaxaas sena malila aanabeˈ?”

38 E nane xuus nari, “Fe kaalum, mi toxan a bret talavisan taxa waan?”

E ri fe fakate e ri suie, “A bret pama e fomirak din taragua taxa waan.”

39 Na Yesus a xuus a malila o ri taa nai faxuvul lapia. 40 E voxo ri nai lana maana xoxovulaian. 41 E nane siak a bret pama e din taragua e nane kaalum xe laaˈui la xunavata e fenung pana fanganan. Nane viak a bret e taxa lo tavai a mu fefeng pana xena fepatoxanaana xe sina rabuna. E a viak tavai nari pana ro din sait. 42 A maana mu rabuna xapiak, ri fangan e ri maasi. 43 E mu fefeng ri tifi a bi sangafilu saxa pana taragua pana xavil ina fanganan. 44 E a rabuna tomexaan aava ri fangan a fexaxaas sena 5,000.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman
Mt 14:22-32; Jn 6:15-21

45 E fataapus na Yesus a faxawas a mu fefeng xuluna xaati e feng nari xe la paxasing ina Laman Galili, xe la saxa bina Betsaida. La yaan aave, nane sang mon a feng faˈuli a rabuna. 46 Layaan a mu rabuna fo falet nane laak xe xuluna put xena fenung xe sina Piran.

47 A bina xo suk e a mu fefeng aave ri taxa falet xuluna xaati la palou ina Laman Galili. E na Yesus ve, i taxa waan pe xuluna put. 48 E nane xalum nari, ri taxa xaul faagut pana

fos senaso a reref a fiit faagut. La xunavung nane filimaan faasilak la tari e taxa sangas xuluna laman e rao i taa paaliu nari. 49 Taasaxa ri xalume taxa sangas xuluna laman e ri kuup faagut senaso ri lamon o a rongan. 50 Nari xapiak ri xalume e ri mataut.

E fataapus nane ferawai xe siri, a kuus malaan, “Muta mataut; nenia move.” 51 E nane xawas xuluna xaati siri e a reref a taxapus. E nari, ri ipul paaliu sena gutan sina. 52 Ri fo mo xalum a faisok sina pana viak tavaiaana malila pana fanganan taasaxa ri pife lamon faroxo sena.

A Gutan Si Yesus Xena Vil Faroxoi A Rabuna
Mt 14:34-36

53 E nari, ri falet xuluna xaati xe la bina Genasaret e ri ung e pis fatateak a xaati pave. 54 Layaan a mu rabuna ri xalum taraxali na Yesus 55 ri falet xe la maana nu bina faasilak e ri fe xuus a mu rabuna e ri xelmaan nari aava ri giis xe si Yesus. 56 E la maana yaan layaan nane savat la saxa bina, modak o molava, a mu rabuna pave ri fuuna xel faxuvul a mu rabuna pana giisan xe la bina ina faasot e ri fe nung na Yesus rao a rabuna giis ri taa tao mon a marapi sina. E nase' ta mataa i taa tawe a giisan sina i taa taxapus e i taa roxo fulaa.

7

A Fepitaian Sina Mu Ferasi
Mt 15:1-20

1 E saxa nutuvaat Ferasi e saxano mataa aava ri fepitaa pana vuputkai si Moses, ri filimaan ti Jerusalem e ri maa savat si Yesus. 2 E ri xalum a saxano fefeng si Yesus ri taxa fangan pana mari vusiit senaso ri pife xamak a mari paamuina fanganan. 3 A mu Ferasi e maana xasano Juda ri taa pife fangan tamo a raarum xena xamaxaana mari pife waan. A mu buri ti kavai ri fapiti nari o layaan ri pife xamak a mari a lalosaat taa waan la toyan siri e voxo ri taxa usi a vilaana malaan. 4 E layaan ri filimaan ti la bina ina maraan fanganan ri pife fexaxaas sena fangan tamo ri pife xamak a mari. E maana vilaana aava ri langaie sina mu buri, ri faxa'usie, malaan sena gonaana ‘kaap’ e xamaxaana mu ‘dis’ o ‘sospen’ siri.

5 E a mu Ferasi aave ri maa savat si Yesus e ri fine, “Senasou a mu fefeng siim ri pife usi a vilaana ti kavai e ri taxa lo fangan pana mari aava vusiit?”

6 E na Yesus a sui a fiaian siri, “A tuuna paaliu ne xuus nami, na Aisaia fo xalei a maana bitan sina mu butaara e nami vaxa mi mu rabuna ina bitan malaan seri. Na Aisaia a xalei a ferawaian sina Piran malaan:

> ‘A rabuna aanabe' ri suai sega
> pana ferawaian siri taasaxa
> lamonan siri a patak paaliu.
> 7 A tuuna, ri fenung taasaxa
> ri fenungmaat. Ri taxa fepitaa
> pana vilaana sina mataa mon,
> ri pife usi a lalamonan siak.”
> *Ais 29:13*

8 Na Yesus a sei nari, “Nami, mi langai pesalai sena ferawaian tateak sina Piran e mi usi a vilaana sina rabuna mon!”

9 E nane kuus fulaa, “Mi texaas faagut tuuna pana vilaana ina vil tapin a ferawaian sina Piran xena usi a lalamonan simi. 10 Na Moses a kuus malaanabe', ‘Suai se tamaam e ninaam’ e fulaa, ‘Nase' ta mataa i taa kuus fasaat se ninana o tamana, lavaxa a mataa aave a mu rabuna ri taa soxoi punuxe pana faat.’ 11 Taasaxa nami, mi kuus malaan, ‘Tamo ta mataa taa xuus na ninana o tamana malaan “Ai, a maana mo siak ne fo tavai a Piran pana, ne pife fexaxaas xena xavang name. A maana mo xapiak siak a koban.” (A malasuf ina vapaling ‘koban’ a malaan: a maana mo ri fo faatataap pana.) 12 E nami, mi ti votan a mataa aava kuus malaan: nane taxa rawetan na ninana o tamana. 13 E voxo mi vil tapin a ferawaian tateak sina Piran e mi usi a lalamonan simi e vilaana sina rabuna ti kavai. E a buk vilaana saat malaanabe' a pife saxa mon!”

14 E na Yesus a xel a mu rabuna e nane xuus nari, “Mi langaiau! Lan-

gai nabeˈ e mi taa masam! 15 Piau
ta mo i taa laak lana mataa i taa
vil falalosaate, piau! Taasaxa maana
mo a mataa taa vile, a maana
mo aanabeˈ ri falalosaat a mataa.
16 Langaiau e lamon pana ferawaian
siak!”

A Mu Fefeng Ri Fiai Sena Vilaana Saat

17 Layaan na Yesus a taˈulan a mu
rabuna nane laak lana lifu e mu
fefeng ri fine pana ferawaian paap
sina. 18 E nane xuus nari, “Nami
sait, mi vungut sena malasuf ina
ferawaian aanabeˈ? Nami, mi pife
masam o a mo aava i taa laak la
valana mataa, tamo i taa ngane, a
pife fexaxaas sena vil falalosaat a
mataa. 19 Senaso a mo aava nane taa
ngane, a sivi la vilau ina e nane taa
pesane.” (Pana ferawaian aanabeˈ
na Yesus a vil tapin a faati votaian
xuluna saxano fanganan aava mu
Juda ri pife fexaxaas sena ngane.)
20 E nane kuus fulaa, “A mo aava
i taa savatmaan ti la lamonan sina
mataa ve, i taa kawaasan a naian
sina. 21 Senaso ti lana mataa, ti
lana lalamonan sina e lana xunus
ina a vilaana saat a sasavat. A
vilaana saat malaan sena fenauan,
paruxan, punuk mataa, siaxan a
tefin sina xasa mataa, 22 naixaaman,
saatan e fasaamaatan, piilaana saxa
mataa, lamon falavaiaan nano e pife
kuus fati a isina Piran. 23 A maana
mo malaan a savat ti lana mataa e
kawaasan a vilaana sina.”

Na Yesus A Xavang A Saxa Tefin Ti Tair
Mt 15:21-28

24 Na Yesus a tamasiak xuvul pana
mu fefeng sina e ri falet xe kol lana
nu bina faasilak Tair. Layaan ri
laak lana lifu pave nane baian a
mu rabuna taa texaas o nane taxa
waan. Taasaxa nane pife fexaxaas
sena fufunai. 25 Saxa tefin a langai
sena e fataapus a filimaan e maa
bukaak la no Yesus senaso a lak tefin
sina a toxan a vovau saat. 26 E a tefin
aave a pife Juda, a fufubina sina pe
Fonisia pe Siria. E nane xo taxa lo
fin na Yesus pana vil faroxoiaana lak
tefin sina.
27 E na Yesus a xuus nane pana
ferawaian paap, “Maam pife siak a
fanganan sina mu rafulak e tavai
a mu piu pana. A roxo sena mu
rafulak taa fangan maasi paamua.”
28 Taasaxa a tefin a sui a ferawaian
sina malaan, “Ai, Matalava, no kuus
tuuna taasaxa layaan a rafulak ri
taxa fangan, a mu piu aave ri taxa
waan faasilak e ri piak a xavil ina
fanganan i taxa lo poxo.”
29 E na Yesus a xuuse, “Tefin no
sui faroxoi a ferawaian siak e voxo
a fenungan siim fo fexaxaas. A lak
siim fo roxo fulaa xo. A vovau saat
fo taˈulane.”
30 E a tefin a ulaa fataapus xe la lifu
sina e tingin a lak tefin sina i taxa
mati xuluna ivin e a vovau saat fo
paan sena.

A Mataa Aava Vaang E Po
Mt 15:29-31

31 E mui na Yesus e mu fefeng
sina, ri sivi xe puaa la saxa bina
Saidan e ri falet ulaa xe la Laman
Galili, xe la mu bina Dekaapolis. 32 E
saxano rabuna, ri lisan a saxa mataa
aava vaang xe sina. A mataa vaang
aanabeˈ pife fexaxaas sena ferawai
faroxo sait. E ri fenung xe si Yesus
rao i taa timin a mana xuluna putuna
talo i taa roxo.
33 Na Yesus a sangas tapin a malila
xuvul pana mataa vaang. E nane
timin a vipirigum ina mana la tan-
gana mataa aave. E na Yesus a
kaanus xe la mana e tao a xalem-
ana mataa pana. 34 E nane kaalum
xe laaˈui la xunavata e maagus e
kuus, “Efefaata!” (A malasuf ina: ta-
lakas) 35 A tangana mataa a matavas
e xalemana pife pasak fulaa. E a
mataa aanabeˈ a fexaxaas sena fer-
awai faroxo.
36 Na Yesus a ferawai faagut xe
siri xapiak o ri taa muneta xuus
fatexaas a mu rabuna pana. Taasaxa
la maana yaan nane taxa lo xuus
votan nari, ri taxa lo kuusan fasavat
a faisok sina. 37 E a mu rabuna
aava ri langai sena, ri ipul paaliu

e ri kuus malaan, “A mataa aanabeˈ a vil faroxoi a maana faisok xapiak sina. Nane fexaxaas xena fatalakasaana tangana mataa e vil faferawai a mataa po.”

8

A Fanganan Xana Rabuna 4,000
Mt 15:32-39

1 La saxa yaan fulaa a malila ri savat xe si Yesus e ri piau ta fanganan. E voxo nane xel a mu fefeng sina e a xuus nari malaan, 2 “Ne muluk a malila aanabeˈ senaso ri fo waan xuvul paga pana yaan talatul e naboxo ri piau ta fanganan. 3 Tamo ne taa feng faˈuli nari xe la mu lifu siri ri taa giis pana lagaian senaso saxano rabuna ri filimaan ti lasuun paaliu.”

4 A mu fefeng sina ri fine malaan, “A bina aanabeˈ a bina vingil. Maam taa maraan a bret faa xena famasiaana malila aanabeˈ?”

5 E nane fin nari, “Mi toxan a bret talavisan?”

E ri xuuse, “A pisiguak.”

6 Nane xuus a malila o ri taa nai lapia. E nane siak a bret pisiguak e fenung xe laaˈui pana e viaxe. E mui a lisane xe sina mu fefeng sina xena tavaiaana malila pana. 7 Ri toxan a xasanu miraxan a din sait e na Yesus a fenung pana nu din e mui a xuus a mu fefeng rao ri taa tavai a mu rabuna pana sait. 8 E a malila ri fangan e ri maasi. Lamina fanganan a toxan a fanganan a soliu taxa waan e voxo a mu fefeng ri tifi a bi molava pisiguak pana mu xavil ina. 9 E a malila aava ri fo fangan ri fexaxaas sena 4,000. E na Yesus a feng faˈuli nari.

A Fepialaian Xuvul Pana Mu Ferasi
Mt 16:1-12

10 E nane xawas xuluna xaati fulaa xuvul pana mu fefeng sina e ri falet xe la nobina Dalmanuta.

11 E saxano Ferasi ri savat xena fepialai xuvul pana senaso ri vubuk rao i taa faˈipul nari pana saxano vilaana xena fakalimaan a gutan sina Piran. Ri fo filimaan xena tafangaana. 12 E nane a maagus faagut la vilau ina e kuus malaan, “Xenaso a mu rabuna malaan seˈ mi vubuk seng a fakalimaanan? Ne kuus tuuna paaliu o piau ta fakalimaanan i taa savat xe simi.” 13 E nane taˈulan nari e xawas xuluna xaati e ri fe paan fulaa xe la saxa paxasing ina Laman Galili.

Na Yesus A Faˈisin A Lalamonan Saat Pana Yiis

14 E a mu fefeng lana xaati xo, ri lamamaaluf paaliu pana maraan bret. Ri toxan a bret saxa mon lana xaati. 15 E na Yesus a xuus nari, “Mi taa faxatang faroxo pana yiis sina mu Ferasi e sina nutuvaat si Herot.”

16 E nari, ri fefiai la palou iri o ri piau ta bret.

17 E na Yesus a texaas sena ferawaian siri e nane fin nari, “Xenaso mi ferawai o mi piau ta bret? Mi piau paaliu ta texaasan e piau paaliu ta masaman lunai? A lalamonan simi a vungut paaliu sait malaan sena mu Ferasi? 18 A saxa mataa ina kuus fatuxai ti kavai fo kuus malaan:

‘Mi toxan a mata taasaxa mi pife xakaalum! Mi toxan a tanga taasaxa mi pife langai!’ *Isi 12:2*

Mi fo lamamaaluf? 19 Layaan ne viak a bret pama xana rabuna 5,000, mi tifi a maana xavil lana bi talavisan?”

E ri xuuse, “A bi sangafilu saxa pana taragua!”

20 “E layaan ne viak a bret pisiguak xana rabuna 4,000 mi faxuvule e mi tifi a bi molava talavisan?”

E ri xuuse, “A pisiguak.”

21 E nane fin nari fulaa, “E vaxa mi taxa lo vungut lunai, bo?”

Saxa Mataa Aava Piif

22 E ri falet e ri ung la saxa bina, a isina na Betsaida. E mu rabuna pave, ri maa lisan a saxa mataa piif xe si Yesus e ri fenung xe sina rao i taa vil faroxoie. 23 Nane tao a mana mataa piif e re falet lasuun famodak sena bina. Nane kaanus xe la matana mataa piif e tao a putuna e fine, “No

xalum ta mo vaxa? A so ta mo no xalume?”
24 E a mataa a kaalum xolai e sui
a fiaian sina, “Ne xalum a rabuna
taasaxa ri kaalum malaan sena mu
wai aava taxa sangas xolai.”
25 E na Yesus a tao a matana fu-
laa e a mataa fexaxaas sena kaalum
faroxo. A xakaaluman sina a roxo
fulaa e matavas xe lasuun paaliu
sait. 26 E na Yesus a feng a mataa
aave xe la bina sina e xuuse, “Muta
ulaa xe la bina aamove.”

Na Yesus Narie Saimon Pita
Mt 16:13-16; Lk 9:18-20; Mt 16:21-28; Lk 9:22-27

27 Na Yesus e mu fefeng sina ri
falet xe la maana nu bina faasilak se
Sesaria Filipai. La fena sangasan siri
nane fin nari malaan, “A mu rabuna
ri lamon malaafaa sega?”
28 E ri xuus fatexaas nane, “Saxano
rabuna ri kuus o nano, na Jon ina Fa-
sufan aava to fulaa. E xasanofuna ri
kuus o nano, na Ilaija e xasanofuna
ri kuus o no malaan sena saxa mataa
ina kuus fatuxai ti kavai.”
29 E nane fin fulan nari, “E nami
xa, mi lamon malaafaa sega? Nenia
nase'?”
E na Pita a sui a fiaian sina malaan,
“Nano, no Mataa Failai sina Piran, na
Krais!”
30 E na Yesus a pebukan nari o ri
muneta kuus famatavas pana isina
lunai. 31 E nane tangpat pana fapiti
nari o a Natuna Mataa taa yaas a
maana maasaxan: a mu rabuna taa
bilai fasaat xe sina e mu paamua sina
mu Juda e mu matalava siri ri taa
gigirane e ri taa punuxe. Taasaxa
lamina yaan talatul i taa tamasiak
fulaa ti la maatan. 32 E nane xuus
famatavas nari. Taasaxa na Pita a
xele xe la xasing e a ferawai xuvul
pana, narie sang mon. Na Pita a
baian a ferawaian si Yesus e a barase
pana.
33 Taasaxa na Yesus a ti tapuk e
xalum a xasano fefeng sina e baras
na Pita malaan, “Setan, no paan
patak. Pita, a xunus ima pife usi a
vilaana sina Piran. A lalamonan siim
a malaan sena mataa palau mon!”
34 E nane xel faxuvul a malila xu-
vul pana mu fefeng sina e nane xuus
nari, “Nase' ta mataa rao i usiau i
taa ta'ulan a maana mo sina e i taa
yaas a maasaxan sina e i taa usiau.
35 Senaso nase' ta mataa rao i tao
fatateak a toyan sina, a toyan sina i
taa malit. E nase' ta mataa aava i taa
punuxan sega o sena Lagasai Roxo
sina Piran, a toyan sina i taa waan
vulai. 36 A so ta roxoyan a mataa
i taa toxane tamo nane taa toxan
a maana mo xapiak nabe' lapia la
xavala e a vovau ina i taa malit?
Naak pife roxo malaan! 37 A so ta mo
nabe' lapia a fexaxaas xena maraan
fa'uli a vovau ina mataa? Piau ta mo
fexaxaas sena. 38 Nase' ta mataa i taa
mangil sega o sena ferawaian siak
tanin la palou ina mu rabuna xaves
aava ri taxa usi a vilaana saat, lavaxa
mui a Natuna Piran i taa mangil
sena layaan i taa savat pana malang
molava sina Piran la palou ina mu
angelo.”

9

1 E nane xuus nari, “Ne xuus tu-
unei nami, saxano rabuna aava ri
taxa tigina la palou itaara tanin,
ri taa pife maat lunai layaan a fa-
tataganan sina Piran taa savat pana
gutan.”

A Xakaaluman I Yesus A Puk
Mt 17:1-13; Lk 9:28-36

2 Lamina yaan pisaxa na Yesus
a xel na Pita, Jems e na Jon. E
narutul sang mon rutul fe laak xuvul
pana xe laa'ui xuluna put lava e a
xakaaluman ina fepuk la matarutul.
3 A marapi sina a savat pasak
paaliu e a rarapak faagut. Piau ta
mataa fexaxaas sena ruk fararapak
a marapi malaan. 4 E na Ilaija, saxa
matalava ina kuus fatuxai ti kavai
xuvul pa Moses aava paamua lava
sina mu Juda, re savat si Yesus e rutul
taxa ferawai.
5 E na Pita a xukulai, “Ai Memai,
nemaatul taxa waan, a roxo naak
maatul taa vesan a sawat talatul xa-
mutul; saxa xaanum, saxa xa Ilaija
e saxa xa Moses.” 6 Nane xukulai
malaan senaso rutul mataut paaliu

e rutul pife texaas o rutul taa kuus panaso.
7 E mui a vata a savat xuluri e a ling
a ferawai ti lana vata, a kuus malaan,
“Nabeˈ ve a Lak Siak! Mi taa langai
sina.”
8 E rutul kaalum xolai e piau ta
saxa mataa fulaa taxa waan. Na
Yesus sang mon taxa tigina.
9 Layaan ri taxa sivi ti laaˈui xu-
luna put nane xuus faagutan naru-
tul o rutul taa pife kuusan xolan a
mo rutul fo xalume fefexaxaas sena
yaan a Natuna Mataa i taa to faˈulaa
ti la maatan. 10 E voxo rutul usi
a vubuxanan sina taasaxa la palou
irutul, rutul taxa lo ferawai pana
malasuf ina ‘to faˈulaa ti la maatan.’
11 E mui rutul fine pana saxa
mo, rutul kuus malaan, “Senasou
a rabuna aava ri masam sena
xakalayan ti kavai, ri kuus o na Ilaija
i taa savat paamuin a Mataa Failai
sina Piran?”
12 E nane xuus narutul, “Na Ilaija
i taa savat paamua xena faigotan a
vepen sina Mataa Failai. Taasaxa
a xakalayan sena Natuna Mataa a
kuus sait o a mu rabuna ri taa vil
pengane e ri taa pife suai sena. Mu-
tul lamon malaafaa pana ferawaian
aanabeˈ? 13 Taasaxa, ne xuus nami
na Ilaija fo savat xong e a mu rabuna
ri fo bilai fasaat xe sina malaan sena
xakalayan ti kavai fo kuus.” (Nane
taxa ferawai se Jon ina Fasufan.)

A Lak Tomexaan Aava Po
Mt 7:14-23; Lk 9:37-45

14 Layaan ri savat fulaa pe sina
xasano fefeng, a malila taxa waan
fakaliuan nari e saxano rabuna aava
ri masam pana vuputkai si Moses ri
taxa fetok xuvul pari. 15 Layaan a
malila aave ri xalum na Yesus ri ipul
marasaxa e ri fala fataapus xe sina
xena fasusuie.
16 E nane fin a mu fefeng sina, “Mi
taxa fetoxan a so?”
17 A saxa mataa ti lana malila a
sui a fiaian sina, “Mataa ina Fepitaa,
ne lisanmaan a lak siak xe siim. A
vovau saat a vawe e nane pife fexax-
aas sena ferawai. 18 E saxano yaan
a vovau saat i taa tapine xe lapia e a
vuvusen fuuna savat ti la valana e a
faxakengat a fana e tana tateak saxa.
E ne nung a mu fefeng siim o ri taa
vil tapin a vovau saat aave taasaxa
ri pife fexaxaas.”
19 E na Yesus a xuus a mu rabuna
malaan, “Nami xapiak, mi taxa lo
vungut lunai! Ne taa taagul xuvul
pami pana yaan talavisan? Ne taa
fapiti nami malaafaa? Siakmaan a
lak xe siak!”
20 E ri lisan a lak xe sina e layaan
nane xalum na Yesus nane poxo
marasaxa xe lapia e radakui faagut
e sapul xolai e a vuvusen a savat ti la
valana.
21 E na Yesus a fin na tamana, “A
mariaas talavisan a mo aanabeˈ taxa
lo savat?”
E tamana lak a sui a fiaian
sina, “A savat la modaxan sina xa.
22 Faaxaves fo tapin falaxe xe lana
fata e xe lana raarum xena punuxe.
Tamo no fexaxaas sena xavang
nemaam lavaxa, muluk nemaam e
no xavang nemaam monaboxo.”
23 E na Yesus a xuuse, “Piau, nano
fatak no fexaxaas! A mataa pana
namkaian tateak a fexaxaas sena vil
a maana mo xapiak.”
24 E tamana lak a xukulai faagut e
kuus malaan, “A namkaian siak i taa
tateak tamo no taa xavangau.”
25 Na Yesus a xalum a malila ri taxa
faxuvul fataapus maan e nane baras
a vovau saat aava vao a lak aave, a
kuus malaan, “Nano, no vovau po e
vaang, ne xuus nano, no taˈulan a lak
aanabeˈ e muneta vawe fulaa.”
26 E a vovau saat a xukulai faagut
e vil faradakui faagutan a lak e a
taˈulane. E a lak xo, a mati malaan
sena fo maat. E a rabuna xaves ri
kuus o fo maat xo. 27 Taasaxa na
Yesus a siak a mana e yuuf fatigineie
e nane tigina faroxo fulaa.
28 Mui layaan na Yesus a laak lana
lifu, a mu fefeng ri fine, “Senasou
maam pife fexaxaas sena gei tapin a
vovau saat aave?”
29 Nane sui a fiaian siri, “A fenun-
gan sang mon a fexaxaas sena gei
tapin a buk vovau saat malaanabeˈ.”

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina

30 E nari, ri ta'ulan a bina pave e ri
sangas xe pe Galili taasaxa na Yesus
a baian a malila ri taa usie 31 senaso
nane vubuk fapiti a mu fefeng sina.
Nane xuus nari malaan, "A Natuna
Mataa xo, i taa pet lisanan e a rabuna
ri taa punuxe e i taa waan la bina ina
maatan fefexaxaas sena yaan talatul.
Taasaxa lamina yaan talatul i taa to
fa'ulaa." 32 A mu fefeng ri vungut
sena fufuna ferawaian sina taasaxa
ri mataut sena fine pana.

Nase' A Matalava?
Mt 18:1-5; Lk 9:46-48

33 E nari, ri savat pe Kapanam e
layaan ri laak lana saxa lifu nane
fin nari, "A so ta mo mi taxa fegage-
lai pana la fena sangasan sitaara?"
34 Taasaxa ri pife sui a fiaian sina
senaso ri fo fegagelai o nase' ta fe-
feng a pelalava la palou iri.
35 E nane nai e xel faxuvul a mu
yaamut e xuus nari, "Nase' ta mataa
rao i paamua, lavaxa i taa fasivi
nane e i tafe savat sisiak sina maana
xasano rabuna."
36 E nane tao fatiginei a saxa lak la
palou iri, a yote e xuus nari, 37 "Nase'
ta mataa i taa xavang a lak malaan
sena lak aanabe' lana isaak, lavaxa
nane taxa xavangau. E nase' ta
mataa a vubuxan xasingitau, nane
pife vubuxan xasingitau sang mon
taasaxa i taxa vubuxan xasingit vaxa
a saxa aava fengau."

A Mu Xaiyaas E Mu Fesing
Lk 9:49-50

38 E na Jon, na ti Jems, a xuuse,
"Mataa ina Fepitaa, maam xalum a
saxa mataa i taxa gei tapin a vovau
saat lana isaam e maam pebukane
senaso nane pife usi nano xuvul pa-
maam."
39 E na Yesus a xuus nari, "Muta
pebukane. Senaso tamo saxa mataa
i taa vil a faisok malaan lana isaak,
nane pife fexaxaas sena ferawai
fasaat sega lumui. 40 Senaso nase'
pife tisui netaara, i taxa tigina xu-
vul pataara. 41 E nase' ta mataa i
taa tavai a saxa la palou imi pana
raarum marafut senaso mi usiau, na
Krais, a mataa aave i taa siak tuunei
a sepirigus xana.
42 "Tamo ta saxa mataa i taa paa-
muian a saxano mataa o lak malaan
sena lak aanabe' talo i taa pife langai
a ferawaian siak, lavaxa a roxo naak
i taa pis fatofan a faat molava la
kolumana e i taa tapin faduian pe la
laman. (A fakasanaman sina Piran
a faagut paaliu sena xaraxan aave.)
43 Tamo a maam a pasak fatateak
lana fulung si Setan, lavaxa patal
tapine. Senaso a roxo no taa waan
pana ma saxa lana bina sina Piran
sena waanan pana ma taragua lana
fata aava taxa raam vulai e pi ta taxa-
pusan ina. 44 Pe la bina aave, a xunus
ina mataa i taa pife maat e a fata ina
fakasanaman i taa raam vulai, vulai.
45 Tamo a kaam a pasak fatateak lana
fulung si Setan, lavaxa patal tapine
senaso a roxo pana ka saxa pe la
bina sina Piran sena waanan pana
ka taragua lana fata aava taxa raam
vulai e pi ta taxapusan ina. 46 Pe
la bina aave, a xunus ina mataa taa
pife maat e a fata ina fakasanaman
i taa raam vulai, vulai. 47 E tamo
a xasa pamataam i taa vil fapoxoi
nano, lavaxa put tapine. A roxo pana
laaxan xe lana bina sina Piran pana
mata saxa sena duian xe lana fata
aava pi ta taxapusan ina pana mata
taragua. 48 Pe la bina aave,

a xunus ina mataa taa pife maat e
a fata ina fakasanaman i taa
raam vulai, vulai. *Ais 66:24*

49 A mu Juda ri fuuna timin a sol
xuluna mu tatavai siri xena kai tapin
a lalosaat ina. E malaan sena sol a
mu lagafan taa savat la toyan sina
mu rabuna xena kai tapin a lalosaat
siri.
50 A sol a mo roxo taasaxa tamo
a xakaarixan ina i taa taxapus
malaafaa mi taa vil faxakaarik fu-
lane? Lavaxa, mi taa toxan a sol la
toyan simi e a luaian la palou imi.

10

A Fiaian Pana Tamaian
Mt 19:1-9; Lk 16:18

1 E na Yesus a tamasiak pe Kapanam e fe paan xe pul Judia, e mui
ri sivi xe paa la Raarum Jordan. E a
malila ri maa savat fulaa sina pave e
nane fapiti fulan nari.
2 E saxano Ferasi ri maa savat sina
senaso ri vubuk tafange pana saxa
vuputkai sina mu Juda. E voxo ri
fine, “A roxo tamo a saxa mataa i taa
ta'ulan tapin a tefin sina?”
3 E na Yesus a fin nari, “Lana
vuputkai si Moses a kuus malaafaa?”
4 E ri sui a fiaian sina malaan, “Na
Moses a kuus turoxo pana mataa i
taa xalei a lagasai ina fataxapin a
tamaian sire. E a fexaxaas sena feng
fa'uli na naasana xe la pabung sina.”
5 E na Yesus a xuus nari, “Na Moses
a xalei malaane senaso a xunus
imi a tateak malaan sena mu bumi.
6 Taasaxa la tangpat, a Piran a vesan
a mataa e a tefin e re waan faxuvul.
7 E voxo a mataa i taa ta'ulan a lifu
si ninana e tamana 8 e nane e a tefin
sina re taa waan faxuvul malaan
sena saxa. Re taa pife waan fepatok
e a Piran i taa kat nare malaan se'
re saxa mon. 9 E voxo a so ta mo a
Piran fo vil faxuvule, a pife fexaxaas
sen' ta saxa mataa taa vil fepatoxan
fulane.”
10 Mui fulaa lana lifu, a mu fefeng
ri fine pana ferawaian aanabe'. 11 E
nane xuus nari, “Nase' i taa ta'ulan
tapin na naasana e mui a tamai sina
saxa tefin patak, i taxa kawaasan
na naasana lana vilaana ina tamaian. 12 E tamo ta saxa tefin i taa
ta'ulan tapin na lavana e mui a tamai
sina saxa tomexaan patak, nane sait
vaxa, i taxa kawaasan na lavana lana
vilaana ina tamaian.”

Na Yesus Xuvul Pana Mu Rafulak
Mt 19:13-15; Lk 18:15-17

13 E a mu rabuna ri savat pana
mu rafulak siri xe si Yesus senaso ri
vubuk i taa tao faroxoi nari. Taasaxa
mu fefeng si Yesus ri marala e ri
tivotan nari. 14 Layaan na Yesus
a xalum a mu fefeng sina ri taxa
vil malaane nane a maraleian nari
e xuus nari malaan, “Siakmaan a
mu rafulak xe siak. Muta tivotan
nari! Ri taxa waan lana fatataganan
sina Piran. 15 Tuuna paaliu ne xuus
nami, nase' ta mataa i taa pife lamon pana laak lana fatataganan sina
Piran malaan sena mu rafulak aanabe', i taa pife laak lana.” 16 E nane
xel a mu rafulak xe sina e yot nari
e tao faroxoi nari. E nane fenung
xe sina Piran o i taa tavai a rafulak
aanabe' pana roxoyan.

A Fiaian Pana Toyan Vulai
Mt 19:16-30; Lk 18:18-30

17 Layaan na Yesus tangpat pana
sangas fulaa a saxa mataa a falamaan xe sina e maa turung la nona e
fine, “Mataa roxo ina Fepitaa, ne taa
vil a so xena siaxaana toyan vulai xe
vulai?”
18 E na Yesus a sui a ferawaian sina
malaan, “Senasou no xaliau pana
mataa roxo? Piau ta saxa mataa
fe roxo, a Piran sang mon a roxo!
19 Nano, no texaas sena mu vuputkai
si Moses:

Muneta punuk a mataa
Muneta xaakaam soxotan a tefin
sina xasa mataa
Muneta fenau
Muneta kawaasan a isina saxa
mataa
Muneta bitaana mataa
Suai se ninaam e tamaam” *Tln*
20:12-16; Vpt 5:16-20

20 E nane xuus na Yesus, “Ne fo
faxa'usi a maana vilaana aanabe' ti
la yaan ne taxa lak modak.”
21 E na Yesus a xalume e vubuxane
e xuuse, “No taa vil a saxa mo lunai; falet e no fe faasot pana maana
mo xapiak siim e no taa tavai a
mu valagof pana fafanaian xapiak
siim. E mui filimaan xe siak e no
usiau. Tamo no taa vil malaane no
taa toxan a maana mo xaves laa'ui
la bina sina Piran.”
22 Layaan a mataa aanabe' a langai a ferawaian si Yesus a vilauna
kanamsaat paaliu senaso nane toxan
a maana mo xaves e maana xavala
sait. E voxo nane falet pana mamaxusan molava paaliu.
23 E na Yesus a kaalum xolai e
a xuus a mu fefeng sina, “A lagaf paaliu xana mataa aava toxan
a fafanaian xaves xena laak lana
fatataganan sina Piran.”

24 E a mu fefeng sina ri ipul pana
ferawaian aanabeˈ taasaxa na Yesus
a sui a fiaian siri e kuus fulaa, “Kamu
rafulak, a laaxan xe lana fatata-
ganan sina Piran a mo lagaf paaliu.
25 Naak a malui sena vio xena laak
la valof ina matana maiyang sena
mataa aava toxan a fafanaian xaves
xena laak xe lana fatataganan sina
Piran.”
26 E nari, ri ipul faagut paaliu e ri
fine, “Naseˈ voxo fexaxaas sena laak
lana fatataganan sina Piran?”
27 E na Yesus a xalum nari e kuus,
“A mataa sang mon pife fexaxaas
taasaxa xuvul pana Piran a maana
mo xapiak a fexaxaas. Senaso a
Piran sang mon a fexaxaas sena vi-
laana maana mo xapiak.”
28 E na Pita a kuus malaan, “Ai,
nemaam, maam fo taˈulan a maana
mo xapiak simaam e maam taxa usi
nano.”
29 E na Yesus a sui a ferawaian
aanabeˈ, “Ne kuus tuuna, naseˈ ta
mataa i taa taˈulan a lifu sina e i taa
taˈulan a vasaana o tina o ninana
o tamana o mu rafulak sina e i taa
taˈulan a bina sina o xavala sina e i
taa taˈulan a maana mo xapiak sox-
otau e xana Lagasai Roxo; 30 a mataa
aava vil malaane, i taa siak a maana
mo xaves paaliu la yaan aanabeˈ e
vaxa la maana yaan i taa filimaan
sait. I taa siak a maana mo malaan
sena mu lifu e fetinan e fevasaanan,
e tauna e rafulak, e xavala xena
uma. I taa siak a maasaxan sait
xuvul pana xasano mo roxo senaso
saxano rabuna ri taa vil pengan a
mataa aave. Taasaxa lumui lana
yaan faˈui i taa siak a toyan vulai.
31 Taasaxa nari aava ri taxa waan
paamua naboxo, lumui ri taa waan
lana fataxapiak ina xakatan.”

Na Yesus A Kuusan Fasavat A Vi-laana I Taa Savat Sena
Mt 20:17-19; Lk 18:31-33

32 Layaan na Yesus e a mu fefeng
sina, ri taxa laak xe kol Jerusalem
nane ve taxa sangas paamuin nari.
E a mu fefeng ri ipul pana vilaana
aanabeˈ e nari lamina mu fefeng
ri mimilisaat e ri mataut. E voxo
nane xel patak a mu yaamut sina e
xuus fatexaas nari fulaa pana so ta
mo i taa savat sena. 33 Nane xuus
nari malaan, “Mi langai. Layaan
taara taa laak saa xe Jerusalem a mu
rabuna ri taa yot a Natuna Mataa
e ri taa lisane xe sina mu paamua
ina faxatangaana lotu. E nari, ri taa
sei pana punuxaana e ri taa lisane
xe sina paamua sina mu Rom. 34 A
mu rabuna ina rawen ti Rom ri taa
fesuaxane e ri taa xanuse. Ri taa
sipe e ri taa punuxe. Taasaxa lamina
yaan talatul i taa to faˈulaa.”

A Fiaian Si Jems Nare Jon
Mt 20:20-28

35 E a ro lak si Sebedi, na Jems
nare Jon re savat si Yesus e re xuuse,
“Mataa ina Fepitaa, maame vubuk o
no taa vil a mo aava maame taa fin
nano pana.”
36 E nane xuus nare malaan, “Me
vubuk ne taa vil a so xaame?”
37 E re fenung malaan, “Maame
vubuk o maame taa nai la vena nai
Piranan siim xuvul pama, saxa la
pamuaan e saxa la paxaiya.”
38 Taasaxa na Yesus a xuus nare,
“Name, me pife texaas sena so ta mo
me taxa fiai pana. Me fexaxaas sena
siak a maasaxan ne taa siaxe? O me
fexaxaas vaxa sena siak a maxarafan
ne taa siaxe?” 39 E re kuus malaan,
“Nemaame, maame fexaxaas.” E
na Yesus a xuus nare, “A maasaxan
aava ne taa siaxe, name sait, me
taa siaxe. E a maxarafan aava ne
taa siaxe, name sait, me taa siaxe.
40 Taasaxa pife faisok siak xena kuus
turoxo pana nobina ina naian sime.
Na Tamaang sang mon a fexaxaas
xena faigotan a vepen xana mataa.”
41 Layaan a xasano yaamut san-
gafilu ri langai sena mo aanabeˈ, ri
kasalan na Jems nare Jon. 42 E na
Yesus a xel faxuvul nari xapiak e
xuus nari, “Mi texaas sena vilaana
sina saxano memai sina rabuna, ri
pi lalamon sena rabuna siri. E mu
matalava sait ri taxa siak fati mon
a isiri saxa saxa. 43 Taasaxa semi,
i taa piau! Naseˈ rao i taa siak a
isin lava la palou imi i taa vil fasivie
xe lapia. 44 E naseˈ rao i taa tigina
paamua semi i taa sisiak simi xapiak

45 senaso a Natuna Mataa pife savat
talo a rabuna taa sisiak sina, piau!
Nane savat xena xavang a rabuna e
xena tavai a malila pana toyan sina.
A maatan sina i taa faroxoi a mu
rabuna xapiak."

Na Yesus Nare Baatimeas
Mt 20:29-34; Lk 18:35-43

46 E na Yesus xuvul pana mu fefeng
xo ri fe savat pe Jeriko. E layaan
ri ta'ulan na Jeriko xena laak xe
kol Jerusalem a malila ri falet xuvul
pari. E saxa mataa piif, a isina na
Baatimeas a lak si Timeas, i taxa
nai fenung pana faat la itina salan.
47 Layaan na Baatimeas a langai o na
Yesus ti Nasaret taxa filimaan faasi-
lak, nane xukulai faagut malaan, "Ai,
Yesus, Lak si Devit, muluxau!"
48 E a rabuna xaves ri pebukane
o i taa nai kasam. Taasaxa nane pe
xukulai faagut fulaa saa malaan, "Ai,
Lak si Devit, muluxau!"
49 E na Yesus a tigina e kuus, "Xel-
maane."
E a rabuna ri xele e ri xuuse, "Faa-
mamaas, tamasiak, senaso nane taxa
xel nano." 50 E a mataa piif aave a
tapin a marapi ina vupungan sina e
tamasiak fataapus e falet xe si Yesus.
51 E na Yesus a fine, "No vubuk ne
taa vil a so xaanum?"
E a mataa piif a xuuse, "Ai, mata-
lava ne vubuk kaalum fulaa."
52 E na Yesus a ferawai xe sina,
"Falet, a namkaian siim fo vil faroxoi
nano." E a mataa aave a fexaxaas
sena kaalum e nane usi na Yesus.

11

La Sande Fataxapiak Pe Jerusalem
Mt 21:1-9; Lk 19:29-38; Jn 12:12-15

1 La fena sangasan siri xe
Jerusalem, faasilak a ro bina Betani
e Betfas, la xasing ina Put Pana mu
Wai Olif, na Yesus a feng paamuin a
ro fefeng taragua. 2 E nane xuus nare
malaan, "Falet xe la bina aapave
e layaan me taa savat lana me taa
xalum a fomirak 'donki' aava ri pi
nanai xuluna lunai. Muluse e me
lisanmaane. 3 E tamo saxa mataa
i taa fin name malaan, 'Xenaso me
taxa siak a 'donki' aamove?' Me
taa sui a fiaian malaan, 'A Memai
a vubuxane e mui i taa lisan fa'ulie
xe nabe'."
4 E nare, re falet e re tingin a
fomirak 'donki' aave a palei fatian pe
la salan faasilak la matana lifu e re
muluse. 5 E saxano rabuna aava ri
taxa tigina faasilak, ri fin nare, "Ai,
me taxa mulus a 'donki' xenaso?" 6 E
re xuus nari malaan se Yesus fo xuus
nare e a rabuna ri kuus turoxo e
ri feng nare pana. 7 E ro fefeng re
lisan a 'donki' xe si Yesus e re timin a
marapi sire xuluna 'donki' e na Yesus
a nai xuluna. 8 E a rabuna xaves
ri sului a marapi siri pe la salan
e xasano rabuna ri siak a raxana
wai pana paxana aava ri fo siaxe pe
lalatan e ri timine la salan. 9 E a mu
rabuna ri sangas paamua e lumui
la mi Yesus e ri taxa xukulai faagut
malaan,

"Hosaana! Faamamaas pana
mataa i taa siak fati a isina
Piran. 10 Faamamaas sena fa-
tataganan malaan se butaara
Devit i taa savat xo. Hosaana,
laa'ui la xunavata!"

11 E nane laak xe pe Jerusalem e
falet xe la tang lifu lotu sina mu Juda.
E na Yesus xuvul pana mu rabuna, ri
laak lana e ri sangas kaalum xolai.
E mui na Yesus e mu fefeng sina ri
ulaa xe Betani senaso faasilak a bina
i suk.

Saxa Yaan Lamina Savatan Sina
Mt 21:12-22; Lk 19:45-47; Jn 2:13-16

12 A yaan saxa lumui la paanen, ri
ta'ulan a bina Betani rao ri taa ulaa
fulaa xe Jerusalem e na Yesus xo, a
lagai. 13 E nane xalum a wai malaan
sena xakaap a toxan a paxana xaves.
E nane falet xe pave rao i taa murul
a xalana. Taasaxa layaan nane fe
savat pe la funa wai e xalume, piau
ta xalana senaso pife yaan ina fua-
ian sina lunai. 14 E nane faraweie
malaan, "A rabuna taa pife fangan
sema fulaa!" E mu fefeng ri langaie.
15 E mui ri savat pe Jerusalem e ri
laak lana tang lifu lotu pave. E na
Yesus a xup tapin a mu rabuna aava
ri taxa faasot pana mu bulmakau e

sipsip lana lifu lotu. E nane puk tapin a mu ivin sina rabuna aava ri taxa fesoxulai pana maana buk faat ina maraanan o ri taxa faasot pana mu maanu. 16 E nane ti votan a rabuna rao ri muta yaas falak a maana mo xena faasot lana nobina ina lifu lotu. 17 E nane fasei nari, a kuus malaan, “A Xakalayan sina Piran a kuus malaan, bo?

‘A lifu siak i taa waan a lifu ina fenungan siak xana mu rabuna xapiak.’ *Ais 56:7*

Taasaxa nami, mi fo vile malaan sena nobina ina fenauan.”

18 A mu matalava sina rabuna aava ri faisok lana lifu lotu e mu rabuna aava ri masam pana mu vuputkai siri, ri langai a ferawaian sina e ri lalamon pana punuxaana taasaxa ri mataut se Yesus e sena rabuna vaxa, senaso a rabuna xo, ri ipul pana fepitaian sina.

19 E la maana leaaf na Yesus e mu fefeng sina ri fuuna ta'ulan Jerusalem e ri ulaa xe pe la bina Betani.

A Fepitaian Sina La Fataraguiaana Yaan

20 La paanen lolof ri falet fulaa xe Jerusalem e ri xalum a wai aava na Yesus fo kuus fatutule. A wai naang fo maiyang ti la xarei ina xe laa'ui. 21 E na Pita a lamon fa'uli a ferawaian si Yesus e xuuse, “Mataa ina Fepitaa, kaalum, a wai aava no fo fatutule, pevoxo, fo maiyang xo.”

22 E na Yesus a xuus nari, “Mi taa namkai faagut pana Piran. 23 Ne xuus tuunei nami, tamo ta mataa pana namkaian tateak faroxo i taa farawei a put aanabe' malaan, ‘Falet e lalaas du xe pe la laman’ e a put i taa vile. Nase' ta mataa rao i taa vil malaane, tamo i taa namkai faagut pana, a vubuxanan sina i taa savat. 24 E voxo ne xuus nami layaan mi taa fenung xe sina Piran mi taa namkai faagut sena mo aava mi fenung pana e i taa savat. 25 E fulaa, layaan mi taxa fenung xe sina Piran mi taa lamon tapin a mu vilaana saat aava xasano rabuna ri fo vile xe simi talo a Piran vaxa i taa lamon tapin a vilaana saat simi. 26 [Taasaxa tamo mi pife lamon tapin a vilaana saat sina xasano rabuna, lavaxa na Tamami pe laa'ui, i taa pife lamon tapin a vilaana saat simi.”]

A Vepen Si Yesus
Mt 21:23-27; Lk 20:1-8

27 E ri savat fulaa pe Jerusalem e ri laak pe lana tang lifu lotu. E mu paamua ina lotu e mu rabuna aava ri masam pana mu vuputkai e mu matalava sina mu Juda, nari xapiak, ri filimaan xe sina 28 e ri fine, “No taxa vil a faisok siim lapaana isin sise'? Nase' tavai nano pana gutan xena faisok malaan?”

29 E na Yesus a xuus nari, “Paamua ne taa fin nami pana fiaian saxa e layaan mi suie ne taa xuus nami o ne taxa faisok lapaana gutan sise'. 30 A fiaian siak a malaan: A faisok ina fasufan aava na Jon fo vile, a mo sina Piran ti laa'ui o mo sina mataa mon? Mi xuusau!”

31 E nari, ri ferawai faxuvul e ri kuus malaan, “Tamo taara taa kuus ‘ti laa'ui’ nane i tamaa kuus: ‘Lavaxa, senasou mi pife namkai sena?’ 32 Taasaxa, taara mataut xena xuuse, o sina mataa mon.” Ri taxa mataut senaso a rabuna, ri taxa lamon se Jon o nane a mataa ina kuus fatuxai tuuna.

33 Pevoxo, ri sui a fiaian si Yesus malaan, “Nemaam, maam vungut.” E na Yesus a xuus nari, “Lavaxa, ne taa pife xuus fatexaas nami sait pana gutan nenia, ne taxa faisok lapaana.”

12

Ferawaian Paap Pana Uma Wain
Mt 21:33-46; Lk 20:9-19

1 E na Yesus a tangpat pana ferawai xe sina mu matalava pana ferawaian paap malaan: “Saxa mataa a xapis a uma wain e fakaliuane pana vaafa faat. E nane xaf a vaa'ul lapaana nobina ina paamimitaana xalana wain. E nane vesan a lifu modus faasilak la tana uma. Taasaxa nane pife waan pave. Nane xuus fatexaas a xasano rabuna rao ri taa

faxatang a uma aave e ri taa lisan a saxano wain ri vesane xe sina lumui xena maraan a uma sina. E nane xo falet xe pe lasuun. 2 Layaan a mu xalana wain ri fo matoxol a mataa aave, a feng a saxa sisiak sina xe la uma talo a mu rabuna aapave ri taa tavaie pana wain. 3 Taasaxa mu rabuna ina faxatangaana uma ri fesipane e ri feng faˈulie. 4 E fulaa a mataa aave, a feng a xasa sisiak xe siri. E nari, ri sip pengane la putuna e ri famangile pana xasano vilaana saat. 5 E a mataa aave, a feng a saxa sisiak fulaa e ri sip punuxe. Lumui nane feng a saxano sisiak fulaa taasaxa rabuna pave la uma, ri sip a saxanofuna e ri ngaapunuk xasanofuna.

6 La fataxapiak, senaso piau ta sisiak fulaa, nane feng a lak tomexaan sina aava nane vubuxan xasingite. A mataa aave a lamon malaan, ‘Tuuna naak ri taa suai sena lak siak.’ 7 Taasaxa mu rabuna ina faxatangaana uma, ri fexuus la palou iri, ‘Ai, a lak sina naboxo, tamo taara taa punuxe, a uma aanabeˈ i taa xataara, bo?’ 8 E ri yot a lak sina mataa e ri punuxe e ri tapine xe pe lamina uma.

9 A mataa aave i taa vil a so? I taa savat pe la uma e i taa sip punuk a mu rabuna aapave e mui i taa xel a xasano rabuna xena faxatangaana uma sina.” 10 Na Yesus a fin nari, “Mi pife xalum a xakalayan aava kuus malaan, bo?

‘A faat aava mu rabuna ri bai vesan
a lifu pana,
a faat naang, a savat xaaxaak
mata ina lifu, a faat pana
faisok molava paaliu.
11 A faisok aanabeˈ a savat sina Piran.
E a faisok sina, taara taa ipulane.” *Yng 118:22-23*

12 A mu matalava ri langai si Yesus e ri texaas o nane taxa ferawai paap seri e ri vubuk yote taasaxa ri mataut sena malila aava ri taxa ti langaie. E voxo a mu matalava aave ri tamasiak e ri falet.

A Fiaian Pana Taakis
Mt 22:15-22; Lk 20:20-26

13 Lumui a mu matalava sina mu Juda, ri feng a saxanu Ferasi e saxanu tuvaat si Herot xe si Yesus senaso ri vubuk o i taa faasaal pana ferawaian sina. 14 Ri savat sina e ri fiai malaan, “Mataa ina Fepitaa, maam texaas o no kuus tuuna vulai e no pife mataut sena mataa e voxo no fepitaa tuuna pana ferawaian sina Piran sang mon. Lavaxa, no lamon malaafaa? A roxo maam taa tavai a Paamua sina mu Rom pana taakis o piau? 15 Maam taa maraan a taakis sina o piau?”

Taasaxa na Yesus a texaas o ri taxa bite e xuus nari, “Senasou mi taxa tafangau? Tamo toxan a faat move, siakmaane.” 16 E ri siak a saxa e ri tavai na Yesus pana. E nane fin nari malaan, “A xaxaalua siseˈ e a xakalayan siseˈ nabeˈ taxa waan xuluna faat aanabeˈ?”

E ri sui a ferawaian sina o a xaxaalua e xakalayan si Sisaa, a paamua ti Rom.

17 E na Yesus a xuus nari, “Lavaxa, tavai a Paamua ti Rom pana maana mo sina e tavai a Piran laaˈui pana maana mo sina.” E nari, ri ipul faagut.

A Fiaian Pana Toyan Ti Laaˈui
Mt 22:23-33; Lk 20:27-38

18 E saxanu Sedusi (nari aava ri kuus o piau ta toyan lamina maatan) ri savat si Yesus e ri fine malaan, 19 “Mataa ina Fepitaa, na Moses a xalei a saxa vuputkai sitaara, a kala malaan, ‘Tamo ta mataa i taa maat e na naasana taxa waan pana piau ta lak, lavaxa na tina mataa aava fo maat i taa tamai sina tefin aave xena fasavataana mu rafulak xa tina.’ 20 Voxo, a matafetinan ve ri pisiguak, ri taxa waan e saxa, a lak tuaan, a tamai e maat taasaxa nare, re piau ta lak. 21 E mui a saxa tina ti lamina a tamai sina tefin aave e nane sait a maat e piau ta lak. E saxa fulaa a malaan sait. 22 E nari pisiguak xapiak ri tamai sina tefin aanabeˈ e ri maat pana piau ta lak. E mui a tefin sait a maat. 23 Lavaxa, layaan a Piran i taa fatatoi a mu rabuna fulaa,

a tefin aave i taa waan na naasase' senaso nane fo tamai siri xapiak?"

24 E na Yesus a xuus nari, "Naak mi vungut, senaso mi pife texaas sena ferawaian sina Piran e mi vungut sena gutan sina. 25 Layaan a Piran i taa fatatoi a mu rabuna fulaa ri taa pife tamai e ri taa pife vubuk siak a tefin o tomexaan. Ri taa waan malaan sena mu angelo ti laa'ui. 26 Taasaxa lamon fulaa pana toyan ti la maatan siri. Nami, mi pife texaas sena xakalayan si Moses pana xuuskuus ina latan taxa raam e a Piran a xuus fatexaase malaan, "Nenia, ne Piran si Abrahem e si Aisaak e si Yaakop." 27 E voxo a Piran pife Piran sina mamaat, piau! Nane ve a Piran sina mu rabuna to. Naak mi fo milung faagut."

A Fiaian Pana So Ta Vuputkai A Molava
Mt 22:34-40

28 E saxa mataa aava masam sena mu vuputkai si Moses a savat e nane langai a ferawaian siri e nane texaas o na Yesus fo sui faroxoi a maana ferawaian siri. E nane fin na Yesus malaan, "A so ta vuputkai a fufuna maana vuputkai xapiak?"

29 E na Yesus a xuuse, "Langaiau nami Israel. A vuputkai paamua a malaan, 'A Piran, a Matalava sitaara, a Piran saxa mon. 30 E nami, mi taa usie e suai sena vilaana sina pana vilau xapiak simi, pana xunus imi xapiak, lana lalamonan xapiak simi e pana maana gutan xapiak simi. *Vpt 6:4-5*

31 E fulaa, a fataraguiaana vuputkai a malaan, "Mi taa vubuxan a xasano rabuna malaan se' mi vubuxan nami xa. Piau ta vuputkai molava sere." *Vlp 19:18*

32 E a mataa aave a xuuse, "Ai, tuuna paaliu Mataa ina Fepitaa. No kuus tuuna o a Piran a saxa paamua e piau ta saxa malaan sena. 33 E taara taa suai sena pana xunus itaara xapiak e pana masaman xapiak e pana maana gutan sitaara. E taara taa vubuxan a xasano rabuna sait. A vilaana aanabe' a molava sena mu tatavaian xana Piran e mu falfaalan sait."

34 Na Yesus a texaas o nane ferawai faroxo e a xuuse, "No taxa xaveak masam a vilaana ina fatataganan sina Piran." E mui xo, a mu matalava ri mataut sena tafang fulane.

Na Krais A Lak Sise'?
Mt 22:41-46; Mt 23:1-7; Lk 20:41-47

35 Lumui, la tang lifu lotu, na Yesus a fapiti a malila e a fiai malaan, "Senasou a mu rabuna aava ri masam pana xakalayan ti kavai ri kuus o a Mataa Failai ve a lak si Devit? 36 Na Devit sang a ferawai lapaana Vovau Xaradak:

> 'A Piran a kuus xe sina Memai siak: no nai su' la pamuaan siak fefexaxaas a yaan ne timin a mu xaiyaas siim lapaana kaam.' *Yng 110:1*

37 E na Devit xo a xali a Mataa Failai pana Memai sina e malaafaa a Mataa Failai a fexaxaas sena waan a natu Devit?" E a rabuna ri faamamaas pana ferawaian sina.

38 E fulaa nane fapiti nari malaan, "Faxatang! Xalum a vilaana sina mu rabuna aava ri fepitaa pana mu vuputkai taasaxa muta pok nari. Ri vubuk sangas lana marapi modus siri e ri vubuk siak a suaian lava pe la nobina ina faxuvulan. 39 E ri vubuk nai paamua la nobina sina matalava lana lifu ina faxuvulan e pe lana fenamo. 40 E nari, ri siak palou a mu lifu sina lutefin aava tomexaan siri fo maat. E ri fenung xe sina Piran pana fenungan modus paaliu talo rabuna taa suai seri. A buk rabuna aanabe' a Piran i taa tavai nari pana fakasanaman molava paaliu."

A Tatavai Sina Tefin Nakmaal
Lk 21:1-4

41 E mui nane nai kaalum faasilak la bina ina tatavai pana faat lana lifu lotu. E nane xalum a mu rabuna ri timin a maana faat lana mo ina tifiaana. E a mu matalava ri timin a faat xaves. 42 E a saxa tefin nakmaal, a tomexaan sina fo maat xo, a savat e tatavai pana toea taragua mon.

43 E na Yesus a xel a mu fefeng
sina e xuus nari malaan, “Ne kuus
tuuna paaliu xe simi, a tefin aapave a
tavai a Piran pana faat molava sena
maana xasano rabuna. 44 Senaso
nari, ri toxai faat xaves taxa waan
lunai taasaxa nane fo timin a faat
xapiak sina e piau ta faat fulaa taxa
waan la tana.

13

A Mu Yaan Ri Taa Savat Lumui
Mt 24:1-51; Lk 21:5-36

1 Layaan na Yesus a ta'ulan a tang
lifu lotu saxa fefeng sina a xuuse,
“Mataa ina Fepitaa, xalum a maana
faat ri molava paaliu. A maana mu
lifu aanabe' ri roxo sang.”
2 E nane sui a ferawaian sina
malaan, “No xalum a maana mu lifu
lava, bo? Ne xuus nano o lumui, piau
ta faat saxa i taa waan xuluna xasa
faat. Xasano rabuna ri taa ngas tapin
a mu faat xapiak aanabe'.”
3 E lumui lamina, layaan nane taxa
nai kaalum fasivi xe la matana tang
lifu lotu ti pe xuluna Put Olif, a
matafetuaan, na Pita narie Endru
e na Jems narie Jon, ri savat sina
e ri fine malaan, 4 “Xuus fatexaas
nemaam o laso ta yaan a maana mo
aanabe' i taa savat e pana fakali-
maanan ina savatan sina mo aave.”
5 E na Yesus a fapiti nari e
kuus malaan, “Faxatang semi, ulaa
rabuna tamaa bit nami. 6 Lumui
a rabuna xaves ri taa savat e ri
taa kuus o ri savat lapaana isaak.
Ri taa xali nari xa pana isaak, a
Mataa Failai, e voxo a rabuna xaves
ri taa usi nari. 7 E vaxa layaan
mi langai sena mu rawen e maana
ferawaian ina rawen, muta mataut.
A vilaana malaan ri taa savat taasaxa
taxapusan ina maana mo xapiak i
taa pife savat lunai. 8 A mu bina
ri taa fevis e a mu fatataganan ri
taa rawen. E a mara'ulia xaves taa
savat la maana mu bina e a yaan
ina song taa savat sait. Taasaxa
maana mo aave, ri taa savat malaan
sena maasaxan sina tefin paamuina
luluxan.
9 E nami, mi taa faxatang, senaso
xasanu tuvaat ri taa yot lisan nami
xe sina rabuna ina tiisan e ri taa
sip nami lana lifu ina faxuvulan. E
mi taa tigina la nona mu matalava
e mu piran sina rabuna sena isaak.
E mi taa xuus fatexaas nari paga.
10 Taasaxa paamuina mo aave taa
savat, a Lagasai Roxo i taa fepita-
ianan pe la maana mu bina xapiak.
11 Layaan ri taa yot lisan nami xe
sina mu matalava, muta lalamon
mimilisaat pana so ta ferawaian mi
taa xuus nari pana senaso a Vovau
Xaradak i taa fatexaas nami pana so
ta ferawaian mi taa kuusane.
12 E la yaan aapave a mu fetinan
ri taa yot lisan a tiri e mu fetama ri
taa yot lisan a lak siri e mu rafulak
ri taa yot lisan a ninari e tamari
e ri taa lisan nari xe lana maatan.
13 E nami, a maana rabuna taa baian
nami senaso mi paa xolai pana isaak.
Taasaxa tamo ta mataa siak i taa
tigina fatateak fefexaxaas la yaan
fataxapiak, ne taa fakaxupe.”
14 “Layaan mi taa xalum a saxa
vilaana mosaat paaliu malaan: a
mataa i taxa tigina pe lana Nobina
Taap Xasingit (lamon pana e no taa
masame), la mu yaan aave a mu
rabuna pe Judia ri taa sinuf e ri taa
paan fataapus xena fufunai laa'ui
xuluna put. 15 E tamo ta mataa i
taxa tigina xuluna lifu i muta sivi
xe lana xena siak a mo sina, piau!
Falet fataapus! 16 E tamo ta mataa
i taxa faisok pe lana uma, i muta
ulaa xena siak a marapi sina, piau!
17 Muluk a lutefin aava ri tiva e
muluk a lutefin aava ri taxa fasus a
lak siri lana mu yaan aave. 18 Fenung
xe sina Piran pana mu yaan aave ri
taa pife savat la mu yaan vutung.
19 A mu yaan aava ri taa savat ve
a yaan ina fakasanaman. A yaan
saat malaan pife savat paamua ti la
yaan ina tangpat e fefexaxaas tanin.
E a buk yaan aanabe' i taa pife sa-
vat fulaa. 20 Tamo Piran i taa pife
faxalif a mu yaan ina fakasanaman
aave a mu rabuna xapiak ri taa maat
taasaxa Piran a faxalife senaso nane

lalamon pana mu rabuna tatagan sina.” 21 Pevoxo, tamo ta mataa i taa xuus nami pana, ‘Xalume, na Krais naboxo!’ o kuus malaan, ‘Nane taxa waan pave!’ muta langaie. 22 Senaso a mu krais bit ri taa savat xuvul pana mu mataa ina xuus fatuxai bit siri e ri taa vil a maana mo fa'ipul e ri taa vil a maana buk fakalimaanan aava xena tafang pana familungaana mu rabuna tatagan sina Piran. 23 Taasaxa lalamon faagut paaliu pana mo aanabe' aava nenia, ne fo xuus fatexaas nami pana.

24 Lana mu yaan aapave, lana yaan ina fakasanaman:

‘A ngaas i taa pife lang faagut e fulun
i tafe suk 25 e mu vapara ri
taa poxo ti laa'ui e maana mo
faagut pe laa'ui ri taa radakui.’
Ais 13:10, 34:4

26 E mui a rabuna ri taa xalum a Natuna Mataa, i taxa filimaan lana vata pana gutan e malang sina. 27 E i taa feng a mu angelo e ri taa xel faxuvul a mu rabuna tatagan sina ti puaa, ti paa, ti pul, ti kol, ti la mu bina lasuun xuluna xavala e ti la mu bina lasuun pe laa'ui.

28 Naboxo lamon pana ferawaian paap sena nuaa: layaan a raxana i taxa fungus, mi texaas o a mu yaan roxo ri taa savat. 29 E malaan sait, layaan mi taa xalum a maana mo aava ne fo xuus nami pana, lavaxa mi taa texaas o a Natuna Mataa i taxa waan faasilak, i taxa tigina lamalei la matana lifu simi. 30 Tuuna, ne xuus tuunei nami o a saxano rabuna aanabe' ri taa pife maat lunai e maana mo aava ne fo xuus nami pana, ri taa savat. 31 Pe laa'ui la finavata e nabe' la xavala a maana mo xapiak ri taa taxapus, taasaxa ferawaian siak i taa pife taxapus.

32 Piau ta mataa i taa texaas sena yaan o mariaas a maana mo aave ri taa savat. A mu angelo e a Natuna Mataa sait ri pife texaas. Na Tamaang sang mon a texaas. 33 Pevoxo, lalamon faagut, mi taa faxatang vulai senaso mi pife texaas sena yaan ina savatan sina. 34 E voxo nami, mi malaan sena ferawaian paap aanabe': saxa mataa a tamasiak xena ulut e a xuus fatexaas a mu sisiak sina pana mu faisok xari saxa saxa. E nane a fasei a mataa saxa o i taa faxatang faagut vulai pana matana lifu. 35 E voxo, faxatang vulai senaso mi pife texaas sena yaan a matalava i taa ulaamaan xe simi. Mi pife texaas o leaaf paaliu o la xunavung o la paanen lolof o la paanaas. 36 Ulaa i tamaa savat fa'ipul maan e nami, mi taxa matef. 37 Ne fasei faagutan nami xapiak, faxatang vulai!”

14

A Vilaana Sina Saxa Tefin
Mt 26:1-16; Lk 22:1-6; Jn 12:1-8

1 La yaan taragua paamuina yaan molava sina mu Juda, a Yaan ina Paaliuan e a fenamo ina Bret A Piau Ta Yiis, mu matalava ina lotu e rabuna ina fepitaa pana mu vuputkai, ri taxa lo lalamon pana so ta vilaana ri taa vil kasame xena yotaan na Yesus e punuxaana. 2 E ri kuus malaan, “La fena fenamo piau! Senaso a malila ri tamaa marala e ri taa fevis.”

3 La yaan naang ve, na Yesus taxa waan pe Betani lana lifu si Saimon aava tana tamu tapak. E layaan nari xapiak, ri taxa mati fafangan, saxa tefin a savat pana fomirak ‘botol’ pana mo lalas aava musung ina roxo paaliu e a mamareiai ina molava temasaat. Ri xali a mo lalas aanabe' pana Naart. E a tefin aave a gurum a ‘botol’ e tiuan a naart la putu Yesus.

4 E saxano rabuna aava ri xalume, ri marala faagut e ri riis a tefin e ri kuus, “Xenaso no kawaasan a naart pana tiuanaana xulu Yesus? 5 Tamo no taa faasot pana, a faat ina a fexaxaas xena maraan a mataa ina faisok lana mariaas saxa. Naak i taa roxo tamo taara taa faasot pana xena tavaiaana mu rabuna valagof pana faat ina.” E voxo ri taxa lo riis malaan a tefin aave pana.

6 Taasaxa na Yesus a sei nari, “Naapalaan! Muta riise! Xenaso mi maraleiane? Nane fo vil a mo roxo xaanak. 7 A mu valagof ri waan xuvul pami vulai e mi fexaxaas xena xavangaan nari pana vilaana roxo vulai. Taasaxa nenia, ne taa pife waan xuvul pami vulai. 8 A tefin aanabeˈ fo vil a mo roxo paaliu, nane fo fasufau pana mo lalas paamuina xaxaafaian siak. 9 A tuuna paaliu ne xuus nami, a so ta bina aava Lagasai Roxo siak i taa savat lana, a mu rabuna ri taa langai a vilaana roxo a tefin aanabeˈ fo vile. A vilaana sina i taa pife malufan.”

10 E na Judas Iskeriot aava saxa yaamut, a falet xe sina mu memai priis senaso rao i taa pet lisan na Yesus xe siri. 11 E layaan ri langaie ri faamamaas paaliu e ri kuus o ri taa tavai na Judas pana faat ‘silva’. E nane a lalamon o laso ta yaan e pana so ta vilaana a fexaxaas nane i taa pet lisan na Yesus xe siri pana.

A Fanganan Fataxapiak
Mt 26:17-30; Lk 22:7-23

12 A paanen ina yaan mata ina fenamo molava sina mu Juda, a yaan ina Bret A Piau Ta Yiis, e a yaan ri fuuna punuk a mu sipsip xena fenamo ina Paaliuan a savat.* La yaan aave a mu rabuna si Yesus ri fine, “Maam taa faigotan a nobina xena fanganan sitaara faa? No lalamon malaafaa?”

13 E nane feng a fefeng taragua talo re taa faigotan a vepen xena fanganan e xuus nare, “Falet xe Jerusalem e layaan me taa xalum a mataa i taxa yaas a raarum, usie. 14 E layaan i taa laak lana lifu me taa fin a mata tafuna lifu malaanabeˈ, ‘A Mataa ina Fepitaa a fiai malaan: A lifu xaanak faa? A palifu rao ne taa fangan xuvul pana mu fefeng siak xena fakalimaanaana yaan ina Paaliuan.’ 15 E a mata aave i taa faxalit name pana palifu molava roxo aava nane fo faigotane. Name, me taa faigotan a fanganan sitaara pave.”

16 E a rovaat sina re falet e re fe laak lana Jerusalem e a maana mo ri savat malaan sena ferawaian si Yesus. E voxo re faigot xena fenamo ina Paaliuan.

17 E la nona leaaf na Yesus e maana xasano fefeng sina ri savat sirie. 18 E layaan nari xapiak ri taxa mati fafangan na Yesus a xuus nari, “Ne kuus tuuna, a saxa mataa nabeˈ la palou itaara i taa pet lisanau xe la mana mu matalava sina mu Juda. A saxa ti la palou imi aava i taxa fangan xuvul paga.”

19 E nari xapiak ri mimilisaat sena ferawaian sina e ri taxa lo xuuse, “A tuuna, pife nenia!”

20 E nane xuus nari, “A toxan a saxa mataa aava i taxa sugup a bret lana ‘dis’ xuvul paga, i taa vile. 21 Senaso a Natuna Mataa i taa punuxan malaan sena Xakalayan ti Kavai fo xuus netaara pana. Taasaxa muluk a mataa aava i taa pet lisan a Natuna Mataa xe sina mu rabuna saat. A roxo naak a buk mataa malaan i taa pife luxan.

A Fufuna Vilaana Ina Matafanganai Sina Memai
1 Kr 11:23-25

22 E layaan ri taxa fangan, na Yesus a siak a xavil ina bret e fenung pana e viaxe e tavai nari pana e a kuus, “Siaxe e mi ngane, nabeˈ ve a meska siak.”

23 E nane siak a lisa pana wain e fenung pana sait e tavai nari pana. E nari xapiak ri nume.

24 E nane xuus nari, “Nabeˈ ve a ria iga. I taxa kuus turoxo sena ferawaian sina Piran. A ria iga i taa talatiu xana mu rabuna xaves. 25 Ne kuus tuuna o ne taa pife num a wain fulaa fefexaxaas ne taa num a wain faˈui xuvul pami lana fatataganan sina Piran.”

26 Lumui ri yangan a yanganan, ri tavaalak e ri falet e fe laak xuluna Put Olif.

* **14:12:** A fenamo aanabeˈ a fakalimaan a yaan a Piran a punuk a mu lak tuaan sina mu Isip e a liu a mu lak tuaan sina mu Juda.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Pana Vilaana Si Pita
Mt 26:31-35

27 Layaan ri taxa sangas lunai na
Yesus a xuus nari, “Nami xapiak, mi
taa sinuf e mi taa ta'ulanau senaso fo
xaleian malaan:
‘Ne taa sip punuk a mataa ina fax-
atangaana mu sipsip e a mu
sipsip ri taa falet fepatok.’ *Skr
13:7*
28 Taasaxa layaan ne taa savat fu-
laa ti la maatan ne taa falet paamuin
nami xe Galili.”
29 Taasaxa na Saimon Pita a xu-
use malaan, “Tamo a maana xasano
rabuna siim ri taa sinuf tapin nano,
nenia, ne taa pife sinuf.”
30 E na Yesus a suie malaan, “Ne
kuus tuuna, tanin, lana vung aan-
abe' nano sang mon no taa kuus o
no pife texaas sega. E no taa kuus
malaan faatalatul paamuina pura i
taa rawei faataragua.”
31 Taasaxa na Pita i taxa lo kuus,
“Naapalaan ri taa punuxau xuvul
pama, ne taa pife faaxolusan nano.”
E nari xapiak sait ri taxa kuus
malaan sena.

Lana Uma Getsemani
Mt 26:36-46; Lk 22:40-46

32 E ri savat la saxa bina, isina
Getsemani, e nane xuus a mu fefeng
sina, “Nai bang nabe' talo ne taa
fenung xe sina Piran.” 33 E nane
xel na Pita, Jems e namaa Jon e
rutul sangas falet famodak fulaa e
nane femimilisaat e femamaxus lana
xunus ina 34 e a xuus narutul, “A
vilau iga a mamaxus temasaat paaliu
faasilak rao ne taa maat. Mutul nai
nabe' e mutul faxatang.”
35 E nane sangas famodak fulaa
et e fe poxo lapia e fenung faagut
xe sina Piran rao i taa siak tapin a
matafanan molava aava i taa savat
sina. 36 E nane taxa lo kuus, “Aaba,†
Tamaang! Nano, no fexaxaas sena
vil a maana mo xapiak. Tamo a fex-
axaas, muta tavaiau pana maasaxan
aanabe'. Taasaxa muta usi a vubux-
anan siak. No texaas tuuna sena so
ta mo a roxo.”
37 E nane ulaamaan xe la nobina
sirutul e rutul taxa matef e nane
ferawai xe si Pita malaan, “Saimon,
no taxa matef? A sou no pife fex-
axaas sena faxatang pana awa saxa?
38 Faxatang e fenung vulai talo a
tatafangan i taa pife savat xe siim. A
xunus ina mataa a tateak taasaxa a
vipin ina, piau!”
39 E fulaa na Yesus a falet famodak
xena fenung xe si Tamana malaan
paamua. 40 E lamina nane sa-
vat fulaa sirutul e rutul taxa lo
matef senaso a matarutul a matafan
temasaat. E nane ferawai xuvul
parutul taasaxa rutul pife texaas
o rutul taa sui a ferawaian sina
malaafaa.
41 La fatalatulaana savatan sina,
na Yesus a fin narutul, “Mutul taxa
lo matef lunai? Lavaxa, taxapus! A
yaan fo savat xo. Naboxo ri taa pet
lisan a Natuna Mataa xe la mana
mu rabuna saat. 42 Para! Taara
taa falet. Kaalum, a mataa ina pet
lisanau naboxo fo savat!”

A Yotaan Na Yesus
Mt 26:47-56; Lk 22:47-50; Jn 18:3-11

43 A mu matalava e mu paamua
ina lotu e mu rabuna aava ri fepi-
taa pana vuputkai, ri feng a malila
pana pinis e pana vam xe si Yesus.
Layaan na Yesus i taxa ferawai lunai
a malila aanabe' ri savat xuvul pa
Judas Iskeriot, saxa yaamut si Yesus,
xena yotaana.
44 Na Judas fo xuus fatexaas nari
pana saxa fakalimaanan nane taa
vile, “Nase' ta mataa ne taa fe nguse,
nane ve na Yesus. Mi yote e mi tao
fatateaxe e mi xele saa xuvul pami.”
45 La filimaanan si Judas, nane san-
gas soxot et na Yesus e a kuus,
“Mataa ina Fepitaa” e fe nguse. 46 E
a mu rabuna ri yot marasaxain na
Yesus e ri tao fatateaxe. 47 Taasaxa
saxa fefeng si Yesus aava i taxa tigina
faasilak, a siak a pinis sina e rao i
punuk a saxa sisiak sina memai ina

† **14:36:** A vapaling aanabe' ti pok Hibru, a malasuf ina malaan: Tamaang.

lotu. Taasaxa faasaal e a patal tapin a tangana mon.
48 E na Yesus a fin nari, “Senasou mi savat la vung pana vam e pana pinis xena yotau? Mi lamon o nenia, ne mataa ina fenau? 49 La maana yaan xapiak ne waan xuvul pami lana lifu lotu. E ne taxa fepitaa taasaxa mi pife yotau pave. Mi fo vil malaane senaso a Xakalayan ti Kavai fo kuus pana.” 50 E a mu fefeng sina ri ta'ulane e ri sinuf.
51 E saxa mataa xulau aava usi na Yesus, nane toxan a marapi pasak sang mon la tana. E a rabuna rao ri yote e ri tao fatateak a marapi sina 52 taasaxa nane ta'ulan a marapi sina e sinuf pana tana gof.

Na Yesus A Tigina La Nona Mu Matalava

Mt 26:57-68; Lk 22:67-71; Jn 18:12-13,19-24

53 E a malila ri lisan na Yesus xe la lifu sina memai ina lotu. E mu paamua ina lotu, mu matalava sina mu Juda e mu rabuna ina fepitaa pana mu vuputkai, nari xapiak ri savat faxuvul pave. 54 E na Saimon Pita xo, taxa lo usi na Yesus lasuun famodak e fe laak lana tavatau xuvul pana mu rawen sina memai ina lotu e fe nai maari la vangana fata.
55 E mu matalava e mu paamua aave, ri langai a mu kuusan sina rabuna rao ri taa punuk na Yesus taasaxa piau ta ferawaian siri fefexaxaas. 56 A rabuna xaves ri bit tifi na Yesus taasaxa mu ferawaian siri pife saxa.
57 A saxa a tigina e a bit tifi na Yesus pana ferawaian sina malaan: 58 “Ne langai na Yesus a kuus malaan, ‘Ne taa ngas tapin a lifu lotu aava mi vesane pana mami e lana yaan talatul ne taa vesan fa'ulie taasaxa ne taa pife vesane pana maak.” 59 Taasaxa xasano rabuna ri kuus patak e piau ta ferawaian siri fexaxaas xena kuus turoxo.
60 Taasaxa na Yesus a pife malaan seri, a tigina kasam mon.
E a memai priis a tamasiak e sangas falet xe sina e fine, “No pife langai a maana ferawaian sema? A sou no pife sui a ferawaian siri?” 61 E na Yesus a tigina kasam fatateak.
E a memai a fine fulaa, “Nano, no Natuna Piran, a Mataa Failai?”
62 E na Yesus a xuuse, “Tuuna, nenia! E mi taa xalum a Natuna Mataa i taa nai la pamuaan pana gutan e i taa filimaan xuluna vata ti laa'ui.”
63 E layaan a memai ina lotu a langai a ferawaian aanabe' nane kasal e ririk a mu marapi sina xena faxaalit o nane lamon a ferawaian si Yesus a saat paaliu senaso a siak tifi nane pana isina Piran. E nane xukulai faagut e kuus, “Naapalaan, taara taa kuus panaso fulaa! 64 Netaara xapiak fo langai a ferawaian saat sina, mi lamon a so pana?”
E nari xapiak ri ferawai malaan, ri kuus, “Fo faasaal xo! I taa punuxan!” 65 E saxanofuna ri kaanus xuluna e ri pis votan a matana e ri tuxe e ri fine, “Tamo no Natuna Piran Tuuna no xali nase' fo sip nano?” E a mu rabuna ina kaalum votai ri yote e ri sip fulane.

A Faaxolusan Si Pita

Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jn 18:16-18,25-27

66 E na Pita taxa nai maari lana tavatau e saxa sisiak tefin sina memai priis a filimaan 67 e nane xalum na Pita aava taxa nai maari la vangana fata e taxa lo falime e a xuuse, “Nano sait no fuuna waan xuvul pa Yesus ti Nasaret.”
68 Taasaxa na Pita a faaxolus malaan, “Ne pife texaas sena so ta mo no taxa ferawai pana.” E nane falet xe la matana yalaxau.
69 E mui a tefin aave a xalume fulaa e a kuusane xe sina mu rabuna ri taxa tigina pave, “Nane sait a saxa siri.” 70 E na Pita a faaxolus fulaa.
Lumui famodak a mu rabuna faasilak ri fin fulane, “Kuus tuuna, naak no saxa fefeng si Yesus senaso no ferawai pana pok bina ti Galili?”
71 E nane ferawai vavotai faagut, a kuus fatateak malaan, “Nenia, ne pife texaas sena mataa mi taxa ferawai pana.”

72 E fataapus lamina faaxolusan
sina saxa pura a fataragui a raweian
sina. E na Pita a lamon fa'ulaa o
na Yesus a xuuse malaan, “Paamuina
pura i taa rawei faataragua no taa
kuus faaxolusanau faatalatul.” E na
Pita a mimilisaat faagut e a savat xe
lamalei e fetaangiis.

15

Na Yesus A Tigina La Mata Pailat
Mt 27:11-26; Lk 23:2-3,18-25; Jn 18:29–19:16

1 La paanen lolof a mu paamua ina
lotu, mu matalava sina mu Juda e mu
rabuna ina fepitaa pana vuputkai,
nari xapiak ina faxuvulan lava sina
mu Juda, ri ferawai faxuvul o ri taa
vil a so pa Yesus. E ri lalamon rao ri
taa pise e ri taa lisane xe si Pailat. E
voxo ri vil malaane.
2 E na Pailat a fine malaan, “Nano,
no piran king sina mu Juda?”
E na Yesus a suie, “Nano, no fo
kuus pana.”
3 E a mu paamua ina lotu ri fexu-
usan pengane. 4 E voxo na Pailat a
fin fulane, “Ri kuusan pengan nano
taasaxa no pife sui a ferawaian siri.
No langai, ri taxa tiis nano pana mu
vuputkai xaves?”
5 Taasaxa na Yesus a pife ferawai
fulaa e na Pailat a ipul faagut.
6 Na Pailat a toxan a saxa vilaana
malaan: la palou ina fenamo nane
fuuna mulus tapin a saxa mataa ti
lana vipis, ta so ta mataa a mu
rabuna ri taa kuus pana. 7 E saxa
mataa i taxa waan, isina Baraabas, a
mataa ina rawen, e nane fevis xuvul
pana xasano rabuna e fe punuk a
mataa. 8 E a malila ri savat xe si
Pailat e ri fine rao i taa mulus tapin
a saxa mataa ti lana vipis.
9 E na Pailat a fin nari malaan, “Mi
vubuk ne taa mulus tapin a ‘king’
sina mu Juda xe simi?” 10 A fin nari
malaan senaso nane texaas o a mu
matalava ri lisan na Yesus lapaana
taraafesuaian siri. 11 Taasaxa mu
matalava priis ri fo farawei a malila
o ri taa fin na Pailat i taa mulus tapin
na Baraabas xe siri.
12 E na Pailat a fiai malaan, “E ne
taa vil a so pana mataa mi xalie pana
‘king’ sina mu Juda?”
13 E mu rabuna ri xukulai faagut,
“Niil fataxutane!”
14 Taasaxa na Pailat a fin nari,
“Xenaso? A so ta vilaana saat nane
fo vile?”
E nari, ri xukulai faagut paaliu,
“Niil fataxutane!”
15 E voxo xena famatakasamaan
nari na Pailat a mulus tapin na
Baraabas xe siri. E nane farawei a
mu rawen sina o ri taa inis na Yesus
pana yeis e ri taa niil fataxutane.

A Vilaana Sina Mu Rabuna Ina Rawen
Mt 27:27-31; Jn 19:1-3

16 E a mu rawen ri xel falak na
Yesus xe lana tang lifu sina gava-
men (ri xali a lifu aanabe' pana
‘Pretorium’) e ri fe faxuvul a mu
rawen sina mu Rom pave. 17 E ri
famause pana marapi raf malaan
sena marapi sina ‘king’. E ri favapoi
a kaat sina ‘king’ pana yeis tuturuk
e ri timine la putuna. 18 E ri taxa
lo suaxan na Yesus pana ‘king’ e
ri xukulai malaan, “Suai sena ‘king’
sina mu Juda!” 19 E ri taxa lo sipe
la putuna pana newai e ri kaanus
xuluna e ri turung e bukaak la nona.
20 E lamina suaxanaana siri ri siak
tapin a marapi raf sena e ri tavai
fa'ulie pana marapi sina e ri xele xe
la bina ina niil fataxutane.

A Punuxaan Na Yesus
Mt 27:33-44; Lk 23:33-43; Jn 19:17-24

21 Layaan ri savat lamalei a saxa
mataa i taxa sangas la palou ina
rabuna, a isina na Simon ti Sairiin,
na tama Aleksanda nare Rufus. E a
mu rabuna ina rawen ri xele xena
yaas xavang na Yesus pana bolo sina.
22 E ri savat pe la bina Golgaata,
a malasuf ina malaan: ‘a bina ina
veng’. 23 E rao ri fanume pana wain
aava toxan a saxa buk titiwai xena
ti votan a maasaxan lana, ri xalie
pana ‘mur’ taasaxa nane bai nume.
24 E voxo ri niil fataxutane xuluna
bolo. E ri fepatoxan a mu marapi
sina pana fetafangai pana faat, talo

nase' i taa savat paamua i taa siak a saxa mo.
25 Ri niil fataxutane la paanen malaan sena 9 oklok. 26 E ri xalei a lagasai xena kuus fakalimaan malaan, "A 'King' sina mu Juda." E ri niile laa'ui la putuna bolo. 27 Ri niil fataxutan a ro mataa ina fenau la nu itina. 28 [E voxo a Xakalayan ti Kavai a kuus tuuna layaan a kuus malaan: "Ri timine xuvul pana mu rabuna saat."] *Ais 53:12*
29 E a rabuna xaves aava ri taxa sangas falet faasilak, ri ferawai fasaat sena e ri liliitan a puturi e ri kuus malaan: "Ai, nano aava no fo kuus o no taa ngas tapin a lifu lotu e no taa vesan fa'ulie lana yaan talatul, 30 xavang nano xa e no sivimaan ti laa'ui xuluna bolo."
31 E a mu memai priis sait xuvul pana mu rabuna aava fepitaa pana mu vuputkai, ri merao e ri fesuaxan pengane malaan, "Nane fexaxaas sena xavang a xasano rabuna taasaxa a sou pife fexaxaas sena xavang nane xa?" 32 E ri kuus fulaa, "Tamo a Mataa Failai aanabe' a King ti Israel, xenaso a pife sivimaan ti xuluna bolo talo taara taa xalume e taara taa texaas sena?" E a ro mataa saat sait aava ri niil fataxutan nare vaxa re taxa lo suaxane sait.

A Maatan Si Yesus
Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jn 19:28-37

33 E faasilak la belo la paanaas, a bina suk fefexaxaas leaaf. 34 E la leaaf na Yesus a xukulai faagut malaan, "Eloi, Eloi lama sabaatani." Lana pok bina ti pave, Erameik, a malasuf ina a malaan, "Piran siak, Piran siak, xenaso no lamon ta'ulanau?"
35 E layaan a mu rabuna aava ri taxa tigina faasilak ri langaie, ri feferawai, "Langaie, nane taxa xel na Ilaija."
36 E saxa mataa a fala e fe siak a pel e fapirause pana wain e timine la ngusuna newai talo i taa nume e a kuus malaan, "Taara taa xalum tareie ulaa na Ilaija i tamaa savatmaan xena muluse."
37 E na Yesus a xukulai faagut fulaa e mui a maat.
38 E pave lana tang lifu lotu, a marapi molava aava taxut la palou ina Nobina Taap Xasingit e a nobina xana mu priis, a tiririk la palou e piau ta mataa fe vile. A tiririk ti laa'ui xe lapia marasaxa. 39 Pe Golgaata, a saxa paamua sina mu rabuna ina rawen i taxa tigina faasilak la ka Yesus e a langai a ferawaian sina e falim a maatan sina e a kuus malaan, "Tuuna paaliu a mataa aanabe' a Natuna Piran!"
40 E saxano lutefin sait ri taxa lo ti kaalum lasuun famodak e ri xalum a maana vilaana ina maatan si Yesus. Nari na Maria Mekdala, Salomi e na Maria na nina Jems modak nare Joses, rutul taxa waan la palou iri. 41 Paamua la maana yaan na Yesus fuuna waan pe Galili a lutefin aave ri fuuna usie e ri xavange pana maana faisok sina. E narutul xuvul pana xasano lutefin sait ri fo sangas xuvul pana xe Jerusalem.

A Xaxaafaian Si Yesus
Mt 27:57-61; Lk 23:50-56; Jn 19:38-42

42 La leaaf faasilak a ngaas i rul e faasilak a tangpat ina Yaan ina Fangaafusan sina mu Juda sait, 43 a saxa matalava sina mu Juda, na Yosep ti Erimatia aava namkai sena fatataganan sina Piran, nane a fagut a lamonan sina e fe fin na Pailat pana vipin i Yesus. 44 E na Pailat a ipul o na Yesus fo maat senaso pife xavai ri niil fataxutane e voxo nane xel a saxa paamua sina mu rabuna ina rawen e maa fine o na Yesus xo fo maat. 45 Layaan a paamua aave a kuus o na Yesus fo maat, na Pailat a kuus turoxo o na Yosep i taa siak saa a vipin i Yesus. 46 E na Yosep xuvul pana saxano rabuna ri maraan a marapi pasak e ri vil fadui a vipin i Yesus e ri xafute pana marapi pasak aave e ri timine lana liing. (A liing aanabe' ve a mataa fo taxe lana faat xena xaafaian.) E ri vil votan a matana liing pana faat molava. 47 E na Maria Mekdala narie Maria

na nina Jems nare Joses, re taxa ti falim nari senaso rao re texaas sena matana xawaa.

16

Ri Seng Na Yesus Lana Liing Ina Mamaat
Mt 28:1-8; Lk 24:1-10; Jn 20:1-8

1 Layaan a Yaan ina Fangaafusan fo taxapus na Maria Mekdala, Salomi e na Maria na nina Jems, rutul siak a mu mo lalas xena timine xuluna vipin i Yesus. 2 La paanen lolof la yaan mata ina ‘wiik’ (la Sande), rutul falet xe la liing ina mamaat e rutul fe savat la yaan a ngaas fo laak. 3 E rutul taxa lo fefiai malaan, “Naseˈ i taa pul tapin a faat aava ti votan a matana liing?” Senaso a faat aave a molava paaliu.

4 E ri kaalum et e a matana liing fo talakas xo! 5 E layaan rutul laak lana liing, rutul xalum a saxa xulau i taxa nai la nobina aava ri timin na Yesus lana e a marapi sina a pasak paaliu e rutul ipul faagut e rutul mataut.

6 E nane a xuus narutul, “Muta mataut! Mutul taxa seng na Yesus ti Nasaret aava ri fo niil fataxutane. Nane fo malit. Nane fo to faˈulaa. Xalum a nobina aava ri fo famatie lana nabeˈ e naboxo fo malit. 7 Taasaxa mutul falet e mutul fe xuus fatexaas a mu rabuna sina e na Pita sait, malaan, “Nane i taa sivi paamuin nami xe pe Galili. E pave mi taa xalume malaan sena fo xuus nami paamua.”

8 E layaan rutul savat lamalei, rutul sinuf fataapus senaso ri ipul faagut pana matautan e ri radakui. Taasaxa rutul pife xuus fatexaas a xasano fefeng senaso rutul mataut faagut.

A Mu Savatan Si Yesus
Lk 24:13-49; Jn 20:19-30

9 [Layaan na Yesus a to faˈulaa, la yaan mata ina ‘wiik’, (la Sande) nane savat paamua si Maria Mekdala aava nane fo gei tapin a mu vovau saat pisiguak xasena. 10 E nane falet fataapus e fe xuus fatexaas a xasano fefeng aava ri taxa lo taangiis e mamaxus lunai. 11 E layaan ri langai o nane fo to faˈulaa e a tefin aanabeˈ a xalume, ri lamon o pife tuuna e ri bai langaie.

12 Taasaxa lumui layaan a ro fefeng re taxa sangas la salan, nane savat sire taasaxa re pife taraxalie. 13 Lumui re texaas sena e re ulaa fataapus fulaa xe sina xasano fefeng e re fe xuus nari. Taasaxa ri lamon o nare sait re taxa bit.

14 E muibak nane savat xe sina mu yaamut layaan ri taxa mati fafangan e fe gil nari sena vungutan siri e sena lamonan vaang siri. Senaso ri pife langai faroxoi a kuusan sina fesing siri e ri pife lamon faroxo pana ferawaian sina.

15 E nane xuus nari, “Falet xe la maana mu bina xapiak e mi tavai a mu rabuna xapiak pana Lagasai Roxo siak. 16 Naseˈ ta mataa i taa namkai sega e i taa fasufan, nane ve, ne taa fakaxupe. Taasaxa naseˈ i taa pife namkai sega a toxan a fakasanaman xana. 17 E voxo a mu fakalimaanan aanabeˈ ri taa falet xuvul pana mu rabuna aava ri namkai: ri taa gei tapin a mu vovau saat pana gutan lana isaak, ri taa ferawai pana maana pok bina faˈui 18 e tamo ri taa tao a tiui i taa pife xet punuk nari, ri taa num a neng taasaxa ri taa pife maat e ri taa vil faroxoi a mu rabuna pana giisan.”

19 Pevoxo, layaan na Memai Yesus a taxapus pana ferawaian aanabeˈ a Piran ti laaˈui a xel faˈulie e nane fe nai la pamuaan lana vepen sina Piran. 20 E a mu fefeng sina ri falet xe la maana mu bina xapiak e ri xuus fatexaas a mu rabuna lana mu bina pana Lagasai Roxo. E a Vovau Xaradak a xavang nari pana faisok siri e a fagut a faisok siri pana fakalimaanan ina gutan.]

Na Luuk
A Lagasai Roxo Na Luuk A Xaleie
A Ferawaian Paamua

Lana Lagasai Roxo na Luuk fo xaleie i taxa faxalit netaara o na Yesus ve a mataa ina siak fa'uli a mu Israel e mu rabuna aava ri waan la pabung patak sait. Layaan na Yesus rao i fatamasiak a faisok sina, nane xuus a mu rabuna o a Vovau Xaradak a fatamasiaxe xena kuusan fasavat a ferawaian sina Piran xe sina mu valagof (4:18). E tuuna paaliu, lana lagasai aanabe' na Luuk a ferawai o na Yesus a muluk a mu rabuna aava ri taxa yaas a maana buk matafanan xaves e nane xavang nari.

A maana mo aava na Yesus a vile a fafaamamaas a mu rabuna sina. Layaan na Maria a luxe a mu rabuna ri faamamaas faagut paaliu pana (1:42-48 e 2:10). E la fataxapiak ina lagasai, ri faamamaas faagut paaliu (24:25) layaan na Yesus a laak xe la xunavata.

Saxano mo aava na Luuk a kuusane se Yesus a xasanu Lagasai Roxo ri pife kuus pana. Na Luuk sang mon a ferawai pana maana mo xaves aava savat layaan na Yesus a savat la xavala. Lana palagasai 10 na Luuk a xalei a ferawaian paap aava na Yesus a ferawai pana sena mataa ti Sameria aava xavang a saxa Juda aava sipan la salan, e lana palagasai 15 a ferawai paap pana lak aava ta'ulan na tamana e femilung xolai, e saxano ferawaian paap fulaa maan vaxa. Na Luuk sang vaxa a xalei a xuuskuus pa Sekias aava mataa ina siak taakis.

Na Luuk a ferawai faaxaves pana vilaana ina fenung faagut, a faisok sina Vovau Xaradak e a vilaana sina Piran xena lamon tapin a faasaalan sina rabuna. Nane ferawai faaxaves vaxa pana maana mo aava lutefin ri fo vile.

A ferawaian si Luuk pife taxapus naboxo lana lagasai aanabe', piau. Nane xalei vaxa a lagasai taara xalie pana Faisok Sina Mu Yaamut aava kuusan a maana mo aava mu yaamut ri vile lamina yaan na Yesus fo laak xe la xunavata.

A Fasisian

1 A maana rabuna xaves ri fo kala
sena maana mo aava Piran fo fasa-
vate la matavas la palou itaara. 2 A
maana mo aave a mu rabuna aava
ri fefeng sina Piran ri xuus fatexaas
netaara pana senaso ri xalume ti la
tangpat. 3 Naboxo a toxan a maana
xakalayan xaves. E nenia na Luuk,
ne fo fiai faaxaves pana maana mo
xapiak aava fo savat ti la tangpat
e voxo ne lamon rao ne taa kala
xena faxuvul faroxoi a maana xu-
uskuus aave xena lisanaana xe siim,
matalava Tiofilas. 4 E layaan no taa
kate, no taa texaas sena tuunayan
ina maana mo ri fo fapiti nano pana.

Na Gebriel A Lisan A Lagasai Xe Si Sekaraia

5 Lana yaan si Herot aava paamua
lava pe Judia, a toxan a saxa priis
a isina na Sekaraia. Nane a saxa
bu Eron ti la pabung si Abiya. A
mu bu Eron ri fuuna vil a faisok
ina priis lana lifu ina nangusaana
Piran. A tefin si Sekaraia, isina na
Elisabet, nane vaxa a bu Eron. 6 Nare
xapiak re waan fatak la matana Pi-
ran senaso re usi faroxoi a maana
fefasaian e mu vuputkai sina Memai
e re piau ta lalosaat. 7 Taasaxa re
piau ta lak senaso na Elisabet ve a
tefin mala. E nare xapiak vaxa re fo
vaiak xo.

8 Saxa yaan layaan a parabuna
priis si Sekaraia ri taxa vil a faisok
ina priis siri la lifu lotu, na Sekaraia
taxa sisiak la matana Piran. 9 E pana
vilaana ina tapin a faat ri siak fati na
Sekaraia xena laak la lifu lotu sina
Memai talo i taa faram a vulut pana
lasan roxo. 10 La yaan ina faramaana
xo a savat e mu rabuna aava ri savat
xena nangus a Piran, ri taxa faxuvul
lamalei e ri taxa fenung.

11 E lana yaan fatak aave a an-
gelo sina Memai moxo a savat xe
si Sekaraia e a tigina la pamuaan

ina nobina ina faramaana vulut aave. 12 Layaan na Sekaraia a xalume, nane ipul marasaxa e fematautfaagut. 13 Taasaxa angelo aave a xuuse, “Muta mataut, Sekaraia. A Piran a langai a fenungan siim e na naasaam, na Elisabet, i taa luk a lak tomexaan e no taa faˈisine pa Jon. 14-15 I taa vil fafaamamaas name. E maana rabuna xaves ri taa faamamaas sena luluuxan sina senaso i tafe lava la matana Memai. E i taa pi nunum a raarum tateak o xasano mo malaan e i tafe bas pana Vovau Xaradak ti la yaan ina luluuxan sina. 16 I taa lisan faˈuli a maana rabuna ti Israel xe sina Memai aava Piran siri. 17 E i taa falet paamuin a Memai lana vilaana e gutan si Ilaija. I taa puk faˈuli a vubuxanan sina mu tamana rafulak xe sina mu rafulak siri e a rabuna aava ri langai pesalai xe sina texaasan ina mu vilaana fatak. Nane taa vil malaane xena faigotanaana rabuna aava ri taa bang a savatan sina Memai.”

18 Na Sekaraia a fin a angelo aave, “Ne taa texaas sena tuunayan ina malaafaa? Nenia, ne mataa vaiak e a tefin siak sait a toxan a mariaas xaves.”

19 A angelo xo a suie, “Nenia ve na Gebriel e ne fuuna tigina la matana Piran. Nane xa a fengau xena xuus fatexaas nano pana lagasai roxo aanabeˈ. 20 E naboxo, senaso no pife namkai sena ferawaian siak, no taa po. No taa pife ferawai fefexaxaas a yaan aave fo savat. E i taa savat tuuna lana yaan fatak ina.”

21 Lavaxa, a mu rabuna pe lamalei si, ri taxa lo waan bang na Sekaraia. Ri taxa lalamon pana senaso fo waan a yaan modus paaliu lana lifu lotu. 22 Layaan nane savatmaan xe lamalei ri texaas o nane xalum a saxa mo lana lifu lotu senaso pife fexaxaas sena ferawai taasaxa fakalimaan mon pana mana.

23 Lamina fulun saxa, layaan a yaan ina faisok sina xo a taxapus, nane ulaa xe la lifu sina. 24 E mui lamina, a tefin sina, na Elisabet moxo fetiva e pana fulun pama a waan fufunai mon pe la lifu sina. 25 Na Elisabet a kuus, “A Memai fo vil a mo aanabeˈ xaanak. Lana yaan aanabeˈ nane faxalitau pana xakaavangan xatam sina. Nane siak tapin a mangilan siak la matana mu rabuna.”

Na Gebriel A Savat Si Maria

26-27 La fapisaxayaana fulun si Elisabet, a Piran a feng a angelo naang, na Gebriel, xe pe Nasaret, a saxa bina pe Galili. Nane fe savat sina saxa tefin palau aava ri fakalimaane rao i taa tamai si Yosep aava bu Devit. A tefin aave a isina na Maria. 28 A angelo aave xo a savat sina e a xuuse, “A luaian xulum. A Piran a waan xuvul pama e a xafut nano pana roxoyan sina.”

29 Na Maria a mamaxus sena ferawaian sina e a lalamon faaxaves pana so ta buk fasusuian va malaan. 30 Taasaxa, a angelo a xuuse, “Muta mataut Maria, a Piran a faamamaas paaliu pama. 31 No taa tiva e no taa luk a lak tomexaan. E no taa faˈisine pa Yesus. 32 Nane tafe lava e ri taa xalie pana Lak Tomexaan sina Piran pana Isin Molava Paaliu. E a Memai Piran i taa faneie la vena naian lava si buna lava, na Devit. 33 I taa tagan vulan a matafetama si Yaakop. E a fatataganan sina i taa pife taxapus.”

34 Na Maria a fin a angelo, “I taa savat malaafaa senaso nenia, ne tefin palau.”

35 A angelo aave a suie, “A Vovau Xaradak i taa savat siim e a gutan sina Piran pana Isin Molava Paaliu i taa xafut nano. E no taa luk a Lak Xaradak e ri taa xalie pa Natuna Piran. 36 A tauma, na Elisabet, i taa luk a lak e nane ve a tefin vaiak. Nane piau ta lak lunai, taasaxa i taxa waan xo lana fulun pisaxa sina. 37 Piau ta mo a Piran pife fexaxaas sena vile.”

38 Na Maria a suie. “Nenia xa ne sisiak sina Memai. E ne kuus turoxo pana ferawaian siim.” E a angelo xo a taˈulane.

Na Maria Fe Xalum Na Elisabet

39 La yaan aave xo na Maria
tamasiak e fe laak fataapus xe la bina
put pe Judia. 40 Pave nane fe laak la
lifu si Sekaraia e fesuai se Elisabet.
41 Layaan na Elisabet a langai a fer-
awaian si Maria, a popo la xuna a
lalaas marasaxa. E na Elisabet febas
paaliu pana Vovau Xaradak 42 e a
ferawai falava paaliu e kuus, “Nano,
no faamamaas paaliu sena maana
lutefin e a roxoyan i taa xafut a lak
aava no taa luxe. 43 Taasaxa, xenaso
nano, nina Memai siak, no filimaan
xena xalumau? 44 Layaan ne langai a
ferawaian siim a lak la xuak a lalaas
pana faamamaasan. 45 Nano, no fo
namkai o a lagasai sina Memai xe
siim i taa savat tuuna e voxo no taa
faamamaas.”

A Yanganan Si Maria

46 E na Maria a yangan e a kuus,
“A xunus iga a nangus a Memai
47 e a vovau siak a faamamaas pana
Piran aava Nges Ina Vil Fatato
siak.
48 Nane fo lamon fa'uliau, ne sisiak
palau sina.
E naboxo a mu rabuna aava ri
taa savat mui,
ri taa xaliau pana tefin pana
faamamaasan.
49 A Piran pana Maana Gutan Xapiak
fo vil a maana mo roxo paaliu
paga
e a isina a taap e xaradak.
50 Nane tiuan a mamaaluxan sina xu-
luna mu rabuna aava ri suai
faagut sena,
a mu rabuna xapiak lana mu
yaan xapiak.
51 Pana mana, nane fo vil a maana
buk faisok ina gutan:
nane fo tapalan xolan a mu
rabuna aava ri vil falavai nari
xa lana lamonan fufunai siri.
52 Nane fo fapoxoi a mu paamua la
venanai piranan siri
e a fa'isin a mu rabuna palau
pana isin lava.
53 Nane fo famasi a rabuna aava ri
lagai pana maana mo roxo
taasaxa feng tapin a mu rabuna
piran malaan sena valagof.
54-55 E malaan sena kuus fanaian
sina,
nane fo xavang a sisiak sina
aava na Israel.
E nane lamon fa'uli na Abra-
hem e mu buna xapiak
pana mamaaluxan sina.”
56 Lavaxa, na Maria a waan xuvul
pa Elisabet pana fulun talatul e mui
nane ulaa xe la lifu sina.

A Luluuxan Si Jon Ina Fasufan

57 A yaan ina luluuxan xo a savat si
Elisabet e nane luk a lak tomexaan.
58 A mu fesing sina e mu tauna ri
langai o a Piran fo faxalite pana ma-
maaluxan molava e ri faamamaas
xuvul pana.
59 La fapisiktulaana yaan sina lak
aave ri savat xena putuxaana e ri
buk fa'isine sait pana isi tamana, na
Sekaraia. 60 Taasaxa na ninana a
kuus, “Piau, a isina na Jon.”
61 Ri fiai, “Xenaso? Piau ta tauma
pana isin malaan.”
62 E ri talangai pana mari xe sina
tamana lak xena fine pana so ta
isin rao i vubuk fa'isin a lak pana.
63 Nane fiai pana mo ina kala e
nane fa'ipul nari xapiak layaan a
kala malaan, “A isina ve na Jon.”
64 Fataapus paaliu a valana talakas e
a xalemana tamulus e nane tangpat
pana kuus fati a isina Piran. 65 A mu
fesing siri, ri ipul marasaxa. E pe Ju-
dia, lana bina put aave, a mu rabuna
ri taxa lo ferawai pana maana mo
aanabe'. 66 Nase' ta mataa a langai
pana mo aanabe' a lalamon pana e
a fiai, “A lak aanabe' i taa so ta buk
mataa?” Senaso ri texaas o a gutan
sina Piran a waan xuvul pana.

A Yanganan Si Sekaraia

67 A tamana lak, na Sekaraia, a bas
pana Vovau Xaradak e a kuus fatuxai
malaan:
68 “Nangus a Memai aava Piran sina
mu Israel
senaso nane fo filimaan xena
maraan fa'uli a mu rabuna
sina.
69 Nane fo fasavat a Saxa ina Gutan
xena fakaxup netaara,

a saxa aave a bu Devit aava
sisiak sina.
70-71 Lokavai mupiis nane kuus,
la ngusuna rabuna ina kuus
fatuxai,
o nane taa fakaxup netaara xas-
ena mu xaiyaas sitaara
e xasena gutan siri xapiak
aava ri baian netaara.
72-75 Nane xa a kuus o i taa muluk
a mu butaara
e i taa lamon fa'uli a turox-
oian taap sina aava nane kuus
fanai pana xe sina butaara, na
Abrahem.
Nane kuus o i taa fakaxup
netaara xasena xaiyaas
sitaara
talo taara taa savat sisiak sina
lana roxoyan e xaradaxan
la maana yaan xapiak
sitaara e taara taa pife
mataut.
76 E nano xanatuk, ri taa xali nano
pana
mataa ina kuus fatuxai sina Pi-
ran pana Isin Molava Paaliu
senaso no taa falet paa-
muin a Memai xena faig-
otanaana salan xana.
77 No taa fapiti a rabuna sina pana
fakaaxupan
aava savat sena lamon tap-
inaana mu faasaalan siri.
78-79 A Piran sitaara a bas pana
mamaaluxan e fananapan.
Nane vil famatavas a texaasan
ina fakaaxupan
talo nari aava ri taagul lana
bina ina maatan, ri taa
tamulus sena,
xena sangas la matavas aava sa-
vat ti laa'ui la xunavata.
Nane taa vil malaane xena
paamuian netaara xe lana
salan ina luaian."
Nabe' ve a yanganan si Sekaraia.
80 E a lak aave a palak e fesavat
tateak lana vovau ina vaxa. E nane
taagul la bina vingil fefexaxaas a
yaan nane savat la matavas xe sina
mu Israel.

2

A Luluuxan Si Yesus

1 Lana mu yaan aapave, na Sisaa
Agastas a lisan a fefasaian fa'ui xe la
mu bina. Nane kuus o a mu rabuna
xapiak la mu bina ri taa timin a isiri
lana buk ina xakatan. 2 (A xakatan
aanabe' a savat la yaan na Kwirinius
taxa paamua ina bina Siria.) 3 A
mu rabuna xapiak ri taxa paan xe la
fufubina siri talo ri taa fakat nari.
4 E voxo na Yosep sait a ta'ulan a
bina Nasaret pe Galili e fe laak xe
la bina Betlihem, a bina si Devit, pe
la bina Judia senaso nane waan lana
pabung si Devit. 5 Nare Maria re
paan xe pave xena timin a isire lana
buk. Na Maria i taa tefin sina e a tiva.
6 Layaan re taxa waan pave a yaan
ina luluuxan sina a savat. 7 E nane
luk a lak tuaan sina, a lak tomexaan.
Nane xafute pana marapi e famatie
lana nobina ina fanganan sina bul-
makau senaso piau ta nobina xare
lana lifu saxong.

A Mu Angelo Ri Savat Sina Mu Rabuna Ina Faxatangaana Sipsip

8 E la vung a mu rabuna ina fax-
atangaana sipsip ri waan pe la van-
gana bina lana yi e ri taxa faxatang a
mu sipsip siri pave. 9 A angelo sina
Memai a savat siri e a miridingan
molava piis sina Piran a xafut nari
e ri femataut faagut. 10 Taasaxa
angelo a xuus nari, "Muta mataut.
Ne lisanmaan a lagasai roxo pana
faamamaasan molava paaliu xe simi
e mu rabuna xapiak. 11 Tanin, lana
bina si Devit, a Nges Ina Vil Fatato
simi fo luxan. Nane ve a Mataa Failai
e a Memai simi. 12 A mo aanabe' ve
a fakalimaanan xe simi: Na ninana a
xafute pana marapi e mi taa tingine
lana nobina ina fanganan sina bul-
makau."
13-14 Fataapus paaliu a mu angelo
xaves ti laa'ui ri maa savat xuvul
pana matalava angelo aave e ri kuus
fati a isina Piran malaan, "A Piran
aava waan laa'ui paaliu, nane xa a
toxan a isin molava piis e lapi la
xavala, a luaian i taa waan xuluri
aava ri waan lapaana roxoyan sina."
15 Layaan a mu angelo ri fo ta'ulan
nari, a mu rabuna ina faxatangaana

sipsip ri fexuus, “Taara taa falet xe Betlihem xena xalum a mo aanabeˈ aava Piran fo xuus netaara pana.”
16 E voxo ri falet fataapus e ri fe tingin na Maria narie Yosep e a lak popo aava i taxa mati lana nobina ina fanganan sina bulmakau. 17 Layaan ri fo xalume ri xuus fatexaas a mu rabuna pana ferawaian sina mu angelo sena lak aave. 18 E layaan a rabuna xapiak ri langaie ri ipul faagut sena. 19 Taasaxa na Maria a fawaan fatateak a mu ferawaian xapiak la xunus ina e lamon fatie. 20 A mu rabuna ina faxatangaana sipsip ri ulaa. E ri fe kuus fati a isina Piran pana maana mo ri fo xalume e ri fo langaie senaso a maana mo aave fo savat fatak malaan sena matalava angelo fo kuusane.

Ri Faˈisine Pa Yesus

21 A fapisiktulaana yaan lamina luluuxan sina, a yaan ina putuxaana e re faˈisine pa Yesus. A isin aave a angelo fo faˈisine pana paamuina luluuxan sina.
22-23 Re usi a vuputkai si Moses e layaan a mu yaan ina vil tapinaana lalosaat sire a taxapus, na Yosep nare Maria re lisan na Yesus xe Jerusalem xena tatavai xe sina Memai Piran pana senaso a vuputkai si Moses a kuus malaan: “A mu rafulak tuaan xapiak aava ri tomexaan, mi taa noxol nari xana Piran.” *Tln 13:2,12*
24 E re laak vaxa xena tatavai pana mo aava vuputkai sina Memai Piran a kuus pana; “A ro Vaalus o a ro Titibu faˈui.” *Vlp 12:8*
25 A toxan a saxa mataa pe Jerusalem a isina na Simeon. Nane ve a mataa xaradak e a vubuxan xasingit a Piran. Nane taxa waan bang a Mataa Failai sina Memai. E a Vovau Xaradak a fabase. 26 A Vovau Xaradak aave a faxalite o i taa xalum a Mataa Failai sina Piran paamuina maatan sina. 27-28 A Vovau xo a paamuian na Simeon xena laak la tang lifu lotu. Layaan na nina Yesus e na tamana re lisanmaane xena vilaana malaan sena vuputkai a kuus pana, na Simeon a favavol a lak aave la mana e a kuus fati a isina Piran malaan:

29 “Memai aava paamuian a maana
mo xapiak,
no fo fasavat famatavas a mo no
fo kuus fanai pana.
Naboxo a yaan ina maatan
siak fo savat.
Feng tapinau pana luaian.
30-31 A ro mataak re fo xalum a
fakaaxupan siim
aava no fo faigot pana la matana
mu rabuna xapiak. 32 A
malang xena famatavas a mu
rabuna aava ri pife Juda
e xena tavai a mu rabuna siim
aava mu Israel, pana isin
lava.”

33 Na tamana e ninana re ipulan a ferawaian aava na Simeon a kusane pana lak. 34-35 Na Simeon a fenung xe sina Piran pari e a xuus na Maria, a ninana lak, malaan, “A lak aanabeˈ a Piran a siak fatie xena kawaasanaana saxanofuna ti Israel e xena fakaxup a saxanofuna. Nane ve a fakalimaanan aava maana rabuna ri taa tisuie e voxo a lamonan fufunai siri taa savat la matavas. E a matafanan malaan sena pinis modus i taa xi a viuma.”

36 A toxan a tefin ina kuus fatuxai, a isina na Ana. Nane a lak si Fanuel lana pabung si Aasur e nane a tefin vaiak. Nane waan xuvul pa lavana pana mariaas pisiguak mon e na lavana maat tapine. 37 E mui a waan a tefin nakmaal fefexaxaas a mariaas sangafilu pisiktul pana talafaat. Nane pi taˈulan a tang lifu lotu aave, nane naangus la maana vung e la maana yaan xapiak pana falfaalan e fenungan. 38 Monabeˈ mon nane maa savat xe sire e kuus faasiroxo xe sina Piran pana roxoyan sina e a ferawai pana lak aave xe siri xapiak aava ri taxa waan bang pana mulus tapinaana mu rabuna ti Jerusalem.

39 Layaan na Yosep nare Maria re vil xapin a mo aava vuputkai sina Memai a kuus pana, re ulaa xe pe Galili, xe la nobina sire, na Nasaret. 40 E a lak aave a palak e fetateak:

nane bas pana texaasan e a xakaavangan xatam sina Piran a waan xuluna.

Na Yesus A Waan La Lifu Lotu Pe Jerusalem

41 La maana mariaas xapiak a tamana e ninana re fuuna laak xe pul Jerusalem la Fenamo ina Paaliuan. 42 Layaan nane xo toxan a mariaas sangafilu saxa pana taragua, rutul usi a vilaana sire e rutul laak xe la fenamo aave. 43 A fenamo fetaxapus e na tamana nare ninana re taxa ulaa xo xe la bina sire. A lak aave, na Yesus, a waan soxo mui pe Jerusalem taasaxa ninana nare tamana re pife texaas sena waanan sina. 44 Re lamon o i taxa waan xuvul pari e re falet pana yaan saxa. E mui re tangpat pana sengaana la palou ina mu taure e mu fesing sire. 45 Re seng maat e re fe ulaa fulaa xe Jerusalem xena sengaana. 46 Lamina yaan talatul re tingine pe la tang lifu lotu. Nane xo taxa irimai xuvul pana mu rabuna ina fepitaian. Nane langai siri e fin nari pana saxano mo. 47 Nari aava ri taxa langaie ri ipul faagut paaliu pana masaman e susuaa sina. 48 Layaan a tamana nare ninana re xalume re ipul vaxa. Na nina lak a xuuse, “Natuk, xenaso no vilai malaave xasemaame? Nemaame tamaam, maame fo seng nano pana matautan.”

49 E nane fine, “Senasou me taxa sengau? Me pife texaas o ne taa waan la lifu si tamaang, bo?” 50 Taasaxa re pife masam sena fufuna ferawaian sina.

51 E mui nane sivi xe puaa Nasaret xuvul pare e a langai faroxo paaliu sire. Taasaxa na ninana a fawaan a maana mo aanabe' la xunus ina. 52 E na Yesus a palak e felava pana texaasan e a Piran xuvul pana maana rabuna xapiak ri vubuxan faagutane.

3

Na Jon Ina Fasufan A Faigotan A Salan Xana Memai

1 Layaan na Taibirius Sisaa fo paamuian a rabuna ti Rom pana mariaas sangafilu saxa pana pama e na Ponsus Pailat a paamua pe Judia e na Herot a paamua pe Galili e na tina, na Filip, a paamua pe Ituria e Trakonitis e na Lisanias a paamua pe Abilene 2 e vaxa lana yaan na Aanas nare Kaiafas re memai priis, lana yaan aave xo a ferawaian sina Piran a savat si Jon aava lak si Sekaraia pe la bina vingil. 3 Nane falet xolai pe la nu bina la vangana Raarum Jordan. E lana sangasan sina nane kuus fasavat o a mu rabuna ri taa mamaxus e ri taa puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri e ri taa fasufan talo a Piran i taa lamon tapin a vilaana saat siri. 4 A xakalayan si Aisaia, a mataa ina kuus fatuxai, a kuus malaanabe':

“A ling ina saxa mataa pe la xobingil i taxa kel
‘Faigotan a salan xana Memai,
Vil faxaradak a salan sina.
5 Raful a mu matana mui
e faxaradak a mu put lava e modak.
A mu salan xaxoling, vil faxaradak nari
e tifi a mu vaa'ul lana salan.
6 E a mu rabuna xapiak ri taa xalum
a fakaaxupan sina Piran.” *Ais 40:3-5*

7 E na Jon a xuus a malila aava ri maa savat sina xena fasufan malaan, “Nami ve, mi tiui pana neng! Nase' pebukan nami o mi taa sinuf sena fakasanaman lava i taa savat? 8 Tamo mi fo puk tapin nami xa xasena maana vilaana saat simi lavaxa, fasavat a maana faisok roxo xena faxalitaana. E muta lamon o mi taa xuus nami xa, ‘Na Abrahem ve na Tamataara.’ Ne xuus nami o a Piran a fexaxaas sena fasavat a rafulak xa Abrahem pana mu faat aanabe'. 9 A yaamu i taxa waan xo la funa wai e a wai aava pife fasavat a xalana roxo, a Piran i taa tei tapine xe lana fata.”

10 A malila ri fine, “Maam taa vil a so?”.

11 E na Jon a sui nari, “A mataa pana marapi taragua i taa tavai a saxa aava piau, pana saxa e a

saxa pana fanganan vaxa i taa vil malaane.”
12 A mu rabuna ina siak taakis
vaxa ri savat xena fasufan e ri fine,
“Mataa ina fepitaa, maam taa vil a
so?”
13 Nane xuus nari, “Siak faxuvul
fatak a faat ina taakis taasaxa muta
siak ta faat a moxaves temasaat sena
vuputkai a kuus pana.”
14 E mui a saxano rabuna ina
rawen ri fine, “E maam taa vil a so?”
E nane sui nari, “Muta famataut a
rabuna pana sipaan nari xena siax-
aana mo siri e muta bit tifi a mataa
e vaxa mi taa faamamaas pana faat
mi siaxe sena faisok simi.”
15 A maana rabuna ri taxa falim
fatateak na Jon senaso ri lamon o
naak na Jon a saxa aava Piran a siak
fatie xena fakaxup a mu Israel, a
Mataa Failai sina. 16 Na Jon a sui nari
xapiak, “Nenia, ne fasuf nami pana
raarum. Taasaxa saxa pana gutan
aava molava sena gutan siak i taa
filimaan e nenia, ne pife fexaxaas
sena mulus a ‘slipa’ sina senaso ne
mataa palau mon. Nane xo i taa fa-
suf nami pana Vovau Xaradak e fata.
17 A toxan a gagala la mana e i taa
gon a bina sina, i taa faxuvul a fan-
ganan lana nobina ina fawaanaana
fanganan e a xawa i taa farame pana
fata aava piau ta taxapusan ina.” 18 E
pana maana saxano ferawaian fulaa
na Jon a fagut a rabuna e kuusan
fasavat a Lagasai Roxo xe siri.
19 Taasaxa na Jon a baras na Herot
aava paamua lava ti Rom senaso
nane fo tamai xuvul pa Herodias
aava tefin si tina. E na Herot fo vil a
maana vilaana saat fulaa e layaan na
Jon a barase pana 20 nane falavai a
vilaana saat sina pana pisaan na Jon.

A Fasufaan Na Yesus
Mt 3:13-17; Mk 1:9-11

21 Layaan na Jon taxa fasuf a mu
rabuna, na Yesus maa savat sina e na
Jon a fasufe vaxa. E layaan na Yesus i
taxa fenung, a xunavata a talakas 22 e
a Vovau Xaradak a sivimaan xuluna
lana vipin ina vaalus. E a ling a
ferawai ti laaˈui la xunavata, “Nano,
no natuk, ne vubuxan xasingit nano
e a xunus iga a roxoian nano.”

A Sising Ina Mu Bu Yesus
Mt 1:1-17

23 Layaan na Yesus a toxan a mari-
aas sangafilu talatul nane tangpat
pana faisok sina. A maana rabuna
ri lamon o nane a lak si Yosep e na
Yosep a lak si Heli e
24 na Heli a lak si Matat e na Matat
a lak si Livai e na Livai a lak si
Melki e na Melki a lak si Yanai e
na Yanai a lak si Yosep e na Yosep
25 a lak si Matatias, e na Matatias
a lak si Emos, e na Emos a lak si
Nahum e na Nahum a lak si Esli,
e na Esli a lak si Nagai e na Nagai
26 a lak si Maat, e na Maat a lak si
Matatias, e na Matatias a lak si
Semen e na Semen a lak si Josek,
e na Josek a lak si Joda e na Joda
27 a lak si Joanan e na Joanan a
lak si Resa e na Resa a lak si
Serubabel e na Serubabel a lak
si Seltiel e na Seltiel a lak si Neri
e na Neri
28 a lak si Melki e na Melki a lak
si Adi e na Adi a lak si Kosam e
na Kosam a lak si Elmadam e na
Elmadam a lak si Er e na Er
29 a lak si Jaasua, e na Jaasua a
lak si Eliesar e na Eliesar a lak si
Jorim e na Jorim a lak si Matat, e
na Matat a lak si Livai e na Livai
30 a lak si Simeon e na Simeon a
lak si Juda e na Juda a lak si
Yosep e na Yosep a lak si Jonam
e na Jonam a lak si Eliakim e na
Eliakim
31 a lak si Melea e na Melea a lak si
Mena e na Mena a lak si Matata
e na Matata a lak si Natan e na
Natan a lak si Devit e na Devit
32 a lak si Jesi e na Jesi a lak si Obet
e na Obet a lak si Boas e na Boas
a lak si Salmon e na Salmon a lak
si Naason e na Naason
33 a lak si Aminadap e na Ami-
nadap a lak si Ram e na Ram a
lak si Esron e na Esron a lak si
Peres e na Peres a lak si Juda e
na Juda
34 a lak si Yaakop e na Yaakop a
lak si Aisaak e na Aisaak a lak si
Abrahem e na Abrahem a lak si

Teraa e na Teraa a lak si Neor e na Neor
35 a lak si Seruk e na Seruk a lak si Reu e na Reu a lak si Pelek e na Pelek a lak si Eber e na Eber a lak si Selaa e na Selaa
36 a lak si Kainan e na Kainan a lak si Arfasat e na Arfasat a lak si Sem e na Sem a lak si Noyeˈ e na Noyeˈ a lak si Lemek e na Lemek
37 a lak si Metusalaa e na Metusalaa a lak si Inok e na Inok a lak si Jaaret e na Jaaret a lak si Mahalalel e na Mahalalel a lak si Kenan e na Kenan
38 a lak si Inos e na Inos a lak si Set e na Set a lak si Aadam e na Aadam a lak sina Piran.

4

A Valamaan Na Yesus
Mt 4:1-11; Mk 1:12-13

1-2 Na Yesus xo aava bas xapiak pana Vovau Xaradak, a taˈulan a Raarum Jordan e lapaana paamuian sina Vovau Xaradak nane sangas xolai la bina vingil. Nane waan pave a yaan sangafilu talafaat e lana mu yaan aanabeˈ ve na Setan a valame. Nane pi fafangan la maana yaan aave e lamina nane lagai.

3 Na Setan a ferawai xe si Yesus e a kuus, “Tamo no lamon o nano, no Lak sina Piran lavaxa, fasavat a bret pana faat aanabeˈ.”

4 Na Yesus a suie, “Lana Ferawaian sina Piran a kuus ‘A mataa i taa pife siak a gutan sena bret sang mon.” *Vpt 8:3*

5 Na Setan a lisan falaxe xe la nobina laaˈui e lana yaan aava malaan sena yaamit, a faxalite pana maana mu bina xapiak. 6 E nane xuus na Yesus, “A maana mu bina aave ri siak e ne paamuiane. Ne fexaxaas sena tavai naseˈ ta mataa ne vubuxane, pana maana mu bina aave. 7 Tamo no taa faˈisinau pana Piran siim ne taa pisingan nano pana.”

8 Na Yesus a suie, “Lana Ferawaian sina Piran a kuus, ‘Nangus a Memai, a Piran siim, e no taa sisiak sina mon.” *Vpt 6:13*

9 Na Setan a lisane xe Jerusalem e fatigineie laaˈui paaliu xuluna tang lifu lotu e a kuus, “Tamo nano, no Natuna Piran, no taa tapin fasivi nano xa. 10 Senaso lana Ferawaian sina Piran a kuus, ‘Nane taa feng a mu angelo sina xena faxatang faroxoi nano. 11 Ri taa yaas nano xe laaˈui pana mari talo a kaam i taa pife du sui a faat.” *Yng 91:11,12*

12 Na Yesus a suie, “A Ferawaian sina Piran a kuus, ‘Muta valam a Memai aava Piran siim.” *Vpt 6:16*

13 Layaan na Setan fo fataxapin a mu valaman aanabeˈ nane taˈulane fefexaxaas a yaan faˈui ina valaman i taa savat.

A Rabuna Pe Nasaret Ri Tisui Na Yesus

14 E voxo, na Yesus a taˈulan a bina vingil e ulaa xe pe Galili lapaana gutan sina Vovau Xaradak e maana rabuna lana mu bina pave ri ferawai sena. 15 Nane fepitaa lana lifu ina faxuvulan sina mu Juda e a mu rabuna xapiak ri faatulane.

16 Nane falet xe puaa Nasaret, a bina aava nane a lak dak lana, e malaan sena vilaana sina, lana Yaan ina Fangaafusan a laak lana lifu ina faxuvulan e nane tigina xena kat.
17 Ri tavaie pana xakalayan si Aisaia. Nane siaxe e a muluse e layaan a tingin a xakalayan aava kuus malaan a kate:
18 “A vovau sina Piran a xafutau senaso nane fo noxolau
xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu valagof.
Nane fengau xena kuus fatexaas o nari aava ri vipis ri taa mulus tapinan;
a mu mata piif ri taa kaalum fulaa
e a mu rabuna aava ri waan lapaana gutan sina xaiyaas siri ri taa taˈulai xaseri
19 e xena kuus o lana mu yaan aanabeˈ
a Piran i taa faxalit netaara pana roxoyan sina.” *Ais 61:1,2*

20 Lamina kataana, nane fulus a
Lagasai aave e a tavai a saxa fefeng
la lifu ina faxuvulan pana. E bak
a nai xena fepitaa. A mu rabuna
xapiak lana lifu ina faxuvulan ri
kaalum fatateak xe sina. 21 Nane
tangpat pana fepitaian sina malaan,
“Tanin xo, a Ferawaian sina Piran
aanabeˈ aava mi fo langaie, fo savat
la matavas.”
22 A mu rabuna ri ferawai faroxo
sena fepitaian sina e ri ipul pana
ferawaian marafut aava savat la
valana. E ri fiai, “Nane a lak si Yosep,
bo?”
23 Na Yesus a kuus xe siri, “Tuuna
paaliu, mi taa xuusau pana ferawa-
ian paap aanabeˈ, ‘Mataa ina iˈirin,
vil faroxoi nano xa’ e mi taa kuus
fulaa, ‘Maam fo langai o no fo vil
a maana mo faˈipul pe Kapanam
lavaxa, fasavat a mo malaan, nabeˈ
la fufubina siim.”
24 Nane ferawai fulaa e a kuus, “Ne
kuus tuuna, a mataa ina kuus fatuxai
xo, a mu rabuna ti la fufubina sina,
ri taa tisuie. 25 Ne xuus tuunei nami,
lana yaan si Ilaija, layaan piau ta
raafui pana mariaas talatul e xavil
e a song molava a savat pe Israel,
a toxan a maana lutefin nakmaal
xaves. 26 Taasaxa Piran pife feng na
Ilaija xe siri, piau, nane fenge xe sina
saxa tefin pe Serafet la bina Saidan.
27 E vaxa, a rabuna xaves pe Israel
a tari tapak lana yaan si Ilaisa, a
xasa mataa ina kuus fatuxai, taasaxa
pi ta mataa tapak ti Israel a savat
roxo faˈulaa, piau, na Neman ti Siria
mon.”
28 Layaan a rabuna lana lifu
ina faxuvulan ri langaie ri marala
faagut. 29 Ri fasangas na Yesus xe
laaˈui xuluna put la nobina aava
masasaaf xena tapin faduie lapi la
matana mui. 30 Taasaxa nane sangas
fatak la palou iri e taˈulan nari.

Na Yesus A Gei Tapin A Vovau Saat
Mk 1:21-28

31 E bak nane sivi xe kol Kapanam,
saxa bina pe Galili e la Yaan ina Fan-
gaafusan a tangpat pana fapitiaana
mu rabuna pave. 32 Nari, ri ipul
pana fepitaian sina senaso a toxan a
gutan.
33 Pave lana lifu ina faxuvulan,
a toxan a saxa mataa aava vovau
saat a vawe. Nane xukulai faagut
pana matautan malaan, 34 “Yesus ti
Nasaret, no taa vil a so xe simaam?
No savat xena kawaasan xapin ne-
maam, bo? Ne texaas sema, nano, no
Mataa Failai sina Piran.”
35 Na Yesus a sui faagutane,
“Kasam! Taˈulane!” E a vovau saat
moxo a tapin fasivi a mataa aave
la matari e a taˈulane taasaxa pife
fasope.
36 A mu rabuna xapiak ri ipul
faagut e ri fiai, “A so ta buk fer-
awaian va nabeˈ? Pana gutan e
texaasan nane fuuna fasei faagutan
a mu vovau saat e ri savat taˈulan
a mataa.” 37 E lana maana nu bina
aava faasilak se Kapanam a rabuna
ri langai pana mu faisok si Yesus.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Maana Rabuna Xaves
Mt 8:14-17; Mk 1:29-38

38 Na Yesus a taˈulan a lifu ina
faxuvulan aave e a falet xe la lifu si
Saimon. Na imu Saimon a giis pana
tana lalagaf e ri fin na Yesus rao i taa
xavange. 39 Nane tigina la tana e a
baras a giisan e a giisan a taˈulane.
A tefin aave a tamasiak fataapus e a
faigotan a kas xari.
40 Layaan a ngaas i taxa rul e a
Yaan ina Fangaafusan a taxapus, a
rabuna ri lisan a mu rabuna aava ri
giis xe si Yesus. Nane tao nari saxa
saxa pana mana e ri feroxo faˈulaa.
41 E vaxa, a mu vovau saat ri taˈulan a
maana rabuna xaves. Ri taˈulan nari
e ri xukulai faagut malaan, “Nano,
no Lak sina Piran.” Taasaxa nane
baras nari talo ri taa pife ferawai
senaso ri texaas o nane ve a Mataa
Failai sina Piran.

Na Yesus A Kuus Fasavat Lana Mu Lifu Ina Faxuvulan

42 La paanen lolof na Yesus a falet
xe la bina gof talo i taa waan nane
sang. A rabuna ri senge e layaan
ri tingine ri rao ri tivotane o i muta
taˈulan nari. 43 Taasaxa nane kuus,
“Ne taa kuusan fasavat a Lagasai

Roxo sena fatataganan sina Piran la xasano bina sait. Nabe' ve a faisok aava Piran a fengau xena vile." 44 E nane sangas xolai e a ferawai lana maana lifu ina faxuvulan xaves pe Judia.

5

Na Yesus A Xel A Mu Yaamut
Mt 4:18-22; Mk 1:16-20; Jn 1:40-42

1-2 Saxa yaan layaan na Yesus taxa tigina la itina raarum Genasaret, a malila ri maa fakaliuane xena langa-iaana ferawaian sina Piran. I taxa tigina pave e a xalum a ro xaati re taxa nai la vangana raarum. A mu rabuna ina faadinan ri ta'ulan fanei a xaati pave xena xamaxaana mu vana siri. 3 Nane laak xuluna saxa aava si Saimon e a xuuse rao i taa sasagen famodaxe sena gun. E bak nane nai lana xaati xena fapiti a rabuna.

4 Layaan nane fataxapin a fepi-taian sina, nane xuus na Saimon, "Falet la nobina aava tu e mi tapin fasivi a mu vana xena siak din."

5 Na Saimon a suie, "Matalava, maam fo faisok faagut la vung xurul e piau ta din. Taasaxa nano, no ferawai e ne taa langai siim e ne taa tapin fadui a vana."

6 Layaan ri vil malaane, a mu din aava ri siaxe a matafan temasaat e a mu vana siri rao ri tiririk. 7 Re talangai pana mare xe sina saxano taure aava re taxa waan la xasa xaati e re maa savat xena xakaavang. Lana ro xaati aave a matafanan ina din a molava paaliu e faasilak a ro xaati aave re taa lus.

8 Layaan na Saimon Pita a xalum a mo aanabe' nane bukaak la ka Yesus e a kuus, "Faapalau sega Memai, nenia, ne mataa mosaat." 9 A ferawai malaan senaso nane e mu tauna ri ipul faagut paaliu pana maana din ri fo siaxe. 10 Na Jems e na tina Jon, a ro lak si Sebedi aava re faisok xuvul pa Saimon, nare vaxa re ipul. E na Yesus a xuus na Saimon, "Muta mataut. Ti la yaan aanabe' no taa pataas a rabuna." 11 E voxo ri yuuf falak a ro xaati siri xe xuluna gun e ri ta'ulan faneie su' xuvul pana maana mo siri e ri fe usie.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Tana Tapak
Mt 8:2-4; Mk 1:40-44

12 Layaan na Yesus a waan la saxa bina, saxa mataa tana tapak xapiak a savat sina. Layaan a xalum na Yesus, nane poxo pana nonau ina xe lapia e a nunge, "Memai, tamo no vubuxane no fexaxaas sena vil faroxoiau."

13 Na Yesus a talangai xe sina, a tawe e a kuus, "Ne vubuxane. Savat roxo." E fataapus paaliu a giisan tapak a ta'ulane.

14 E na Yesus a xuuse, "Muta xuus a rabuna pana. Falet e no fe faxalit a mu priis pana taam e tatavai xe sina Piran sena roxoyan siim pana mo aava na Moses a kuus pana. A tatavai aanabe' i taa faxalit a mu rabuna pana roxoyan siim."

15 Taasaxa maana rabuna xaves fulaa ri langai pana e a malila ri maa savat xena langaiaana talo i taa vil tapin a maana giisan siri. 16 Na Yesus a ta'ulan nari e a falet xe la bina vingil xena fenung.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Maalapen
Mt 9:2-8; Mk 2:3-12

17 Saxa yaan layaan i taxa fepitaa, a mu Ferasi e rabuna ina fepitaa pana vuputkai, ri maa savat ti la maana mu bina pe Galili e ti Judia. E a gutan sina Memai a waan xuluna xena vil faroxoiaana rabuna pana gi-isan. 18 Saxano rabuna ri yaasmaan a saxa mataa maalapen xuluna ivin xena lisan falaxe xe la lifu aava na Yesus i taxa waan lana. 19 Taasaxa ri pife fexaxaas senaso a malila ri fabas a lifu aave. E voxo ri laak xe laa'ui la putuna lifu e ri ngas a xavil ina putuna lifu aave xena faduiaana xe lapia xuvul pana ivin sina. E ri timine la no Yesus la palou ina rabuna. 20 Layaan na Yesus a xalum a mo ri fo vile sena namkaian siri, a kuus, "Fesing, a mu vilaana saat siim fo lamon tapinan."

21 A mu Ferasi e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai, ri ilisai, "A

mataa aanabeˈ aava ferawai fasaat sena Piran, nane a so ta buk mataa? Naseˈ fexaxaas sena lamon tapin a vilaana saat? A Piran sang mon.”

22 Na Yesus a texaas sena lamonan siri e a fiai, “Xenaso mi taxa lo lalamon malaan lana xunus imi? 23 A so ta vapaling a peraroxo xena kuusanaana, ‘A vilaana saat siim fo lamon tapinan’ o ‘Tamasiak e no sangas?’ 24 Ne vubuk rao mi taa texaas o a Natuna Mataa a toxan a gutan nabeˈ la xavala xena lamon tapinaana vilaana saat.” E voxo nane kuus xe sina maalapen, “Ne xuus nano, tamasiak, siak a ivin siim e no falet xe la lifu siim.” 25 Fataapus paaliu nane tigina la matari e a siak a ivin sina e fe paan xe la lifu sina e taxa lo faatulan a Piran. 26 Nari xapiak ri ipul e ri faatulan a Piran sait. Ri bas pana matautan e ri kuus, “Tanin, taara fo xalum a maana mo faˈipul roxo.”

Na Yesus A Xel Na Matiu Livai
Mt 9:9-13; Mk 2:14-17

27 Lamina mo aanabeˈ na Yesus a savat xe lamalei e fe xalum a mataa i taxa nai la lifu ina taakis, a isina na Matiu Livai. E na Yesus a xuuse, “Usiau.” 28 Nane tamasiak e taˈulan a maana mo xapiak aave xena usiaan na Yesus.

29 Na Livai moxo a vil a saxa matafanganai molava la lifu sina xena faxalitaana suaian sina se Yesus. A mu rabuna ina siak taakis e xasano rabuna fulaa aava nane xel nari vaxa, ri maa fangan xuvul pare. 30 Taasaxa mu Ferasi e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai aava ri taxa waan lapaana mu Ferasi, nari xapiak ri fefinaas xe sina mu fefeng si Yesus e ri kuus, “Xenaso mi taxa fangan e num xuvul pana mu rabuna ina siak taakis e nari aava ri fuuna vil a saat?”

31 E na Yesus a sui nari, “A rabuna aava ri giis sang mon ve ri vubuxan a mataa xena irin faroxoi nari taasaxa rabuna aava ri pi ta giisan ve, piau. 32 Ne pife savat xena xelaana rabuna roxo, piau. Ne savat xena xelaana rabuna pana vilaana saat talo ri taa puk tapin nari xa xasena vilaana saat siri.”

Ri Fin Na Yesus Pana Vilaana Ina Falfaalan
Mt 9:14-17; Mk 2:18-22

33 E ri fine, “A malaafaa mu rabuna aava ri usi na Jon ri fuuna fenung e ri falfaal e mu rabuna aava ri usi a mu Ferasi vaxa ri vivil malaane. Taasaxa mu rabuna aava ri usi nano va sou ri fuuna fangan e num?”

34 E na Yesus a sui nari, “A mu fesing sina mataa aava tamai, ri pi falfaal la yaan ina maraan tefin senaso a yaan aave ve a yaan ina faamamaasan. 35 Taasaxa yaan i taa savat layaan a mataa aava tamai i taa siak tapinan seri e bak ri taa falfaal.”

36 Nane xuus nari pana ferawaian paap aanabeˈ, “Piau ta mataa i taa ririk a marapi faˈui xena kap a marapi xavai. Tamo a vil malaane i taa kawaasan a marapi faˈui e a xavil aave i taa pife fexaxaas sena marapi xavai. 37 E piau ta mataa i taa xapis a fanganan lana vaafa xavai. Tamo i taa vil malaane a vio i taa laak lana e i taa kawaasan a vaafa xuvul pana fanganan xapiak lana. 38 Piau, nane taa xapis a fanganan lana vaafa faˈui. 39 E saxanofuna ri taa kuus, ‘Ne vubuxan a fanganan ti lana uma xavai, a fanganan aave a fexaxaas sega.”

6

A Fiaian Pana Yaan ina Fangaafusan
Mt 12:1-8; Mk 2:23-28

1 La saxa Yaan ina Fangaafusan na Yesus xuvul pana mu fefeng sina, ri sangas lana uma baali e a mu fefeng sina xo ri taxa lo vuak a putuna baali e ri ruruxe la mari xena nganaana. 2 Saxano Ferasi aava ri taxa waan pave ri fiai, “Xenaso mi taxa vil a mo aava mu vuputkai ina Yaan ina Fangaafusan a kuus votai pana?”

3 Na Yesus a sui nari, “Mi pife kat lunaian a vilaana si Devit layaan nane xuvul pana mu fesing sina ri lagai, bo? 4 Nane laak la lifu sina

Piran e siak a bret taap aava fanganan sina mu priis sang mon e a ngane e tavai vaxa mu fesing sina pana.” 5 Na Yesus moxo a xuus nari, “A Natuna Mataa ve a Memai ina Yaan ina Fangaafusan.”

A Mataa Mana Maat
Mt 12:9-14; Mk 3:1-6

6 La xasa Yaan ina Fangaafusan nane laak la lifu ina faxuvulan e i taxa fepitaa. E lana lifu aave a toxan a mataa aava mana muaan a maat. 7 A mu Ferasi e mu rabuna ina fepitaian pana vuputkai aava ri taxa waan pave, ri taxa seng ta mo xena gel tifiaan na Yesus. E voxo ri falim fatateaxe tamo i taa vil faroxoi ta mataa la Yaan ina Fangaafusan. 8 Taasaxa, na Yesus fo texaas sena lamonan siri e a kuus xe sina mataa aava mana maat, “Tamasiak, e no tigina la matari.” Nane tamasiak e fe tigina.

9 E na Yesus xo a kuus xe siri, “Ne fin nami, la Yaan ina Fangaafusan taara taa usi a vuputkai sitaara malaafaa: taara taa vil a mo roxo o a mo mosaat, taara taa fakaxup a mataa o taara taa kawaasane?”

10 Nane kaalum xolai xe siri xapiak e a kuus moxo xe sina mataa aave, “Faxaradak a maam.” Nane langai e a mana moxo roxo fa'ulaa. 11 Taasaxa nari, ri marala faagut e ri fefiai la palou iri o ri taa vil malaafain na Yesus.

Na Yesus A Siak Fati A Mu Yaamut Sangafilu Saxa Pana Taragua
Mt 10:2-4; Mk 3:16-19; Fk 1:13

12 Lana yaan aanabe' na Yesus a laak xe xuluna put xena fenung xe sina Piran. A fenung pave la vung xapiak. 13 Layaan a bina xo paanen a xel faxuvul a mu fefeng sina e siak fati a sangafilu saxa pana taragua siri e a fa'isin nari pana yaamut sina: 14 na Saimon aava fa'isine pa Pita, na Endru aava ti Pita, na Jems, Jon, Filip, Baatalamiu, 15 Matiu, Tomas, a xasa Jems aava lak si Elfias, Simon aava xasa isina na Selot 16 na Judas a lak si saxa Jems fulaa e na Judas Iskeriot aava pet lisan na Yesus.

A Maana Faamamaasan E Maana Lagafan
Mt 5:3-12

17 Nane sivi xuvul pari e fe tigina la bina xaradak. A malila aava ri usie ri waan e maana rabuna xaves ti la mu bina pe Judia, ti Jerusalem, Tair e na Saidan vaxa ri waan. 18 Ri fo savatmaan xena langaie e talo i taa vil faroxoi a maana giisan siri. Nari aava ri giis pana vovau saat nane vil faroxoi nari vaxa. 19 E a mu rabuna rao ri tawe senaso a gutan ina faroxoiaan nari a waan la tana.

20 Nane kaalum xe sina mu fefeng sina e a kuus,

“Faamamaas, nami aava mi valagof
senaso mi waan lana fatataganan sina Piran.
21 Faamamaas, nami aava mi lagai naboxo
senaso mi taa maasi.
Faamamaas, nami aava mi taangiis naboxo
senaso mi taa nangan.
22 Faamamaas nami aava rabuna ri baian nami
e ri feng tapin nami e ri ferawai fakasal nami
e ri gilis a isimi malaan sena isin saat
senaso mi usi fatak a Natuna Mataa. *Ais 51:7*
23 A mu bumi, ri rabuna saat e ri vil malaane xe sina mu rabuna ina kuus fatuxai sina Piran vaxa. E voxo mi taa lalaas pana faamamaasan layaan a maana mo aanabe' a savat la taagulan simi senaso a sepirigus molava taxa waan bang nami laa'ui la xunavata.
24 Taasaxa kaari, nami aava mi toxan a fafanaian xaves
senaso mi fo siak xapin xo a maana mo roxo.
25 Kaari, nami aava mi fo maasi pana maana buk fanganan naboxo
senaso mi taa lagai.
Kaari, nami aava mi faamamaas e nangan naboxo
senaso mi taa taangiis e mi taa mamaaluk.
26 Layaan a mu rabuna xapiak ri suaian nami kaari, senaso a mu buri, ri vil malaane xe sina mu rabuna ina kuus fatuxai bit.

Vubuxan Xasingit A Mu Xaiyaas Simi
Mt 5:39-42

27 “Taasaxa ne xuus nami aava
mi langaiau: vubuxan xasingit a
mu xaiyaas simi e bilai faroxo xe
sina rabuna aava ri baian nami.
28 Ferawai faroxo sena rabuna aava
ri fatutul nami e fenung pari aava ri
bilai fasaat xe simi. 29 Tamo mataa
taa sip nano la yaavaam lavaxa,
puk lisanet a xasa payaavaam.
Tamo mataa taa siak a marapi ina
vupungan simi, muta ti votane sena
siaxaan ta saxa marapi simi fulaa.
30 Tamo rabuna ri fin nami pana
mo, tavai nari pana so ta buk mo
ri vubuxane. E tamo mataa a siak a
mo simi, muta nung fa'ulie. 31 Bilai
xe sina xasanofuna malaan se' mi
vubuk o ri taa bilai xe simi.
32 “Malaafaa mi taa siak a rox-
oyan tamo mi vubuxan xasingit mon
nari aava ri vubuxan xasingit nami?
Senaso a mu ‘rabuna saat’ vaxa ri
fuuna vubuxan nase' aava vubuxan
nari. 33 E tamo mi bilai faroxo xe siri
aava ri bilai faroxo xe simi, malaafaa
mi taa siak a roxoyan? Senaso a
mu ‘rabuna saat’ vaxa ri fuuna vil
malaane. 34 E tamo mi taa tavai a
mataa pana mo e nane fexaxaas sena
suie, malaafaa mi taa siak a roxoyan.
Senaso a mu ‘rabuna saat’ vaxa ri fu-
una vil malaane. 35 Taasaxa nami, mi
taa vubuxan xasingit a mu xaiyaas
simi, vil a faisok roxo xe siri, tavai
nari pana mo e muta lamon pana
yaan ri taa lisan fa'ulie. Tamo mi
taa vil malaane a sepirigus simi i tafe
molava e mi taa savat rafulak sina Pi-
ran Laa'ui Paaliu, senaso nane vaxa
fangasik nari aava ri vil a saat e ri
pife kuus faasiroxo. 36 Nami, mi taa
muluk a rabuna malaan se Tamami
a muluk nari.

A Tiisaana Saxanofuna
Mt 7:1-5

37 “Muta tiis a mataa e no taa pife
waan lapaana tiisan. Muta xalum
fasivi a saxa mataa e pi ta saxa i taa
xalum fasivi nano. Lamon tapin a
mu vilaana saat sina xasano rabuna
e a mu vilaana saat simi ri taa la-
mon tapinan. 38 Tatavai e no taa
saaxam. Tamo no taa tifi fasoliu a
bi pana maana mo xena tatavai e no
pife faxarang ta mo, no taa saaxam
malaan sait. Pana vilaana aava mi
tatavai pana mi taa saaxam malaan.”
39 E nane ferawai paap xe siri,
“A mataa piif vaxa fexaxaas sena
paamuian a xasa mataa piif, bo?
Piau, nare xapiak re taa poxo lapi
la vaa'ul. 40 A lak aava nai lapaana
saxa mataa ina fepitaa, pife lava
sena saxa aava fapitie, taasaxa nase'
ta mataa a toxan a texaasan xapiak a
malaan sena mataa ina fepitaa sina.
41 “Xenaso no xalum a pof la mata
tiam e no pife lamon pana wai
lava aava i taxa waan la mataam?
42 Malaafaa no taa xuus na tiam,
‘Tiak, ne taa siak tapin a fomirak
xawa la mataam’ layaan nano xa no
pife xalum a wai lava la mataam?
Nano, no xalema maranga, paamua
no taa siak tapin a wai lava la
mataam e mui no taa kaalum faroxo
xena siak tapinaana fomirak xawa la
mata tiam.

A Wai E Xalana
Mt 7:16,18,20

43 “Pi ta wai roxo a fufuain a
xalana wai saat e pi ta wai saat a
fufuain a xalana wai roxo. 44 Mi taa
texaas sena mu wai roxo e saat pana
xalana. Pi ta mataa i taa murul a
xakaap xuluna yeis tuturuk o siak
a xalana wain xuluna yeis tuturuk.
45 E malaan, a mataa roxo i taa lisan
fasavat a maana vilaana roxo aava
waan la xunus ina. E a mataa saat i
taa fasavat a maana vilaana mosaat
aava waan la xunus ina. E voxo a
mataa i taa ferawai pana maana mo
aava fabas a xunus ina.

A Mataa Ina Texaasan E Mataa Vungut Re Vesan A Lifu Sire
Mt 7:24-27

46 “Senasou mi xaliau pana
‘Memai, Memai.’ taasaxa mi langai
pesalai? 47 A mataa aava savat siak
xena langaiau e a usi a ferawaian
siak, nane malaan sena 48 saxa
mataa aava vesan a lifu. Nane
kaaf fasivi talo a fufuna lifu i taa
nai xuluna faat. Layaan a raafui
e reref molava savat, a gutan ire

a fiit faagutan a lifu naang e a tigina fatateak paaliu senaso nane vesan faroxoie. 49 Taasaxa saxa aava langaiau e pife usi a ferawaian siak a malaan sena mataa aava vesan fatapusan a lifu sina e a fufuna pife tateak. Layaan a ulim a vaxe, a poxo e a kawaasan xapinan.”

7

Na Yesus A Vil Faroxoi A Sisiak Sina Saxa Paamua Ina Fevisan Ti Rom
Mt 8:5-15

1 A maana rabuna xaves ri langai a ferawaian aanabeˈ si Yesus e layaan fetaxapus nane laak xe pe la bina Kapanam. 2 E pave a sisiak sina saxa matalava ina rawen a giis fasaat e faasilak rao i taa maat. E a sisiak aave, a mataa tafuna a lalamon faroxo pana. 3 E a mataa naang a langai se Yesus e a feng a saxano matalava sina mu Juda xe sina xena fine o i taa filimaan xena vil faroxoi a sisiak sina. 4-5 Layaan ri savat si Yesus ri nung faagutane e ri kuus, “A mataa aanabeˈ a vubuxan xasingit a mu Juda e fo vesan a lifu ina faxuvulan sitaara. E voxo i taa roxo paaliu tamo no taa xavange.” 6 E voxo na Yesus a falet xuvul pari.

Nane taxa waan lasuun famodak lunai sena lifu e a mataa ina rawen aave a feng a mu fesing sina xe si Yesus xena xuuse, “Memai, nenia, ne mataa palau mon, muta laak la lifu siak. 7 Ne pife savat xe siim senaso ne texaas o nenia, ne mataa palau. Taasaxa no kuus mon e a sisiak siak i taa roxo fulaa. 8 Ne texaas sena tateaxan senaso nenia xa ne waan lapaana tateaxan ina paamua siak e vaxa ne toxan a xasanofuna fulaa aava ri waan lapaana tateaxan iga. Ne xuus a saxa ‘Falet!’ e nane falet e xe sina xasafuna, ‘Filimaan!’ e nane filimaan. Ne xuus a sisiak ‘Vile!’ e nane vile.”

9 Layaan na Yesus a langaie nane ipul sena e a puk nane xe sina malila aava ri taxa usie e a kuus, “Ne pife tingin ta mataa pe Israel pana namkaian aava molava sena namkaian aanabeˈ.” 10 E a mu fefeng sina paamua ti Rom ri ulaa xe la lifu e ri fe tingin xo a sisiak naang a roxo mon.

Na Yesus A Fatatoi Faˈuli A Lak Sina Tefin Nakmaal

11 Na Yesus a taˈulan a bina aave e fe paan xe la bina Nein e mu fefeng sina xuvul pana malila ri falet xuvul pana. 12 I taxa waan lunai la nonamalei e a rabuna ti pave ri taxa yaas fasavat a saxa mamaat e nane ve a lak tomexaan saxa mon sina saxa tefin nakmaal. E a malila ti la bina ri waan xuvul pana. 13 Layaan a Memai a xalume, nane muluxe e a kuus, “Muta taangiis.”

14 Nane fe tao a ivin ina mamaat e nari aava ri taxa yaase, ri tigina. Nane kuus, “Mataa faˈui, ne xuus nano, tamasiak!” 15 E a mamaat naang moxo nai saa e i taxa ferawai. E na Yesus a lisan faˈulie xe si ninana.

16 Nari xapiak, ri bas pana ipulan e ri kuus fati a isina Piran e ri kuus, “A mataa ina kuus fatuxai fo savat la palou itaara. A piran fo filimaan xena xavang a rabuna sina.” 17 A lagasai aanabeˈ pa Yesus a falet xolai pe Judia e la nu bina faasilak.

A Ro Fefeng Si Jon Ina Fasufan Re Savat Si Yesus
Mt 11:2-19

18-19 A mu fefeng si Jon ri kuusan a maana mo aanabeˈ xe si Jon layaan nane taxa vipis. E nane xel a xasa rovaat e a feng nare xe si Memai xena finaana, “Nano va no saxa aava maam taxa waan bange o maam taa kaalum sena xasafuna?”

20 Layaan a rovaat aave re savat si Yesus re xuuse, “Na Jon ina Fasufan a fengmaan nemaame xena fin nano o nano ve no saxa aava i taa filimaan o maam taa waan bang a xasafuna?”

21 Lana yaan naang na Yesus a vil faroxoi a maana rabuna aava ri giis o maasak o nari aava vovau saat a vao nari. E a vil faroxoi a rabuna matari piif. 22 E voxo nane sui a mu fefeng aave, “Ulaa xe si Jon e mi fe xuuse pana maana mo mi fo xalume e mi fo langaie: a rabuna piif ri kaalum fulaa, a rabuna kari tapil ri sangas

fulaa, nari pana tari tapak ri toxan
a vipin fa'ui fulaa, a rabuna vaang
ri langai fulaa, nari aava ri maat ri
to fa'ulaa e a mu rabuna valagof ri
langai a Lagasai Roxo. 23 A rabuna
aava ri pife puk tapin nari xa xasega
ri taa faamamaas."

24 Lamina faletan sina ro fefeng
si Jon, na Yesus a ferawai xe sina
malila pa Jon. "Layaan mi falet xe la
xobingil mi lamon o mi taa xalum a
so ta buk mo? A yi aava reref taxa
falep xolane, bo? 25 E tamo piau, mi
fe xalum so ta buk mo? A mataa
pana marapi roxo paaliu? Piau, nari
aava ri falak a marapi pana ma-
mareiai molava e ri toxan a maana
mo xaves, ri fuuna taagul lana lifu
sina mu piran king. 26 Taasaxa, mi
fe laak xena xalum a so ta buk mo?
A mataa ina kuus fatuxai? Aang, ne
xuus nami a mataa aave, na Jon, a
pelalava sena mu rabuna ina kuus
fatuxai xapiak. 27 Lana Xakalayan
sina, a Piran a kuus pa Jon layaan a
kuus malaanabe':

'Paamuina savatan siim ne taa feng
a fefeng siak xena faigotan a
salan xaanum.' *Mlk 3:1*

28 Ne xuus nami o a lutefin ri fo luuk
a maana rafulak xaves taasaxa na
Jon a pelalava seri. E fulaa, a saxa
xiufamaak lana fatataganan sina Pi-
ran a pelalava se Jon."

29 (A mu rabuna ina siak taakis e
xasanofuna layaan ri langai a fer-
awaian si Yesus, ri turoxo o a vilaana
e lamonan sina Piran, re roxo. Ri
turoxo pana senaso na Jon fo fasuf
nari. 30 Taasaxa mu Ferasi e mu
rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri
tisui a vubuxanan sina Piran xari
senaso ri baian a fasufan si Jon.)

31 E na Yesus a kuus, "A mu rabuna
aava ri taxa to naboxo, ri malaafaa?
Ne taa ferawai paap pari malaafaa?
32 Nari, ri malaan sena rafulak aava
ri taxa nai la bina ina faasot e ri taxa
felingai malaan:

'Maam piif a tungaal xe simi
e mi pife tia. Maam
tangiis a mamaat e mi pife
taangiis.'

33 Naak piau ta mo i taa fafaama-
maas nami, bo? Senaso na Jon ina
Fasufan pife ngan a bret o num a
wain e nami, mi kuus o a vovau
saat a vawe. 34 E a Natuna Mataa
maa fangan e num e mi kuus, 'Nane
a mataa ina fangan e num vulai e
a fesingan a mu rabuna ina siak
taakis e xasanofuna pana vilaana
saat. 35 Taasaxa mu rafulak pana
texaasan tuuna ri taa turoxo pana
mu vilaana roxo."

A Tefin Pana Vilaana Saat A Noxol Na Yesus
Mt 26:6-13; Mk 14:3-9; Jn 12:1-8

36 A saxa Ferasi xo a fin na Yesus
rao i taa fangan xuvul pana e nane
falet xe la lifu sina Ferasi aave e fe
mati fapet la ivin. 37 Pe la bina aave
a toxan a saxa tefin aava fo taagul
lana vilaana saat. E layaan a langai
o na Yesus taxa fangan la lifu aave
nane siakmaan a wel aava lasan ina
a roxo paaliu e a mamareiai ina vaxa
a molava temasaat. 38 Nane maa
tigina taangiis la ka Yesus e a xamak
a kana pana raarum ti la matana. E
a fapagalaye pana fui sina e a nguse
e mui tiuan a mo lalas aave xuluna
kana. 39 Layaan a Ferasi naang aava
fo xel na Yesus xe la lifu sina, a xalum
a vilaana aanabe' nane ilisai, 'Tamo
a mataa aanabe' a mataa ina kuus
fatuxai tuuna i taa texaas se' nase'
taxa tawe e nane a so ta buk tefin-
a tefin pana vilaana saat.'

40 Na Yesus fo texaas sena lamonan
sina e a xuuse, "Saimon, a toxan a mo
ne buk xuus nano pana."

E nane suie, "Ferawai saa, Mataa
ina Fepitaa."

41 E na Yesus a kuus, "A mataa
taragua re toxan a faat re siaxe sina
saxa mataa ina faasot pana faat.
Saxa fo siak a faat fexaxaas sena
K2,000 e a xasa siak K200. 42 Nare
xapiak re piau ta faat xena sui fa'uli
a faat re fo siaxe e voxo a mataa ina
faasot pana faat a fataxapin a faat re
siaxe sena. E naboxo, a vubuxanan
sise' i taa pelalava?"

43 Na Saimon a suie, "Naak a saxa
aava fo siak a faat moxaves."

Na Yesus a kuus, “No fo lamon faroxo.”
44 E nane puk nane xa xe sina tefin aave e a kuus xe si Saimon, “No xalum a tefin aanabeˈ? Nenia, ne laak la lifu siim e no pife tavaiau pana raarum xena xamaxaana kaak taasaxa nane xamak a kaak pana raarum ti la matana e fapagalaye pana fui ina. 45 Layaan ne laak la lifu siim no pife ngusau. Taasaxa tefin aanabeˈ taxa lo ngus faxavesan a kaak. 46 No pife timin a wel la putok taasaxa nane fo tiuan a wel pana lasan roxo la kaak. 47 E voxo ne xuus nano o a maana vilaana saat sina ri fo lamon tapinan. E a vubuxan xasingitan molava sina a faxalit nami pana. Taasaxa saxa aava fo lamon tapinan pana mo modak mon, a vubuxan xasingitan sina i taa modak mon.”
48 E na Yesus moxo a kuus xe sina tefin aave, “A mu vilaana saat siim ri lamon tapinan.”
49 A xasanofuna aava ri taxa waan la lifu, ri fefiaian nari xa, “Nane a so ta buk mataa aava lamon tapin a vilaana saat?”
50 E na Yesus a kuus xe sina tefin aave, “A namkaian siim fo fakaxup nano, falet lana luaian.”

8

A Ferawaian Paap Pana Mataa Tataraˈuma
Mt 13:2-15; Mk 4:1-12

1 Lamina, na Yesus taxa falet xolai la mu bina xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo sena fatataganan sina Piran. E a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua ri falet xuvul pana. 2 E saxano lutefin vaxa aava nane vil faroxoi nari sena giisan e sena vovau saat aava vao nari, ri doxote: Maria (a xasa isina na Mekdala) aava toxan a mu vovau saat pisiguak e ri fo taˈulane, 3 na Joaana, a tefin si Susa aava paamuian a maana mo la lifu si Herot, na Susaana e xasanofuna. A lutefin aanabeˈ ri xavang na Yesus e mu yaamut sina e ri tavai nari pana mu faat.
4 Layaan a malila ti la mu bina xaves ri maa faxuvul xena langaiaan na Yesus, nane xuus nari pana ferawaian paap aanabeˈ: 5 “A mataa ina taraˈuma a falet xena xapis a mu kam sina. Layaan nane taxa tapalan a mu kam la uma, saxano kam ri poxo la salan; a rabuna ri paasane e mu maanu ri ngane. 6 Saxano kam ri poxo la nobina toxai faat e layaan ri boak ri femaiyang senaso piau ta raarum. 7 Xasano kam ri poxo lana yeis tuturuk aava boak fataapus e fexafut nari e ri pife fuaa. 8 Xasanofuna ri poxo la xavala roxo e ri palak faroxo paaliu e ri fuaa faroxo. Ri fasavat a kam xaves paaliu liu nari aava xapisan.”
Layaan nane fo kuus malaan, a xukulai, “Nami aava mi pife rabuna vaang, lalamon pana mo mi fo langaie e mi taa masame.”
9 A mu yaamut sina ri fine pana malasuf ina ferawaian paap aave. 10 E nane sui nari, “A texaasan sena mo fufunai sina fatataganan sina Piran ne taa xuus famatavas nami pana taasaxa xe sina xasanofuna ne taa ferawai paap mon talo:

> ‘Ri fexaxaas sena xalume taasaxa ri taa pife taraxalie, ri fexaxaas sena langaie taasaxa ri taa pife masam.” *Ais 6:9*

A Fufuna Mu Ferawaian Paap
Mt 13:18-23; Mk 4:13-20

11 “Nabeˈ ve a malasuf ina ferawaian paap aave: a kam a malaan sena ferawaian sina Piran. 12 Nari aava la salan, ri langai taasaxa na Setan i taa siak tapin a Ferawaian la xunus iri e ri taa pife namkai xena fakaxupan. 13 Nari aava la bina faat, ri langai e ri faamamaas pana Ferawaian aave taasaxa ri piau ta xarei. Ri namkai pana lou modak mon e mui layaan a vavalam a savat ri poxo lana namkaian siri. 14 A kam aava poxo lana yeis tuturuk a malaan seri aava ri langai e ri usie taasaxa mu mamaxusan, fafanaian e a vubuxanan siri, ri punuk a namkaian e ri

pife palak. 15 Taasaxa mu kam aava
la xavala roxo ri malaan seri aava
xunus iri a xaradak e roxo. Ri langai
a Ferawaian e ri tao fatateaxe e ri
faisok faagut vulai xena fasavat a
maana vilaana roxo.

A Laam Aava Tofai La Xok

16 “Pi ta mataa i taa faram a laam
e fune lana xariu o timine lapaana
ivin, piau, i taa fatofane la xok talo
nari aava ri laak la lifu ri taa xalum
a malang ina. 17 A maana mo aava
xaweian ri taa talakas e a maana mo
aava fufunai ri taa waan la matavas
e mu rabuna ri taa texaas sena. 18 E
voxo lamon faroxo pana so ta mo no
fo langaie. A mataa aava toxan a
maana mo xaves i taa tavaian pana
maana mo fulaa e a mataa aava pi
ta mo, a so ta mo modak aava nane
toxane, i taa siak tapinan xasena.”

Na Nina Yesus Xuvul Pana Mu Tina
Mt 12:46-50; Mk 3:31-35

19 A malila ri kaliuan na Yesus e
layaan na ninana e mu tina xo ri sa-
vat xena xalumaana ri pife fexaxaas
sena laak soxote. 20 E saxa mataa xo
a xuuse, “Na ninaam e mu tiam ri
taxa tigina pe lamalei, rao ri xalum
nano.”
21 E nane suie, “Na ninaang e mu
tiak movoxo nari aava ri langai a
Ferawaian sina Piran e ri usie.”

Na Yesus A Faluai A Xaing Molava
Mt 8:23-27; Mk 4:36-41

22 Saxa yaan na Yesus a xuus a
mu fefeng sina, “Taara taa falet xe la
xasa paxasing ina raarum.” E voxo ri
xawas xuluna xaati e ri fepaan. 23 La
fena faletan siri nane matef. A reref
a sivimaan ti xuluna put e a fasavat a
xaing molava. A raarum a laak lana
xaati e faasilak paaliu ri taa lus.
24 A mu fefeng ri faparaye e ri
kuus, “Memai, Memai, taara taa
xarak.”
Nane tamasiak e baras a reref e
xaing e re feluai e a raarum fe-
mararol. 25 E nane fin a mu fefeng
sina, “A namkaian simi faa?”
Lana matautan e ipulan siri, ri
fefiaian nari xa, “Nane ve a so ta buk
mataa? Nane kuus faagut e a reref e
raarum re langaie?”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Pana Vovau Saat
Mt 8:28-34; Mk 5:1-20

26 Ri falet xe la nobina sina mu
Gerasin aava waan la paxasing ina
Laman Galili. 27 Layaan na Yesus a
ung, a mataa ti la bina aave aava
bas pana mu vovau saat, maa savat
sina. Pana mariaas xaves nane pi
falak ta nemarapi e pife taagul lanˈ
ta saxa lifu. Nane fuuna taagul si
pe la matana xawaa. 28 Layaan a
xalum na Yesus, a taangiis falava
e bukaak la kana e xukulai faagut,
“Rao no sivinau Yesus, Lak Tomex-
aan sina Piran Laaˈui Paaliu? Ne
nung nano o no muta fakasanamau.”
29 A ferawai malaan senaso na Yesus
a xuus faagutan a mu vovau saat
rao ri taa taˈulan a mataa aave e ri
savat lamalei. A maana yaan xaves
a vovau saat a yote naapalaan a mu
rabuna ri fo bugut a mana e kana
pana ‘sein’ e ri faxatange. Taasaxa
layaan a mu vovau saat aave ri
fagute nane fuuna piit a ‘sein’ sina e
mu vovau saat aave ri xupe xe pe la
bina vingil.
30 Na Yesus a fine, “A isaam naseˈ?”
E nane suie, “Aami” senaso maana
vovau saat ri fo vawe. 31 E ri nung
faxavesane rao i muta feng tapin
nari xe lana vaaˈul aava piau ta taxa-
pusan ina.
32 A toxan a tagaan vio ri taxa
fangan pave la xasing ina put. E mu
vovau saat ri nung na Yesus rao i taa
feng falak nari xe lana mu vio aave e
nane turoxoian nari. 33 Layaan a mu
vovau saat ri taˈulan a mataa aave ri
felaak lana mu vio e nari, ri fala ti
laaˈui xuluna put xe lapi la raarum e
ri fexarak.
34 Layaan nari aava ri fuuna fax-
atang a mu vio, ri xalum a mo
aava fo savat ri sinuf e ri fe kuu-
sane lana maana mu bina faasilak.
35 E a maana rabuna ri falet xena
xalumaana so ta buk mo fo savat.
Layaan ri savat si Yesus, ri maa tin-
gin xo a mataa aava mu vovau saat

ri fo ta'ulane. E nane fo mawas pana marapi e i taxa nai la ka Yesus e a lamonan sina fo roxo fa'ulaa. E nari, ri mataut. 36 Nari aava ri fo xalum a vil faroxoiaana mataa aave ri kuusane. 37 E a mu rabuna xapiak ti la bina sina mu Gerasin ri xuus na Yesus o i taa ta'ulan nari senaso a matautan molava fo siak nari. E voxo nane fe xawas xuluna xaati e ri fe paan.

38 A mataa aava mu vovau saat ri fo ta'ulane, a nung na Yesus o i taa falet xuvul pana taasaxa na Yesus a feng fa'ulie e xuuse, 39 "Ulaa xe la bina siim e no fe kuusan a maana mo roxo aava Piran fo vile sema." E voxo a mataa aave a falet e fe kuusan xolan a maana mo roxo na Yesus fo vile sena.

A Lak Tefin Si Jairus E Tefin Pana Giisan Molava

Mt 9:18-26; Mk 5:22-43

40 Layaan na Yesus a savat fulaa pe Galili a malila ri maa fesuaiane senaso ri texaas o i taa savatmaan. 41 A saxa paamua ina lifu ina faxuvulan, a isina na Jairus, maa poxo la ka Yesus e nung faagutane o i taa falet xe la lifu sina 42 senaso nane toxan a lak tefin saxa mon pana mariaas sangafilu saxa pana taragua e nane giis fasaat e faasilak i taa maat.

Layaan na Yesus i taxa falet xuvul pana, a malila ri fakaliuane. 43 E la palou iri a toxan a saxa tefin aava toxan a lagafan pana ragei lava pana mariaas sangafilu saxa pana taragua e pi ta mataa a fexaxaas sena vil faroxoie. 44 A tefin aave a sangasmaan lami Yesus e maa tao a itina marapi sina e a giisan aave moxo malit paaliu et sena.

45 Na Yesus a fiai, "Nase' fo tawau?"

Layaan nari xapiak ri faaxolus, na Pita a kuus, "Memai, a rabuna xaves ri taxa fakaliuan nano e ri taxa sot la taam."

46 Taasaxa na Yesus a kuus, "Saxa fo tawau. Ne texaas o a gutan fo falet xasega."

47 Layaan a tefin aave a texaas o a pife fexaxaas sena fufunai sena, a radakuimaan e maa tapiit turung la kana. E la matana mu rabuna xapiak a kuusan fasavat a giisan sina e a vil faroxoiaana. 48 E na Yesus a xuuse, "Xalak tefin, a namkaian siim fo vil faroxoi nano. Falet pana luaian."

49 Layaan na Yesus i taxa tigina ferawai lunai saxa mataa a savatmaan ti la lifu si Jairus e maa xuuse, "A lak tefin siim fo maat. Muta lo fasorak a mataa ina fepitaa."

50 Layaan na Yesus a langai a mo aanabe' nane xuus na Jairus, "Muta mataut, namkai mon e i taa roxo fa'ulaa."

51 Layaan nane savat la lifu si Jairus, na Pita, Jon e na Jems xuvul pana ninana lak e tamana, nari sang mon ri laak xuvul pa Yesus. 52 E lana lifu aave xo, a mu rabuna ri taxa lo tangiis a mamaat e na Yesus a kuus, "Mi muta taangiis, mi nai kasam, a tefin a pife maat, i taxa matef mon."

53 Ri nangan xuluna senaso ri texaas sena maatan sina lak aave. 54 Taasaxa nane tao a mana lak e a kuus, "Xalak, no tamasiak!" 55 A vovau sina lak aave a ulaamaan fulaa e nane tigina fa'ipul. E na Yesus a xuus nari o ri taa tavaie pana fanganan. 56 A ninana lak e tamana re ipul faagut taasaxa nane xuus faagutan nare o re muta kuusan a mo aanabe' xe sina mu rabuna.

9

Na Yesus A Feng Xolan A Mu Yaamut Sina

Mt 10:9-15; Mk 6:8-11

1 Layaan na Yesus fo xel faxuvul a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua nane tavai nari pana gutan sina e a tateaxan xena gei tapin a mu vovau saat e xena vil faroxoiaana maana rabuna aava ri giis. 2 Nane feng fepatoxan nari xena kuusan fasavat a fatataganan sina Piran e xena vil faroxoiaana mu giisan. 3 Nane xuus nari, "Muta siak ta mo xena faletan simi, muta siak ta xipa o ta bi, e muta siak fanganan o faat o xasa marapi, piau. 4 A so ta lifu no laak lana, matef pave fefexaxaas no ta'ulan a bina aave. 5 Tamo pi

ta rabuna ri suai sema, layaan no ta'ulan a bina siri lavaxa, saf tapin a pof la kaam. I taa malaan sena gel tifiaan nari." 6 E voxo nari aave ri tamasiak e ri fe kuusan fasavat a Lagasai Roxo e ri vil faroxoi a rabuna la mu bina xaves.

Na Herot A Langai Se Yesus
Mt 14:1,2; Mk 6:14-16

7-9 A maana rabuna xaves ri ferawai se Yesus e vilaana sina. E saxanofuna ri kuus o nane ve na Jon aava fatatoi fa'ulian ti la mamaat. E xasanofuna ri kuus o nane ve na Ilaija aava fo savat fulaa e xasanofuna fulaa ri kuus o nane ve a mataa ina kuus fatuxai ti kavai aava to fa'ulaa. E layaan na Herot aava paamua ti Galili, a langai pana maana mo aanabe' a lamonan sina a tavanat e a kuus, "Nenia, ne fo patal tapin a putu Jon. Naboxo ne taxa langai pase'?" E nane vubuk xalum na Yesus.

Na Yesus A Fafangan A Mu Rabuna 5,000
Mt 14:13-21; Mk 6:32-44; Jn 6:5-13

10 Layaan a mu yaamut ri fo ulaa, ri kuusan a maana faisok siri xe si Yesus. E nane lisan nari xe la bina Betsaida xena fangaafus. 11 Taasaxa malila ri langai sena e ri usie. Nane fasusui nari e a ferawai xe siri pana fatataganan sina Piran e a vil faroxoi nari aava ri giis. 12 La leaaf xo a mu yaamut ri savat sina e ri kuus, "Feng tapin et a maana mu rabuna aanabe' talo ri tafe seng fanganan e ta nobina xena matefan siri la maana nu bina faasilak senaso taara waan nabe' la bina xobingil."

13 E nane sui nari, "Mi tavai nari pana fanganan."

E ri suie, "Maam toxan a fomirak bret pama e din taragua mon nabe'. Naak maam taa fe maraan bret xari xapiak, bo?" 14 (Faasilak a mu rabuna tomexaan 5,000 ri taxa waan pave la noyaan aave.)

Taasaxa nane xuus a mu fefeng sina, "Fanei fepatoxan nari lana maana xuvulaian ina rabuna sangafilu pama." 15 A mu fefeng ri vil malaane e nari xapiak ri nai su'. 16 Nane siak a fomirak bret pama e a ro din e a kaalum xe laa'ui la xunavata e kuus faasiroxo xe sina Piran pana e viaxe. E a tavai a mu fefeng sina pana, xena fepatoxanaana la palou iri. 17 Nari xapiak ri fangan e ri maasi. A mu fefeng sina ri siak faxuvul a maana xavil ina fanganan aava waan e ri tifi a maana bi titifai sangafilu saxa pana taragua pana.

Na Pita A Kuus Famatavas Se Yesus
Mt 16:13-16; Mk 8:27-29

18 Saxa yaan, layaan na Yesus taxa fenung e mu fefeng sina ri taxa waan xuvul pana, nane fin nari, "A mu rabuna ri kuus o nenia nase'?"

19 Ri suie, "Saxanofuna ri kuus o na Jon ina Fasufan, xasanofuna ri kuus o na Ilaija e xasanofuna fulaa ri kuus o a mataa ina kuus fatuxai ti kavai aava fatatoi fa'ulian ti la mamaat."

20 E na Yesus a fin nari, "E nami, mi lamon malaafaa? Nenia nase'?"

E na Pita a suie, "Nano, no Krais, a Mataa Failai sina Piran."

21 Na Yesus a pebukan faagutan nari o ri muta xuus a rabuna pana. 22 E a kuus, "A Natuna Mataa i taa maasak faagut pana maana mo xaves e mu paamua priis, mu matalava e a mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai, ri taa tisuie e punuxe. E la fatalatulaana yaan i taa fatatoi fa'ulian."

23 E nane kuus xe siri xapiak, "Nase' ta mataa i taa usiau i muta lamon paamuin a taagulan sina e la maana yaan xapiak i taa yaas a bolo sina e i taa usiau. 24 Nase' ta mataa a vubuk tao fatateak a toyan sina, a toyan aave i taa malit taasaxa nase' ta mataa i taa ta'ulan a toyan sina xena usiau, i taa fakaxupan. 25 A mataa i taa toxan a so ta malangiis tamo i taa siak faxuvul a maana mo xaves lana taagulan sina la xavala e mui a toyan tuuna sina i taa malit? 26 Tamo mataa taa mangil sega e sena ferawaian siak, a Natuna Mataa i taa mangilane vaxa layaan i taa filimaan lana malang molava piis sina e na Tamana e mu angelo xaradak. 27 Ne kuus tuuna xe simi, saxanofuna aava

ri taxa tigina nabeˈ ri taa pife maat paamuina yaan ri taa xalum a fatataganan sina Piran.”

A Puxaan Na Yesus
Mt 17:1-8; Mk 9:2-8

28 Na Yesus a ferawai malaanabeˈ e lamina mu yaan pisiktul fo falet a xel faxuvul na Pita narutul Jems e na Jon e ri fe laak xuluna put talo na Yesus i taa fenung. 29 Layaan i taxa fenung a xakaaluman ina nonau ina a puk e a marapi sina ferarapak faagut malaan sena yaamit. 30 A rovaat tomexaan aava na Moses nare Ilaija 31 re sivimaan lana malang molava ti laaˈui la xunavata e re maa ferawai xuvul pa Yesus. Rutul ferawai pana faisok sina aava i taa fataxapine pe Jerusalem layaan i taa taˈulan a xavala. 32 Na Pita narutul xo, rutul matef maat taasaxa layaan rutul para faˈulaa rutul xalum a malang molava sina e rovaat aava re taxa waan xuvul pana. 33 Layaan a rovaat aave re taxa taˈulan na Yesus, na Pita a kuus xe sina, “Memai, a mo roxo maatul taxa waan nabeˈ. Maatul taa vesan a sawat talatul; saxa xanum, saxa xa Moses e saxa xa Ilaija.” (Nane ipul faagut sena maana mo aava savat e pife ferawai pana masaman.)

34 Layaan i taxa ferawai a vata a savat e maa xafut nari. E ri mataut layaan ri laak lana vata aave. 35 Saxa ling a ferawai ti lana vata aave e a kuus, “Nabeˈ ve a Lak Tomexaan siak. Ne fo siak fatie, langai sina.” 36 Layaan a ling fo ferawai xapiak ri xalum na Yesus sang mon i taxa waan. A mu fefeng talatul aave, rutul waan kasam sena e lana yaan aave ri pife xuus fatexaas a rabuna pana maana mo ri fo xalume.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Tomexaan Pana Vovau Saat
Mt 17:14-18,22,23; Mk 9:14-27,30-32

37 A yaan mui xo, layaan ri sivi ti xuluna put, a malila molava ri fefasusuie. 38 E saxa mataa la palou iri a kuus falava, “Mataa ina Fepitaa, ne nung nano o no taa xalum a lak tomexaan siak, ne pi ta saxa fulaa, nane sang mon. 39 A vovau saat a vawe e nane fuuna xukulai faˈipul; a fuuna tapin fasivie e nane fuuna gaga e a reng fuuna savat ti la valana. I taxa lo waan xuvul pana e i taxa kawaasane. 40 Ne nung a mu fefeng siim o ri taa vil tapine taasaxa ri pife fexaxaas.”

41 E na Yesus a suie, “Aa, nami ve mu rabuna aava mi pife namkai e mi fuuna fatavanat a lamonan simi, ne taa waan xuvul pami pana yaan talavisan? Ne taa yaas a matafanan simi pana yaan talavisan? Lisanmaan a lak siim.”

42 E layaan a lak aave taxa filimaan, a vovau saat a tapin fasivie xe lapia pana radakuian. Taasaxa na Yesus a baras a vovau saat aave e a vil faroxoi a lak e lisan faˈulie xe si tamana. 43 E nari xapiak ri ipul faagut pana gutan lava sina Piran.

Layaan a mu rabuna ri taxa ferawai pana maana mo aava na Yesus a vile, nane xuus a mu fefeng sina, 44 “Langai faroxoi a maana mo ne taxa xuus nami pana: a Natuna Mataa xo, saxa i taa pet lisane xe sina mu rabuna saat.” 45 Taasaxa mu fefeng ri pife masam sena malasuf ina ferawaian sina senaso a funan seri talo ri pife fexaxaas sena lamon texaasane. E ri mataut sena fin fulane.

Naseˈ A Pelalava
Mt 18:1-5; Mk 9:33-40

46 A mu yaamut xo ri taxa lo fegagelai o naseˈ ve a pelalava. 47 E na Yesus fo texaas sena lamonan siri e siak fatiginei a saxa lak la tana 48 e xuus nari, “Naseˈ ta mataa i taa fakas a lak modak aanabeˈ lana isaak a fakasau e naseˈ ta mataa a fakasau, a fakas nane aava fengau. Senaso nane aava sisiak xe simi xapiak, nane xo a pelalava.”

49 E na Jon a kuus, “Memai, maam xalum a saxa mataa i taxa gei tapin a mu vovau saat lana isaam e maam pebukane senaso nane pife waan xuvul pamaam.”

50 Na Yesus a suie malaan, “Muta
pebukane senaso nari aava ri pife
faisok patak semi ri taxa faisok xuvul
pami.”

Saxano Rabuna Ti Sameria Ri Tisui Na Yesus

51 A yaan ina laaxan sina xe laaˈui
la xunavata i taxa savatmaan faasi-
lak e na Yesus a lamon fatateak o i
taa laak xe Jerusalem e a falet xo.
52 E nane feng paamuin a mu fefeng
sina e ri fe laak xe la saxa bina pe
Sameria xena faigotan a maana mo
xana. 53 Taasaxa mu rabuna pave
ri bai fakase senaso i taxa laak xe
Jerusalem. 54 E layaan a ro yaamut,
na Jems nare Jon, re xalum a vilaana
aanabeˈ, re fine, “Memai, no vubuk o
maame taa xel fasivi a fata ti laaˈui
la xunavata xena kawaasan xapin
nari?” 55 Taasaxa na Yesus a tapuk e
baras nare 56 e ri falet xe la xasa bina.

Saxano Rabuna Aava Ri Vubuk Usi Na Yesus

Mt 8:19-22

57 Ri taxa sangas la salan e saxa
mataa a kuus xe sina, “Ne taa usi
nano tamo no falet xe faa.”
58 E na Yesus a xuuse, “A mu
vupung ri toxan a mu liing siri e mu
maanu laaˈui la tavegof ri toxan a
mu singa siri taasaxa Natuna Mataa
a pi ta nobina xena mati lana.”
59 Nane kuus xe sina xasafuna,
“Usiau.”
Taasaxa mataa aave a xuuse,
“Memai, ne tafe xaafan na tamaang
xalak e mui ne taa usi nano.”
60 Na Yesus a xuuse, “Nari aava
ri maat lana namkaian siri, ri taa
xaafan suˈ a mamaat. E nano, no
fe kuusan fasavat a fatataganan sina
Piran.”
61 E a xasafuna a kuus, “Ne taa
usi nano, Memai, taasaxa paamua
ne ulaa xalak ne xuus a matafetama
siak pana faletan siak.”
62 Na Yesus a xuuse, “Tamo Piran
fo xel a mataa xena vil a faisok sina
e nane kaalum faˈulaa xe sina maana
mo sina ti la xavala, nane pife fexax-
aas sena faisok lana fatataganan sina
Piran.”

10

Na Yesus A Feng Xolan A Mu Rabuna 72

Lk 9:3-5

1 E mui lamina a Memai a siak fati
a sangafilu pisiguak pana taragua
fulaa e a feng tapin nari, taragua pa
taragua. Ri falet paamuine xe la mu
bina aava nane buk laak lana. 2 Nane
xuus nari, “A maana mo la uma ri fo
matoxol taasaxa piau ta rabuna xena
siak faxuvule. Fin a Memai ina uma
o i taa feng a mu rabuna ina faisok
sina xena siak faxuvulaana maana
mo sina. 3 Falet! Ne taxa feng tapin
nami. Mi taa malaan sena sipsip la
palou ina mu piu kai. 4 Muta siak ta
bi o faat o marapi; falet fataapus e
muta fasusui ta mataa la salan.
5 “Layaan mi laak la saxa lifu mi
taa kuus, ‘A luaian xe simi xapiak.’
6 Tamo mataa ina luaian taxa waan
pave a luaian simi i taa waan xu-
luna. Tamo piau, i taa ulaa xe simi.
7 Taagul pave la lifu ina luaian, fan-
gan e num a so ta mo ri tavai nami
pana senaso a mataa ina faisok i
taa siak a mamareiai ina faisok sina.
Muta falet xolai xe la lifu xaves.
8 “Layaan mi laak la bina e a
rabuna ri fakas nami, ngan a so
ta mo ri tavai nami pana. 9 Vil
faroxoi a mu rabuna aava ri giis
pave e xuus nari malaan, ‘A fatata-
ganan sina Piran fo filimaan faasilak
paaliu.’ 10 Taasaxa layaan mi laak
la bina e rabuna ri pife fakas nami,
savat xe lamalei la mu salan siri
e mi kuus, 11 ‘A pof la salan simi
aava doxot la kamaam, maam taa saf
tapine malaan sena fakalimaanan xe
simi. Taasaxa texaas faroxo: a fa-
tataganan sina Piran fo waan faasi-
lak xo.’ 12 Ne xuus nami, lana yaan
ina tiisan a mu rabuna ti Sodom,
ri taa pife siak a fakasanaman aava
molava sena rabuna ti la bina aave.

A Rabuna La Mu Bina Ri Pife Namkai

Mt 11:21-23,25-27; Mt 13:16,17

13 “Kaari, nami mu Korasin, kaari,
nami mu Betsaida, senaso tamo
maana mo faˈipul aava ri savat simi

ri tafo savat xapiak pe la ro bina
Tair nare Saidan, re taa puk tapin
fatapusan nare xasena mu vilaana
saat sire e re taa nai lana vebit ina
fata pana marapi ina mimilisaatan.
14 Taasaxa mu rabuna ti Tair nare
Saidan, a fakasanaman xari i taa pife
molava semi lana yaan ina tiisan.
15 E nano, bina Kapanam, naak a
isaam i taa laak xe laa'ui la xunavata
vulai, bo? Piau, a bina siim i taa
kawaasanan e a isaam lava i taa
taxapus.
16 "Nase' ta mataa a langai simi,
a langai siak sait. E nase' ta mataa
a tisui nami a tisuiau vaxa, taasaxa
nane aava tisuiau a tisui nane aava
fengau."

A Mu Sangafilu Pisiguak Pana Taragua Ri Ulaa

17 A mu fefeng sangafilu pisiguak
pana taragua ri ulaamaan pana faa-
mamaasan e ri kuus, "Memai, layaan
maam ferawai lana isaam a mu vo-
vau saat xo ri langai nemaam."
18 E nane sui nari, "Ne xalum na
Setan a poxo ti laa'ui la xunavata
malaan sena yaamit. 19 Langai, ne fo
tavai nami pana gutan xena paasan
a mu tiui e pungup e xena fa'onam
a gutan xapiak sina mu xaiyaas
sitaara, pi ta mo i taa kawaasan
nami. 20 Taasaxa, muta faamamaas
o a mu vovau saat ri langai nami,
piau, faamamaas senaso a mu isimi
fo xaleian laa'ui la xunavata."

Na Yesus A Faamamaas

21 Lana yaan aapave xo a Vovau
Xaradak a fabas na Yesus pana faa-
mamaasan e a kuus, "Ne nangus
nano, Tamaang aava Memai ina xu-
navata e xavala, senaso no fo fun
a maana mo aanabe' xasena mu
rabuna ina texaasan ti la xavala e no
kuusan famatavase xe sina rafulak
modak. Aang, Tamaang, nabe' ve a
vubuxanan siim.
22 "Na Tamaang a tavaiau pana
maana mo xapiak. Pi ta mataa a tex-
aas faroxo paaliu sena Lak Tomex-
aan taasaxa na Tamana sang mon.
E pi ta mataa texaas faroxo paaliu
vaxa se Tamana taasaxa na Natuna
sang mon, e nari aava na Natuna a
buk xuus famatavas nari pana."
23 E nane titapuk xe sina mu fefeng
sina e a xuus kasam nari, "Mi taa
faamamaas sena maana mo mi fo
xalume. 24 Senaso ne xuus nami o
a maana rabuna ina kuus fatuxai e
maana piran king, ri vubuk o ri taa
xalum a maana mo aava mi taxa
xalume taasaxa piau. E ri buk langai
a maana mo aava mi taxa langaie
taasaxa piau."

A Ferawaian Paap Sena Mataa Roxo Ti Sameria
Mt 22:34-40; Mk 12:28-31

25 Saxa yaan a saxa mataa aava
texaas faagut sena vuputkai a tigina
xena valam na Yesus e a fine, "Mataa
ina Fepitaa, a so ta mo ne taa vile
xena siak a toyan xe vulai, vulai?"
26 E na Yesus a suie, "A so ta mo
a waan la vuputkai? No lamon
malaafaa pana?"
27 E a mataa aave a suie, "Vubuxan
xasingit a Memai aava Piran siim,
pana xunus xapiak siim, pana gutan
xapiak siim e pana lamonan xapiak
siim e vubuxan xasingit a mu tauma
malaan se' no vubuxan nano xa."
28 Na Yesus a suie, "No fo sui
faroxoi paaliuane. Vil malaane e no
taa to."
29 Taasaxa mataa aave a vubuk rao
a mu rabuna ri taa lamon faroxo
pana e voxo a fin na Yesus, "E nase'
ve a mu tauga?"
30 Na Yesus a suie pana xuuskuus
aanabe', "A toxan a saxa mataa pe
Jerusalem i taxa sivi xe puaa Jeriko.
La fena faletan sina a mu rabuna ina
fenau ri faloue. Ri turirik tapin a
marapi sina, ri sip fasaate e ri ta'ulan
faneie su' e nane faasilak i maat.
31 Saxa priis xo, i taxa sangas sivi
xe puaa la salan naang e layaan a
xalum a mataa aave a sangas liue la
xasa paxasing. 32 E vaxa a Livai aava
faisok la lifu lotu, layaan a xalum a
mataa aave nane vaxa a sangas liue
la xasa paxasing. 33 Taasaxa mataa ti
Sameria, lana faletan sina xo, a savat
sina mataa aave e layaan a xalume
a muluxe. 34 Nane falet xe sina e
a irine pana wel e wain. E a yaas

faneie xuluna ‘donki’ sina e lisane xe la lifu sasaxong e fe faxatang faroxoie. 35 A yaan mui nane siak a K20 e tavai a mataa ina lifu sasaxong pana e a xuuse, ‘Faxatang faroxoie. Layaan ne ulaamaan ne taa sui faʻuli a faat aava no fo fataxapine xena faxatangaana.’

36 Fetaxapus e na Yesus a kuus, “No lamon malaafaa? Naseʻ ve a tauna mataa aava rabuna ina fenau ri sipe?”

37 A mataa ina texaasan xo a suie, “A saxa aava muluxe e fangasixe.”

Na Yesus a xuuse, “Falet e no fe vil malaane.”

Na Yesus A Ti Xulum A Rofetinan, Na Marta Nare Maria

38 Na Yesus e mu yaamut sina ri taxa sangas falet e ri fe savat la saxa bina. E pave a saxa tefin, a isina na Marta, a fakas nari la lifu sina. 39 A tefin aave a toxan a saxa tina, a isina na Maria. E nane fe nai faasilak la ka Yesus xena langai a maana ferawaian sina. 40 Taasaxa na Marta a mamaxus pana faigotanaana maana mo ina matafanganai. Nane maa savat si Yesus e a fine, “Memai no pife muluxau, bo? Na tiak pife xavangau e nenia sang mon ne taxa faisok. Fengmaane i xavangau!”

41 A Memai a suie, “Marta, Marta, no taxa mamaxus faagut pana maana mo xaves 42 taasaxa saxa mo mon a molava. Na Maria fo siak a mo peraroxo paaliu e ne taa pife siak tapine xasena.”

11

Na Yesus A Fepitaa Pana Vilaana Ina Fenung

Mt 6:9-13; Mt 7:7-11

1 Saxa yaan na Yesus taxa fenung pe la saxa bina. E layaan a fataxapin a fenungan sina, saxa mataa aava fuuna usie, a fine, “Memai, fapiti nemaam pana vilaana ina fenungan malaan se Jon a fapiti a mu rabuna aava ri fuuna usie.”

2 E nane xuus nari, “Layaan no fenung, no taa ferawai malaan:

Tamamaam, a isaam a pelalava sena mu isin
e maam suai faagut sena;
a fatataganan siim i taa savatmaan.
3 Tavai nemaam pana fanganan a fexaxaas xe tanin.
4 Lamon tapin a mu vilaana saat simaam
senaso nemaam vaxa maam lamon tapin
nari aava ri bilai fasaat xasemaam.
E no tivotan nemaam sena mu vavalam.”

5 E nane moxo xuus nari, “Tamo mataa a toxan a fesing e a falet xe sina la xunavung e fe xuuse, ‘Ka fesing, tavaiau pana bret talatul 6 senaso saxa fesing siak, i taxa falet xe la saxa bina e monabeʻ mon maa savat siak e ne pi ta fanganan xena tavaiaana.’

7 “E nane lana lifu aave a suie, ‘Muta fatatalau. Ne fo xawei a matana lifu xo e nemaam, mu rafulak siak, maam taxa mati la ivin. Ne pife fexaxaas sena tamasiak fulaa xena tavaiaan nano.’ 8 Ne xuus nami o a mataa aave i taa pife tamasiak xena tavaiaana fesing sina pana bret taasaxa i taa tamasiak e i taa tavaie pana so ta mo nane vubuxane senaso a mataa aave taxa lo famasasaafe.

9 “E voxo ne xuus nami, fiai e mi taa siaxe, seseng e mi taa tingine, vipit la matana lifu e i taa talakas xe simi. 10 Senaso naseʻ ta mataa aava fenung i taa siaxe, nane aava seseng, i taa tingine e nane aava vipit la matana lifu, i taa talakas xe sina.

11 “Nami mu tamana rafulak, tamo ta lak tomexaan siim i taa fiai pana din, naak no taa tavaie si pana tiui, bo? 12 O tamo a fin nano pana xatuluk, naak no taa tavaie si pana piraksoxomaat, bo? 13 Tamo nami, naapalaan mi rabuna saat, mi fexaxaas sena tavai a mu rafulak simi pana tatavai roxo, mi lamon o na Tamami la xunavata i taa pife tavai nami aava mi fuuna fenung xe sina, pana Vovau Xaradak?”

Na Yesus Nare Bilsibul

Mt 12:22; Mk 3:23-27

14 Na Yesus taxa gei tapin a masalai
aava pife fexaxaas sena ferawai.
Layaan a masalai aave a ta'ulai, a
mataa aava tamu po moxo a ferawai
e a malila ri ipul faagut. 15 Taasaxa
saxanofuna ri kuus, "Pana gutan si
Bilsibul aava memai ina mu masalai,
nane taxa gei tapin a mu masalai."
16 Xasanofuna ri tafange pana i taa
faxalit nari pana saxa mo fa'ipul ti
laa'ui la xunavata.
17 Na Yesus fo texaas sena lamonan
siri e a xuus nari, "Tamo a gavamen a
pife tigina faxuvul, a gavamen aave
i taa pife waan xe kavai e tamo a
saxa matafetama o pabung ri tig-
ina fepatok a matafetama o pabung
aave i taa kawaasanan. 18 Tamo na
Setan a fepatoxanan, a gutan sina
i taa tigina malaafaa? Ne ferawai
malaanabe' senaso mi kuus o nenia,
ne taxa gei tapin a mu masalai pana
gutan sina memai siri, na Bilsibul.
19 Tamo nenia xa, ne taxa gei tapin
a mu masalai pana gutan si Bilsibul
lavaxa mu rabuna simi ri fuuna gei
tapine pana gutan sise'? Lavaxa,
pana faisok siri mi taa tiis a faisok
siak. 20 Taasaxa tamo ne taxa gei
tapin a mu masalai pana gutan sina
Piran, a fatataganan sina Piran fo
savat naboxo la palou imi.
21 "Layaan a saxa mataa tateak
pana tol e pinis sina, i taxa fax-
atang a lifu sina, a maana mo sina
ri taa waan faroxo e pi ta mataa
i taa fenoue. 22 Taasaxa, layaan a
xasa mataa aava petateak sena, i taa
faloue e fa'oname i taa siak tapin a
maana mo aava mataa tafuna lifu
i taxa lisan tuunei a lamonan sina
xuluna xena xavangaana e i taa fepa-
toxan a maana mo sina.
23 "Nane aava pife waan xuvul
paga, i taxa tisuiau e nane aava pife
faxuvul xuvul paga, nane, i taxa
tapalai.

A Ulaian Sina Vovau Saat
Mt 12:22,24-29,43-45

24 "Layaan a vovau saat i taa
ta'ulan a mataa, i taa sangas falet la
bina pagala xena seng a maagusan
e seng maat e kuus, 'Ne taa ulaa
xe la lifu aava ne fo ta'ulane.' 25 E
layaan a savat pave a tingin a lifu
naang fo roxo e pife vusiit. 26 E nane
fe xel faxuvul a xasano vovau saat
pisiguak aava ri pemamosaat paaliu
sena e nari xapiak, ri fe laak la lifu
naang e ri fe taagul pave. E naboxo a
toyan sina mataa aave xo a pesasaat
paaliu sena waanan sina paamua."

A Faamamaasan Tuuna

27 Layaan na Yesus taxa ferawai
malaanabe' a saxa tefin la palou iri
moxo kuus falava malaan, "A tefin
aava luk nano e fasus nano, nane i
taa faamamaas."
28 E nane suie, "Piau, nari aava ri
langai a ferawaian sina Piran e ri
usie, nari xo, ri taa faamamaas."

Ri Fasoraxe Pana Mo Fa'ipul
Mt 12:39-42

29 A malila ri taxa ivungmaan na
Yesus e nane kuus, "A mu rabuna
saat ti tanin, ri fiai fasoraak pana
mo fa'ipul taasaxa i taa piau, ri
taa toxan a fakalimaanan aava na
Jona mon. 30 Malaan se Jona ve a
fakalimaanan xe sina mu Ninive', a
Natuna Mataa ve a fakalimaanan xe
sina mu rabuna ti tanin. 31 La yaan
ina tiisan a matalava tefin ti paa, i
taa tigina xuvul pana mu rabuna ti
tanin e i taa gel tifi nari. Senaso nane
filimaan ti lasuun paaliu xena lan-
gaiaana fepitaian roxo si Solomon
e naboxo saxa aava pelalava se
Solomon i taxa waan e nami, mi
pife langaie. 32 E a mu rabuna ti
Ninive' vaxa ri taa tigina la yaan
ina tiisan xuvul pami e ri taa gel tifi
nami senaso nari, ri puk tapin nari
xa xasena vilaana saat siri layaan ri
langai a ferawaian si Jona e naboxo
saxa aava pelalava se Jona i taxa
waan nabe'.

A Malang La Tana Mataa
Mt 6:22,23

33 "Pi ta mataa i taa faram a laam
e timine la bina fufunai o lapaana
piing ina maiyang, piau. I taa fato-
fane laa'ui xuluna xok talo nari aava
ri filimaan, ri taa xalume. 34 A

mataam ve a malaan sena laam ina taam. Layaan re kaalum famatavas, a taam xapiak i taa bas pana malang. Taasaxa layaan a mataam re kaalum fasaat a taam xapiak a bas pana suk. 35 Faxatang faroxo! Pife roxo tamo a malang ina taam i taa suk. 36 E voxo tamo taam xapiak a bas pana malang e pi ta suk modak fe votane, lavaxa i taa bas xapiak pana malang malaan sena yaan a malang ina laam a lang xulum."

Na Yesus A Kuus Favupunoi A Mu Ferasi

37 Layaan na Yesus a fataxapin a ferawaian sina, saxa Ferasi fine o re taa fe fangan xuvul. E voxo nane laak e fe nai fangan xuvul pana. 38 Taasaxa Ferasi aave a xalum na Yesus pife xamak a mana paamuina fanganan e a ipul.

39 E a Memai a kuus xe sina, "Nami mu Ferasi xo mi fuuna xamak faroxoi a tana maana mo taasaxa xunus imi va bas pana saatan e naixaaman. 40 Nami mu lamavaang! Nane aava vesan a tana mo, a vesan a lana vaxa, bo? 41 Tavai a mu valagof pana so ta mo i taxa waan lana fafanaian siim e maana mo xapiak i taa piau ta lalosaat xe siim.

42 "Nami mu Ferasi, faxatang! Senaso mi fuuna tatavai xe sina Piran pana fasangafiluaana maana mo modak ti la uma taasaxa mi pife lamon faroxo pana vilaana ina tiisan roxo e vilaana ina vubuxan xasingitaana Piran. Muta lamon pana mu tatavai simi mon, piau, mi taa tapal pana mu vilaana xapiak aave.

43 "Nami mu Ferasi, faxatang! Senaso mi vubuk nai lupaamu lana lifu lotu talo mu rabuna ri taa xalum nami. E mi vubuxan a mu rabuna aava ri falet la maana nobina ina faasot e lana lifu ina faxuvulan, ri taa fasusui nami.

44 "Faxatang! Senaso nami, mi malaan sena mu bina ina mamaat aava ri piau ta fakalimaanan xuluna e mu rabuna lana vungutan siri, ri vaapaas xolai xuluna."

45 Saxa mataa aava texaas sena vuputkai a suie, "Mataa ina Fepitaa, layaan no ferawai malaan no fakasal nemaam sait."

46 E na Yesus a suie, "E nami aava mi texaas sena vuputkai, faxatang nami xa senaso mi fuuna fayaas a mu rabuna pana faisok lalagaf aava ri pife fexaxaas sena yaasaana e nami xa mi pife xavang fadak nari, piau paaliu.

47 "Faxatang! Senaso mi vesan a maana nobina roxo paaliu ina mamaat xana mu rabuna ina kuus fatuxai aava kavai a mu bumi ri fo punuk nari. 48 E layaan mi vil malaane mi turoxo pana mo a mu bumi ri vile: ri punuk a mu rabuna ina kuus fatuxai e nami, mi vesan a bina ina mamaat xari. 49 Mi fo vil malaane e a Piran, lana texaasan sina, a kuus, 'Ne taa feng a mu rabuna ina kuus fatuxai e mu yaamut xe siri. Ri taa punuk a saxanofuna e saxanofuna ri taa vil pengan nari.' 50 E voxo, a mu rabuna ti tanin, ri taa waan lapaana vupunoian ina maatan sina mu rabuna xapiak ina kuus fatuxai, ti la tangpat ina xavala 51 layaan na Kein a punuk na tina, na Ebal, fefexaxaas a yaan ri punuk na Sekaraia la palou ina ivin ina faraaman e nobina taap sina Piran lana lifu lotu. Tuuna ne xuus nami, a mu rabuna ti tanin ri taa waan lapaana vupunoian ina maana mo aanabe'.

52 "Faxatang! Nami aava mi texaas faagut sena mu vuputkai senaso mi fo siak tapin a fufuna texaasan. Nami xa mi pife texaas faroxo e mi tivotan nari aava ri taxa xaveak texaas."

53 Na Yesus a ta'ulan a lifu aave e a mu Ferasi e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri marala faagut e ri tisui a fepitaian e faisok sina. E ri fine pana maana fiaian bit 54 senaso ri lamon o i taa milung lana susuaa sina.

12

A Mu Pebukaian E Mu Fagutan Mt 10:26-33

1 Lana yaan aanabe' a tang malila ri maa faxuvul. Ri malila temasaat e

ri taxa fepaasan xolan a kari. Lana yaan aave na Yesus a ferawai xe sina mu fefeng sina e kuus, “Faxatang votan nami xa sena vilaana ina lalama maranga sina mu Ferasi. 2 A maana mo xapiak aava fufunai naboxo a mu rabuna ri taa texaas sena e maana mo aava xafutan ri taa savat la matavas. 3 A so ta mo mi ferawai pana la suk a mu rabuna ri taa langaie la paanaas e so ta buk ferawaian mi fefinaasan kasame la lifu, a mu rabuna ri taa texaas sena malaan seˈ ri taxa xukulaiane laaˈui xuluna putuna lifu.

4 “Ne xuus nami kamu fesing, muta matautan a rabuna aava ri fexaxaas sena punuxaana tana mataa mon e ri pife fexaxaas sena vil ta mo fulaa. 5 Piau, ne taa faxalit nami o naseˈ mi taa mataut sena: mi matautan mon a saxa aava lamina punuxaana mataa a fexaxaas sena tapin fasiviaana xe la bina ina fata aava i taxa raam vulai. Langaiau, suai faagut sena saxa pana gutan malaan. 6 A Piran a lamon faˈuli a maana miraxana maanu mi maraane, a mamareiai iri va 2 toea lapaana pama. Tuuna, a maana maanu aanabeˈ ri modak paaliu taasaxa Piran pife maluf paaliuan ta saxa. 7 E voxo mi lamon o a Piran i taa maluf nami, bo? Piau. Nane texaas sena fui talavisan xapiak i taxa waan la putumi. Muta mataut, i taa faxatang faroxoi nami. Nami, mi pelalava sena maana maanu la matana.

8 “Ne xuus nami o naseˈ i taa kuusan famatavasau la palou ina mu rabuna, a Natuna Mataa vaxa i taa kuusan famatavase sait la matana mu angelo sina Piran. 9 Taasaxa, nane aava faaxolusanau la palou ina mu rabuna, a Natuna Mataa sait vaxa i taa faaxolusane la matana mu angelo sina Piran. 10 E naseˈ ta mataa a ferawai fasaat sena Natuna Mataa, a Piran i taa lamon tapin a saatan sina, taasaxa naseˈ ta mataa a pet pengan a Vovau Xaradak e pife suai fatak sena, a Piran taa pife lamon tapin a saatan sina.

11 “E layaan ri lisan nami xe sina mu paamua ina lotu o mu matalava o paamua ina bina, muta mamaxus pana so ta mo mi taa ferawai pana o malaafaa mi taa kuusan famatavas a namkaian simi 12 senaso lana yaan fatak aave a Vovau Xaradak i taa fapiti nami pana susuaa roxo.”

A Ferawaian Paap Sena Mataa Piran Ngong

13 Saxa la palou iri a kuus xe sina, “Mataa ina Fepitaa, xuus na tiak o i taa fepatoxan a maana mo si tamamaame e i taa tavaiau pana xavil xanak.”

14 Na Yesus a suie, “Matuvaat, naseˈ fo siak fatiau xena mataa ina tiisan la palou ime?” 15 E mui nane xuus nari, “Faxatang faroxo! Muta lamon fati vulan a maana mo mi vubuxane talo mi taa pife naixaam; a toyan tuuna sina mataa pife waan lana maana mo sina.”

16 E nane xuus nari pana ferawaian paap aanabeˈ: “A saxa mataa piran a toxan a xavala xaves. A xavala aanabeˈ a xavala roxo e a fasavat a fanganan xaves. 17 A mataa aave a ilisai, ‘Ne taa vil a so? Ne pi ta nobina aava fexaxaas xena faxuvulaana maana fanganan xaves aanabeˈ.’

18 “Nane moxo kuus, ‘Ah! Ne taa ngas tapin a mu lifu ina fawaanaana fanganan siak e ne taa vesan a mu lifu faˈui aava molava sena. Tuuna ne taa vil malaane e ne taa timin a fanganan e maana mo siak lana.’ 19 E mui ne taa kuus, ‘Naboxo ne toxan a maana mo xaves. Ne taa pife faisok fulaa lana xasano mariaas aava ri taa filimaan. Tuuna, ne taa waan faroxo paaliu; ne taa fangan e num e ne taa faamamaas.”

20 “Taasaxa Piran a xuuse, ‘Nano, no mataa lamavaang paaliu! Monabeˈ mon la vung i taa yaan ina maatan siim. E naseˈ taa siak a maana mo no fo faxuvule xaanum?’

21 “I taa savat malaanabeˈ xe sina saxa aava faxuvul a maana mo ti la xavala xena fafaamamaasaana tana e pife faxuvul a maana mo aava xena fafaamamaasaana Piran.”

Muta Mamaxus
Mt 6:25-33

22 E mui na Yesus a kuus xe sina mu
fefeng sina, “Naboxo ne xuus nami,
muta mamaxus soxot a maana mo
xena toyan simi malaan sena fan-
ganan o maana mo xena xafutaana
tami. 23 A toxan a maana mo molava
sena fanganan lana toyan simi e
maana mo molava sena marapi ina
xafutaan nami. 24 Lalamon faagut
pana mu maanu: ri pi ri xakaapis
la uma o siak faxuvul a fanganan ti
lana, ri piau ta bina xena fanei faxu-
vul a fanganan xe la xasa yaan, piau.
A Piran sang mon a fafangan nari. E
nami, mi pelalava sena mu maanu
la matana Piran! 25 Nase' a fexaxaas
sena famodusaana toyan sina pana
mamaxusan? 26 Mi pife fexaxaas
sena vil a mo modak aanabe' e voxo
xenaso mi mamaxus pana xasano
mo fulaa?
27 “Lalamon faagut pana malaafaa
a mu fur ri boak. Ri pife faisok
o bis xena boak, piau. Taasaxa ne
xuus nami o a xakaaluman sina mu
fur a peraroxo se Solomon layaan
a falak a maana marapi ina piran
king sina. 28 Lavaxa, a Piran xo a
famaus a yi pana fur e a yi aave taxa
waan tanin e mafu ri taa farame.
Tamo Piran a faxatang faroxoi a
yi malaan, mi lamon o i taa pife
faxatang faroxoi nami malaan sait,
bo? Naak a namkaian simi a modak
paaliu. 29 Muta mamaxus pana so ta
mo mi taa ngane o nume. 30 A mu
rabuna aava ri pife namkai, ri fuuna
sei soxot a maana mo aave e na
Tamami ti laa'ui la xunavata, nane fo
texaas sena vubuxanan simi. 31 Sei
soxot a maana mo ina fatataganan
sina Piran e mi taa siak a maana mo
mi vubuxane sait.

Faxuvul A Maana Mo Roxo La Xu-
navata

32 “Kamu rafulak modak, na
Tamami fo tavai nami pana maana
mo aava ri waan la fatataganan sina
e voxo muta mataut. 33 Faasot pana
maana mo simi e tatavai xe sina mu
valagof. Tamo mi usi a salan aanabe'
a malaan se' mi taa siak a bi aava i
taa pife miit e vaxa a malaan sena
fafanaian la xunavata aava i taa pife
taxapus. E pave a mataa saat i taa
pife laak xena fenouaana e pi ta mo
i taa kawaasane. Piau. 34 Faxuvul a
maana fafanaian simi la xunavata
senaso mi taa lamon fati vulan a
nobina aava fafanaian simi i taxa
waan lana.

Faxatang Vulai
Mt 25:1-13; Mk 13:33-37

35 “Tamasiak vulai xena faisok e
faram a laam simi i taa raam vulai.
36 Tamo mi taa vil malaane mi taa
malaan sena rabuna sisiak aava ri
taxa waan bang a ulaian sina mataa
tafuri ti la maraanaana tefin. Layaan
i taa vipit la matana lifu a mu sisiak
sina ri taa kas fatapusan a matana
lifu xe sina. 37 Layaan a mataa
tafuna mu sisiak i taa savatmaan i
taa mo roxo paaliu tamo mu sisiak
sina ri taxa waan bange e ri pife
matef. Ne xuus tuunei nami o i
taa falak a marapi ina sisiak e i taa
fanei nari la ivin ina fanganan e i taa
faigotan a fanganan xari e taa sisiak
siri. 38 A mu sisiak aava ri faxatang
vulai, ri taa pife mangil tamo mataa
tafuri taa savat la xunavung o laso
ta yaan nane savat.” 39 E na Yesus
a kuus fulaa, “Famatavas a lamonan
simi: tamo mataa tafuna lifu fo tex-
aas sena so ta yaan a mataa ina fenau
i taa savat, a mataa tafuna lifu aave
i taa faxatang a lifu talo mataa saat
i taa pife laak lana. 40 Nami sait, mi
taa faxatang vulai senaso a Natuna
Mataa i taa savat la yaan mi pife
texaas sena.”
41 Na Pita a fiai, “Memai, no taxa
kuus pana ferawaian paap aanabe'
xe simaam o xe sina mu rabuna
xapiak?”
42 A Memai a suie, “A sisiak aava
usi a vilaana roxo e faisok faagut
vulai, a mataa tafuna i taa tavaie
pana ngavuk ina paamuian a xasano
sisiak e xena tavai nari pana fan-
ganan la yaan fatak ina fanganan.
43 Tamo sisiak aave taxa lo vil a
vubuxanan sina mataa sina, a mataa
aave i taa faamamaas pana layaan a
ulaamaan. 44 Ne kuus tuuna, i taa

siak fati a sisiak aave xena paamuian
a maana mo xapiak sina. 45 Taasaxa
tamo sisiak aave a ilisai, ‘A mataa
tafuga i taa pife ulaamaan fataapus,’
e voxo nane sip xolan a mu sisiak
xapiak, a tomexaan e tefin sait, e
fangan e num temasaatan a raarum
tateak, 46 a mataa tafuna i taa ulaa-
maan a saxa yaan a sisiak aave a
pife lalamon pana e lana yaan naang
a pife tamasiak bange. E a mataa
tafuna i taa putuk xapin a sisiak
aave e timin faxuvule xuvul pana
mu rabuna aava ri pife namkai.
47 “A sisiak aava texaas sena
vubuxanan sina mataa tafuna
taasaxa pife tamasiak xena vile,
a mataa sina i taa inis faagutane.
48 Taasaxa nane aava pife texaas
faroxo sena vubuxanan sina mataa
sina e a vil a mo mosaat, a fakasana-
maana i taa pife lava, ri taa pife
sip faxavesane. Senaso tamo mataa
a toxan a texaasan, xasanofuna ri
taa lamon o i taa faisok lapaana
texaasan aave e i taa pife bilai
malaan sena mataa ngong e tamo
toxan a ngavuk lava, xasanofuna
ri lamon o i taa vil xapin a maana
faisok sina e xasliue pana maana
faisok fulaa.

Na Yesus A Savat Xena Fepatoxan A Rabuna
Mt 10:34-36

49 “Ne fo savatmaan xe lapi la
xavala xena lisan a fata ina tiisan
e ne vubuk rao i taa raam xo!
50 Taasaxa lagafan molava i taxa
xafutau e ne taxa maasak faagut fe-
fexaxaas i taa taxapus. 51 Mi lamon
o ne savatmaan xena lisan a luaian,
bo? Piau, ne pife lisanmaan a lua-
ian taasaxa ne savat xena fepatoxan
nami. 52 Tamo saxa matafetama a
toxan a rabuna pama ri taa fepatok,
taragua xasena talatul. 53 Ri taa
fepatok, na tamana lak nare na lak
tomexaan re taa ti patak, na ninana
lak tefin nare na lak tefin re taa
ti patak e mu enana vaxa ri taa ti
patak.”

Masamaana Mu Yaan

54 Nane kuus xe sina malila,
“Layaan mi xalum a vata i taxa
falaak pe kol, fataapus mi kuus, ‘I
taa raafui’ e a raafui a savat. 55 E
layaan a reref a savat ti pul mi kuus,
‘A bina i taa lagaf,’ e bina lagaf.
56 Nami, mu lalama maranga! Mi
texaas faagut sena fakalimaanan
ina xavala e tavegof taasaxa maana
fakalimaanan ti tanin mi vungut
sena, bo?
57 “Xenaso nami xa, mi pife tiis a
so ta mo a roxo? 58 Layaan name ro
xaiyaas, me taxa falet xe sina mataa
ina tiisan, no taa faisok faagut xena
vil faroxoi a fegagelaian sime ulaa
mataa aave i tamaa lisan nano xe
lana bina ina tiisan lava. E a mataa
ina tiisan aave i tamaa tavai a mataa
ina faxatangaana mu vipis, pama e
nane aave i taa tapin fasivi nano
lana bina ina vipisan. 59 Ne xuus
nami o mi taa pife ta'ulan a bina
aave fefexaxaas mi maraan xapin a
mamareiai aava ri tavai nano pana.”

13

Na Yesus A Ferawai Pana Puk Tapinaana Vilaana Saat

1 Saxanofuna la palou ina malila
aave ri xuus na Yesus pa Pailat e
malaafaa nane punuk a mu rabuna
ti Galili e a ria iri fefaxuvul pana ria
ina mu tatavai taap siri. 2 E na Yesus
a sui nari, “Mi lamon o a mu Galili
aava ri maat malaan, a vilaana siri a
pesasaat sena xasano Galili, bo? 3 Ne
xuus nami piau! Taasaxa tamo nami,
mi pife puk tapin nami xa xasena
vilaana saat simi, nami xapiak, mi
taa maat vaxa. 4 Lamon sena rabuna
sangafilu saxa pana pisiktul aava ri
maat layaan a lifu modus xe laa'ui
pe Siloam a poxo punuk nari. Mi
lamon o nari, ri vupuno temasaat
sena xasanofuna aava ri waan pe
Jerusalem, bo? 5 Ne xuus nami piau!
Taasaxa tamo mi pife puk tapin nami
xa xasena vilaana saat simi, nami
vaxa, mi taa maat.”

A Ferawaian Paap Sena Falaang Aava Pife Fuaa

6 E na Yesus a kuus pana saxa ferawaian paap malaan: “Saxa mataa
a toxan a falaang aava waan la uma
sina. Nane fe seng a xalana taasaxa
seseng maat. Piau ta xalana. 7 E
a kuus xe sina mataa ina faxatan-
gaana uma, ‘Pana mariaas talatul
xo ne fo seng a xalana wai aanabeˈ
taasaxa piau. Tei tapine! Xenaso i
taa waan nabeˈ lana xavala roxo?’
8 A mataa ina faxatangaana uma a
kuus, ‘Matalava, mune! I taa waan
pana mariaas saxa fulaa e ne taa
xaf fakaliuan a funa e ne taa timin
a xawa lana. 9 Tamo i taa fuaa la
mariaas mui, a roxo. Tamo piau,
lavaxa tei tapine.”

Na Yesus A Vil Faroxoi A Tefin Maalapen La Yaan Ina Fangaafusan

10 La saxa Yaan ina Fangaafusan
na Yesus taxa fepitaa lana saxa lifu
ina faxuvulan 11 e a toxan a tefin
aava maalapen senaso a vovau saat
fo vawe. Pana mariaas sangafilu
saxa pana pisiktul i taxa lo waan
malaan e pife fexaxaas sena tigina
faroxo. 12 Layaan na Yesus a xalume,
a xelmaane e kuus xe sina, “Tefin, ne
fo mulus nano xasena giisan siim.”
13 E mui a timin a mana xuluna e
monabeˈ mon a tefin aave a tigina
fatak e a kuus fati a Piran.

14 A paamua ina lifu ina faxuvu-
lan a marala senaso na Yesus a vil
faroxoi a tefin la Yaan ina Fangaa-
fusan e nane kuus xe sina rabuna,
“A toxan a yaan pisaxa mon xena
faisok. Savat xena vil faroxoiaan
nami lana mu yaan aave e pife la
Yaan ina Fangaafusan.”

15 A Memai a suie, “Nami xalema
maranga! Nami saxa saxa, mi fuuna
mulus tapin a ‘donki’ o bulmakau
simi la Yaan ina Fangaafusan, bo?
E mi lisan fasavate xe lamalei talo i
fexaxaas sena num, bo? 16 Lavaxa,
a tefin aanabeˈ ve a lak tefin si
Abrahem aava na Setan fo bugute
pana mariaas sangafilu saxa pana
pisiktul. E nami, mi lamon o pife
roxo nane vaxa taa mulusan xasena
mo aava fo bugutmaane la Yaan ina
Fangaafusan, bo?”

17 Layaan a kuus malaan nari
aava ri gilise, ri mangil taasaxa
mu rabuna si, ri faamamaas pana
maana mo roxo nane taxa vile.

Ro Ferawaian Paap Sena Fatataganan Sina Piran

A Kam Ina Mastaat
Mt 13:31,32; Mk 4:30-32

18 E voxo na Yesus a fiai, “A fatata-
ganan sina Piran a malaan sena so?
Ne taa ferawai paap pana malaafaa?
19 A malaan sena fomirak kam ina
mastaat aava mataa fe xapise la uma
sina. A boak e femolava e a mu
maanu ti la tavegof ri maa vesan a
singa siri la raxana.”

A Yiis Ina Fasul A Flaua
Mt 13:33

20 E a fiai fulaa, “Ne taa ferawai
paap pana fatataganan sina Piran
malaafaa? 21 A malaan sena yiis
aava tefin a timin a kaamodak ina
lana flaua xaves e fe fasul xapin a
flaua.”

Naseˈ Taa Waan La Fatataganan Sina Piran

A Fomirak Matana Lifu

22 Na Yesus, la fena faletan sina xe
pe Jerusalem, a laak lana mu bina
xaves e fepitaa pave. 23 E saxa mataa
fine, “Memai, a mu rabuna talavisan
ri taa fakaxupan? Pife xaves, bo?”

24 E nane kuus xe siri, “Tata-
lai faagut xena laak lana fomirak
matana lifu senaso ne xuus nami o
a maana rabuna xaves ri taa laak
taraa taasaxa ri pife fexaxaas sena.
25 Layaan a mataa tafuna lifu a
tamasiak e xawei a matana lifu, mi
taa tigina vipit maat lamalei e fe-
nung, ‘Memai, kas a lifu xe simaam.’

“Taasaxa i taa sui nami, ‘Ne ngal-
ngolan nami e ne pife texaas o mi
filimaan ti faa!’

26 “E nami, mi taa kuus, ‘Maam fan-
gan e num xuvul pama e no fepitaa
la bina simaam.’

27 “Taasaxa i taa suie, ‘Ne ngal-
ngolan nami e ne pife texaas o mi
filimaan ti faa? Faapalau sega, nami
mu rabuna saat.’

28 “Layaan mi xalum na Abrahem,
Aisaak nare Yaakop e a mu rabuna
ina kuus fatuxai, ri taxa waan la fa-
tataganan sina Piran, mi taa taangiis
e mamaxus senaso nami xa mi taxa
waan lamalei e mi pife fexaxaas sena
laak xe pave. 29 A mu rabuna ti pul,
ti kol, ti puaa e ti paa ri taa nai la
matafanganai sina Piran la fatata-
ganan sina. 30 A tuuna, nari aava
ri taxa waan la fataxapiak naboxo ri
taa tigina paamua e nari aava ri taxa
waan paamua naboxo, ri taa waan la
fataxapiak.”

Na Yesus A Muluk Faagutan A Bina Jerusalem
Mt 23:37-39

31 Lana yaan aave saxano Ferasi
ri maa savat si Yesus e ri xuuse,
“Ta'ulan a bina aanabe' e no paan
patak. Na Herot a vubuk rao i taa
punuk nano.”
32 Na Yesus a sui nari, “Fe xuus a
mataa ina suaxan aave o ne taa feng
tapin a mu vovau saat e vil faroxoi
a mu rabuna tanin e mafu e la fa-
talatulaana yaan ne taa fataxapin a
faisok siak. 33 Ne taa lo falet tanin,
mafu e la yaan mui lamina senaso pi
ta mataa ina kuus fatuxai aava i taa
maat patak xolai xase' Jerusalem.
34 “Nami mu Jerusalem, nami mu
Jerusalem, mi punuk a mu rabuna
ina kuus fatuxai e mi soxoi a mu
fefeng aava ri savat simi pana faat
taasaxa ne fuuna vubuk faxuvul a
rafulak simi malaan sena pura tefin
a faxuvul a mu natuna lapaana
xakavena taasaxa mi bai! 35 Kaalum,
a bina simi i taa kawaasanan. Ne
xuus nami o mi taa pife xalum fu-
lanau fefexaxaas a yaan mi taa kuus,
‘A Piran i taa tavai a mataa aava
savat lapaana tateaxan ina Memai
pana roxoyan.”

14

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Giis La Lifu Sina Saxa Ferasi

1 La saxa Yaan ina Fangaafusan,
layaan na Yesus a laak la lifu sina
saxa Ferasi lava xena fangan, a
rabuna xaves ri falime. 2 Pave la
nona, a saxa mataa pana giisan lava
taxa nai. 3 Na Yesus a fin a mu
Ferasi e mu rabuna aava ri tex-
aas sena vuputkai malaan, “A mu
vuputkai sitaara ri turoxo pana vil
faroxoiaana mataa la Yaan ina Fan-
gaafusan, bo?” 4 Taasaxa ri nai
kasam. E voxo na Yesus a tao a mana
mataa aave e a vil faroxoie e feng
tapine.

5 E mui nane fin nari, “Tamo a
lak tomexaan siim o a bulmakau
siim i taa poxo la vaa'ul la Yaan
ina Fangaafusan no taa yuuf falak
fatapusane, bo?” 6 Taasaxa ri nai
xanakuut.

7 A mu rabuna aava ri waan la fen-
amo aave ri fuuna buk nai la nobina
lava e layaan na Yesus a xalume
nane ferawai paap xe siri malaan:
8 “Layaan a saxa mataa a xel nano
xena filimaan xe la fenamaraan tefin
sina, muta nai la nobina lava senaso
ulaa saxa mataa aava pelalava sema
tamaa savat. 9 E tamo savat malaan,
a mataa aava xelmaan name xapiak
xe lana matafanganai, i taa xuus
nano ‘Tavai a mataa aanabe' pana
nobina siim.’ E nano, no taa mangil e
no taa fe nai lumui paaliu. 10 Taasaxa
layaan no laak lana fenamo, nai lu-
mui talo a memai ina fenamo, layaan
i taa savat, i taa xuus nano, ‘Ka
Fesing, no maa nai la nobina lava.’
E a mu rabuna la fenamo ri taa suai
sema. 11 Nase' ta mataa i taa vil
falavai nane xa i taa poxo e femangil.
E nase' i taa vil fasivi nane xa i taa
fa'isinan pana isin lava.”

12 Na Yesus a xuus a memai ina
fenamo aave malaan, “Layaan no
faigotan a fenamo muta xel a mu
fesing siim o mu tiam o mu tauma o
mu piran, xena filimaan, piau. Tamo
no vil malaane, mui ri taa xel nano
vaxa e no taa siak fa'uli a malangiis
ina faisok roxo siim. 13 Taasaxa
layaan no faigotan a fenamo xel a
mu valagof, mu ka tapil, mu mata
piif e mu maalapen. 14 Vil malaane e
no taa faamamaas. Nari, ri pife fex-
axaas sena maraan fa'uli a roxoyan
siim taasaxa no taa siak a roxoyan

ina layaan a mu rabuna fatak ri taa to fa'ulaa."

A Ferawaian Paap Sena Fenamo Lava

Mt 22:2-14

15 Layaan a saxa aava waan xuvul pa Yesus la fenamo naang a langaie, a kuus, "A mataa aava i taa nai fangan la fenamo la fatataganan sina Piran i taa faamamaas."

16 Na Yesus a suie, "Saxa mataa xo a faigotan a fenamo molava e fin a rabuna xaves xena filimaan. 17 La yaan ina fenamo xo savat e a mataa aave xo a feng a sisiak sina xena xuus fatexaas a mu rabuna aava ri fo siak a lagasai xena filimaanan, pana, 'Filimaan, senaso a maana mo ina fenamo ri fo faigotanan xo.'

18 "Taasaxa nari xapiak ri favavof a malitan siri. Saxa a kuus, 'Monabe' mon ne fo maraan a nexavala e ne taa fe xalume. Kaari, ne pife fexaxaas sena falet.'

19 "A xasafuna a kuus, 'Monabe' mon ne maraan a mu bulmakau sangafilu e ne taa fe tafang nari. Kaari, ne pife fexaxaas sena falet.'

20 "A xasafuna fulaa a kuus, 'Naboxo ne fo maraan a tefin e voxo ne pife fexaxaas sena falet.'

21 "A sisiak aave a ulaamaan xo e maa xuus fatexaas a mataa tafuna pana. E a mataa tafuna xo a marala e a xuus faagutan a sisiak sina, 'Fataapus, falet la maana xasing xapiak ina bina e no lisanmaan a mu valagof, mu maalapen, mu rabuna piif e a mu rabuna kari saat.'

22 "E mui, lamina ulaamaanan sina, a sisiak aave a kuus, 'Matalava, ne fo usi fatak a ferawaian siim taasaxa toxan a maana vepen lunai ri taxa waan palau.'

23 "A mataa tafuna fenamo xo a xuus a sisiak sina, 'Falet xe la mu salan lava e mu salan la latan e lisanmaan nari xapiak aava ri waan pave talo lifu siak i taa bas pana rabuna. 24 Ne xuus nano, pi ta saxa la palou iri aava ri siak a lagasai xena filimaanan, ri taa fangan famodak la fenamo siak.' "

A Mamareiai Ina Usiaan Na Yesus

25 A malila ri taxa sangas xolai xuvul pa Yesus e nane tapuk xe siri e kuus, 26 "Nase' ta mataa a filimaan xe siak xena usi fataxau i taa baian na ninana e tamana, a tefin e mu rafulak sina, mu tina e mu vasaana e i taa baian a toyan sina vaxa. Tamo pife vil malaane i taa pife fefeng siak. 27 E tamo i taa pife yaas a bolo sina a pife fexaxaas sena usi fataxau.

28 "Tamo saxa mataa a buk vesan a lifu modus xe laa'ui, paamua i taa lalamon pana mamareiai ina vesanaana tamo nane toxan a faat a fexaxaas sena fataxapine, bo? 29 Tamo i taa timin a fufuna lifu aave taasaxa pife fexaxaas sena fataxapine, a mu rabuna ri taa nangan xuluna 30 e ri taa kuus, 'A mataa aanabe' a tangpat pana vesanaana lifu e pife fexaxaas sena fataxapine.'

31 "O tamo saxa 'king' i taa falet xena fevisan a xasafuna i taa nai lalamon pana kataana mu rabuna ina rawen sina tamo ri fexaxaas sena fa'onam a rabuna sina xasafuna. 32 Tamo pife fexaxaas sena, layaan a xasafuna i taxa lasuun lunai i taa feng a mu matalava sina xena fadaarum nari. 33 E a malaanabe', nano, no taa lalamon faagut pana mamareiai ina usiaan nenia, senaso tamo no taa pife puk tapin nano xa xasena maana mo xapiak ti la xavala, no taa pife usi fataxau.

34 "A sol a mo roxo taasaxa tamo a xakaarixan ina i taa malit malaafaa i taa roxo fulaa? 35 I taa pife roxo xena timine la xavala o la xawa; ri taa tapin pataxe.

"Langai, tamo a tangami a talakas."

15

A Ferawaian Paap Pana Saxa Sipsip Aava Malit

Mt 18:12-14

1 Lana yaan aanabe' a mu rabuna ina siak taakis xuvul pana mu 'rabuna sasaat' ri maa faxuvul la ta Yesus xena langaiaana. 2 Taasaxa mu Ferasi e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri ferawai kasam e fefinaas malaan, "A mataa aanabe' a

fesing xuvul pana mu rabuna saat e
fangan xuvul pari."
3 Na Yesus moxo a xuus nari pana
ferawaian paap aanabeˡ: 4-5 "A saxa
la palou imi a toxan a mu sipsip san-
gafilu sangafilu e saxa femalit. Nane
taˡulan nari aava ri taxa waan lunai
la nobina matavas xena seng a sipsip
aave. I taa seseng fefexaxaas i taa
tingine e i taa famasaxe la kolumana
e ulaa xe la lifu sina. 6 E mui a
xel faxuvul a mu fesing sina e kuus,
'Faamamaas xuvul paga; ne fo tingin
a sipsip siak aava malit paamua.'
7 Ne xuus nami, malaan sena mataa
aave a faamamaas sena sipsip sina,
a toxan a faamamaasan molava la
xunavata pana saxa mataa saat aava
puk tapin nane xa xasena vilaana
saat sina. A faamamaasan sena saxa
aave a molava sena faamamaasan
sena rabuna xaves aava ri roxo e
ri pi ta mo xena puk tapin nari xa
xasena."

A Ferawaian Paap Pana Faat Aava Malit

8 E fulaa na Yesus a ferawai, "E
tamo a tefin a toxan a mu faat
'silva' sangafilu e saxa a malit, i taa
vil a so? Nane taa faram a laam,
gon a lifu e seng faroxo fefexax-
aas i taa tingine, bo? 9 E layaan
a tingine, i taa xel faxuvul a mu
fesing sina e kuus, 'Faamamaas xu-
vul paga senaso ne fo tingin xo a
faat aava malit.' 10 E malaan sena
faamamaasan sina tefin aanabeˡ, ne
xuus nami o a mu angelo sina Piran
ri fuuna faamamaas faagut layaan a
saxa mataa saat a puk tapin nane xa
xasena vilaana saat sina."

A Ferawaian Paap Pana Lak Tomexaan Aava Malit

11 Na Yesus a kuus saa fulaa pana,
"Saxa mataa toxan a ro lak tomexaan
taragua. 12 A lak ti lumui a xuus
na Tamana 'Fepatoxan a maana mo
siim xe simaame rofetinan.' Lavaxa,
na Tamana xo a fepatoxane.
13 "A lak ti lumui xo a faxuvul
a maana mo sina e fe paan xe la
bina lasuun. Layaan i taxa waan
pe la bina lasuun aave a fataxapin
a faat sina pana maraanaana maana
vilaana saat. 14 Layaan a faat sina
fetaxapus, a song molava a savat la
bina aave e nane xo lagai. 15 Nane
paan e fesavat sina saxa mataa e fine
pana saxa faisok xolai. A mataa aave
a tavaie pana faisok xena fafangan a
tagaan vio sina. 16 Layaan nane taxa
fafangan a mu vio pana vapak ina
'biin' nane lagai fasaat xo e vubuk
rao i taa fangan xuvul pana mu vio.
Taasaxa pi ta mataa a tavaie panˡ ta
fanganan.
17 "E voxo a nai xo e a lamo-
nan roxo savat fulaa sina e nane
lamon malaan, 'A maana mu sisiak si
Tamaang ri toxan a fanganan xaves
taasaxa nenia, ne taxa maat pana la-
gaian. 18 Naak a roxo ne taa tamasiak
naboxo e ne taa ulaa. Layaan ne falet
ne taa fe savat si Tamaang e ne taa
xuuse, "Tamaang, naboxo ne fo vil
a saat la matana Piran e la mataam.
19 A pife roxo no taa xaliau pana lak
siim. A roxo naak no taa xaliau mon
pana saxa sisiak siim."
20 "Lavaxa, layaan i taxa filimaan
lasuun lunai na Tamana fo xalume e
a vilauna sei soxote e a muluxe. E
nane fala xe sina e feyot fatateaxe e
nguse.
21 "Na natuna xo a xuuse,
'Tamaang, ne fo vil a saat la matana
Piran e la mataam. E pife roxo fulaa
no taa xaliau pana lak siim.'
22 "Taasaxa, na Tamana a xuus
a mu sisiak sina, 'Mi siakmaan a
saxa ligilot siak e mi siakmaan a
saxa maaxui e maa timine la mana.
Mi timin a xiut la kolumana. 23 E
mi paan e mi siak a saxa lak bul-
makau palak e mi punuxe setaara
taa fangan e taara taa faamamaas.
24 Senaso a lak siak fo maat taasaxa
nabeˡ fo to faˡulaa, a malit e naboxo
fo savat faˡulaa.' E ri vil a fenamo
molava.
25 "Taasaxa, lak tuaan va taxa
waan la uma. Layaan nane maa sa-
vat faasilak la lifu, a langai a rabuna
ri taxa faamamaas e ri taxa merao.
26 E nane xel a saxa sisiak si Tamana
e fine, 'A rabuna aapave ri taxa sou?'
27 E a sisiak aave a xuuse, 'Na tiam xo

fo ulaa e na Tamaam a punuk a saxa
fomirak bulmakau senaso a lak aave
sina fo ulaa faroxo.'
28 "A lak tuaan xo a marala e a
vilauna kasal e a bai laak xe lana
lifu. E na Tamana xo savatmaan
xe lamalei e maa nung faagutane
o i taa laak xena faamamaas xuvul
pari. 29 Taasaxa, a sui a ferawaian
si Tamana e xuuse, 'A mariaas xaves
ne tao a maana faisok siim nabeˈ
malaan sena saxa sisiak palau. Ne
pife ket sui ta saxa vapaling siim
taasaxa no pi vupunuk ta saxa fomi-
rak meme talo ne taa faamamaas
xuvul pana saxano fesing siak, piau
paaliu. 30 Taasaxa, layaan a lak siim
aava tapin palou a maana mo siim
xe sina lutefin pana vilaana saat, a
ulaamaan fulaa, nano, no muluxe e
no punuk a saxa bulmakau xana.'
31 "E na Tamana a xuuse, 'Natuk,
vulai, vulai taare taxa waan faxuvul.
A maana mo xapiak siak ve xanum.
32 Taasaxa, no taa faamamaas. A
vilauma i taa roxo vulai. Na tiam
aanabeˈ va fo maat taasaxa naboxo
a to faˈulaa; fo malit taasaxa naboxo
a savat faˈulaa."

16

A Ferawaian Paap Pana Mataa Sisiak Aava Faigot Pana Toyan Sina

1 Na Yesus a xuus a maana mu
fefeng sina, "A toxan a saxa mataa
piran e a rabuna ri maa xuuse o a
mataa aava fuuna faisok pana fax-
atangaana maana mo sina, a pife
faisok faroxo. Nane fuuna tapin
palou a maana mo. 2 E voxo nane
a xel a mataa aave e fine, 'A maana
ferawaian ne fo langaie pama ve so?
Xuus famatavasau pana faisok siim
senaso no pife fexaxaas sena faisok
fulaa la lifu siak.'
3 "A mataa faisok aave a ilisai,
'Naboxo ne taa vil a so? A mataa siak
naboxo i taa fataxapinau sena faisok
siak. Ne pi ta gutan xena kaaf vaaˈul,
e ne mangil sena fenung vulai. 4 Aa!
Ne texaas sena so ta mo ne taa vile
talo a rabuna ri taa kas a lifu siri xe
siak layaan ne pi ta faisok fulaa.'
5 "E nane xel faxuvul a mu rabuna
aava ri siak palou a mo sina mataa
tafuna. E nane fin a saxa, 'No siak
palou a mo talavisan sina paamua
siak?'
6 "A mataa aave suie, 'A vaan san-
gafilu saxa pana pama ina wel'.
"E a mataa faisok a xuuse, 'Nai,
fataapus, e no xule. Xalei a vaan
pisiktul mon.'
7 "E a fin a xasafuna, 'No siak palou
a mo talavisan sina paamua siak?'
"E nane suie, 'A bi titifai sangafilu
sangafilu pana kam ina 'wiit'.'
"E a xuuse, 'Fataapus, no xalei a
sangafilu pisiktul mon.'
8 "A mataa piran aave a ferawai
faroxo sena mataa faisok sina aava
bit senaso a faigotan a maana mo
xena taagulan sina. A mu rabuna
aava ri sangas lana mu salan ti la
xavala ri fuuna faigotan a maana mo
xena toyan siri. Taasaxa mu rabuna
aava ri sangas lana malang, ri pife
malaan seri. 9 Ne xuus nano, lamon
pana toyan siim xe vulai. Nabeˈ la
xavala, tapin a faat e maana mo siim
xena xavang a mu rabuna talo ri taa
fesing siim e layaan a mu faat aave
ri taxapus, a mu rabuna aave ri taa
faamamaas pana xalumaan nano la
xunavata.
10 "Naseˈ fexaxaas sena faxatang
faroxoi a mo modak a fexaxaas sena
faxatang a mo molava vaxa. E naseˈ
a faisok bit pana faat modak taa
vil malaane vaxa pana faat molava.
11 Tamo no pife faxatang faroxoi a
maana fafanaian ti la xavala, naseˈ
taa tavai nano pana fafanaian tuuna
sina Piran? 12 E tamo no pife fax-
atang faroxoi a mo sina xasafuna,
naseˈ taa tavai nano pana maana mo
xaanum?
13 "Pi ta mataa faisok a fexax-
aas sena faisok lapaana ro piran
taragua, piau. I taa baian a saxa e
vubuxan xasingit a saxa o i taa suai
sena saxa e lamon fasaat sena saxa.
No pife fexaxaas sena faisok lapaana
Piran e lamon soxot a faat sait."
14 A mu Ferasi aava ri vubuxan
xasingit a faat, ri langaie e ri suaxan
a ferawaian sina. 15 E nane xuus
nari, "Nami, mi kuusan famatavas a
maana vilaana simi la matana mu

rabuna, taasaxa Piran a texaas sena vubuxanan simi. A maana mo aava rabuna ri vubuxan temasaatane, a Piran a baiane.

A Fepitaian Fulaa

16 “A mu vuputkai e maana ferawaian sina rabuna ina kuus fatuxai fo kuusan fasavatan fefexaxaas a yaan na Jon a savat. Naboxo, lamina yaan si Jon, a Lagasai Roxo ina fatataganan sina Piran i taxa kuusan fasavatan. E a maana rabuna xaves ri taxa vubuk paaliu o ri taa laak xe lana. 17 A fexaxaas o a xunavata e xavala re taa malit taasaxa piau ta xavil modak ina xakalayan ina vuputkai i taa malit.

18 “E nasel ta mataa a tal'ulan a tefin sina xena tamai sina xasa tefin i taxa laxao a vuputkai ina tamaian e a mataa aava tamai sina saxa tefin aava lavana tal'ulane, i taxa laxao a vuputkai ina tamaian sait.

A Mataa Piran Nare Lasarus

19 “A toxan a saxa mataa piran aava fuuna falak a maana marapi raf aava roxo e fuuna ngan a maana buk fanganan roxo sang mon.* 20 E faasilak la matana lifu sina a saxa mataa valagof taxa mati, isina na Lasarus. Nane fuuna lamon pana piak a maana xavil ina fanganan aava poxo lapi lapaana ivin sina mataa piran aave e a viis la tana ri xaves. 21 E maana piu ri fuuna filimaan e ri maarimit a maana viis sina pana xalemari.

22 “Lumui a mataa valagof a maat e a mu angelo ri yaas falaxe xe laal'ui e ri faneie xuvul pa Abrahem. E a mataa piran vaxa a maat e ri xaafane. 23 E nane xo a waan la bina ina fata aava raam vulai e a toxan a maasaxan vulai. Nane kaalum laak xe laal'ui e xalum na Abrahem nare Lasarus re taxa waan lasuun temasaat. 24 A mataa piran xo a kel e kuus, ‘Tamaang Abrahem, muluxau e feng na Lasarus i sivimaan xena timin a vipirigum ina mana lana raarum e maa fapiraus famodak a xalemaak. Ne nasam penganau lana fata aanabel.’

25 “Taasaxa na Abrahem a kuus, ‘Natuk, naboxo lamon fal'uli a mo aanabel: lumua lana toyan siim, no siak a maana mo roxo e na Lasarus a siak a maana mo mosaat. Taasaxa naboxo, lana bina aanabel nane xo a famaluluman e nano, no toxan a maasaxan. 26 E saxa mo vaxa, la palou itaara a Piran a timin a saxa mamata talo rabuna simaam ri pife fexaxaas sena falet xe move e a rabuna simi vaxa ri pife fexaxaas sena filimaan xe nabel.’

27 “E a mataa piran a kuus, ‘Ka Tamaang Abrahem, ne fin nano o no taa feng na Lasarus i paan xe la lifu si tamaang. 28 Ne toxan a mu tiak pama e na Lasarus taa lisan a ferawaian tateak xe siri ulaa nari sait ri tamaa filimaan xe la bina ina maasaxan lava aanabel.’

29 “Taasaxa na Abrahem a kuus, ‘Ri toxan a ferawaian aava na Moses e mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuusane e ri taa langaie.’

30 “E a mataa piran a kuus, ‘Piau, Tamaang Abrahem, a pife fexaxaas, taasaxa tamo saxa mataa aava fo maat e a to fal'ulaa ti lana mamaat i taa falet xe siri voxo ri taa puk a xunus iri.’

31 “Na Abrahem a xuuse, ‘Tamo ri pife langai sena ferawaian si Moses e sena rabuna ina kuus fatuxai, lavaxa naapalaan tamo saxa mataa i taa to fal'ulaa ti la mamaat ri taa pife namkai sena.”

17

A Maana Vilaana Ina Faasaalan Ri Taa Waan

1 Na Yesus a kuus xe sina mu fefeng sina, “A maana mo xaves xena fafaasaal a mu rabuna ri taa savat, taasaxa muluk a mataa aava fasavate. 2 A mataa aave i taa mimilisaat temasaat tamo i taa vil fafaasaal a saxa lak modak. A mo roxo ri taa xiute pana faat matafan e tapine la laman. 3 Faxatang faroxoi nano xa.

* **16:19:** A mamareiai ina marapi raf a molava paaliu e mu piran mon ri fuuna mawas pana marapi malaan.

“Tamo na tiam a faasaal, barase e tamo a puk tapin nane xa xasena vilaana saat sina, lamon tapine. 4 Tamo, lana yaan saxa, i taa bilai fasaat fapisiguak xe siim e i taa ulaa fapisiguak xe siim e kuus, ‘Ne muluk a vilaana saat siak.’ Lavaxa, no lamon tapine.”

5 A mu yaamut ri kuus xe sina Memai, “Memai, falavai a namkaian simaam.”

6 Nane sui nari, “Tamo a namkaian simi a molava malaan sena fomirak kam ina mastaat, a fexaxaas mi taa kuus xe sina wai aanabeˈ, ‘Put tapin nano xa e no fe boak la laman’ e i taa langai nano.

A Faisok Sina Mu Rabuna Sisiak

7 “Lalamon faagut! Saxa mataa a toxan a mataa faisok aava fuuna faisok la uma o faxatang a mu sipsip sina. Layaan a mataa faisok aave i taa savat, no lamon o a mataa tafuna taa ferawai xe sina malaan, ‘Filimaan, nai e no fangan.’ Piau! 8 I taa ferawai malaan, ‘Faigotan a fanganan xaanak, tamasiak e no lisanmaan a fanganan xe siak e lamina bak no taa fangan e num.’ 9 Naak i taa kuus faasiroxo xe sina mataa faisok sina senaso a vil a faisok sina? Piau! 10 E layaan mi fataxapin a maana faisok aava ri xuus nami pana vesanaana, mi taa kuus, ‘Maam pife mu rabuna faisok roxo temasaat senaso maam fo vil a faisok simaam mon e piau ta mo fulaa.”

A Mataa Sangafilu Pana Tapak Ri Savat Roxo Fulaa

11 Lana sangasan sina xe Jerusalem, na Yesus a falet la itina fafalas la palou i Sameria e Galili. 12 Layaan i taxa laak la saxa bina, a mu rabuna tomexaan sangafilu a tari tapak, ri maa fesuaiane. Ri tigina lasuun famodak 13 e ri taxa xukulai faagut, “Yesus, Memai, muluk nemaam!”

14 Layaan nane xalum nari, a kuus, “Falet, faxalum a mu priis pana tami.” E lana faletan siri, a tari feroxo.

15 Saxa la palou iri, layaan a xalum a roxoian sina, a ulaa e maa kuus fati a isina Piran pana ling molava. 16 A tapiit turung la ka Yesus e kuus faasiroxo xe sina e nane ve a mataa ti Sameria.

17 Na Yesus a fiai, “Ne lamon o a mataa sangafilu ve tari tapak e ri fo roxo. A xasanofuna ri paan xe faa? 18 A saxa mon a ulaa xena kuus fati a isina Piran e nane ve a mataa topen, bo?” 19 E a xuuse, “No falet, a namkaian siim fo vil faroxoi nano.”

A Filimaanan Sina Fatataganan Sina Piran

Mt 24:37-39

20 Saxa yaan a mu Ferasi ri fine pana fatataganan sina Piran taa savat laso, e na Yesus a sui nari, “A fatataganan sina Piran i taa pife savat la matavas. I taa pi ta fakalimaanan talo a rabuna ri taa xalume 21 senaso a fatataganan sina Piran taxa waan la xunus imi. Pi ta rabuna ri taa kuus o ‘I taxa waan nabeˈ’ o ‘I taxa waan pave.”

22 E mui a xuus a mu fefeng sina, “A yaan taa savat layaan mi taa vubuk xalum a filimaanan sina Natuna Mataa taasaxa mi taa pife xalume. 23 A rabuna taa xuus nami, ‘I taxa waan pave!’ o ‘I taxa waan nabeˈ!’ Muta fala xolai xena xalum nari. 24 A filimaanan sina Natuna Mataa i taa savat malaan sena yaamit. I taa rarapak e famalang a xunavata xapiak, ti paa xe kol. 25 Taasaxa paamua, i taa maasak faagut lapaana maana mo xaves e a mu rabuna ti tanin ri taa tisuie.

26 “A mu yaan sina Natuna Mataa ri malaan sena yaan si Noyeˈ. 27 A mu rabuna lana yaan aave ri pife tamasiak: ri fangan, num e ri tamai. Ri taxa lo fetamai fefexaxaas a yaan na Noyeˈ laak xe lana xaati aava malaan sena lifu. La yaan aave a ulim molava piis a savat e faxarak xapin nari xapiak aava ri taxa waan lamalei.

28 “Lana mu yaan si Lot a malaan vaxa. A mu rabuna ri taxa fangan e num, mamareiai e faasot, kaapis e vavesai. 29 Taasaxa lana yaan na Lot

a ta'ulan na Sodom, a fata e salfa* re
poxo sivi ti laa'ui malaan sena raafui
e kawaasan xapin nari xapiak.
30 "E a mu rabuna ti tanin vaxa ri
taa pife tamasiak la yaan a Natuna
Mataa taa savat la matavas. 31 Lana
yaan aave a mataa aava taxa waan
laa'ui la putuna lifu sina, i taa pife
sivi e laak xe la lifu xena siak faxuvul
a maana mo sina. E a mataa aava
taxa faisok la uma vaxa i taa pife
ulaa xe la bina xena siak faxuvul a
maana mo sina. 32 Lamon fa'uli a
tefin si Lot. 33 Nase' ta mataa a vubuk
tao fatateak a toyan sina nabe' la
xavala, i taa pi ta toyan vulai xe
vulai. E nase' ta mataa i taa lamon
fepalauan a toyan sina nabe' i taa
siak a toyan vulai xe vulai. 34 Ne xuus
nami o la vung aave layaan ro mataa
taxa matef la ivin saxa; saxa i taa
malit e saxa i taa waan. 35 A ro tefin
aava re taxa mimit a mu kam; saxa
i taa malit e saxa i taa waan." 36 [A
rovaat aava re taxa faisok la uma;
saxa i taa malit e saxa i taa waan.]
37 E ri fine, "I taa savat faa,
Memai?"
E nane sui nari, "Laso ta bina aava
toxan a mamaat a mu kor ri taa
faxuvul lana."

18

A Ferawaian Paap Pana Saxa Tefin Nakmaal Nare Na Mataa Ina Tiisan

1 E mui na Yesus a ferawai paap
xena fapiti nari talo ri taa fenung
vulai e ri taa pife taxapus. 2 Nane
kuus, "La saxa bina a toxan a mataa
ina tiisan aava pife mataut sena Pi-
ran e pife lamon faroxo sena mu
rabuna. 3 E lana bina aave toxan
a tefin nakmaal aava taxa lo savat
xena fenung xe sina malaan, 'Tiis
faroxoiau xasena mu xaiyaas siak.'
4 "Pana maana yaan xaves nane
pi lalangai sina tefin aave. Taasaxa
nane mamaxus pana fenungan sina
e a ilisai, 'Naapalaan ne pife mataut
sena Piran e ne pife lamon faroxo
sena mu rabuna 5 ne taa xavang a
tefin nakmaal aanabe' pana tiisan
roxo talo i taa pife fasoraxau."
6 E a Memai a kuus, "Lalamon
pana ferawaian sina mataa saat ina
tiisan. 7 A Piran i taa xavang tuunei
a mu rabuna sina layaan ri taangiis
e fenung xe sina la maana yaan e
vung sait, bo? I taa pife waan, waan,
waan, xena xavangaan nari, bo? 8 Ne
xuus nami o a Piran i taa tavai fata-
pusan nari pana xakaavangan sina.
Taasaxa layaan a Natuna Mataa i taa
savat fulaa naak i taa tingin a maana
rabuna xaves aava ri taxa namkai o
piau, bo?"

A Ferawaian Paap Pana Saxa Ferasi Nare Na Mataa Ina Siak Taakis

9 Na Yesus a ferawai paap malaan-
abe' xe sina saxano rabuna aava ri
lamon o a faisok siri a xaradak e ri
xalum fasivi a xasano rabuna 10 e
a kuus, "A rovaat tomexaan re laak
xe lana tang lifu lotu xena fenung
xe sina Piran. A saxa mataa ve a
Ferasi e a xasafuna ve a mataa ina
siak taakis. 11 A Ferasi aave a ti
fenung pana xa malaan, 'Piran ne
kuus faasiroxo xe siim senaso ne-
nia, ne pife malaan sena xasanofuna
aava ri fenau o ri tamai xolai o ri
vivil a saat e vaxa ne pife malaan
sena mataa ina siak taakis aamove.
12 Nenia, ne fuuna falfaal a yaan
taragua ti lana yaan pisiguak e ne
tatavai xe siim pana fasangafiluaana
maana mo xapiak aava ne siaxe.'
13 "Taasaxa mataa ina siak taakis
a tigina lasuun fadak. Nane tig-
ina pana mangilan e pife kaalum
xe laa'ui la xunavata. Nane sip a
famarena e a kuus, 'Piran muluxau,
ne mataa saat.'
14 "Lavaxa, ne xuus nami o a mataa
aanabe' ina siak taakis, nane sang
mon a ta'ulan a lifu lotu pana luaian
la xunus ina. Senaso nane aava
lamon falavai nane xa, a Piran i taa
lamon fasivie e nane aava lamon
fasivi nane xa, a Piran i taa fatiginei
fataxe."

Na Yesus Xuvul Pana Mu Rafulak Modak

Mt 19:13-15; Mk 10:13-16

15 Saxano rabuna ri taxa lisan a
mu rafulak siri xe si Yesus talo i taa

* **17:29:** Salfa a mo malaan sena vebit aava mafiu e nuk a tana rabuna.

tao nari. Layaan a mu fefeng sina ri xalume, ri baras nari. 16 Taasaxa na Yesus a xel a mu rafulak xe sina e a kuus, “Turoxoian a mu rafulak xena filimaan xe siak e muta ti votan nari senaso a fatataganan sina Piran ve siri. 17 Ne kuus tuuna, nase' ta mataa a pife namkai malaan sena lak dak, i taa pife waan lana fatataganan sina Piran.”

A Mataa Piran A Vubuxan A Toyan Xe Vulai
Mt 19:16-29; Mk 10:17-30

18 A saxa matalava a fine, “Mataa roxo ina fepitaa ne taa vil a so xena siak a toyan xe vulai?”

19 Na Yesus a suie, “Xenaso no xaliau pana mataa roxo? Pi ta mataa roxo, a Piran sang mon a roxo. 20 No texaas sena mu vuputkai: muta femilungai pana vilaana ina tamaian, muta punuk mataa, muta fenau, muta kuus xakaavang bit e suai faagut se ninaam nare tamaam.”

21 E a matalava aave a kuus, “Nenia, ne fo vil malaan maane ti lana modaxan siak.”

22 Layaan na Yesus a langaie, a suie, “Saxa vilaana a malit lunai. Faasot pana maana mo xapiak siim e tavai a mu valagof pana faat ina e nano, no taa toxan a fafanaian xaves paaliu la xunavata. E mui, maa usiau.”

23 Layaan a mataa aave a langaie, nane kanamsaat senaso nane ve a mataa piran pana fafanaian xaves paaliu. 24 Na Yesus a kaalum xe sina e a kuus, “A mo lagaf paaliu layaan a mataa piran a vubuk waan lana fatataganan sina Piran Tuuna. 25 A tuuna, a ‘kaamel’ aava tiir molava sena ‘hos’, a fexaxaas sena laak xe lana valof ina niil paamuina mataa piran i taa laak xe lana fatataganan sina Piran Tuuna.”

26 Nari aava ri langaie ri fine, “Nase' a fexaxaas sena fakaxupan?”

27 E na Yesus a sui nari, “A so ta mo a matatuuna a pife fexaxaas sena vile a Piran a fexaxaas sena vile.”

28 Na Pita a xuuse, “Maam fo ta'ulan a maana mo simaam xena usiaan nano.”

29 E na Yesus a kuus xe siri, “Ne kuus tuuna, nase' ta mataa a ta'ulan a lifu o tefin o mu tina o mu vasaana o mu rafulak sina xena vil a faisok sina Piran 30 i taa siak a maana mo xaves naboxo lana yaan aanabe' e mui vaxa lana toyan vulai xe vulai.”

Na Yesus A Ferawai Fulaa Pana Maatan Sina
Mt 20:17-19; Mk 10:32-34

31 Na Yesus a xel patak a mu yaamut sangafilu saxa pana taragua sina e a xuus nari, “Taara taa laak xe Jerusalem e a maana mo aava mu rabuna ina kuus fatuxai fo kala pana sena Natuna Mataa, ri taa savat la matavas. 32 A mu rabuna aava ri pife Juda ri taa tao fatateaxe e ri taa sarak sena; ri taa kuusan pengane; ri taa xanuse; ri taa inise e ri taa punuxe. 33 E la fatalatulaana yaan i taa to fa'ulaa.”

34 A mu fefeng aave ri pife masam pana ferawaian aanabe' senaso a malasuf ina a funan xaseri e a lamonan siri a sotuk.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Piif La Salan Xe Jeriko
Mt 20:29-34; Mk 10:46-52

35 Layaan na Yesus taxa savatmaan pe Jeriko, a saxa mataa matana piif taxa nai la xasing ina salan. E i taxa fenung faat o xasano mo. 36 Layaan nane langai a ling ina malila aava ri taxa sangas et, nane fiai ri taxa so. 37 E ri xuuse, “Na Yesus ti Nasaret i taxa filimaan.”

38 E nane xukulai, “Yesus, Lak si Devit, muluxau.”

39 Nari aava ri sangas paamuin a malila, ri barase e ri xuuse o i taa nai kasam. Taasaxa nane xukulai faagut maan, “Lak si Devit, muluxau.”

40 Na Yesus a tigina e a xuus faagutan a rabuna o ri taa lisanmaane. Layaan a maa savat faasilak la tana, na Yesus a fine, 41 “No vubuk rao ne taa vil a so xaanum?”

E nane suie, “Memai, ne buk kaalum.”

42 Na Yesus a xuuse, “Monabe' mon kaalum. A namkaian siim fo vil faroxoi nano.” 43 Fataapus nane fexaxaas sena kaalum e a usi na Yesus

e i taxa lo kuus fati a isina Piran. Layaan a mu rabuna ri xalume, nari vaxa ri kuus fati a isina Piran sait.

19

Na Sekias A Namkai Se Yesus

1 Na Yesus a laak la bina Jeriko e i taxa falet vuak lana. 2 Saxa mataa piran aava paamua ina mu rabuna ina siak taakis, i taxa waan pave, isina na Sekias. 3 Nane buk xalum na Yesus taasaxa nane ve a mataa xaxaalif e pife fexaxaas sena xalume sena malila. 4 Nane texaas sena salan aava na Yesus i taa sangas et lana e voxo nane fala paamu e fe fani a wai sikamo xena xalumaana.

5 Layaan na Yesus a savatmaan lapaana wai aave a kaalum xe laaˈui e a kuus xe sina, “Sekias, sivimaan monabeˈ mon. Ne taa waan xuvul pama tanin.” 6 Nane sivimaan fataapus e a kas a lifu sina xe si Yesus pana faamamaasan.

7 A mu rabuna xapiak ri xalum a vilaana si Yesus e ri ferawai lilimugai, “Nane fo laak xe lana lifu sina saxa ‘mataa fafasaal’.”

8 Taasaxa na Sekias a tigina e a ferawai xe sina Memai, “Kaalum Memai, monabeˈ mon ne taa tavai a mu valagof pana xavil ina maana mo siak. E tamo ne fo suaxan a mataa e ne siak a maana mo sina, ne taa lisan faˈuli fatalafaatan a mo aave.”

9 Na Yesus a xuuse, “Tanin, a mu rabuna lana lifu aanabeˈ ri fo fakaxupan senaso a mataa aanabeˈ vaxa a lak si Abrahem. 10 A Natuna Mataa maa savat nabeˈ xena sengaana mu rabuna aava ri fo milung xena fakaxup nari.”

A Ferawaian Paap Pana Faat Sangafilu

Mt 25:14-30

11 Na Yesus taxa savat faasilak xo la bina Jerusalem e a mu rabuna ri lamon o a fatataganan sina Piran i taa savat monabeˈ mon. E voxo layaan a malila ri taxa langai faagut lunai na Yesus a ferawai paap xe siri.

12 Nane kuus, “A saxa mataa piran a falet lasuun xe la xasa bina talo i taa siak a ngavuk ina paamua king. E mui i taa ulaamaan. 13 Paamuina paanan sina nane xel faxuvul a mu sisiak sangafilu sina e tavai nari saxa saxa pana K1000 e a xuus nari o ri taa faisok pana e falavaie fefexaxaas a yaan i taa ulaa.

14 “Taasaxa mu rabuna la fatataganan sina ri baiane e ri feng a mu matalava siri o ri taa usie xe la bina lasuun xena kuus o ri baian nane i taa paamuian nari.

15 “Taasaxa mataa piran aave a faˈisinan pana paamua king siri e a ulaa xe la bina sina. Layaan nane savat, a xel faxuvul a mu sisiak sina xena texaas o ri fo faisok malaafaa pana mu faat sina.

16 Saxa maa xuuse, ‘Matalava, no tavaiau pana K1000 e naboxo ne fo siak a K10,000 xaanum.’

17 “E a mataa piran aave a xuuse, ‘A faisok roxo paaliu! Nano, no sisiak roxo. No fo faxatang faroxoi a valafaat siak e voxo ne texaas o ne fexaxaas sena tavai tuunei nano pana faisok lava ina paamuian a bina sangafilu.’

18 “A fataraguiaana sisiak maa savat e a xuuse, ‘Matalava, pana K1000 siim ne fo fasavat a K5000 xaanum.’

19 “E a mataa piran aave a kuus, ‘Lavaxa nano, no taa paamuian a bina pama.’

20 “E a xasa sisiak maa savat sina e a kuus, ‘Matalava, ne fo tao fatateak a K1000 siim. Ne fune lana marapi. 21 Ne mataut sema senaso nano ve no mataa tateak. No siak tapin a mo aava pife siim e no siak faxuvul a mo no pife xapise.’

22 “A mataa piran sina a suie, ‘Ne taa tiis nano pana ferawaian siim! Nano, no sisiak saat. No texaas o ne mataa tateak, bo? Ne fuuna siak tapin a maana mo aava pife siak e ne fuuna siak faxuvul a maana mo ne pife xapise, bo? 23 Xenaso no pife fawaan a faat siak lana lifu ina faat talo layaan ne ulaamaan ne taa siaxe pana mamareiai ina?’

24 “E nane ferawai xe siri aava ri taxa tigina faasilak, ‘Siak tapin a K1000 sina e tavai a sisiak aava toxan a K10,000 pana.’

25 “E nari, ri kuus, ‘Taasaxa Mata-
lava, a sisiak aave xo fo toxan a
K10,000.’
26 “E a mataa piran a kuus, ‘Ne
xuus nami o nasel ta mataa a toxan
a mo i taa siak a xasano mo fulaa.
Taasaxa, nane aava piau ta mo, a mo
modak aava nane toxane, i taa siak
tapinan xasena. 27 E naboxo, a mu
xaiyaas siak aava ri bai o nenia, ne
taa paamuian nari, lisanmaan nari e
punuk nari la mataak.”

A Mu Rabuna Ri Faamamaas Pana Laaxan Si Yesus Xe Jerusalem
Mt 21:1-9; Mk 11:1-10; Jn 12:12-15

28 Layaan na Yesus fo kuus xapiak
malaan nane sangas laak paamua xe
la bina Jerusalem. 29 Layaan i taxa
savatmaan xe la ro bina, Betfas nare
Betani aava re waan la put modak
ri xalie pana Put Olif, nane feng
a ro fefeng sina e a kuus xe sire,
30 “Falet fatak xe la bina aapave e
layaan me laak lana me taa tingin a
saxa ‘donki’ aava piau ta mataa fo
nai xuluna. Muluse e lisanmaane
xe nabel. 31 Tamo ta mataa i taa
fin name, ‘Xenaso me taxa mulus
tapine?’ Me taa xuuse, ‘A Memai a
vubuxane.”
32 Nare aava nane fo feng nare, re
tingin a maana mo malaan sena ku-
usan sina. 33 E layaan re taxa mulus
a natuna ‘donki’, a mu mataa tafuna
‘donki’ aave ri fin nare, ‘Xenaso me
taxa mulus a ‘donki’?’
34 E re suie, ‘A Memai a vubuxane.’
35 Re ulaamaan pana xe si Yesus e
re xafut a mina natuna ‘donki’ pana
marapi ina xakaafutan sire e re fanei
na Yesus xuluna. 36 Layaan i taxa
falet, a mu rabuna ri sului a marapi
siri la salan.
37 Layaan nane maa savat faasilak
la salan aava sivi xe la Put Olif, a
malila ina mu fefeng sina ri tangpat
pana kuus fati a isina Piran. Ri
xukulai faagut pana faamamaasan
sena maana mo fa'ipul ri fo xalume.
38 Ri kuus,
“A Piran King aava savat lapaana isi
Memai, a naian sina i taa roxo
paaliu.” *Yng 118:26*
“A luaian taxa waan la xunavata e
a suaian molava piis xe sina
Piran aava waan la xunavata.”
39 Saxano Ferasi la palou ina malila
ri xuus na Yesus, “Mataa ina Fepitaa,
baras a mu fefeng siim.”
40 Taasaxa na Yesus a sui nari, “Ne
xuus nami o tamo nari, ri taa kasam
a mu faat la xavala ri taa xukulai
pana faamamaasan.”

Na Yesus A Muluk Na Jerusalem

41 Nane taxa sivi xe pe Jerusalem e
layaan a xalume, nane tangiis soxote
42 e a kuus, “Monabe' mon a luaian
xe vulai fo savat la taam. Taasaxa
nano, no pife texaas sena. No tisuie
e naboxo fo liu nano. 43 Lana yaan
xe mui a mu xaiyaas siim ri taa
xaf faxuvul a xavala la tana vaabat
siim. E ri taa fakaliuan nano e ri taa
tivotan a xakaavangan sina xasano
rabuna xasema. 44 Ri taa kawaasan
nano e a mu rabuna aava ri taxa
waan lana vaabat siim. Piau ta faat i
taa waan xuluna xasa faat senaso no
ngalngolan a yaan layaan a Piran a
savat xena fakaxup nano.”

Na Yesus A Falet Xe La Tang Lifu Lotu
Mt 21:12-16; Mk 11:15-18; Jn 2:13-16

45 E mui nane laak la tang lifu lotu
e fe xup tapin a mu rabuna ina faasot
lana. 46 E a kuus, “Lana Xakalayan
Taap a kuus, ‘A lifu siak ve a lifu ina
fenungan.’ *Ais 56:7*
taasaxa ‘sena vilaana simi ri xalie
pana nobina ina fufunai sina mu
rabuna fafenau.’ *Jer 7:11*
47 A maana yaan xapiak nane taxa
fepitaa lana lifu lotu aave. Taasaxa
mu paamua priis, mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai e mu mata-
lava, ri taxa lo seng ta salan xena
punuxaana. 48 Taasaxa ri pife fexax-
aas sena vile senaso a mu rabuna ri
buk langai vulan a ferawaian sina.

20

Ri Fiai O A Tateaxan I Yesus A Savat Ti Faa
Mt 21:23-27; Mk 11:27-33

1 Saxa yaan pe la lifu lotu, layaan
na Yesus i taxa fapiti a mu rabuna e
kuusan famatavas a Lagasai Roxo, a
mu paamua priis e mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai xuvul pana
mu matalava, ri maa savat sina 2 e
ri xuuse, “Xuus tuunei nemaam, la-
paana tateaxan iseˈ no taxa vil a
maana mo aanabeˈ? Naseˈ tuuna a
tavai nano pana tateaxan aanabeˈ?”
3 Nane sui nari, “Nenia vaxa, ne
buk fin nami pana saxa mo. Xuusau,
4 a fasufan si Jon a savat ti laaˈui la
xunavata o sina matatuuna?”
5 Ri feferawai la palou iri e ri
kuus, “Tamo taara taa kuus o a savat
ti laaˈui la xunavata, i taa fin ne-
taara, ‘Xenaso mi pife namkai sena?’
6 Taasaxa tamo taara taa kuus o ‘sina
matatuuna’ a mu rabuna ri tamaa
soxoi netaara pana faat senaso ri
namkai se Jon va mataa ina kuus
fatuxai.”
7 E voxo ri suie, “Maam pife texaas
o a savat ti faa.”
8 E na Yesus a kuus, “E nenia vaxa
ne taa pife xuus nami o ne taxa vil a
maana mo aanabeˈ lapaana tateaxan
iseˈ.”

A Ferawaian Paap Pana Mu Rabuna Faisok Ina Uma Wain
Mt 21:33-46; Mk 12:1-12

9 Na Yesus a xuus a mu rabuna
pana ferawaian paap aanabeˈ: “Saxa
mataa a xapis a uma wain sina e
a turoxoian a xasano rabuna xena
faxatange. E nane fe paan xe lasuun
la saxa bina e fe waan pana mariaas
xaves. 10 La yaan ina siak faxu-
vul a mu xalana wain nane feng a
saxa sisiak sina xe siri xena siaxaana
saxano xalana wain xana. Taasaxa
rabuna ina faxatangaana uma aave,
ri sipe e ri feng tapin paloue. 11 A
mataa aave a feng a xasa sisiak sina
fulaa e nane vaxa ri fesipe e ri vil
famangile. E ri feng tapin paloue.
12 A mataa aave a feng a fatalatu-
laana sisiak sina e ri sip faagutane e
ri tapine.
13 “E a mataa tafuna uma aave a
kuus, ‘Ne taa vil a so? Aa! ne taa
feng a lak tomexaan siak aava ne
vubuxan xasingite. Naak ri taa suai
sena.’
14 “Taasaxa layaan a mu rabuna
ina faxatangaana uma ri xalume ri
ferawai e ri kuus, ‘A lak tomexaan
aanabeˈ ve a lak tuaan. I taa siak a
maana mo xapiak si tamana. Taara
taa punuxe xena siaxaana maana
mo aave.’ 15 E voxo ri tapine xe
lamalei e ri ngaapunuxe.”
E na Yesus a fin nari, “A mataa
tafuna uma aave i taa vil a so xe siri
aava ri taxa faxatang a uma? 16 Ne
xuus nami, a mataa tafuna uma aave
i taa ngaapunuk nari e i taa tavai
a xasano rabuna pana uma wain
sina.”
Taasaxa layaan a rabuna ri lan-
gaie, ri kuus, “Piau, i muta vil
malaane!”
17 Na Yesus a kaalum fatak xe siri
e a fiai, “Lavaxa, lana Xakalayan
Taap a so ta malasuf a waan lapaana
ferawaian aanabeˈ:
“A faat aava mu rabuna ina vavesai
ri baiane, a faat naang xo fo
savat pelalava.” *Yng 118:22*
18 A mu rabuna sasaxayai aava ri
poxo xuluna faat aave ri taa tugu-
rum taasaxa nane aava faat aave a
poxo xuluna, i taa tamimit.” 19 A mu
rabuna ina fepitaa pana vuputkai
xuvul pana mu paamua priis, ri seng
a salan xena pis fatapusan na Yesus
senaso ri texaas o nane fo ferawai
seri pana ferawaian paap aanabeˈ.
Taasaxa ri matautan a mu rabuna.

Ri Fiai Pana Maraanaana Taakis Si Sisaa
Mt 22:15-22; Mk 12:13-17

20 Ri taxa waan bang a yaan fa-
tak xena pisaan na Yesus e voxo ri
feng a rabuna xena falet xe sina
malaan sena rabuna roxo. Ri vubuk
rao ri taa familung na Yesus pana
ferawaian sina. Tamo nane taa vil
malaane ri fexaxaas sena lisane xe
sina paamua siri ti Rom talo i taa
waan lapaana gutan sina. 21 E voxo
ri fin na Yesus, “Mataa ina Fepitaa,
maam texaas o no fuuna ferawai e
fepitaa pana maana mo aava fatak e
no fapiti fatak a rabuna pana salan
tuuna sina Piran e no pife lamon o

nase' pana isin lava. 22 Xuus ne-
maam, a mo roxo taara taa maraan
a taakis si Sisaa o piau?"

23 Na Yesus fo texaas sena bitan siri
e a kuus xe siri, 24 "Faxalitau pana
saxa faat. A xaxaalua xuvul pana
xakalayan sise' taxa waan xuluna?"

25 Ri suie, "Si Sisaa."

E nane xuus nari, "Lavaxa, tavai
na Sisaa pana maana mo sina e tavai
a Piran pana maana mo sina."

26 Ri pife fexaxaas sena familunge
pana ferawaian sina la matana
rabuna. E ri ipul sena susuaa sina
e ri fexanakut.

A Fiaian Pana To Fa'ulaian Ti La Maatan
Mt 22:23-33; Mk 12:18-27

27 Saxano Sedusi ri maa savat si
Yesus. (Nari, ri fuuna kuus o piau
ta to fa'ulaian ti la maatan.) E ri
kuus, 28 "Mataa ina Fepitaa, na Moses
fo xalei a vuputkai aanabe' xataara:
tamo mataa a maat tapin a tefin e
piau ta rafulak, a tina aava taxa to
lunai, i taa tamai sina tefin aave e
i taa fasavat a lak xa tina aava fo
maat. 29 Lavaxa, a toxan a fetinan
pisiguak e saxa a tamai sina saxa
tefin. Nane maat tapine pana piau ta
lak. 30 A fataraguiaana tina a tamai
sina tefin aave e nane vaxa a maat
pana piau ta lak. 31 A fatalatulaana
tina vaxa a maat tapine e malaan
seri pisiguak xapiak ri maat e ri piau
ta lak. 32 E mui a tefin naang xo a
maat. 33 Lavaxa, lana yaan ina to
fa'ulaian ti la maatan a tefin aave i
taa naasase' tuuna? Nari pisiguak
xapiak aave ri tamai sina."

34 Na Yesus a sui nari, "A mu
rabuna ti tanin ri taxa tamai.
35 Taasaxa nari aava Piran a lamon
faroxo pari xena fatatoi fa'uli nari ti
la maatan lana yaan i taa savat, ri taa
pife tamai. 36 Nari, ri malaan sena
mu angelo senaso ri taa pife maat
taasaxa ri mu rafulak sina Piran
senaso ri fo to fa'ulaa ti la maatan.
37 Na Moses a faxaalit famatavas
pana to fa'ulaian ti la maatan. Lana
xuuskuus ina latan i taxa raam, nane
ferawai pana Piran malaan: 'Nane
ve a Piran si Abrahem, a Piran si
Aisaak e a Piran si Yaakop.' *Tln 3:6*
38 Nane pife Piran sina mu mamaat,
piau. Nane ve a Piran sina mu
rabuna aava ri taxa to e la matana
Piran a mu rabuna xapiak ri taxa to."

39 Saxano rabuna ina fepitaa pana
vuputkai ri kuus, "A susuaa roxo,
Mataa ina Fepitaa!" 40 E pi ta saxa a
fine pan' ta mo fulaa.

A Mataa Failai A Lak Sise'?
Mt 22:41–23:7; Mk 12:35-40

41 E na Yesus a kuus xe siri,
"Malaafaa a rabuna ri kuus o a
Mataa Failai a lak si Devit? 42 Senaso
lana mu Yanganan, na Devit xa a
kuus:

> 'A Memai a kuus xe sina
> Memai siak, "Nai su' la pa-
> muaan siak 43 fefexaxaas
> a yaan ne timin a mu
> xaiyaas siim lapaana
> kaam malaan sena vena
> vaapaas." ' *Yng 110:1*

44 Na Devit a xalie pana 'Memai'.
Malaafaa nane a lak si Devit?"

45 Layaan a mu rabuna taxa lan-
gai, na Yesus a xuus a mu yaamut
sina, 46 "Faxatang sena mu rabuna
ina fepitaa pana vuputkai. Ri fuuna
famaus a tari pana marapi modus
xena sangas xolai e ri vubuk o a mu
rabuna ri taa suai seri. E vaxa ri buk
nai la vepen lava lana lifu ina faxu-
vulan e lana mu fenamo. 47 Ri pife
lamon faroxo pana lutefin nakmaal e
ri kawaasan a waanan siri e mui ri ti
fenung faxaarus talo a rabuna ri taa
xalum nari. A mu rabuna malaan,
a Piran i taa fakasanam faagutan
nari."

21

A Tatavai Sina Saxa Tefin Nakmaal
Mk 12:41-44

1 Layaan nane kaalum xolai, nane
xalum a mu mataa piran aava ri
taxa timin a tatavai siri lana mo
ina tifiaana maana tatavaian la lifu
lotu. 2 Nane xalum a saxa tefin
nakmaal vaxa i taxa tatavai pana
ro faat modak paaliu. 3 Na Yesus
a kuus, "Ne xuus tuunei nami, a

tefin nakmaal aanabeˈ a tatavai pana mo molava paaliu sena xasanofuna xapiak. 4 Senaso nari mu piran, ri tatavai pana xavil mon ti lana fafanaian siri. Taasaxa nane ve a tefin valagof e a tatavai pana maana mo xapiak sina.”

Na Yesus A Ferawai Pana Maana Mo I Taa Savat La Fataxapiak Ina Yaan

Mt 24; Mk 13; Mt 10:17-22

5 Saxano fefeng si Yesus ri taxa lo ferawai pana xakaaluman aava magaaf faroxo ina lifu lotu. A lifu aave ri famaus faroxoi paaliuane pana maana faat roxo e pana maana tatavaian roxo malaan sena ‘gol’. 6 Taasaxa na Yesus a kuus, “A mo mi taxa xalume naboxo, saxa yaan i taa filimaan e mi taa pife xalum ta saxa faat ina i taa mati laaˈui xulunˈ ta xasa faat, nari xapiak ri taa tagalas xe lapia.”

7 E ri fine, “Mataa ina Fepitaa, laso ta yaan tuuna a maana mo aanabeˈ ri taa savat? E a so ta mo i taa fakalimaan a yaan layaan a maana mo aanabeˈ ri taa savat?”

8 E nane sui nari, “Faxatang faroxo ulaa ri tamaa bit nami. Senaso a maana rabuna xaves ri taa filimaan lapaana isaak e ri taa kuus o ‘Nenia ve ne Mataa Failai’, e ‘A yaan ina kawaasanan ve i taxa faasilak.’ Ai, taasaxa muta usi nari. 9 E layaan mi taa langai pana maana fevisan, muta mataut. A maana mo aanabeˈ ri taa savat paamua taasaxa fataxapiak ina yaan i taa pife savat monabeˈ mon.”

10-11 E mui nane kuus xe siri, “A maana mu bina ri taa fevisan nari. Ri taa toxan a maana maraˈulia molava, a song molava e a maana buk giisan lava ri taa savat la maana mu bina. E ti laaˈui la xunavata a maana mo famataut e maana fakalimaanan molava ri taa savat.

12 “Paamuina yaan aave ri taa yot nami e ri taa vil pengan nami. Ri taa lisan nami xe lana mu lifu ina faxuvulan e lana bina ina vipisan. Ri taa fatiginei nami la nona mu king e mu paamua ina gavamen sena isaak mon. 13 E voxo mi fexaxaas sena xuus nari pana maana faisok sina Piran. 14 Taasaxa, lana lamonan simi mi muta lamon faaxaves pana so ta mo mi taa kuusane. 15 Senaso ne taa tavai nami pana ferawaian e texaasan aava mu xaiyaas simi ri taa pife faaxolusane. 16 A mu tamami e mu ninami, mu timi e mu fesing simi ri taa pet lisan nami e saxanofuna imi ri taa punuk nami. 17 A mu rabuna xapiak ri taa baian nami senaso mi namkai sega. 18 Taasaxa mi taa waan faroxo; piau ta fui la putumi i taa malit. 19 Tamo mi taa tigina fatateak vulai lana namkaian simi, mi taa siak a toyan xe vulai.”

Na Yesus A Ferawai Pana Kawaasanaan Na Jerusalem

20 “Layaan mi xalum a mu rabuna ina rawen, ri taxa kaliuan na Jerusalem, mi taa texaas o a yaan ina kawaasanaana fo faasilak. 21 Lana yaan aave a mu rabuna ti la maana mu bina pe Judia aava ri taxa fakaliuan na Jerusalem, ri taa sinuf xe xuluna maana mu put e nari aava ri waan pe Jerusalem, ri taa taˈulan a bina aave. Nari aava ri taxa waan lamalei se Jerusalem ri taa pife laak xe lana. 22 Senaso a yaan ina fakasanaman aanabeˈ a yaan aava mu rabuna ina kuus fatuxai, ri fo ferawai pana. 23 A lagafan molava paaliu i taa savat sina lutefin ri tiva e nari aava ri taxa fasus a rafulak siri. Sena maraleian sina Piran xe siri mu Juda i taa toxan a maana lagafan molava paaliu ri taa savat. 24 Ri taa punuk nari lana fevisan. E ri taa yot nari e lisan nari xe la bina ina vipisan la maana bina xapiak. A rabuna aava ri pife Juda, ri taa paasan xolan na Jerusalem fefexaxaas a yaan aava Piran fo kuusane.

25 “I taa toxan a maana fakalimaanan lana ngaas, fulun e la maana vapara. Xuluna xavala a mu rabuna ri taa mataut e ri taa pife texaas o malaafaa a xaing i taxa tibur falava. 26 A mu rabuna xapiak ri taa maat faxavil pana matautan layaan

ri xalum a maana mo ti laa'ui la vata ri taxa radakui senaso ri pife texaas sena so ta mo i taa savat la xavala. 27 Lana yaan aave ri taa xalum a Natuna Mataa i taxa filimaan lana vata pana gutan e pana malang molava paaliu. 28 Layaan a maana mo aanabe' ri taxa savat, tigina fatateak lana namkaian simi senaso a fakaxupaan nami i taxa filimaan faasilak."

29-30 Nane xuus nari pana ferawaian paap aanabe': "Layaan mi xalum a novala taxa rul mi texaas o a yaan ina fenamo i taa savat. 31 E layaan mi xalum a maana mo aave ri taxa savat, mi taa texaas o a fatataganan sina Piran fo faasilak.

32 "Ne kuus tuuna xe simi o a mu rabuna xapiak aanabe' ri taa pife malit xapiak paamuina yaan a maana mo aanabe' ri taa savat. 33 A xunavata e xavala re taa taxapus, taasaxa maana ferawaian siak ri taa waan vulai.

34 "Faxatang faroxo! A pife roxo tamo no taa lalamon faagut sena maana mo ti la xavala malaan sena mu fenamo, numaana raarum tateak e a maana lagafan ina toyan nabe' e a yaan aave i taa savat fa'ipulan nano malaan sena vio aava sangas vaang laak marasaxa lana filung. 35 A maana mo aanabe' i taa savat e piau paaliu ta mataa i taa sinufane. 36 E voxo, faxatang faroxo vulai e fenung talo no fexaxaas sena sinufan a maana mo aava i taa savat e no taa tigina la nona Natuna Mataa."

37 Maana yaan xapiak na Yesus taxa fepitaa la lifu lotu e maana vung nane ta'ulai xena falet xe xuluna Put Olif. 38 E la paanen lolof a maana rabuna xaves ri fuuna savat soxote xena langaiaana fepitaian sina pe lana lifu lotu.

22

1 Faasilak naboxo a yaan ina Fenamo ina Bret A Piau Ta Yiis aava ri xalie pana Paaliuan, i taa savat. 2 A mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai, nari xapiak ri mataut sena malila e voxo ri vubuk rao ri taa punuk fun na Yesus.

Na Judas A Turoxo Pana Pet Lisanaan Na Yesus

Mt 26:2-5; Mk 14:1,2,10,11

3 E mui na Judas aava ri xalie pa Iskeriot, a saxa ti la palou ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, na Setan a lam la xunus ina. 4 E voxo na Judas a falet e fe ferawai xuvul pana mu paamua priis e mu matalava aava ri faxatang a lifu lotu. Ri ferawai pana malaafaa i taa pet lisan na Yesus xe siri. 5 Nari, ri faamamaas e ri kuus o ri taa tatavai xe sina pana faat. 6 Na Judas a turoxo pana e seng xo ta salan xena pet lisanaan na Yesus xe siri talo rabuna ri taa vungut sena.

Na Yesus A Faigot Pana Nganaana Fenamo Ina Paaliuan

Mt 26:17-35; 20:25-28; Mk 10:42-45; 14:12-31; 1 Kr 11:23-25; Jn 13:21-30,37,38

7 La fena Paaliuan a yaan ina punuk a sipsip xena fenamo a savat. 8 E na Yesus a feng na Pita nare Jon pana fefasaian aanabe', "Falet e fe faigotan a fenamo ina Paaliuan talo taara fexaxaas sena fangan."

9 E re fine, "Maame taa faigotane faa?"

10 E nane sui nare, "Layaan me taxa laak la bina, saxa mataa aava i taxa yaas a mo ina raarum, i taa fasusui name, usie e laak lana lifu aava i taa laak lana 11 e xuus a mataa tafuna lifu, 'A Mataa ina Fepitaa i taxa fiai pana faa ta nobina ina nganaana Paaliuan xuvul pana mu yaamut siak?' 12 E nane taa faxalit name pana nobina roxo e pave me taa faigotan a maana mo."

13 Re falet e a maana mo a savat fexaxaas malaan se Yesus fo xuus nare pana e re faigotan a fenamo ina Paaliuan.

14 A yaan fatak xo a savat e na Yesus a nai la vepen sina la ivin xuvul pana mu yaamut. 15 Nane xuus nari, "Ne vubuk temasaat o ne taa fangan lana fenamo ina Paaliuan aanabe' xuvul pami paamuina

maasaxan siak. 16 Senaso ne xuus
nami, ne taa pife ngan fulan a fan-
ganan malaan fefexaxaas taara taa
fangan faxuvul fulaa la fatataganan
sina Piran."
17 E mui na Yesus a siak a lisa
e fenung xe sina Piran pana e a
kuus, "Siak a lisa ina wain aanabeˈ
e fepatoxane la palou imi. 18 Ne
xuus nami o ne taa pife num fulan
a wain aanabeˈ fefexaxaas a yaan a
fatataganan sina Piran i taa savat la
matavas."
19 E mui nane siak a nebret e fe-
nung xe sina Piran pana e viaxe e
tavai nari pana e a kuus, "Nabeˈ ve a
vipin siak aava ne taxa tatavai pana
xami. Usi a vilaana aanabeˈ xena
lamon faˈuliau."
20 E lamina fanganan, nane tao a
lisa ina wain e a kuus, "A lisa ina
wain aanabeˈ a kuus turoxoian faˈui
sina Piran e ne taxa kuus turoxo sena
pana ria iga aava i taa talatiu xami.
21 Taasaxa kaalum, a saxa aava i taa
pet lisanau naboxo i taxa waan nabeˈ
la palou itaara. 22 A Natuna Mataa i
taa maat senaso a Piran xa fo lamon
faati pana, taasaxa ne taxa muluk
marasaxain a saxa aava i taa pet
lisanau." 23 E mui ri fefiai xolai naseˈ
tuuna ti la palou iri i taa vil a mo
aanabeˈ.

A Fegagelaian Pana Naseˈ A Mata-lava

24 A mu yaamut ri fegagelai o naseˈ
ti la palou iri i taa matalava siri. 25 E
na Yesus a xuus nari, "A mu piran
sina rabuna ri fuuna paamuian a
rabuna pana gutan e a mu paamua
pana tateaxan ri xalian pana 'Fesing
sina Rabuna'. 26 Taasaxa vilaana
aanabeˈ pife vilaana simi, piau! A
matalava simi i taa malaan sena lak
e a paamua simi i taa xakaavang
malaan sena sisiak. 27 Naseˈ a mata-
lava? A saxa aava nai fangan o a
saxa aava tigina faasilak xena sisiak
xe sina? A mataa aava taxa nai
fangan, bo? Taasaxa nenia, ne waan
la palou imi malaan sena sisiak mon.
28 Nami, mi fo waan xuvul paga lana
matafanan siak. 29 Na Tamaang a
tavaiau pana ngavuk ina Memai e
voxo ne fexaxaas ne taa tavai nami
pana sait. 30 E mi taa fangan e num la
ivin lana fatataganan siak e vaxa mi
taa nai la vena Memai xena tiisaana
pabung sangafilu saxa pana taragua
sina mu Israel.

Na Yesus A Kuus Famatavas Pana Faaxolusan Si Pita

Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jn 13:36-38

31 "Saimon, Saimon, langai! Na
Setan a vubuk rao i taa valam nano;
i taa fepatoxan nano malaan sena
kam e a xawa, a xavil ina i taa waan
e a xavil ina no taa tapine. 32 Taasaxa
ne fo fenung pama, Saimon, talo a
namkaian siim i taa pife poxo. E
layaan no ulaa xe siak, fagut a mu
tiam."
33 Taasaxa na Pita a suie, "Memai,
ne taa vipis e maat xuvul pama."
34 Na Yesus a suie, "Ne xuus nano,
Pita, a pura taa pife taliskukuk lunai
e no taa faaxolusanau faatalatul."
35 E na Yesus a fin nari, "Layaan ne
feng nami xe la nu bina e mi piau ta
faat o marapi o 'slipa', a maana mo
simi a fexaxaas o piau?"
E ri suie, "A fexaxaas."
36 E nane xuus nari, "Taasaxa
naboxo, tamo no toxan ta faat, siaxe
e taaxanum ta bi, e tamo no piau ta
pinis, faasot pana marapi siim xena
maraan taaxanum. 37 A Xakalayan
Taap a kuus, 'Ri xalie pana mataa
fafaasaal.' *Ais 53:12*
A mo aanabeˈ i taa savat la matavas
sega. Aang, a lagasai sega i taxa savat
la matavas monabeˈ mon."
38 E a mu yaamut ri kuus, "Kaalum
Memai, a toxan a pinis taragua."
E nane sui nari, "A fexaxaas."

Na Yesus A Fenung Xuluna Put Olif

Mt 26:36-46; Mk 14:32-42

39 Na Yesus a taˈulan a bina e falet
xe la Put Olif malaan sena vilaana
sina e a mu yaamut sina ri usie.
40 Layaan ri savat pave a xuus nari,
"Fenung talo mi taa pife poxo lana
tatafangan." 41 Nane taˈulan nari,
taasaxa pife lasuun temasaat, e fe
bukaak e fenung, 42 "Tamaang, tamo
no vubuxane, siak tapin a lisa ina

maasaxan aanabeˈ i taa savat xulok. Taasaxa pife vubuxanan siak i taa savat, a vubuxanan siim.” 43 A angelo ti laaˈui la xunavata a savat xe sina e fagute. 44 E lana mimilisaatan molava paaliu sina nane fenung faagut fulaa e a maxarafan sina, malaan sena ria, taxa poxo xe lapia.

45 Nane fataxapin a fenungan sina e tamasiak e ulaa xe sina mu yaamut e fe tingin nari ri taxa matef senaso ri maagus pana mimilisaatan siri. 46 Nane fin nari, “Senasou mi taxa matef? Para e mi fenung talo mi taa pife poxo lana tatafangan.”

A Pisaan Na Yesus
Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jn 18:3-11

47 La fena ferawaian sina a malila ri savat xuvul pa Judas, a saxa ti la palou ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua, e i taxa paamuianmaan nari. Nane sangasmaan xe si Yesus xena ngusaana. 48 Taasaxa na Yesus a fine, “Judas, no taxa pet lisan a Natuna Mataa pana fengusan, bo?”

49 Layaan a fefeng si Yesus ri xalum a so ta mo i taxa savat, ri kuus, “Memai, taara taa fevis pana pinis sitaara?” 50 E a saxa a sip a sisiak sina priis lava e patal a tangana la pamuaan.

51 Taasaxa na Yesus a suie, “Mune.” E nane tao faroxoi a tangana sisiak aave.

52 E mui na Yesus a ferawai xe sina mu paamua priis, mu paamua sina rabuna ina faxatang a lifu lotu e mu matalava, nari xapiak aava ri savat xena pisaana e a kuus, “Mi filimaan pana tol e vam xena pisaan nenia malaan sena paamua ina rabuna mosaat paaliu, bo? 53 La maana yaan xapiak ne waan xuvul pami la maana nobina pe la lifu lotu e mi pife pisau. Taasaxa yaan aanabeˈ a yaan simi, a yaan si Setan.”

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Jn 18:16-18,25-27

54 Ri pis na Yesus e ri lisan falaxe xe la lifu sina priis lava. Na Pita xo usi saa taasaxa waan lasuun famodak. 55 A fata taxa raam la xunamalei e na Pita maa nai xuvul pari aava ri taxa nai maari. 56 Layaan a saxa tefin sisiak a xalume taxa nai maari nane kaalum fatak xe sina e kuus, “A mataa aanabeˈ sait fuuna waan xuvul pana.”

57 Taasaxa na Pita a faaxolus, “Tefin, ne vungut sena.”

58 E mui fadak a xasafuna a xalume e fine, “Nano sait, no saxa siri, bo?”

E na Pita a suie, “Au, nenia ve, ne piau.”

59 A awa saxa a falet e xasafuna a kuusan faagutane, “A mataa aanabeˈ fuuna waan xuvul pana senaso nane ti Galili.”

60 E na Pita a suie, “Au, ne vungut paaliu sena so ta mo no taxa ferawai pana.” La fatalatulaana faaxolusan sina a pura rawei. 61 A Memai a gilim e kaalum fatak xe si Pita. E mui na Pita a lamon faˈuli a ferawaian sina Memai sena: “A pura i taa pife rawei lunai e no taa faaxolusanau faatalatul.” 62 E na Pita a savat xe lamalei e taangiis faagut.

A Mu Rabuna Ina Fevis Ri Suaxan Na Yesus
Mt 26:67,68; Mk 14:65; Jn 18:22,23

63 A rabuna ina fevis aava ri faxatang na Yesus, ri suaxane e ri sipe. 64 Ri pis votan a matana pana marapi e ri kuus, “Mataa ina kuus fatuxai, xuus nemaam; naseˈ sip nano?” 65 E ri suaxane pana xasano mo fulaa.

Na Yesus La Mata Pailat Nare Herot
Mt 26:63–27:26; Mk 14:61–15:15; Jn 18:19–19:16

66 La paanen paaliu a mu matalava sina mu Juda e mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri filimaan faxuvul e ri xel na Yesus xe siri. 67 E ri kuus, “Tamo nano, no Krais, no Mataa Failai sina Piran, xuus fatexaas nemaam.”

E na Yesus a sui nari, “Tamo ne xuus nami, mi taa pife namkai sega 68 e tamo ne fin nami, mi taa pife suiau. 69 Taasaxa ti la yaan aanabeˈ

a Natuna Mataa i taa nai la pamuaan sina Piran pana Gutan Xapiak."

70 E nari xapiak ri fine, "Nano, no Natuna Piran?"

E nane sui nari, "Mi kuus fatak layaan mi ferawai malaan."

71 E mui nari, ri kuus, "Xenaso maam taa seng ta rabuna xena kuus fulaa? Maam fatak, maam fo langai a ferawaian sina."

23

1 E mui a faxuvulan ina rabuna aave ri tamasiak e ri lisan na Yesus xe si Pailat. 2 Ri gel tifie e ri kuus, "Maam texaas o a mataa aanabeˈ i taxa yuuf a mu rabuna simaam. Nane xuus nari o ri muta mamareiai xe si Sisaa e nane kuus o nane ve a Mataa Failai e a piran."

3 E voxo na Pailat a fin na Yesus, "Nano, no piran sina mu Juda, bo?"

E na Yesus a suie, "Aang, a malaan sena ferawaian siim."

4 E mui na Pailat a xuus a mu paamua priis e malila, "Ne pife tingin ta saxa mo xena pisaana mataa aanabeˈ."

5 Taasaxa, ri kuus fulaa, "Nane taxa vil faraak a rabuna lana maana nobina pe Judia pana fepitaian sina. Nane tangpat pe Galili e naboxo a savat iau."

6 Layaan na Pailat a langai a mo aanabeˈ nane fiai tamo a mataa aave ti Galili. 7 E layaan nane langai o na Yesus a filimaan ti la fatataganan si Herot, nane feng na Yesus xe si Herot aava taxa waan pe Jerusalem la yaan aapave.

8 Layaan na Herot a xalum na Yesus nane faamamaas paaliu senaso la maana yaan xaves nane vubuk xalume. Na Herot fo langai a maana mo se Yesus e nane buk xalume i taa vil a mo faˈipul. 9 Nane fin na Yesus pana fiaian xaves taasaxa na Yesus a pife suie. 10 A mu paamua priis e mu rabuna ina fepitaa pana vuputkai ri taxa tigina pave e ri gel tifi faagutane. 11 E mui na Herot e mu rabuna ina fevis, ri suaxan na Yesus. Ri fafalaxe pana marapi ina piran e ri feng faˈulie xe si Pailat. 12 Lana yaan aapave xo, na Herot nare Pailat re fesing faˈulaa senaso paamuina mo aanabeˈ re fuuna femaraleiai.

13 Na Pailat a xel faxuvul a mu paamua priis, mu matalava e mu rabuna 14 e a xuus nari, "Mi lisanmaan a mataa aanabeˈ e mi kuus o nane taxa yuuf a mu rabuna. Nenia, ne fine pana maana fiaian xaves la matami e ne pife tingin ta mo xena pisaana. 15 E na Herot vaxa malaan, senaso nane feng faˈuli a mataa aanabeˈ xe sitaara. A matavas o na Yesus a pife vil ta mo xena punuxaana. 16 E voxo ne taa sipe e mui ne taa mulus tapine." 17 [Na Pailat a toxan a toxolan xena mulus tapinaana mataa la fenamo ina Paaliuan.]

18 Pana ling saxa a malila ri xukulai, "Siak tapin a mataa aanabeˈ e punuxe e mulus tapin na Baraabas xe simaam!" 19 (Na Baraabas a vipis sena fevisan e ngaapunuk.)

20 Na Pailat a vubuk rao i taa mulus tapin na Yesus e nane ferawai fulaa. 21 Taasaxa ri taxa xukulai lunai, "Niil fataxutane, niil fataxutane."

22 A fatalatulaana yaan nane ferawai xe siri, "Xenaso? Nane fo vil a so ta vilaana saat? Ne pife tingin ta mo xena punuxaana. E voxo ne taa sipe mon e ne taa mulus tapine."

23 Taasaxa, pana xukulaian molava ri kuus faagut o i taa niil fataxutanan. E a xukulaian siri a molava temasaat sena ferawaian si Pailat. 24 E voxo na Pailat a lamon o i taa tavai nari pana vubuxanan siri. 25 Nane mulus tapin a saxa aava waan la vipis sena fevisan e ngaapunuk, a saxa aava ri vubuxane e nane tavai nari pa Yesus xena faxaˈusi a lamonan siri.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus

Mt 27:33-44; Mk 15:22-32; Jn 19:17-24

26 Ri taxa paamuian et na Yesus e ri fe saxam na Simon ti Sairiin aava filimaan ti la bina ina uma e ri timin a bolo si Yesus la mina xena yaasaana. E nane usi na Yesus pana. 27 A malila ri usie e la palou iri a toxan a saxano lutefin aava ri muluk

na Yesus. 28 Na Yesus a gilim xe siri
e a kuus, “Lutefin ti Jerusalem, muta
muluxau taasaxa muluk nami xa e
mu rafulak simi. 29 Senaso a yaan
saat taa savat layaan a rabuna ri taa
kuus, ‘A lutefin aava ri pi luluk o pi
fasus ta lak, ri taa faamamaas.’ 30 E
mui lana yaan saat naang a rabuna
ri taa kuus xe sina mu put, ‘Poxoi
nemaam’ e xe sina put modak ‘xafut
nemaam.’ 31 Senaso tamo rabuna ri
taa vil a mo mosaat xe siak a so ta mo
ri taa vile xe simi?”
32 Ri lisanmaan vaxa a rovaat ina
fenau xena punuxaan nare xuvul pa
Yesus. 33 Layaan ri savat la bina aava
ri xalie pana veng, ri niil fataxutan
na Yesus xuluna bolo e a ro mataa
saat la nu itina, saxa la pamuaan e
saxa la paxaiya. 34 E na Yesus a kuus,
“Tamaang, lamon tapin a vilaana
saat siri senaso ri vungut sena so ta
mo ri taxa vile.” Saxano rabuna ina
fevisan ri tapin a faat xena siak a
marapi si Yesus.
35 Maana rabuna ri taxa ti falime.
E a mu paamua ri suaxane e ri kuus,
“Nane fakaxup a xasanofuna, tamo
nane a Mataa Failai, a saxa aava
Piran fo bure, naak nane taa fakaxup
fatak nane xa.”
36 A mu rabuna ina fevis, ri tavaie
pana wain mopaak xena num. E ri
filimaan faasilak xena suaxane e ri
kuus, 37 “Tamo nano, no piran sina
mu Juda fakaxup fatak nano xa.”
38 A toxan a lagasai laa'ui xuluna
bolo aava kuus, “Nabe' ve a piran
sina mu Juda.”
39 A saxa mataa saat a kuus pengan
a isina Piran e a kuus, “Nano, no
Mataa Failai, bo? Fakaxup fatak
nano xa e nemaame sait.”
40 Taasaxa xasa mataa saat a
barase, “Nano, no pife mataut sena
Piran, bo? A fakasanaman siim
a fexaxaas sena fakasanaman si
Yesus. 41 Ri vil fakasanam netaare
senaso taare vil a maana mo mosaat.
Taasaxa mataa aanabe' a pife vil ta
mo mosaat.”
42 E mui nane kuus, “Yesus, layaan
no siak a vepen ina piran siim, la-
mon fa'uliau.”
43 E na Yesus a suie, “Ne xuus
tuunei nano, tanin mon no taa waan
xuvul paga la bina roxo, Paradais.”

A Maatan Si Yesus
Mt 27:45-56; Mk 15:33-41

44 A faasilak la belo la paanaas e
a malang ina ngaas a malit e a bina
fe suk fefexaxaas leaaf. 45 A marapi
aava fuuna tofai lana tang lifu lotu
a tiririk la palou ina ti laa'ui xe
lapia. 46 E na Yesus a xukulai faagut,
“Tamaang, ne tavai nano pana vovau
iga.” Nane ferawai malaan e a maat.
47 A saxa paamua sina rabuna ina
fevisan a xalum a maana mo ri fo
savat e a kuus fararoxo xe sina Piran
e a kuus, “A tuuna paaliu, a mataa
aanabe' a mataa xaradak.” 48 Layaan
a rabuna aava ri faxuvul xena fal-
ime, ri xalum a so ta mo fo savat, ri
ulaa xe la lifu siri pana matafanan
molava. 49 Taasaxa lutefin aava ri
usi na Yesus ti Galili, xuvul pana
xasano fesing fulaa sina, ri tigina
lasuun famodak e ri falim a maana
mo aanabe'.

A Xaafanaan Na Yesus
Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jn 19:38-42

50-51 A saxa mataa, isina na Yosep,
a filimaan ti la saxa bina lana Judia
ri xalie pa Erimatia. Nane a mataa
pana vilaana roxo aava rabuna ri
suai sena. E nane taxa waan bang
a savatan ina fatataganan sina Pi-
ran. Nane waan la palou ina mu
paamua sina mu Juda taasaxa nane
pife turoxo pana lamonan e vilaana
siri. 52 Nane falet xe si Pailat e fe
fine pana mamaat i Yesus. 53 E mui
nane siak faduie e pise pana marapi
fa'ui e famatie lana liing aava ri taxe
lana faat. A nobina aanabe' a fa'ui
paaliu e ri pife timin a saxa mamaat
lana lunai. 54 A yaan aanabe' a yaan
ina faigotan a maana mo xena Yaan
ina Fangaafusan aava i taa tangpat
faasilak.
55 A lutefin aava ri fo usi na Yesus
ti Galili, ri usi na Yosep e ri xalum
a liing ina mamaat e malaafaa nane
famati a mamaat i Yesus lana. 56 E

mui ri falet xe la lifu siri xena faigotan a mo lalas ina xaxaafai. Ri usi a vuputkai siri e lana Yaan ina Fangaafusan aave ri nai palau mon.

24

A Fatatoi Fa'uliaan Na Yesus
Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Jn 20:1-8

1 Taasaxa la yaan mata ina 'wiik', la paanen lolof, a lutefin ri falet xe la liing ina mamaat pana maana mo lalas aava ri fo faigotane. 2 Ri xalum a faat molava a pife ti votan fulan a liing ina mamaat. 3 Ri laak lana taasaxa ri pife tingin a mamaat i Memai Yesus. 4 Layaan ri taxa lalamon pana mo aanabe', fataapus paaliu, a rovaat tomexaan lana marapi aava rarapak malaan sena yaamit re maa tigina la tana lutefin aave. 5 Nari, ri mataut faagut e ri bukaak xe lapia, taasaxa a rovaat aave re xuus nari, "Xenaso mi taxa seng a saxa aava fo to fa'ulaa nabe', la palou ina mu mamaat? 6 Nane pife waan iau, i taxa to! Lamon fa'uli a ferawaian sina. Layaan i taxa waan xuvul pami pe Galili nane xuus nami o 7 a Natuna Mataa, ri taa tavai a mu rabuna saat pana e ri taa niil fataxutane e lamina, la fatalatulaana yaan i taa to fa'ulaa." 8 E mui ri lamon fa'uli a ferawaian sina.

9 Layaan ri ulaa ti la liing ina mamaat ri xuus fatexaas a mu yaamut sangafilu saxa pana saxa xuvul pana xasanofuna. 10 Na Maria Mekdala, na Joaana e na Maria na nina Jems, rutul xuvul pana xasano lutefin, ri xuus fatexaas a mu yaamut pana maana mo aanabe'. 11 Nari, ri lamon o a ferawaian sina lutefin a ferawaian palau mon. 12 Taasaxa na Pita xo a tamasiak e fala xe la liing ina mamaat. Nane xewai e xalum a marapi ina mamaat mon taxa waan e nane ulaa e lalamon pana so ta mo fo savat.

A Rovaat Re Sangas Xe Imeas

13 Lana yaan aanabe' a rovaat aava re fuuna usi na Yesus, re taxa sangas sivi xe la bina Imeas, pife lasuun se Jerusalem, faasilak 12 kilomita mon, 14 e re taxa ferawai pana maana mo aava fo savat. 15 La fena sangasan sire na Yesus fatak xa maa savat e sangas xuvul pare. 16 A saxa mo tivotan a masaman sire e re ngalngolane.

17 Nane fin nare, "A so ta mo me taxa paa fexuusane?"

Re tigina kasam, a nonau ire a nanosaat. 18 A saxa sire, isina na Kiapas, a fine, "Nano, no taxa waan pe Jerusalem e no pife texaas sena maana mo aava fo savat iau lana mu yaan aanabe', bo?"

19 E na Yesus a fiai, "A so ta mo?"

Nare, re suie, "A maana mo se Yesus ti Nasaret. Nane ve a mataa ina kuus fatuxai aava toxan a gutan lana ferawaian e vilaana sina la matana Piran e mu rabuna xapiak. 20 E mu paamua priis e mu matalava sitaara ri yot lisane xe sina paamua ti Rom xena punuxaana e nari, ri niil fataxutane. 21 Taasaxa maam fo lamon o nane a saxa aava i taa maraan fa'uli na Israel. E naboxo a yaan talatul fo falet xo. 22 E vaxa, saxano lutefin simaam ri fa'ipul nemaam. La paanen lolof ri falet xe la liing ina mamaat, 23 taasaxa ri pife xalum a vipin ina. Ri maa xuus nemaam o ri fo xalum a ro angelo aava kuus o nane fo to fa'ulaa. 24 Saxanofuna imaam, ri falet xe la liing ina mamaat e ri tingin a maana mo malaan sena lutefin ri fo kuusane taasaxa ri pife xalum nane."

25 E na Yesus a ferawai xe sire, "A lamonan sime a tavanat, me pife matavas sena maana mo a mu rabuna ina kuus fatuxai ti kavai ri fo kuusane. Me pife masam lunaiane, bo? 26 A mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuus o a Mataa Failai i taa maasak pana maana mo aanabe' e mui i taa laak lana malang molava sina, tuuna?" 27 E nane tangpat pana xakalayan si Moses e maana rabuna ina kuus fatuxai xapiak e a xuus famatavas nare pana maana mu palagasai aava waan lana Ferawaian sina Piran sena.

28 Rutul fe savat faasilak la bina
sire e na Yesus a sangas ludalet e
bilai malaan sena i taxa falet xe
lasuun. 29 Taasaxa re bukane o i taa
waan xuvul pare e re kuus, “Faasilak
a ngaas i rul e a bina taxa rao i suk,
no waan xuvul pamaame xalak.” E
voxo nane fe laak la lifu sire xena
waan xuvul pare.
30 Layaan nane taxa nai xo xuvul
pare la ivin, nane siak a bret e fe-
nung pana e viaxe e a tavai nare
pana. 31 E mui a matare talakas
e re kaalum pana masaman e re
taraxalie. Taasaxa nane malit palau
la matare. 32 E re fefiaian nare,
“A tuuna, a malaan sena fata taxa
raam la xunus itaare layaan nane
taxa kuusan famatavas a ferawaian
sina Piran xe sitaare la fena sangas-
maanan sitaare.”
33 Re tamasiak fataapus e re ulaa
xe Jerusalem. Pave re tingin a mu
yaamut sangafilu saxa pana saxa e
saxanofuna ri taxa faxuvul 34 e nari,
ri taxa kuus, “A tuuna, a Memai fo
to fa'ulaa. Nane fo savat si Saimon.”
35 E mui a rovaat aave re xuus nari
pana so ta mo fo savat la fena san-
gasan sire e malaafaa re taraxali na
Yesus layaan nane viak a bret.

Na Yesus A Savat Sina Mu Rabuna Sina

Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jn 20:19-23

36 Layaan ri taxa ferawai pana
maana mo aanabe' na Yesus fatak xa
maa tigina la palou iri e a kuus, “A
luaian xe xulumi.”
37 Nari, ri ipul e ri mataut senaso
ri lamon o a rongan. 38 E nane xuus
nari, “Xenaso mi ipul e xenaso sait
mi taxa lamon xolai? 39 Xalum a
maak e a kaak. Nenia move. Tao
nenia e mi taa texaas, a rongan piau
ta meska e tun malaan sega.”
40 Nane kuus malaan e mui nane
faxalit nari pana mana e kana.
41 Ri pife fexaxaas sena lamon fatak
senaso ri faamamaas fasaat paaliu e
nane fiai, “Mi toxan ta fanganan ve
taxa waan?” 42 Ri tavaie pana nedin
aava ri fo suluxe 43 e nane ngane la
matari.
44 E mui nane xuus nari, “Ne fo
xuus fatexaas nami pana maana mo
aanabe' layaan ne taxa waan xuvul
pami lunai; a maana mo aava ri
xaleie lana vuputkai si Moses sega e
lana xakalayan sina mu rabuna ina
kuus fatuxai e lana mu yanganan
sega, ri fo savat la matavas.”
45 E mui nane ferawai fatalakas
a lamonan siri talo ri taa masam
faroxo pana Ferawaian sina Piran.
46 Nane xuus nari, “Ri fo kala
malaan: A Mataa Failai i taa maasak
e taa to fa'ulaa ti la maatan la fatalat-
ulaana yaan, 47 e lana isina, a rabuna
ri taa kuusan a lagasai o a Piran i taa
lamon tapin a vilaana saat tamo ri
taa puk tapin nari xa xasena vilaana
saat siri e ri usi na Yesus. A lagasai
aanabe' ri taa fapiti a mu rabuna
xapiak pana e ri taa tangpat nabe'
Jerusalem. 48 Nami, mi fo xalum a
maana mo aanabe'. 49 E ne taa feng
a so ta mo na Tamaang fo kuus fanai
pana xe simi. Taasaxa mi taa waan
la bina fefexaxaas a gutan ti laa'ui i
taa sivimaan xulumi.”

A Xel Falaxaan Na Yesus

50 Layaan nane paamuian nari xe
pe Betani, nane talangai xe laa'ui
e kuus fararoxo xuluri. 51 Layaan
i taxa ferawai malaan nane ta'ulan
nari e a xel falaxan xe laa'ui la
xunavata. 52 E ri nanguse e mui
ri fe ulaa xe Jerusalem pana faa-
mamaasan molava paaliu marasaxa.
53 E ri waan vulai lana lifu lotu e ri
fuuna kuus faasiroxo vulai xe sina
Piran.

Na Jon
A Lagasai Roxo Na Jon A Xaleie
A Ferawaian Paamua

A fatalafaataana lagasai aanabeˈ a fataxapiak ina mu buuk taara xalie pana mu Lagasai Roxo. Na Jon a vubuk rao i taa ferawai pana malasuf ina maana mo xapiak aava na Yesus fo vile e fo kuusane. A lamonan sina, naak a malaan: layaan a rabuna ri taa texaas faroxo sena maana mo aanabeˈ ri taa masam tuuna o na Yesus a Natuna Piran, a mataa ina fakaaxupan. A maana mo na Yesus fo vile ri fakalimaan a gutan ina vepen sina. A mu fefeng sina ri pife masam faroxo sena ferawaian sina e sena mu vilaana sina paamua, taasaxa lumui a Vovau Xaradak a famatavas faroxoi a lamonan siri e ri masam tuuna bak o na Yesus ve naseˈ. Vulai na Jon fuuna lo lalamon faaxaves paaliu pana Piran aava vesan a maana mo xapiak taasaxa sivimaan xe la xavala e lam lana vipin ina mataa e a taagul la palou itaara mu rabuna.

A Ferawaian A Savat Mataa

1 Layaan a maana mo xapiak ri tangpat, na Ferawaian fo waan. Na Ferawaian a taagul xuvul pana Piran e narie, na Ferawaian e a Piran, re saxa. 2 Nane taxa waan xuvul pana Piran ti la tangpat.

3-4 Nane fasavat a maana mo xapiak e piau ta saxa mo aava fo savat, a savatmaan ti lana xasa salan, piau! Nane a fufuna toyan ina maana mo xapiak aava fo waan, nane sang mon. E a toyan sina ve a malang xana mu rabuna. 5 E a malang aave a lang lana bina suk taasaxa suk pife fexaxaas i taa xasliue.

6 A toxan a saxa mataa aava Piran a fenge, a isina na Jon. 7 Nane filimaan malaan sena xasa mataa ina kuus xakaavang. Nane maa kuusan fasavat a lagasai sena malang talo pana kuus xakaavangan sina, a maana rabuna ri taa namkai sena malang aave. 8 Nane xa pife malang aave taasaxa nane maa savat xena kuus xakaavang sena malang. 9 A malang tuuna naang aava famalang a maana rabuna xapiak, i taxa filimaan xena sangas xolai la xavala.

10 Pevoxo, nane savat la xavala taasaxa naapalaan nane fo vesan a xavala e maana mo xapiak, a maana rabuna ri pife taraxalie. 11 Nane fo savat xe sina maana rabuna sina, taasaxa ri pife fesuaiane. 12 Taasaxa saxano rabuna xo, ri fesuaiane e nari aava ri namkai sena isina, nane turoxoian nari, ri taa savat rafulak sina Piran, 13 a rafulak malaan seˈ ri fo luxan taasaxa pife sena matatuuna o a vubuxanan sina mataa o sena tamaian, piau! A fufuna savatan siri ve a vubuxanan sina Piran.

14 Na Ferawaian xo, fesavat mataa e taagul la palou itaara e taara fo xalum a malangan sina, a malangan sina saxa fatak sina Piran, na Tamana. Nane a bas pana xakaavangan xatam e ferawaian tuuna.

15 A kuusan si Jon sena a malaan. Nane xukulai faagut, “Nabeˈ ve, a mataa ne fo ferawai sena layaan ne kuus: ‘Nane aava savat lamiak, i taa xasliuau senaso nane fo waan paamuin nenia.” 16 Ti lana xakaavangan xatam sina, nane fo tavai netaara pana maana mo roxo; saxa mo roxo xuluna saxa mo roxo fulaa maan. 17 Na Moses a lisanmaan a vuputkai sina Piran taasaxa na Yesus Krais a lisan a xakaavangan xatam e ferawaian tuuna. 18 Piau ta mataa fo xalum a Piran taasaxa, a Saxa aava fuuna waan faasilak se Tamataara, nane ve a Piran e Lak Fatak Mon e fo waan la xasing ina. Nane fo faxalit a Piran xe sitaara.

A Kuusan Fulaa Si Jon Ina Fasufan

19-20 Saxa yaan xo, a mu matalava sina mu Juda pe Jerusalem ri feng a saxanu priis e saxanu rabuna lana pabung si Livai xe si Jon rao ri taa fine, “Nano naseˈ?” Ri vil malaane e na Jon a xuus nari malaan, “Nenia,

ne pife Krais, a Mataa Failai." Nane kuus famatavas e pife bit nari.
21 E ri fin fulane, "A isaam nase'? Nano, no Ilaija?"
E nane xuus nari, "Pife nenia ve."
E ri fin fulane, "Nano, no matalava ina kuus fatuxai, bo?"
E nane sui nari, "Piau."
22 E mui ri fine, "Nano nase'? Sui nemaam senaso maam taa lisan fa'uli a ferawaian siim xe siri aava ri feng nemaam. Nano fatak no kuus o nano nase'?"
23 E na Jon a sui nari pana ferawaian si Aisaia, saxa mataa ina kuus fatuxai sina Piran. A kuus malaan: "Nenia a saxa ling aava taxa kel lana xobingil, 'Faxaradak a salan xana Memai.' "
24-25 E saxanu Ferasi aava fengan xuvul pari, ri fine, "Tamo no pife Krais e no pife Ilaija e no pife mataa ina kuus fatuxai xenaso no taxa lo fasuf a maana rabuna?"
26 E na Jon a sui nari, "Nenia, ne fasuf a mu rabuna pana raarum taasaxa la palou imi a saxa taxa tigina e mi pife texaas sena. 27 Nane ve a Saxa aava fo savat lamiak taasaxa a toxan a isin lava sega. Nane ve, ne pife roxo fexaxaas sena mulus a 'slipa' sina."
28 A maana vilaana aanabe' a savat faasilak la bina Betani aava waan la xasing ina Raarum Jordan, layaan na Jon taxa fasuf a mu rabuna pave.
29 La yaan mui na Jon a xalum fulan na Yesus i taxa sangasmaan e nane kuus, "Kaalum, a Natuna Sipsip sina Piran aava i taa siak tapin a lalosaat sina maana mu rabuna. 30 Nane ve a saxa ne ferawai sena layaan ne kuus, 'A mataa aava savat lamiak i taa xasliuau senaso nane waan paamuin nenia.' 31 Lumua ne pife texaas sena taasaxa, a fufuna faisok siak pana fasufaana mu rabuna a malaan: xena vil fasavat nane la matana mu rabuna Israel."
32 E mui na Jon a kuus, "Ne xalum a Vovau Xaradak, a xakaaluman ina malaan sena vaalus, a sivimaan ti la xunavata e maa waan xuluna. 33 Ne pife fexaxaas sena taraxalie taasaxa, a Saxa aava fengau xena fasuf a mu rabuna pana raarum a xuusau: 'A mataa aava no xalum a Vovau Xaradak a sivimaan e maa nai xuluna, nane ve a Saxa aava i taa fasuf a mu rabuna pana Vovau Xaradak.' 34 Ne fo xalum a fakalimaanan aanabe' e ne kuus faagut o nane ve a Natuna Piran."

Saxanu Rabuna Ri Buk Waan Xuvul Pa Yesus
Mt 4:18-22; Mk 1:16-20; Lk 5:2-11

35 Xe mafu saa xo, na Jon taxa tigina fulaa la xasa nobina pave xuvul pana ro fefeng sina. 36 E layaan nane xalum na Yesus a sangas liu ete nane kuus, "Xalume, a Natuna Sipsip sina Piran!"
37 Layaan a ro fefeng sina re langai a ferawaian sina, re usi moxo na Yesus. 38 Na Yesus a gilim e xalum nare e fin nare, "Rao me sou?"
E re kuus, "Raabai, (A malasuf ina vapaling aanabe' ve 'Tisa' o Mataa ina Fepitaa) nano, no taxa mamatef faa?"
39 Nane sui nare, "Filimaan e me taa xalume." E rutul paan e rutul fe savat la lifu aava nane mamatef lana e re waan xuvul pana la vung aave senaso a yaan ve faasilak 4 oklok la leaaf.
40 E saxa ire aava fo langai a kuusan si Jon e mui a usi na Yesus, isina na Endru, na ti Saimon Pita. 41 Nane fe tingin na tina, na Saimon, e xuus malaane, "Maame fo tingin a Mataa Failai, na Messia."* 42 E nane lisan ete xe si Yesus. Na Yesus a xalume e kuus, "Nano, no Saimon, a lak si Jon taasaxa ri taa xali nano pa Sifas." (Layaan no taa puk a isin aanabe' i taa fe savat 'Pita' e voxo taara xalie pa Saimon Pita)
43 Xe mafu saa xo, na Yesus a buk rao i taa paan xe Galili. Nane tingin na Filip e xuuse, "Usiau!"
44 A fufubina si Filip ve pe Betsaida, malaan se Endru narie Saimon Pita. 45 Na Filip fe tingin na Nataaniel e a xuuse, "Nemaam fo

* **1:41:** Layaan no taa puk a isin Messia lana pok Griik i taa savat 'na Krais.'

tingine xo, nane aava na Moses fo kala sena lana mu vuputkai e lana xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai, na Yesus a lak si Yosep ti Nasaret."
46 E na Nataaniel a fine, "Ai, a fexaxaas ta mo roxo i taa savat ti Nasaret?"
E na Filip a xuuse, "Filimaan xuvul paga e no maa xalume."
47 Na Yesus a xalum na Nataaniel i taxa filimaan e nane kuus sena, "Kaalum, nabeˈ ve saxa mataa Israel tuuna e nane pi vibit."
48 Na Nataaniel a fine, "Malaafaa no texaas sega?"
E na Yesus a suie, "Paamuin na Filip fe xel nano ne fo xalum nano, no taxa nai lapaana wai xakaap."
49 Na Nataaniel a suie, "Mataa ina Fepitaa, nano, no Natuna Piran; nano, no Piran King sina mu Israel."
50 Na Yesus a xuuse, "Nano, no namkai sega senaso ne xuus nano o ne fo xalum nano lapaana wai xakaap? Ai, no taa xalum a maana mo lava sena mo aanabeˈ." 51 E mui a xuus fulane, "Tuuna paaliu, no taa xalum a xunavata i taa talakas e mu angelo sina Piran ri taxa laak xe pave e sivimaan xuluna Natuna Mataa."

2

Na Yesus A Fasavat A Wain Pana Raarum

1 A yaan talatul lamina, a fenamo ina tamaian a savat la bina Kena pe Galili. E nari, ri xel na nina Yesus o i taa fe waan pave. 2 Ri xel na Yesus xuvul pana maana fefeng sina, rao ri taa waan pave sait la fenamo. E voxo nari xapiak ri fe waan. 3 E layaan a wain a taxapus na nina Yesus a xuuse, "Nari, ri fo piau ta wain!"
4 E na Yesus a suie, "Aang, taasaxa xenaso no taxa xuusau pana? A yaan siak pife savat lunai."
5 Taasaxa na ninana a xuus a mu sisiak pave, "A so ta mo i taa fasei nami pana, mi taa vile."
6 La faasilak, a toxan a mu vaan pisaxa ina raarum aava ri vesane pana faat, ri taxa tigina. Ri toxan a raarum xena xamak a mari mu Juda malaan sena vilaana ina lotu siri a kuus pana. E mu vaan ri molava e nari saxa saxa ri toxan a 'lita' 100 o 150.
7 E na Yesus xo a xuus nari mu sisiak, "Fabas a mu vaan pave pana raarum." E voxo ri fabas nari e ri fe bas soliu.
8 E nane fasei nari, "Lavaxa, pituf saa e lisane xe sina mataa aava paamuian a mu tatavai."
E ri pituf lisane xe sina. 9 Layaan a paamua ina fenamo fo num a wain aava fo mo raarum nane xelmaan a mataa faˈui aava tamai. A paamua ve a vungut sena fufuna wain aave, taasaxa mu sisiak ri texaas.
10 E a paamua a xuus a mataa faˈui, "A mu matalava, ri fuuna tavai a mu rabuna pana wain roxo paamua e layaan ri fo num temasaat ri taa tavai nari pana wain a pife roxo temasaat; taasaxa nano, no fo faxarang a wain roxo paaliu e mo nabeˈ mon no fasavate."
11 Nabeˈ ve a mo faˈipul mata aava na Yesus a vesane e nane vile la bina Kena pe Galili. Nane faxalit famatavas a roxoyan sina e voxo a mu fefeng sina ri namkai sena.
12 Lumui nane sivi xe paa Kapanam, nane e na ninana xuvul pana mu tina e mu fefeng sina, nari xapiak ri fe taagul pave pana saxano yaan.

Na Yesus A Xup Tapin Nari, Ri Taxa Faasot Lana Lifu Lotu

Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46

13 Layaan a Fenamo ina Paaliuan sina mu Juda a savat faasilak, na Yesus a laak xe Jerusalem. 14 Lana nobina aava fakaliuan a Tang lifu lotu pave nane xalum a mu rabuna ri taxa faasot pana bulmakau e sipsip e vaalus. E saxanofuna ri taxa nai la mu ivin xena xul faat sina mu rabuna. 15 E voxo nane vesan a mo ina fesipan pana mu yeis e nane fexup nari xapiak ti lana nobina ina lifu lotu. A xup a mu bulmakau e sipsip e nane tapin xolan a faat sina mu rabuna ina xul faat e puk tapin a mu ivin siri. 16 E ferawai faagut xe siri aava ri faasot pana vaalus, "Siak

tapin et a mo aanabeˈ! Malaafaa mi fexaxaas sena vil a Lifu si Tamaang malaan sena lifu ina faasot?”
17 A mu fefeng sina ri lamon faˈuli a xakalayan aanabeˈ: “A sei soxotaana Lifu siim i taa vawau.”
18 A mu matalava Juda ri fine, “A so ta fakalimaanan no taa faxalit nemaam pana xena turoxo pana vilaana siim?”
19 E na Yesus a sui nari, “Kawaasan xapin a lifu lotu aanabeˈ e lana yaan talatul mon ne taa siak fati fulane.”
20 E mui a mu Juda ri kuus, “Ai, ri fo faisok pana mariaas sangafilu talafaat pana pisaxa xena vesan a lifu lotu aanabeˈ e nano, no taa vil fatigineie lana yaan talatul, bo?”
21 Taasaxa nane taxa ferawai sena vipin sina, a lifu lotu sina Piran.
22 Layaan nane fo to faˈulaa ti lana mamaat, a mu fefeng sina ri lamon faˈuli a kuusan sina e voxo ri namkai sena mu xakalayan e ferawaian aava na Yesus fo kuusane.
23 Layaan na Yesus a taagul pe Jerusalem la Fenamo ina Paaliuan a mu rabuna xaves ri namkai sena layaan ri xalum a maana fakalimaanan aava nane taxa vile.
24 Taasaxa nane pife turoxoian a mu lamonan siri sena, senaso nane masam faroxo sena vilaana sina mu rabuna 25 e nane pife langai ta ferawaian sina mataa sena rabuna senaso nane fatak a texaas sena so ta lamonan taxa waan sina mu rabuna.

3

Na Nikodimaas A Savat Si Yesus

1 Saxa Ferasi aava saxa piran sina mu matalava Juda, a isina na Nikodimaas 2 a savat si Yesus la vung e kuus malaan, “Mataa ina Fepitaa, maam texaas o no fo filimaan xe nabeˈ ti la bina sina Piran xena vil a faisok ina fepitaian. Maam lamon malaan senaso a mataa sang mon pife fexaxaas sena vil a maana mo faˈipul malaan sema, tamo Piran pife waan xuvul pana.”
3 Na Yesus a suie, “Tuuna paaliu ne xuus nano, tamo ta mataa i taa pife luxan fulaa ti laaˈui, i taa pife xalum a fatataganan sina Piran.”
4 Na Nikodimaas a fine, “Malaafaa a mataa vaiak i taa luxan fulaa? Fexaxaas i taa laak fulaa la xu ninana e taa luxan fulaa?”
5 E na Yesus a sui fulane, “Tuuna paaliu ne xuus nano, tamo ta mataa a pife luluk pana raarum e pana Vovau nane pife fexaxaas sena laak lana fatataganan sina Piran.
6 Lamon pana ferawaian aanabeˈ: layaan a tefin taa luk a lak i taa savat mataa tuuna, bo? Taasaxa, a Vovau i taa luluk pana mo ina Vovau. 7 Muta ipul sena ferawaian ne xuus nano pana. Nami xapiak mi taa luxan fulaa ti laaˈui. 8 A reref i taxa fiit xolai laso ta bina a vubuxane e nami, mi langaie taasaxa mi vungut o a reref fo savatmaan ti faa o a so ta bina i taa falet xe lana. E voxo a mu rabuna aava ri luxan sena Vovau, ri fexaxaas paaliu malaan sena reref.”
9 Na Nikodimaas a fiai malaan, “Maana mo aanabeˈ, ri taa savat malaafaa?”
10 Na Yesus a xuuse, “Nano, no Mataa ina Fepitaa ti Israel e no pife masam sena maana mo aanabeˈ?
11 Tuuna paaliu ne xuus nano, maam ferawai sena maana mo maam texaas sena e kuus pana maana mo maam fo xalume taasaxa piau ta saxa simi fesiak tuunei a kuusan simaam. 12 Tamo ne ferawai tuuna xuvul pami sena maana mo ti la xavala e mi pife namkai sena ferawaian siak malaafaa mi fexaxaas sena namkai layaan ne ferawai pana mo ti la xunavata? 13 A Natuna Mataa, nane sang mon a sivimaan ti laaˈui la xunavata e piau ta mataa fulaa fo waan pe laaˈui. 14 Na Moses fo yaas fati a tiui ‘braas’ pe la bina vingil e mui a Natuna Mataa i taa yaas fatian malaan 15 talo a mu rabuna xapiak aava ri namkai sena, ri taa toxan a toyan vulai, vulai.
16 “Senaso, a Piran a vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak la xavala e voxo nane turoxo pana maatan sina Lak Tomexaan Fatak sina talo naseˈ ta mataa aava i taa namkai sena, i taa pife maat, taasaxa i taa

toxan a toyan vulai, vulai. 17 A Piran
pife feng a Lak Tomexaan sina xena
lisan a fakasanaman xe sina mu
rabuna xapiak, piau. Nane tavaie
pana faisok xena fakaxupaana mu
rabuna. 18 Nase' ta mataa aava
namkai sena i taa pife tiisan; nane
aava bai namkai sena, a mataa aave
fo tiisan xo senaso nane pife namkai
sena Lak Saxa Fatak sina Piran. 19 E
a tiisan taa savat malaan: a malang
fo savat xuluna xavala, taasaxa mu
rabuna xapiak ri vubuxan a suk e ri
baian a malang senaso a mu vilaana
siri, ri saat paaliu. 20 A mu rabuna
aava ri bilai fasaat, ri baian a malang
e ri pi sasangas lana malang senaso
ri mataut o mu vilaana saat siri taa
savat la matavas. 21 Taasaxa nari
aava ri fuuna taagul lana tuunayan,
ri sasangas lana malang e voxo a
malang taa faxaalit o a Piran va fu-
funa mu vilaana roxo siri."

A Kuusanaan Na Yesus Si Jon Ina Fasufan

22 Lamina mu yaan aanabe' na
Yesus nari mu fefeng sina ri falet
xe la xobingil pe Judia e pave nane
irimai xuvul pari e fasuf a saxano
rabuna. 23 E na Jon vaxa, taxa fasuf
a mu rabuna sait e nane taxa taagul
pe Enon faasilak se Selam senaso
a raarum molava taxa waan pave
e mu rabuna xaves ri fuuna savat
xena fasufan. 24 (A yaan aanabe'
ve paamuina vipisan si Jon.) 25 E
saxano fefeng si Jon xuvul pana saxa
matalava sina mu Juda ri fetok sena
vilaana ina fasufan lana vuputkai
siri. 26 Ri fe savat si Jon e ri xuuse,
"Mataa ina Fepitaa, a mataa aava
waan xuvul pama la xasa paxasing
ina Raarum Jordan — nane aava no
fo kuusane — nane vaxa, i taxa fasuf
a mu rabuna e nari xapiak, ri taxa lo
falet xe sina."
27 Na Jon a sui nari, "A Piran pe la
xunavata i taa lamon pana so ta mo i
taa tavai a mataa pana e a mataa taa
siak a maana mo aave. 28 Nami fatak
mi texaas o ne kuus malaan: 'Nenia,
ne pife Krais, a Mataa Failai, taasaxa
nenia, ne fo fengan paamuine.' 29 A
tefin va mo sina lavana. A fesing
sina lavana aava fuuna fangasixe, a
waan bang xena langaiaana e layaan
a langai a ling ina, nane i taa faa-
mamaas. A faamamaasan aave ve
siak e naboxo ne fo bas paaliu pana.
30 A mo roxo o a isina i tafe molava e
isaak tafe modak.
31 "A Saxa aava savat ti laa'ui i
taa paamuian a maana mo xapiak e
nane aava savat ti lapia nane a mo
ti la xavala e nane ve taxa ferawai
malaan sena saxa ti la xavala. Ne
kuus fulaa o nane aava savat ti la
xunavata i taa paamuian a maana
mo xapiak. 32 Nane taa kuusan a
maana mo xapiak nane fo xalume
e fo langaie taasaxa mu rabuna ri
bai langai a kuusan sina. 33 Taasaxa
mataa aava langai e namkai sena,
nane taxa faxaalit o a ferawaian sina
Piran a tuuna. 34 Nane aava Piran
fo fenge, nane taxa ferawai pana
ferawaian sina Piran e a Piran fuuna
feng a Vovau sina e a Vovau sina i
taa pife taxapus. 35 Na Tamana pe
la xunavata nane vubuxan xasingit a
Natuna e voxo fo tavaie pana maana
mo xapiak. 36 Nase' ta mataa i taxa
namkai se Natuna a toxan a toyan
vulai, taasaxa nase' ta mataa i taa
baian a Natuna i taa pife siak a toyan
senaso a maraleian sina Piran taa
waan xuluna mataa aave."

4

Na Yesus Narie Na Tefin Ti Sameria

1 Nari mu Ferasi ri langai o a mu
rabuna aava ri siak a fasufan si Yesus
e ri usie, ri rabuna xaves paaliu seri
aava ri usi na Jon 2 taasaxa pife na
Yesus ve taxa fasuf nari, a mu fefeng
sina ri taxa fasuf nari xapiak. 3 E
layaan na Yesus a texaas sena lalam-
onan siri mu Ferasi, nane ta'ulan a
maana mu bina Judia e fe ulaa fulaa
xe la mu bina pe Galili.
4 Layaan ri taxa ulaa saa, nane e
mu fefeng sina, ri fe sangas dal a
bina Sameria. 5 E ri fesavat la saxa
bina pe Sameria ri xalie pa Saikar.
A bina ve taxa waan faasilak la bina
aava na Yaakop fo tavai a lak sina, na

Yosep, pana. 6 A raakaaf ina raarum
na Yaakop fo xafe, taxa waan pave.
A bina xo fo paanaas e na Yesus a
maagus fadak sena sangasan sina e
voxo maa nai la vangana raakaaf.
7 Layaan a saxa tefin ti Sameria
a savat xena pituf raarum na Yesus
a fine, “A fexaxaas no taa tavaiau
pana raarum?” 8 (A mu fefeng sina
ri fo laak xe lana bina aapave xena
maraan fanganan.)
9 A tefin ti Sameria a xuuse, “Nano,
no mataa ti Judia e nenia, ne tefin
ti Sameria. Xenaso no nungau pana
raarum?” (A mu Juda ri pi fesingan
a mu Sameria.)
10 Na Yesus a suie, “Tamo no tex-
aas sena tatavaian sina Piran e no
masam faroxo sese' fo nung nano
pana raarum, naak no tamaa nunge
e i taa tavai nano pana raarum aava
toxan a toyan.”
11 E a tefin a xuuse, “Matalava,
no piau ta mo xena pituf raarum
e a raakaaf aanabe' a tu. No taa
pituf raarum ina toyan faa? 12 Nano,
no matalava molava sena butaara
na Yaakop aava tavai netaara pana
raakaaf aanabe', bo? Nane fatak
fo num a raarum ti lana e fulaa a
mu rafulak sina e mu tiir, sipsip e
bulmakau sina vaxa, ri num ti lana.”
13 E na Yesus a suie, “Nase' ta
mataa aava num a raarum aanabe'
i taa ma'iu fulaa, 14 taasaxa nase' ta
mataa i taa num a raarum ne tavaie
pana, i taa pife ma'iu fulaa. Tuuna
a raarum ne tavaie pana i tafe savat
malaan sena matana raarum pe la
xunus ina e a mataa aave i tafe bas
pana toyan vulai, vulai.”
15 E a tefin a nunge, “Matalava,
tavaiau pana raarum aanabe' talo ne
taa pife ma'iu e ulaa xe nabe' xena
pituf raarum fulaa.”
16 E nane xuuse, “Falet, fe xel na
lavaam e me ulaamaan.”
17 E nane suie, “Nenia, ne piau ta
lavaak.”
E na Yesus a xuuse, “No kuus tu-
una layaan no kuus o no piau ta
lavaam. 18 A mo tuuna o no fo toxan
a mu lavaam pama e a mataa aava
no taxa taagul xuvul pana naboxo
a pife lavaam. Aang, a ferawaian
no kuusane monabe' mon a tuuna
paaliu.”
19 “Ai, matalava” a tefin a kuus,
“Naboxo ne texaas o nano, no saxa
mataa ina kuus fatuxai. 20 A mu
bumaam ri naangus xuluna put aan-
abe', taasaxa nami mu Juda mi kuus
faagut o a bina ina naangusan tuuna
sitaara i taxa waan pe Jerusalem.”
21 E na Yesus a kuus xe sina, “Lan-
gai faroxoiau; saxa yaan i taa savat e
a naangusan xe sina Tamataara i taa
pife waan xuluna put aanabe' o pe
Jerusalem. 22 Nami, mi nangus a mo
mi pife masam sena; maam nangus
a saxa maam texaas sena, senaso a
fufuna fakaaxupan a savat la palou
ina mu Juda. 23 Taasaxa a yaan i taa
savat e naboxo taxa waan faasilak,
layaan a mu rabuna aava ri namkai
tuuna ri taa nangus na Tamataara
pana vovau e pana lamonan tuuna.
E voxo na Tamataara taxa seng a
mu rabuna ri fexaxaas xena nangus
tuuneie. 24 A Piran ve a vovau e nari
aava rao ri nanguse, ri taa nanguse
pana vovau e pana lamonan tuuna.”
25 A tefin a xuuse, “Ne texaas o a
Mataa Failai (nane aava ri xalie pa
Krais) i taxa filimaan. E layaan i
taa savat i taa xuus fatexaas netaara
pana maana mo xapiak.”
26 E na Yesus a xuuse, “Nenia mon
ne mataa aave; naboxo taare taxa
irimai.”

A Mu Fefeng Ri Savat Ulaa

27 E monabe' mon a mu fefeng
si Yesus ri savat e ri maa ipulane
taxa irimai xuvul pana tefin, taasaxa
piau ta saxa a fine o “A so to mo
no vubuxane?” o “Xenaso no irimai
xuvul pana?”
28 A tefin xo, a ta'ulan a vuk ina
pituf raarum e falet xe la bina e fe
xuus a mu rabuna, 29 “Filimaan e
mi maa xalum a mataa aava xuus
fatexaasau pana maana mo xapiak
aava ne fo mo vile. Naak, nane ve
a Mataa Failai?” 30 Nari, ri savat xe
lamalei sena bina e ri fepaan xe sina.

31 La noyaan aave xo, a mu fefeng
ri xuuse, “Mataa ina Fepitaa, no fan-
gan saa xalak.”
32 E nane sui nari, “Nenia, ne toxan
a fanganan aava mi vungut sena.”
33 E mu fefeng ri ferawai la palou
iri xa o “Naak, a saxa mataa fo tavaie
pana fanganan?”
34 Na Yesus a xuus nari, “A fan-
ganan siak a malaan, ne taxa vil a
vubuxanan sina Saxa aava fo fengau
e vaxa xena fataxapin a faisok sina.
35 Mi fuuna ferawai malaan bo? ‘A
fulun talafaat e a yaan ina faxuvul
a fanganan taa savat.’ Taasaxa ne
xuus nami: kaalum xolai, xalum a
mu uma, naboxo ri fo matoxol e ri
fo fexaxaas sena faxuvulan. 36 E
naboxo a mataa ina siaxaana fan-
ganan i taxa faisok pana faxuvu-
laana e i taa siak a mamareiai sina.
E a mo nane taxa faxuvule ve a
toyan vulai, vulai. E voxo a mataa
aava xapis a kam ina fanganan e a
mataa aava siak faxuvul a fanganan
re taa faamamaas xuvul. 37 E voxo a
ferawaian ti kavai aanabe' a tuuna o
saxa i taa xapis a kam ina fanganan
e xasafuna i taa faxuvul a fanganan
ina. 38 Nenia, ne feng nami xena siak
faxuvul a fanganan aava paamua
mi pife faisoxane. Saxanofuna ri fo
faisok faagut pana e nami, mi taxa
faisok xuvul pari layaan mi taxa siak
faxuvul a fanganan aave.

A Mu Sameria Xaves Ri Namkai

39 A mu Sameria xaves ti la bina
aave ri namkai se Yesus sena fer-
awaian sina tefin aave layaan nane
kuus, “Nane xuus fatexaasau pana
maana mo xapiak aava ne fo mo
vile.” 40 Layaan a mu Sameria ri
savat si Yesus ri nunge o i taa taagul
xuvul pari. E nane taagul la palou iri
fefexaxaas sena yaan taragua. 41 E
a rabuna xaves ri namkai senaso ri
langai a ferawaian sina.
42 E ri xuus a tefin aave, “Maam
namkai naboxo taasaxa fufuna
namkaian simaam pife sena fer-
awaian siim. Nemaam fatak fo
langaie e maam texaas tuuna o a
Mataa aanabe' ve i taa fakaxup a mu
rabuna la xavala.

Na Yesus A Vil Faroxoi A Lak Sina Matalava

43 Lamina yaan taragua aave nane
ta'ulan nari xena falet xe puaa Galili.
44 (Paamua na Yesus fatak fo kuus
sena mu rabuna ina kuus fatuxai
o a mu rabuna ti la fufubina siri
ri taa pife suaian nari.) 45 Layaan
nane savat pe Galili, a mu Galili ri
faamamaas sena, senaso nari vaxa
ri fo falet xe Jerusalem e ri waan
pave la Fenamo ina Paaliuan. E ri fo
xalum a maana mo xapiak nane fo
vile pave.
46 E nane savat fa'ulaa la bina Kena
pe Galili, a bina aava nane fo puk a
raarum e fasavat a wain. E pave saxa
matalava sina piran king taxa waan
bange e a lak sina taxa mati giis pe
Kapanam. 47 A mataa aave a langai o
na Yesus fo savat pe Galili ti Judia. E
nane falet xe sina e nung faagutane
o i taa fe vil faroxoi a lak sina aava
faasilak i taa maat.
48 E na Yesus a kuus, “Nami mu
rabuna mi lamon malaan: tamo mi
tamaa xalum a mo fa'ipul o a mo ina
gutan mi taa namkai.”
49 Taasaxa matalava sina piran
king a xuuse, “Piran, filimaan ulaa
lak siak i tamaa maat.”
50 Na Yesus a xuuse, “Ulaa saa. A
lak siim i taa to.”
E a matalava a namkai pana fer-
awaian na Yesus a xuuse pana e
falet. 51 Layaan nane taxa falet e pife
savat lunai, a mu sisiak sina ri maa
fesuaiane la salan e ri xuuse o a lak
sina i taxa waan faroxo. 52 E nane fin
nari, “Laso ta yaan a lak siak fo savat
faroxo?”
E ri suie, “Lanef, faasilak la
paanaas, a giisan sina ta'ulane.”
53 E a tamana lak a texaas o a yaan
aapave a yaan fatak aava na Yesus fo
xuuse, “A lak siim i taa to.” E voxo
a mataa aave e maana rabuna lana
lifu sina ri namkai se Yesus. 54 A
mo aanabe' a fataraguiaana fakali-
maanan aava na Yesus a vile layaan
nane falet xe Galili ti Judia.

5

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa La Raarum Betesda

1 Saxanu yaan lumui na Yesus a
laak xe Jerusalem xe la fenamo lava
sina mu Juda. 2 E pave la bina
Jerusalem, faasilak la matana bina ri
xalie pana Yalaxau sina mu Sipsip,
ri toxan a bina pana raarum xena
susuuf, lana pok bina Erameik ri
fuuna xalie pana Betesda. E a bina
raarum aanabeˈ a toxan a ‘veraanda’
pama a fakaliuane. 3 La bina aa-
pave, a mu rabuna pana matafanan
ri fuuna faxuvul, a maana buk
rabuna malaan: a mataa piif, mataa
pana kana tapil, o a mataa pana
kana o mana maat. Nari, ri fu-
una waan bang a faburaaxan ina
raarum. 4 Senaso la saxano yaan
a angelo i taa sivi xe pave e i taa
faburaak a raarum. E naseˈ ta mataa
i taa du paamua lana raarum lamina
faburaaxan ina, a mataa aave i tafe
roxo fulaa sena so ta giisan aava
fo sipe. 5 Lavaxa, saxa mataa taxa
mati pave fo toxan a giisan pana
mariaas sangafilu talatul pana pisik-
tul. 6 Layaan na Yesus a xalume,
nane texaas o a mataa aave fo waan
lokavai paaliu e a xuuse, “No vubuk
roxo fulaa?”

7 E a mataa pana giisan a suie,
“Matalava, ne piau ta mataa xena
xavang faduiau lana raarum layaan
a angelo fo faburaaxe, la yaan ne
taxa rao ne du a xasa mataa fo du
paamuin nenia.”

8 E na Yesus a xuuse, “Tamasiak,
siak a ivin siim e no sangas.” 9 E
monabeˈ mon a mataa aave a savat
roxo e nane siak a ivin sina e sangas.

A yaan aanabeˈ ve a Yaan ina Fan-
gaafusan. 10 E voxo a mu matalava
Juda ri xuus a mataa aava fo roxo
fulaa, “Nabeˈ ve a Yaan ina Fangaa-
fusan, pife roxo no taxa yaas a ivin
siim!”

11 E nane sui nari, “A mataa aava
vil faroxoiau a xuusau, ‘Siak a ivin
siim e no sangas.”

12 E ri fine, “Naseˈ ta mataa a xuus
nano, ‘Siak a ivin siim e sangas?”

13 Taasaxa, a mataa aava vil farox-
oian, a vungut o naseˈ ve fo vil
faroxoie. E na Yesus fo laak malit
senaso a malila molava ri waan la
bina aapave.

Na Yesus Fepitaa Pana Tamana Narie Natuna

14 Mui xo, na Yesus a tingin a mataa
aave lana tang lifu lotu e xuuse,
“Kaalum, no fo vil faroxoian, muta
faasaal fulaa, tamo no bilai fasaat
naak a mo saat sena giisan siim
tamaa savat la toyan siim.” 15 E a
mataa aave a paan e fe xuus a mu
matalava Juda o na Yesus mon fo vil
faroxoie.

16 E voxo lamina yaan aanabeˈ a
mu matalava Juda ri vil pengan na
Yesus senaso nane fo vil a mo faˈipul
aanabeˈ la Yaan ina Fangaafusan.
17 E na Yesus a xuus nari mu mata-
lava Juda, “Mi lamon o na Tamaang
taxa fangaafus sena faisok sina, bo?
Piau! Naboxo nane taxa faisok e
nenia vaxa, ne taxa faisok malaan
sena.” 18 E voxo nari mu matalava
Juda ri faagut paaliu pana punuk
na Yesus senaso ri lamon o i taxa
kawaasan a Yaan ina Fangaafusan e
fulaa ri baian nane kuus o a Piran
ve na Tamana. Layaan nane kuus
malaan ri texaas o nane kuus o nane
e a Piran, re fexaxaas.

19 Na Yesus a xuus fulan nari, “Tu-
una paaliu ne xuus nami, na Natuna
mon, a pife fexaxaas sena vil ta
saxa mo. Nane a fexaxaas i taa
vil a mo aava nane fo xalum na
Tamana vile. E voxo so ta vilaana
na Tamana taxa vile, na Natuna taa
usie sait. 20 Senaso na Tamana a
vubuxan xasingit na Natuna e nane
taxa faxalite pana maana mo xapiak
aava nane taxa vile. A mo faˈipul
mi fo xalume, na Tamana taa faxalit
na Natuna pana maana mo molava
sena e voxo mi taa ipul temasaat
seri. 21 Na Tamana a fexaxaas sena
yaas fatiginei a mu mamaat e tavai
nari pana toyan, bo? E na Natuna
vaxa taa tavai nari aava nane taa
siak fati nari, pana toyan. 22 Ne
kuus tuuna, na Tamana taa pife tiis
ta saxa mataa. A maana mo xapiak

ina tiisan na Tamana fo tavai na Natuna pana 23 talo nari mu rabuna xapiak taa suai se Natuna malaan se' ri suai se Tamana. Na Tamana fo feng na Natuna e nase' ta mataa i taa pife suaiane, i taa pife suaian sait na Tamana.

24 "Ne xuus tuunei nami, tamo ta mataa aava langai a ferawaian siak e namkai sena Saxa aava fo fengau, a mataa aave a toxan a toyan vulai. E nane aave i taa pife xalum a yaan ina tiisan senaso nane fo xasliu a maatan e taxa to. 25 Ne xuus tuunei nami fulaa: saxa yaan taxa filimaan e fo savat naboxo, e la yaan aave a mu mamaat ri taa langai a ling i Natuna Piran e nari aava ri langai faroxo ri taa to. 26 Na Tamana a fufuna toyan, bo? E vaxa nane siak fati na Natuna talo i taa waan a fufuna toyan sait. 27 E saxa mo fulaa, nane fo tavaie pana ngavuk ina tiisaana maana mo xapiak senaso nane ve a Natuna Mataa.

28 "Muta ipul sena ferawaian aanabe', senaso a yaan taxa filimaan e lana yaan aave a maana rabuna aava ri fo maat e ri taxa waan la bina mamaat, ri taa langai a ling i Natuna, 29 e ri taa savat xe sina. Nari aava mu vilaana siri roxo ri taa siak a toyan vulai e nari aava mu vilaana siri pife roxo ri taa siak a fakasanaman. 30 Nenia, ne piau ta gutan xena vil ta saxa mo; ne taxa titiis fexaxaas sena ferawaian sina Tamaang e a tiisan siak a fatak senaso ne pife usi a vubuxanan siak, ne taxa usi a vubuxanan sina Saxa aava fo fengau.

A Mu Kuusan Se Yesus

31 "Tamo nenia fatak ne kuusanau, a kuusan siak a pife fexaxaas. 32 Taasaxa toxan a saxa fulaa aava kuusanau e nenia, ne texaas o a kuusan sina sega a tuuna.

33 "Mi fo fin na Jon e nane fo ferawai fatak. 34 Nenia, ne pife lalamon faagut sena kuusan siri mu rabuna mon, taasaxa ne xuus nami pana talo mi taa fakaaxupan. 35 Na Jon a malaan sena laam aava taxa raam e lang faagut e mi fo faamamaas pana malangan sina pana saxano yaan mon.

36 "Taasaxa a kuusan sega a molava sena kuusan si Jon. A mu faisok aava na Tamaang fo tavaiau pana xena fataxapine, a maana faisok aave nenia, ne taxa vile. A mu faisok aanabe' ri kuusanau sait e ri faxalit nami o na Tamaang fo fengau. 37 E na Tamaang aava fo fengau, nane vaxa fo kuusanau. Mi pi lalangai a ling ina e mi pi xaxalum a vipin ina. 38 A ferawaian sina a pife taagul la xunus imi senaso mi pife namkai sena saxa aava nane fo fenge. 39 Mi taxa seng, seng vulai lana Xakalayan ina Ferawaian sina Piran senaso mi lamon o a toyan vulai taxa waan lana, taasaxa a Xakalayan aanabe' taxa kuusanau 40 e mi bai filimaan xe siak xena siak a toyan aanabe'.

41 "Nenia, ne pife lalamon temasaat pana suaian sina mu rabuna, 42 taasaxa ne texaas o nami, mi piau ta vubuxan xasingitan sena Piran la xunus imi. 43 Ne fo savat nabe' lapaana isina Tamaang e mi pife suaian nenia. Tamo ta saxa mataa i taa savat lapaana isin sina fatak mon, mi taa suaian nane, bo? 44 Malaafaa mi fexaxaas sena namkai layaan mi lalamon temasaat sena suaian simi e mi pife seng a suaian aava Piran fatak a fexaxaas sena tavai nami pana.

45 "Muta lamon o nenia, ne taa gel tifi nami la mata Tamaang, piau. Na Moses aava mi lamon o i taa xavang nami, nane ve i taa gel tifi nami. 46 Tamo mi fo namkai sena Xakalayan si Moses mi taa namkai sega senaso nane fo kala sega. 47 Tamo mi pife namkai sena Xakalayan sina, malaafaa mi taa namkai sena ferawaian siak?"

6

Na Yesus A Fafangan A Rabuna 5,000

Mt 14:13-21; Mk 6:32-44; Lk 9:10-17

1 Lumui na Yesus a laak xuluna xaati e falet xe la xasa paxasing ina

Laman Galili; ri xalie pana Raarum
Taibirius. 2 A toxan a tang malila
taxa usie senaso ri fo xalum a maana
mo fa'ipul aava nane fuuna vile xena
vil faroxoi a mu rabuna pana giisan.
3 Na Yesus a ung e laak xe xuluna
put e fe nai pave xuvul pana mu
fefeng sina. 4 A fenamo molava sina
mu Juda, a Yaan ina Paaliuan, fo
faasilak.
5 Na Yesus a kaalum e xalum a
tang malila taxa savatmaan xe sina e
nane fin na Filip, "Taara taa maraan
a bret fexaxaas xena fafangan a mu
rabuna aapave faa?" 6 Nane kuus
malaan senaso nane buk tafang mon
na Filip, taasaxa nane fatak xa a
texaas o so ta mo nane i taa vile.
7 Na Filip a suie, "Ai, tamo ne
faisok pana fulun pisiktul, ne pife
fexaxaas sena maraan a bret fexax-
aas xena fafangan nari xapiak pana
xavil modak, modak."
8 Taasaxa saxa fefeng, na Endru,
na ti Saimon Pita, a kuus, 9 "A
toxan a saxa lak modak nabe' pana
bret baali pama e a din taragua;
taasaxa fanganan modak malaan a
pife fexaxaas xena fafanganaan nari
xapiak."
10 Na Yesus a kuus, "Xuus a mu
rabuna o ri taa nai." A bina aave ve
toxan a yi e mu tomexaan xo ri nai
su' e a xakatan siri ve faasilak 5,000.
11 Na Yesus a siak a bret baali e fe-
nung e kuus faasiroxo paaliu xe sina
Piran. Mui nane viak a bret e tavai
a mu rabuna aava ri nai xolai pana
e nane vil malaane pana din sait. E
mu rabuna xapiak ri siak fanganan
fefexaxaas sena vubuxanan siri.
12 Layaan ri fo maasi xo, na Yesus
a xuus a mu fefeng sina, "Faxuvul a
mu xavil xapiak aava ri taxa waan
senaso ne buk o piau ta saxa xavil i
taa milung." 13 Lavaxa, ri faxuvule
e ri fabas a bi sangafilu saxa pana
taragua pana mu xavil ina bret baali
aava waan lamina fanganan.
14 A mu rabuna ri xalum a mo
fa'ipul aava na Yesus fo vile e ri kuus,
"A tuuna, nane ve a Mataa ina Kuus
Fatuxai aava kavai ri fo kuus o i taa
filimaan xe la xavala." 15 E voxo na
Yesus fo texaas o nari rao ri taa yote
e ri taa fatigineie malaan sena 'king'
siri e nane sang mon fe laak fufunai
xe xuluna put.

Na Yesus A Sangas Xuluna Laman Mt 14:22-33; Mk 6:47-51

16 Lavaxa, a bina xo leaaf paaliu e
mu fefeng si Yesus ri sivi xe la gun.
17 Ri xawas xuluna xaati e rao ri taa
falet xe Kapanam. A bina xo suk e na
Yesus a pife savat siri lunai. 18 Ri taxa
falet e a tof a savat siri senaso a reref
molava taxa tigina. 19 Lamina yaan
ri xaul, xaul naak faasilak a kilomita
pama o pisaxa, ri xalum na Yesus
i taxa sangasmaan xuluna laman.
Nane savat faasilak la tana xaati e ri
mataut fasaat paaliu. 20 Nane xuus
nari, "Nenia move, muta mataut!"
21 E ri vubuk o i taa xawas xuluna
xaati e fataapus paaliu ri savat la
bina aava rao ri ung lana.
22 La yaan lamina a malila aava ri
waan pave la xasing ina laman, ri
texaas o a xaati saxa mon fo waan
pave e mu fefeng si Yesus sang mon
ri fo falet taasaxa nane pife xawas
xuluna xaati xuvul pari. 23 Xasano
xaati ti Taibirius ri savat xe la bina
aapave; a bina aave a malila fo ngan
a bret aava Memai fo fenung xuluna
24 e voxo, layaan a malila ri texaas o
na Yesus e a mu fefeng sina ri pife
waan fulaa, nari sait ri xawas xuluna
maana xaati e ri falet xena seng na
Yesus pe Kapanam.
25 Layaan ri tingine la xasa pax-
asing ina laman ri fine, "Ai, Mataa
ina Fepitaa, laso ta yaan no fo savat
nabe'?"
26 Na Yesus a sui nari malaan,
"Tuuna paaliu ne xuus nami, mi
pife sengau senaso mi xalum a mo
fa'ipul ne vile. Taasaxa mi sengau
senaso mi fo ngan a bret pave e mi
maasi. 27 Muta faisok pana maana
buk fanganan aava i taa masiik,
piau. Taasaxa faisok pana fanganan
aava i taa waan vulai e i taa lisan a
toyan xe vulai. A fanganan naang
ve a Natuna Mataa i taa tavai nami
pana senaso a Piran Tamataara fo

siak fatie e tavaie pana gutan xena vil malaane."
28 E ri kuus, "A so ta mo maam taa vile xena vil a faisok aava Piran a vubuxane?"
29 Na Yesus a sui nari, "A faisok sina Piran a malaan: 'Mi taa namkai sena saxa aava Piran fo fenge."
30 E ri xuus fulane, "Lavaxa, a so ta fakalimaanan no taa vile talo maam taa xalume e namkai sema. No taa vil a so? 31 A mu butaara ri ngan a mo taara xalie pana 'maanaa' pe la xobingil, malaan sena Ferawaian sina Piran aava kuus: 'Nane tavai nari pana bret ti la xunavata xena fanganan." *Tln 16:4,15*
32 Na Yesus a xuus nari, "Ne taa xuus tuunei nami pana fufuna ferawaian aave, na Moses pife tavai nami pana bret ti la xunavata, taasaxa a malaan, na Tamaang i taxa tavai nami pana bret tuuna ti la xunavata. 33 Senaso a bret sina Piran a mo aava sivimaan ti la xunavata e i taa tavai a mu rabuna la xavala pana toyan."
34 E ri nunge, "Memai, tavai nemaam pana bret aanabeˈ vulai."
35 Na Yesus a xuus nari, "Nenia xa, ne bret ina toyan, naseˈ i taa filimaan xe siak i taa pife lagai e vaxa nane aava i taa namkai sega i taa pife maˈiu fulaa. 36 Ne xuus nami o mi fo xalumau taasaxa mi pife namkai lunai sega. 37 A maana rabuna aava Piran a tavaiau pana, ri taa tamana filimaan xe siak e ne taa pife feng tapin ta saxa mataa aava i taa savat xe siak. 38 Senaso ne pife sivimaan ti la xunavata xena vil a vubuxanan siak, piau. Ne fo sivimaan xena vil a vubuxanan sina saxa aava fengau. 39 E a vubuxanan sina saxa aava fengau a malaan: nari mu rabuna aava nane fo tavaiau pari, ne taa pife taˈulan ta saxa iri. Taasaxa ne taa fatatoi faˈuli nari xapiak lana Yaan Fataxapiak. 40 A vubuxanan si Tamaang a malaan: a maana mu rabuna aava ri xalum tuunei na Natuna e ri namkai sena, nari xo ri taa siak a toyan vulai, vulai, e fulaa ne taa fatatoi faˈuli nari lana Yaan Fataxapiak."
41 E nari mu Juda ri fefinaas xolai se Yesus senaso nane kuus, "Nenia, ne Bret aava sivimaan ti la xunavata." 42 E ri kuus, "Nane na Yesus, bo? A lak si Yosep? Na tamana narie ninana, taara texaas sere, bo? Malaafaa nane kuus: 'Nenia, ne fo sivimaan ti la xunavata?"
43 Na Yesus a xuus nari, "Muta lo fefinaasai malaave. 44 Piau ta saxa a fexaxaas sena filimaan xe siak tamo na Tamataara aava fengau, a pife xele. E naseˈ ta mataa aava fo xelan, ne taa fatatoie la Yaan Fataxapiak. 45 A xakalayan aanabeˈ taxa waan lana Xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai: 'E nari xapiak, a Piran taa fapiti nari.' *Ais 54:13*
A maana rabuna xapiak aava ri fo langai a ferawaian si Tamataara e ri fo siak a texaasan sena, nari ve ri taa filimaan xe siak. 46 Piau ta mataa fo xalum na Tamataara taasaxa saxa aava fo sivimaan ti laaˈui sina Piran, nane sang mon fo xalum na Tamataara. 47 Ne xuus tuunei nami, nane aava namkai i taa toxan a toyan vulai, vulai. 48 Nenia ve ne Bret ina Toyan. 49 A mu bumi ri ngan a 'maanaa' pe la bina xobingil, taasaxa ri femaat. 50 Nabeˈ ve si a bret aava sivimaan ti la xunavata e voxo layaan ta mataa taa ngane i taa pife maat. 51 Nenia xa, ne bret i taxa to aava sivimaan ti la xunavata. Tamo ta mataa taa ngan a bret aanabeˈ i taa to vulai. A bret aanabeˈ ve a vipin iga aava ne taa lisane xena maraan faˈuli a maana rabuna ti la xavala."
52 E voxo mu Juda ri fetok faagut la palou iri, "Malaafaa a mataa aanabeˈ a fexaxaas sena tavai netaara pana vipin ina xena nganaana?"
53 E na Yesus a xuus fulan nari, "Ne taxa xuus tuunei nami, tamo mi pife ngan a meska ina Natuna Mataa e mi pife num a ria ina, mi taa piau ta toyan tuuna. 54 Naseˈ ta mataa taa ngan a meska iga e num a ria iga, nane ve, a toxan a toyan vulai e ne taa tamana fatatoie la Yaan Fataxapiak. 55 Senaso a meska iga

a fanganan tuuna e a ria iga a mo
ina numan tuuna. 56 Nase' ta mataa
i taa ngan a meska iga e i taa num
a ria iga, i taa taagul lapaana gutan
siak e nenia, ne taa taagul xuvul
pana. 57 Ta mataa aava i taa ngan
vulanau i taa to senaso nenia, ne
taxa to. A mo aanabe' a fexaxaas
senaso na Tamataara fo fengau e
ne taxa to vulai lapaa Tamataara.
58 Nabe' ve a bret aava sivimaan ti la
xunavata. A pife malaan sena 'bret
maanaa' a mu bumi fo ngane, piau.
A bret siri a pife ti votan a maatan
seri. Taasaxa nane aava i taa ngan a
bret aanabe' i taa siak a toyan vulai,
vulai." 59 Na Yesus a kuus malaan
layaan nane taxa fapiti nari lana lifu
ina faxuvulan pe Kapanam.

Saxano Fefeng Si Yesus, Ri Ta'ulane

60 E xaves ina mu fefeng si Yesus,
layaan ri langai a ferawaian aanabe'
ri kuus malaan, "A ferawaian aan-
abe' a lagaf temasaat. Nase' fexax-
aas i taa langaie?"

61 Na Yesus a texaas lana xunus
ina o a mu fefeng sina ri taxa fe-
finaas sena mo aanabe' e a xuus
nari, "A ferawaian aanabe' naak i
taxa fakasal temasaatan nami, bo?
62 A so ta mo i taa savat tamo mi
taa xalum a Natuna Mataa i taxa
laak fa'ulaa xe la bina aava nane
waan lana paamua? 63 A Vovau a
tatavai pana toyan; a vipin o meska,
re mo palau mon. A mu vapaling
aava ne fo xuus nami pana, nari
ve ri vovau e ri toyan xana mataa.
64 Taasaxa saxanofuna imi, mi pife
namkai." Senaso na Yesus fo texaas
ti la tangpat o nase' ta mu fefeng sina
ri pife namkai tuuna e nane texaas o
nase' i taa pet lisane. 65 E nane kuus
fulaa, "A vilaana aanabe' a fufuna
ferawaian siak layaan ne xuus nami
o piau ta mataa fefexaxaas sena fil-
imaan xe siak tamo na Tamataara a
pife xele."

66 Tangpat la yaan aanabe' e falet,
saxano fefeng sina ri ta'ulane e ri
pife sangas xuvul pana fulaa.

67 E na Yesus a fin nari mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua, "Nami
vaxa, mi buk paan patak?"

68 E na Saimon Pita a suie, "Memai,
maam taa falet xe sise'? Nano, no
toxan a ferawaian ina toyan vulai
69 e maam fo namkai e masam tuuna
o nano, no Saxa Mataa Taap sina
Piran."

70 E na Yesus a suie, "Ne fo siak fati
nami bo, nami Sangafilu Saxa pana
Taragua? Taasaxa saxa la palou imi
ve si Setan." 71 Nane taxa ferawai se
Judas, na natu Simon Iskeriot senaso
nane a saxa sina mu Sangafilu Saxa
pana Taragua e nane ve i taa pet
lisan na Yesus.

7

Na Yesus A Laak Xe La Saxa Fenamo Pe Jerusalem

1 Lamina mu yaan aanabe' na
Yesus a falet e fe sangas xolai pe
Galili. Nane vil malaane senaso a
mu Juda pe Judia rao ri punuxe.
2 Mui xo, saxa fenamo sina mu Juda
a faasilak, a Fenamo ina Sawat. 3 E
voxo nari mu ti Yesus ri xuuse,
"Ta'ulan a bina aanabe' e no falet xe
Jerusalem talo a mu fefeng siim pave
ri taa xalum a mu faisok lava aava
no taxa vile. 4 Senaso tamo ta mataa
a vubuk o a mu rabuna xaves ri taa
texaas sena, i taa pife fun a faisok
sina. Nano, no fuuna vil a maana mo
aanabe' e voxo faxalit a mu rabuna
la xavala pana." 5 Ri kuus malaan
senaso nari, mu fetinan vaxa, ri pife
namkai sena.

6 Na Yesus a xuus nari, "A yaan
roxo siak a pife savat lunai taasaxa
nami a maana yaan xapiak ri roxo
semi. 7 A mu rabuna ti la xavala
ri pife fexaxaas sena baian nami,
taasaxa ri baianau senaso ne fuuna
kuus o a maana mu vilaana ri vivile
ri saat sang. 8 Mi laak saa xe la
fenamo aapave. Ne taa pife laak
lunai senaso a yaan roxo xanak pife
savat lunai." 9 Nane kuus malaan e a
waan su' pe Galili.

10 Taasaxa lamina yaan ri fo paan
xe la fenamo, nane sait a laak saa
taasaxa pife sangas la matavas, nane

falet fufunai mon. 11 Pave la fenamo
a mu Juda ri taxa lo senge e ri kuus,
“Faa ta mataa aave?”
12 La palou ina tang malila aave
ri taxa lo fefinaas xolai sena. Sax-
anofuna ri kuus, “Nane a mataa
roxo!”
E xasanofuna ri sui nari, “Piau,
nane taxa familung a rabuna xaves!”
13 Taasaxa nari xapiak ri pife ferawai
sena la matavas senaso ri mataut
sena mu matalava Juda.
14 La palou ina Fenamo, na Yesus a
laak xe la tang lifu lotu e fefepitaa.
15 A mu matalava Juda ri ipul e ri
kuus, “A mataa aanabeˈ, piau taa
mataa fe fapitie, bo? E malaafaa
nane fo siak a texaasan aapave?”
16 E na Yesus a sui nari, “A
fepitaian aanabeˈ a pife mo siak
taasaxa mo sina Saxa aava fo fen-
gau. 17 Layaan ta mataa a buk usi a
vilaana sina Saxa aave, i taa texaas
sena fufuna fepitaian aanabeˈ, tamo
fo savat sina Piran o tamo nenia,
ne ferawai lapaana gutan siak fa-
tak. 18 A mataa aava taxa ferawai
lapaana gutan sina fatak nane buk
siak fati a isina xa; taasaxa nane
aava buk siak fati a isina Saxa aava
fenge, nane ve, a mataa ina tuu-
nayan e piau ta lalosaat fe waan
sina. 19 Na Moses fo tavai nami
pana mu vuputkai, bo? Taasaxa piau
ta saxa simi fe usi fatak a maana
vuputkai. Xenaso mi taxa lo tafang
pana punuxau?”
20 E mu rabuna pave ri suie, “Ai, a
masalai fo vao nano. Naseˈ taxa rao
i punuk nano?”
21 Na Yesus a xuus nari fulaa, “A
toxan a saxa faisok ne fo vile la
Yaan ina Fangaafusan e mi taxa lo
lamon fatateak lunai sena. 22 Na
Moses fo fapiti nami pana vilaana
ina vuputuk (taasaxa pife savat si
Moses, a savat paamua sina mu bu-
taara ti kavai) e a vilaana aanabeˈ
nami vaxa mi fuuna vile la Yaan
ina Fangaafusan. 23 Tamo mi taa
putuk a lak la Yaan ina Fangaafu-
san talo mi taa pife faasaal sena
vuputkai si Moses, xenaso mi taxa
marala sega layaan ne vil faroxoi
xapin a saxa mataa la Yaan ina Fan-
gaafusan? 24 Muta lo tiis a maana
mo pana xakaaluman mon taasaxa
lamon faroxoie e tiis faxaradaxe.”
25 Lavaxa, saxano rabuna pe
Jerusalem ri fefiai malaan, “A saxa
aanabeˈ mon ve, a mataa aava
ri taxa tafang pana punuxaana,
bo? 26 Taasaxa kaalum, nane taxa
ferawai la matavas e ri piau ta
vapaling xena suiaana. A fexaxaas
a mu matalava sitaara ri masam
o nane a Mataa Failai? 27 Taasaxa
taara texaas sena fufubina sina
mataa aanabeˈ e layaan a Mataa
Failai i taa savat, piau ta mataa i taa
texaas sena fufubina sina.”
28 Layaan na Yesus taxa fepitaa
pe lana tang lifu lotu nane xukulai,
“Aang, mi texaas sega e mi texaas
sena fufubina siak. Taasaxa ne pife
filimaan lapaana gutan siak fatak.
Nane aava fo fengau, nane ve a tu-
unayan e nane xo, mi vungut sena.
29 Nenia, ne texaas sena senaso ne
savatmaan ti la bina sina e nane fo
fengau.”
30 Sena ferawaian aanabeˈ rao ri
pise taasaxa piau ta mataa fe tawe
senaso a yaan sina pife savat lunai.
31 A mu rabuna xaves lana malila,
ri namkai sena e ri kuus, “Layaan
a Mataa Failai taa savat, i taa vil
a maana fakalimaanan xaves sena
mataa aanabeˈ?”
32 A mu Ferasi ri langai sena
maana mo a malila ri taxa fefinaas
pana. E voxo a mu memai priis e mu
Ferasi ri feng a mu sisiak, a rabuna
ina kaalum votai siri xena pise.
33 Na Yesus a kuus, “Ne taa waan
xuvul pami famodak fulaa lunai e
mui ne taa paan xe sina aava fengau.
34 Mi taa sengau taasaxa mi taa pife
tinginau e la bina ne taa taagul lana
mi pife fexaxaas sena savat pave.”
35 A mu Juda ri fefiaian nari xa, “Ai,
a mataa aanabeˈ rao i taa paan xe faa
e taara pife fexaxaas sena tingine?
Naak nane taa falet xe la mu bina
sina mu tautaara aava ri taxa taagul
la palou ina mu Griik, bo? I taa fe
fapiti nari, mu Griik, bo? 36 A so ta
malasuf ina ferawaian aanabeˈ sina:

‘Mi taa sengau taasaxa mi pife fexaxaas sena tinginau senaso la bina ne taagul lana mi pife fexaxaas sena savat lana’?”
37 La yaan fataxapiak ina fenamo aanabeˈ ve, a yaan molava ina e na Yesus a tigina e kuus, “Naseˈ ta mataa taxa maˈiu, a fexaxaas i taa filimaan xe siak e num. 38 Naseˈ ta mataa namkai sega malaan sena xakalayan fo kuus: a raarum ina toyan i taa liu savat ti pe la xunus ina.” 39 Nane ferawai malaan, sena Vovau Xaradak senaso a mu rabuna aava ri namkai se Yesus, ri taa siak a Vovau Xaradak. Taasaxa la yaan naang, la yaan ina ferawaian sina, a Vovau Xaradak a pife lisanan lunai senaso na Yesus pife siak a maasaxan sina lunai e pife laak xe la bina sina Piran.
40 Layaan a saxano rabuna la palou ina malila ri langai a ferawaian aanabeˈ ri kuus, “Ai fatak ve, a mataa aanabeˈ ve a saxa Matalava ina Kuus Fatuxai.”
41 E xasanofuna ri kuus, “Nane ve a Mataa Failai.”
Taasaxa saxanofuna ri fefiai, “Naak a Mataa Failai i taa pife savat ti Galili. 42 A xakalayan sitaara a kuus malaan: a Mataa Failai i taa savat ti lana pabung si Devit e Betlihem ve a bina si Devit, bo?” 43 E voxo a malila ri toxan a lamonan taragua sena. 44 Saxanofuna ri vubuk pise taasaxa piau ta mataa fe timin ta ma laaˈui xuluna.
45 Nari, mu rabuna ina kaalum votai, ri ulaa xe sina mu memai priis e mu Ferasi e ri fin nari, “Ai, xenaso mi pife lisanmaan na Yesus?”
46 E mu rabuna ina kaalum votai ri sui nari, “Piau ta mataa xa fe ferawai malaan sena mataa aapave taxa ferawai.”
47 E mu Ferasi ri xuus nari, “E nami sait nane fo familung nami? 48 Naak, ta saxa matalava sitaara o ta saxa Ferasi fo namkai sena? Piau! 49 Taasaxa malila aanabeˈ ri pife texaas faroxo sena Vuputkai sitaara e nari xo, a kuus fatutulan taxa waan xuluri.”
50 E na Nikodimaas aava fo savat xe si Yesus paamua, nane a saxa siri e a xuus nari malaan, 51 “Naak, a vuputkai sitaara i taxa timin a fakasanaman xuluna mataa paamuina yaan i taa savat la tiisan, la yaan i taa kuusan fasavat a so ta mo nane taxa vile?”
52 E ri suie, “Nano vaxa, nano ti Galili, bo? Kaalum lana xakalayan sitaara e no taa masam o piau ta mataa ina kuus fatuxai i taa savat ti pe Galili.” 53 * [E nari xapiak ri ulaa xe la lifu siri saxa saxa.

8

1 Taasaxa na Yesus fe laak xe xuluna Put Olif. 2 La paanen lolof nane sivi e fe laak fulaa xe lana tang lifu lotu. A maana rabuna xaves ri savat xe sina e nane nai e tangpat pana fapitiaan nari. 3 A mu rabuna ina fepitaa pana mu vuputkai e mu Ferasi ri lisanmaan a saxa tefin tamai aava ri fo yote layaan i taxa mati xuvul pana saxa mataa patak. Ri fatigineie la palou iri e na Yesus 4 e ri xuuse, “Mataa ina Fepitaa, a tefin aanabeˈ maam tingine layaan nane taxa mati xuvul pana saxa mataa patak. Layaan re taxa vilai fasaat. 5 Lana mu vuputkai, na Moses a kuus o taara taa punuk a lutefin malaan pana soxoiaan nari pana faat. Nano, no kuus malaafaa?” 6 Ri xuuse malaan xena tafangaana senaso rao ri taa tiise sena ferawaian sina.
Taasaxa na Yesus a sonai suˈ e taxa kala la xavala pana vipirigum ina mana. 7 Layaan ri taxa lo fine, nane tamasiak e xuus nari, “Lavaxa, naseˈ la palou imi aava pi fafaasaal, nane fexaxaas sena soxoin paamuin a faat sina.” 8 E nane sonai suˈ fulaa e kala la xavala.
9 Layaan ri langaie nari saxa saxa ri taˈulane, nari mu vaiak paamua e nari xapiak lamiri. E ri falet xe lamalei e na Yesus narie na tefin re taxa lo waan pave. 10 Na Yesus a

* **7:53:** Saxanu lagasai ti kavai paaliu ri piau ta paferawaian aanabeˈ lana. (Jn 7:53–8:11)

tamasiak e xuuse, “Tefin, faa nari? Piau ta mataa taxa tiis nano?”

11 E nane kuus, “Matalava, piau ta saxa.”

E na Yesus a xuuse, “Nenia vaxa, ne taa pife tiis nano. Falet xo e muta poxo fulaa.”]

12 Mui fulaa na Yesus a kuus xe siri, “Nenia, ne malang xana maana rabuna xapiak la xavala. Nase' aava usiau, i taa pife sangas la suk taasaxa i taa toxan a malang ina toyan.”

13 A mu Ferasi ri tisuie, “Nano, no taxa kuus xakaavang sema fatak. A kuusan siim pife tuuna.”

14 Na Yesus a sui nari, “Tamo ne kuus xakaavang sega fatak a kuusan siak a tuuna senaso ne texaas sena fufubina siak e ne texaas o nenia, ne taa falet xe faa. Taasaxa nami, mi pife texaas o laso ta bina ne filimaan ti lana o laso ta bina ne taxa falet xe lana. 15 Mi taxa titiis pana lalamonan sina mataa mon; nenia, ne pife tiis ta saxa mataa. 16 Tamo ne taa titiis, a tiisan siak i taa tuuna senaso pife nenia sang mon ne taxa vile. Na Tamaang aava fengau, taxa waan xuvul paga. 17 Lana mu vuputkai simi fo xaleian malaan: a kuus xakaavangan sina ro mataa taragua a tuuna. 18 Lavaxa nenia, ne saxa aava ne taxa kuus xakaavang sega fatak, a xasafuna aava i taxa kuus xakaavang sega ve na Tamaang aava fengau.”

19 E nari, ri fine, “E na tamaam faa?”

Na Yesus a sui nari, “Mi pife texaas sega e se Tamaang. Tamo mi texaas sega mi taa texaas sena Tamaang sait.” 20 Nane kuus pana ferawaian aanabe' layaan nane waan lana bina ina faxuvulaana tatavai la tang lifu lotu pave la fena fepitaian sina e piau ta mataa fe pise senaso a yaan sina pife savat lunai.

21 Nane xuus fulan nari, “Nenia, ne taa paan patak e mi taa sengau taasaxa mi taa maat lapaana vilaana saat simi. A bina ne taa falet xe lana mi pife fexaxaas sena laak lana.”

22 A mu Juda ri fefiai, “A sou, i taa punuk nane xa, senaso nane taxa kuus, ‘A bina ne taxa falet xe lana mi pife fexaxaas sena laak lana.”

23 Nane xuus nari, “Nami, mi mu rabuna ti lapia; nenia, ne ti laa'ui. Nami, mi maana mo ti nabe' la xavala; nenia, ne pife mo ti nabe' la xavala. 24 E voxo nabe' a fufuna ferawaian siak xe simi o mi taa maat lapaana faasaalan simi; tamo mi pife namkai o nenia, ne Saxa aava molava, mi taa femaat lapaana mu vilaana saat simi.”

25 Lavaxa, ri fine, “E nano nase'?”

Na Yesus a xuus nari, “Ne fo xuus faxavesan nami xo! 26 Ne toxan a mo xaves paaliu xena kuusanaana e xena tiisaan nami, taasaxa nane aava fengau, nane fatak a Tuunayan e a maana mo xapiak nane xusau pana, ne taxa kuusane xe simi maana rabuna ti la xavala.”

27 Nari, ri vungut o nane taxa ferawai xe siri pa Tamana. 28 Na Yesus a kuus, “Layaan mi taa siak fati a Natuna Mataa, lavaxa mi taa texaas o nenia, ne Saxa aava molava e vaxa ne pife vil ta saxa mo lapaana gutan siak, taasaxa ne taxa ferawai pana so ta mo na Tamaang fo fapitiau pana. 29 E nane aava fengau i taxa waan xuvul paga. Nane pife ta'ulanau e ne fenakmaal, piau. Senaso ne taxa vil vulan a maana mo xena fafaamamaase.” 30 E layaan nane taxa ferawai lunai a rabuna xaves ri namkai tapang sena.

31 Na Yesus a xuus nari mu rabuna Juda aava ri fo namkai tapang sena, “Tamo mi vubuk waan fefeng tuuna siak mi taa sangas vulai lapaana ferawaian siak; 32 vil malaane e mi taa taraxali a tuunayan e voxo a tuunayan aave i taa mulus nami.”

33 Ri suie, “Nemaam, maam mu bu Abrahem e maam pi taagul malaan sena yaasok sin' ta xasa mataa. Malaafaa no taxa kuus o maam taa mulusan?”

34 Na Yesus a xuus fulan nari, “Tuuna paaliu ne xuus nami, nase' ta mataa a faasaal, nane ve a sisiak sina faasaalan. 35 A yaasok sina mataa

a pife waan tuuna lana pabung sina mataa aave taasaxa, a natuna ve taxa waan la pabung sina vulai. 36 E voxo tamo a Natuna taa mulus nami, a tuuna mi fo mulusan. 37 Ne texaas o nami, mi mu bu Abrahem, taasaxa nami, mi vubuk punuxau senaso mi piau ta nobina la xunus imi xana ferawaian siak. 38 Nenia, ne taxa kuus pana so ta mo ne fo xalume se Tamaang, taasaxa nami, mi taxa lo vil a so ta mo na tamami fo xuus nami pana."

39 Ri suie, "Na Tamamaam ve na Abrahem!"

Na Yesus a xuus nari, "Tamo mi mu rafulak si Abrahem, naak, mi taa usi a vilaana si Abrahem, bo? 40 Nenia, ne fo kuusan a tuunayan aava ne langaie sina Piran e mi taxa seng ta salan xena punuxau, na Abrahem a pife vil malaane. 41 Nami, mi taxa usi a vilaana si tamami."

E ri suie, "Muneta lamon o maam piau ta pabung! A Piran sang mon a Tamamaam e Memai simaam."

42 Na Yesus a xuus nari, "Tamo Piran a Tamami, mi taa vubuxanau senaso ne fo filimaan sina Piran e naboxo ne taxa waan nabe'. Ne pife savatmaan lapaana gutan siak taasaxa nane fo fengau. 43 Xenaso mi pife masam a lagasai siak? Naak, mi pife fexaxaas sena langai a mo ne taxa kuusane, bo? 44 Mi fo savat ti la bina si tamami, na Setan, e voxo mi vubuk vil a maana mo aava nane xuus nami pana. Paamua paaliu ti la tangpat, nane a mataa ina ngaapunuk. E nane pife fexaxaas sena tigina lana kuus tuunayan senaso a piau paaliu ta tuunayan. Layaan nane taxa kuus bit i taxa ferawai lana pok bina sina senaso nane a mataa vibit e na tamana maana bitan xapiak. 45 Nami, mi pife fexaxaas sena namkai sega senaso ne taxa ferawai pana tuunayan mon. 46 A fexaxaas ta saxa imi i taa tiisau pana so ta faasaalan? Tamo ne taxa kuus tuuna sang mon, xenaso mi pife namkai sena ferawaian siak? 47 Nase' sina Piran ve i taa langai a ferawaian sina Piran. A fufuna lamavaangan simi ve a malaan: mi pife rabuna sina Piran!"

48 A mu matalava Juda ri xuuse, "Naak maam taxa ferawai fatak, bo? Nano, no saxa Sameria e a vovau saat fo vao nano, bo?"

49 Na Yesus a sui nari, "Piau ta vovau saat fe vawau, taasaxa ne suaian na Tamaang e mi pife suaian nenia. 50 Ne pife seng ta isin lava paga fatak; a toxan a xasafuna falak ve taxa senge e nane ve a saxa ina tiisan. 51 Ne xuus tuunei nami, layaan ta mataa i taa usi fatak a ferawaian siak a maatan i taa pife siaxe."

52 E nari mu matalava Juda ri xuuse, "Naboxo maam texaas tuuna o a vovau saat fo vao nano. Na Abrahem fo maat e vaxa mu rabuna ina kuus fatuxai sait e nano, no taxa kuus o tamo ta mataa taa usi fatak a ferawaian siim a maatan i taa pife siaxe? 53 Naak, nano, no matalava se tamamaam, na Abrahem aava fo maat? A mu rabuna ina kuus fatuxai vaxa ri fo maat. No lamon o nano nase', no xali nano pase'?"

54 Na Yesus a sui nari, "Tamo nenia fatak mon ne taxa siak fati a isaak, a isin lava siak a mo palau. Na Tamaang aava mi kuus o a Piran simi, nane ve i taxa siak fatiau. 55 Mi pife texaas sena taasaxa nenia, ne texaas sena. Tamo ne taa kuus o ne pife texaas sena, nenia, ne taa mataa vibit malaan semi, taasaxa piau. Ne texaas sena e ne sasangas vulai lapaana ferawaian sina. 56 Na tamami, na Abrahem, a faamamaas layaan a xalum a yaan siak, nane fo xalume e taxa nanam."

57 A mu matalava Juda ri xuuse, "A sou, no pife mariaas sangafilu pama lunai e no fo xalum na Abrahem, bo?"

58 Na Yesus a xuus nari, "A tuuna paaliu, ne xuus nami: paamuina luluuxan si Abrahem nenia, ne fo waan!" 59 E fataapus ri siak a mu faat xena soxoiaana taasaxa na Yesus a fufunai xaseri e nane ta'ulan a tang lifu lotu.

9

Na Yesus A Vil Faroxoi A Mataa Matana Piif

1 Na Yesus e mu fefeng sina ri taxa
sangaset e nane xalum a saxa mataa
matana piif ti la yaan ina luluuxan.
2 E mu fefeng ri fin na Yesus, “Ai
Mataa ina Fepitaa, nase' fo faasaal,
a mataa aanabe' o na ninana nare
tamana e voxo nane maa luxan pana
matana piif?”
3 Na Yesus a sui nari, “A mo aan-
abe' pife savat sena faasaalan sina o
si ninana nare tamana, piau. Nane fo
luxan malaan talo Piran i taa faxalit
a gutan sina sena. 4 Layaan a bina
taxa paanaas lunai taara taa vil a
maana faisok sina saxa aava fengau.
A vung i taxa filimaan e piau ta saxa
a fexaxaas sena faisok. 5 Layaan
nenia, ne taxa waan la xavala, nenia
xa ne malang xana mu rabuna la
xavala.”
6 Layaan nane fo ferawai malaan
nane kaanus xuluna xavala e vesan
a fomirak ruruveak e timine la ro
matana mataa aave 7 e xuuse, “Falet
e no fe suf la Raarum ti Siloam (a
malasuf ina vapaling, siloam ve: fen-
gan).” E voxo nane falet e fe susuuf
e layaan nane ulaa nane fexaxaas
sena kaalum.
8 A mu rabuna aava ri fuuna taagul
faasilak sena e nari aava ri fo xalume
paamua layaan fuuna taaxanak xo-
lai, ri kuus, “Ai, a mataa aanabe'
mon ve fuuna lo taaxanak, bo?”
9 Saxanufuna ri kuus, “Aang” e
xasanofuna ri kuus, “Piau, nane
kaalum fexaxaas malaan sena mon.”
Taasaxa nane fatak a kuus, “Nenia
move!”
10 E ri fine, “A ro mataam, re ta-
lakas malaafaa?”
11 Nane sui nari, “A mataa ri xalie
pa Yesus, nane vesan a ruruveak e
timine xuluna ro mataak e xuusau,
‘Falet e no fe suuf pave Siloam.’ E
voxo ne falet xe pave e ne fe susuuf
e naboxo ne fexaxaas sena kaalum.”
12 E ri fine, “E faa ta mataa aave?”
Nane sui nari, “Ne pife texaas.”

A Mu Ferasi Ri Fefiaian A Roxoian Sina

13 Ri lisan et a mataa aava fo mo
piif xe sina mu Ferasi. 14 Senaso
la yaan aava na Yesus a vesan a
ruruveak e vil fatalakas a matana
mataa aave ve la Yaan ina Fangaa-
fusan. 15 E nari mu Ferasi ri fin fu-
lane o malaafaa nane fexaxaas sena
kaalum. E nane xuus nari, “Nane
timin a ruruveak xuluna ro mataak e
ne fe suuf e naboxo ne fexaxaas sena
kaalum.”
16 Saxanu Ferasi ri kuus, “A mataa
aava vil malaane ve, pife sina Piran
senaso nane pife usi a vuputkai ti la
Yaan ina Fangaafusan.”
E saxanofuna ri kuus, “A fexaxaas
vaxa saxa mataa saat i taa vil a mo
fa'ipul malaan?” E ri fegagelai xolai
sena.
17 Ri fin fulan a mataa aava fo mo
piif, “No kuus malaafaa sena mataa
aapave, senaso no kuus o nane fo
fatalakas a ro mataam?”
E nane kuus, “Nane a mataa ina
kuus fatuxai.”
18 A mu matalava Juda xaves ri pife
namkai sena ferawaian sina layaan
nane kuus o nane fo mo piif e naboxo
nane fexaxaas sena kaalum. E voxo
ri xel na ninana nare tamana, 19 e ri
fin nare, “A lak sime nabe' bo? Me
kuus o nane piif ti la yaan ina lulu-
uxan, bo? Malaafaa nane fexaxaas
sena kaalum naboxo?”
20 Na ninana nare tamana re kuus,
“Maame texaas o nane a natumaame
e vaxa nane piif ti la yaan ina lu-
luuxan. 21 Taasaxa maame pife tex-
aas malaafaa nane fexaxaas sena
kaalum naboxo o nase' fo kas a ro
matana. Nane a matalava, fine; nane
fexaxaas i taa ferawai pana fatak.”
22 Nare, re kuus malaan senaso re
matautan a mu matalava Juda. Nari
mu matalava Juda ri fo turoxo o
tamo ta mataa taa kuus o na Yesus ve
a Mataa Failai, lavaxa ri taa ti votan
a mataa aave i muta laak lana mu
lifu ina faxuvulan. 23 Malaan e na
ninana nare tamana ri kuus o fine
su' senaso nane a matalava.
24 La yaan naang xa, ri xel fulan
a mataa aava fo mo piif. E ri xu-
use, “Kuus tuuna. Maam texaas o a
mataa aave a mataa ina faasaalan.”
25 Nane sui nari, “Ne pife texaas
tamo nane a mataa fafaasaal o piau.

Saxa mo ne texaas sena ve, nenia ne luxan pana mataak a piif e naboxo ne fexaxaas sena kaalum."
26 E ri fin fulane, "A so ta mo nane fo vile sema? Malaafaa nane fo fatalakas a mataam?"
27 Nane sui nari, "Ne fo xuus nami pana e mi langai pesalai. Xenaso mi buk langai fulane? Naak nami vaxa, rao mi savat fefeng sina sait?"
28 E ri sei pengane, "Nano, no fefeng sina, taasaxa nemaam, maam mu fefeng si Moses. 29 Maam texaas o a Piran fo ferawai xe si Moses, taasaxa mataa aanabeˈ maam vungut sena so ta bina nane filimaan ti lana."
30 A mataa aave a sui nari, "Ai, a mo faˈipul nabeˈ, nami, mi vungut o nane filimaan ti faa taasaxa nane xo, fo fatalakas a mataak. 31 Taara texaas o a Piran i taa pife langai a mu rabuna saat, taasaxa naseˈ ta mataa i taa suaian fatak a Piran e i taxa usi a vubuxanan sina, a Piran i taa langai a mataa malaan. 32 Taara pi lalangai maan ti paamua xa pana saxa mataa fo vil fatalakas a matana mataa aava fo luxan pana matana piif. 33 A mataa aanabeˈ a savat sina Piran, tamo piau, nane pife fexaxaas sena vil ta saxa mo!"
34 E nari, ri suie, "Nano, no fo taagul lapaana vilaana saat ti la yaan ina luxaan nano, malaafaa no taxa lamon o no fexaxaas sena fapiti nemaam?" E ri ti votane i muta laak lana mu lifu ina faxuvulan.

A Rabuna Ri Piif Lana Vovau Siri

35 Na Yesus a langai o nari, ri fo ti votan a mataa aave e layaan nane tingine, a fine, "Nano, no namkai sena Natuna Mataa?"
36 E nane suie, "Ai, Matalava, nane naseˈ? Xuusau talo ne taa namkai sena."
37 Na Yesus a xuuse, "No fo xalume. Nane xo, i taxa ferawai xuvul pama."
38 Nane kuus, "Matalava, ne namkai." E nane tapiit turung faasilak la ka Yesus.
39 Na Yesus a kuus, "Ne sivimaan xe nabeˈ la xavala xena tiisaana mu rabuna talo nari aava ri piif ri taa kaalum e nari aava ri xakaalum, ri tafe piif."
40 E saxano Ferasi aava ri taxa waan xuvul pana, ri langaie e ri fine, "Nemaam vaxa, maam piif?"
41 Na Yesus a xuus nari, "Tamo mi rabuna piif, mi taa pife vupuno. Taasaxa mi fo kuus o mi fexaxaas sena kaalum e voxo mi taxa vupuno lunai.

10

A Vilaana Sina Mataa Ina Faxatang A Sipsip

1 "A ferawaian aanabeˈ a tuuna, a mataa aava pife laak la matana vaafa xe lana nobina ina mu sipsip taasaxa nane fani a vaafa o laak la xasano bina patak, nane ve a mataa ina fenau e a saat. 2 A mataa aava laak la matana bina, nane ve a mataa tuuna ina faxatang a mu sipsip. 3 A mu rabuna ina faxatang a nobina aapave ri taa kas a matana vaafa xe sina. E mu sipsip sina ri fuuna langai taraxali a lingina. Nane fuuna xel a mu sipsip sina pana isiri saxa saxa e fuuna lisan nari xe lamalei. 4 E layaan nari xapiak ri fo waan lamalei nane fuuna sangas paamuian nari. E mu sipsip sina ri usie senaso ri texaas sena lingina. 5 Taasaxa ri taa pife usi a mataa patak, piau. Ri taa sinufane senaso ri pife langai taraxali a lingina." 6 Na Yesus a xuus nari pana ferawaian paap aanabeˈ taasaxa ri pife masam sena mo aava nane vubuk fapiti nari pana.
7 E voxo na Yesus a kuus fulaa, "Ne xuus tuunei nami, nenia ve ne matana bina sina mu sipsip. 8 Nari xapiak aava ri savat paamu sega ri mu rabuna ina fenau e nari aava ri fuuna famataut a mu rabuna xena siak palou a maana mo siri, taasaxa nari mu sipsip ri pife langai nari. 9 Nenia, ne matana bina e ne yalaxau; tamo ta mataa taa laak lapaaga i taa fakaxupan e nane fexaxaas sena laak e sivi e i taa tingin a fanganan roxo. 10 A mataa ina fenau

a filimaan mon xena fenau, ngaa-punuk, e ngaagalas. Nenia xo, ne fo savat xena tavai a mu rabuna pana toyan e ri taa bas paaliu marasaxa pana.
11 “Nenia, ne mataa roxo ina fax-atang a mu sipsip. A mataa roxo ina faxatang i taa lisan a tana xena xavang a mu sipsip naapalaan a so ta mo taa savat sina. 12 A sisiak mon pife mataa ina faxatang a sipsip o mataa tafuna sipsip e layaan a mo saat malaan sena piu vupung i taa savat, nane i taa sinuf tapin a mu sipsip. E a piu vupung aave i taa xup fepatoxan a mu sipsip e taa xet punuk a saxanofuna. 13 A sisiak aave i taa vil malaane senaso nane taxa faisok xena siak faat mon e pife muluk temasaatan a mu sipsip.
14 “Nenia xo, ne mataa roxo ina faxatang a mu sipsip; ne texaas sena mu sipsip siak e nari, ri texaas sega, 15 malaan se' nenia, ne texaas se Tamaang e nane texaas sega. E ne taxa lisan a toyan siak xana mu sipsip siak. 16 Ne toxan a xasano sipsip sait e ri pife waan lana tagaan aanabe'. Ne taa lisanmaan nari sait senaso ri taa langai a lingaak. E i taa toxan a tagaan saxa mon lapaana mataa saxa xena faxatang nari. 17 Na Tamaang a vubuxanau senaso ne taa lisan a toyan siak talo ne taa siak fa'ulie. 18 Piau ta mataa i taa siak tapin a toyan siak, piau. Nenia fatak xa, ne turoxo pana. Ne toxan a gutan fexaxaas xena lisan a toyan siak e ne toxan a gutan fexaxaas xena siak fa'ulie vaxa. A mo aanabe' na Tamaang a xuusau o ne taa vile.”
19 E mui nari mu Juda ri fetok faagut sena ferawaian sina. 20 Xaves ri kuus, “Nane toxan a vovau saat fo vawe e vil fangonge. Mi taxa langaie xenaso?”
21 Saxanofuna ri kuus, “Ai, a fer-awaian aanabe' pife ferawaian sina mataa pana vovau saat. A vovau saat vaxa fexaxaas sena vil fatalakas a matana mataa piif? Piau!”

A Mu Ferasi Rao Ri Soxoi Na Yesus Pana Faat

22 A Fenamo ina Kasaana Lifu (o a Fenamo ina Malang) a savat pe Jerusalem. A bina xo vutung. 23 E na Yesus taxa sangas pe la nobina lana tang lifu lotu aava ri xalie pana ‘Ver-aanda’ si Solomon. 24 E mu matalava Juda ri fakaliuane e ri fine, “Maam taa waan vungut sema fefexaxaas a so ta yaan? Tamo nano, no Mataa Failai no xuus famatavas nemaam.”
25 E na Yesus a sui nari, “Ne fo xuus nami, taasaxa mi pife namkai sega. A maana mo ne faisoxan nari lapaana isi Tamaang, nari vaxa ri kuusan fasavatau sait. 26 Taasaxa nami xo, mi pife namkai sega senaso mi pife sipsip siak. 27 A mu sipsip siak ri fuuna langai a lingaak, ne texaas seri e ri fuuna usiau. 28 Ne tavai nari pana toyan xe vulai e nari, ri taa pife maat e piau ta mataa a fex-axaas sena paxai tapin nari ti lana maak. 29 Na Tamaang a molava sena maana mo xapiak e a mu rabuna nane fo tavaiau pana, piau ta saxa a fexaxaas sena paxai tapin nari ti la ma Tamaang. 30 Na Tamaang e nenia maame saxa.”
31 A mu Juda ri siak faat fulaa xena soxoiaana pana. 32 E na Yesus a fin nari, “Ne fo faxalit nami pana mu fakalimaanan roxo aava filimaan sina Tamaang. A so ta fakalimaanan ve rao mi soxoiau pana faat sena?”
33 A mu Juda ri suie, “Piau, pife sena fakalimaanan roxo maam taa soxoi nano pana faat, taasaxa no ferawai fasaat sena Piran aava taap. E vaxa nano, no mataa mon e no taxa xali nano xa o no fexaxaas malaan sena Piran. A mo aanabe' ve a fufuna soxoiaan nano.”
34 E na Yesus a xuus nari, “Saxa xakalayan lana mu vuputkai simi a malaan, bo?
‘Nenia, ne fo kuus o nami, mi mu piran’ *Yng 82:6*
35 Nane xali nari aava ferawaian sina Piran a savat xe siri, pana mu piran. E mi pife fexaxaas sena vis tapin a ferawaian sina Piran, bo? 36 E naboxo xe sina mataa aava Piran fo bure e fo fenge xe la xavala, naboxo mi xuuse o ‘No ferawai fasaat sena

Piran aava taap' senaso ne kuus o
'Nenia ne Natuna Piran?' 37 Tamo
ne pife vil a faisok sina Tamataara,
lavaxa muta namkai sega. 38 Taasaxa
layaan ne taxa vil a faisok sina, naa-
palaan mi bai namkai sega, namkai
sena mu faisok senaso a mu faisok
aave ri taxa faxalit nami e fa-
texaas nami o na Tamataara taxa
waan xulok e ne taxa taagul lapaa
Tamataara."
39 E fulaa rao ri saxame taasaxa
nane sinuf seri. 40 Na Yesus a ulaa
fulaa e fe paaliu a Raarum Jordan
xe la bina aava na Jon tamu fasuf a
rabuna lana e fe taagul pave. 41 E
a rabuna xaves ri savat xe sina e
ri kuus, "Na Jon a pife vil ta saxa
mo ina fakalimaanan taasaxa maana
mo xapiak aava na Jon fo kuusane
sena mataa aanabeˈ, ri tuuna." 42 E
a mu rabuna xaves ti la bina aave ri
namkai sena.

11

A Maatan Si Lasarus

1 A toxan a mataa a isina na
Lasarus, i taxa giis e nane ve ti Be-
tani, a bina si Maria narie tina na
Marta. 2 Na Maria aave mon ve, mo
tiuan a mo musung roxo la ka Yesus
e saf fapigalipe pana fui sina e na
vasaana, na Lasarus ve, taxa giis. 3 E
ro fetinan aave re lisan a lagasai xe si
Yesus e re xuuse, "Matalava, a fesing
siim taxa giis."
4 Layaan na Yesus a langai sena
nane kuus, "A giisan aanabeˈ i taa
pife taxapus lana mamaat. Taasaxa
giisan aanabeˈ fo savat xena faxalit
a gutan sina Piran e fulaa xena vil
famalang a Natuna Piran pana." 5 Na
Yesus a vubuxan xasingit na Marta
e na tina e na Lasarus. 6 Taasaxa
layaan nane langai o na Lasarus taxa
giis, nane taagul suˈ la nobina aa-
pave pana yaan taragua fulaa, 7 e
mui nane xuus a mu fefeng sina,
"Taara taa sangas ulaa xe Judia fu-
laa."
8 E mu fefeng ri xuuse, "Mataa
ina Fepitaa, piau ta yaan xaves feliu
lunai layaan a mu matalava Juda ri
tafang pana soxoiaan nano pana faat
e rao no ulaa xe pave fulaa?"
9 Na Yesus a sui nari pana fer-
awaian aanabeˈ, "A ngaas fuuna
waan pana awa sangafilu saxa pana
taragua mon, bo? Layaan a mataa
taa sangas xolai la matavas i taa
pife poxo senaso nane fexaxaas
sena kaalum lana malang ina ngaas.
10 Taasaxa, tamo ta mataa taa sangas
xolai la vung nane taa kalaxoi senaso
nane piau ta malang xena kaalum."
11 Nane kuus malaan e mui a xuus
nari, "A fesing sitaara, na Lasarus, i
taxa matef maat, taasaxa nenia, ne
taa falet xe pave xena faparayaana."
12 Taasaxa mu fefeng ri xuuse, "Ai
Matalava, nane i taa roxo tamo i taxa
matef." 13 Taasaxa na Yesus taxa
ferawai pana maatan sina e ri lamon
o nane taxa ferawai pana matefan
mon.
14 E na Yesus a xuus famatavas
nari, "Na Lasarus fo maat! 15 E a
mo roxo nenia, ne pife waan pave
senaso ne vubuk xavang a namkaian
simi. Taara taa falet xe pave."
16 E voxo na Tomas, a xasa isina na
'tauna lua', a xuus a xasano fefeng,
"Lavaxa, taara xapiak taa falet vaxa
talo taara taa femaat xuvul pana."

Na Yesus A Fagut A Namkaian Si Marta

17 La yaan na Yesus a savat pave, ri
xuuse o ri fo timin na Lasarus lana
liing ina mamaat e a yaan talafaat
fo liu xuluna. 18 A bina Betani ve
waan faasilak se Jerusalem, malaan
sena kilomita talatul mon. 19 E a mu
rabuna Juda xaves ri maa savat si
Marta narie Maria xena famalulum
nare sena maatan si vasaare.
20 Layaan na Marta xo, a langai
o na Yesus taxa filimaan nane falet
xena fesuaiane, taasaxa na Maria a
waan suˈ pave lana lifu.
21 Na Marta a xuus na Yesus,
"Memai, naak tamo no waan nabeˈ
na vasaak i taa pife maat. 22 E ne
texaas o monabeˈ mon a Piran taa
tavai nano pana so ta mo no taa
fenung xe sina pana."
23 Na Yesus a xuuse, "Na vasaam i
taa tamasiak faˈulaa."

24 E na Marta a suie, “Ne texaas
o i taa tamasiak faˈulaa lana To
Faˈulaian la Yaan Fataxapiak.”
25 Na Yesus a xuuse, “Nenia ve
ne To Faˈulaian e ne Toyan Tuuna.
Naseˈ aava namkai sega, naapalaan
a maat, i taa to. 26 E ta mataa aava i
taxa to e i taxa namkai sega, a mataa
aave i taa pife xalum a maatan.
Nano, no namkai sena ferawaian
aanabeˈ?”
27 E nane suie, “Aang Memai, ne
namkai o nano, no Mataa Failai, no
Natuna Piran, nane aava i taa savat-
maan xe la xavala.”

Na Yesus A Ferawai Xuvul Pa Maria

28 Layaan nane kuus malaan nane
falet e fe xel na tina, na Maria e a
xuuse, “A Mataa ina Fepitaa fo savat
e taxa xel nano.” 29 Layaan na Maria
a langai malaan nane tamasiak fa-
taapus e falet xe sina. 30 Na Yesus
a pife laak lana bina lunai taasaxa
nane taxa waan xa la nobina aava
na Marta fo fesuaiane lana. 31 La
yaan aave saxano rabuna Juda ri
taxa waan xuvul pa Maria lana lifu
e ri taxa fetaangiis xuvul pana e
ri xalum nane tamasiak fataapus e
falet xe lamalei. E ri usie senaso ri
lamon o i taa paan xe la bina ina
mamaat xena taangiis pave.
32 Layaan nane savat si Yesus nane
poxo la kana e xuuse, “Memai, naak
tamo no waan nabeˈ na vasaak i taa
pife maat.”
33 Na Yesus a xalum na Maria taxa
taangiis e a mu rabuna Juda aava ri
savatmaan xuvul pana vaxa ri taxa
taangiis. E a xunus ina nasam a
mamaxusan e a vovau ina piau ta
luaian. 34 E a fin nari, “Mi fo timine
faa?”
E ri suie, “Matalava, filimaan xu-
vul pamaam e no taa xalume.”
35 E na Yesus a taangiis.
36 Nari mu rabuna Juda ri ferawai
sena, “Kaalum, nane vubuxan xasin-
gite.”
37 Taasaxa saxanofuna iri, ri piile,
“Nane fo kas a matana mataa piif;
a sou pife fexaxaas sena ti votan a
mataa aanabeˈ sena maatan?”
38 Na Yesus nari, ri fe savat la bina
ina mamaat e fulaa a xunus i Yesus
a mamaxus. A bina ina mamaat sina
mataa aave ve a liing e ri timine lana
e ri xaweie pana faat molava. 39 E na
Yesus a xuus nari, “Pul tapin a faat
aapave.”
E na Marta, a vasaana mataa aava
maat, a xukulai, “Memai, nane fo
maat e a yaan talafaat fo liu xuluna
naboxo, i taa mafiu faagut ve.”
40 Na Yesus fine, “Ne fo xuus nano
paamua e bo, o tamo no taa namkai
sega no taa xalum a gutan sina Pi-
ran?”
41 E voxo ri pul tapin a faat e na
Yesus a kaalum xe laaˈui e kuus,
“Tamaang, ne kuus faasiroxo xe siim
senaso no fo langaiau. 42 Ne texaas
o no fuuna langai vulanau, taasaxa
xana mu rabuna xaves aanabeˈ aava
ri taxa ti langai, ne kuus malaan talo
ri taa masam e namkai o nano, no fo
fengau.”
43 A kuus malaan e xukulai faagut,
“Lasarus, savatmaan!” 44 A mataa
aava maat a tamasiak e savat xe
lamalei pana nu mana e nu kana
pisan pana marapi e a toxan a
marapi la nona sait.
E na Yesus a xuus nari, “Mulus
tapin a marapi sena talo i taa san-
gas.”

A Mu Matalava Juda Ri Lamon Pana Punuxaan Na Yesus

45 E voxo xaves sina mu rabuna
Juda aava ri fo savat xena famalu-
lum na Maria, ri xalum a mo ina
gutan na Yesus fo vile e ri namkai
sena. 46 Taasaxa saxano rabuna Juda
aava ri waan pave sait ri falet xe sina
mu Ferasi e ri fe xuus fatexaas nari
pana so ta mo na Yesus fo vile. 47 E
voxo mu memai priis e mu Ferasi ri
xel faxuvul a mu piran Israel xe lana
Faxuvulan Lava.
E ri kuus, “A mataa aanabeˈ i taxa
vil a mu fakalimaanan xaves. E taara
taxa vil a so? 48 Tamo taara taa nai
fe palau sena, malaan naboxo, naak
a mu rabuna xapiak ri taa namkai
sena e voxo a mu Rom ri taa savat

xena galas a tang lifu lotu sitaara e ri taa siak tapin a isin sitaara e a bina sitaara."
49 E saxa siri, na Kaiafas aava memai priis la mariaas aave, a xuus nari, "A texaasan simi a mo palau. 50 Mi pife lamon o a mo roxo paaliu tamo saxa mataa i taa maat xana mu rabuna xapiak. A mo aanabeˈ a roxo sena maana rabuna Israel xapiak ri taa maat."
51 Nane pife kuusan a ferawaian aanabeˈ lapaana gutan sina fatak, taasaxa nane a memai priis la mariaas aave e voxo nane kuus fatuxai o na Yesus i taa maat xana mu rabuna Israel. 52 E pife xana mu Israel mon, i taa maat xena faxuvul a maana mu rafulak sina Piran talo ri taa waan lana pabung saxa. 53 E voxo la yaan aapave nari mu Juda ri lamon faagut o ri taa punuk na Yesus.
54 E nane xo pife sangas fulaa la matavas la palou ina mu rabuna Juda. Taasaxa, a taˈulan a bina aapave e falet xe la bina Efriam, faasilak la xobingil. E pave nane taagul xuvul pari aava ri fuuna usie.
55 A Yaan ina Paaliuan sina mu Juda a faasilak e a rabuna xaves ri laak ti la mu bina siri xe Jerusalem paamuina fenamo xena vil tapin a lalosaat siri. 56 E nari, ri taxa seng na Yesus e ri taxa fefiai la palou iri layaan ri taxa irimai lana tang lifu lotu, "Ai, mi lamon malaafaa? Naak, i taa pife savat la Fenamo aanabeˈ, bo?" 57 Senaso a mu memai priis e mu Ferasi ri fo fasei a mu rabuna o tamo ta mataa a texaas o na Yesus taxa waan faa i taa xuus fatexaas nari talo ri taa fe pise.

12

Na Maria A Xamak A Ka Yesus Pana Naart

1 A yaan pisaxa paamuina fenamo na Yesus a savat pe Betani, a bina si Lasarus aava nane fo xel fatatoi faˈulie ti la mamaat. 2 Narutul aave rutul faigotan a fanganan xana. Na Marta fetavai pana fanganan e na Lasarus vaxa a saxa la palou iri aava ri taxa nai xuluna ivin xuvul pana.
3 Na Maria a siak a fomirak vuk pana mo musung roxo lana, ri xalie pana naart e a mamareiai ina molava temasaat. E nane maa xamak a ro ka Yesus pana e mui a fapigalipe pana fui sina. A lifu aave a las faagut paaliu pana lasan roxo ina naart.
4 Na Judas Iskeriot, a saxa yaamut si Yesus aava i taa pet lisane, a kuus, 5 "Xenaso a mo musung roxo aanabeˈ, no pife faasot pana? Naak a mamareiai ina a molava sena K1,000 e mui no taa tavai a mu valagof pana!" 6 Nane pife kuus malaan senaso nane lalamon temasaat sena mu valagof, piau. Taasaxa nane fuuna faxatang a maana faat siri e fuuna fenou a mo aava mu rabuna ri tavai nari pana.
7 Taasaxa na Yesus a kuus, "Muta riise! Naapalaan; i taa tao a mo musung roxo aanabeˈ xena fasufau la yaan ina xaxaafaian siak. 8 A mu valagof ri taxa waan vulai, taasaxa nenia, ne taa pife waan vulai xuvul pami."
9 A mu matalava Juda xaves ri fetexaas o na Yesus taxa waan pave e a tang malila ri savat xena xalume. E pife nane sang mon ri buk xalume, ri savat xena xalum na Lasarus sait aava na Yesus fo fatatoi faˈulie ti la maatan. 10 E voxo nari mu memai priis ri fo lamon faati o ri taa punuk na Lasarus sait, 11 senaso a mu rabuna Juda xaves paaliu ri taxa taˈulan nari e ri taxa namkai se Yesus sena mo faˈipul aava nane fo vile se Lasarus.

A Laaxan Si Yesus Xe Jerusalem
Mt 21:4-9; Mk 11:7-10; Lk 19:35-38

12 A yaan lamina, a tang malila molava aava ri savat la fenamo, ri langai o na Yesus taxa sangasmaan xe Jerusalem 13 e ri siak a mu paxana nunui e xasano mo e ri fe paan xena fasusuie. E ri taxa lo xukulai:
"Hosaana! Fakaaxup!
Nane aava i taxa savatmaan lapaana isina Piran i taa faamamaas!
Faamamaasan xuluna Piran King ti Israel!" *Yng 118:25*

14 Na Yesus a siak a ‘donki’ e
nai xuluna e a savat malaan sena
xakalayan a kuus pana:
15 “Muta mataut, lak tefin ti Saion.
Kaalum. A Piran King siim i
taxa filimaan e nane taxa nai
xuluna natuna ‘donki’.” *Skr
9:9*
16 A mu fefeng sina ri pife masam
sena vilaana aanabeˈ paamua,
taasaxa lamina yaan na Yesus fo siak
a miridingan sina, ri lamon faˈuli a
xakalayan sina mu Juda aava kuusan
fasavat a mo aanabeˈ se Yesus. E
fulaa ri lamon faˈulie o a mu rabuna
pave, ri fo vil a maana mo lana kuus
fatuxaian pa Yesus.
17 A mu rabuna aava ri xalume
layaan nane fo xel na Lasarus ti lana
liing ina mamaat e fatatoi faˈulie ti
la maatan, ri kuus xakaavang sena
mo aave. 18 E voxo a tang malila ri
falet soxote senaso ri fo langai sena
mo faˈipul aanabeˈ. 19 E mu Ferasi ri
fefiaian nari, “Xalume, taara taa vil
a so? A maana rabuna xapiak ri taxa
usie naboxo.”

Na Yesus A Kuus Fatuxai Sena Maatan Sina

20 A toxan a saxano rabuna ‘Griik’
ri taxa waan la palou ina tang malila
aava ri savat xena nangus a Piran la
Fenamo aanabeˈ. 21 E ri savat si Filip
ti Betsaida pe Galili e ri xuuse, “Mata-
lava, maam vubuk ferawai xuvul pa
Yesus.” 22 Na Filip fe xuus na Endru
e na Endru narie Filip re fe xuus na
Yesus.
23 Nane sui narie, “A yaan fo savat
naboxo, a Natuna Mataa i taa siak a
isin lava. 24 Ne xuus tuunei nami, a
kam ina ‘wiit’ i taa pife xaves tamo
i taa pife poxo xe lana xavala e
maat. Taasaxa layaan i taa du lana
xavala i taa boak e fuaa pana kam
xaves. 25 Ta mataa aava vubuxan
temasaatan a toyan sina, i taa pife
siak a toyan tuuna; ta mataa aava
baian a toyan sina xuluna xavala
aanabeˈ, i taa siak a toyan tuuna
aava i taa waan xe vulai. 26 Tamo ta
mataa rao i sisiak siak, nane i taa usi
tuuneiau e a so ta bina ne taxa waan
lana, a sisiak aave sait i taa waan
lana. Layaan a mataa taa sisiak siak,
na Tamaang taa suaiane.
27 “Taasaxa naboxo a xunus iga
a pife luai, ne taa kuus malaafaa:
Tamaang, fakaxupau sena yaan aan-
abeˈ? Piau! A yaan aanabeˈ mon ve
a fufuna savatan siak. 28 Tamaang,
siak fati a isaam!”
E a ling a savat ti laaˈui la xunavata
e a kuus, “Ne fo siak fati a isaak
paamua e ne taa siak fati fulane.”
29 A rabuna xaves lana malila aava
ri taxa tigina pave ri langai a ling
aave e ri kuus o a tang vabarak fo
tuung. Saxanofuna ri kuus, “Piau,
saxa angelo fo ferawai xuvul pana.”
30 Na Yesus a xuus nari, “A
ling aanabeˈ pife ferawaian xanak
taasaxa a ferawaian xami. 31 A mu
rabuna xapiak ti la xavala ri taxa
tigina lapaana tiisan e matalava ti
la xavala aanabeˈ i taa xup tapinan.
32 E la yaan ri taa yaasau ti lapia xe
laaˈui, ne taa yuuf a maana rabuna
xe siak.” 33 Nane kuus malaan xena
faxalit nari pana so ta buk maatan
nane taa siaxe.
34 A rabuna lana malila ri fine,
“Lana mu vuputkai a xuus nemaam
o a Mataa Failai i taa waan xe vulai.
Malaafaa no taxa kuus o a Natuna
Mataa ri taa yaase? A Natuna Mataa
aave ve naseˈ?”
35 Na Yesus a sui nari, “A malang
i taa waan la palou imi famodak
lunai mon. E layaan mi taxa toxan
lunaian a malang, sangas saa lana
talo suk i taa pife xasliu nami. Nane
aava sangas xolai la suk pife texaas
o i taxa paan xe faa. 36 Layaan
mi toxan lunaian a malang, namkai
sena malang aave talo mi tafe savat
mu rafulak sina malang.” Layaan
na Yesus fo ferawai malaan nane
taˈulan nari e fe fufunai seri.

A Mu Matalava Juda Ri Bai Namkai Se Yesus

37 Nane fo vil a maana fakali-
maanan xaves la matari taasaxa ri
pife namkai sena, 38 e voxo a fer-
awaian sina mataa ina kuus fatuxai,
na Aisaia, a savat tuuna. A kuus
malaan:

"Piran, nase' fo namkai sena
lagasai sitaare?
E nase' fo masam o a gutan sina
Piran ve fo savat xo?" *Ais 53:1*
39 Ri pife fexaxaas sena namkai
senaso na Aisaia a kuus fulaa:
40 "Nane fo fapiif a matari e fata-
vanat a lamonan siri.
A vil malaane talo ri taa pife
kaalum faroxo pana matari e
ri taa pife lamon faroxo la
xunus iri.
Tamo ri taa kaalum faroxo e
lamon faroxo
ri tamaa ta'ulan a vilaana saat
siri e ne taa vil faroxoi nari."
Ais 6:10
41 Na Aisaia a kuus malaan senaso
nane fo xalum a malangan si Yesus
e nane taxa ferawai sena.
42 Lavaxa, a rabuna xaves e saxanu
matalava sina mu Juda sait, ri fo
namkai se Yesus taasaxa ri pife kuu-
sane la matavas senaso ri matautan
a mu Ferasi ulaa ri tamaa ti votan
nari, ri muta laak lana mu lifu ina
faxuvulan. 43 A rabuna aave, ri
lamon o a kuus faatulaian sina mu
rabuna a pelalava sena kuus faatu-
laian sina Piran.
44 Na Yesus a xukulai faagut, "Nane
aava namkai sega i taa pife namkai
sega sang mon, piau. Nane i taxa
namkai vaxa sena Saxa aava fen-
gau. 45 Layaan mi taxa xalumau,
mi fo xalum sait nane aava fengau.
46 Nenia, ne malang e ne fo savat-
maan xe nabe' la xavala talo mataa
aava namkai sega i taa pife waan la
suk.
47 "Tamo a mataa i taa langai a
ferawaian siak taasaxa a bai usie,
lavaxa ne taa pife tiise senaso ne pife
savatmaan xena tiis a mu rabuna
la xavala, ne filimaan xena fakaxup
nari. 48 Nase' i taxa tisuiau e taxa
lamavaang sena mu ferawaian siak,
nane toxan a mo ina tiisaana. A
mo aanabe' ve a lagasai ne fo kuu-
sane, a lagasai siak i taa tiis a mu
rabuna malaan la Yaan Fataxapiak.
49 Muta lamon o nenia, ne taxa fer-
awai lapaana gutan siak fatak, piau.
Taasaxa nane aava fo fengau, na
Tamataara fatak, a fasei faagutanau
pana so ta maana mo ne taa ferawai
pana. 50 Ne texaas o a fefasaian sina
i taa fasavat a toyan vulai. Nenia, ne
kuus fatak pana ferawaian aava na
Tamataara fo xuusau pana."

13

Na Yesus A Xamak A Kana Mu Fefeng Sina

1 A yaan ina Fenamo ina Paaliuan
xo, a faasilak. E na Yesus a tex-
aas o a yaan ina ta'ulan a xavala
xena ulaa xe si Tamana fo faasilak.
Nane vubuxan xasingit a mu rabuna
sina la xavala e naboxo i taa faxalit
nari pana vubuxanan molava paaliu
sina.
2-3 Na Yesus a texaas o na Tamana
fo tavai nane fatak pana maana mo
xapiak e vaxa nane fo filimaan ti
pave sina Piran e i taa ulaa fulaa xe
sina. Na Setan xo, fo lamon faati o na
Judas, a lak si Saimon Iskeriot, i taa
pet lisan na Yesus. 4 Xe la vung xo, la
fena fanganan, na Yesus a tamasiak
e mulus a saxanu marapi sina e siak
a marapi ina sasak e fai yowange
pana. 5 E mui a tiuan a raarum lana
'dis' e xamak a kana mu fefeng sina e
saf fapigalip nari pana marapi aava
nane fo fai yowang nane xa pana.
6 Nane filimaan xe si Saimon Pita e
na Pita fine, "Memai, rao no xamak a
kaak?"
7 Na Yesus a suie, "A mo ne
taxa vile naboxo mi pife texaas
sena, taasaxa muibak mi taa masam
faroxo sena."
8 Na Pita xuuse, "No muta xamak a
kaak!"
Na Yesus a sui fulane, "Tamo ne
taa pife xamak nano, no taa piau ta
nobina lana faisok siak."
9 E na Saimon Pita xuuse, "Ai
Memai, muta xamak a ro kaak mon,
xamak a ro maak e putok sait."
10 Na Yesus a xuuse, "Nane aava fo
suf, i taa pife suf fulaa senaso a tana
pife vusiit, taasaxa i taa xamak tapin
a vusiit ti la kana mon; e nami, mi fo
roxo, taasaxa, a saxa piau." 11 Senaso
nane fo texaas sese' i taa pet lisane.
E voxo nane kuus malaan o a saxa a
vusiit lunai.

12 Layaan nane xamak xapin a mu
kari, nane falak fa'uli a marapi sina
e fe nai la vepen sina xuluna ivin. E
nane fin nari, “Mi masam sena mo
ne fo vile semi? 13 Mi fuuna xaliau
pana ‘Mataa ina Fepitaa’ e ‘Memai’
e mi kuus tuuna senaso nenia, ne
Mataa ina Fepitaa e ne Memai simi.
14 Taasaxa layaan nenia aava Mataa
ina Fepitaa e Memai simi, ne taa
xamak a mu kami lavaxa, nami sait
mi taa fexamaxan a mu kami xa.
15 Ne fo tavai nami pana saxa vilaana
talo mi taa usie. A roxo nami xapiak
mi taa usi a mu vilaana siak. 16 Ne
kuus tuuna, a yaasok pife lava sena
mataa tafuna e a fefeng pife lava
sena mataa aava fo fenge. 17 Tamo
mi masam sena fufuna mo aanabe'
mi taa faamamaas layaan mi taa vile.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Pana Saxa I Taa Pet Lisane

18 “Ne pife ferawai semi xapiak,
ne texaas seri aava ne fo xel nari.
Taasaxa Ferawaian sina Piran aan-
abe' i taa savat tuuna: ‘Nane aava fo
fangan xuvul paga, nane ve fo paas
fasiviau.’ *Yng 41:9*

19 “Ne taxa xuus nami pana mo
aanabe' paamuina yaan i taa savat
talo mi taa masam o nenia ve ne saxa
aava i taa savat. 20 Tuuna paaliu
ne xuus nami, ta mataa aava i taa
suaian a mataa aava ne fenge, nane
ve taxa suaianau. E ta mataa aava i
taxa suaianau, i taxa suaian vaxa a
Saxa aava fo fengau.”

21 Layaan na Yesus a kuus malaan
a xunus ina a nasam a mamaxusan e
nane kuus, “Ne kuus tuuna paaliu, a
saxa simi i taa pet lisanau.”

22 A mu fefeng sina ri taxa fex-
alumai senaso ri vungut o nane taxa
ferawai pase'. 23 E saxa yaamut
sina, a saxa aava na Yesus a vubuxan
marasaxaine, taxa nai la xasing i
Yesus. 24 E na Saimon Pita a kaaluf xe
sina o i taa fin na Yesus o nane taxa
ferawai pase'.

25 Nane fakaiak fulaa saa xe la ta
Yesus e fine, “Memai, no taxa fer-
awai pase'?”

26 Na Yesus a suie, “A bret aanabe'
ne taa sugup fadaxe lana nim aan-
abe' e ne taa tavaie pana.” Na Yesus a
sugup famodak a xavil ina bret lana
nim e tavai na Judas, a lak si Simon
Iskeriot, pana. 27 Layaan a ngane na
Setan a vawe.

Na Yesus a xuuse, “Vil fatapusan a
so ta mo no taa vile.” 28 E nari xapiak
aava ri taxa nai pave ri vungut sena
so ta mo nane fo ferawai xe sina
pana. 29 Saxanufuna ri ilisai o naak
na Yesus fo xuuse, “Fe maraan a mo
talo taara taa faigotan a fenamo.”
E xasanofuna ri lamon o naak a
xuuse o i taa tavai a mu valagof
pana saxano mo senaso na Judas
fuuna faxatang a maana fafanaian
siri. 30 Lamina siaxaana xavil ina
bret nane tamasiak e falet. E a bina
xo fo suk.

Na Yesus A Kuus Fatuxai Sena Faaxolusan Si Pita

Mt 26:33-35; Mk 14:29-31; Lk 22:33-34

31 La yaan na Judas fo falet xo,
na Yesus a kuus, “Naboxo a Natuna
Mataa i taa siak a isin lava sina e
xuvul pana, a Piran sait i taa siak
a isin molava. 32 Lavaxa, layaan a
Piran i taa siak a isin lava se Natuna,
a Piran i taa vil falavai a isina lana
nobina ina waanan sina e i taa vile
monabe' mon.

33 “Mu rafulak, ne taa waan xu-
vul pami pana lou modak mon. Mi
taa sengau taasaxa malaan se' ne
fo xuus a mu matalava Juda, ‘Ne
taa falet xe la saxa bina e nami, mi
pife fexaxaas sena falet xe lana.’ E
nami vaxa ne xuus nami o mi pife
fexaxaas sena falet xe lana sait.

34 “Ne taa tavai nami pana
vuputkai fa'ui malaan: ‘Fevubuxan
xasingit nami xa.’ Mi taa fevubuxan
xasingit nami xa malaan se' ne
vubuxan xasingit nami. 35 A
fevubuxaian xasingitan simi i taa
faxalit a xasano rabuna o nami, mi
mu fefeng siak.”

36 Na Saimon Pita a fine, “Memai,
no taa falet xe faa?”

Na Yesus a suie, “A bina ne taa falet
xe lana naboxo mi pife fexaxaas sena

usiau xe lana, taasaxa muibak mi taa usiau."
37 Na Pita a xuuse, "Memai, xenaso ne pife fexaxaas sena usi nano xe lana naboxo? Ne taa solisan a taak xena xavang nano."
38 Na Yesus a suie, "No kuus tuuna o no taa solisan a taam xena xavangau? Tuuna paaliu a pura taa pife taliskukuk lunai e no taa kuus faatalatul o no pife texaas sega.

14

Na Yesus A Fagut A Mu Yaamut Sina

1 "Muta fanasam a mamaxusan la xunus imi. Mi namkai sena Piran e mi taa namkai sega sait. 2 La bina sina Tamaang a toxan a lifu xaves. Tamo pife tuuna, ne taa pife xuus nami o ne taxa falet xe pave xena faigotan a nobina xami, bo? 3 Ne taa falet xena faigotan a nobina xami e ne taa ulaamaan xena xel nami talo mi taa fe taagul xuvul paga. 4 Mi texaas sena salan xe la bina aava ne taa falet xe lana."

Na Yesus Ve A Salan Xe Sina Piran

5 Na Tomas a fine, "Memai, maam pife texaas sena so ta bina no taa falet xe lana, malaafaa maam taa texaas sena salan aave?"
6 Na Yesus a suie, "Nenia ve, ne Salan, ne Tuunayan, e ne Toyan. Piau ta saxa mataa taa savat sina Piran lana xasa salan patak, nenia sang mon ne Salan. 7 Tamo no texaas sega no taxa texaas se Tamaang sait. Monabeˈ mon mi texaas sena e mi fo xalume."
8 Na Filip a xuuse, "Memai, faxalit nemaam pa Tamataara e mo aave i taa fexaxaas semaam."
9 Na Yesus a suie, "Ne fo waan xuvul pami pana yaan xaves paaliu Filip e mi pife taraxaliau lunai? Nane aava fo xalumau fo xalum na Tamataara. Xenaso no taxa finau, 'Faxalit nemaam pa Tamataara?' 10 A sou, mi pife namkai o nenia, ne taxa waan xuvul pa Tamataara e na Tamataara taxa waan xuvul paga? A ferawaian aava ne xuus nami pana ne pife kuusane lapaana gutan siak, piau. Na Tamataara aava taagul xuvul paga a vile, nane fatak taxa vil a faisok sina. 11 Namkai sena ferawaian siak o ne taxa waan xuvul pa Tamataara e na Tamataara taxa waan xuvul paga; tamo piau, namkai sena maana faisok faˈipul ne taxa vile. 12 A tuuna paaliu ne xuus nami, nane aava taxa namkai sega, nane vaxa a fexaxaas sena vil a mu faisok faˈipul aava nenia, ne taxa vile. E vaxa naak i taa vil a mo faˈipul molava seri senaso ne taxa falet xe si Tamataara. 13 E a so ta mo mi taa fenung pana lapaana isaak, ne taa vile talo a Natuna i taa siak fati a isina Tamataara. 14 Aang! A so ta mo mi taa nungau pana lapaana isaak, ne taa vile.

Na Yesus A Kuus Fanai Pana Vovau Xaradak

15 "Tamo mi vubuxan xasingitau mi taa usi fatak a vuputkai siak 16 e nenia ve ne taa nung na Tamataara e nane i taa tavai nami pana xasafuna fulaa ina xakaavangan aava i taa waan xuvul pami vulai, vulai. 17 Nane ve a Vovau ina Tuunayan aava nari mu rabuna ti la xavala ri pife fexaxaas sena siaxe senaso ri pife xalume e ri pife texaas sena. Nami, mi texaas sena senaso nane taxa waan xuvul pami e i taa waan la xunus imi. 18 Ne taa pife taˈulan nami xena waan nakmaal, piau. Ne taa savat xe simi. 19 Famodak fulaa mon e a rabuna ti la xavala ri taa pife xalumau fulaa, taasaxa nami, mi taa xalumau. Nenia, ne taxa to vulai e voxo nami sait mi taa to vulai. 20 La yaan aapave mi taa texaas tuuna o nenia, ne taagul lana Tamaang e fulaa mi taa texaas o mi waan xuvul paga e ne taxa waan xuvul pami. 21 Nane aava masam sena mu vuputkai siak e taxa usi nari, nane ve i taxa vubuxan xasingitau e nane aava vubuxanau, na Tamaang i taa vubuxane e nenia sait ne taa vubuxane e ne taa savat sina xena faxalite pana maana mo siak."
22 Na Judas (pife na Iskeriot taasaxa xasa Judas) a xuuse, "Memai, malaafaa no taa faxalit nemaam

pana maana mo siim e no taa pife faxalit a maana rabuna la xavala pana?”

23 Na Yesus a suie, “Tamo ta mataa i taxa vubuxan xasingitau i taa usi a ferawaian siak e na Tamaang i taa vubuxane. E nemaame taa savat xe sina e taa taagul la xunus ina. 24 Nane aava pife vubuxanau i taa pife usi a ferawaian siak; a ferawaian aanabeˈ aava mi fo langaie, pife ferawaian siak mon, piau, taasaxa ferawaian si Tamaang aava fo fengau.

25 “Naboxo ne taxa waan xuvul pami lunai e ne taxa xuus nami pana maana mo aanabeˈ 26 taasaxa Saxa ina xakaavangan, a Vovau Xaradak aava na Tamataara taa fenge lapaana isaak, nane ve i taa fapiti nami pana maana mo xapiak e i taa falamon faˈuli nami pana maana ferawaian aava ne fo xuus nami pana. 27 A tatavai siak xena taˈulanaan nami a malaan: ne tavai nami pana luaian. Pife malaan sena luaian ti la xavala, piau, taasaxa ne tavai nami pana luaian siak. Muta mimilisaat la xunus imi e muta mataut!

28 “Mi fo langaiau layaan ne xuus nami, ‘Ne taa taˈulan nami taasaxa ne taa savat faˈulaa xe simi.’ Tamo mi vubuxan xasingitau naak mi taa faamamaas paaliu o ne taxa falet xe si Tamataara senaso na Tamataara a lava sega. 29 Monabeˈ mon paamuina savatan siri, ne fo xuus nami pana maana mo aanabeˈ e voxo layaan ri savat mi taa namkai. 30 Naboxo ne pife fexaxaas sena ferawai temasaat xuvul pami senaso a piran ti la xavala i taxa filimaan. Taasaxa piau ta mo la toyan siak nane fexaxaas sena yotau pana. 31 A maana vilaana aava ri taa savat naboxo ri taa faxalit a maana rabuna xapiak o nenia, ne vubuxan xasingit na Tamataara e vaxa a maana vilaana ne taxa vile, na Tamataara fo faseiau pana.

“Tamasiak, taara taa taˈulan a bina aanabeˈ.”

15

A Ferawaian Paap Ina Yeis Wain

1 “Nenia, ne yeis ina wain tuuna e na Tamaang ve, a mataa ina faxatang a yeis ina wain. 2 I taa tilip tapin a maana raxan iga aava ri pife fuaa e nane taa sapit gon faroxoi a maana raxan iga aava ri fuaa talo ri taa fuaa faagut. 3 Nami, ne fo faisoxan faroxoi nami xo pana ferawaian aava ne xuus nami pana. 4 Taagul xuvul paga, malaan seˈ ne taxa taagul xuvul pami. Tamo raxan pife boak faxuvul xuluna wai ina, a pife fexaxaas sena fuaa, bo? E nami vaxa, tamo mi pife taagul xuvul paga, mi taa pife fuaa sait.

5 “Nenia, ne funa yeis e nami, mi mu raxan ina. Nane aava taagul xuvul paga, lavaxa nenia, ne taxa taagul xuvul pana e i taa fuaa faagut. Tamo mi waan patak sega a faisok simi i taa mo palau. 6 Naseˈ ta mataa pife taagul xuvul paga ri taa tapin fapalauane malaan sena raxan ina wai aava mu rabuna ri tapine talo i tafe maiyang. Mui ri faxuvul a mu raxan naang e ri timin nari lana fata xena faramaana. 7 Tamo mi taagul xuvul paga e a ferawaian siak i taxa waan la xunus imi, mi taa fenung pana so ta mo mi vubuxane e a mo aave mi taa siaxe. 8 A isi Tamaang a siak fatian layaan mi taxa fuaa faagut e layaan mi waan mu fefeng tuuna siak.

9 “Na Tamataara taxa vubuxan xasingitau e malaan, nenia xo, ne taxa vubuxan xasingit nami. Taagul lapaana vubuxanan siak. 10 A malaanabeˈ: ne fo usi fatak a vuputkai si Tamaang e voxo ne taagul lapaana vubuxanan sina; tamo mi taxa usi fatak a vuputkai siak mi taxa taagul lapaana vubuxanan siak. 11 Ne fo xuus nami pana ferawaian aanabeˈ talo a faamamaasan siak i taa waan la xunus imi e mi taa bas paaliu pana faamamaasan. 12 E a vuputkai siak a malaan: Mi taa vubuxan xasingit nami xa malaan sena vubuxanan

siak xami. 13 A vubuxan xasingitan
molava paaliu sina mataa a malaan:
nane i taa kuus turoxo sena maatan
sina xana mu fesing sina. 14 E nami,
mi mu fesing siak layaan mi taxa usi
fatak a mu vuputkai siak. 15 Ne taa
pife xali nami pana fefeng o sisiak
siak fulaa, piau. Senaso a mu fefeng
ri pife texaas sena so ta mo a mataa
tafuri taxa vile. Taasaxa ne fo fa'isin
nami pana 'fesing siak' senaso ne fo
xuus fatexaas nami pana maana mo
xapiak aava na Tamaang a xuusau
pana. 16 Nami, mi pife siak fatiau,
piau. Ne fo siak fati nami e fo bur
nami o mi taa falet e malaan sena
mu wai roxo mi taa fuaa faroxo. Mi
taa fuaa pana xalana aava i taa waan
vulai, e voxo a so ta mo mi taa nung
na Tamataara pana lapaana isaak,
i taa tavai nami pana. 17 Nabe' ve
a vuputkai siak: 'Mi taa fevubuxan
xasingitan nami xa.'

A Rabuna Ti La Xavala Ri Taa Baian A Mu Rabuna Si Yesus

18 "Tamo a mu rabuna ti la xavala
ri taa baian nami, muta ipul, senaso
ri fo baianau paamuin ri baian nami.
19 A tuuna a mu rabuna ti la xavala
ri taa baian nami senaso mi pife
malaan seri. Tamo mi saxa siri ri
taa vubuxan nami senaso mi malaan
seri. Taasaxa ne fo xel nami ti
la palou iri xe lana pabung siak.
20 Lamon fa'uli a ferawaian siak
xami, 'A sisiak a pife lava sena mataa
tafuna.' Saxanofuna aava ri vil pen-
ganau, ri taa vil pengan nami sait
e saxanofuna aava ri langai a fer-
awaian siak, ri taa langai a ferawa-
ian simi sait. 21 Taasaxa ri taa vil
a maana mo aanabe' xe simi sena
isaak. Senaso ri pife texaas sena
Saxa aava fengau. 22 Tamo nenia,
ne taa pife savat xena fasei nari, ri
taa pife texaas o ri toxan a lalosaat
la tari. Taasaxa naboxo ri fo texaas
e voxo ri pife fexaxaas sena kuus
vof a saatan siri. 23 Nane aava
baian faagutanau, nane taxa baian
faagutan na Tamaang sait. 24 Tamo
ne taa pife vil a maana mo fa'ipul
aava piau ta mataa fulaa fexaxaas
sena vile, ri taa pife texaas o ri
toxan a lalosaat. Taasaxa ri fo
xalum a maana mo fa'ipul siak e ri
baian faagutan nemaame Tamaang.
25 E voxo a xakalayan lana Vuputkai
siri a savat tuuna paaliu: 'Ri baian
faagutanau e ri piau ta fufuna xena
vil malaane.' *Yng 69:4*
26 "A toxan a Saxa ina xakaavan-
gan, a Vovau ina Tuunayan aava na
Tamataara taxa fenge. E la yaan ne
taa fengmaane xe simi ti pave sina
Tamataara, i taa kuusan fasavatau.
27 Nami vaxa, mi mu rabuna xena
ferawai xakaavang sega senaso mi fo
waan xuvul paga ti la tangpat.

16

A Faisok Sina Vovau Xaradak

1 "Ne fo xuus nami pana maana
mo aanabe' talo mi taa pife milung.
2 A rabuna ri taa ti votan nami sena
mu lifu ina faxuvulan. Tuuna paaliu
a yaan i taa savat layaan ta mataa
aava i taa punuk nami i taa lamon o
nane taxa vil a faisok fatak ina lotu
sina. 3 Ri taa vil malaane senaso ri
pife texaas se Tamataara e ri pife
texaas sega. 4 Taasaxa ne fo xuus
nami pana maana mo aanabe' talo
layaan ri taa savat tuuna mi taa
lamon fa'ulaa o ne fo xuus fatexaas
nami pari. A saxano mo aanabe'
ne pife xuus nami pana la tangpat
layaan ne waan xuvul pami paamua.
5 "Taasaxa naboxo ne taa falet xe
sina aava fo fengau e piau ta saxa
simi a finau o 'No taxa falet xe faa?'
6 Naboxo a xunus imi a bas pana
mimilisaatan senaso ne fo xuus fa-
texaas nami pana maana mo aan-
abe'. 7 Taasaxa ne xuus tuunei nami
o a mo roxo taa savat sena faletan
siak. Tamo ne pife falet a Saxa
ina xakaavangan i taa pife filimaan
taasaxa layaan ne falet ne taa fenge
xe simi. 8 E layaan i taa savat i taa
faxalit a mu rabuna ti la xavala pana
malasuf ina faasaalan, a malasuf ina
mu vilaana fatak e a malasuf ina
vilaana ina tiisan e voxo mu rabuna
ri taa masam sena saatan siri. 9 Nane
i taa famasam nari o layaan ri pife
namkai sega ri taxa faasaal. 10 E

pana ulaian siak xe si Tamaang talo mi taa pife xalumau fulaa, i taa faxalit nari o a mu vilaana siak ri fatak paaliu. 11 E fulaa i taa faxalit nari o a yaan ina tiisan fo savat xo, senaso a saxa aava piran ti la xavala aanabeˈ, taxa waan lapaana tiisan.

12 “Ne toxan a mo xaves fulaa ne buk xuus nami pana taasaxa mi pife fexaxaas sena langaie naboxo. 13 Taasaxa layaan a Vovau ina Tuunayan i taa savatmaan i taa faxalit nami pana maana mo xapiak aava ri tuuna sega. Nane i taa pife ferawai lapaana gutan sina sang mon taasaxa maana mo nane langaie i taa xuus nami pana e i taa xuus fatexaas nami pana mu vilaana aava ri pife savat lunai. 14 I taa siak fati a isaak senaso a maana mo aava i taa xuus fatexaas nami pana ve, ri maana mo sega. 15 A maana mo xapiak na Tamataara a toxane ri mo siak sait e voxo ne fo xuus nami o a maana mo a Saxa ina xakaavangan taa xuus fatexaas nami pana ve, ri maana mo sega.

16 “Famodak mon e mi taa pife xalumau. E famodak fulaa mi taa xalum fulanau.”

A Kanamsaatan Siri I Taa Taxapus

17 Saxanu fefeng sina ri fefiai, “A so ta malasuf ina ferawaian sina ‘Famodak mon e mi taa pife xalumau e famodak fulaa mi taa xalum fulanau?’ E a so ta malasuf ina ‘Senaso ne taxa falet xe si Tamaang?” 18 E voxo ri taxa fexuus, “A so ta malasuf ina ferawaian sina aave: ‘Famodak mon?’ Taara pife texaas sena so ta mo nane taxa ferawai pana.”

19 Na Yesus a texaas o ri buk fine pana e a xuus nari, “A so ta mo mi taxa fefiaiane la palou imi? Sena ferawaian siak: ‘Famodak mon e mi taa pife xalumau e famodak fulaa mi taa xalum fulanau?’ 20 Ne xuus tuunei nami, mi taa mamaaluk e mi taa taangiis taasaxa a mu rabuna ti la xavala ri taa faamamaas; mi taa nasam a mamaxusan la xunus imi taasaxa mamaxusan simi taa fasavat a faamamaasan molava. 21 Layaan a tefin rao i luluk, nane toxan a maasaxan faagut senaso a yaan sina fo savat, taasaxa lamina luluuxan, nane faamamaas o a mataa faˈui fo savat la xavala e voxo a maluf tapin a maasaxan sina. 22 Naboxo mi toxan a mamaxusan, taasaxa ne taa xalum nami fulaa e a xunus imi taa faamamaas e piau ta mataa a fexaxaas sena siak tapin a faamamaasan semi. 23 La yaan aapave mi taa bai finau pana saxano fiaian. Ne xuus tuunei nami layaan mi taa fenung xe si Tamataara pana saxa mo lapaana isaak, i taa tavai nami pana mo aave. 24 Paamua fefexaxaas tanin mi pife fenung pana saxa mo lapaana isaak, taasaxa naboxo mi fenung saa e mi taa siaxe talo mi taa bas paaliu pana faamamaasan.

25 “Ne fo xuus nami pana maana mo aanabeˈ lana ferawaian paap. Taasaxa a yaan i taa savat layaan ne taa pife ferawai xe simi pana ferawaian paap fulaa taasaxa ne taa xuus fatexaas nami se Tamataara pana ferawaian fatak. 26 La yaan aapave mi taa fenung lapaana isaak e ne pife kuus o ne taa fenung xe si Tamataara xami, piau. 27 Na Tamataara fatak i taxa vubuxan xasingit nami senaso mi taxa vubuxan xasingitau e mi namkai o nenia, ne fo filimaan ti pave sina Piran. 28 Ne filimaan ti pave si Tamataara e ne maa savat la xavala e naboxo ne taa taˈulan a xavala e ne taa ulaa xe si Tamataara fulaa.”

29 Nari mu fefeng sina ri kuus, “Aang, naboxo no taxa ferawai fatak e no pife ferawai paap. 30 Naboxo maam texaas o no masam sena maana mo xapiak e no fo texaas vaxa sena mu fiaian paamuin ta mataa i taa fiai pana; pana vilaana aanabeˈ siim maam namkai o nano, no savat ti pave sina Piran.”

31 Na Yesus a sui nari, “Tuuna, mi namkai sega? 32 Faxatang! A yaan i taa savat, naak naboxo taxa waan, e ri taa xup tapin nami e nami saxa saxa mi taa sinuf xe la lifu simi e mi taa taˈulanau e ne taa waan nakmaal. Taasaxa ne taa pife waan

pasaxa senaso na Tamataara i taxa waan xuvul paga.
33 “Ne fo xuus nami pana maana mo aanabeˈ talo lapaana isaak a xunus imi taa luai. La palou ina mu rabuna ti la xavala mi taa toxan a matafanan taasaxa muta mataut, ne fo xasliu a maana vilaana ti la xavala.”

17

Na Yesus Taxa Fenung

— Pana Xa

1 Na Yesus a ferawai xapiak pana mo aanabeˈ e mui nane kaalum xe laaˈui la xunavata e kuus, “Tamaang, a yaan fo savat xo; siak fati a isi Natum talo na Natum taa siak fati a isaam. 2 No fo tavaie pana gutan e ngavuk ina paamuian a maana rabuna xapiak ti la xavala e i taa tavai nari aava no fo siak fati nari, pana toyan vulai. 3 E a toyan vulai aanabeˈ ve a malaan: ri taa texaas sema, o nano sang mon no Piran tuuna e sena saxa vaxa aava no fo fenge, na Yesus Krais sait. 4 Ne fo siak fati a isaam nabeˈ la xavala senaso ne fo fataxapin a faisok aava no fo tavaiau pana. 5 Naboxo Tamaang, tavaiau fulaa pana malangan aava taare fo toxane paamuina tangpat ina xavala.

— Pana Mu Yaamut

6 “Ne fo vil fasavat a isaam xe sina mu rabuna aava no fo tavaiau pari nabeˈ la palou ina mu rabuna ti la xavala. Nari, ri mu rabuna siim e no fo tavaiau pari e ri fo usi fatak a ferawaian siim. 7 Naboxo ri texaas tuuna o nano, no fufuna maana mo xapiak aava no fo tavaiau pana, 8 senaso ne fo xuus nari pana maana ferawaian aava no xuusau pana. E ri fo langai a mu ferawaian aanabeˈ e naboxo ri masam tuuna o nenia, ne savatmaan ti pave siim e ri namkai o no fo fengau. 9 Ne taxa fenung pari aanabeˈ; ne pife fenung pari mu rabuna ti la xavala taasaxa ne taxa fenung pari aava no fo tavaiau pari senaso nari, ri mu rabuna siim. 10 A maana mo xapiak aava ri mo siak, ri mo siim sait e a maana mo siim, ri mo siak. E nari, ri fo tavaiau pana isin lava. 11 Naboxo ne taa pife waan fulaa la xavala, taasaxa nari, ri waan nabeˈ la xavala e ne taxa falet xe siim. Tamamaam Taap, faxatang nari lapaana gutan ina isaam, a isin aava no fo burau pana, talo nari, ri taa saxa malaan sena waanan sitaare. 12 Layaan ne waan xuvul pari ne tagan faroxoi nari pana gutan ina isaam aava no tavaiau pana. Ne tagan faagutan nari aanabeˈ e ri pife tapigis fepatok, taasaxa saxa xo tapigis seri, nane aava no fo lamon sena o i taa milung e i taa kawaasanan talo a xakalayan sena i taa savat tuuna.
13 “Naboxo ne taxa falet xe siim e ne taxa kuus pana ferawaian aanabeˈ talo nari, ri taa masam tuunei a faamamaasan siak e ri taa faamamaas sait. 14 Ne xuus nari pana ferawaian siim e mu rabuna ti la xavala ri baian nari senaso naboxo nari aanabeˈ ri pife mo ti la xavala malaan sega vaxa, ne pife ti la xavala. 15 Ne pife fenung talo no taa siak tapin nari ti la palou ina mu rabuna ti la xavala, piau. Taasaxa ne fenung xe siim o no taa faxatang nari e no taa kuus votan nari xasena saxa aava saat paaliu. 16 Nari, ri pife ti la xavala malaan sega vaxa ne pife ti la xavala. 17 Bur nari lapaana tuunayan. A tuunayan aave ve a ferawaian siim. 18 Nenia, ne taxa feng nari xe la palou ina mu rabuna ti la xavala malaan seˈ no fo fengau xe la palou ina mu rabuna ti la xavala. 19 E nenia, ne waan fatak lapaana tuunayan talo nari vaxa ri taa waan fatak sait lapaana tuunayan.

— Pana Maana Mu Rabuna Aava Ri Taa Namkai Mui

20 “Ne pife fenung pari aanabeˈ sang mon, piau. Ne taxa fenung vaxa pari mu rabuna aava ri taa namkai sega lapaana kuus xakaavangan siri aanabeˈ 21 talo nari xapiak ri taa faxuvul lapaana lamonan saxa xuvul pataare. Tamaang, no taxa waan la xunus iga e ne taxa waan la xunus

ima e ne vubuk o ri taa waan malaan setaare. E voxo a mu rabuna ti la xavala ri taa namkai o no fo fengau.
22 Ne fo timin a malang aava no tavaiau pana xuluna mu rabuna aanabeˈ talo ri taa waan faxuvul lapaana lamonan saxa malaan setaare. 23 Ne taa waan la xunus iri malaan seˈ no taxa waan la xunus iga talo ri taa waan faxuvul faagut lapaana lamonan saxa e voxo a mu rabuna ti la xavala ri taa texaas o nano, no fo fengau e vaxa ne vubuxan xasingit nari aanabeˈ malaan sena vubuxanan siim xanak.
24 "Tamaang, no fo tavaiau pari e ne vubuk o ri taa waan xuvul paga la bina siak xena xalum a miridingan siak; a miridingan aava no fo faneie xulok. No fo vile senaso paamuina faisok siim ina vesanaana maana mo ti la xavala aanabeˈ no vubuxan xasingitau.
25 "Tamaang a maana vilaana siim ri xaradak e a mu rabuna ti la xavala ri pife texaas sema taasaxa nenia, ne texaas sema e nari aanabeˈ ri texaas o no fo fengau. 26 Ne fo faxalit nari pana isaam e ne taa lo faisok vulai xena siak fati nano talo a vubuxan xasingitan aava no toxane xanak i taa waan xuluri sait e vaxa nenia, ne taa waan la xunus iri."

18

A Mu Sisiak Sina Mu Matalava Juda Ri Pis Na Yesus
Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53

1 Layaan na Yesus a fataxapin a fenungan sina, nane xuvul pana mu fefeng sina ri taˈulan a lifu aave e ri fe sangas liu a lana mui Kitron. A toxan a nobina ri xapis a wai olif lana e nane xuvul pana mu fefeng sina ri laak pe lana.
2 Na Judas aava xena pet lisane, a texaas sena nobina aapave senaso na Yesus fuuna waan pave faxaves xuvul pana mu fefeng sina. 3 Lavaxa, na Judas a savat la nobina aapave xuvul pana mu rabuna ina rawen aava mu matalava Juda ri feng nari e saxanu fefeng sina memai priis e mu Ferasi vaxa. E nari xapiak ri toxan a lamak e laam e maana mo ina fevisan: a tol, vam e pinis.
4 Na Yesus a texaas sena maana mo aava ri taa savat e a sivi xena fasusui nari e a fin nari, "Mi taxa seng naseˈ?"
5 E ri suie, "Na Yesus ti Nasaret."
"Nenia monabeˈ" na Yesus a xuus nari. E na Judas vaxa aava xena pet lisane, i taxa tigina la palou iri. 6 E layaan nane kuus malaan, monabeˈ mon nari xapiak ri poxo suˈ xe lapia.
7 E nane fin fulan nari, "Mi taxa seng naseˈ?"
E ri xuus fulane, "Na Yesus ti Nasaret."
8 Na Yesus a kuus, "Ne fo xuus nami o nenia monabeˈ. Lavaxa mi taa pife yot nari xapiak aanabeˈ senaso mi fo tinginau e nenia va ne saxa aava mi taxa senge." 9 Nane kuus malaan xena vil fasavat a ferawaian sina layaan nane fo kuus, "Ne pife taˈulan tapin a saxa siri aava no fo tavaiau pana."
10 Na Saimon Pita a toxan a pinis e nane siaxe e sip a saxa sisiak sina memai priis pana, a isina na Melkas. Nane patal tapin a tangana pamuaan.
11 Taasaxa na Yesus a baras na Pita, "Timin faˈuli a pinis siim! No lamon o ne taa pife num ti lana lisa aava na Tamaang fo tavaiau pana?"

Ri Lisan Na Yesus Xe Si Aanas
Mt 26:57

12 E nari mu rabuna ina rawen e paamu siri e nari mu fefeng sina mu matalava Juda ri yot na Yesus. E ri pise 13 e ri lisan paamuiane xe si Aanas. Nane va imu Kaiafas aava paamua priis la mariaas aave.
14 Na Kaiafas a saxa aava fo fasei a mu Juda o a vilaana roxo tamo a mataa saxa taa maat xana mu rabuna xapiak.
15 Na Saimon Pita narie xasa fefeng si Yesus re taxa usi nari xuvul pa Yesus. E xasa fefeng xo, fe laak xe lana bina sina memai priis senaso nari pave ri taraxalie. 16 Taasaxa na Pita pife fexaxaas sena laak e nane waan suˈ pe lamalei la matana

bina aave. E a fefeng aava memai priis a texaas sena, nane ulaa e fe ferawai xuvul pana tefin aava fuuna faxatang a yalaxau aave e xel falak na Pita xe lana.
17 E a tefin aave a fin na Pita, “Nano, no saxa fefeng sina mataa aapave, bo?”
E na Pita a suie, “Au, pife nenia!”
18 A bina a vutung e mu sisiak e mu fefeng sina mu matalava ri tigina fakaliuan a fata aava ri sunge xena maari. E na Pita sait taxa tigina maari xuvul pari.

A Memai Priis Taxa Fin Na Yesus
Mt 26:59-68; Mk 14:55-65; Lk 22:63-71

19 La yaan aanabeˈ a memai priis i taxa fin na Yesus pana mu fefeng sina e sena fepitaian sina.
20 Na Yesus a suie, “Ne fo ferawai la matavas la matana mu rabuna. Vulai ne fuuna fepitaa lana mu lifu ina faxuvulan o lana tang lifu lotu, a mu bina aava nari mu Juda ri fuuna faxuvul lana. Ne pife kuus fufunai.
21 Muta finau! Mi fin nari aava ri fo langaiau. Ri texaas faroxo sena ferawaian siak.”
22 Layaan na Yesus a kuus malaan a saxa paamua aava i taxa tigina faasilak sena a tavafe la yaavana e xuuse, “A pife vilaana roxo ina sui a memai priis ve malaan, bo?”
23 Na Yesus a xuuse, “Tamo ne fo ferawai fasaat no taa kuusane, tamo ne ferawai fatak sena tuunayan xenaso no fo tavafau?” 24 E na Aanas a lisan na Yesus aava taxa vipis lunai, xe si Kaiafas, xasa memai priis.

Na Pita A Faaxolusan Na Yesus
Mt 26:69-75; Mk 14:66-72; Lk 22:55-62

25 Layaan na Saimon Pita taxa maari la xasing ina fata a saxa mataa fulaa a fine, “Nano, no saxa ina mu fefeng sina mataa aapave, bo?”
E na Pita a kuus malaan, “Piau! Pife nenia.”
26 E saxa sisiak sina memai priis, a tauna mataa aava na Pita patal tapin a tangana, a tisui faagutane, “Naak, ne fo xalum nano xuvul pana pave la nobina ina olif?” 27 E na Pita a faaxolus fulaa e la noyaan aave xa a pura a taliskukuk.

Na Yesus A Tigina Lapaana Tiisan Si Pailat
Mt 27:11-23; Mk 15:2-15; Lk 23:2-3,18-25

28 Lavaxa, la paanen lolof xo a mu Juda ri taˈulan a lifu si Kaiafas e ri lisan na Yesus xe la lifu sina paamua lava ti Rom. A mu Juda ri bai laak lana lifu la yaan aapave senaso ri lamon tamo ri taa laak a lalosaat sina mu topen i taa waan la tari e ri pife fexaxaas sena fangan la Fenamo ina Paaliuan. 29 E voxo na Pailat a savat xe siri lamalei e fin nari, “A so ta vilaana mi taxa gel tifi a mataa aanabeˈ pana?”
30 “Tamo nane pife mataa saat maam taa pife lisanmaane xe siim” ri suie.
31 Na Pailat a xuus nari, “Lavaxa, nami fatak, mi xele saa e mi fe tiise lapaana vuputkai simi.”
E ri sui fulane, “Taasaxa maam piau ta ngavuk ina punuk a mataa.”
32 A mo aanabeˈ a savat talo a ferawaian na Yesus fo xuus nari pana sena so ta buk maatan sina, i taa savat tuuna.
33 Na Pailat a xel na Yesus e re taˈulan nari. Re laak lana lifu lava sina e nane fine, “Nano, no piran king sina mu Juda?”
34 Na Yesus a suie, “A fiaian aave ve siim fatak o xasanofuna ri xuus nano pana?”
35 Na Pailet a xuuse, “No lamon o nenia, ne mataa ti Judia? A mu rabuna siim e mu memai priis siim ri fo lisanmaan nano e ri nungau o ne taa tiis nano. A so ta mo no fo vile?”
36 Na Yesus a xuuse, “A fatataganan siak pife waan nabeˈ la xavala. Tamo i taxa waan nabeˈ a mu fefeng siak ri taa fevis xena ti votan a mu Juda sena pisaan nenia. Taasaxa fatataganan siak taxa waan pe lana bina patak.”
37 E voxo na Pailat a fine, “Nano, no saxa piran king, bo?”
Na Yesus a suie, “No taxa kuus tuuna layaan no kuus o nenia, ne saxa

piran king. A tuuna paaliu a fufuna luluuxan siak e a fufuna savatan siak nabeˈ la xavala ve xena kuusan fasavat a tuunayan. A maana rabuna xapiak aava ri vubuxan a tuunayan ri taa langaiau."

38 Na Pailat a fine, "A tuunayan ve a so ta mo?" E nane savat faˈulaa xe sina mu matalava Juda, pe lamalei e xuus nari, "Ne pife tingin ta fufuna ferawaian xena tiisaana mataa aanabeˈ. 39 Taasaxa mi toxan a saxa vilaana malaan: ne fuuna mulus tapin a saxa mataa vipis la Yaan ina Paaliuan. Mi vubuk o ne taa mulus tapin a piran king sina mu Juda?"

40 E ri xukulai faagut, "Piau! A mataa aave piau. Maam vubuxan na Baraabas!" Na Baraabas a mataa saat paaliu ina fenauan.

19

Na Pailat A Fakasanam Na Yesus
Mt 27:27-31; Mk 15:16-20

1 Lavaxa na Pailat a lisan na Yesus xe sina mu rabuna ina rawen ti Rom e ri inis fakasaname. 2 E ri fi a mo malaan sena ligilot sina 'king' pana yeis tuturuk e ri timine la putuna. E ri fafalaxe pana marapi raf malaan sena piran king 3 e ri taxa lo suaxane pana tigina la nona e kuus, "Kaalum, a piran king sina mu Juda" e ri taxa lo tuxe la nona.

4 Mui na Pailat a xel na Yesus e re savat fulaa xe siri lamalei e xuus nari, "Xalume, ne taxa lisanmaane xe simi talo mi taa masam o nenia, ne pife tingin ta saxa fufuna ferawaian xena tiise pana." 5 Layaan na Yesus a savat xe siri pana maana mausan ina piran king aava ligilot ina yeis tuturuk e marapi raf, na Pailat a xuus nari, "Kaalum! A mataa naang naboxo!"

6 Layaan a mu memai priis e mu fefeng siri ri xalume, ri xukulai faagut, "Niil fataxutane! Niil fataxutane!"

Taasaxa na Pailat a sui nari, "Mi xele saa e mi fe niil fataxutane. Nenia, ne pife texaas sena saxa fufuna ferawaian xena tiis nane pana!"

7 A mu Juda ri xuuse, "Maam toxan a vuputkai e lapaana vuputkai aanabeˈ maam taa punuxe senaso nane kuus o nane a Natuna Piran."

8 Layaan na Pailat a langai a ferawaian aanabeˈ nane xo mataut paaliu. 9 E nane xel faˈuli na Yesus xe lana lifu lava aave. E a fine, "No filimaan ti faa?" Taasaxa na Yesus a tigina kasam. 10 "No bai ferawai xuvul paga, bo?" na Pailat a fine. "No pife texaas o nenia, ne toxan a gutan xena mulus nano o xena niil fataxutan nano?"

11 Na Yesus a suie, "No taa piau ta gutan xulok tamo a Saxa pe laaˈui a pife tavai nano pana. E voxo nari aava ri lisanau xe siim ri taa toxan a tiisan molava."

12 A tangpat la yaan aanabeˈ e lamina na Pailat a tafang pana mulus na Yesus taasaxa mu Juda ri taxa lo xukulai, "Tamo no mulus a mataa aanabeˈ no pife fesing si Sisaa. Naseˈ ta mataa a kuus o nane saxa piran king, nane ve vubuk xasliu na Sisaa."

13 Layaan na Pailat a langai nari nane lisan na Yesus xe lamalei e nane fe nai xuluna ivin ina tiisan la nobina ri xalie pana 'A Veraanda Faat.' (Lana pok bina Erameik ri kuus, "Gabaata") 14 A yaan aanabeˈ a Yaan ina Faigotan a Fanganan Xena Fenamo ina Paaliuan e a faasilak a fapisaxayaana awa.

E na Pailat a xuus a mu Juda, "A piran king simi nabeˈ!"

15 Taasaxa ri xukulai, "Gei tapine! Gei tapine! Niil fataxutane!"

Na Pailat a fin nari, "Ne taa kuus pana niil fataxutan a piran king simi?"

Nari mu memai priis, ri kuus, "Maam piau ta xasa 'king' fulaa, na Sisaa sang mon!"

16 E voxo na Pailat a kuus turoxo o ri taa xele xena niil fataxutane.

Ri Niil Fataxutan Na Yesus
Mt 27:33-44; Mk 15:22-32; Lk 23:33-43

E ri yot na Yesus 17 e ri timin a bolo sina xuluna xena yaasaana xe la bina ri xalie pana Bina ina Veng; lana pok Hibru ri kuus 'Golgaata'.

18 E pave ri niil fataxutane. Ri niil
fataxutan a xasaro mataa sait e ri
fatiginei nare la ro xasing ina bolo si
Yesus.
19 Na Pailat a xalei a lagasai e
ri timine xuluna bolo si Yesus. A
xakalayan aave a kuus malaan:
“Na Yesus ti Nasaret, a piran king
sina mu Juda”
20 A maana Juda xaves ri xalum a
lagasai aanabeˈ senaso a bina aava ri
niil fataxutan na Yesus lana a waan
faasilak la xasing ina bina lava aave
e a lagasai a xaleian lana pok bina
talatul: a pok Hibru, a pok Laatin, e a
pok Griik. 21 E mu memai priis sina
mu Juda ri tisui fadak na Pailat e ri
xuus, “Muta kala malaan: ‘A piran
king sina mu Juda,’ taasaxa no taa
kala malaan: ‘nane kuus o nenia, ne
piran king sina mu Juda.”
22 Na Pailat a sui nari, “Piau, a
lagasai ne fo xaleie, ne fo xaleie!”
23 Layaan a mu rabuna ina rawen
ri fo niil fataxutan na Yesus ri siak
a mu marapi sina e ri fepatoxane
pana xavil talafaat, saxa xavil xana
saxa mataa ina rawen. E ri siak
a mo malaan sena ‘siot’ sina sait,
taasaxa mu rabuna aava ri vesane,
ri vesan xurule pana piau ta nobina
ina ferumaiane.
24 E voxo ri ferawai sena, “Taara
taa pife ririxe taasaxa taara taa
fetafangai pana faat talo taara taa
texaas o naseˈ taa siaxe.”
Ri vil malaane e voxo ri fasavat tu-
unei a xakalayan aava kuus malaan:
“Ri fepatoxan a mu marapi siak la
palou iri e ri fetafangai pana
faat xena texaas o naseˈ i taa
siak a ‘siot’ siak.” *Yng 22:18*
25 Lavaxa, na nina Yesus narie tina
xuvul pa Maria, a tefin si Klopas e
xasa Maria, na Maria ti Mekdala,
nari, ri taxa tigina faasilak la tana
bolo si Yesus. 26 Na Yesus a xalum
a ninana nare na saxa yaamut aava
nane vubuxan xasingite, re taxa tig-
ina faxuvul e nane xuus na ninana,
“Ninaang, kaalum, na natum ve taxa
tigina.” 27 E mui nane xuus a yaamut
sina, “Kaalum, na ninaam ve taxa
tigina.” E voxo a tangpat la yaan
naang a yaamut aave a xel na nina
Yesus i taa taagul la lifu sina vulai.

A Maatan Si Yesus
Mt 27:48-50; Mk 15:36-37; Lk 23:36

28 Na Yesus a texaas o nane fo
vil fataxapin a maana mo xapiak
sena. E mui xena fasavat tuunei
a Xakalayan nane kuus, “Ne taxa
maˈiu.” 29 Saxa vuk taxa waan faasi-
lak e a bas pana wain aava mopaak
famodak. E nari mu rabuna ina
rawen ti Rom ri timin a pel lana wain
aave e ri timine xuluna newai ‘isop’
e ri laxat falaxe xe la valana. 30 Nane
num a wain mopaak aave e a kuus,
“Fo taxapus, xo!” E nane turung e
mulus tapin a vovau sina.
31 A yaan aave a yaan paamuina
Yaan ina Fangaafusan e voxo mu
Juda ri nung na Pailat o a mu rabuna
ina rawen ri taa vuak a nu karutul
xena famaat fatapusan narutul talo
ri taa siak tapin a mu vipin sirutul.
Senaso a Yaan ina Fangaafusan aan-
abeˈ a yaan lava paaliu e pife roxo
o a mu vipin sirutul taa tofai xuluna
bolo la Yaan ina Fangaafusan. 32 E
voxo mu rabuna ina rawen ri savat
e ri vuak a kana ro mataa aava ri
niil fataxutan nare xuvul pa Yesus.
33 Layaan ri savat la tana bolo si
Yesus, ri xalume o nane fo maat
xo e voxo ri pife vuak a ro kana.
34 Taasaxa saxa mataa ina rawen a
xie la usik ina pana tol. E la noyaan
aave xa, a ria e a raarum a talatiu
xe la pia. 35 A mataa aava fo xalum
a maana mo aanabeˈ a kuus xakaa-
vang sena e nane texaas o fo kuus
tuuna. E a kuus malaan xena xavang
a namkaian simi. 36 A mu vilaana
aave ri savat senaso a Xakalayan ti
Kavai a kuus malaan:
“E piau ta saxa tun ina taa vuaxan.”
Yng 34:20
37 E a xasa paferawaian ina
Xakalayan a kuus:
“Ri taa xalum nane aava ri fo xie.”
Skr 12:10

A Xaxaafaian I Yesus
Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:5-56

38 Mui na Yosep ti Erimatia fe nung
na Pailat pana vipin i Yesus. Na
Yosep a saxa matalava aava namkai
se Yesus taasaxa mataut sena mu
matalava Juda e a namkai fufunai.
Na Pailat a kuus turoxo o i taa siak
a vipin i Yesus e nane fe siak faduie.
39 Nare Nikodimaas re faisok faxu-
vul. Na Nikodimaas va mataa aava
fo savat si Yesus la saxa vung. E
nane siakmaan a maxi aava fuuna
las faroxo. A maxi aanabeˈ ri vesane
pana ro mo ‘aalou’ e ‘mur’ e fexaxaas
sena 34 kilogram. 40 E re siak a
vipin i Yesus e ri pis falak a marapi
‘linen’ xuluna xuvul pana maxi aave.
Layaan ri vil malaane ri taxa usi fa-
tak a mu vilaana ina xaxaafaian sina
mu Juda. 41 Faasilak latana nobina
aava ri niil fataxutan na Yesus lana,
a toxan a fomirak nobina roxo e lana
nobina aave a toxan a liing faˈui ina
mamaat aava ri pife xaafan ta mataa
lana lunai. 42 Re taxa faisok fataa-
pus senaso a yaan aave ve a Yaan
ina Faigotan a Fanganan ina Fenamo
sina mu Juda, e voxo re famati a
vipin i Yesus pave senaso a liing ina
mamaat aave a faasilak.

20

A Liing Ina Mamaat A Gof
Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-10

1 La paanen lolof la yaan mata ina
‘wiik’, a bina suk lunai e na Maria ti
Mekdala a savat la bina ina mamaat
aave. Nane xalum a faat ina xawei
a liing ina mamaat, ri fo pul tapine
e a matana talakas. 2 E voxo nane
fala fataapus xe si Saimon Pita narie
na xasa yaamut aava na Yesus a
vubuxan xasingite e fe xuus nare, “Ri
fo siak tapin a Memai ti lana mamaat
e maam pife texaas o ri timine faa.”
3 E voxo na Pita nare na xasa
yaamut aave re falet xe la bina ina
mamaat. 4 Nare, re fala fataapus
taasaxa xasa yaamut a fala liu na
Pita e fe savat la bina ina mamaat
paamua. 5 A sonai xena kaalum lana
liing e a xalum a mu marapi ‘linen’
taxa waan pave taasaxa nane pife
laak lana. 6 Mui na Saimon Pita aava
savat lamina, a laak lana liing ina
mamaat. E nane vaxa a xalum a
mu marapi ‘linen’ taxa mati. 7 E
a marapi aava ri pis a putu Yesus
pana, pife waan xuvul pana xasanu
marapi ‘linen’ taasaxa pulum farox-
oian e mati patak famodak. 8 Mui
a xasa yaamut aava savat la bina
ina mamaat paamua a laak lana.
Nane xalum a maana mo aave e
namkai sena maana ferawaian si
Yesus. 9 Taasaxa nare xapiak re
pife masam faroxo pana Xakalayan
ti Kavai aava kuus o na Yesus i taa
to faˈulaa sena maatan. 10 E a ro
yaamut re ulaa fulaa xe la lifu sire.
11 Na Maria ti Mekdala taxa tigina
lunai faasilak la bina ina mamaat
e taxa taangiis. I taxa taangiis e
sonai suˈ xena kaalum lana liing ina
mamaat 12 e nane xalum a ro angelo
aava re falak a marapi pasak. E re
taxa nai la nobina aava vipin i Yesus
fo mati xuluna, saxa la putuna e saxa
la kana.
13 E re fine, “Tefin, no taxa tangiis
a so?”
Nane sui nare, “Ri fo siak tapin
a vipin ina Memai siak e ne pife
texaas o ri timine faa.” 14 I taxa kuus
malaan e tapuk famodak e xalum
na Yesus taxa tigina faasilak taasaxa
nane pife texaas o na Yesus ve.
15 Nane xuuse, “Tefin no taxa
tangiis a so? No taxa seng naseˈ?”
Na Maria a lamon o nane a mataa
tataraˈuma e voxo a fine, “Ai mata-
lava, tamo no fo yaase xe la saxa
nobina, xuusau pana nobina aava no
timine lana talo ne taa fe siaxe.”
16 Na Yesus a xele, “Maria.”
Nane tapuk xe sina e xukulai lana
pok Erameik, “Raaboni!” (A malasuf
ina malaan: Mataa ina Fepitaa)
17 Na Yesus a xuuse, “Muta yotau,
senaso ne pife laak faˈulaa xe si
Tamaang lunai. Taasaxa no taa falet
xe sina mu fetinan siak e no taa
xuus nari malaan: ‘Ne taxa laak xe si
Tamaang aava Tamami sait e xe sina
Piran siak aava Piran simi sait.’ ”
18 E voxo na Maria ti Mekdala a
falet e fe xuus a mu fefeng si Yesus
malaan, “Nenia, ne fo xalum na
Memai” e a xuus fatexaas nari pana

maana mo aava na Yesus a xuuse pana.

19 A bina xo fevung la yaan naang xa, a yaan mata ina ‘wiik’ e mu fefeng si Yesus ri taxa waan faxuvul lana saxa lifu e ri fo xawei fatateak a maana matana lifu senaso ri matautan a mu Juda. E na Yesus a savat e maa tigina la palou iri e kuus, “Ne vubuk rao a luaian i taa waan la xunus imi.” 20 Nane kuus malaan e faxalit nari pana ro mana e usik ina. Layaan a mu fefeng ri xalume ri faamamaas temasaat.

21 E na Yesus a xuus fulan nari, “Ne vubuk rao a luaian i taa waan la xunus imi. Malaan se Tamaang fo fengau, nenia, ne taxa feng nami.” 22 E nane vipiif laaˈui xuluri e kuus, “Siak a Vovau Xaradak. 23 Layaan mi taa lamon tapin a vilaana saat sina mataa, lavaxa ne taa lamon tapin a vilaana saat sina. E layaan mi taa pife lamon tapin a vilaana saat sina saxa mataa ne taa pife lamon tapin a vilaana saat aave.”

Na Yesus A Savat Si Tomas

24 Na Tomas aava ri xalie pa Didimas o tauna lua, a saxa yaamut ti la palou iri mu yaamut Sangafilu Saxa pana Taragua, e nane pife waan xuvul pari layaan na Yesus a savat. 25 Layaan a xasanu fefeng ri xuuse o ri fo xalum a Memai, nane kuus, “Tamo ne pife xalum a vavena ‘niil’ la mana e pife tawe pana maak e ne pife salen falak a maak lana usik ina, ne taa pife namkai sena mo aanabeˈ mi taxa ferawai pana.”

26 A saxa ‘wiik’ mui lamina, a mu fefeng si Yesus ri faxuvul fulaa lana lifu aave e na Tomas taxa waan xuvul pari. A mu matana lifu ri xawei fatateaxe taasaxa na Yesus a savat e maa tigina la palou iri e kuus, “Ne vubuk rao a luaian taa waan la xunus imi.” 27 Lavaxa, nane xuus na Tomas, “Tawau nabeˈ, xalum a ro maak. Filimaan faasilak nabeˈ e no timin a vipirigum lana usik iga. Muta lamavaang, namkai sega!”

28 E na Tomas a suie, “Nano, no Memai siak. No Piran siak.”

29 Na Yesus a xuus fulane, “Nano, no namkai naboxo senaso no fo xalumau? Nari aava ri pife xalumau taasaxa ri namkai sega, ri taa faamamaas paaliu.”

30 La matana mu fefeng sina, na Yesus a vil a maana fakalimaanan faˈipul xaves aava ne pife xaleie lana xakalayan aanabeˈ. 31 Taasaxa maana mo aava ri waan lana xakalayan aanabeˈ ne xaleie talo mi taa namkai o na Yesus a Mataa Failai (na Messia) e a Natuna Piran. E layaan mi taa namkai sena mi taa siak a toyan sina lapaana gutan ina isina.

21

A Xasa Savatan Si Yesus

1 Lumui na Yesus a savat fulaa xe sina saxano fefeng sina la xasing ina Laman Taibirius. A savat malaan: 2 Na Saimon Pita, Tomas (aava ri xalie pa Didimas o tauna lua), Nataaniel ti Kena pe Galili, a ro lak si Sebedi e xasaro fefeng ri taxa waan faxuvul. 3 E na Saimon Pita a xuus nari, “Ne taa paan, ne faadin.”

E nari, ri xuuse, “Maam taa falet xuvul pama.” E voxo ri falet e ri xawas xuluna xaati, taasaxa la vung naang ri pife siak fapes ta saxa din.

4 La paanen lolof na Yesus i taxa tigina la gun taasaxa mu fefeng sina ri pife texaas o na Yesus ve taxa tigina.

5 Nane xel nari, “Kamu fesing, mi pife siak ta din?”

E ri suie, “Piau paaliu marasaxa.”

6 E nane xuus nari, “Tapin a vana simi xe la xasing la pamuaan ina xaati e mi taa siak a din xaves.” Layaan ri vil malaane ri pife fexaxaas sena yuuf falak a vana aave senaso a mu din lana ri xaves paaliu.

7 E a yaamut aava na Yesus a vubuxan xasingite a xuus na Pita, “A Memai ve!” Layaan na Saimon Pita a langai, ‘A Memai ve’, fataapus paaliu nane falak a ‘siot’ sina (senaso nane muluse la yaan ina faisok) e lalaas du lana laman. 8 A xasano fefeng ri usie pana xaati e ri taxa yuuf a

vana aava bas pana din senaso ri pife lasuun temasaat sena gun, a faasilak 100 mita mon. 9 Layaan ri ung ri xalum a fata taxa rangat e saxanu din nane taxa suluxe pave e a bret sait.

10 Na Yesus a xuus nari, “Lisanmaan a saxano din aava mi fo siaxe monabeˈ mon.”

11 E na Saimon Pita a laak xuluna xaati e yuuf falak a vana xe la gun. A vana a toxan a din molava xaves, a xakatan siri ve 153, taasaxa vana pife tiririk. 12 E na Yesus a xuus nari, “Filimaan taara fangan xo.”

E nari, ri mataut sena fine, “Nano naseˈ?” senaso ri texaas o a Memai mon. 13 Na Yesus a filimaan faasilak xe siri e siak a bret e tavai nari pana e a vil malaane pana mu din vaxa. 14 A yaan aave a fatalatulaana savatan si Yesus xe sina mu fefeng lamina to faˈulaian sina ti la maatan.

Na Yesus A Fagut Na Saimon Pita

15 Layaan ri fangan xapiak na Yesus a xuus na Saimon Pita, “Saimon, natu Jon, a tuuna o a vubuxanan siim xanak a molava sena vubuxanan siim xana maana xasano mo?”

E nane suie, “Aang Memai, no texaas o ne vubuxan nano.”

Na Yesus a xuuse, “Tavai a mu sipsip siak pana fanganan.”

16 Na Yesus a fin fulane, “Saimon, natu Jon, no vubuxan xasingitau tuuna?”

E nane sui fulane, “Aang Memai, no texaas o ne vubuxan nano.”

Na Yesus a xuuse, “Faxatang faroxoi a mu sipsip siak.”

17 E na Yesus a fatalatul a fiaian sina, “Saimon, natu Jon, a tuuna no vubuxanau?”

Na Pita a mamaxus senaso na Yesus a fin faatalatulane pana ‘Tuuna no vubuxanau?’ E voxo nane suie, “Memai, no texaas sena maana mo xapiak; no texaas o ne vubuxan nano.”

Na Yesus a xuus fulane, “Tavai a mu sipsip siak pana fanganan. 18 Ne xuus tuunei nano, layaan no pife matalava no falak a marapi siim xa e no fo paan xe la so ta bina no vubuxane; taasaxa layaan no taa vaiak no taa ngangai a maam e xasa mataa taa fafalak nano pana marapi siim e i taa paamuian nano xe la saxa bina aava no bai falet xe lana.” 19 Na Yesus a kuus malaan xena fasavat a so ta buk maatan na Pita taa nangus a Piran pana. E mui nane xuuse, “Nano, no usiau!”

20 Na Saimon Pita a gilim e xalum a fefeng aava na Yesus a vubuxan xasingite, i taxa usi nare. Nane ve, a saxa aava femati la xasing i Yesus la yaan ina fanganan fataxapiak e fine, “Memai, naseˈ ta mataa i taa pet lisan nano?” 21 Layaan na Pita a xalume, a fin na Yesus, “Memai a so ta mo taa savat sena?”

22 A Memai a suie, “Tamo ne vubuk i taa waan fefexaxaas sena yaan ina ulaian siak, pife mo siim. Nano, no taa usiau.” 23 Sena ferawaian aanabeˈ a mu fetinan ri fuuna fexuusane o a fefeng aave i taa pife maat. Taasaxa na Yesus a pife kuus o i taa pife maat; nane kuus mon, “Tamo ne vubuk i taa waan to fefexaxaas sena ulaian siak, pife mo siim.”

24 A fefeng naang ve nabeˈ fo kuus xakaavang pana maana mo aanabeˈ e fo xaleie. E maam texaas o a kuus xakaavangan sina a tuuna.

25 A toxan a maana mo xaves fulaa maan sait na Yesus a vile. Tamo ri taa xalei sasaxain nari xapiak, naak, i taa piau ta nobina la xavala xapiak fefexaxaas xena maana mu buuk aava ri taa xalei fasavate sena.

A Maana Faisok Sina Mu Yaamut
Na Luuk A Lisan A Fataraguiaana Lagasai Xe Si Tiofilas
A Ferawaian Paamua

A lagasai aanabe' va xalian pana 'A Maana Faisok Sina mu Yaamut' a rumui a ferawaian aava waan lana Lagasai Roxo Na Luuk A Xaleie. Na Luuk sait vaxa a xalei a buuk aanabe'. Lana buuk aanabe' taara xalum a Vovau Xaradak a faxalit a salan xe sina mu yaamut talo ri taa kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Yesus "pe Jerusalem e lana Judia e Sameria e pe la mu bina xapiak la xavala." (1:8)

A buuk aanabe' a xuuskuus pana faxuvulan ina mu tinoxolan si Yesus aava tamasiak la palou ina mu Juda e mui a savat falava e a falet xolai la maana mu bina xapiak la xavala. Na Luuk rao i faxaalit vaxa o a faisok si Krais e toyan sina mu rabuna aava ri usie, a fasavat tuunei a maana mo aava lumua a Piran fo kuus fanai pana xe sina mu rabuna ti Israel.

A saxa mo molava a lagasai taxa kuusane ve a faisok sina Vovau Xaradak aava Vovau ina Piran. Paamua a Vovau Xaradak a filimaan xuluna mu yaamut e mu rabuna aava ri usi na Yesus la yaan ina Pentakos. E lumui a Vovau Xaradak a famatavas a lamonan siri e a tavai nari pana gutan e tateaxan. Lana buuk aanabe' taara xalum vaxa a ferawaian xaves a mu yaamut ri kuusan fasavate layaan ri xuus a xasanofuna pana Lagasai Roxo se Yesus. E lapaana Vovau Xaradak a rabuna xaves ri langai a ferawaian siri e ri faxa'usi a Lagasai Roxo, e voxo a faxuvulan si Yesus i taxa savat faagut.

A lagasai aanabe' sait a toxan a xuuskuus ina mu yaamut xaves taasaxa a toxan a ferawaian xaves paaliu sena maana mo aava na Pita nare Pol re fo vile. Na Pita ve a saxa ina mu rabuna aava ri xol xuvul pa Yesus. Paamua na Pol a pife usi na Yesus, piau paaliu! Nane faisok faagut xena vil pengan a mu rabuna aava ri namkai se Krais. Taasaxa na Yesus a xele e a siak fatie xena savat mataa roxo paaliu xena vil a faisok sina.

La saxano xakalayan lana buuk aanabe', layaan na Luuk rao i xuuskuus pana maana mo aava fo savat se Pol, nane kuus pana maana mo "nemaam, maam" fo vile. A rabuna ina masaman xaves ri lamon o na Luuk a tamu xol xuvul pa Pol xe la saxano bina e voxo nane kuus pana "nemaam" senaso nane sait fo waan lana maana nobina aave.

Na Yesus A Xuus Famatavas A Mu Yaamut Pana Faisok Siri

1 Ka fesing Tiofilas: Lana lagasai
mata siak, ne fo kala pana maana
mo xapiak na Yesus fo vile e fapiti
a mu rabuna pana fefexaxaas a
yaan nane laak xe laa'ui la xuna-
vata. 2 Paamuina laaxan sina nane
tavai a mu yaamut aava nane fo
siak fati nari, pana fepitaian lapaana
gutan sina Vovau Xaradak. 3 Lamina
maasaxan e maatan sina, na Yesus
xo a to fa'ulaa. E nane fa'ipul nari
pana xasano vilaana ri pi xaxalume
xena faxalit nari o i taxa to tuuna
e pife rongan. Lana yaan sangafilu
talafaat ri xalum faxavesane e nane
xuus nari pana fatataganan sina Pi-
ran. 4 Saxa yaan layaan na Yesus
xo i taxa fangan xuvul pari, nane
tavai nari pana fefasaian aanabe',
"Muta ta'ulan na Jerusalem, taasaxa
waan bang fatateak a tatavai aava
na Tamaang fo kuus fanai pana xe
simi e nenia vaxa, ne fo xuus nami
pana. 5 Na Jon a fasuf a rabuna pana
raarum, taasaxa faasilak xo, a Piran
i taa fasuf nami pana Vovau Xaradak
sina."
6 Layaan a mu yaamut ri waan
xuvul pa Yesus ri fine, "Memai, lana
yaan aanabe' no taa kawaasan a mu
paamua ti Rom e fati fa'uli a fatata-
ganan sina Piran nabe' la xavala,
bo?"

7 Na Yesus xo a sui nari malaan,
“Nabeˈ ve a faisok si Tamaang sang
mon. Nane xa a texaas sena mu yaan
e mariaas e i taa pife xuus fatexaas
nami pana. 8 Taasaxa mi taa siak
a gutan layaan a Vovau sina i taa
savat xulumi. E nami, mi taa ferawai
xavang a mu rabuna pe Jerusalem e
lana Judia e Sameria e pe la mu bina
xapiak la xavala, paga.”

A Piran A Xel Falak Na Yesus

9 Lamina ferawaian aanabeˈ a Pi-
ran a xel falak na Yesus xe laaˈui.
Layaan a mu rabuna ri taxa saraak
xena xalumaana laaxan sina xe
laaˈui, a vata a sivimaan e maa xa-
fute xaseri.
10 Ri taxa kaalum xe laaˈui e a ro
mataa pana marapi pasak re maa
savat faˈipul nari. 11 E re fiai, “Ai, mu
Galili, xenaso mi taxa lo ti kaalum xe
laaˈui? Lamon faˈuli na Yesus naang
aava Piran fo xele xasemi xe la bina
sina, i taa ulaamaan fulaa malaan seˈ
mi fo xalum a laaxan sina xe laaˈui.”
12 A rovaat aave re taˈulan a mu
rabuna. E mui, a mu rabuna aave
ri taˈulan a Put Olif e ri sangas
famodak xe la bina lava, Jerusalem.*
13 Layaan ri maa savat pe Jerusalem
ri paan fatak xe la nobina laaˈui
lana lifu aava ri fuuna nai fangaafus
lana. Pave, a mu yaamut; na Pita
nari Jon, Jems, Endru, Filip, Tomas,
Baatalamiu, Matiu, xasa Jems aava
lak si Elfias, Saimon aava vubuk o a
mu memai siri xa ri taa paamuian
nari† e na Juut a lak sina saxa Jems,
ri waan pave. 14 Vulai, ri waan xuvul
pana saxano lutefin e na Maria, na
nina Yesus, e a mu tina xena fenung
xe sina Piran.

A Mu Yaamut Ri Siak Fati A Yaamut Faˈui Xena Waan La Vepen Si Judas

15 Saxa yaan, faasilak a rabuna
120 ri waan xuvul xena nungaana
Piran. E na Pita a ti ferawai la
palou iri e 16 a kuus malaan, “Mu
fetinan, a paferawaian sina Piran
aanabeˈ a savat tuuna la matavas, a
ferawaian se Judas aava Vovau sina
Piran a kuus fatuxai pana la ngusu
Devit. Na Judas aanabeˈ a paamuian
a mu rabuna aava ri yot na Yesus.
17 Nane waan xuvul pataara senaso
na Yesus xa fo siak fatie pana faisok
sina malaan setaara.”
18 (Pana mu faat aava mu paamua
ri tavai na Judas pana sena vilaana
saat sina, nane maraan a xavala e
pave nane poxo e maat. A xuna a
tuguput e a vilau ina a turuvil xe
la pia. 19 A mu rabuna xapiak pe
Jerusalem, ri langai pana maatan si
Judas e voxo ri xali a xavala pave,
lana pok bina siri, pana “Akeldama”,
a malasuf ina “A xavala pana ria”.)
20 Na Pita a kuus fulaa, “A ferawa-
ian sina Piran a kuus se Judas lana
mu Yanganan malaanabeˈ,

“A nobina sina taa gof, pi ta mataa i
taa taagul lana.” *Yng 69:25*

e xasa saxa fulaa,

“A xasa mataa fulaa i taa siak a vepen
sina.” *Yng 109:8*

21 E voxo, taara taa siak fati a saxa
mataa ti la palou itaara aava waan
xuvul pataara la mu yaan xapiak
layaan na Memai Yesus sitaara a
waan xuvul pataara; 22 a mataa aava
fo waan xuvul pataara ti la tangpat,
layaan na Jon a fasuf a mu rabuna,
fefexaxaas a yaan a Piran a xel falak
na Yesus xasetaara. Senaso saxa
la palou itaara i taa kuus xakaa-
vang pana to faˈulaian sina, xuvul
pataara.”
23 Ri kuus pana rovaat taragua: na
Matias e na Yosep Basaabas, a xasa
isina na Justus. 24-25 Nari xapiak xo
ri fenung xe sina Piran e ri kuus,
“Piran, nano xa no texaas sena so ta
mo a waan la xunus imaam, e voxo
fasavat a faat pana isina mataa no
mo lamon faati o i taa vil a faisok
ina yaamut aava na Judas a taˈulane
xena paan xe la bina ina fakasana-
maan nane.” 26 Ri xalei a isin xuluna
faat saxa saxa. Ri tapin a ro faat e a

* **1:12:** A vuputkai ina Yaan ina Fangaafusan siri a kuus votan o ri taa sangas liu et a kilomita saxa.

† **1:13:** A rabuna malaan ri xalian pana mu Selot. Ri baian a mu Rom ri taa paamuian a mu Juda.

faat pana isi Matias a savat paamua. E voxo, na Matias a waan xuvul pana mu yaamut.

2

A Piran A Feng Fasivi A Vovau Xaradak Sina

1 Layaan a Yaan ina Pentakos a savat, a mu rabuna aava ri usi na Yesus, ri waan faxuvul lana saxa lifu. 2 A mo malaan sena reref molava a savat fa'ipul ti la xunavata e maa tifi a lana lifu aava ri taxa nai lana. 3 E bak ri xalum a mo malaan sena radaam ina fata a savat e maa fala fepatok e maa nai xuluna mu rabuna saxa saxa. 4 E nari xapiak, ri febas pana Vovau Xaradak e ri ferawai lapaana gutan sina lana pok bina xaves aava ri pife texaas sena.

5 E pe Jerusalem vaxa, a mu rabuna Juda xaves aava ri nangus a Piran, ri taxa waan. Ri filimaan ti la mu bina la xavala. 6 Layaan ri langai a reref aave, a malila ri fesavat pave e ri fetavanat senaso nari saxa saxa ri langai a mu rabuna aava ri usi na Yesus, ri taxa ferawai pana pok bina tuuna siri. 7 Ri ipul faagut e ri kuus, "A mu rabuna aava ri ferawai malaan, ri mu Galili, bo? 8 Malaafaa taara langai nari, ri taxa ferawai lana pok bina sitaara saxa saxa? 9 Taara mu rabuna ti la mu bina xaves: ti Patia, Midia e Ilam e Mesopotemia, ti Judia e ti Kapadosia e Pontus e Esia, 10 e Fridia e Pemfilia, ti Isip e saxano bina lana Libia faasilak la bina lava Sairiin, e saxanofuna ti Rom, 11 a mu Juda xuvul pana rabuna aava ri puk a lamonan siri xena usi a vilaana ina lotu sina mu Juda, e a rabuna ti Kriit e Erebia sait. Taasaxa, netaara xapiak, taara langai nari, ri kuusan fasavat a maana mo roxo paaliu aava Piran a vesane. E ri taxa ferawai lana mu pok bina sitaara." 12 A mu rabuna aave ri pife masam faroxo sena maana mo aava fo savat e ri fefiai la palou iri, "A so ta mo nabe' fo savat?"

13 Taasaxa saxanofuna ri suaxan nari e ri kuus, "Ri fo num temasaat."

Na Pita A Kuusan A Lagasai Roxo

14 Na Pita a tigina xuvul pana mu yaamut sangafilu saxa pana saxa e a ferawai xe sina malila. Nane xukulai malaanabe', "Ai, mi Juda e nami aava mi taxa waan fataalin nabe' Jerusalem, ne taa xuus fatexaas nami pana so ta mo fo savat iau, langaiau. 15 Nemaam nabe', maam pife num malaan se' mi lamon pana. Naboxo faasilak 9 oklok la paanen mon e mi texaas o taara pi nunum la paanen. 16 Piau, lokavai mupiis, lana Xakalayan Taap, na Joel, a mataa ina kuus fatuxai, a ferawai pana maana mo aava savat tanin malaanabe':

17 A Piran a kuus, 'La fataxapiak ina
yaan, nenia xa, ne taa tamana
tiuan a Vovau Xaradak siak.
E ne taa fabas a mu rabuna
xapiak pana. A mu rafulak
simi ri taa kuus fatuxai; a
mu xulau simi ri taa xalum
a xaxaalua e a mu matalava
simi ri taa mif. 18 Aang, lana
mu yaan aapave, xuluna mu
sisiak siak, a mu tomexaan e
lutefin xapiak, ne taa tamana
tiuan a Vovau Xaradak siak
e nari, ri taa kuusan fasa-
vat a ferawaian siak. 19 E
ne taa faxalit a maana mo
fa'ipul laa'ui la finavata e a
maana fakalimaanan malaan
sena ria, fata e vata maxata
lapi la xavala. 20 E vaxa a
ngaas i taa maat e a matana
fulun i taa vuung malaan sena
ria. A maana mo aanabe'
ri taa savat xena fakalimaan
a yaan lava ina ulaamaanan
sina Memai. 21 Lana yaan
aave, nase' ta rabuna ri taa
fenung xe sina Piran pana ma-
maaluxan sina, ri taa kaaxup.'
Jol 2:28-32

22 "Nami mu Israel, langaiau: na Yesus ti Nasaret, a Piran a turoxoian nane. E pana gutan sina Piran, nane xo fo vil a maana faisok ina gutan e mo fa'ipul la palou imi. A maana mo aanabe' ri faxalit fatexaas nami o a Piran fo fenge. 23 E a Piran xo lana texaasan e vubuxanan sina, a

texaas o mi taa yot na Yesus. E nami, pana xakaavangan sina mu rabuna saat, mi punuxe layaan mi niil fataxutane laa'ui xuluna bolo.
24 Nami xa, mi punuxe. Taasaxa Piran xo a fatatoi fa'ulie e mulus tapine sena maasaxan ina maatan senaso a maatan a pi ta gutan fexaxaas xena tao fatateak vulan na Yesus.
25 "Lana Xakalayan Taap, a butaara, na Devit, a kuus pa Yesus malaanabe',

'Nenia, ne xalum a Piran a waan vulai lanoga. Senaso nane waan la pamuaan siak, ne taa pife mataut.'

26 E vaxa ferawai fulaa malaan,

'A viuga a nanam e ne ferawai pana faamamaasan. Ne taa pife mataut sena maatan 27 senaso no taa pife ta'ulanau lana bina ina mamaat.'

E vaxa malaan laa,

'A mataa failai siim taa pife masiik. 28 No faxalit famatavasau pana vilaana ina toyan e no taa fabasau pana merawan la mataam.' *Yng 16:8-11*

29 "Naboxo, mu fetinan, ne taa xuus tuunei nami pa butaara, na Devit. Nane xo fo maat e a mu rabuna ri fo xaafane. A bina ina mamaat sina taxa waan fefexaxaas a yaan aanabe' tanin. 30 Na Devit ve a mataa ina kuus fatuxai e a texaas o a Piran a kuus fanai lapaana isin sina xa o a saxa yaya si Devit i taa nai la vavena nai piranan sina, malaan sena. 31 Senaso na Devit a texaas sena maana mo aava ri taa savat, nane ferawai pana to fa'ulaian si Krais layaan a kuus o a Piran i taa pife ta'ulane lana bina ina mamaat e vaxa a vipin ina i taa pife masiik pave. 32 E lana yaan aanabe' a Piran a fatatoi fa'uli na Yesus e nemaam xapiak xa, maam xalume. 33 E vaxa a Piran a siak falak na Yesus xe la pamuaan sina e nane xo saxam a Vovau Xaradak aava na Tamana fo xuus faneie pana. E a maana mo aanabe' aava mi xalume e langaie tanin, ri savat sena Vovau Xaradak sina Piran. 34 Na Devit xo pife laak xe laa'ui la xunavata taasaxa nane kuus,

'A Piran a xuus a Memai siak, "Nai la pamuaan siak fefexaxaas 35 ne taa timin a mu xaiyaas siim lapaana kaam malaan sena mo ina vaapaas." *Yng 110:1*

36 "E voxo, nami mu Israel, mi taa texaas se Yesus aava mi fo niil fataxutane laa'ui xuluna bolo, o a Piran a fa'isine pana ro isin molava paaliu; a Memai e na Mataa Failai."

37 Layaan a rabuna ri langaie, ri lamon tifi nari xa pana vilaana saat siri. E ri fin na Pita e mu yaamut, "Ai, mu timaam, maam taa vil a so?"

38 Na Pita a sui nari, "Mi taa muluk a maana vilaana saat simi e mi taa puk a lamonan saat simi. E nami xapiak mi taa fasufan lapaana isi Yesus talo a Piran i taa lamon tapin a maana vilaana saat mi fo mo vile. E mui, mi taa siak a tatavai sina Piran aava Vovau Xaradak. 39 A kuus fanaian aanabe' ve xami e mu rafulak simi e xana mu rabuna la mu bina xapiak aava Piran a siak fati nari xena namkai."

40 E mui na Pita a nung faagutan nari e a kuus, "Fakaxup nano sang xasena fakasanaman aava i taa savat lumui xuluna mu rabuna saat." 41 E voxo nari aava ri kuus turoxo pana ferawaian si Pita, ri fasufan. E a xakatan iri fexaxaas sena 3,000.

42 Lavaxa, ri waan xuvul pana mu yaamut xena siaxaana masaman. Ri fangaasik e ri fangan faxuvul e ri fenung xe sina Piran lana waanan siri. 43 A mu rabuna xapiak ri ipul sena maana mo fa'ipul e maana mo ina gutan aava mu yaamut ri vesane.

44 A mu rabuna aava ri namkai, ri taagul xuvul e ri femiraaxan a maana mo siri. 45 Ri faasot pana maana mo siri e ri maa lisan a faat ina xena xavang nari aava ri piau ta faat. 46 La maana yaan ri taxa lo faxuvul pe la tang lifu lotu e ri fangan xuvul pe la lifu siri pana vilau roxo. 47 Ri kuus fati a isina Piran pana merawan. E xasano rabuna ri faamamaas pana vilaana siri. A

Piran i taxa lo falak a xakatan iri la maana yaan.

3

A Vil Faroxoiaana Saxa Mataa Tamu Maalapen

1 Saxa yaan faasilak leaaf, la 3 oklok, na Pita nare Jon re taxa laak xe lana tang lifu lotu xena fenung xe sina Piran. 2 Pave la matana vaabat lava ina tang lifu lotu aava ri xalie pana Yalaxau Magaaf, a toxan a maalapen. Nane toxane ti la modaxan sina e la maana yaan xapiak saxanu tuvaat ri fuuna yaase xe la Yalaxau Magaaf aave e faneie pave xena nung faat sina rabuna aava ri taxa laak xena naangus. 3 Layaan nane xalum na Pita nare Jon re taxa laak vaxa, nane fin nare panˈ ta faat. 4 E na Pita xuvul pa Jon re xalum fatateaxe e na Pita a xuuse, “Xalum fatateak nemaame.” 5 E voxo, a maalapen a xalum fatateak nare senaso nane lamon o re taa tavaie pana saxa mo.

6 E mui na Pita a kuus laa, “Ne pi ta faat, taasaxa ne taa tavai nano pana xasa mo, lana gutan ina isi Yesus Krais ti Nasaret— sangas.” 7 E na Pita a tao a pamamuaan sina mataa aave e xavang fatiginei a maalapen. E fataapus, a ro kana xapiak re fo roxo. 8 Nane xo tigina faroxo e sangas tapang xolai. Nane sangas e lalaas faagut e a kuus fati a isina Piran. E mui, nane laak xe la tang lifu lotu xuvul pa Pita nare Jon. Nane sangas e lalaas e kuus fati a isina Piran.

9 A mu rabuna pe la lifu aave ri xalum nane taxa sangas xolai e kuus fati a isina Piran. 10 E ri xalum taraxali nane a mataa tamu maalapen aava fuuna nai la Yalaxau Magaaf xena fenung faat xe sina rabuna. E nari, ri ipul faagut e ri pangaa senaso ri pife texaas o nane a roxo malaafaa.

Na Pita A Kuus Famatavas Pana Vil Faroxoiaana Maalapen

11 Lavaxa, a mataa tamu maalapen i taxa doxot xolan na Pita nare Jon e a mu rabuna ri ipul faagut e ri falapukmaan xe sirutul lana saxa nobina ina tang lifu lotu aava ri xalie pana Bina si Solomon. 12 Layaan na Pita a xalum a ipulan sina mu rabuna, nane xuus nari, “Mu Israel, senasou mi xalum fatateak nemaatul? Naak mi lamon o maame fo vil fasasangas a mataa aanabeˈ pana gutan o roxoyan simaame, bo? Piau! 13 A Piran si Abrahem, Aisaak e na Yaakop ve a Piran sina mu butaara, nane tavai a sisiak sina, na Yesus, pana isin lava layaan nane fatatoi faˈulie ti la maatan. Nami, mi tavai a mu paamua simi pana xena punuxaana. E na Pailat, a memai ti Rom, nane tafo mulus tapine, taasaxa mi bai. 14 Na Yesus naang, a vilaana sina a xaradak, taasaxa mi baiane. Mi fin na Pailat o i taa mulus tapin a saxa mataa ina punuk mataa la vepen sina. 15 E mi punuk a mataa aava tavai netaara pana toyan tuuna, taasaxa Piran a fatatoi faˈulie ti la maatan. E maam xalum tuuneie. 16 A mataa aanabeˈ xo, a mataa tamu maalapen aava mi texaas sena, a gutan si Yesus a vil faroxoie. Lana gutan e namkaian se Yesus, a mataa aanabeˈ i taxa tigina faroxo la matami.

17 “Naboxo mu fetinan, ne texaas o nami e mu paamua simi, mi fo vil a mo mosaat aanabeˈ lana vungutan simi. 18 Taasaxa lumua, a mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuus o a Mataa Failai sina Piran i taa maasak faagut.” E tanin a mo aanabeˈ fo savat tuuna la matavas. 19 E voxo tanin, muluk a vilaana saat simi e puk a lamonan simi talo a Piran i taa lamon tapin a maana vilaana saat simi e a Yaan ina Fangaafusan Tuuna i taa savat sena Memai 20 e a Piran i taa feng a Mataa Failai, na Yesus aava nane fo siak fatie, xe simi. 21 Taasaxa nane xo taa waan la xunavata fefexaxaas a yaan a Piran i taa vil fafaˈui a maana mo xapiak malaan sena mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuusan

famatavase. 22 Na Moses aava mataa
ina kuus fatuxai sait, a kuus pa Yesus
malaan:
‘A Memai, a Piran simi, i taa feng
fasavat a saxa mataa ina kuus
fatuxai ti la palou imi malaan
sena fo fengau. E a mataa
aave mi taa langai faagutan
a maana mo i taa xuus nami
pana.’ *Vpt 18:15,18*
23 Nase' ta rabuna ri langai pesalai,
a Piran i taa ti votan nari xasena mu
rabuna sina e ri taa maat.”
24 “Aang, na Samwel e a mu rabuna
ina kuus fatuxai lamina, ri fo kuusan
famatavas a yaan ina savatan sina
Mataa Failai sina Piran. 25 A mu
kuus fanaian sina Piran aava mu
rabuna ina kuus fatuxai ri fo mo
kuusane, nari va xataara xapiak. E
vaxa, a kuus fanaian sina aava nane
tavai a mu bumi pana, i taa xafut
netaara xapiak sait. A Piran a xuus
na Abrahem pa Yesus malaan:
‘A mu rabuna xapiak la xavala ri taa
siak a roxoyan sena yaya siim.’
Tpt 22:18; 26:4
26 Layaan a Piran a siak fati a sisiak
sina, nane fenge xe simi paamua. E
nane taa fafaamamaas nami layaan
a puk tapin nami xasena maana vi-
laana saat simi.”

4

A Mu Memai Ina Lotu Juda Ri Kuus Votan Na Pita Nare Jon Sena Fepitaa Pa Yesus

1 Saxano paamua ina lotu Juda
xuvul pana memai keptin sina mu
rabuna ina faxatangaana tang lifu
lotu e saxano Sedusi sait, ri savat
si Pita nare Jon layaan na Pita taxa
ferawai xe sina mu rabuna. 2 Nari,
ri marala senaso a rovaat naang re
taxa lo fapiti a mu rabuna pa Yesus e
to fa'ulaian ti la maatan sina. E vaxa
re xuus a malila o a mu rabuna taa
to fa'ulaa lamina maatan siri senaso
na Yesus a to fa'ulaa. 3 Nari mu
matalava aave ri marala faagut e ri
yot na Pita nare Jon. Taasaxa ngaas
faasilak i rul e voxo ri timin nare
lana lifu ina vipisan fefexaxaas a
yaan mui. 4 Taasaxa maana rabuna
xaves, faasilak 5,000, ri langai se
Yesus e ri namkai.
5 A yaan mui, a mu paamua e mu
matalava xuvul pana mu rabuna ina
fepitaa pana vuputkai sina Piran, ri
faxuvul pe Jerusalem. 6 Na Aanas,
a memai priis, a taagul pave, e na
Kaiafas, Jon e na Aleksanda e saxano
tau Aanas, ri taagul pave sait. 7 Nari,
ri xel fasavat na Pita nare Jon e re
maa tigina lanori la bina ina tiisan.
Re tigina pave e saxano tau Aanas ri
fin nare, “Me vil faroxoi a maalapen
aanabe' malaafaa? Pana so ta gutan?
Lapaana gutan ina isise'?”
8 Na Pita, pana gutan sina Vo-
vau Xaradak, a sui nari, “Nami, mu
paamua sina rabuna e mu memai,
9 tanin, mi taxa xel fatiginei ne-
maame sena faisok roxo maame fo
vile sena maalapen aanabe' e mi
taxa fin nemaame, ‘Nane naboxo a
roxo malaafaa?’ 10 Lavaxa, maame
vubuk o nami e mu rabuna xapiak ti
Israel, mi taa texaas o mi fo punuk
na Yesus Krais ti Nasaret, taasaxa
Piran a fatatoi fa'ulie ti la maatan.
E lapaana gutan si Yesus naboxo a
mataa naang taxa tigina la matami
e fo roxo xapiak. 11 A xakalayan
sina Piran a ferawai pa Yesus malaan
layaan i taxa kuus pana newai:
‘Nami mu rabuna ina vavesai, mi ba-
ian a wai aave taasaxa a Piran
fo famati fa'ulie la vepen ina
pungan fataxapiak.’* *Yng
118:22*
12 Pi ta xasa mataa fulaa a fexax-
aas sena fakaxup netaara, na Yesus
sang mon. A Piran a siak fatie xena
fakaxup netaara e nane sang mon a
salan ina roxoyan.”
13 Layaan ri xalum na Pita nare Jon
re pife mataut, ri ipulan a vilaana
sire senaso ri texaas o nare, re pi ta
texaasan, re rovaat palau mon. E
mui, ri lamon fa'uli a rovaat aave o
re fo waan xuvul pa Yesus. 14 E vaxa
ri xalum a mataa tamu maalapen

* **4:11:** o: nami, mu rabuna ina vavesai, mi baian a faat aave taasaxa Piran fo timine la vepen ina faat mata.

taxa tigina lanori e ri matakasam palau mon. 15 E voxo, ri feng nare
xe lamalei talo ri taa ferawai faxu-
vul. 16 Ri fefiai, “Taara taa vil a so
pana rovaat aanabeˈ? A mu rabuna
xapiak pe Jerusalem ri texaas sena
mo faˈipul molava re fo vile e taara
pife fexaxaas sena kuus o a bitan.
17 Taara baian a xasanofuna ri taa
langai sena. Lavaxa, taara taa kuus
bukan nare talo re taa pife ferawai
fulaa pana isi Yesus.”
18 E bak, ri xel fulan nare e ri
fasei faagutan nare o re taa muta fer-
awai o fepitaa fulaa pana isi Yesus.
19 Taasaxa na Pita nare Jon re sui
nari e re kuus, “La matana Piran,
nami sang mi lamon faati o a per-
aroxo naak, maame taa langai simi
e pife sina Piran? 20 Maame taa
lo ferawai pana maana mo xapiak
maame fo xalume e langaie.”
21 Fulaa, a mu paamua ri fasei
faagutan nare e mui, na Pita nare
Jon re taˈulan nari. Ri pife lamon
pana fakasanamaan nare senaso a
mu rabuna ri kuus faasiroxo xe sina
Piran pana faisok roxo nane fo vile
22 senaso a mataa tamu maalapen
a toxane pana mariaas sangafilu ta-
lafaat.

A Mu Rabuna Aava Ri Namkai Ri Fenung

23 Layaan na Pita nare Jon re
taˈulan a mu paamua aave, re fe
xuus fatexaas a mu fesing sire pana
fefasaian sina mu memai priis e mu
matalava. 24 Layaan ri langaie, a
xunus iri a faxuvul e ri fenung xe
sina Piran e ri kuus, “Piran pana
Gutan Xapiak, nano sang mon no
fo vesan a vata, xavala, laman e a
maana mo xapiak lana. 25 E sena
Vovau Xaradak siim no fo ferawai la
ngusuna sisiak siim, na tamamaam,
na Devit malaan:

“Xenaso a mu rabuna aava ri pife
Juda ri sarak?
Xenaso a mu Israel ri lamon
faagut pana mo ri vungut
sena?
26 A mu memai king la mu bina,
ri faigotan nari xa
e a mu paamua ri faxuvul xena
tisui a Piran
e a saxa aava nane fo nox-
ole, a Mataa Failai sina.”
Yng 2:1,2

27 A tuuna, na Herot nare Ponsus
Pailat, a ro memai ti Rom, re fesavat
sina mu Rom e mu rabuna ti Is-
rael pe Jerusalem e ri fexuus kasam
xena fasivi a Sisiak Xaradak siim, na
Yesus aava nano Piran, no fo noxole.
28 Lana gutan e texaasan siim a so
ta mo no lamon faati o i taa savat,
nari xo, ri fo fasavate. 29 E naboxo,
Memai, langai a kasalan siri e fagut
a xunus imaam, mu sisiak siim, xena
kuusan fasavat a Lagasai Roxo siim.
30 Talangaimaan xe simaam pana
gutan xena vil faroxoiaana rabuna
e xena vil fasavat a mo faˈipul e
maana fakalimaanan lapaana isin
sina Sisiak Xaradak siim, na Yesus.”
31 Lamina fenungan siri a nobina
aava ri faxuvul lana a radakui e
a Vovau Xaradak a fabas nari e ri
fexuusan fasavat a ferawaian sina
Piran pana gutan.

A Fangaasixan Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

32 A mu rabuna aava ri namkai,
ri faxuvul lana lamonan e nasaman
siri. Pi ta mataa felamon saxaie pana
maana mo xapiak sina. Taasaxa ri
femiraaxan a maana mo siri. 33 Pana
gutan molava paaliu, a mu yaamut
si Yesus ri lo kuusan a to faˈulaian si
Memai Yesus e a Piran a tavai nari
pana xakaavangan xatam molava
sina. 34 Piau ta saxa la palou iri
fe piau ta mo, senaso a rabuna
pana maana mo xaves ri faasot pana
xavala o lifu siri e siak a maana faat
ina 35 e ri maa tatavai pana xe sina
mu yaamut. E nari, ri tavai a mu
valagof pana.

36 Na Yosep, a saxa ti lana pabung
si Livai aava ri luxe pe Saipras, i taxa
waan. A mu yaamut ri xalie pana
xasa isin, na Baanabas, a malasuf
ina a malaan: a mataa ina fagutaana
rabuna. 37 Nane faasot pana xavala
sina e tavai a mu yaamut pana mu
faat xapiak ina.

5

A Piran A Tiis A Faasaalan Si Ananaias Nare Safaira

1 Taasaxa saxa mataa, isina na
Ananaias, xuvul pa naasana, na
Safaira, re faasot pana saxa nexavala
sire. 2 Nane tavai a mu yaamut pana
faat, taasaxa nane pife tavai nari
pana faat xapiak. Nane faxarang a
saxano faat e na naasana a texaas
sena.
3 Layaan na Ananaias fe lisan a
faat xe si Pita, na Pita a fine, “Anana-
ias, xenaso no langai si Setan talo
i taa fabas a xunus ima e voxo no
bit a Vovau Xaradak pana mamareiai
ina xavala? 4 Paamuina yaan no
faasot pana, a nexavala aave ve siim
e lamina yaan no faasot pana, a mu
faat aave ve siim. A so ta mo a valam
nano e no felamon malaan e voxo no
vil a vilaana saat malaanabeˈ? No
pife bit a rabuna, no fo bit a Piran.”
5 Layaan na Ananaias a langaie
nane poxo e femaat marasaxa. Nari
aava ri langaie, ri mataut faagut sena
fakasanaman aanabeˈ. 6 E mui a mu
xulau ri filimaan e ri maa xafute e ri
yaase e ri fe xaafane.
7 Lamina awa talatul, na naasana
savat. Taasaxa pife texaas sena so ta
mo fo savat se lavana. 8 Na Pita fine,
“Nabeˈ a faat xapiak ina xavala aava
me fo faasot pana, bo?”
E nane suie, “Aang, a mamareiai
ina xavala movoxo.”
9 E na Pita a xuuse, “Xenaso me fax-
uvul pana lamonan malaan? Naak
rao me tafang a Vovau Xaradak sina
Piran? Kaalum, a mu xulau aava
ri xaafan na lavaam, naboxo ri taxa
ulaamaan e ri taa xaafan nano sait.”
10 E fataapus, nane poxo maat.
Nari mu xulau ri tingin nane maat e
ri yaase e ri fe xaafane la ta lavana.
11 A mu rabuna aava ri namkai e
xasano rabuna sait, ri langai sena e
ri mataut faagut paaliu.

A Mu Yaamut Ri Vil Faroxoi A Mu Rabuna Xaves

12 A mu yaamut ri taxa lo vil a
maana mo faˈipul e maana mo ina
gutan la palou ina rabuna. E mu
rabuna aava ri namkai, ri fuuna
faxuvul lana saxa nobina ina tang
lifu lotu aava ri faˈisine pana Bina
si Solomon. 13 E nari aava ri pife
namkai xo, ri pife lalamon temasaat
pana faxuvul xuvul pari, senaso ri
mataut ulaa ri tamaa maat. A tu-
una, ri suai faagut sena mu rabuna
aava ri namkai e ri pife kawaasan a
faxuvulan siri. 14 E la maana yaan
xapiak, a xakatan ina mu rabuna
aava ri namkai, taxa lo molava et.
15 A mu rabuna ti Jerusalem ri langai
sena maana mo a mu yaamut ri fo
vile e voxo ri siak fasavat a maana
rabuna aava ri giis e ri fe famati nari
la vangana salan talo a xaxaalua i
Pita i taa poxo xuluri layaan i taxa
sangas et e ri taa roxo fulaa. 16 E a mu
rabuna ti la nu bina falet la xasing
vaxa ri lisanmaan a mu rabuna aava
ri giis e nari aava mu vovau saat fo
vao nari, xe si Pita e mu yaamut talo
ri taa roxo e nari xapiak ri roxo.

A Mu Memai Ina Lotu Juda Ri Tivotan Fulan A Faisok Sina Mu Yaamut

17 A memai priis xuvul pana mu
tauna aava mu Sedusi, ri savat sina
mu yaamut xena tivotanaana faisok
siri. A mu paamua ina lotu ri xi-
naas senaso a xakatan ina rabuna
aava ri namkai, taxa lo molava et.
18 E voxo ri maa yot a mu yaamut
e timin nari lana lifu ina fakasana-
man. 19 Taasaxa la xunavung, a
angelo sina Piran a savat siri e kas
a matana lifu aave e lisan nari xe
lamalei. 20 E a xuus nari o ri taa
falet xe la tang lifu lotu xena xuus
fatexaas a mu rabuna pana toyan xe
vulai.
21 Nari, ri faxaˈusi a kuusan sina
angelo aanabeˈ e ri laak xe lana tang
lifu lotu la paanen paaliu e ri tangpat
pana fepitaa fulaa.
Layaan a mu paamua ina lotu xu-
vul pana mu tauri, nari aava ri xali
nari pana Saniidrin, ri maa savat la
lifu ina tiisan, ri feng a saxanofuna
xe la lifu ina vipisan xena xelaana
mu yaamut. 22 A rabuna ina fax-
atang a tang lifu lotu, ri fe savat
pave, taasaxa mu yaamut ri malit.

Ri fe xuus fatexaas a mu matalava e memai keptin siri pana 23 e ri kuus, “Maam fe savat pave la matana lifu ina vipisan e a matana xaxawa e a mu rabuna ina faxatang a lifu aave ri taxa waan. E layaan ri kase, piau ta rabuna lana.” 24 Layaan a mu memai priis e memai keptin ri langai a ferawaian siri, ri lalamon pana so ta mo naboxo i taa savat.

25 Layaan a mu matalava ri taxa fexuus, saxa mataa maa savat siri e a xuus fatexaas nari, “A mu rabuna aava mi fo yot nari lanef, ri taxa waan la tang lifu lotu laa e ri taxa fapiti fulan a rabuna.” 26 A mu rabuna ina faxatang a tang lifu lotu xuvul pana memai keptin siri ri falet e ri fe xel faroxoi a mu yaamut ulaa mu rabuna aava ri taxa langai sina mu yaamut, ri tamaa marala e tamaa soxoi nari mu Saniidrin pana faat.

27 Ri fatiginei a mu yaamut la matana mu matalava ti la Saniidrin e a memai priis a xuus nari, 28 “Maam fo kuus bukan nami o mi muta fepitaa fulaa pana isin aanabeˈ. Taasaxa mi fo yuuf a rabuna xaves ti Jerusalem pana fepitaian simi. Naak mi taxa vubuk timin a maatan sina mataa aanabeˈ xulumaam, bo?”

29 Na Pita e mu yaamut ri sui a ferawaian siri, “Nemaam taa usi a ferawaian sina Piran e pife sina mataa malaan setaara. 30 A Piran sina mu tamataara fo fatatoi faˈuli na Yesus ti la maatan, nane aava nami fo punuxe layaan mi niile xuluna bolo. 31 E a Piran a xel faneie la pamuaan sina e tavaie pana vepen xena paamuian a maana mo xapiak e faˈisine pana Nges ina Vil Fatato talo a mu Israel ri taa toxan a yaan xena puxaana vilaana siri. E nane taa lamon tapin a mu vilaana saat siri. 32 Nemaam xuvul pana Vovau Xaradak aava Piran a tavai a mu rabuna aava ri namkai pana, nemaam xapiak, maam xalum a maana mo aanabeˈ e maam taxa fepitaa pana sait.”

33 Layaan ri langai a ferawaian sina mu yaamut ri marala faagut e ri buk punuk nari. 34 Taasaxa saxa Ferasi, a isina Gameliel, a mataa ina fepitaa pana vuputkai sina Piran, nane tigina la palou iri. A rabuna, ri suai sena e voxo ri fuuna langaie e nane kuus, “Feng nari xe lamalei.” 35 Ri falet xe lamalei e mui na Gameliel a kuus, “Mu Israel, mi taa lalamon faroxo pana so ta mo mi taa vile pari. 36 Lumua, na Teudas a savat e a kuus o nane sang a matalava e faasilak a mu rabuna 400 ri usie. Taasaxa, xasanofuna ri punuxe e a mu rabuna aava ri usie ri tapisi fepatok e a faisok sina xo malit. 37 Lami Teudas, lana yaan ina fakataana rabuna, na Judas ti Galili a savat e paamuian a saxano rabuna e ri tisui a gavamen ti Rom. Nane sait, ri punuxe e a mu fangaasik sina, ri sinuf. 38 E voxo, ne taa fasei nami, taˈulan a mu rabuna aanabeˈ. Tamo ri taxa faisok lapaana gutan sina mataa mon, malaan sena rovaat aava taara mo kuusane, a faisok siri i taa poxo. 39 Taasaxa tamo ri taxa faisok lapaana gutan sina Piran, mi pife fexaxaas sena faˈonam nari senaso mi taa tingin nami xa mi taxa tisui a Piran.”

40 E voxo, a mu rabuna ri langai a ferawaian si Gameliel e ri xel falak fulan a mu yaamut e ri saaxan nari. Lamina saaxanaan nari, a mu matalava ri fasei faagutan nari o ri muta fepitaa fulaa pana isi Yesus e ri feng tapin nari.

41 A mu yaamut ri taˈulan a lifu ina tiisan e ri merao. Ri texaas o a Piran a faamamaas pana vilaana siri senaso nane turoxo o nari, ri taa siak a maasaxan malaan sena vilaana a rabuna ri mo vile se Yesus. 42 La maana yaan lana tang lifu lotu e la maana mu lifu sina rabuna, a mu yaamut ri taxa lo fepitaa e ri kuusan fasavat a Lagasai Roxo o na Yesus ve a Mataa Failai sina Piran.

6

A Mu Rabuna Aava Ri Namkai Ri Siak Fati A Rabuna Xakaavang Pisiguak Xena Femiraaxan A Fanganan

1 Lana yaan aapave, layaan a
xakatan ina rabuna aava ri usi na
Yesus taxa lo laak saa, a mu Juda ti la
bina Griik, ri ferawai faaxaves sena
mu Juda ti Judia, senaso a lutefin
nakmaal siri aava mu tomexaan siri
fo maat tapin nari, ri pi sisiak faroxoi
a fanganan lana yaan ina tatavai
pana fanganan. 2 E voxo, nari mu
yaamut sangafilu saxa pana taragua,
ri xel faxuvul a mu rabuna aava ri
namkai e ri kuus, “Maam taa pife
faisok pana tavaiaan nami pana fan-
ganan senaso maam toxan a faisok
xaves xena fepitaa pana maana fer-
awaian sina Piran. 3-4 Mu fetinan,
siak fati ta nu mataa pisiguak xena
tavai nami pana fanganan. Mi taa
fati nari aava ri bas pana Vovau
Xaradak e ri masam pana vilaana
roxo. E maam taa tavai nari pana
ngavuk ina tatavai talo maam taa
toxan a yaan fexaxaas sena fenung
xe sina Piran e fapiti a mu rabuna.”
5 A mu rabuna ri turoxo pana
ferawaian siri e voxo, ri siak fati
na Stefan, a mataa aava bas pana
Vovau Xaradak e namkaian tuuna. E
vaxa, ri fati na Filip, Prokos, Nikano,
Timon, Pamenas e namaa Nikolas ti
Antiaak, a mataa ti Griik aava puk a
vilaana sina e fesavat saxa Juda sait.
6 Mui, ri lisan a nutuvaat aanabeˈ
xe sina mu yaamut e ri xuus nari,
“Nabeˈ a nutuvaat maam fo siak
fati nari pana ngavuk ina tavaiaana
rabuna sitaara pana fanganan.” E a
mu yaamut ri turoxo pana e ri timin
a mari la putuna nutuvaat pisiguak
aanabeˈ e ri fenung xe sina Piran
pari. 7 E voxo, a ferawaian sina Piran
a fala fepatok fataapus e a xakatan
sina mu rabuna aava ri usi na Yesus
taxa lo laak fataapus. E mu paamua
xaves ina lotu Juda sait, ri puk a
lamonan siri e ri usi a vilaana si
Yesus.

Ri Yot Na Stefan

8 Na Stefan aava bas pana xakaa-
vangan xatam e gutan sina Piran,
a vil a maana mo faˈipul e mu
faisok ina gutan la palou ina mu
rabuna. 9 Taasaxa saxano rabuna
Juda ti Aleksandria e Sairiin, nari
aava ti lana lifu ina faxuvulan ri
xali nari pana ‘nari aava ri tamu
sisiak’, nari xuvul pana xasano Juda
ti Silisia e Esia, ri fegagelai xuvul
pa Stefan. 10 Taasaxa ri pife fexax-
aas sena tisuie senaso nane ferawai
pana texaasan lapaana gutan sina
Vovau Xaradak.
11 E voxo, ri maraan fun a saxano
rabuna e ri xuus nari malaan, “Mi
taa falet e mi taa fe kuus o mi fo
langai nane suaxan na Moses e a
Piran.”
12 Ri fe kuus malaan e a ferawaian
aanabeˈ a vil fatamasiak a maraleian
sina mu rabuna e mu matalava e a
mu rabuna ina fepitaa. E ri yot na
Stefan e ri fe fatigineie lana lifu ina
tiisan. 13 Ri xel fasavat a rabuna ina
kuus xakaavang bit e nari, ri bit tifi
na Stefan e ri kuus, “A mataa aanabeˈ
taxa lo ferawai fasaat vulai sena tang
lifu lotu aanabeˈ e sena vuputkai
si Moses. 14 E vaxa maam langai
nane kuus o na Yesus ti Nasaret i taa
kawaasan a bina aanabeˈ e i taa puk
a maana vilaana na Moses fo xuus
netaara pana.”
15 Nari aava ri taxa nai la lifu ina
tiisan, ri xalum fatateak na Stefan
senaso ri xalum a nonau ina a rara-
pak malaan sena angelo.

7

Na Stefan A Ferawai Pana Vilaana Sina Mu Buri

1 E mui a memai priis a fine, “A
ferawaian aanabeˈ a tuuna, bo?”
2 E na Stefan a suie, “Mu fetinan
e mu matalava, langaiau. A Piran
Pana Miridingan Molava a savat xe
si tamataara, na Abrahem, layaan
nane waan pe Mesopotemia, paa-
muina waanan sina pe Haran. 3 E a
Piran a xuuse, ‘Taˈulan a bina aan-
abeˈ e mu rabuna siim e no paan
xe la bina aava ne taa faxalit nano
pana.’ *Tpt 12:1*
4 “E voxo, na Abrahem a tamasiak
e taˈulan a bina Saaldia aava waan
pe Mesopotemia e fe taagul pe Ha-
ran. Lumui lamina maatan si tama
Abrahem, a Piran a fenge xe la bina
aanabeˈ aava mi taxa taagul lana

tanin. 5 Nane pife tavai na Abrahem
pa ta xavala o maana mo, taasaxa
nane kuus fanai xe sina o nane e
a mu buna lamina, ri taa toxan a
xavala aanabeˈ. Naapalaan lana
yaan aapave na Abrahem pi ta lak
lunai. 6 A Piran a xuuse malaan,
‘A mu bum, ri taa waan la bina
patak malaan sena mu topen e ri
taa sisiak pave. E a mu paamua
ina bina aave ri taa vil pengan nari
fefexaxaas a mariaas 400 fo taxapus.’
7 A Piran a kuus fulaa, ‘Taasaxa,
ne taa fakasanam a rabuna aava ri
fayaasok a mu Juda. E lumui a mu
Juda ri taa taˈulan a bina aave e ri taa
filimaan xe siak e ri taa nangus nenia
nabeˈ.’ 8 E vaxa a Piran a tavai na
Abrahem pana vilaana ina vuputuk
sait. A vilaana aanabeˈ a faxaalit
o na Abrahem a turoxo pana kuus
fanaian sina Piran. Na Abrahem a
fasavat a lak tuaan sina, na Aisaak.
E lamina luluuxan sina, la fapisik-
tulaana yaan, na Abrahem a usi a
ferawaian sina Piran e a putuk na
natuna. E lumui na Aisaak a fasavat
na Yaakop e na Yaakop a fasavat a
mu rafulak tomexaan sangafilu saxa
pana taragua. Nari ve ri tamana mu
pabung ti Israel.

9 “A mu tamana Israel ri xinaasan a
tiri, na Yosep, e ri faasot pana xe sina
rabuna ti Isip. Pave, nane sisiak siri,
taasaxa lana yaan aapave, a Piran a
waan xuvul pana 10 e xavange lana
maana lagafan sina. Nane tavai na
Yosep pana texaasan molava e voxo
a siak a roxoyan sina piran king ti
Isip, na Fero. E lumui a piran king
aave a siak fatie xena faxatangaana
maana mo sina.

11 “E mui, a song molava a sa-
vat lana bina Isip e Kenan. A
mu matalava sitaara ri lagaf paaliu
pana sengaana fanganan. 12 Layaan
na Yaakop a langai o ri toxan
a fanganan pe Isip, nane feng a
mu tamataara xe pave. 13 La fa-
taraguiaana ulaian siri xe pe Isip,
na Yosep a xuus fatexaas a mu tina
o nane ve a saxa ti la palou iri.
E vaxa na Fero a siak a texaasan
sena mu matafetama si Yosep. 14 E
lumui, na Yosep a fefeng pa tamana,
na Yaakop, e a mu tina xuvul pa
ninari. Nari xapiak, ri sangafilu
pisiguak pana pama. 15 Na Yaakop
xuvul pana mu pabung sina, ri sivi
xe kolapi Isip e ri fetaagul pave fe-
fexaxaas sena yaan ri matalava e
ri maat pave. 16 E ri lisan a vipin
siri xe pe Sekam e xaafanan pave
lana saxa liing ina mamaat aava na
Abrahem fo maraan faneie xasena
matafetuaan si Amor pana saxano
faat.

17 “A mariaas 400 fo falet xo e
faasilak la yaan a Piran taa fasavat
a kuus fanaian sina xe si Abrahem, a
xakatan sitaara pe Isip femolava piis.
18 A xasa piran king patak aava pife
texaas se Yosep a paamuian na Isip.
19 E nane vil pengan paaliuan a mu
rabuna sitaara e a xuus faagutan a
mu butaara o layaan ri taa luk a mu
popo ri taa tapin nari talo ri taa maat.

20 “La yaan aave na nina Moses a
luxe e nane pife nelak palau mon.
Pana fulun talatul ri faxatange pe
lana lifu si tamana. 21 E layaan ri
timine pe lamalei a lak tefin si Fero a
tingine e faxatange malaan sena lak
tuuna sina. 22 Ri fapiti na Moses pana
maana texaasan xapiak ti Isip fefex-
axaas nane matalava lana ferawaian
e vilaana sina.

23 “Layaan a mariaas sangafilu ta-
lafaat sina a savat, nane vubuk rao i
paan i ti xalum a mu tina aava mu
Juda. 24 Na Moses a xalum a saxa
Isip aava vil pengan a saxa Juda e
voxo nane ti votan a Juda e nane
xa punuk a saxa Isip aave. 25 E
na Moses a lamon o a mu rabuna
sina ri taa texaas o a Piran fo fenge
xena xavangaan nari, taasaxa ri pife
texaas sena. 26 A yaan mui na Moses
a falet e fe savat sina ro Juda aava
re taxa fevis. Nane vubuk rao i taa
fadaarum nare e voxo a xuus nare,
‘Name, me ro fetinan mon, xenaso
rao me fesopan name?’

27 “Taasaxa saxa Juda aava vil
pengan a xasafuna, a sasagen tapin
na Moses e a kuus, ‘Naseˈ fo siak

fati nano xena paamuian nemaam?
28 Naak rao no punuxau malaan sena
saxa Isip lanef?’ 29 Layaan na Moses
a langaie a mataut e sinuf fataapus
xe pe Midian e fe taagul pave malaan
sena saxa topen. A tamai pave e a
fasavat a ro lak tomexaan taragua.
30 “Lamina mariaas sangafilu ta-
lafaat fe taxapus e na Moses a toxan
a mariaas sangafilu pisiktul, a an-
gelo a savat sina lana radaam ina
fata, lana nolatan pe la xobingil la
tana Put Sainai. 31 Layaan na Moses
a xalume, a ipulan a xakaaluman
ina. E a falet faasilak rao i xalum
faroxoie e a langai a ling i Piran a
kuus, 32 ‘Nenia ve a Piran sina mu
bum, a Piran si Abrahem, na Aisaak e
namaa Yaakop.’ Na Moses a radakui
pana matautan e a bai kaalum.
33 “A Piran a seie, ‘Siak tapin a
ro ‘slipa’ siim. A bina aamove no
taxa tigina lana, a bina failai. 34 Ne
fo xalum tuunei a vilaana saat aava
ri vile xe sina mu rabuna siak pe
Isip. E ne fo langai a taangiisan siri
e naboxo ne sivimaan xena mulus
tapin nari. Filimaan faasilak, ne
vubuk o ne taa feng fa'uli nano xe pe
Isip.’
35 “Na Moses aanabe' ve a saxa
naang aava mu Juda fo tisuie e ri
kuus, ‘Nase' fo siak fati nano xena
paamuian nemaam?’ A Piran fatak
xa a siak fati na Moses e a fenge xena
paamuian nari e mulus tapin nari. E
a angelo aava savat la nolatan aave
a xuus fatexaase pana. 36 Nane a
paamuian fasavat nari ti pe Isip e a
fasavat a maana mo fa'ipul e maana
faisok ina gutan pe Isip e la tana
Taas Vung e pana mariaas sangafilu
talafaat fulaa lana bina vingil.
37 “Na Moses naang a xuus a mu
Israel, ‘A Memai, a Piran simi, i taa
feng fasavat a saxa mataa ina kuus
fatuxai ti la palou imi malaan se'
nane fo fengau. E i taa fenge xe
simi.’ 38 Na Moses a waan xuvul pana
mu Israel pe la xobingil. Nane waan
xuvul pana mu butaara e xuvul pana
saxa angelo laa'ui la Put Sainai. E a
Piran a tavaie pana lagasai ina toyan
xataara.
39 “Taasaxa langaiau, a mu bu-
taara, ri fo fepalauan a ferawaian
sina. E ri gigirane e lana lamonan
siri ri lamon fa'ulaa xe pe Isip. 40 Ri
xuus na Eron, na ti Moses, malaan,
‘Vesan ta piran xena paamuian ne-
taara. Na Moses aava paamuian
netaara ti pe Isip, maa vungut sena
pevoxo fo falet. Taara vungut o
a so ta mo a savat sina.’ 41 Lana
yaan aave ri vesan a maaradaang ina
bulmakau e ri tatavai xe sina pana
fanganan. E ri vesan a matafanganai
xena faamamaas pana mo aava nari
xa ri fo vesane. 42 E a Piran a ti
taaluugan nari. E voxo, ri nangus
a mu vapara e xasano maana mo
malaan. E nabe' a turoxo pana
xakalayan sina mu rabuna ina kuus
fatuxai.
‘Ai, mu Israel, naak mi fo tatavai xe
siak pana maana fanganan e
meska lana vingil pana mari-
aas sangafilu talafaat? 43 Piau!
Nami, mi nangus a piran vave-
sai simi, na Molok e a piran va-
para, na Refan. Mi yaas nare
xuvul pami lana faletan simi
e voxo ne taa feng tapin nami
malaan sena topen xe lumui
lamina bina Babilon.’ *Ems*
5:25-27
44 “A mu butaara ri toxan a lifu
marapi ina naangusan xuvul pari
pe la vingil. Ri fo vesane malaan
sena xaxaalua aava Piran a tavai
na Moses pana. 45 Lumui, layaan
na Jaasua taxa paamuian nari, a
mu butaara ri lisan a lifu marapi
ina naangusan aanabe' e ri faaguun
xolai pana fefexaxaas sena yaan a
Piran a xup tapin a mu xaiyaas siri
e tavai nari pana xavala ina kuus
fanaian. E a lifu marapi aave a waan
lana bina aapave fefexaxaas sena
yaan si Devit. 46 Na Devit aava Piran
a turoxoiane, a fin a Piran o lana
vubuxanan sina i taa vesan taxana
Piran si Yaakop ta lifu lotu tuuna
malaan. 47 Taasaxa, na Solomon, na
natu Devit, fo vesan tavai a Piran
pana lifu aave.

48 “Taasaxa a Piran Laa'ui Paaliu a
pife taagul lana lifu aava mu rabuna
ri vesane, bo? Nane fo kuus pana la
ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai
malaan:
49 ‘A xunavata pave a vepen ina
nai piranan siak e a xavala
a vavena vaapaasan siak. A
so ta buk lifu mi vubuk vesan
tavaiau pana? A so ta buk
nobina mi vubuk o ne taa nai
fangaafus lana? 50 Nenia sang
ne vesan a maana mo xapiak
aanabe' bo?” *Ais 66:1-2*
51 E na Stefan a ferawai fulaa,
“Nami ve mi rabuna vaang bit. A
lamonan simi a tavanat. Mi usi a
vilaana sina Piran e mi putuk nami
taasaxa mi pife usi soxot a Piran sang
mon. Vulai nami, mi vile malaan
sena mu bumi, mi taaluugan a Vovau
Xaradak. 52 A mu bumi ti kavai ri
vil pengan a mu rabuna ina kuus
fatuxai saxa saxa, bo? E ri punuk
nari aava ri kuusan fasavat a fili-
maanan sina Sisiak Xaradak sina Pi-
ran aava na Yesus. E naboxo, nami,
mi malaan seri, mi pet lisane e mi
punuxe. 53 Nami xo, mi toxan a
vuputkai sina Piran aava mu angelo
fo tavai nami pana taasaxa mi pife
usie.”

Ri Soxoi Punuk Na Stefan Sena Ferawaian Sina

54 E nari, ri langaie e ri marala e
ri faxakengatan a fari. 55 Taasaxa
na Stefan aava bas pana Vovau
Xaradak, a kaalum xe laa'ui e xalum
a miridingan molava ina Piran e
na Yesus i taxa tigina la pamuaan
sina Piran. 56 E na Stefan a kuus,
“Kaalum, ne kaalum saa e ne xalum
a xunavata a talakas e a Natuna
Mataa i taxa tigina la pamuaan sina
Piran.”
57 Sena ferawaian aanabe' a mu
paamua ri marala faagut e vil votan
a tangari, ri taxa xukulai faagut
temasaat e ri faloue. 58 Ri raagan
fasavat na Stefan xe lamalei e ri
soxoie pana faat. E voxo, nari aava ri
taxa ti kaalum, ri mul fanai faxuvul
a maana marapi ina vupungan siri la
kana saxa mataa fa'ui, a isina, na Sol.
59 Layaan ri taxa soxoi na Stefan
pana faat nane fenung xe sina Piran
e a kuus malaan, “Memai Yesus, siak
a vovau siak.” 60 Lumui nane bukaak
e poxo turung xe lapia e a kuus
faagut, “Memai, muta sui pengan
nari.” E lumui nane poxo e femaat.

8

Na Sol A Vil Pengan A Mu Rabuna Aava Ri Namkai E Ri Sinuf Fepatok

1 Na Sol a turoxo pana maatan
si Stefan. La yaan aapave a la-
gafan molava a savat xe sina mu
rabuna aava ri namkai. E voxo ri
sinuf fepatok xe la mu bina xapiak
pe lana Judia e Sameria. Taasaxa
mu yaamut ri waan pe Jerusalem.
2 Saxano rabuna sina Piran ri xaafan
na Stefan e ri tangiis a mamaat sina.
Pevoxo. 3 Taasaxa na Sol fe yot a
mu rabuna aava ri namkai, a mu
tomexaan e lutefin, e raagan nari ti
lana lifu siri e timin nari lana lifu ina
vipisan rao i taa kawaasan a lotu siri.

Na Filip A Kuusan Fasavat A Lagasai Roxo Pe Sameria

4 Taasaxa nari aava ri falet xolai
xe la mu bina, ri taxa lo kuusan
fasavat a Lagasai Roxo se Yesus. 5 A
saxa ti la palou iri, na Filip, a sivi
xe puaa la saxa bina pe Sameria e
a tangpat pana fepitaa pave pana
Mataa Failai sina Piran. 6 Layaan na
Filip a ferawai xe sina malila pave,
ri langai faagut senaso nane fo vil
a maana mo fa'ipul xaves. 7 Nane
gei tapin a maana vovau saat e vil
faroxoi a saxano maalapen. 8 E voxo,
a toxan a faamamaasan lava lana
bina aapave.

Na Saimon, A Mataa Ina Neng, A Buk Maraan A Gutan Si Pita

9 A saxa mataa ina neng, isina na
Saimon, a waan pe la bina aave e
a fa'ipul a mu Sameria pana gutan
sina. Nane ferawai falalava o nane
saxa matalava pana gutan. 10 A
mu rabuna xapiak, ri langai sina
e ri kuus, “A mataa aanabe' ve
a siak a gutan sina piran aava ri
xalie pana ‘Gutan Molava Paaliu.”

11 Ri usie senaso maana yaan xaves
nane vil faˈipul nari pana gutan
sina. 12 Taasaxa layaan a mu rabuna
ri langai a ferawaian si Filip pana
fatataganan sina Piran e isi Yesus
Krais, a mu rabuna tomexaan e
lutefin xapiak ri namkai e ri fasufan.
13 Na Saimon sait a namkai. Lamina
fasufan sina nane waan faasilak la
ta Filip senaso nane ipul sena maana
fakalimaanan e maana mo faˈipul
aava nane xalume.
14 Layaan a mu yaamut pe
Jerusalem si ri langai o a mu Sameria
ri namkai sena ferawaian sina Piran,
ri feng na Pita nare Jon xe siri.
15 Lamina savatan sire, re fenung xe
sina Piran talo nane taa tavai a mu
Sameria pana Vovau Xaradak sina.
16 A Vovau Xaradak a pife sivimaan
xuluri lunai. Ri fo fasuf nari pana isi
Yesus Krais mon. 17 E mui, na Pita
nare Jon re timin a mare xuluri e
a mu rabuna aave ri siak a Vovau
Xaradak.
18 Layaan na Saimon a kaalum o
a rabuna ri fo siak a Vovau Xaradak
layaan a ro yaamut re timin a mare
xuluri, nane tavai nare pana faat
e a kuus, 19 “Tavaiau pana gutan
aave sait talo ne taa timin a maak
xuluna rabuna e ri taa siak a Vovau
Xaradak.”
20 E na Pita a suie, “Falet saa pana
xama faat aave senaso no lamon o
no fexaxaas sena maraan a tatavai
sina Piran pana. 21 No piau ta nobina
lana faisok aanabeˈ senaso a lamo-
nan siim a pife roxo la matana Piran.
22 Xul a lamonan siim aava rao no
taa maraan a tatavai sina Piran e
fenung xe sina. Naak i taa muluk
nano e taa lamon tapin a lamonan
saat siim. 23 Ne texaas o nano, no bas
pana xinaasan e no sisiak sina mo
mosaat.”
24 E mui na Saimon a suie, “Fenung
xe sina Piran paga talo maana mo
aava no fo kuus pana ri taa pife savat
tuuna xe siak.”
25 Layaan re fo xuus fatexaas nari
pana faisok sina Piran lana toyan
sire e re ferawai pana lagasai si
Memai, na Pita nare Jon re ulaa xe
pul Jerusalem. La fena ulaian sire,
re fepitaa pana Lagasai Roxo lana
maana mu bina pe Sameria.

Na Filip A Xuus Famatavas A Matalava Ti Itiopia Pa Yesus

26 Na Filip taxa waan pe Same-
ria lunai e saxa angelo a xuuse,
“Tamasiak e no paan xe pul la salan
aava falet xe pe Gasa ti Jerusalem,
a salan lana xobingil.” 27 Nane
tamasiak e falet. E pave a fesuai
pana saxa mataa ti Itiopia aava i taxa
ulaa xe la bina sina. Nane a mata-
lava aava fuuna faxatang a maana
mo xapiak sina piran tefin lava sina
mu Itiopia, ri xalie pa Kaadis. A
mataa aanabeˈ fo falet xe Jerusalem
xena nangus a Piran. 28 La fena
faletan sina xuluna ‘kaaris’, i taxa
nai kat falavai a xakalayan si Aisaia,
a mataa ina kuus fatuxai sina Piran.
29 A Vovau Xaradak a xuus na Filip,
“Falet xe la ‘kaaris’ aapave e no waan
faasilak la tana.”
30 E mui, na Filip a falet faasilak la
tana ‘kaaris’ e a langai a mataa taxa
kat a xakalayan si Aisaia. E na Filip a
fine, “No masam sena maana mo no
taxa kate?”
31 E nane suie, “Ne taa texaas
malaafaa tamo ne pi ta mataa xena
xuus famatavasau pana?” E voxo
nane xel falak na Filip e fe nai xuvul
pana.
32 A mataa Itiopia ve i taxa kat a
paxakalayan sina Piran aanabeˈ:

“Nane malaan sena sipsip aava waan
kasam layaan ri lisane xe lana
bina ina punuxaana o malaan
sena sipsip aava waan kasam
layaan ri taxa sapiit a fui ina.
33 Nane famangilan e ri pife
tafang faroxoie lana lifu ina
tiisan. E i taa piau taa buna
senaso a toyan sina fo taxapus
nabeˈ la pia.” *Ais 53:7-8*

34 A mataa Itiopia a fin na Filip,
“Xuus fatexaasau, a mataa ina kuus
fatuxai i taxa ferawai paseˈ, nane
fatak o xasa mataa fulaa?” 35 E mui
na Filip a tangpat pana ferawaian
aave e a xuus fatexaase pana Lagasai
Roxo se Yesus.

36 Layaan re taxa faxa'usi et a
salan, re savat la xasing ina raarum
e a mataa Itiopia a kuus, “Kaalum, a
raarum. Xenaso ne taa pife fasufan
xo?” 37 [Na Filip a xuuse, “No taa
fasufan tamo no namkai lana xunus
ima.” E nane suie, “Ne namkai o
na Yesus Krais ve a Natuna Piran.”]
38 A matalava aave a sei fatiginei
bang a ‘kaaris’ sina e nare Filip re
sivi xe lana raarum pave. E na Filip
a fasufe. 39 Layaan re laak ti lana
raarum, fataapus, a Vovau ina Piran
a siak tapin moxo na Filip e a mataa
Itiopia pife xalum fulane taasaxa
nane falet fulaa pana faamamaasan.
40 Na Filip xo a savat pe Asotus e a
falet xe Sesaria. E la fena sangasan
sina nane kuusan fasavat a Lagasai
Roxo la maana mu bina xapiak.

9

Na Sol A Xaveak Namkai
Fk 22:3-16; Fk 26:9-18

1 Taasaxa na Sol i taxa lo vubuk
faagut o i taa punuk a mu rabuna
aava ri usi a Memai. E voxo nane
savat sina memai priis 2 e fine rao i
taa kuus turoxo pana faletan sina xe
puaa Damaaskas. Nane vubuk o i taa
yot a mu rabuna tomexaan e lutefin
aava ri usi a lotu fa'ui aanabe' xena
lisanmaan nari xe pe Jerusalem. E a
memai priis a tavaie pana lagasai ina
turoxoian xena tavai a mu rabuna
Juda lana mu lifu ina faxuvulan pe
Damaaskas. 3 Lana sangasan sina
xe puaa Damaaskas, a yaamit a sivi
fa'ipul e fakaliuan nari. 4 E nane
poxo xe lapia e langai a ling a xuuse,
“Sol, Sol, xenaso no vil penganau.”

5 Na Sol a fiai, “Memai, nano
nase'?”

A ling aave a suie, “Nenia ve
na Yesus aava no taxa vil pengane.
6 Naboxo, tamasiak e no falet xe pe
Damaaskas e pave ri taa xuus fatex-
aas nano pana so ta mo no taa vile.”

7 A mu rabuna aava ri taxa sangas
xuvul pa Sol, ri tigina xapat senaso
ri langai a ling taasaxa ri pife xalum
ta mataa. 8 Na Sol a tamasiak ti
lapia, taasaxa layaan nane rao i kas
a matana, a matana piif. E voxo ri
tao a mana xe pe Damaaskas. 9 Pana
yaan talatul nane piif e la nu yaan
aave a pife fangan o num.

10 Pe Damaaskas a toxan a saxa
mataa aava usi a vilaana si Yesus, a
isina na Ananaias. A Memai a savat
xe sina lana saxa xaxaalua e kuus,
“Ananaias!”

Nane suie, “A so Memai, nenia
nabe'.”

11 E a Memai a xuuse, “Falet xe
la lifu si Judas, lana salan aava
ri xalie pana ‘xaradak’ e no fiai
pana saxa mataa ti Taasus, a isina
na Sol, senaso nane taxa fenung.
12 Lana saxa xaxaalua nane fo xalum
a mataa, a isina na Ananaias, e nane
xo maa timin a ro mana xuluna xena
lisan fa'uli a xakaaluman sina.”

13 Na Ananaias a suie, “Memai,
ne fo langai a maana ferawaian
sena mataa aanabe' e malaafaa nane
famasak a mu rabuna fatak siim pe
Jerusalem. 14 E nane savat iau la-
paana tateaxan ina mu paamua ina
lotu Juda xena yotaana mu rabuna
aava ri fenung xe siim.”

15 Taasaxa a Memai a xuus na
Ananaias, “Falet, ne fo siak fati a
mataa aanabe' xena sisiak siak e i
taa lisan a texaasan sena isaak xe
la maana mu bina sina mu rabuna
aava ri pife Juda e xe sina mu piran
siri e xe sina mu Israel. 16 Ne taa fax-
alite pana maasaxan molava aava i
taa savat sina sena faisok lapaana
isaak.”

17 E mui na Ananaias a falet xe la
lifu aave e a laak lana xena timin a
ro mana xulu Sol e a kuus, “Tiak Sol,
na Memai Yesus aava savat xe siim la
salan layaan no taxa filimaan xe iau,
nane fengau talo no taa kaalum fulaa
e no taa bas pana Vovau Xaradak.”
18 E a mo malaan sena xunuf ina
din a faapalau fa'ipul sena mata Sol
e nane moxo kaalum faroxo fulaa.
Nane tamasiak e a fasufan 19 e mui
a fangan. E lamina fanganan nane
siak fulan a gutan sina.

Na Sol a taagul pe Damaaskas pana
valayaan xuvul pana mu rabuna
aava ri namkai. 20 Nane falet fa-
tak xe la mu lifu ina faxuvulan e a
fapiti nari o na Yesus ve a Natuna

Piran. 21 E a maana rabuna aava
ri langaie, ri ipul e ri fiai, “Nane a
saxa aava pe Jerusalem a punuk a
mu rabuna aava ri namkai sena isin
aanabe', bo? Nane savat nabe' xena
yot lisan a mu rabuna aave xe sina
mu paamua priis, bo?” 22 Taasaxa, a
fepitaian si Sol taxa lo savat faagut
paaliu. E na Sol a faxalit tuunei nari
o na Yesus ve a Mataa Failai e a mu
Juda pe Damaaskas ri pife fexaxaas
sena tisuie.
23 A maana yaan xaves fo falet
e a mu Juda ri fexuus kasam xena
punuxaana. 24 La maana paanaas e
vung ri falim a yalaxau ina bina xena
punuxaana. Taasaxa, na Sol a texaas
sena lamonan siri. 25 E la saxa vung
a mu fesing si Sol ri xele e ri faduie
lana bi xe lamina vaabat ina bina.

Na Sol A Laak Fa'ulaa Xe Pul Jerusalem

26 Layaan nane savat pe Jerusalem
a vubuk faxuvul xuvul pana mu
rabuna aava ri namkai taasaxa nari,
ri matautane senaso ri lamon o
nane pife puk tuunei a vilaana sina.
27 Taasaxa na Baanabas a xel lisane
xe sina mu yaamut e xuus fatexaas
nari pana malaafaa a Memai fo sa-
vat tuuna si Sol la fena sangasan
sina e ferawai sait xe sina e vaxa,
malaafaa na Sol a pife mataut pana
kuusanaana isi Yesus pe Damaaskas.
28 E voxo na Sol a taagul xuvul pari
e a falet xolai xena kuus fasavat
lapaana isi Memai. 29 Nane ferawai
e tisui a mu Juda ti Griik e voxo nari
sait, ri buk punuxe. 30 Layaan a mu
fetinan ri texaas sena, ri xel lisane xe
kolapi Sesaria e mui ri fenge xe puaa
Taasus.
31 E voxo a mu rabuna aava ri
namkai pe Judia, Galili e Sameria,
ri toxan a fangaafusan sena lagafan
siri. Ri fegutai lana namkaian siri, ri
suai faagut sena Piran e senaso a Vo-
vau Xaradak a fagut nari, a xakatan
iri taxa lo molava et.

Na Pita A Vil Faroxoi A Xasa Maalapen

32 Layaan na Pita taxa sangas xo-
lai la nu bina, nane fe tixalum a
mu rabuna aava ri namkai pe Lita.
33 Pave, nane xalum a saxa mataa, a
isina na Eneas. Nane ve a maalapen
aava mati la vem sina pana mariaas
pisiktul. 34 Na Pita a xuuse, “Eneas,
na Yesus Krais a vil faroxoi nano.
Tamasiak e pulum a vem siim.” Fa-
taapus, na Eneas a tamasiak. 35 A mu
rabuna aava ri taagul pe Lita e Seron,
ri xalum a mataa tamu maalapen e
nari xapiak, ri puk a lamonan siri e
ri namkai se Memai.

Pe Jaapa Na Pita A Fatatoi Fa'uli A Tefin Ti La Maatan

36 Pe la xasa bina, na Jaapa, a toxan
a saxa tefin aava namkai, a isina
na Tabita. (A isina lana pok bina
Griik, na Dokas). Nane vil vulan a
maana mo roxo xena xavang a mu
rabuna valagof. 37 La fena yaan na
Pita taxa waan pe Lita, na Tabita a
giis e femaat. Ri fasufe e ri timine la
nobina laa'ui lana lifu. 38 Na Lita a
pife lasuun se Jaapa e layaan a mu
rabuna aava ri namkai, ri langai o
na Pita i taxa waan pe Lita, ri feng
a saxa rovaat xe sina pana fenun-
gan aanabe', “Filimaan fataapus xe
simaam.”
39 E voxo na Pita a tamasiak e a
falet xuvul pare e layaan nane savat
pave ri xele xe la nobina aave laa'ui
lana lifu. A lutefin nakmaal ri tigina
fakaliuan na Pita. Ri taxa taangiis
e ri faxalite pana maana mo xaves
aava na Dokas fo vesane layaan nane
taxa waan.
40 Na Pita a feng tapin nari xapiak
xe lamalei e mui nane tapiit turung
e a fenung. Nane tapuk xe sina
tefin aava fo maat e a kuus, “Tabita,
tamasiak.” Nane tafaangun e layaan
a xalum na Pita a nai fatak. 41 Na
Pita tao a mana e xavang fatigineie.
E mui nane xel a mu rabuna aava ri
namkai e lutefin nakmaal e a lisan
fa'uli na Tabita xe siri pana toyan
fulaa. 42 Ri toxan a texaasan sena
pe Jaapa e a maana rabuna xaves ri
puk a lamonan siri e ri namkai se
Memai Yesus. 43 Na Pita waan pe
Jaapa pana saxano yaan fulaa xuvul

pa saxa Saimon aava fuuna faisok pana vipin ina tiir.

10

Na Kornilius, Saxa Sensurian, A Fefeng Pa Pita Xe Sina

1 Pe Sesaria a toxan a mataa, a
isina na Kornilius. Nane ve a saxa
paamua, a sensurian lana parabuna
ina fevisan aava ri xali nari pana
‘Regimen ti Itali’. 2 Nane e mu
matafetama sina ri suai faagut sena
Piran e nane fenung vulai xe sina e
vaxa nane fuuna tatavai xe sina mu
Juda valagof. 3 Saxa paanaas, faasi-
lak leaaf, nane xalum a xaxaalua.
Nane xalum famatavas saxa angelo
sina Piran aava savat sina e a kuus,
“Kornilius!”
4 Na Kornilius a xalum fatateaxe
pana matautan e a fiai, “Rao no sou
Memai?”
A angelo a suie, “A fenungan siim
e mu tatavaian siim xe sina mu
rabuna valagof, ri fo fafaamamaas
a Piran e nane lamon fa'uli nano.
5 Naboxo, feng a rabuna xe pul Jaapa
xena xel a mataa, isina na Saimon
Pita. 6 Nane taxa waan xuvul pa xasa
Saimon fulaa aava fuuna faisok pana
vipin ina mu tiir. A lifu sina taxa
tigina la gun.”
7 Layaan a angelo aave fo malit, na
Kornilius a xel a ro sisiak sina e saxa
mataa ina fevisan aava mataa tuuna
ina lotu 8 e nane xuus narutul pana
maana mo aava ri fo savat. E mui a
feng narutul xe pul Jaapa.

Na Pita A Xalum A Mifan
Fk 11:5-14

9 La paanaas a yaan mui, layaan
rutul taxa savat faasilak la bina
Jaapa, na Pita a laak laa'ui xuluna
putuna lifu xena fenung. 10 Nane
lagai e buk fangan. Layaan ri
taxa faigotan a fanganan nane pe
laa'ui si toxan a mifan a savat sina.
11 Nane xalum a finavata a talakas e a
mo malaan sena marapi a sivimaan
pana ngusuna talafaat. 12 A maana
tiir pana kana talafaat e maana mo
malaan sena tiui ti la xavala e maana
maanu ti la tavegof sait, ri taxa waan
lana marapi aave. 13 E mui a ling
a xuuse, “Tamasiak Pita. Tamo no
vubuxan ta meska ti la palou ina
mu vupung aanabe' punuxe e no
ngane.”
14 E na Pita a suie, “Piau Memai,
a vuputkai si Moses a xuus fatexaas
nemaam pana saxano buk meska
maam pife fexaxaas sena ngane e a
mo lalosaat pi lalaak la valaak. Ne pi
ngangan a mo lalosaat o maana buk
meska maam pi ngangane.”
15 A ling a kuus fulaa, “Muta xali a
maana mo pana lalosaat aava Piran
fo xalie pana mo roxo.”
16 A mo aave savat faatalatul e
fataapus a marapi a siak fa'ulian xe
laa'ui la xunavata.
17 Layaan na Pita taxa lalamon
pana malasuf ina mifan aave, naru-
tul aava na Kornilius a feng narutul,
rutul fo tingin a lifu si Saimon e rutul
taxa tigina la matana lifu sina xo.
18 Rutul kel e fiai tamo na Saimon
aava ri xalie pa Pita, i taxa waan
pave.
19 Laa'ui la putuna lifu na Pita
taxa lalamon fulaa pana mifan. E
a Vovau Xaradak a xuuse, “Saimon,
a rutuvaat talatul la pia, rutul taxa
seng nano. 20 Tamasiak e no sivi.
Muta lamon fepuk, taasaxa falet xu-
vul parutul senaso nenia, ne fo feng
narutul.”
21 Na Pita a sivi e xuus narutul,
“Nenia ve a saxa aava mutul taxa
senge. Senasou mutul fo filimaan?”
22 A rutuvaat aave ri suie, “Ne-
maatul, maatul filimaan ti pe si Ko-
rnilius, a sensurian. Nane ve a saxa
mataa roxo aava fuuna nangus a
Piran e a mu rabuna Juda ri suai
sena. A angelo xaradak a xuuse pana
xelaan nano xe la lifu sina talo i taa
langai a ferawaian siim.”

Na Pita Waan La Lifu Si Kornilius

23 E mui na Pita a xel falak narutul
xe lana lifu e ri matef pave. La paa-
nen na Pita xuvul pa saxano fetinan
ti Jaapa, ri falet xuvul parutul. 24 A
yaan mui ri fe savat pe puaa Sesaria.
Na Kornilius a texaas sena savatan
siri e fo xel faxuvul a mu tauna e
mu fesing sina. 25 Na Pita a laak

lana matana lifu e na Kornilius a piit turung e bukaak la nona pana suaian. 26 Taasaxa na Pita a xel fatamasiaxe e a xuuse, “Tamasiak! Ne pife piran, ne mataa tuuna mon malaan sema.”
27 Na Pita nare Kornilius re taxa ferawai laak saa pe la lifu e na Pita xalum a mu rabuna xaves aava ri taxa waan bang pave. 28 Nane xuus nari, “Mi texaas o lapaana vuputkai simaam mu Juda maam pife fexaxaas sena laak xe lana lifu sina rabuna aava ri pife Juda o tixalum nari. Taasaxa Piran fo faxalitau o ne taa pife xali ta mataa pana lalosaat. 29 E voxo layaan mi xelau, ne filimaan e ne pife kuus o ne bai. E naboxo ne buk fiai, senasou mi vubuxanau?”
30 Na Kornilius a kuus, “A yaan talatul fo falet e nenia, ne taxa fenung la lifu siak la leaaf e lana fenungan siak a mataa pana marapi pasak paaliu a tigina fa'ipul la noga 31 e a kuus, ‘Kornilius, a Piran a langai a fenungan siim e lamon a tatavaian siim xe sina mu valagof. 32 Xel na Saimon aava ri xalie pa Pita, ti pul Jaapa. Nane taxa taagul la lifu si xasa Saimon aava fuuna faisok pana vipin. A lifu sina taxa waan pe la gun.’ 33 E voxo fataapus, ne feng narutul xena xelaan nano. E nano lana roxoyan siim, no filimaan xeau. Naboxo, nemaam xapiak maam taxa waan bang nabe' la matana Piran xena langai pana so ta mo a Piran a xuus fatexaas nano pana.”

A Piran A Tavai A Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda Pana Vovau Xaradak Sina

34 E mui na Pita a tangpat pana ferawai, “Naboxo ne texaas tuuna o a vilaana sina Piran xe sina mu rabuna xapiak a fexaxaas. Nane pife tavai a mu Juda sang mon pana tatavai sina, piau. 35 Nane turoxoian a mu rabuna ti la mu bina aava ri namkai sena e ri usi a vilaana roxo. 36 Mi texaas sena lagasai aava Piran a lisane xe sina mu rabuna ti Israel. A Lagasai Roxo ina luaian aava savat xe sina mu rabuna aava ri namkai se Yesus Krais, nane aava vesan a maana mo xapiak. 37 Mi texaas sena so ta mo fo savat pe Judia: a tangpat pe Galili lamina fasufan aava na Jon a fepitaa pana. 38 Mi texaas o a Piran a noxol na Yesus ti Nasaret pana Vovau Xaradak e gutan. E na Yesus a falet xolai pana vilaana roxo e nane mulus tapin a mu rabuna xapiak aava ri sisiak si Setan. Nane vile senaso a Piran a waan xuvul pana.

39 “Nemaam, maam xalum tuunei a maana mo xapiak nane vile la bina sina mu Juda e pe Jerusalem. Nari, ri punuxe pana niil fataxutane laa'ui xuluna bolo 40 taasaxa Piran a fatatoi fa'ulie ti la maatan la fatalatulaana yaan e fasavate la matavas. 41 Pife mu rabuna xapiak ri xalume, piau. A Piran a siak fati a saxano rabuna xena xalumaana, nemaam xo, maam fangan e num xuvul pana lamina fatatoi fa'uliaana ti la maatan. 42 Na Yesus a fasei nemaam o maam taa fapiti a mu rabuna pana Lagasai Roxo e maam taa kuus xakaavang o nane ve a saxa aava Piran a fatie xena tiis a mu rabuna xapiak, nari aava ri taxa to e nari aava ri fo maat. 43 A mu rabuna ina kuus fatuxai, ri ferawai xakaavang pana. Ri kuus o pana gutan ina isina i taa lamon tapin a vilaana saat sina rabuna aava ri puk a lamonan siri e ri namkai se Yesus.”

44 La fena ferawaian si Pita, a Vovau Xaradak a sivimaan xuluna mu rabuna xapiak aava ri taxa nai langai a lagasai aanabe'. 45 A mu Juda aava ri namkai e ri filimaan xuvul pa Pita, ri ipul senaso Piran a tavai a mu rabuna aava ri pife Juda pana Vovau Xaradak sina vaxa. 46 Ri texaas sena senaso ri langai nari, ri taxa ferawai lana saxano pok bina e ri kuus faasiroxo xe sina Piran.

E mui na Pita a kuus, 47 “Nase' taa ti votan a rabuna aanabe' sena fasufan pana raarum? Ri fo siak xo a Vovau Xaradak malaan semaam.” 48 E voxo nane fasei nari o ri taa fasufan lana isi Yesus Krais. E lamina ri fin na Pita o i taa waan xuvul pari pana valayaan.

11

Na Pita A Xuus Famatavas A Mu Yaamut Pe Judia Pana Vilaana Sina

1 A mu yaamut e mu fetinan pe
Judia, ri langai o a mu rabuna aava ri
pife Juda sait ri fo langai a ferawaian
sina Piran. 2 E layaan na Pita a
laak saa xe Jerusalem, a mu rabuna
vuputuk aava ri namkai, ri ferawai
fasaat sena. 3 Ri fine, “No fo laak
xe lana lifu sina rabuna aava ri pife
vuputuk e no fangan xuvul pari, bo?”

4 Na Pita a xuus fatexaas nari pana
maana mo xapiak aava ri fo savat.
A kuus malaan, 5 “Nenia xo, ne taxa
fenung pe la bina Jaapa e ne xalum
a mifan. Ne xalum a mo malaan
sena marapi lava pana ngusuna ta-
lafaat taxa sivimaan ti la xunavata
xe siak. 6 Ne kaalum lana e maana
buk tiir xaves ri taxa waan: a mu tiir
pana kana talafaat, a mu vupung e
a maana mo fafaalis e lilif. 7 E mui,
ne langai a ling a xuusau, ‘Tamasiak
Pita, tamo no vubuxan ta meska ti
la palou ina mu vupung aanabe', punuxe e no ngane.’

8 E ne suie, ‘Piau move Memai!
A vuputkai si Moses a xuus fatex-
aas nemaam pana so ta buk meska
maam taa pife ngane e a mo lalosaat
aanabe' a pi lalaak la valaak. Ne pi
ngangan a mo lalosaat o saxano buk
meska maam pi ngangane.’

9 “A ling a kuus fulaa ti lana xu-
navata, ‘Muta xali a maana mo pana
lalosaat aava Piran fo xalie pana mo
roxo.’ 10 A mo aanabe' a savat faata-
latul e mui a marapi a siak fa'ulian
xe laa'ui la xunavata.

11 “Lavaxa, a rutuvaat talatul aava
ri sengau ti Sesaria, ri maa savat la
lifu ne taxa waan lana. 12 A Vovau
a xuusau, ‘Muta kuus “ne bai”, falet
xuvul parutul.’ A nutuvaat pisaxa
aanabe' vaxa ri falet xe puaa Sesaria
xuvul paga e maam felaak xe lana
lifu si Kornilius. 13 Nane xuus ne-
maam o pe la lifu sina nane fo xalum
a angelo aava xuuse, ‘Feng a mataa
xe pul Jaapa xena xelaan na Saimon,
a xasa isina na Pita. 14 Nane taa lisan-
maan a lagasai aava i taa fakaxup
nano e mu tauma.’

15 “Ne taxa tangpat pana ferawai
xe siri e monabe' mon a Vovau
Xaradak fo sivimaan xuluri malaan
sena sivimaan xulutaara lumua. 16 E
mui ne lamon fa'uli a ferawaian si
Memai, ‘Na Jon a fasuf a rabuna
pana raarum tuuna, taasaxa nami,
mi taa fasufan pana Vovau Xaradak.’
17 Lavaxa, tamo a Piran xa a tavai
nari pana tatavai sina aava Vovau
Xaradak, malaan sena tavai netaara
pana layaan taara puk a lamonan
sitaara e usi na Memai Yesus Krais,
mi lamon o ne taa ti votan nari e tisui
a Piran, piau!”

18 Layaan ri langai a mo aan-
abe' ri pife kuus fasaat fulaa e ri
kuus faasiroxo xe sina Piran malaan,
“Naboxo a Piran fo tavai a mu
rabuna aava ri pife Juda pana yaan
xena puxaana lamonan siri talo ri
taa to vulai.”

A Tangpat Ina Naangusan Tuuna Pe Antiaak

19 Lamina maatan si Stefan, nari
aava ri namkai, ri paan fepatok sena
vil penganaan nari. Ri falet fefexax-
aas Fonisia, Saipras e na Antiaak e
ri fepitaa pana Lagasai Roxo xe sina
mu Juda mon. 20 Saxano rabuna ti
Saipras e Sairiin ri sivi xe puaa An-
tiaak e ri fe ferawai xe sina mu Griik
vaxa. Ri fapiti nari pana Lagasai
Roxo se Memai Yesus. 21 A gutan sina
Piran a waan xuluri e maana rabuna
xaves ri namkai e ri usi a vilaana
sina Memai.

22 E pe Jerusalem si, a mu rabuna
aava ri namkai, ri langai pana e ri
feng na Baanabas xe puaa Antiaak.
23 Nane fe savat pave e a xalum a
Piran fo tatavai xe siri pana roxoyan
sina. E na Baanabas a faamamaas e
fagut nari talo ri taa waan fatateak
vulai e ri taa pife lamon xolai se
Memai. 24 Senaso na Baanabas a
mataa roxo aava bas pana Vovau
Xaradak e lamonan tuuna, a mu
rabuna xaves ri puk a lamonan siri
xena usi na Memai Yesus.

25 E mui, na Baanabas a ta'ulan
nari xena sengaan na Sol pe kol
Taasus. 26 Layaan nane tingine nare
xapiak re falet xe paa Antiaak. Lana
mariaas saxa re waan xuvul pana
mu rabuna aava ri namkai e re fapiti
a maana rabuna xaves. Pe Antiaak
a mu rabuna aava ri usi na Yesus, ri
siak a isin, 'Kristian.'
27 La fena yaan aanabe' saxano
rabuna ina kuus fatuxai, ri sivi xe
puaa Antiaak ti Jerusalem. 28 A saxa
ti la palou iri, a isina na Aagabas,
a tigina e lana gutan sina Vovau
Xaradak a kuus o a yaan ina song
molava i taa savat lana mu xavala
xapiak. (A mo aanabe' fo savat
layaan na Klodias ve taxa piran
king.) 29 A mu rabuna aava ri
namkai, ri lamon faati o ri taa lisan
ta saxano faat, fexaxaas malaan
seri, xena xavang a mu fetinan pe
Jerusalem. 30 E ri vil malaane e ri
siak fati na Baanabas nare Sol xena
lisanaana xe sina mu matalava pe
Jerusalem.

12

A Yaan Saat A Savat Fulaa Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

1 Lana yaan aanabe' na Herot, a
memai ti Rom, a yot a saxano rabuna
aava ri namkai xena punuxaan nari.
2 Nane patal a putu Jems, na ti Jon 3 e
layaan nane texaas o a vupunuxan
aanabe' a vil fafaamamaas a mu
Juda, nane yot na Pita vaxa. A mo
aanabe' a savat la yaan ina fenamo
lava ri xalie pana 'Fenamo Ina Bret
Aava Piau Ta Yiis.' 4 Lamina yotaan
na Pita nane timine lana lifu ina vip-
isan. A rabuna ina fevisan, talafaat
pa talafaat, ri faxatange senaso na
Herot a vubuk o i taa tiis na Pita la
matana mu rabuna lamina Paaliuan.
5 Na Pita taxa waan lana lifu
ina vipisan e a mu rabuna aava ri
namkai, ri taxa lo fenung xe sina
Piran pana.

A Piran A Feng A Angelo Xena Mulus Tapin Na Pita

6 La vung, paamuina yaan na
Herot taa xel na Pita xe la lifu ina
tiisan, na Pita taxa matef la palou
ina saxa rovaat ina faxatang votai.
Re pis fatateaxe pana 'sein' taragua e
xasa rovaat re ti faxatang la matana
lifu ina vipisan. 7 Saxa angelo sina
Piran a savat fa'ipul e a malang a lat-
ing a lana lifu ina vipisan. A angelo
aave a sip fapungan na Pita. Nane
kuus, "Fataapus, tamasiak!" e a ro
'sein' tateak aava ri pis a mana pana
re tamulus palau ti pave la mana.
8 E mui, a angelo a xuuse, "Falak a
marapi e a 'slipa' siim." E na Pita a
vile. E a angelo a xuus fulane, "Xafut
a taam pana marapi ina vupungan
siim e no usiau." 9 Na Pita a usie ti
lana lifu ina vipisan, taasaxa nane
pife texaas o a maana mo aanabe' ri
taxa savat la matavas senaso nane
lamon o i taxa mif. 10 Re falet e
fe xasliu a saxa rovaat ina faxatang
votai e a saxa rovaat fulaa e re fe
savat la matana lifu ina vipisan aava
xakas xe la matana bina lava. A
matana a talakas palau e re savat
et xe lamalei. Re taxa sangas falet
la salan e fataapus a angelo moxo a
malit palau se Pita.
11 E mui a lamonan si Pita a ulaa
e a felamon, "Naboxo ne texaas o a
Piran fo feng a angelo sina xena siak
tapinau se Herot e sena maana mo
xaves aava mu Juda ri buk rao ri taa
vile sega."
12 Layaan nane texaas faroxo nane
falet xe la lifu si Maria, na nina Jon
Maak. Pave, a rabuna xaves ri taxa
fenung faxuvul. 13 Na Pita a pit a
matana lifu ti lamalei e a sisiak tefin,
a isina na Roda, a savat xena tatex-
aas o nase' ve lamalei. 14 Layaan
nane taraxali a ling i Pita, nane faa-
mamaas faagut. Nane rao i ulaa
xena xuus fatexaas a mu rabuna
pana, taasaxa pife kas a matana lifu.
Nane xukulai et xe siri lana lifu, "Na
Pita pe taxa tigina la matana lifu."
15 E ri xuuse, "No ngong." Taasaxa
nane fasasong faagut pana e ri xu-
use, "Pife nane, naak a angelo sina
pave."
16 La matana lifu, na Pita taxa lo
vipit lunai e layaan ri kase, ri ipul

faagut sena. 17 Na Pita a talangai xe
siri rao ri taa matakasam e a xuus
fatexaas nari malaafaa a Piran fo
siak tapine ti lana lifu ina vipisan.
Na Pita a kuus, “Xuus fatexaas na
Jems e mu fetinan pana.” E mui nane
ta'ulan nari e falet xe la xasa bina
fulaa.
18 La paanen a mu rabuna ina
faxatang votai ri felagafai xolai e ri
fiai, “Faa na Pita?” 19 Na Herot a fasei
a mu rabuna ina faxatang votai o ri
taa seng faagutan na Pita, taasaxa ri
seng maat.

A Maatan Si Herot

E mui na Herot a fin faxavesan a
mu rabuna ina faxatang votai pana
e a fasei nari o ri taa maat tamo ri
pife tingin na Pita. Lamina, na Herot
a ta'ulan na Judia e fe taagul pe
Sesaria. 20 Nane fo mo fepialai xuvul
pana mu rabuna ti la ro bina, Tair
e Saidan. E naboxo, ri fevubuxan o
nari, ri taa ferawai xuvul pa Herot.
Ri feng a saxano rabuna ti la palou
iri xe sina. E nari, ri xel na Balasus,
saxa sisiak lava si Herot, rao i taa
xavang nari pana fenungan siri xena
faluai a xunus i Herot senaso a mu
rabuna ti pe la ro bina siri, ri fuuna
siak fanganan ti la bina si Herot.

21 La yaan fatak, na Herot pana
marapi ina piranan sina a nai la
vena nai piranan sina e a ferawai xe
sina mu rabuna. 22 Nari, ri xukulai
faavupuul, “A ling aanabe' a ling
ina piran, pife ling ina mataa mon.”
23 Fataapus, saxa angelo sina Piran a
sip tuunei na Herot pana giisan lava
senaso nane pife suai sena Piran. A
mo malaan sena xanipit ri ngane e
nane maat.
24 A ferawaian sina Piran taxa
lo fala fepatok e a xakatan ina
mu rabuna aava ri namkai taxa lo
molava et.
25 Pevoxo, na Baanabas nare Sol
re fo lisan a faat xe sina mu fetinan
pe Jerusalem e layaan re fataxapin a
faisok sire re ta'ulan a bina aave e re
ulaa xe puaa Antiaak. Na Jon Maak
a falet xuvul pare.

13

A Vovau Xaradak A Fanei Patak Na Baanabas Nare Sol Pana Ngavuk Sire

1 La palou ina rabuna aava ri
namkai pe Antiaak, saxano rabuna
ina kuus fatuxai e mu rabuna ina
fepitaa ri taxa waan; nari ve na
Baanabas e na Simeon, ri xalie pa
Maxata, na Lusias ti Sairiin, na
Manen aava fo molava xuvul pa
Herot aava putuna gavamen e na
Sol. 2 Layaan ri taxa nangus a Piran
e falfaal pana fanganan, a Vovau
Xaradak a xuus nari, “Fanei patak
na Baanabas nare Sol xaanak xena
ngavuk aava ne fo xel nare pana.”
3 Lamina fenungan e falfaalan siri, ri
timin a mari xulure e ri feng tapin
nare.
4 A Vovau Xaradak a feng fasivi
nare xe kol Salusia. E re xawas
xuluna xaati xe la xurunusa, Saipras.
5 Layaan re savat pe Salamis, saxa
bina pe Saipras, re fepitaa pana fer-
awaian sina Piran lana mu lifu ina
faxuvulan sina mu Juda. E na Jon
Maak sait, i taxa waan xuvul pare
xena xavang nare pana faisok sire.

Re Fesuai Pana Saxa Mataa Ina Neng Pe Saipras

6 Ri sangas la xurunusa xurul fe-
fexaxaas ri savat pe Pafos. Pave,
ri fesuai sena saxa Juda a isina na
Ba-Jesus. Nane a mataa ina neng
e mataa ina kuus fatuxai bit sait.
7 Nane a fesing sina paamua ina xu-
runusa pave, a isina na Sirgius Polas.
Nane ve a mataa pana masaman e
xel fasavat na Baanabas nare Sol
senaso nane buk langai a ferawa-
ian sina Piran. 8 Taasaxa, a mataa
ina neng aave, a xasa isina na Ili-
mas lana pok bina Griik, nane tisui
nare senaso nane buk tivotan a paa-
mua sena namkai. 9 E mui na Sol,
xasa isina na Pol, a bas pana Vovau
Xaradak e a kaalum fatak xe si Ilimas
e a xuuse, 10 “Nano, no lak si Setan e
no xaiyaas sina maana mo roxo. No
bas pana bitan e vulai no vubuk o a
mu ferawaian tuuna sina Piran i taa
malaan sena bitan mon. 11 Naboxo

a fakasanaman molava sina Piran taa sip nano e mataam taa piif. La saxano yaan no taa pife xalum a malang ina ngaas."

E fataapus, a mo malaan sena vata maxata a xafut a matana e nane taxa sangas xolai xena seng ta mataa xena tao a mana. 12 Layaan a paamua aave a xalum a maana mo aava fo savat, nane namkai e a ipul paaliu pana fepitaian sena Piran.

Na Pol Nare Baanabas Pe La Bina Antiaak Pe Pisidia

13 Na Pol nari mu fesing sina, ri ta'ulan na Pafos pe lana xurunusa Saipras e ri fe xawas xuluna xaati xe Perga pe lana Pemfilia e pave na Jon Maak a ta'ulan nari e fe ulaa xe pe Jerusalem. 14 Nari, ri ta'ulan na Perga e ri sangas xe pe Antiaak pe Pisidia. La Yaan ina Fangaafusan ri laak lana lifu ina faxuvulan sina mu Juda e ri fe nai pave. 15 A mu Juda ri fuuna kat ti lana mu vuputkai si Moses e maana Xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai. E lamina, a mu matalava ina lotu, ri fin nare pa ta lagasai malaan, "Mu fetinan, tamo mi toxan ta lagasai xena fagutaana mu rabuna, a roxo, ferawai saa."

16 Na Pol a tamasiak e talangai xe siri e a kuus, "Mu rabuna ti Israel e nami, mu rabuna aava mi nangus a Piran taasaxa mi pife Juda, langaiau! 17 A Piran tuuna sina mu rabuna ti Israel a siak fati a mu bumaam e a vil faaxaves nari layaan ri taagul pe Isip malaan sena topen. A Piran a siak fa'uli nari ti Isip pana gutan molava sina 18 e faxatang nari pana mariaas sangafilu talafaat pe la xobingil. 19 Nane kawaasan tapin a mu pabung pisiguak aava ri fuuna taagul la bina Kenan e a tavai a mu rabuna sina pana xavala ina kuus fanaian aave. 20 Nane faxatang nari pana mariaas 450.

"Lamina yaan aapave, nane tavai nari pana mu rabuna ina tiisan fefexaxaas a yaan si Samwel, saxa mataa ina kuus fatuxai. 21 E layaan ri vubuxan a Memai King, a Piran a tavai nari pa Sol, a lak si Kis ti lana pabung si Benyamin. E nane paamuian nari pana mariaas sangafilu talafaat. 22 Taasaxa Piran a siak tapin na Sol e fati na Devit xena Memai King siri. A Piran a kuus malaan se Devit: "Ne texaas se Devit, a lak si Jesi, i taxa usi fataxau e i taa vil a maana mo xapiak ne vubuk rao i taa vile."

23 "E a Piran a fati na Yesus, a bu Devit, xena fakaxup a mu Israel, malaan sena kuus fanaian sina. 24 Paamuina faisok si Yesus, na Jon a xuus fatexaas a mu Israel rao ri taa puk a maana saatan siri e ri taa fasufan. 25 E layaan na Jon taxa fataxapin a faisok sina nane xuus a rabuna, 'Mi lamon malaafaa? Nenia va nase'? Nenia, ne pife Mataa Failai sina Piran aava mi taxa waan bange taasaxa kaalum, nane taa savat lamiak e nenia, ne pife fexaxaas sena mulus tapin a 'slipa' sina senaso ne mataa palau.'

26 "Mu fetinan, nami mu bu Abrahem e nami mu rabuna aava mi pife Juda e mi nangus a Piran, a Piran a lisan a lagasai ina kaaxupan xe sitaara. 27 A rabuna ti Jerusalem e a mu paamua siri, ri ngalngolan na Yesus e vaxa ri pife masam sena ferawaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai aava ri fuuna kate la maana Yaan ina Fangaafusan saxa saxa. Taasaxa ri fasavat a ferawaian sina mu rabuna ina kuus fatuxai layaan ri punuxe. 28 Ri pi ta fufuna tuuna xena punuxe taasaxa ri fin na Pailat pana i taa punuxan. 29 E ri vil tunei a maana mo xapiak aava Ferawaian sina Piran fo ferawai pana. E mui ri lisan fasivi a tana ti xuluna bolo e timine lana liing ina mamaat. 30 Taasaxa Piran a fatatoi fa'ulie ti la maatan. 31 E la maana yaan xaves, nane savat siri aava ri fuuna sangas xuvul pana ti Galili xe Jerusalem. Nari naboxo ri rabuna ina kuus xakaavangan xe sina mu Israel.

32 "Nemaam, maam xuus nami pana Lagasai Roxo: a so ta mo a

Piran a kuus fanai pana xe sina
mu butaara 33 nane fo vil fasa-
vate xo pataara layaan a fatatoi
fa'uli na Yesus ti la maatan. A
toxan a xakalayan pa Yesus lana
fataraguiaana Yanganan a malaan-
abe':
'Nano, no lak tomexaan siak, tanin
ne fo savat tamaam'
34 E vaxa, layaan a Piran a fatatoi
fa'uli na Yesus ti la maatan talo i taa
pife masiik, nane kuus malaan,
'Ne taa tavai nano pana roxoyan
xaradak siak aava ne fo kuus
fanai pana xe si Devit.' *Ais*
55:3
35 E fulaa a Piran a kuus pana la
ngusu Devit
'A sisiak xaradak siim i taa pife
masiik senaso no taa pife kuus
turoxo pana.' *Yng 16:10*
36 "Senaso layaan na Devit a fa-
taxapin a faisok aava Piran a tavaie
pana, nane maat. Ri xaafane la
ta buna e a tana masiik pave.
37 Taasaxa, a saxa aava Piran a fata-
toi fa'ulie ti la maatan, a pife masiik.
38-39 "E voxo mu fetinan, ne vubuk
rao mi taa texaas tuuna o a vuputkai
si Moses pife fexaxaas sena mulus
tapin nami sena mu vilaana saat
xapiak simi, piau. Na Yesus sang
mon a fexaxaas sena lamon tapin
a mu vilaana saat simi. E nase' ta
mataa a namkai se Yesus, i taa xalian
pana 'Xaradak'. 40 Faxatang, talo a
ferawaian aanabe' sina mu rabuna
ina kuus fatuxai ri taa pife savat la
matavas xe simi;
41 'Kaalum, nami aava mi suak,
mi taa maat fa'ipul senaso ne
taxa vesan a mo tanin e mi taa
pife namkai sena naapalaan
tamo saxa taa xuus famatavas
nami pana." *Hkk 1:5*
42 Layaan na Pol nare Baanabas re
taxa guun ti la lifu ina faxuvulan a
mu rabuna ri fin nare rao re taa ulaa-
maan fulaa la Yaan ina Fangaafusan
mui xena xuus fatexaas fulan nari
pana maana mo aanabe'. 43 A mu
rabuna ri taxa ta'ulan a faxuvulan e
saxano rabuna Juda e saxano rabuna
aava ri pife Juda taasaxa ri usi a lotu
Juda, nari xapiak ri usi na Pol nare
Baanabas. Re ferawai xuvul pari e
re fagut nari talo a taagulan siri i taa
waan vulai pana roxoyan sina Piran.
44 Lana Yaan ina Fangaafusan mui,
faasilak a mu rabuna xapiak ti la
bina ri savat xena langaiaana Fer-
awaian sina Piran. 45 Layaan a mu
Juda ri xalum a malila, ri tarasuie e ri
ferawai fasaat sena ferawaian si Pol.
46 Taasaxa na Pol nare Baanabas
re tisui faagutan nari e re kuus,
"Paamua, a mo roxo maame xuus
tuunei nami pana ferawaian sina
Piran. E senaso mi gigirane e mi ba-
ian a toyan vulai, lavaxa maame taa
ta'ulan nami xena falet xe sina mu
rabuna aava ri pife Juda 47 senaso a
Piran a fasei nemaame malaanabe':
'Ne fo vesan nano rao no taa malaan
sena malang xena paamuian a
mu rabuna aava ri pife Juda
talo a kaaxupan siak taa savat
la mu bina xapiak." *Ais 49:6*
48 Layaan a mu rabuna aava ri pife
Juda ri langai sena, ri faamamaas e
ri kuus faasiroxo pana Ferawaian si
Memai. E nari xapiak aava Piran a
xel nari xena laak lana fatataganan
sina talo ri taa to vulai, nari, ri
namkai.
49 A Ferawaian si Memai a falet
fepatok xe la maana mu bina xapiak.
50 Taasaxa mu Juda ri ferawai xe sina
mu paamua ina bina e saxano mata-
lava tefin aava ri nangus a Piran talo
ri taa tisui na Pol nare Baanabas. E
ri bilai fasaat xe sire e ri feng tapin
nare sena nobina aapave. 51 E voxo
nare xo re saf tapin a pof la kare. A
vilaana aanabe' a fakalimaan votan
nari. E re falet xe Aikoniam. 52 A mu
fetinan pe Antiaak ri bas pana faa-
mamaasan e pana Vovau Xaradak.

14

1 Pe Aikoniam na Pol nare Baan-
abas re laak lana lifu ina faxuvulan
sina mu Juda. E pave re ferawai
lapaana gutan sina Piran e voxo
maana rabuna xaves ti la palou ina
mu Juda e mu rabuna aava ri pife
Juda, ri namkai se Yesus. 2 Taasaxa

mu Juda aava ri bai namkai, ri ferawai fasaat se Pol nare Baanabas e ri fatamasiak a lamonan sina mu rabuna aava ri pife Juda talo ri taa tisui a mu rabuna aava ri namkai.
3 Na Pol nare Baanabas re waan pave pana maana yaan xaves. E lana waanan sire, re ferawai faagut pana xakaavangan xatam sina Memai. A Memai a turoxoian a ferawaian sire e tavai nare pana gutan xena vil a maana buk faisok ina gutan e a maana mo fa'ipul. 4 A mu rabuna ti la bina ri lamon fepatok. Saxano rabuna ri usi a mu Juda e saxanofuna ri usi nare ro yaamut.
5 Saxano rabuna aava ri pife Juda e saxano Juda ri fexuus kasam e nari xuvul pana saxano paamua siri, ri lamon o ri taa bilai fasaat xe sire e ri taa soxoi nare pana faat. 6 Taasaxa nare, re texaas sena e re ta'ulan fatapusan a bina aave e re sinuf xe la ro bina pe Laikonia, ri xali nare pa Listra e Daabe. 7 Pave e lana nu bina faasilak, re taxa lo ferawai pana Lagasai Roxo.

8 Lavaxa, pe Listra a toxan a mataa kana maalapen. Nane a malaanabe' ti lana modaxan sina e pi sasangas.
9 Nane langai layaan na Pol taxa ferawai e na Pol a xalum fatateaxe e texaas o a namkaian sina a fexaxaas sena vil faroxoiaana. 10 E na Pol a kuus falava, "Tigina fatak xuluna ro kaam!" E voxo a mataa aave a tigina e tangpat pana sangas.

11 Layaan a malila ri xalum a mo na Pol fo vile ri xukulai lana pok bina siri, a pok bina ti Laikonia, e ri kuus, "A mu piran ri fo sivimaan la palou itaara malaan sena matatuuna." 12 Na Baanabas ri xalie pa Seus e na Pol ri xalie pa Irmiis senaso nane fuuna tigina paamua e ferawai.
13 A lifu lotu si Seus a tigina faasilak lamalei sena bina e a priis ina lotu aave a siak lisan a maana bulmakau e maana fur xe la yalaxau ina bina senaso nane xuvul pana mu rabuna ri vubuk tavai a ro yaamut pana tatavaian siri.

14 Taasaxa layaan na Pol nare Baanabas re langaie re ririk a marapi sire xa e re fala xe la palou ina malila e re xukulai,
15 "Mi rabuna, xenaso mi taxa vil malaane? Nemaame xo maame rabuna malaan semi mon. Maame taxa lisan a Lagasai Roxo xe simi e maame taxa xuus nami o mi taa ta'ulan a maana mo palau aanabe' e mi taa usi a Piran aava vesan a vata e xavala e laman e a maana mo xapiak aava ri waan lana. 16 La yaan kavai a rabuna pe lana mu bina ri usi a vilaana siri saxa saxa e a Piran a kuus turoxo pana. 17 Taasaxa, nane pife fepalauan nami. Nane tavai nami pana raafui ti laa'ui e a faboak a fanganan lana uma simi e vaxa a tavai nami pana maana buk fanganan xaves e a fabas a xunus imi pana faamamaasan." 18 Naapalaan a ro yaamut re ferawai malaan a mu rabuna ri vubuk tatavai pana fanganan xe sire.

19 E mui saxano Juda ti Antiaak e Aikoniam ri savat e ri yuuf a malila pana ferawaian siri. Ri soxoi na Pol pana faat e ri raagan fasavate xe lamalei senaso ri lamon o nane fo maat. 20 Taasaxa mu rabuna aava ri namkai, ri tigina fakaliuane e nane tamasiak e ulaa fulaa xe la bina. E a yaan mui, nare Baanabas re falet xe pul Daabe.

Na Pol Nare Baanabas Re Ulaa Xe Pe Antiaak Pe Siria

21 Re ferawai pana Lagasai Roxo pe Daabe e maana rabuna ri puk a lamonan siri e ri namkai. E mui re ulaa fulaa xe pe Listra, Aikoniam e na Antiaak. 22 Re ferawai xe sina mu fetinan xena fagutaan nari talo ri taa waan fatateak lana namkaian tuuna siri. Re fepitaa malaan, "Taara taa falet tuuna xe lana lagafan xaves xena laak la fatataganan sina Piran."
23 Na Pol nare Baanabas re siak fati a mu paamua lana mu lotu saxa saxa. E lamina fenungan e falfaalan re timin nari lapaana xakaavangan xatam sina Piran senaso ri fo lisan tuunei nari xa xe sina. 24 Lamina faletan sire pe Pisidia re falet xe Pemfilia. 25 Layaan re fo fepitaa

pana Lagasai Roxo pe la bina Perga re sivi xe Atalia.
26 Pave re xawas xuluna xaati e re ulaa xe Antiaak a fufubina ina faisok sire. 27 Layaan re savat pe Antiaak re xel faxuvul a mu rabuna aava ri namkai. E re xuus fatexaas nari pana maana mo xaves aava Piran fo vile sere e malaafaa nane faigotan a salan talo a mu rabuna aava ri pife Juda, ri taa puk a lamonan siri xena namkai. 28 E re taagul pave pana maana yaan xaves xuvul pana mu rabuna aava ri namkai.

15

A Faxuvulan Pe Jerusalem

1 Saxano rabuna ri sivimaan ti Judia xe puaa Antiaak e ri taxa fapiti a mu fetinan pave malaan: “Nami, mi taa vuputuk malaan sena vuputkai si Moses fo kuus pana e tamo piau mi taa pife kaaxup.” 2 Na Pol nare Baanabas re fepuxai xuvul pari sena fepitaian aanabeˈ. E voxo mu rabuna ri feng na Pol nare Baanabas xuvul pana xasano rabuna aava ri namkai xe pul Jerusalem xena ferawai xuvul pana mu yaamut e mu matalava pana lagafan aanabeˈ. 3 A mu rabuna sina Piran, ri feng nari e la fena faletan siri, ri sangas falet pe Fonisia e Sameria. E pave ri xuus fatexaas a mu fetinan o a mu rabuna aava ri pife Juda ri fo puk a lamonan siri xena namkai. E a lagasai aanabeˈ a vil fafaamamaas nari. 4 A mu yaamut, mu matalava e mu rabuna sina Piran pe Jerusalem, ri faamamaas pana savatan siri. E na Pol nari, ri kuusan a maana mo xaves aava Piran fo vile seri. 5 Taasaxa saxano fetinan aava ri waan lana pabung sina mu Ferasi, ri tigina e ri kuus, “A mu rabuna aava ri pife Juda ri taa vuputuk e ri taa usi a mu vuputkai si Moses vaxa.”
6 A mu yaamut e mu matalava ri faxuvul xena ferawai pana fiaian aanabeˈ. 7 Lamina ferawaian xaves na Pita a tamasiak e ferawai xe siri, “Mu fetinan, mi texaas o maana yaan xaves lumua a Piran a fatiau xena ferawai famatavas pana Lagasai Roxo sina xe sina mu rabuna aava ri pife Juda talo ri taa langaie e namkai sena. 8 A Piran aava texaas sena lamonan sina mataa, a faxaalit o nane vubuxan a mu rabuna aava ri pife Juda sait senaso nane tavai nari vaxa pana Vovau Xaradak malaan setaara. 9 E nane pife lamon patak seri taasaxa senaso ri namkai tuuna malaan setaara nane gei tapin a lalosaat la xunus iri. 10 Senasou mi taa tafang tarei a Piran pana timinaana matafanan aanabeˈ xuluna mu rabuna aava ri namkai, a matafanan aava netaara xa e mu butaara, taara pife fexaxaas sena yaase? 11 Piau! Taara namkai o taara fo kaaxup pana xakaavangan xatam si Memai Yesus malaan seri.”
12 A mu rabuna aave ri nai kasam e ri langai si Baanabas nare Pol layaan re kuusan a maana buk faisok pana gutan sina Piran aava nare fo vesane la palou ina mu rabuna aava ri pife Juda. 13 Layaan re fataxapin a ferawaian sire na Jems a kuus, “Mu fetinan, langaiau! 14 Na Saimon a xuus fatexaas netaara o malaafaa a Piran a siak fati a saxano rabuna ti la palou ina mu rabuna aava ri pife Juda talo ri taa rabuna sina. E malaanabeˈ a faxalit nari pana faxatangaan nari sina. 15 A mu xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai ri turoxo pana vilaana aanabeˈ. Senaso a ferawaian sina Piran a kuus malaan,

16 “Lamina mo aanabeˈ ne taa ulaamaan e ne taa fatiginei a pabung si Devit aava ri fo poxo. E ri taa tigina fatateak fulaa. 17 E voxo xasano rabuna xaves aava ri pife Juda, ne fo xel nari xe siak e ri taa seng faagutan a Memai. 18 A Piran aava fasavat a maana mo aanabeˈ la matavas, fo kuus malaan.” *Ems 9:11-12*

19 Na Jems a kuus fulaa, “A lamonan siak a malaan: taara taa pife famatafan a mu rabuna aava ri pife Juda e ri puk a lamonan siri xena namkai sena Piran. 20 Taasaxa, taara taa xalei a lagasai xena xuus nari malaan: ‘Muta ngan a mo aava

lalosaat senaso ri falfaal xe sina saxa piran bit pana, muta paruk e vaxa muta ngan ta ria o meska ri fo xiute.’ 21 Taara taa ferawai malaan senaso ti lumua paaliu, la maana Yaan ina Fangaafusan ri fo kuusan fasavat a maana vuputkai si Moses la mu lifu ina faxuvulan. E a mu vuputkai naang ri ferawai sena maana mo aanabeˈ.”

A Lagasai Xe Sina Mu Rabuna Nanamkai Aava Ri Pife Juda

22 E mui, a mu yaamut e mu matalava xuvul pana mu rabuna xapiak ina lotu, ri lamon o ri taa siak fati a saxano rabuna ti la palou iri xena fengaan nari xe puaa Antiaak xuvul pa Pol nare Baanabas. E ri siak fati na Judas, xasa isina na Basaabas e na Sailas, a rovaat aava mu fetinan ri suai sere. 23 E ri lisan a lagasai aanabeˈ sait:

Nemaam mu yaamut, mu matalava e mu fetinan, maam lisan a lagasai ina fasisian xe simi aava mi pife Juda e mi namkai pe Antiaak, Siria e Silisia; 24 maam fo langai o saxano rabuna ri taˈulan nemaam e ri fe falagaf a lamonan simi pana ferawaian siri. Taasaxa nemaam, maam pife feng nari. 25 E voxo nemaam xapiak, lapaana lamonan saxa, maam fo siak fati a saxanofuna xena fengaan nari xe simi xuvul pana ro fesing sitaara, na Pol nare Baanabas 26 aava faasilak re maat soxot a isi Memai Yesus Krais sitaara. 27 E voxo maam taxa feng na Judas nare Sailas rao re taa ferawai xakaavang pana lagasai aava maam fo xaleie. 28 A Vovau Xaradak e nemaam, maam fo turoxo o maam taa pife falagaf nami pana maana vuputkai xaves taasaxa maam toxan a nu vuputkai aanabeˈ mon: 29 muta ngan a fanganan ri tatavai xe sina mu piran bit pana, muta ngan ta ria o meska ri fo xiute e muta paruk. Tamo mi taa faapalau sena maana mo aanabeˈ mi taa waan faroxo. Nane sang mon.

30 E mui ri feng tapin a mu rabuna fefeng e ri fe sivi xe puaa Antiaak. E pave, ri xel faxuvul a mu rabuna ina lotu e ri tavai nari pana lagasai aanabeˈ. 31 A mu rabuna ri kate e ri faamamaas pana lagasai xena fagutaan nari. 32 Na Judas nare Sailas aava ro mataa ina kuus fatuxai, re fagut a mu fetinan. 33 Re waan pave pana valayaan e mui, a mu fetinan ri feng tapin nare pana roxoyan e luaian talo re taa ulaa fulaa xe siri aava ri feng nare. 34 (Taasaxa na Sailas a vubuk taagul pave.) 35 Na Pol nare Baanabas re waan pe Antiaak e nare xuvul pana xasanofuna, ri fepitaa e ri ferawai pana Lagasai Roxo, a Ferawaian sina Piran.

Na Pol Nare Baanabas Re Fegagelai E Re Falet Fepatok

36 Lumui na Pol a xuus na Baanabas, “Taare taa ulaa xe la nu bina aava taare fo kuusan fasavat a Ferawaian sina Piran lana xena tixalum a mu fetinan talo taare taa texaas tamo ri waan faroxo o piau.” 37 E na Baanabas a vubuk o na Jon Maak i taa falet xuvul pare. 38 Taasaxa na Pol a lamon o pife roxo senaso paamua na Jon Maak fo taˈulan nare pe Pemfilia e pife falet xuvul pare lana faisok xapiak sire. 39 Re fegagelai faagut e re falet fepatok. Na Baanabas a xel na Maak e re xawas xuluna xaati e re falet xe Saipras. 40 Taasaxa na Pol a siak fati na Sailas e a mu fetinan ri feng tapin nare lapaana roxoyan sina Memai. 41 Nare, re falet xe Siria e Silisia xena fagut a mu fetinan pave.

16

Na Timoti A Falet Xuvul Pa Pol E Na Sailas

1 E mui re falet laa xe Daabe e Listra. Pe Listra a toxan a mataa faˈui aava namkai se Yesus, isina na Timoti. Na ninana a tefin Juda aava namkai taasaxa na tamana ti Griik. 2 A mu rabuna aava ri namkai pe Listra e Aikoniam ri ferawai faroxo

se Timoti e ri kuus o a vilaana sina
a roxo. 3 E na Pol a vubuk rao i taa
falet xuvul pare e voxo nane putuk
na Timoti senaso a mu Juda ti la nu
bina pave ri texaas o na tama Timoti
a mataa ti Griik. 4 La fena faletan
siri ri savat la mu bina saxa saxa e
ri xuus fatexaas a mu rabuna aava
ri namkai pana nu vuputkai sina mu
yaamut e mu matalava pe Jerusalem.
E ri xuus nari o ri taa langai sena
nu vuputkai aanabeˈ. 5 E voxo a
lagasai aanabeˈ a fagut a mu rabuna
aava ri namkai e a xakatan iri taxa
lo molava et lana yaan saxa saxa.

Na Pol A Xalum A Saxa Mataa Ti Mesidonia Lana Mifan

6 Na Pol e mu fesing sina, ri falet xe
la maana nu bina pe Fridia e Gale-
sia senaso a Vovau Xaradak a xuus
votan nari sena kuusan fasavat a La-
gasai Roxo pe Esia. 7 Layaan ri savat
la fafalas ti Misia, ri laak taraa xe la
nobina Bisnia. Taasaxa a Vovau si
Yesus pife kuus turoxo pana. 8 E voxo
ri sangas liu na Misia e ri falet xe kol
Troas. 9 La xunavung na Pol a toxan
a mifan e lana, saxa mataa ti Mesi-
donia a ti fenung xe sina malaan,
“Filimaan xe Mesidonia xena xavan-
gaan nemaam.” 10 Lamina mifan si
Pol, maam tamasiak xena falet xe
Mesidonia senaso maam texaas o a
Piran fo xel nemaam talo maam taa
xuus nari pave pana Lagasai Roxo.

A Saxa Tefin Ti Filipai, Na Lidia, A Puk A Lamonan Sina Xena Namkai Se Yesus

11 Pe Troas maam xawas xuluna
xaati e falet fatak xe puaa Samotres
e la yaan lamina maam falet fulaa
xe puaa Niapolis. 12 Ti pave maam
sangas laak xe kol Filipai, saxa bina
ti Rom e a bina lava lana provins ti
Mesidonia. E maam waan pave pana
nu yaan. 13 La Yaan ina Fangaafu-
san, maam falet xe lamina yalaxau
ina bina la vangana raarum senaso
maam lamon o a bina ina fenungan
sina mu Juda taxa waan pave. E
maam nai ferawai xe sina lutefin
aava ri faxuvul pave. 14 Saxa tefin
aava langai nemaam, isina na Lidia,
a tefin ti Taiataira. Nane fuuna faa-
sot pana marapi raf e vaxa a lotu
xe sina Piran. E a Memai a kas a
xunus ina tefin aave e voxo nane
langai faroxo sena ferawaian si Pol
e a namkai. 15 E lamina fasufan sina
e sina matafetama sina, nane fiai rao
maam taa falet xe la lifu sina. Nane
fiai malaan, “Tamo mi lamon tuuna o
nenia, ne namkai se Memai, filimaan
xe la lifu siak.” E nane bai o maam
taa kuus pana piau.

Na Pol Nare Sailas Lana Lifu Ina Vipisan Pe Filipai

16 Saxa yaan layaan maam taxa
falet xe la bina ina fenungan, maam
fesuai sena saxa yaasok tefin. A
vovau saat fo vawe e voxo nane
fexaxaas sena xali fasavataana mo.
Nane fuuna siak a faat xaves xana
mu mataa tafuna layaan nane xali
fasavat a mo. 17 A tefin aanabeˈ a usi
nemaam Pol e a xukulai, “A rovaat
tomexaan aanabeˈ re sisiak sina Pi-
ran Laaˈui Paaliu. Re taxa xuus nami
pana salan ina kaaxupan.” 18 Nane
vil malaane pana maana yaan xaves
e voxo na Pol a marala e a tapuk xe
sina e xuus faagutan a vovau saat
aave, “Lana isi Yesus Krais ne fasei
nano, taˈulan a tefin aanabeˈ.” E
fataapus a vovau aave a taˈulane.
19 Layaan a mu mataa tafuna yaa-
sok tefin ri texaas o a vilaana ina
siaxaana faat xaves fo piau, ri yot
na Pol nare Sailas e ri yuuf raagan
nare xe la bina ina mamareiai talo
ri taa fatiginei nare la matana mu
paamua ina bina. 20 Ri lisan nare
xe la nona mu rabuna ina tiisan e ri
kuus, “A rabuna aanabeˈ ri mu Juda
e ri taxa falagaf a mu rabuna nabeˈ
la bina sitaara 21 pana fepitaian sena
vilaana aava netaara mu Rom, taara
pife kuus turoxo pana senaso ri pife
vuputkai sitaara.” 22 E a malila ri
falou na Pol nare Sailas. E a mu
rabuna ina tiisan ri fasei nari o ri
taa ririk tapin a marapi sire xena
inis nare. 23 E lamina inisaan nare,
ri tapin falak nare lana lifu ina vip-
isan e ri xuus a mataa ina faxatan-
gaana vipis o i taa pis faagutan nare.
24 Layaan nane langai a fefasaian

aanabe' nane timin nare lana nobina la palou ina lifu ina vipisan e pis faagutan a kare pana wai matafan.
25 La xunavung naang na Pol nare Sailas re taxa lo fenung e yangan xe sina Piran. Xasanofuna lana lifu ina vipisan sait ri taxa langai nare. 26 A toxan fa'ipul a mara'ulia molava aava faradakui a funa lifu ina vipisan. E faasaxa maana 'dua' xapiak ri talakas e mu 'sein' ina mu vipis lana lifu ri poxo patak seri. 27 A mataa ina faxatang nari a para. Layaan nane xalum a mu yalaxau ina lifu ina vipisan a talakas nane siak a pinis lava sina rao i taa punuk nane xa senaso a lamon o a mu vipis lana lifu aave ri fo sinuf. 28 Taasaxa na Pol a xukulai, "Muta famasak nano! Maam xapiak taxa waan nabe'." 29 E a mataa ina faxatangan a kel pana mu laam e fala fataapus xe si Pol nare Sailas e a poxo radakui la nore. 30 E mui nane lisan nare xe lamalei e a fin nare, "Matalava, a so ta mo ne taa vile xena kaaxupan siak?" 31 E re suie, "Namkai se Memai Yesus e no taa fakaxup nano e a matafetama siim." 32 E mui re fapiti nari xapiak aava ri taagul lana lifu sina, pana Ferawaian sina Memai. 33 Lana yaan aanabe' xo, a mataa ina faxatangan a xamak a mu viis sire e mui nane e mu matafetama sina ri fasufan. 34 A mataa ina faxatangan a lisan nare xe lana lifu sina e tavai nare pana fanganan. E mu matafetama ri bas pana faamamaasan senaso ri namkai xo sena Piran.
35 La paanen mui, a mu rabuna ina tiisan ri feng a vusul siri xe sina mataa ina faxatangan pana fefasaian aanabe', "Mulus tapin a rovaat aave." 36 A mataa ina faxatangan a xuus na Pol, "A mu rabuna ina tiisan ri kuus o ne taa mulus tapin nano e na Sailas. Naboxo me taa falet saa. Falet lana luaian." 37 Taasaxa na Pol a xuuse, "Nari, ri inis nemaame, a rovaat ti Rom, la matana rabuna. Ri pife tiis nemaame e ri timin nemaame lana lifu ina vipisan. E naboxo ri vubuk o maame taa falet palau, bo? Piau, nari xa ri taa savat xena lisanaan nemaame xe lamalei."
38 Layaan a mu vusul ri xuus a mu paamua ina tiisan o na Pol nare Sailas re rovaat ti Rom, ri mataut. 39 E voxo ri savat xena fadaarum nare e ri faxakan nare e ri nung nare o re taa ta'ulan a bina. 40 Lamina mulus tapinaan nare, na Pol nare Sailas re falet xe la lifu si Lidia e pave re faxuvul xuvul pana mu fetinan e re fagut nari pana ferawaian sire. E mui re ta'ulan nari.

17

Saxano Juda Pe Tesalonaika Ri Tisui Na Pol Nare Sailas

1 Layaan re fo sangas falet la ro bina Amfipolis e Apalonia, re savat pe Tesalonaika e pave a toxan a lifu ina faxuvulan sina mu Juda. 2 E malaan sena vilaana sina, na Pol a laak lana lifu aave e la nu Yaan talatul ina Fangaafusan nane ferawai xuvul pari. 3 Nane xuus famatavas nari pana Ferawaian sina Piran talo ri taa texaas tuuna pana Mataa Failai e a maasaxan sina e pana to fa'ulaian sina ti la maatan. E nane kuus, "Na Yesus aanabe' ve a Mataa Failai aava ne taxa xuus fatexaas nami pana."
4 Saxano Juda ri xaveak namkai e ri faxuvul xuvul pa Pol nare Sailas e vaxa xaves ina mu Griik aava ri namkai sena Piran e maana matalava tefin sait. 5 Taasaxa saxano Juda ri tarasui nare e ri xel faxuvul a saxano rabuna saat ti la bina ina mamareiai e ri farawei fasorak a malila. E faasilak, mu rabuna xapiak pe la bina, ri felagafai. Ri falet fataapus xe la lifu si Jeson xena sengaan na Pol nare Sailas senaso ri vubuk o ri taa lisan nare xe la matana malila. 6 Taasaxa ri pife tingin nare. Ri raagan na Jeson xuvul pana xasanofuna aava ri namkai xe la matana mu paamua ina bina e ri xukulai, "A rovaat aava re fo puk a lamonan sina mu rabuna pe la nu bina, naboxo, re fo savat iau. 7 E na Jeson a kas a lifu sina xe sire. Nari xapiak ri taxa kawaasan a vuputkai sina king lava simaam, na Sisaa, layaan ri kuus o a toxan a xasa king, isina na Yesus."

8 Layaan ri langai pana, a malila e
mu paamua ina bina, ri felagafai
pana ferawaian aanabeˈ. 9 E mui
nari aava ri waan xuvul pa Jeson ri
mamareiai xe sina mu paamua ina
bina e voxo ri mulus tapin nari.

A Matafanan Fulaa Pe Beria

10 Leaaf layaan a bina fesuk a mu
fetinan, ri feng tapin na Pol nare
Sailas xe Beria. Layaan re savat pave
re laak la lifu ina faxuvulan sina mu
Juda. 11 A mu rabuna pe Beria xo
ri vubuk langai a lagasai, nari ve ri
peraroxo sena mu Tesalonaika. La
yaan saxa saxa ri lalamon pana Fer-
awaian sina Piran talo ri taa texaas
o a ferawaian si Pol a tuuna o piau.
12 E maana Juda xaves ri namkai e
maana Griik vaxa, a mu matalava
tefin e tomexaan sait. 13 Taasaxa
layaan a mu Juda pe Tesalonaika ri
langai o na Pol taxa fapiti a mu Beria
sait pana Ferawaian sina Piran, ri
falet xe pave xena falagaf a xunus
ina rabuna talo ri taa pife langai.
14 Fataapus a mu fetinan ri feng tapin
na Pol xe paa la gun, taasaxa na
Sailas nare Timoti re waan fatateak
pe Beria. 15 A nutuvaat aava ri falet
xuvul pa Pol, ri fe lisane xe Etens. E
mui ri ulaa fulaa xe Beria pana fefa-
saian si Pol o na Sailas nare Timoti re
taa filimaan fataapus xe sina.

Na Pol A Kanamsaat Faagut Sena Mu Piran Bit Pe Etens

16 Layaan na Pol taxa waan bang
nare pe Etens nane kanamsaat
faagut senaso a xalum a bina siri a
bas pana maaradaang ina mu piran
bit. 17 E voxo nane ferawai xe sina
mu Juda e mu Griik aava ri suai sena
Piran, lana lifu ina faxuvulan siri.
E vaxa nane ferawai xe siri aava
ri sangas la bina ina mamareiai.
18 E saxano rabuna ina fepitaian
aava ri toxan a texaasan molava, ri
fegagelai xuvul pa Pol. E saxanofuna
ri kuus, “A mataa vungut aanabeˈ i
taxa kuus panaso?” E xasanofuna
ri kuus, “Nane taxa ferawai pana
saxano piran patak paaliu.” Ri kuus
malaan senaso na Pol taxa ferawai
pa Yesus e a to faˈulaian sina. 19 E
mui ri xel lisan na Pol xe la bina ina
faxuvulan aava ri xalie pa Erapagas
e pave ri xuuse, “Maam buk texaas
sena fepitaian faˈui siim. 20 Nano, no
taxa ferawai pana maana mo patak
e maam vubuk texaas sena.” 21 A mu
rabuna ti Etens e mu topen aava ri
taagul pave, vulai ri buk irimai xena
fetalisan a maana lalamonan faˈui.
22 Na Pol a tigina la palou ina
bina ina faxuvulan aave e a kuus,
“Rabuna ti Etens! Ne texaas o mi suai
sena mu piran lana maana vilaana
xapiak simi. 23 Senaso layaan ne san-
gas xolai la bina simi, ne xalum a nu
bina mi taxa lo lotu lana e ne tingin
vaxa a nobina saxa pana xakalayan
aanabeˈ: “Xe Sina Piran Aava Maam
Vungut Sena”. E voxo a so ta mo
mi taxa lotu xe sina lana vungutan
simi, a mo aave ne taa xuus fatexaas
nami pana. 24 A Piran aava vesan
a xavala e maana mo lana, nane ve
a Memai ina xunavata e xavala. E
nane pife taagul lana lifu lotu aava
rabuna ri vesane. 25 Piau ta mo nane
vubuxane aava faisok sina mataa
mon a fexaxaas sena tavaie pana
senaso nane sang mon fuuna tavai
a mu rabuna xapiak pana toyan e
reref e a maana mo xapiak. 26 Nane
vesan a mataa saxa e maana rabuna
xapiak ri savat sena. E nane xa tavai
nari pana nobina siri. Lumua nane
lamon sena tangpat e fataxapiak ina
rabuna e maana fafalas ina nobina
ri taa taagul lana. 27 E nane vil
malaane talo ri taa seng ta salan xe
sina e naak ri taa tingine senaso a
Piran pife lasuun paaliu setaara. 28 A
saxa fo kuus, “Pana gutan sina Piran
taara taagul e sangas e siak a reref”
e saxano rabuna pana texaasan ti la
palou imi, ri kuus malaan: “Nemaam
sait maam rafulak sina.”
29 E voxo tamo taara xapiak ve
taara mu rafulak sina Piran, taara
taa pife lamon o a Piran a malaan
sena maaradaang pana ‘gol’ o ‘silva’
o faat aava mataa fo vesane pana
texaasan sina. 30 Lumua, layaan a
mu rabuna ri vungut sena vilaana
sina, a Piran a pife fakasanam nari,

taasaxa naboxo, nane fasei a mu rabuna xapiak lana mu bina o ri taa puk tapai sena vilaana saat siri.
31 Senaso nane fo lamon faati sena yaan layaan a mataa aava nane fo fatie, i taa tiis a mu rabuna xapiak pana roxoyan. Nane fo faxalit a mu rabuna xapiak pana layaan nane fatatoi fa'uli a mataa aave ti la maatan."
32 Layaan na Pol a ferawai pana to fa'ulaian ti la maatan, saxano rabuna ri suaxane taasaxa saxanofuna ri kuus, "Maam vubuk langai fulan a ferawaian siim pana mo aanabe'."
33 E voxo na Pol a ta'ulan a faxuvulan aave.
34 E saxanu tuvaat aava ri buk waan xuvul pa Pol, ri namkai. La palou iri a saxa mataa, isina na Dionisus aava saxa ti lana Erapagas e saxa tefin, a isina na Damaris, re waan e saxanofuna sait.

18

A Tangpat Ina Lotu Aava Ri Xalie Pana Kristian

1 Lamina, na Pol a ta'ulan na Etens e a falet xe Korin.
2 E pave nane suai sena saxa Juda ti Pontus, isina na Akwila. Nane savat ti Itali xuvul pa naasana, na Prisila, senaso a memai king Klodias a fasei a mu Juda o ri taa ta'ulan na Rom. Na Pol fe xalum nare
3 e nane taagul e faisok xuvul pare senaso nane fuuna faisok pana vapak ina tiir xena vesanaana lifu, malaan sere.
4 E la Yaan saxa saxa ina Fangaafusan, nane laak lana lifu ina faxuvulan e ferawai pana texaasan rao i taa famasam nari mu Juda e mu Griik sait se Yesus.
5 Layaan na Sailas nare Timoti re savat ti Mesidonia, na Pol a kuusan fasavat vulan a Lagasai Roxo e a xuus fatexaas a mu Juda o na Yesus ve a Mataa Failai sina Piran.
6 Taasaxa layaan a mu Juda ri tisuie e ferawai fasaat sena, nane saf tapin a pof ti lana marapi sina xena fakalimaan votan nari e a xuus nari, "Tamo mi taa milung sena Piran, a mo simi mon. Nenia, ne fo fataxapin faroxoi a faisok siak semi. Naboxo ne taa paan xe siri aava ri pife Juda."
7 E mui na Pol a ta'ulan a lifu ina faxuvulan e falet xe la lifu latana, a lifu si Taitus Justus, a saxa aava fuuna lotu xe sina Piran.
8 Na Krispas aava paamua ina lifu ina faxuvulan, nane e a matafetama xapiak sina, ri namkai sena Piran. E maana mu Korin sait aava ri langai si Pol, ri namkai e ri fasufan.
9 Saxa vung a Memai a ferawai xe si Pol lana mifan e a kuus, "Muta mataut, taasaxa no lo ferawai, muta matakasam
10 senaso ne taxa waan xuvul pama. Piau ta mataa i taa falou nano xena famasak nano. A toxan a rabuna xaves lana bina aanabe', ri rabuna siak."
11 E voxo na Pol a waan pave pana mariaas saxa e xavil xena fapitiaan nari pana Ferawaian sina Piran.

A Mu Xaiyaas Si Pol Ri Tiise

12 Layaan na Galio, a mataa ti Rom, i taxa paamua pe Griik, a mu Juda ri faxuvul e ri yot lisan na Pol xe lana lifu ina tiisan
13 e ri kuus, "A mataa aanabe' i taxa fepitaa o a mu rabuna ri taa lotu xe sina Piran pana vilaana aava ri pife waan lana vuputkai sitaara."
14 Na Pol i taxa rao i tangpat pana ferawaian e na Galio moxo a xuus a mu Juda, "Langaiau nami mu Juda, tamo mi taxa fefinaas senaso a mataa aanabe' fo mo milung o fo vil a mo mosaat, lavaxa ne taa langai nami.
15 Taasaxa tamo mi buk fegagelai pana mu vapaling e mu isin e maana vuputkai simi, lavaxa nami xa, mi taa faxaradaxe. Ne taa pife tiis nami pana."
16 E voxo nane feng tapin nari ti lana lifu ina tiisan.
17 E mui ri yot fatateak na Sostenis, a saxa paamua ina lifu ina faxuvulan e ri saaxane la matana lifu ina tiisan. Taasaxa na Galio a lamon fepalau mon sena.

Na Pol A Ulaa Fulaa Xe Pe Antiaak

18 E lamina waanan sina pe Korin pana xasa valayaan, na Pol a ta'ulan a mu fetinan e sangas xe paa Sensaria e xawas xuluna xaati xe pe Siria. Na Prisila nare Akwila re falet xuvul pana. Paamuina faletan sina ti

Sensaria nane sapiit a fui sina xena fakalimaan a kuus fanaian sina xe sina Piran. 19 Rutul savat pe Efasis e na Pol a ta'ulan na Prisila nare Akwila pave. Nane laak lana lifu ina faxuvulan e a ferawai xuvul pana mu Juda pave. 20 E layaan ri fine o i taa waan xuvul pari, nane pife turoxo pana. 21 Taasaxa layaan a ta'ulan nari nane kuus fanai malaan, "Tamo a Piran i taa kuus turoxo pana ne taa ulaamaan." E mui nane xawas xuluna xaati e ta'ulan na Efasis. 22 Layaan nane ung pe Sesaria, nane laak xe paa laa'ui Jerusalem e fe luxurau siri aava ri namkai e mui a sivi xe puaa Antiaak. 23 E lamina waanan sina pe Antiaak, na Pol a guun ti pave e a falet xolai la ro bina Galesia e Fridia xena fatateak a namkaian sina mu rabuna pave. Pevoxo.

Na Apolas A Ferawai Pana Gutan Pe Efasis E Korin

24 Lavaxa, a saxa Juda ti Aleksandria, isina na Apolas, a savat pe Efasis. Nane a mataa ina ferawai faroxo aava texaas fatak sena Ferawaian sina Piran. 25 Ri fo fapitie pana vilaana sina Memai e nane xo a ferawai faagut e a ferawai fatak se Yesus. Taasaxa nane texaas se Jon e a vilaana ina fasufan sina mon. 26 Nane tangpat pana ferawai faagut la lifu ina faxuvulan. Layaan na Prisila nare Akwila re langaie re xele xe la lifu sire e re xuus famatavase pana vilaana sina Piran talo i taa masam faroxo sena. 27 E mui layaan na Apolas rao i paan xe Griik a mu rabuna aava ri namkai, ri kuus turoxo pana e ri xalei a lagasai xe sina mu rabuna aava ri namkai pave rao ri taa suai sena. Layaan nane savat pave nane xavang nari aava ri namkai lapaana xakaavangan xatam sina Piran. 28 Senaso nane fuuna ferawai fatak, a ferawaian sina a xasliu a ferawaian sina mu Juda layaan ri fetok la palou ina mu rabuna. E nane faxalit tuunei nari ti lana Ferawaian sina Piran o na Yesus ve a Mataa Failai.

19

A Vovau Xaradak A Sivi Xuluna Mu Rabuna Aava Ri Namkai Pe Efasis

1 Layaan na Apolas taxa waan pe Korin, na Pol a falet e fe savat pe Efasis. E pave nane tingin saxano rabuna aava ri namkai 2 e fin nari, "A Vovau Xaradak fo sivi xulumi layaan mi namkai, bo?"

E ri suie, "Piau, maam pife texaas sena Vovau Xaradak." 3 E na Pol a fiai, "Mi langai a fepitaian sise' e mi fasufan?"

E ri kuus, "A fepitaian si Jon e a fasufan sina." 4 E na Pol a kuus, "A fasufan si Jon ve xena kuusan fasavataana maana vilaana saat sina rabuna e nane xuus a rabuna ti Israel o ri taa namkai sena saxa aava i taa savat lamina, a saxa aanabe' ve na Yesus." 5 Layaan ri langaie ri namkai se Memai Yesus e ri fasufan lana isina. 6 Layaan na Pol a timin a mana xuluri, a Vovau Xaradak a sivimaan xuluri e ri ferawai lana maana pok bina patak e vaxa ri kuus fatuxai. 7 Faasilak a rabuna sangafilu saxa pana taragua ri waan la yaan aave.

Na Pol A Faisok Pe Efasis Pana Mariaas Taragua

8 E na Pol a laak lana lifu ina faxuvulan e fepitaa pave pana fulun talatul. Nane ferawai famatavas se Yesus e pana fatataganan sina Piran. 9 Taasaxa saxano rabuna ri langai pesalai e ri bai namkai sena e ri ferawai fasaat paaliu pana salan si Memai la matana rabuna. E voxo na Pol a ta'ulan nari. Nane xuvul pana mu rabuna aava ri usie, ri fe faxuvul la lifu ina fepitaian si Tiranus e la yaan saxa saxa ri fuuna ferawai faxuvul pave. 10 La fena mariaas taragua ri vil malaane e voxo a Ferawaian sina Piran a falet fepatok xe la nu bina xapiak pe Esia e a mu rabuna pave, a mu Juda e nari mu Griik, ri langai sena.

11 Pana gutan sina Piran na Pol a vil a maana mo fa'ipul malaan: 12 a maana marapi modak aava na Pol a tawe, ri lisan nari xe sina mu rabuna

aava ri giis. E layaan nari, ri tawe, a giisan siri o a vovau saat siri, ri malit.

A Saxano Juda Ri Gei Tapin Tarei A Vovau Saat

13 A toxan a saxano Juda aava ri falet xolai xena gei tapin a mu vovau saat sina rabuna e rao ri tafang tareie lapaana isi Memai Yesus. Ri kuus, “Lana isi Yesus aava na Pol a kuusan fasavate, ne fasei nano o no taa taˈulane.” 14 A mu rafulak tomexaan pisiguak sina saxa memai priis, a isina na Siva, ri fuuna vil malaane. 15 Saxa yaan a vovau saat a sui nari, “Na Yesus, ne texaas sena e ne texaas se Pol, taasaxa nami ve naseˈ?” 16 E bak a mataa pana vovau saat aave a falou nari pana gutan molava e faˈonam nari e sip faagutan nari e voxo ri sinuf pana tari a xavuul e ria.

17 Layaan a mu Juda e mu Griik sait aava ri taagul pe Efasis, ri langai sena, nari xapiak, ri mataut e ri suai faagut pana isi Memai Yesus. 18 A maana rabuna aava ri namkai, ri maa savat xo e ri kuusan fasavat a maana vilaana saat siri. 19 E a maana rabuna aava ri fuuna neng, ri siak lisan a maana lagasai ina neng siri e ri timin faxuvule la matana rabuna e ri farame. E voxo a mamareiai ina mu lagasai aanabeˈ a xakatan ina faasilak K10,000,000. 20 Sena vilaana aanabeˈ a Ferawaian sina Piran a falet fepatok e fegut paaliu. 21 Lamina yaan a mo aanabeˈ savat, na Pol a lamon o i taa sangas falet pe Mesidonia e Griik xena ulaa xe Jerusalem. E nane kuus, “Lamina waanan siak pave ne taa falet xe pe Rom sait.” 22 Nane feng a rovaat aava re xavange, na Timoti nare Eraastus, xe Mesidonia e nane waan famodak fulaa pe la nobina lava, Esia.

Pe Efasis A Mu Rabuna Vavesai Pana ‘Silva’, Ri Femarala Se Pol

23 La fena yaan aanabeˈ a toxan a lagafan molava a savat sena parabuna lana lotu ri xalian pana “Salan sina Memai”. 24 Saxa mataa ina vavesai pana ‘silva’, isina na Demitrius, nane fuuna vesan a xaxaalua ina lifu lotu sina saxa piran tefin siri, isina na Artemis. A faisok aanabeˈ fuuna lisan a faat xaves xe sina mu rabuna faisok sina. 25 E voxo nane xel faxuvul a mu rabuna ina vavesai aava ri vil a faisok malaan sena e a xuus nari, “Nami mu rabuna, mi texaas o a faat sitaara a savat pana faisok aanabeˈ. 26 Mi kaalum e mi langai sena faisok si Pol. Nane kuus o a piran aava rabuna ri vesane, pife piran tuuna. E a rabuna ti Efasis e ti la xasano bina pe Esia ri langaie. 27 E faisok sitaara naak i taa savat palau e i taa piau ta isin roxo. E vaxa a lifu lotu sina piran tefin lava, na Artemis, i taa savat palau sait e a piran tefin naang aava rabuna pe la nu bina pe Esia e pe la mu bina xapiak la xavala sait ri lotu xe sina, a isina xo i taa kawaasanan.”

28 Layaan ri langai a mo aanabeˈ ri femarala faagut e ri xukulai, “Na Artemis sang mon sitaara mu Efasis a pemamolava.” 29 Faasilak, a mu rabuna pe la bina ri felagafai pana. E ri yot na Gaius e na Eristukus, a rovaat ti Mesidonia aava re sangas xuvul pa Pol e nari xapiak, ri fala fataapus xe la bina ina faxuvulan. 30 Na Pol a vubuk o i taa tigina la matana rabuna xena ferawai taasaxa mu rabuna aava ri namkai, ri ti votane. 31 E vaxa saxano paamua ina bina, mu fesing si Pol, ri lisan a lagasai xe sina e ri nung faagutane o i muta savat pave la bina ina faxuvulan.

32 A rabuna lana faxuvulan aave ri fevungutai: saxano rabuna ri kuus pana saxano mo e xasanofuna ri kuusan saa xasano mo. E maana rabuna xaves, ri pife texaas senaso ri fo faxuvul pave. 33 A mu Juda ri sagen na Aleksanda xe la nori malaan sena paamua siri e saxanofuna ti la palou ina malila ri xukulai pana fefasaian. E mui nane talangai xe sina malila xena vil fakasam nari talo i taa gel votai sena so ta mo fo savat. 34 Taasaxa layaan a malila, ri texaas o nane vaxa saxa Juda, ri fexukulai faxu-

vul pana awa taragua: “Na Artemis sang mon sitaara mu Efasis a pemamolava!”
35 Layaan saxa paamua lava ina bina a vil fakasam nari nane kuus, “Nami mu rabuna ti Efasis, mu rabuna pe la mu bina xapiak ri texaas o mu rabuna ti Efasis ri fuuna faxatang a lifu lotu si Artemis lava e vaxa a xaxaalua ina aava sivimaan ti laa'ui la xunavata, bo? 36 Lavaxa, piau ta rabuna ri taa kuus o a bitan. E voxo mi taa waan kasam e mi muta bilai malaan sena lamavaang. 37 Mi fo lisanmaan a rovaat aanabe' taasaxa re pife fenau lana lifu lotu o ferawai fasaat sena piran tefin sitaara. 38 Tamo na Demitrius e mu rabuna faisok sina xo ri vubuk tiis ta saxa mataa, a mu lifu ina tiisan ri talakas e mu paamua ina tiisan ri taxa waan. E voxo nari xo, ri taa fe gel tifie pave. 39 Tamo mi buk ferawai pan' ta saxa mo, mi taa kuusan fasavate lana saxa faxuvulan tuuna pe la bina. 40 E naak netaara xo taara taa tiisan sena maana mo aava savat tanin. E tamo ri taa tiis netaara taara taa pi ta fufuna vilaana sitaara. E taara taa gel malaafaa?” 41 E lamina ferawaian sina nane feng tapin nari.

20

A Sangasan Fulaa Si Pol Xe Mesidonia E Griik

1 Lamina lagafan aanabe' na Pol a xel faxuvul a mu rabuna aava ri namkai e fagut nari. E mui nane ta'ulan nari e falet xe Mesidonia. 2 Nane falet xolai la mu bina pave e a fagut nari aava ri namkai pana ferawaian sina e mui nane fe savat pe Griik. 3 Pave nane waan pana fulun talatul. E mui nane tamasiak rao i taa xawas xuluna xaati xena falet xe Siria. Taasaxa nane texaas o a mu Juda ri fexuus kasam xena punuxaana e voxo nane ulaa fulaa xe Mesidonia. 4 Na Sopataa, a lak si Piras ti Beria, na Eristukus e na Sekundas ti Tesalonaika, na Gaius ti Daabe e na Timoti e a rovaat ti Esia, na Tisikas e na Trofimas, nari xapiak, ri vubuk rao ri taa falet xuvul pa Pol. 5 Ri falet paamuin nemaam e ri waan bang nemaam pe Troas. 6 E nemaam, maam xawas xuluna xaati pe Filipai lamina Fenamo ina Bret Aava Piau Ta Yiis. E lamina yaan pama, maam faxuvul xuvul pari pe Troas. Maam taagul pave pana mu yaan pisiguak.

Na Yutikas A To Fa'ulaa Ti La Maatan Pe Troas

7 Lavung, la yaan mata ina ‘wiik’ maam faxuvul xena femiraaxan a matafanganai sina Memai. E senaso na Pol a vubuk rao i taa paan a yaan mui nane fapiti a mu rabuna. A ferawai paan, paan, paan xe la xunavung. 8 Maam waan laa'ui la lifu e a toxan a mu laam xaves pave. 9 A saxa lak fa'ui, isina na Yutikas, a nai la matana lifu e nane fematef. Nane matef maat e poxo ti la matana lifu aave xe lapia. Ri siaxe pana fo maat. 10 Taasaxa na Pol a sivi xe lapia e mati xuluna lak e fakaliuane pana mana. E nane kuus, “Muta mataut, i taxa to.” E nane feroxo fulaa. 11 E mui ri laak laa'ui fulaa e ri viak a bret e ri ngane. E na Pol a ferawai xuvul pari fefexaxaas a paanen lolof e bak a ta'ulan nari. 12 E a mu rabuna ri lisan a lak fa'ui aava to fa'ulaa xe la lifu sina e ri faamamaas pana.

Maam Xawas Xe Miletus

13 E mui maam xawas xuluna xaati e maam falet xe Aasos e pave na Pol taa xawas xuluna xaati xuvul pamaam. Maam vil malaane senaso na Pol rao i taa sangas xe pave. 14 E layaan maam fesuai pe Aasos, nane xawas e nemaam xapiak, maam falet xe Mitalin. 15 A yaan mui maam ta'ulan a bina pave e maam savat faasilak xe Kios. E a yaan mui lamina maam savat pe Samos. La fatalafaataana yaan maam ung pe Miletus. 16 Na Pol a lamon o maam taa liu et na Efasis senaso nane bai maam taa waan pe Esia pana yaan xaves. Nane vubuk faagut o maam taa falet fataapus talo maam fexaxaas sena savat pe Jerusalem la Yaan ina Pentakos.

A Ferawaian Favapaanan Si Pol Xe Sina Mu Matalava Ti Efasis

17 Maam waan pe Miletus e na Pol
a lisan a lagasai xe pe Efasis rao
a mu matalava ina tinoxolan ri taa
faxuvul xuvul pana. 18-19 E layaan ri
savat sina nane xuus nari, “Nami, mi
texaas sena vilaana siak layaan ne
waan xuvul pami. Ti la yaan mata
layaan ne savat pe Esia fefexaxaas
naboxo ne mo sisiak sina Memai
pana vilaana ina lamon fasivi nenia
xa e pana taangiisan. E mi texaas
o naapalaan a mu Juda ri fasavat a
lagafan e maasaxan xulok, ne sisiak
vulai. 20 E vaxa mi texaas o ne pife
faatasu sena kuusan fasavat a so ta
mo i taa xavang nami e ne fapiti
nami la matana rabuna e lana lifu
saxa saxa simi. 21 Ne xuus faagutan
a mu Juda e mu Griik xapiak o ri
taa puk tapin a vilaana saat siri
pana mimilisaatan xe sina Piran e ri
taa namkai sena Memai simaam, na
Yesus.
22 A Vovau Xaradak a fengau xe
Jerusalem e naboxo ne taxa falet.
Taasaxa ne pife texaas sena so ta
mo i taa savat sega pave. 23 Ne
texaas o lana nobina saxa saxa, a
Vovau Xaradak fo xuus fatexaasau o
a yaan ina matafanan e vipisan ri
taa savat siak. 24 Taasaxa ne pife
muluk a toyan siak, ne vubuk mon
o ne taa fataxapin a faisok siak aava
Memai Yesus a tavaiau pana, a faisok
ina ferawai xakaavang sena Lagasai
Roxo ina xakaavangan xatam sina
Piran.
25 E ne fo falet xolai la palou imi
xena fapiti nami pana fatataganan
sina Piran. E naboxo ne texaas o
piau ta mataa ti la palou imi i taa
xalum fulanau. 26 E voxo tanin, ne
xuus nami o tamo a mataa i taa
pife kaaxup, lavaxa pife sena faisok
siak. 27 Senaso ne fo xuus nami
pana vubuxanan e lamonan xapiak
sina Piran. 28 Faxatang nami e a
malila aava Vovau Xaradak a tavai
nami pana xena faxatangaan nari.
Faxatang faroxoi a mu rabuna sina
Piran aava nane maraane pana ria
ina. 29 Lamina faletan siak ne texaas
o a mu rabuna malaan sena vupung
saat, ri taa savat la palou imi rao ri
taa kawaasan nami, mu rabuna sina
Piran. 30 E vaxa ti la palou imi, sax-
ano rabuna ri taa ferawai bit xena
yuufaana rabuna aava ri namkai,
xe siri. 31 Faxatang! Lamon faˈuli
a mariaas talatul aava ne fo taagul
xuvul pami. A mu yaan xapiak aave
nenia, pana taangiisan, ne pebukan
nami.
32 E naboxo ne timin tuunei nami
lapaana Piran e a lagasai ina xakaa-
vangan xatam sina aava fexaxaas
sena fagutaan nami e tavai nami
aava mi tigina patak xuvul pana Pi-
ran pana maana roxoyan. 33 Ne pife
sei soxot a ‘silva’ o ‘gol’ o marapi
sina mataa. 34 Nami, mi texaas o ne
fo faisok pana maak xena maraan a
maana mo nenia e mu fesing siak,
maam vubuxane. 35 E lana maana
mo ne fo vile ne faxalit nami o taara
taa xavang a mu rabuna marurupak
e taara taa lamon faˈuli a ferawaian
si Yesus layaan a kuus, ‘A mataa aava
tatavai pana maana mo i taa toxan
a faamamaasan molava sena saxa
aava saxam a mo.”
36 Layaan na Pol a fataxapin a
ferawaian sina, nari xapiak ri tapiit
turung e ri fenung. 37 E nari xapiak
ri taangiis e ri feyotan na Pol e ri
fengusane. 38 A mo aava famamaxus
paaliuan nari ve a paferawaian sina
o ri taa pife xalum fulane. E voxo ri
falet xuvul pana xe la xaati.

21

A Faletan Xe Jerusalem

1 Maam taˈulan nari pana mimil-
isaatan lava e maam xawas xuluna
xaati e xol fatak xe pe Kos. A yaan
mui maam savat pe Rods e maam
taˈulan a bina pave e savat pe Patara.
2 Pe Patara maam tingin a xaati rao i
falet xe Fonisia e maam xawas xena
falet. 3 Lana faletan simaam maam
xalum na Saipras e maam liue xe pul
e maam fe xol fatak xe Siria. Maam
ung pe Tair e pave ri siak tapin
a maana mo aava waan lana xaati
simaam. 4 Maam tingin a mu rabuna

aava ri namkai e maam waan xuvul pari pana yaan pisiguak. A Vovau Xaradak a ferawai xe siri e ri xuus na Pol o i muta falet xe Jerusalem.
5 Taasaxa layaan a mu yaan simaam a taxapus et, maam ta'ulan nari e falet fulaa. A mu rabuna si Yesus nari lutefin e mu rafulak siri sait, ri falet xuvul pamaam xe lamalei la bina. E pave la gun maam tapiit turung xena fenung. 6 Maam ferawai fesuai e mui maam xawas xuluna xaati e nari, ri ulaa xe la bina siri.

7 Maam falet fulaa e maam ta'ulan a bina Tair e maam fe ung pe Tolimas. E pave maam fasusui a mu fetinan e maam waan xuvul pari pana yaan saxa. 8 A yaan mui maam ta'ulan nari e fe savat pe Sesaria. E maam waan la lifu sina saxa mataa ina kuusan fasavat a Lagasai Roxo, na Filip. Nane saxa ti la palou ina pisiguak aava ri siak fati nari pe Jerusalem xena xavang a mu yaamut. 9 Nane toxan a lak tefin talafaat aava ri pife tamai lunai e nari, ri fuuna kuus fatuxai.

10 Maam fo mo waan pave pana valayaan layaan a mataa ina kuus fatuxai, isina na Aagabas, a sivimaan ti Judia. 11 A maa savat simaam e siak a yowang si Pol e a pis a mana e kana xa pana e a kuus, “A Vovau Xaradak a kuus, ‘A mu Juda pe Jerusalem ri taa pis a mataa tafuna yowang aanabe' malaan e tavai a mu rabuna aava ri pife Juda pana.”

12 Layaan maam langaie nemaam xapiak maam nung faagutan na Pol o i taa pife laak xe Jerusalem. 13 E na Pol moxo a suie, “Senasou mi taxa taangiis faagut e mi kawaasan a lamonan siak? Ne fo faigotanau naapalaan ri taa pisau e vaxa ne taa maat pe Jerusalem sena isi Memai Yesus.” 14 Layaan i taa pife xul a lamonan sina maam turoxo pana e maam kuus, “A vubuxanan sina Memai i taa savat la matavas.”

15 Maam taagul pave pana valayaan e mui maam tamasiak e maam guun xe Jerusalem. 16 Saxano rabuna ti Sesaria aava ri namkai, ri falet xuvul pamaam e ri lisan nemaam xe la lifu sina saxa mataa ti Saipras, isina na Naason. Nane a mataa aava namkai ti kavai.

Na Pol A Savat Pe Jerusalem

17 Layaan maam savat pe Jerusalem a mu rabuna sina Piran, ri fasusui faagutan nemaam. 18 E a yaan mui nemaam Pol, maam fe tixalum na Jems. A mu matalava ina lotu vaxa ri waan faxuvul pave. 19 E na Pol a fasusui nari e a xuus nari pana maana mo xaves a Piran fo vile la palou ina mu rabuna aava ri pife Juda sena faisok sina.

20 Layaan ri langaie ri kuus faasiroxo xe sina Piran. E mui ri xuus na Pol, “Nano, timaam, no texaas o a maana Juda xaves aava ri namkai, ri usi faagutan a vuputkai sitaara. 21 E ri fo langai o no fo fapiti a mu Juda aava ri taagul la bina sina mu rabuna aava ri pife Juda o ri taa ta'ulan a vuputkai si Moses. E vaxa no xuus nari o ri taa pife putuk a rafulak siri o usi a mu vilaana sina mu Juda. 22 E voxo maam taa vil a so? Tuuna ri taa langai pana savatan siim, 23 e voxo maam vubuk o no taa vil a maana mo aava maam taa xuus nano pana. A toxan a mataa talafaat nabe' e ri fo fakalimaan nari xa xe sina Piran. 24 Falet xuvul pari e vil a vilaana ina xakaamak e maraan a faisok ina xangat a fui siri. Sena vilaana aanabe' a mu rabuna xapiak ri taa texaas o nano fatak xa no usi a vuputkai si Moses e piau ta mo tuuna lana ferawaian sema. 25 E sena mu rabuna aava ri pife Juda e ri namkai, maam fo lisan a lagasai xena xuus nari pana lamonan simaam o ri taa pife ngan a meska aava ri tatavai xe sina mu piran bit pana o ta ria, o ta meska aava fo xiutan e vaxa ri taa pife paruk.”

26 Lavaxa, a yaan mui na Pol xuvul pana nu tuvaat aave, ri vil a vilaana ina xakaamak. E mui nane laak xe la tang lifu lotu xena kuusan a yaan i taa fataxapin a yaan ina xakaamak e ri taa lisan a tatavai siri saxa saxa.

A Mu Xaiyaas Si Pol Rao Ri Punuxe

27 Layaan a yaan pisiguak ina
xakaamak a faasilak ri taxapus, sax-
ano Juda ti Esia ri xalum na Pol
lana tang lifu lotu e ri falalagaf a
malila e voxo ri yot na Pol. 28 E
ri xukulai, “Mi rabuna ti Israel, xa-
vang nemaam! A mataa aanabe'
a falet xolai xena fapiti pengan a
xasanofuna sena mu rabuna ti Israel
e a vuputkai si Moses e a tang lifu
lotu nabe'. E naboxo nane lisan-
maan a saxanofuna aava ri pife Juda
xe lana tang lifu lotu sitaara xena
kawaasan a nobina xaradak!” 29 (Ri
kuus malaan senaso ri fo xalum na
Trofimas ti Efasis pe Jerusalem xuvul
pa Pol e ri lamon o na Pol fo xel
falaxe xe lana tang lifu lotu, taasaxa
piau.)

30 A mu rabuna xapiak pe la bina
ri felagafai e ri falamaan ti la maana
nobina e ri yot na Pol e ri raagane
ti lana tang lifu lotu. E fataapus,
ri xawei a matana yalaxau. 31 E
layaan a malila ri taxa tafang pana
sip punuxaan na Pol, a memai sina
rabuna ina fevisan ti Rom a siak a
lagasai o a mu rabuna pe Jerusalem
rao ri fevis. 32 Fataapus, a memai
aanabe' xuvul pana saxano paamua
e mu rabuna ina fevisan ri fala sivi
xe sina malila. Layaan a rabuna ri
xalum a memai aave e mu rabuna
sina, ri pife sip fulan na Pol. 33 A
memai a filimaan e maa yot na
Pol e fasei nari o ri taa pise pana
‘sein’ taragua. E mui nane fiai o
nane nase' e nane fo vil a so ta
mo? 34 Saxanofuna ri xukulai pana
saxa mo e saxanofuna ri xukulai
pana xasa mo. E a memai a pife
fexaxaas sena siak tuunei a fufuna
xukulaian siri. E voxo nane fasei
a rabuna sina o ri taa lisan falak
na Pol xe lana bina sina rabuna ina
fevisan. 35 Layaan na Pol a savat
la sangas laaxan a maraleian sina
rabuna femolava temasaat e voxo a
mu rabuna ina fevis ri yaas na Pol.
36 E a malila aava ri usi soxote, ri taxa
lo xukulai faagut, “Punuxe!”

Na Pol A Ferawai Xe Sina Malila
Fk 9:1-22; 26:9-18

37 Layaan a mu rabuna ina fevisan
ri buk lisan na Pol xe lana bina
siri nane fin a memai siri, “A fex-
axaas ne taa ferawai xe siim?” E
a memai a xuuse, “No ferawai lana
pok bina Griik, bo? 38 Nano, no saxa
ti Isip aava saxano yaan lumua no
paamuian a rabuna saat 4,000 xe la
xobingil, bo?”

39 E na Pol a suie, “Nenia ve ne saxa
Juda ti Taasus pe Silisia, a fufubina
siak a toxan a isin lava. A fexax-
aas ne taa ferawai xe sina malila?”
40 Layaan a memai a kuus turoxo
pana, na Pol a talangai xe siri talo ri
taa waan kasam. E layaan ri waan
kasam nane ferawai xe siri lana pok
bina Erameik.

22

1 Nane ferawai malaan, “Mu feti-
nan e mu matalava, naboxo langai a
gel votaian siak.” 2 Layaan ri langai
o nane ferawai xe siri lana pok bina
Erameik ri ti kasam paaliu.

E mui na Pol a ferawai fulaa.
3 “Nenia ve ne saxa Juda ti Taasus
pe Silisia taasaxa ne fo molava nabe'
Jerusalem. E na Gameliel a fapiti
faroxoiau pana mu vuputkai sina
butaara e ne usi fatak a Piran malaan
semi nabe'. 4 E vaxa ne fo kawaasan
xapin nari aava ri usi a ‘Salan’ aan-
abe'. Ne yot a mu rabuna tomexaan
e lutefin xapiak e ne tapin falak nari
xe lana lifu ina vipisan. 5 E a memai
priis e mu matalava ri texaas o a
ferawaian siak a tuuna. E vaxa ne
siak a lagasai siri xe sina mu Juda pe
Damaaskas e voxo ne falet xe pave
xena yot lisan a mu rabuna aave
malaan sena mu vipis xe Jerusalem
xena fakasanamaan nari.

Na Pol A Kuusan Fasavat A Yaan Layaan Nane Puk A Lamonan Sina

6 “Faasilak la belo ne fe savat
pe Damaaskas e fataapus a malang
molava piis ti la xunavata a rarapak
fakaliuanau. 7 E ne poxo lapia e ne
langai a ling aava xuusau, ‘Sol, Sol
xenaso no taxa vil penganau?’

8 E ne fiai, ‘Memai nano nase'?’

E nane kuus, ‘Nenia ve na Yesus
ti Nasaret aava no taxa vil pengane.’

9 E mu rabuna aava ri sangas xuvul
paga ri xalum a malang aave taasaxa
ri pife masam a ling aava ferawai xe
siak.
10 E ne fiai, ‘Ne taa vil a so?’
E a Memai a kuus, ‘Tamasiak e no
falet xe Damaaskas e pave no taa
texaas sena maana mo aava Piran a
vubuk o no taa vile.’ 11 E mu fesing
siak ri tawi la maak e ri lisanau xe
Damaaskas senaso a malang rarapak
fo fapiifau.
12 “E pave saxa mataa, isina na
Ananaias, maa xalumau. Nane usi
fatak a mu vuputkai sitaara e mu
Juda pave ri suai sena. 13 Nane tigina
la taak e a kuus, ‘Tiak Sol, kaalum
fulaa!’ E monabeˈ mon ne fexaxaas
sena xalume.
14 “E mui nane xuusau, ‘A Piran
sina mu butaara fo siak fati nano
talo no taa texaas sena vubuxanan
tuuna sina e no taa xalum a Saxa
aava xaradak e no taa langai a fer-
awaian ti la ngusuna fatak. 15 E no
taa kuus xakaavang pana maana mo
aava no fo xalume e langaie xe sina
mu rabuna xapiak. 16 E naboxo no
taxa nai bang a so? Tamasiak e no
taa fasufan e gei tapin a mu vilaana
saat siim lana isi Yesus.’

Na Pol A Kuus O A Piran A Fenge Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda

17 “Ne ulaa xe Jerusalem e layaan
ne taxa fenung pave la tang lifu lotu
ne toxan a xakaaluman. 18 E lana
xakaaluman aanabeˈ a Memai taxa
ferawai xe siak malaan, ‘Fataapus,
taˈulan na Jerusalem, senaso nabeˈ ri
taa pife turoxo pana ferawaian siim,
sega.’
19 “E ne kuus, ‘Memai, a mu rabuna
nabeˈ ri texaas o lumu ne fuuna lo
falet xolai xe lana mu lifu ina fax-
uvulan e ne sip nari e ne pis nari
aava ri namkai sema. 20 E layaan a
ria ina sisiak fatak siim, na Stefan, a
tiuanan, nenia, ne kuus turoxo pana
e ne tigina faasilak xena faxatang a
marapi siri aava ri taxa punuxe.’
21 “E mui a Memai a xuusau, ‘Falet,
ne taa feng nano xe lasuun xe sina
mu rabuna aava ri pife Juda.”

Rao Ri Taa Tiis Na Pol Pana Ferawaian Sina

22 Lavaxa, a malila ri langai si Pol
fefexaxaas a ferawai malaan. E mui
ri xukulai faagut paaliu, “Punuxe,
a xavala taa peraroxo tamo i taa
maat.”
23 Ri taxa xukulai e falep a marapi
siri e ri taxa tapin falak a pof xe
laaˈui 24 e voxo a keptin a kuus faagut
o ri taa lisan falak na Pol xe lana bina
sina rabuna ina fevisan. E nane fasei
nari o ri taa inis na Pol talo ri taa
texaas tuuna sena fufuna maraleian
sina mu rabuna sena. 25 Taasaxa
layaan ri fo pise xena inise, na Pol a
fin a sensurian, “Naak mi taa inis a
saxa ti Rom aava ri pife tiis lunaiane,
bo?” 26 E layaan a sensurian a lan-
gaie, nane fe kuusane xe sina keptin
sina. E a fine, “A so ta mo no taxa
vile, a mataa aapave a saxa tuuna ti
Rom.” 27 E voxo a keptin fe fin na Pol,
“Xuusau, nano, no saxa ti Rom, bo?”
E na Pol a suie, “Aang!”
28 E mui a keptin a kuus, “Nenia,
ne maraan a vepen ina taagulan siak
pana maana faat xaves.” E na Pol
a suie, “Taasaxa, nenia, ne fo siaxe
ti la yaan ina luluuxan siak.” 29 E
nari aava ri vubuk o ri taa fin na Pol
pana maana fiaian xaves, ri taˈulai
fataapus mon. A keptin a mataut
layaan a texaas o nane fo pis na Pol,
saxa tuuna ti Rom.

Na Pol A Savat La Nona Faxuvulan Sina Mu Paamua Ri Xalie Pana Saniidrin

30 A keptin aave a buk texaas sena
so ta mo a mu Juda ri taxa gel tifi na
Pol pana. E voxo a yaan mui nane
mulus na Pol e fasei a mu paamua
priis e mu matalava ina Saniidrin o
ri taa faxuvul. E bak nane siak lisan
na Pol e fatigineie la nori.

23

1 E na Pol a kaalum fatateak xe sina
mu matalava ina Saniidrin e a kuus,
“Mu fetinan, la toyan xapiak siak
ne fo tigina la matana Piran pana
nasaman roxo.” 2 E na Ananaias, a
memai priis, a fasei a rabuna la ta Pol
o ri taa tavaf a yaavana. 3 E na Pol

a xuuse, “Tuuna a Piran i taa tavaf a yaavaam. Nano, no malaan sena mamaat aava kaalum faroxo taasaxa pe lana a maana mo fo miit. No nai pave xena tiisau lapaana vuputkai e nano xa no milung sena layaan no fasei nari o ri taa tavafau.” 4 E a rabuna la ta Pol ri xuuse, “No taxa suaxan pengan a memai priis sina Piran.” 5 E na Pol a kuus, “Mu fetinan, ne pife texaas o nane a memai priis. Ne texaas sena paxakalayan sina Piran aava kuus, ‘No taa pife suaxan pengan a memai priis sina Piran.”

6 E mui na Pol a kaalum xolai e a xalum a saxanofuna ti lana parabuna aava ri xalie pana Sedusi, ri waan pave e vaxa saxanofuna ti lana parabuna aava ri xalie pana Ferasi. E voxo nane kuus falava malaan, “Mu fetinan, nenia ve ne Ferasi e ne lak sina saxa Ferasi. E mi taxa tiisau senaso ne taxa waan bang fatateak a to faˈulaian ti la maatan.” 7 Layaan nane kuus malaan a mu Ferasi e mu Sedusi ri fegagelai e a malila ri lamon fepatok. 8 (A mu Sedusi aave, ri kuus o piau ta to faˈulaian ti la maatan e vaxa piau ta angelo o mu vovau. Taasaxa mu Ferasi ri namkai serutul xapiak.)

9 A xukulaian felava e saxano rabuna ina fepitaa pana vuputkai aava ri Ferasi, ri tigina e ri kuus faagut, “Nemaam, maam lamon o a mataa aanabeˈ a pife vil ta mo mosaat. Naak a angelo o saxa vovau a ferawai xe sina.” 10 E mu Ferasi e mu Sedusi ri fegagelai faagut talo a memai ina fevisan a lamon o ri taa famasak faagutan na Pol pana feyuufan xolane. E voxo nane feng fasivi a rabuna sina xena xel patak na Pol xaseri e lisan falaxe xe lana lifu ina waanan sina rabuna ina fevisan.

11 E a vung mui a Memai Yesus a tigina la ta Pol e a xuuse, “Muta mataut! No fo kuusanau nabeˈ Jerusalem e vaxa no taa vile pe Rom.”

A Mu Juda Ri Fexuus Kasam Pana Punuxaan Na Pol

12 E a paanen mui saxano Juda ri fexuus kasam pana punuxaan na Pol. Ri kuus fanai o ri taa pife fangan o num fefexaxaas a yaan ri punuxe. 13 A rabuna moxaves sena sangafilu talafaat ri kuus fanai faxuvul malaan. 14 E ri fe xuus a mu paamua priis e mu matalava malaan, “Maam fo kuus fanai o maam taa falfaal fefexaxaas maam taa punuk na Pol. 15 E voxo nami e mu Saniidrin, mi taa nung a memai ina fevisan o i taa lisanmaan na Pol xe simi talo mi taa siak a texaasan fulaa sena vilaana saat sina. Taasaxa maam taa punuxe paamuina savatan sina.”

16 Taasaxa a lak tomexaan si vasaa Pol a langai kasam a ferawaian siri. E voxo nane fe laak xe la lifu ina vipisan e a xuus fatexaas na Pol pana. 17 E bak na Pol a xel a saxa sensurian e a kuus, “Lisan a mataa faˈui aanabeˈ xe sina memai siim senaso nane buk xuuse pana saxa mo.”

18 Nane lisan a mataa faˈui aave xe sina memai sina e a kuus, “A mataa vipis, na Pol, a xelau e a finau rao ne taa lisanmaan a mataa faˈui aanabeˈ xe siim senaso nane buk xuus fatexaas nano pana saxa mo.” 19 E a memai a tao a mana mataa faˈui e a xel pataxe talo pi ta mataa i taa langai a ferawaian sire e a fine, “Rao no xuusau pana so?” 20 E a lak a kuus, “A mu paamua sina mu Juda ri turoxo xena fin nano o mafu no taa lisanmaan na Pol xe siri talo ri taa fin fulane pana vilaana saat sina. 21 Taasaxa ri taxa bit. Muta turoxo pana senaso a rabuna sangafilu talafaat ri taxa funai bang xena punuxaana. Ri fo kuus fanai o ri taa falfaal fefexaxaas ri punuxe. E naboxo ri taxa waan bang a susuaa siim.” 22 E a memai a xuuse, “Muta xuus a rabuna o no fo xuusau pana maana mo aanabeˈ.” E nane feng tapin a mataa faˈui aave.

Ri Lisan Na Pol Xe Pe Sesaria

23 E mui a xel a ro sensurian sina e a fasei nare, “Xel faxuvul a rabuna ina fevisan 200 e nari xuvul pana mu rabuna sangafilu pisiguak aava

ri fuuna nai xuluna ‘hos’ e vaxa a mu rabuna ina fevisan pana tol 200 e ne vubuk o mi taa falet xe Sesaria la 9 oklok tanin la vung. 24 E vaxa, siak a nu ‘hos’ talo na Pol i taa falet xuluna e lisan faroxoi na Pol xe si Felik, a Matalava pe Sesaria.” 25 E nane lisan a lagasai malaanabeˡ:

26 Ti Klodias Laisias
Xe si Matalava Roxo, Felik
Paanen Roxo,

27 A mataa aanabeˡ xo, a mu Juda ri fo yote xena punuxaana. Taasaxa ne langai o nane ve a mataa fatak ti Rom e voxo ne savat pave xuvul pana rabuna ina fevisan siak xena fakaxupe xaseri. 28 Ne buk texaas senasou tuuna ri buk punuxe e voxo ne lisane xe sina mu Saniidrin. 29 E ne fo siak a texaasan o a maana gel tifian siri aave ri maana fiaian ina mu vuputkai fatak siri e nane pife vil a mo mosaat talo i taa fakasanaman o punuxan. 30 Layaan a saxa maa xuus fatexaasau pana saxa lamonan ri buk vile sena, fataapus mon ne fenge xe siim. E vaxa ne fasei a mu rabuna aava ri tisuie o ri taa savat xe siim xena xuus fatexaas nano pana fufuna tisuiaan na Pol siri. Nane sang movoxo.

31 E voxo a mu rabuna ina fevisan ri langai e la vung ri xel na Pol e ri lisane xe pe Antipatris xuvul pari. 32 A yaan mui a mu rabuna aava ri nai xuluna ‘hos’ ri falet fulaa xuvul pa Pol e mu rabuna ina fevisan, ri ulaa xe la lifu ina waanan siri. 33 Layaan a rabuna aave pana mu ‘hos’, ri savat pe Sesaria ri fe lisan a lagasai xe si Felik, a matalava ina bina aave e ri kuus, “Naboxo, na Pol taxa waan lapaana faxatangan siim.”

34 Layaan a matalava fo kat xapin a lagasai si Laisias a fin na Pol, “No filimaan ti faa?” Na Pol a suie, “Ti Silisia.” 35 Na Silisia a bina lasuun paaliu e voxo na Felik a xuuse, “Ne taa langai a gel votaian siim layaan a mu rabuna ina tisuiaan nano ri maa savat.” E mui nane fefasaa o ri taa faxatang na Pol lana lifu lava aava na Herot fo vesane.

24

A Mu Juda Ri Gel Tifi Na Pol La Mata Felik

1 A yaan pama fo taxapus e a memai priis, na Ananaias, fe sivi xe pe Sesaria xuvul pana saxano matalava e saxa mataa ina vuputkai, isina na Tertulis. Nari xapiak ri maa savat si Felik xena xuus fatexaase pana mu vilaana saat si Pol.

2 Ri xel fasavat na Pol e mui na Tertulis a tangpat pana ferawaian sina xe si Felik pana gelan siri, “Maam faamamaas pana paamuian siim senaso a tavai nemaam pana maana yaan xaves ina luaian. E pana texaasan siim no puk a maana mo simaam talo a waanan simaam feroxo. A maana mo aanabeˡ a roxo e maam faamamaas pana. 3 Lana mu bina xapiak maam turoxo pana maana vilaana siim e maam kuus faasiroxo xe siim.

4 Taasaxa, maam bai famamaxus nano pana ferawaian simaam e voxo tamo no taa langaiau ne taa ferawai famodak mon.

5 Maam texaas sena mataa aanabeˡ. Nane a mataa saat senaso nane vil falagaf a rabuna la mu bina xapiak. E vaxa, nane ve a saxa paamua sina mu Nasaret, saxa lotu bit. 6 Nane rao i taa vil a saat sena lifu lotu sina mu Juda e voxo maam fo yote. 7 [Maam buk tiise lapaana vilaana simaam taasaxa na Paamua Laisias maa savat e xel fatuaiane xasemaam. 8 E na Laisias a fasei a mu rabuna aava ri tisui na Pol o ri taa savat xe siim.] Tamo no taa fine pana no taa texaas tuuna sena maana gelan maam taxa kuusane.” 9 A mu Juda sait ri kuus o a maana mo aanabeˡ a fatak.

Na Pol Xa A Gel Votan A Vilaana Sina La Mata Felik

10 Na Matalava Felik a talangai xe si Pol talo i taa ferawai saa e na Pol a gel votan a vilaana sina malaan, “Ne texaas o nano, no fo paamuian a rabuna simaam la maana yaan xaves e voxo ne faamamaas pana gel votai la mataam. 11 No fexaxaas sena fin a rabuna xena texaas tuuna o la

yaan sangafilu pana taragua lumua ne laak xe kol Jerusalem xena lotu xe sina Piran. 12 A mu rabuna nabeˈ aava ri tisuiau, layaan ri tinginau, ne pife ti fegagelai panˈ ta mataa, piau. E ne pife fatamasiak a mu rabuna pe la nobina ina fepitaa o ta xasano bina xena maraaxan nari. 13 E naboxo ri pife fexaxaas sena faxalit tuunei a maana mo ri taxa gel tifiau pana. 14 Taasaxa a tuuna, ne nangus a Piran si tamamaam layaan ne usi a Salan aava ri xalie pana lotu bit. Ne namkai sena mu vuputkai xapiak aava na Moses a tavai nemaam pana e maana mo aava mu rabuna ina kuus fatuxai sina Piran ri fo xaleie. 15 E vaxa malaan sena mu rabuna aanabeˈ, ne taxa waan bang fatateak a Piran aava vil fatatoi a mu rabuna roxo e mu rabuna saat ti la maatan. 16 E voxo, ne vil vulan a maana mo xapiak talo a nasaman siak i taa matavas la matana Piran e mu rabuna. 17 Ne pife savat pe Jerusalem la maana mariaas e ne laak xe kol pave xena lisan a tatavai xe sina Piran e mu valagof.

18 “Ne taxa waan lana lifu lotu sina mu Juda sena tatavaian aanabeˈ layaan ri tinginau. Ne fo mo vil a roxo: nenia xa ne fo xakaamak xena usi a vuputkai simaam e piau ta malila xuvul paga e piau ta felingaian. 19 Taasaxa saxano Juda ti Esia, ri waan pave e naak nari sang ri taa savat iau la mataam xena xuus fatexaas nano pana so ta mo ri tisuiau pana. 20 Taasaxa kalak, a mu Juda aanabeˈ ri waan pave layaan ne gel votan a maana mo aanabeˈ la matana Saniidrin. Fin nari pana so ta mo mosaat ne fo vile tamo ri fexaxaas sena xuus tuunei nano pana. 21 Naak a saxa mo mon nabeˈ ne xukulai pana, ‘Ne waan nabeˈ la matana rabuna xena gel votai senaso ne namkai o a mu mamaat ri taa to faˈulaa.”

22 Na Felik fo texaas sena vilaana sina rabuna ina Salan aave, e voxo a fataxapin a tatafangai. Nane kuus, “Layaan na Laisias aava paamua sina rabuna ina fevisan, i taa savat ne taa lamon faati sena tiisaan nano.” 23 Nane fasei a saxa sensurian o i taa faxatang faagutan na Pol taasaxa i taa pife ti votan a mu fesing sina tamo ri maa savat xena xavangaana.

24 Lamina valayaan na Felik nare tefin sina, na Drusila aava saxa Juda, re maa savat. Nane xel na Pol xena langai a ferawaian sina pana namkaian se Yesus Krais. 25 Na Pol a ferawai pana vilaana fatak sina Piran e a faxatangan roxo e pana yaan a Piran i taa tiis a mu rabuna xapiak sena vilaana saat o roxo siri. Na Felik femataut sena ferawaian aanabeˈ e voxo a feng tapine e kuus, “Taxapus, no paan saa. Ne taa xel fulan nano lumui.” 26 Nane vubuk o na Pol i taa nagaye pana faat e voxo a xel faxavesane xena ferawai xuvul pana.

27 Layaan a mariaas taragua fo taxapus na Porsis Festas fe nai la vepen si Felik taasaxa na Felik a vubuk o i taa fafaamamaas a mu Juda e voxo nane taˈulan na Pol la bina ina vipisan.

25

1 Na Festas a savat pe la provins e lamina yaan talatul a laak xe paa Jerusalem ti Sesaria. 2 Pave a mu memai priis e mu matalava sina mu Juda, ri maa savat sina xena gel tifi na Pol. Ri nung na Festas o na Pol i taa filimaan xe paa Jerusalem senaso 3 ri buk rao ri taa punuxe lana sangasan sina. 4 Na Festas a sui nari, “Na Pol taxa waan pe Sesaria e faasilak nenia sang ne taa sivi xe kol. 5 Tamo nane fo vil a mo mosaat feng a saxano paamua simi xuvul paga xe kol Sesaria xena gel tifie.”

6 Na Festas a waan pave Jerusalem pana yaan sangafilu fulaa e mui a sivi xe kol. E a yaan mui nane nai la bina ina tiisan e a fasei nari o ri taa lisanmaan na Pol. 7 Layaan na Pol a savat, a mu Juda ri ti fakaliuane e ri ferawai pana maana mo mosaat na Pol fo vile taasaxa ri pife fexaxaas sena faxalit tuuneie.

8 Na Pol a gel votai seri e kuus, “Ne
pife vil a mo mosaat sena vuputkai
sina mu Juda o sena lifu lotu siri o se
Sisaa.”
9 Na Festas a vubuk o a mu Juda ri
taa suai sena e voxo a fin na Pol, “No
taa laak xe paa Jerusalem e pave no
taa tigina la noga la bina ina tiisan,
bo?”
10 Na Pol a suie, “Ne taxa tigina
naboxo lana bina ina tiisan si Sisaa
e a roxo ne taxa vil malaane. Ne
pife vil a mo mosaat sena mu Juda
e nano, no texaas sena. 11 Tamo
ne fo vupuno pana saxa mo mosaat
lavaxa ne taa punuxan, ne taa pife
faatasu sena. Taasaxa, tamo a mu
gel tifian sina mu Juda aanabeˈ ri pife
tuuna, piau ta mataa a fexaxaas sena
lisanau xe siri. Ne vubuk rao ne taa
paan xe la bina ina tiisan si Sisaa
fatak.”
12 Na Festas a ferawai xuvul pana
mu rabuna ina vuputkai sina e mui
a kuus, “No buk paan xe si Sisaa
lavaxa, no taa paan xe sina.”

Na Festas A Fin Na King Agripa Pa Pol

13 Lamina saxano yaan na King
Agripa nare Beniis, re savat pe
Sesaria xena fasusui na Festas. 14 Re
taxa waan pave a maana yaan xaves
e na Festas a ferawai xuvul pa King
Agripa pa Pol, nane kuus, “Na Felik
a pis a mataa aanabeˈ e i taxa waan
lunai. 15 Layaan ne laak xe paa
Jerusalem, a mu memai priis e mu
matalava sina mu Juda, ri gel tifie e
ri fiai o ri taa punuxe.
16 “Ne xuus nari o a vilaana
simaam mu Rom a malaanabeˈ:
maam taa pife fakasanam a mataa
fefexaxaas i taa tisui nari aava ri
gel tifie e i taa toxan a yaan ina
gel votaian siri. 17 Layaan ri savat
iau nemaam mu matalava, maam
faxuvul e fataapus, a yaan mui, ne
tangpat a tatafangai e ne fasei nari
o a mataa aave i taa savat lanoga.
18 Layaan a mu rabuna aava ri gel
tifie, ri ti ferawai, ri pife ferawai
panˈ ta mo ne lamon o ri taa ferawai
pana. 19 Taasaxa ri marala sena
saxano vuputkai ina lotu siri e sena
saxa mamaat ri xalie pa Yesus aava
na Pol a kuus o a to faˈulaa. 20 Ne
pife texaas sena so ta mo ne taa vile
pana e voxo ne fine tamo i taa laak
xe paa Jerusalem xena tigina la bina
ina tiisan pave. 21 Taasaxa na Pol a
kuus o nane vubuk tigina la bina ina
tiisan si Sisaa fatak. E voxo ne fasei
nari o ri taa yote fefexaxaas ne taa
fenge xe si Sisaa.”
22 E mui na Agripa a xuus na Fes-
tas, “Nenia xa, ne buk langai a mataa
aanabeˈ.”
E na Festas a suie, “Lavaxa, mafu
no taa langaie.”

Na Pol A Ferawai La Mata Agripa

23 A yaan mui na Agripa nare
Beniis re savat la nobina ina ferawai
xuvul pana mu memai sina rabuna
ina fevisan e mu matalava ti la bina.
Na Festas a xel na Pol e ri lisan-
maane. 24 Na Festas a kuus, “King
Agripa e nami xapiak aava mi waan
xuvul pamaam, mi xalum a mataa
aanabeˈ. A mu rabuna Juda xapiak ri
savat la noga sena, nabeˈ pe Sesaria
e paa Jerusalem e ri xukulai faagut
o i taa pife to fulaa. 25 Taasaxa, ne
pife texaas senˈ ta mo mosaat nane fo
vile talo ri taa punuxe. Nane vubuk
o i taa tigina la bina ina tiisan si
Sisaa e voxo ne taa fenge xe sina.
26 Ne taa xalei a lagasai xe si Sisaa
sena taasaxa ne pife texaas sena so
ta mo ne taa xaleie. E voxo ne lisan-
maane talo mi taa xalume e nano
King Agripa, no taa xuus fatexaasau
pana so ta mo ne taa xaleie pana. 27 A
pife roxo ne taa feng a mataa xe si
Sisaa e piau ta mo sena.

26

1 Na Agripa a xuus na Pol, “Lavaxa,
no ferawai saa.” Na Pol a talangai
xe siri e a ferawai malaan: 2-3 “King
Agripa, a mu Juda ri tisuiau pana
maana mo xaves taasaxa nano, no
texaas fatak sena mu vilaana e mu
fegagelaian sina mu Juda. E voxo a
roxo ne taxa tigina la noma xena gel
pana ferawaian siak. Ne fin nano o
no taa nai fananap e langaiau.

4 “A mu Juda ri texaas sega ti lana
yaan ne lak modak fefexaxaas tanin
e ri texaas o ne fuuna usi vulan a mu
fepitaian ina vilaana sina mu Juda.
Ne vil malaane la palou ina rabuna
siak e pe Jerusalem sait. 5 La maana
mariaas xaves ri texaas sega e tamo
ri vubuxane ri fexaxaas sena kuus
xakaavang o nenia, ne usi a vilaana
sina mu Ferasi aava ri usi fatak paal-
iuan a mu vuputkai ina lotu sina
Piran. 6 E naboxo ne taxa waan la-
paana tiisan senaso ne namkai sena
saxa aava Piran fo kuus fanai pana
xe sina mu bumaam. 7 A mu pabung
sangafilu pana taragua simaam ri
taxa waan bang a kuus fanaian aan-
abeˈ layaan ri sisiak fatak xe sina Pi-
ran la maana yaan e vung fefexaxaas
a kuus fanaian aave i taa savat. King
Agripa, sena lamonan aanabeˈ a mu
Juda ri taxa tisuiau. 8 Senasou mi
lamon o a Piran a pife fexaxaas sena
fatato faˈuli a mu mamaat?
9 “Lumua nenia vaxa ne lamon
tuuna o ne taa faisok faagut xena
tisui a isi Yesus ti Nasaret. 10 E
ne vil malaane pe Jerusalem. Pana
turoxoian sina mu memai priis ne
pis a maana rabuna fatak sina Piran.
E ne kuus turoxo pana punuxaan
nari. 11 La maana yaan xaves ne falet
xe la maana lifu ina faxuvulan xena
fakasanam nari. E senaso ne marala
temasaat seri ne falet xe la nu bina
lasuun paaliu vaxa xena famasak
nari.”

Na Pol A Kuusan A Vupuxan Sina Xe Si Yesus

12 “Lana saxa sangasan ne paan
xe Damaaskas lapaana turoxoian
e gutan sina mu memai priis.
13 Faasilak a belo ne taxa sangas
la salan e ne xalum a malang ti
laaˈui, a lang ina a molava sena
ngaas e a fakaliuan nemaam xapiak.
14 Maam poxo xe lapia e ne langai
a ling aava ferawai xe siak lana
pok bina Erameik, a kuus, ‘Sol, Sol,
xenaso no taxa vil penganau? No
famasak nano xa layaan no fevis
malaan sena vio faˈui aava yeis a
yuuf fatateaxe.’ 15 E ne fiai, ‘Nano
Memai, nano naseˈ?’ E a Memai a
suiau, ‘Nenia ve na Yesus aava no
taxa vil pengane. 16 Tamasiak xo e
tigina xuluna kaam. Ne savat xe siim
e ne noxol nano xena yaamut siak.
No taa xuus fatexaas a xasanofuna
pana so ta mo no fo xalume tanin
e pana so ta mo ne taa faxalit nano
pana mui. 17 Ne taa fakaxup nano
sena rabuna siim, mu Juda e sena
mu rabuna aava ri pife Juda. Ne taxa
feng nano xe siri 18 xena famatavas
a lamonan siri talo ri taa taˈulan
a mu faisok ina suk xena vil a mu
faisok ina malang e ri taa taaluugan
a gutan si Setan xena falet xe sina
Piran. E voxo ne taa lamon tapin a
mu vilaana saat siri e ne taa tavai
nari pana vepen siri la palou ina mu
rabuna aava ri namkai sega.’

Na Pol A Kuusan A Faisok Sina

19 “E voxo King Agripa, ne pife
langai pesalai sena kaaluman siak
ti la xunavata. 20 Ne falet xe siri
pe Damaaskas e mui xe siri pe
Jerusalem e pe lana Judia xapiak
e vaxa xe sina mu rabuna aava ri
pife Juda e ne kuus fasavat o ri taa
tapuk sena saatan siri xe sina Piran
e ri taa faxalit tuunei a tapuxan
siri pana faisok roxo. 21 Sena buk
fepitaian aave a mu Juda ri yotau pe
lana saxa nobina ina lifu lotu xena
punuxau. 22 Taasaxa Piran fo mo
xavangau fefexaxaas tanin e voxo
ne tigina nabeˈ xena xuus fatexaas
a mu matalava e mu rabuna palau,
pana. Ne taxa ferawai fatak pana
maana mo aava mu rabuna ina kuus
fatuxai e na Moses sait ri kuus o ri taa
savat. 23 Nari, ri kuus o na Krais i taa
maasak e punuxan e i taa to faˈulaa
ti la mamaat e i taa tigina paamua
la palou ina mu rabuna aava ri to
faˈulaa ti la maatan e voxo nane fex-
axaas sena xuus a mu rabuna Juda
e mu rabuna aava ri pife Juda pana
Lagasai Roxo ina fakaxupaan nari. A
lagasai aanabeˈ malaan sena malang
xe siri.”
24 La fena ferawaian si Pol na Fes-
tas a xukulai, “Nano Pol, no mataa
ngong. A texaasan siim a kawaasan
nano.”

25 Na Pol a suie, “Ne pife ngong,
Matalava Festas, ne taxa ferawai tu-
una pana masaman. 26 Na King
Agripa a texaas sena maana mo aan-
abeˈ e ne fexaxaas sena ferawai fatak
xe sina. Ne lamon tuuna o nane tex-
aas sena senaso a maana mo aanabeˈ
ri pife savat lana suk. 27 King Agripa,
no namkai sena mu rabuna ina kuus
fatuxai, bo? Ne texaas o no namkai
sena.”
28 E mui na Agripa a xuus na Pol,
“Lana yaan modak aanabeˈ no la-
mon o no taa yuuf a lamonan siak
talo ne taa namkai sena, bo?”
29 Na Pol a suie, “Lana yaan modus
o modak ne fenung xe sina Piran o
nano e nami xapiak aava mi langa-
iau tanin, mi taa namkai se Yesus
malaan sega, taasaxa ne bai o mi taa
pisan.”
30 Na King Agripa a tamasiak e
nane xuvul pa matalava Festas, na
Beniis e saxanofuna aava ri nai pave
31 ri taˈulan a bina. E ri ferawai
faxuvul e ri kuus, “A mataa aanabeˈ
pife vil ta saat talo ri taa pise o
punuxe.” 32 Na Agripa a xuus na
Festas, “A mataa aanabeˈ, maam taa
muluse taasaxa nane vubuk rao i taa
falet xe si Sisaa.”

27

Na Pol A Falet Xe Pe Rom Xuluna Xaati

1 Layaan ri lamon faati o so ta
yaan ri taa falet xe pe Itali, ri lisan
na Pol xuvul pana saxano vipis xe
si Julius, saxa mataa ina fevis lana
parabuna ina fevisan aava ri xalie
pana Rabuna Ina Fevisan si Sisaa.
2 Maam fexawas xuluna xaati aava
savat ti pe Adramitium e rao i paan
xe la mu bina xaves pe Esia e maam
falet. Na Eristukus, saxa Mesidonia
ti Tesalonaika, a waan xuvul pa-
maam.
3 A yaan mui maam ung pe Saidan
e na Julius xo, a buk fangaasik na Pol
e a turoxo pana o i taa falet xe sina
mu fesing sina talo ri taa tavaie pana
maana mo nane vubuxane. 4 E mui
maam xawas fulaa e maam falet.
Senaso a reref taxa fiit faagut, maam
falet la xasing ina xurunusa Saipras
aava piau ta reref. 5 Maam falet
fulaa e maam paan liuan na Silisia
e Pemfilia e maam savat pe Maira
lana provins Lisia. 6 Pave saxa xaati
ti Aleksandria taxa waan. Layaan
na Julius a langai o ri taa paan xe
Itali nane faxawas nemaam xuluna.
7 La maana yaan xaves maam pife
falet fataapus e pana faisok molava
maam savat pe Nidas. A reref a
fiit votan a salan simaam e voxo
maam falet la xasing ina xurunusa
Kriit aava piau ta reref e maam
paan liuan na Kep Salmone. 8 Maam
faxaˈusi a gun e maam faisok faagut
xena savat la bina aava ri xalie pana
‘A Soluak ina Luai Roxo’ faasilak a
bina Lasea.
9 Maam fo fataxapin palou xo
a maana yaan xaves lana faletan
simaam e naboxo a yaan ina xaing
molava. A saxa yaan lava sina mu
Juda, a Yaan ina Maraan Xapin a
Faasaalan siri pana Ria ina Sipsip fo
falet xo. E na Pol a fasei nari, 10 “Mi
rabuna, ne texaas o a faletan sitaara
i taa lagaf temasaat, a xaati e maana
mo lana ri taa kawaasanan e vaxa
saxano rabuna ri taa maat.” 11 A
sensurian a langai sina memai ina
xaati e mataa tafuna xaati taasaxa
pife langai si Pol. 12 Senaso a bina
ina ungan aave pife roxo xena waan
lana la yaan ina xaing molava, ri
lamon o ri taa falet fulaa xena savat
xe kol Finiks e ri taa ung pave. A bina
aave pe Kriit e ri taa taagul pave la
mu yaan ina xaing molava.

A Xaing Molava A Savat

13 A maalu modak ti pul a tangpat
pana fiit e mu rabuna ti xuluna xaati
ri lamon o ri taa fasavat xapin a
texaasan siri. E voxo ri yuuf falak a
anka e ri kaliu faasilak a gun pe Kriit.
14 Taasaxa faasilak, a reref molava
temasaat, saxa aava ri xalie pana
“Maatbung” a fiit ti la xurunusa. 15 A
tao fatateak a xaati e ri pife fexaxaas
sena fafalein faroxoie. Ri famalui a
marapi ina xaati xena usiaana reref.
16 Layaan maam falet xe pul la xu-
runusa Koda a reref a pife fiit faagut

e pave maam faisok faagut xena pis faagutan a xaleo aava ri yuufe lamina xaati talo i taa pife tugurum. 17 Ri yuuf falaxe xe xuluna xaati e ri pis fakaliuan a xaati sang pana mu yeis talo i taa pife tugurum. Ri mataut o ri tamaa ung la nonamaat faasilak pe Libia e voxo ri yuuf fadui a anka lava ina xaati talo a reref i taa fafalein nari. 18 A xaing molava i taxa kawaasan lunaian nemaam e a yaan mui ri tapin fasivi a maana mo aava waan xuluna xaati. 19 E a yaan lumui lamina, nari mu rabuna ina faisok xuluna xaati ri tapin fasivi a maana mo ina faisok siri xe la laman.
20 La maana yaan xaves a reref taxa lo fiit faagut e maam pife xalum a ngaas o mu vapara. Maam lamon o nemaam xapiak maam taa maat pe la laman. 21 Pana maana yaan xaves a mu rabuna faisok aave ri pife fangan e mui na Pol a tigina la nori e a kuus, “Mi rabuna, a pife roxo o mi langai pesalai sena fefasaian siak e mi ta'ulan na Kriit. Tamo mi fo langaiau a maana mo simi e a xaati sait ri taa waan faroxo. 22 Taasaxa ne faxaar nami talo mi taa tigina faagut e mi muta mataut. Senaso pi ta saxa ti la palou imi i taa maat, a xaati sang mon i taa tugurum. 23 Lanef la xunavung a Piran aava ne sisiak sina e ne nanguse, a feng a angelo sina xe siak e a xuusau, 24 “Pol, muta mataut. No taa tigina la bina ina tiisan si Sisaa. E a Piran, lana mamaaluxan sina, i taa faxatang faroxoi a mu rabuna aanabe' e ri taa waan faroxo.”
25 E voxo tigina fatateak, muta mataut. Ne texaas tuuna o a maana mo aava angelo fo kuusane ri taa savat la matavas senaso a Piran a ferawai tuuna vulai. 26 Taasaxa reref i taa fa'ung netaara xuluna saxa xurunusa.”

A Tuguruman Sina Xaati

27 A mu vung sangafilu saxa pana talafaat fo falet e a xaing taxa xup lunaian a xaati la laman Edriatik. Faasilak la xunavung a mu rabuna ina faisok xuluna xaati ri lamon o maam taxa ung. 28 E voxo ri fadui a yeis pana faat molava xena texaas sena tuyan sina laman e a fexaxaas sena mita sangafilu talafaat. E mui fadak ri vil fulane e a fexaxaas sena mita sangafilu talatul. 29 Ri mataut o a xaati i tamaa laak xuluna mu faat molava e voxo ri fadui a anka talafaat ti lamina xaati e ri waan bang a paanenan sina bina. 30 E saxano rabuna ina faisok xuluna xaati ri vubuk o ri taa ta'ulan a xaati e voxo ri fadui a xaleo e ri bit o ri taa fadui a xasa anka lanona xaati. 31 Taasaxa na Pol a masam sena vilaana siri e a xuus a sensurian e mu rabuna ina fevisan, “Tamo a mu rabuna ina faisok xuluna xaati aanabe' ri pife waan xuluna xaati nami xapiak mi taa pife savat faroxo la xavala.” 32 E voxo a mu rabuna ina fevisan ri xatip tapin a yeis aava pis fatateak a xaleo.
33 Faasilak la paanen na Pol a faxaar nari talo ri taa fangan e a kuus, “A mu yaan sangafilu saxa pana talafaat fo taxapus xo e mi pife fangan sena matautan simi. 34 Naboxo mi taa fangan xena fagut nami. Pi ta saxa a fui ina i taa malit.” 35 E mui na Pol a siak a saxa nebret e fenung xe sina Piran pana la matari. A viaxe e fangan. 36 Ri fegutai e ri fangan sait. 37 Nemaam mu rabuna 276 maam taxa waan xuluna xaati.
38 Layaan ri fo maasi ri tapin palou a maana kam ina ‘wiit’ la laman talo a xaati i taa pife matafan. 39 A bina xo xidarak saa e mu rabuna ina faisok xuluna xaati ri ngalngolan a bina taasaxa ri xalum a soluak pana gun e ri lamon o naak ri taa falak a xaati xe la nogun aave. 40 E voxo ri patal tapin a yeis ina mu anka pe la laman e vaxa ri mulus tapin a yeis aava pis fatateak a mu fos. E mui ri yuuf falak fa'uli a marapi ina reref la ngusuna xaati talo a reref i taa fiit falak a xaati xe la gun. 41 Taasaxa xaati a pife laak. A ngusuna xaati a pasak fatateak la nonamaat e a xaing a gurum a tena xaati. 42 A mu rabuna ina fevisan rao ri punuk a mu vipis talo ri taa pife sinuf. 43 Taasaxa, a sensurian siri a vubuk o na Pol i taa to e a ti votan a punuxaan

nari. Nane fasei nari aava ri texaas sena ngaas o ri taa lalaas du lana laman paamua xena ngaas laak xe la gun. 44 E mui a xasanofuna ri taa kais usi xuluna wai o xavil ina xaati aava tugurum. E malaanabeˈ nemaam xapiak maam fe savat faroxo la xavala.

28

1 Maam fo ung faroxo e maam fetexaas o a xurunusa pave a isina Malta. 2 A mu rabuna ti la bina aave ri roxo paaliu. A raafui xo a savat e ri sung a fata talo maam taa maari la tana. 3 Na Pol a siak faxuvul a kui e layaan a timine xuluna fata a tiui neng a savat ti la kui sena lagafan ina fata e a yot fatateak a mana. 4 A mu rabuna ti la bina ri xalum a tiui la ma Pol e ri kuus la palou iri, “Naak a mataa aanabeˈ a mataa ina punuk mataa. Nane sinuf ti la laman taasaxa i taa pife sinuf sena fakasanam aanabeˈ.” 5 Taasaxa na Pol a saf tapin a tiui xe lana fata e nane roxo mon. 6 Nari, ri waan bang a maatan sina o a sulan sina tana. Taasaxa, mui layaan ri xalum na Pol i taxa roxo mon ri puk a lamonan siri e ri kuus, “Nane ve a piran.”

7 Faasilak a nobina aave na Publius, a paamua lava ina xurunusa aave, na Malta, a toxan a xavala. Nane fiai tamo maam taa matef pave. E la yaan talatul maam matef e fangan xuvul pana. 8 Na tama Publius a mati la ivin sina pana giisan; a tana lalagaf e a xais. Na Pol a laak xe sina e fe fenung e a timin a mana xuluna e a vil faroxoie.

9 Lamina vil faroxoiaana a mu rabuna aava ri giis ri maa savat si Pol e nane vil faroxoi nari. 10 Ri suai semaam pana maana tatavaian e layaan rao maam falet ri tavai nemaam pana maana mo xapiak xena xavang nemaam lana faletan simaam.

11 A fulun talatul maam waan pe Malta e mui maam xawas fulaa xuluna saxa xaati ti Aleksandria aava toxan a xaxaalua ina piran lua la nona, na Kosta e na Poluks. A xaati aanabeˈ a waan bang pave fefexaxaas a yaan ina xaing molava fetaxapus. 12 Maam fe savat pe la saxa bina Sirakuus e maam waan pave a yaan talatul. 13 Maam taˈulan a bina aave e maam falet fulaa e maa fe savat pe la bina Regium. A yaan mui a maalu a savat ti pul e lana yaan taragua maam fe savat la bina Putioli. 14 Pave, maam tingin a mu rabuna aava ri namkai e ri fin nemaam o maam taa waan xuvul pari pana ‘wiik’ saxa. E mui maam fe savat pe Rom. 15 Pe Rom, a mu rabuna aava ri namkai ri fo langai pana savatan simaam e ri maa fasusui nemaam faasilak la maket si Apius e mu lifu sasaxong talatul. A savatan siri a fagut a lamonan si Pol e a kuus faasiroxo xe sina Piran pari. 16 Layaan maam fo savat pe Rom ri turoxo o na Pol i taa taagul nane sang mon pana saxa mataa ina fevisan xena kaalum votai sena.

17 Lamina yaan talatul na Pol a xel faxuvul a mu paamua sina mu Juda. Ri savat faxuvul e nane xuus nari, “Mu fetinan, naapalaan ne pife bilai fasaat xe sina mu rabuna sitaara o mu vilaana aava mu butaara ri tavai netaara pana, nari pe Jerusalem ri pis a maak e ri lisanau xe sina mu Rom. 18 Nari, ri finau pana fiaian xaves e ri buk mulus tapinau senaso ri texaas o ne pife vil a mo mosaat xena fakasanamau. 19 Layaan a mu Juda ri kuus votane ne fiai o ne taa fe savat si Sisaa. Taasaxa ne piau ta mo xena tisui a mu rabuna siak pana. 20 Sena fufuna mo aanabeˈ ne xel faxuvul nami xena xuus nami o ri pisau pana ‘sein’ aanabeˈ senaso ne namkai sena saxa aava mu Juda ri taxa waan bang fatateaxe.”

21 E nari, ri suie, “Ri pife lisanmaan a lagasai sema ti Judia e pi ta mataa maa savat ti pave xena xuus fatexaas nemaam pama. 22 Taasaxa maam buk langai pana lamonan siim senaso maam texaas o la mu bina xapiak a rabuna ri ferawai fasaat sena parabuna aava ri namkai malaanabeˈ.”

23 Ri lamon pana saxa yaan ina
faxuvulan fulaa e layaan a yaan aave
a savat, maana rabuna xaves ri maa
savat si Pol. Ti la paanen fefex-
axaas la vung nane xuus fatexaas
nari pana fatataganan sina Piran e a
fapiti nari pa Yesus ti lana xakalayan
sina rabuna ina kuus fatuxai e a mu
vuputkai si Moses. 24 Saxano rabuna
ri lamon tuuna pana ferawaian sina
taasaxa xasanofuna piau. 25 Ri pagal
a lamonan siri e ri ferawai fepa-
tok sena e ri tangpat pana ta'ulane
layaan a kuus, “A Vovau Xaradak
a ferawai tuuna xe sina mu bumi
layaan a ferawai malaan la ngusu
Aisaia, saxa mataa ina kuus fatuxai:
26 ‘Falet xe sina rabuna aave e xuus
nari: mi taa langai vulai
taasaxa mi taa pife masam.
Mi taa kaalum vulai e mi taa
pife matavas.
27 Senaso a xunus iri a tateak, ri vil
votan a tangari e ri famatef a
matari.
Tamo a ferawaian aanabe' pife
tuuna,
a matari taa kaalum faroxo,
a tangari taa langai faroxo
e a lamonan siri taa
matavas
e ri taa puk a lamonan siri xe
siak e ne taa vil faroxoi nari.”
28 E na Pol a fataxapin a ferawaian
sina malaan, “E voxo ne vubuk rao
mi taa texaas o a Piran fo lisan a
lagasai ina fakaaxupan sina xe sina
mu rabuna aava ri pife Juda e nari,
ri taa langai! 29 (Lamina ferawaian
aave a mu Juda ri ta'ulane e ri taxa
fegagelai la palou iri.)
30 Pana mariaas taragua na Pol
a taagul lana lifu aava nane xa a
maraane e maana rabuna xaves ri
maa savat sina e na Pol a faamamaas
pana. 31 Nane ferawai pana fatata-
ganan sina Piran e a fepitaa pana
Memai Yesus Krais. Nane ferawai
pana gutan e pi ta mataa a kuus
votane.

Rom
A Si Pol Lagasai Xe Sina Mu Rom
A Ferawaian Paamua

Na Pol a xalei a lagasai aanabeˈ senaso nane vubuk falet xena xalum a mu rabuna pe Rom aava ri namkai. Nane buk waan xuvul pari pana saxanu yaan e mui i taa falet xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo pe Spein. Lana lagasai aanabeˈ na Pol a kuus famatavas paaliu pana Lagasai Roxo se Krais e sena buk vilaana sina rabuna aava ri fuuna usi na Yesus.

Paamua na Pol a fasisi a mu rabuna pe Rom aava ri namkai e a xuus nari o vulai nane fuuna fenung xe sina Piran pari. E mui nane fasavat a fufuna lamonan ina lagasai malaan: “A mataa aava tigina fatak la matana Piran i taa taagul vulai pana namkaian sena Piran.” (1:17) Na Pol a kuus malaan: a rabuna xapiak, naapalaan ri Juda o piau, nari xapiak ri rabuna ina faasaalan. E voxo a Piran i taa muluk nari e i taa siak faˈuli nari. A mataa aava namkai se Yesus Krais, a Piran i taa siak faˈulie e nane i taa savat fesing sina Piran e fetinan xuvul pa Yesus Krais.

Tamo Piran a siak faˈuli a saxa mataa, lavaxa a toyan sina fo savat faˈui. A Piran taxa waan xuvul pana e a Vovau ina Piran a bas la xunus ina. E voxo a faasaalan e maatan piau ta gutan fulaa xena paas faduie e paamuiane. Lana palagasai 5-8 na Pol a ferawai pana malasuf ina vuputkai sina Piran e pana gutan sina Vovau Xaradak la xunus ina rabuna aava ri namkai se Yesus.

La palagasai 9-11 na Pol a kuusan fasavat a saxa lagafan sina. Na Pol fatak xa a mataa Juda, nari aava lokavai mupiis a Piran fo siak fati nari xena rabuna fatak sina. Taasaxa mu matalava Juda xaves ri ti taaluugan na Yesus. A rabuna xaves aava ri pife Juda, ri fo savat fefeng si Yesus taasaxa mu Juda piau. Na Pol a kuus o a fufuna vaxa sina mu Juda. Ri pife xalum taraxali a mo molava aava Piran rao i vile xe siri. Taasaxa na Pol a lamon o muibak a mu rabuna Juda vaxa ri taa laak lana pabung si Yesus.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a ferawai pana so ta vilaana a mu rabuna aava ri namkai, ri taa usie. Nane ferawai faaxaves pana vilaana ina vubuxan xasingitaana xasanofuna. Nane ferawai vaxa pana vilaana ina vesan a faisok sina Piran e vilaana ina taagul lapaana mu paamua e vilaana ina xavang a xasanofuna.

A Fasisian

1 Nenia, na Pol: ne saxa yaasok si
Krais Yesus e a Piran a xelau xena sa-
vat yaamut sina e fati pataxau xena
kuusan fasavat a Lagasai Roxo sina.
2 Lokavai mupiis lana Xakalayan
Taap, a Piran a kuus fanai pana
Lagasai Roxo se Natuna, la ngusuna
mu rabuna ina kuus fatuxai. 3 Nane
ve, lana vipin matatuuna sina, a bu
Devit aava ‘king’ lava sina mu Juda.
4 Nane taagul nabeˈ la xavala e a
Vovau Xaradak a faxaalit pana gutan
o nane ve a Natuna Piran layaan a
fatatoi faˈulie ti la mamaat: nane ve
na Yesus Krais aava Memai sitaara.
5 Sena gutan sina e lapaana isina,
maam saxam a xakaavangan xatam
e a ngavuk ina yaamut xena xel
patak a mu rabuna aava ri pife Juda
talo ri taa langai a Lagasai Roxo xena
usiaan na Yesus. 6 E nami pe Rom,
a Piran a xel nami vaxa xena waan
xuvul pa Yesus Krais.
7 Lavaxa, nenia, ne taxa xalei a la-
gasai aanabeˈ xe simi mu Rom aava
Piran a vubuxan xasingit nami e xel
nami xena rabuna fatak sina.
Ne vubuk rao a Piran Tamataara
e na Memai Yesus Krais re taa tavai
nami pana xakaavangan xatam e lu-
aian.

Na Pol A Vubuk Faagut Rao I Taa Fe Xalum A Mu Rom

8 Paamua, ne kuus faasiroxo xe
sina Piran lapaana isi Yesus Krais
pami xapiak senaso ne langai a
rabuna la mu bina ri taxa ferawai

pana namkaian simi. 9 Langaiau, ne sisiak lapaana Piran pana gutan xapiak siak layaan ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Natuna. E nane xa i taa kuus xakaavang o ne fuuna lamon vulan nami lana fenungan siak. 10 E la maana yaan xapiak, ne nung faagutane o i taa kas a salan talo ne fexaxaas sena savat simi.
11 Ne vubuk marasaxa rao taara taa irimai talo ne fexaxaas sena tavai nami pana saxa tatavai sina Piran xena fagut nami e voxo mi taa usi fatak a vilaana si Yesus. 12 A malasuf ina ferawaian siak a malaanabeˈ: taara taa fexavongan netaara pana usiaana vilaana si Yesus. Aang, mi taa faamamaas layaan mi kaalum o ne taxa usi na Krais e nenia vaxa ne taa faamamaas layaan ne xalum a vilaana simi. 13 Taasaxa mu fetinan, ne vubuk o mi taa texaas o a maana yaan xaves ne lamon rao ne taa fe savat simi (taasaxa ne tivotanan fefexaxaas naboxo) talo saxanofuna ri taa xaveak namkai e saxanofuna imi, mi taa fepalak lana namkaian simi. A maana mo malaanabeˈ fo savat la palou ina xasanofuna aava ri pife Juda sena faisok siak.
14 Senaso a Piran fo kas a lamonan siak pana Lagasai Roxo aanabeˈ, ne toxan a faisok lava naboxo xena kuusane xe sina mu rabuna xapiak aava ri pife Juda: a mu Griik e mu topen sait; a mu rabuna pana texaasan e nari aava ri piau ta texaasan. 15 Nabeˈ a fufuna vubuxanan tateak siak xena xuus fatexaas nami pe Rom vaxa pana Lagasai Roxo se Yesus.

A Mataa Taa Tigina Fatak La Matana Piran Sena Namkaian Mon

16 Ne pife mangil, ne faamamaas paaliu layaan ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Krais. Senaso a lagasai aanabeˈ a toxan a gutan sina Piran xena fakaxup a mu rabuna aava ri namkai sena. Nemaam mu Juda, maam langai paamuine e naboxo nami aava mi pife Juda, nami sait, mi fo langaie. 17 Ne taa ferawai fulaa: lana Lagasai Roxo aanabeˈ a Piran a faxalit netaara pana malaafaa i taa vil faroxoi a mu rabuna la matana. Lokavai mupiis nane vil malaane e tanin sait a fexaxaas. Vulai nane fakaxup a rabuna senaso ri namkai sena. Taara texaas sena tuunayan ina senaso a mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kala pana lana Xakalayan Taap. Ri kuus, “A mataa aava tigina fatak la matana Piran i taa taagul vulai pana namkaian sena Piran.”

A Mu Rabuna Xapiak Ri Vupuno La Matana Piran

18 Naboxo ne buk xuus nami o a Piran a marala faagut pana mu rabuna. E nane taa fakasanam a mu rabuna aava ri vil vulan a vilaana saat: ri pife suai faagut sena Piran e ri bilai fasaat xe sina xasanofuna. Layaan ri vil a vilaana saat malaan ri taxa tivotan a tuunayan sina Piran talo xasanofuna ri taa pife namkai sena. 19 A mo roxo layaan a Piran a fakasanam a buk rabuna aava ri bilai malaan. Senaso nane fo famatavas a salan talo ri taa texaas sena. 20 A salan aave a malaanabeˈ: ti lana tangpat layaan a Piran a vesan a maana mo xapiak, a mu rabuna ri fexaxaas sena texaas sena. E vaxa ri fexaxaas sena masam faroxoi a gutan sina Piran Tuuna aava Waan Vulai. Ri pife xalume taasaxa ri texaas sena maana mo nane fo vesane. E voxo ri taa pife favavof o ri vungut sena. 21 Ri taa pife ferawai malaan senaso ri texaas sena Piran. Ri texaas, taasaxa ri pife kuus fati a isina o suai sena malaan seˈ nane ve a Piran siri. E vaxa ri pife kuus faasiroxo xe sina pana xakaavangan sina, piau! Ri fepalau paaliu pana texaasan siri e a masaman siri fesotuk.
22 Ri lamon o nari, ri rabuna pana texaasan, taasaxa tuuna, ri rabuna lamavaang mon. 23 Ri pife lotu xe sina Piran aava Waan Vulai e pi mamaat. Piau! Ri lotu si xe sina xaxaalua ina saxa mataa aava i taa maat e xe sina maaradaang ina mu maanu o tiir o tiui aava rabuna ri vesane.
24 E voxo, a Piran a taˈulan nari talo a vubuxanan saat siri i taa vius nari e ri taa vil a maana mo mosaat

xena famangilaana tari. 25 Ri gigiran
a tuunayan sina Piran xena namkai
sena bitan. Ri naangus e sisiak xe
sina maana mo aava Piran Tuuna a
vesane taasaxa ri pife nangus a Piran
naang. Nane aave a mu rabuna
xapiak ri taa nangus vulane. Tuuna
Paaliu.
26 Sena mo aapave mon a Piran a
ta'ulan nari talo ri taa usi a vubux-
anan saat aava waan la xunus iri.
Tuuna, a lutefin ri taa ta'ulan a vi-
laana roxo ina felavaanan xena fe-
tamaian xolan nari xa. 27 E a mu
tomexaan vaxa ri taa vil malaane.
Ri ta'ulan a vilaana roxo ina falet
xuvul pana tefin e ri fetamaian xolan
nari xa. A mu tomexaan ri fetamaian
nari xa e ri siak a giisan saat la
tari, malaan sena fakasanaman ina
vilaana saat siri.
28 Nari, ri texaas sena Piran
taasaxa ri vungut bit. E voxo a
Piran a ta'ulan nari talo ri taa lamon
fasaat vulai e ri taa usi a maana
vilaana saat. 29 Ri bas paaliu pana
maana buk vilaana saat malaan: ri
rawet e ri vil fasaat nari; ri tarasui
a xasanofuna e ri fepunuxan nari;
ri fevis e fegagelai; ri bit nari e ri
fuuna lamon pana bilai fasaat xe
sina xasano rabuna. Ri ferawai
lilimugai e kuusan pengan a mataa.
30 Ri xaiyaasan a Piran e ri sarak
sena. Ri fuuna lamon falavai nari xa
e ri malalava. Ri fuuna seng fatuaian
a vilaana saat e ri langai pesalai sina
mu ninari e tamari. 31 Ri pi u'usi
a mu vilaana roxo. A nasaman siri
a maat e a vilaana siri pife tuuna.
Ri fuuna kuus fanai pana saxa mo
taasaxa ri pi vivile, ri pife faxatang
faroxoi a matafeninan siri e ri pife
muluk a xasanofuna. 32 Ri texaas
sena tiisan roxo sina Piran aava kuus
o a mu rabuna aava ri fuuna bilai
malaan, ri taa maat. Taasaxa ri taxa
lo bilai malaan. E vaxa ri turoxo
pana xasanofuna aava ri fuuna usi
a maana buk vilaana saat aave.

2

A Piran Taa Tiis Fatak A Mu Rabuna Xapiak

1 E voxo, nami mu Juda, mi fu-
una tiis a vilaana sina xasanofuna,
bo? Lavaxa, nase' ta mataa a tiis
a xasanofuna i taa pife kuus vof a
vilaana sina xa. Senaso layaan mi
tiis a xasanofuna e mui mi vil a
vilaana saat malaan seri, mi taxa
tiis nami xa. 2 Layaan a Piran a
tiis a mataa aava vil malaane, taara
xapiak, taara texaas o a tiisan sina
a roxo e fatak, bo? 3 Layaan mi vil
a maana buk vilaana saat taasaxa
mi fuuna tiis a xasafuna pana, muta
lamon o nami xa mi taa sinufan a
tiisan sina Piran. 4 Naak mi lamon
fepalauan a Piran senaso a muluk
nami e pife fakasanam fatapusan
nami e a nai fananap sena maana
vilaana saat simi, bo? Taasaxa Piran
fo faxalit nami pana roxoyan aave
talo mi taa puk fa'uli nami xa xasena
maana vilaana saat simi.

5 Taasaxa nami, mi tavanat e mi
bai puk fa'uli nami xasena maana
vilaana saat simi e naboxo a malaan
semi taxa lo vil falavai a fakasana-
maan nami xa lana yaan aava Piran
i taa vil famatavas a maraleian e
tiisan tuuna sina. 6 E a Piran i taa sui
fexaxaasan a mamareiai ina maana
buk vilaana aave xe sina rabuna
saxa saxa xapiak. 7 A rabuna aava
ri fuuna lo bilai faroxo la matana Pi-
ran, ri fuuna seng faagutan a tatava-
ian sina aava isin lava, suaian e a
toyan i taa pife taxapus. E a Piran
i taa tavai nari xo pana toyan vulai
xe vulai. 8 E xasanofuna aava ri
fuuna vil vulan a maana mo xena
fafaamamaasaana tari mon, ri lan-
gai pesalai sena tuunayan sena Pi-
ran xena usiaana bitan e a Piran,
lana maraleian sina, i taa fakasanam
nari. 9 A mu rabuna aava ri vivil a
maana vilaana saat malaan, a Piran
i taa fasavat a matafanan e i taa
feruuxan a lamonan siri. I taa vil
malaane xe sina mu Juda e nari aava
ri pife Juda vaxa. 10 Taasaxa Piran
i taa tavai nari aava ri bilai faroxo
pana isin lava, a vepen roxo e a
luaian la xunus iri. I taa vil malaane
xe sina mu Juda e xe siri aava ri pife
Juda vaxa. 11 E voxo a Piran i taa tiis a
mu rabuna xapiak. Nari xapiak mon

ri fexaxaas la matana.
12 A maana rabuna aava ri pife
Juda, ri piau ta vuputkai aava savat
la ngusu Moses. Taasaxa, layaan ri
faasaal sena, lunai a Piran a kuus o ri
vupuno e i taa kawaasan xapin nari
naapalaan ri piau ta vuputkai. E a
mu Juda aava ri toxan a vuputkai
sina Piran, layaan ri faasaal sena,
a Piran i taa kuus o nari vaxa ri
vupuno e i taa kawaasan xapin nari
senaso ri toxane taasaxa ri pife usi
faroxoie. 13 E fulaa, a mataa i taa
pife tigina fatak la matana Piran
tamo i taa langai mon pana vuputkai
aave. Taasaxa nane aava langaie e
usi vulane, nane mon i taa tigina
fatak la matana Piran. 14 Tuuna,
layaan a mu rabuna aava ri piau ta
vuputkai, ri vil a maana mo roxo
aava waan lana vuputkai, ri faxaalit
faroxo o ri texaas sena vilaana roxo
e saat. 15 A vilaana siri a faxaalit o
a maana fefasaian aava waan lana
vuputkai, ri taxa waan la xunus iri.
E a nasaman siri a turoxoian a tu-
unayan ina senaso saxano yaan a
baras nari e saxano yaan a gel votai
seri. 16 A mo aanabeˈ i taa savat la
yaan a Piran i taa feng na Yesus Krais
xena tiis a maana lamonan fufunai
sina rabuna. Ne fuuna ferawai pana
maana mo xapiak aanabeˈ layaan ne
kuusan fasavat a Lagasai Roxo.

A Mu Juda Ri Malalava Pana Vuputkai Senaso A Piran A Tavai Nari Pana

17 E nami aava mi xali nami xa
pana Juda: mi lamon o mi taa tig-
ina fatak la matana Piran senaso mi
toxan a vuputkai sina e mi ferawai
malalava o nami mu Juda sang mon,
mi rabuna sina Piran, bo? 18 Mi
texaas sena so ta mo a Piran a vubuk
rao mi taa vile; mi fo siak a fepitaian
ina Xakalayan Taap talo mi taa tex-
aas faroxo xena usi fatak a vilaana
roxo, bo? 19 E voxo, mi lamon o
nami, mi malaan sena paamua xana
mu rabuna aava ri piif e nami, mi
malang xena xavang a sangasan sina
rabuna aava ri waan lana suk. 20 E
mi lamon o mi fexaxaas sena fapiti
a mu rabuna vungut e nari aava
ri xaveak namkai malaan sena mu
Juda. Nami, mi toxan a vuputkai
aave e voxo mi lamon o mi texaas
faroxo sena maana mo xapiak e a
mu fepitaian simi piau ta bitan lana.
21 Lavaxa, layaan mi fapiti a xas-
anofuna, xenaso mi pife fapiti nami
xa? Mi kuus pana ‘Muta fenau!’
taasaxa nami xa mi fafenau. 22 Mi
kuus pana ‘Muta femilungai pana
vilaana ina tamaian’, taasaxa nami
xa, mi fuuna vil malaane. Mi ferawai
fasaat sena rabuna aava ri lotui a mu
piran bit taasaxa nami xa mi fo mo
fenou a maana mo ti lana lifu lotu
sina mu piran bit aave, bo? 23 A tu-
una, mi ferawai malalava o mi toxan
a vuputkai sina Piran taasaxa layaan
mi langai pesalai sena mi famangil
a Piran. 24 Lana Xakalayan Taap a
kuus, “A mu rabuna aava ri pife Juda
ri ferawai fasaat sena Piran Laaˈui
xuluna bilaian saat simi mu Juda
mon.” *Ais 52:5*

A Vilaana Ina Vuputuk Tuuna

25 Lavaxa ne taa ferawai pana vi-
laana ina vuputuk. Tamo mi lan-
gai sena vuputkai, a vilaana ina
vuputuk i taa xavang nami. Taasaxa
layaan mi langai pesalai sena fefa-
saian ina vuputkai, a vilaana ina
vuputuk xo i taa mo palau mon.
26 Tamo mataa aava pife Juda e piau
ta fakalimaanan ina vuputuk sina
Piran, a usi fatak a fefasaian ina
vuputkai aave, a Piran i taa lalamon
sena malaan seˈ nane fo siak a fakali-
maanan aave, bo? 27 Lavaxa, layaan
nari aava ri pi ta vuputuk la tari,
ri usi fatak a vuputkai aave, ri taxa
tiis nami aava mi toxan a vuputkai
pana maana fefasaian ina taasaxa
mi langai pesalai e mi laxawe.
28 Tamo mataa a vuputuk la tana
mon, nane pife Juda tuuna, piau,
senaso a vilaana ina vuputuk tu-
una va pife vilaana xe la tana mon.
29 A mataa aava Juda tuuna va Juda
lana xunus ina. E a malaan sena
fakalimaanan ina vuputuk a waan
la xunus ina. A vuputuxan aanabeˈ
pife savat sena mana mataa o pana
usiaana vuputkai, piau, a savat sena

faisok sina Vovau sina Piran. E a Piran, pife rabuna, a tavai a mataa aave pana isin lava.

3

A Piran A Tigina Fatateak Vulai

1 Lavaxa, saxa Juda i tamaa kuus malaan: “Ne fo siak a vuputkai e roxoyan sina Piran taasaxa pife xavangau senaso a waanan siak pife mo roxo sena mu rabuna aava ri pife Juda.” O saxa i tamaa kuus, “Ne fo siak a fakalimaanan ina vuputuk taasaxa pife xavangau xena tigina fatak la matana Piran.” 2 Taasaxa nenia, ne xuus nami o a mu Juda xa a waanan siri a peraroxo paaliu lana maana vilaana xapiak. Paamua, a Piran a turoxoian lisan a ferawaian fatak sina xe siri.

3 Taasaxa, mui a so ta mo a savat? Saxano Juda ri pife namkai e ri pife usi vulan a lagasai sina Piran. Mi lamon o a faasaalan siri taa tubuk a kuus fanaian sina Piran, bo? 4 Piau e piau paaliu, muta lamon malaan. Naak a maana rabuna xapiak ri taa bit taasaxa Piran fuuna kuus tuuna vulai. A Xakalayan Taap a kuus turoxo pana layaan a kuus malaan:

“Piran, layaan no ferawai a
maana rabuna ri taa texaas
famatavas o a ferawaian siim
a fatak. E layaan ri gel tifi
nano, no faxaalit vulai o a
tiisan siim a roxo xasingit.”
Yng 51:4

5 Taasaxa saxano Juda ri kuus o a vilaana saat sitaara a faxaalit famatavas o a vilaana sina Piran a roxo xasingit. E taara taa suie malaafaa? (Naboxo ne taxa ferawai pana lamonan sina rabuna mon.) Naak taara taa kuus o a Piran a vil a saat layaan a fakasanam netaara sena maana vilaana saat sitaara, bo? Piau, pife tuuna. 6 Tamo a tiisan sina Piran pife fatak, malaafaa i taa tiis faroxoi a mu rabuna xapiak? 7 Naak saxa i taa kuus, “Tamo a saatan siak a faxalit famatavas a roxoyan sina Piran e falavai a isin sina xenaso a Piran a xaliau pana mataa saat e fakasanamau?” 8 Tamo ne fo ferawai malaan, a fexaxaas ne kuus o taara taa vil a saat xaves talo a roxoyan molava i taa savat xe sina Piran. A tuuna, saxano rabuna ri taxa bit tifiau o ne fuuna kuus malaan. A mo roxo o Piran i taa fakasanam nari.

Pi Ta Mataa A Roxo, Nari Xapiak Ri Vupuno

9 Lavaxa, taara taa lamon malaafaa? Nemaam mu Juda, maam peraroxo seri aava ri pife Juda, bo? Maam pewawaan faroxo sena mu rabuna aava ri pife Juda, bo? Piau e piau paaliu! Senaso ne fo faxaalit famatavas xo o a mu Juda e nari aava ri pife Juda, nari xapiak, a saatan a paamuian faagutan nari.

10 A Xakalayan Taap a kuus malaan:

“Pi ta mataa a roxo, piau
paaliu!
11 Pi ta saxa a masam sena vilaana
sina Piran.
Pi ta saxa a seng a Piran.
12 Nari xapiak ri ti taaluugan
a Piran; nari, ri fe voxoma
malaan sena piteta.
Pi ta saxa aava vil a roxoyan,
piau paaliu marasaxa.” *Yng
14:1-3*
13 “A ling ina ferawaian saat siri taa
punuk a rabuna;
a bitan siri taa paamuian patak
nari e
a ferawaian saat siri a
malaan sena neng aava
kawaasan a rabuna.” *Yng
5:9; 140:3*
14 “Ri fe maraleiai faagut e lana
femaraleiaian siri ri fatutul
a saat xe la tana xasano
rabuna.” *Yng 10:7*
15 “Vulai ri famasak o ngaapunuk
a mataa. 16 Ri kawaasan a
maana mo e ri fasavat a la-
gafan; layaan ri ta'ulan a bina
a mu rabuna pave, ri taangiis
sena saatan ri fo vile. 17 E ri
pife waan xuvul pana rabuna
pana luaian.” *Ais 59:7,8*
18 “Ri pife lamon o ri taa suai faagut
sena Piran.” *Yng 36:1*

19 Naboxo, taara texaas o a Piran a tavai nemaam mu Juda pana maana

vuputkai sina xena paamuian nemaam. E voxo pi ta mataa paaliu a fexaxaas sena kuus vof a vilaana saat sina la matana Piran senaso nari xapiak ri vil a saat e ri taa tigina kasam layaan a Piran i taa tiis nari. 20 E voxo a vubuxanan sina Piran a matavas, pi ta mataa i taa tigina fatak la matana sena usiaana vuputkai sina. Piau, a vuputkai a faxalit faˈuli netaara pana saatan sitaara.

A Salan Xena Tigina Fatak La Matana Piran A Savat La Matavas: A Rabuna Ri Taa Namkai Se Yesus Krais

21 Naboxo, a salan sina Piran xena vil faroxoi netaara fo savat xo la matavas e a vuputkai pife waan lana. Taasaxa lokavai mupiis a fepitaian ina vuputkai e a xakalayan sina maana rabuna ina kuus fatuxai, ri fo xuus fatexaas netaara pana. 22 A Piran a fatiginei fatak a mataa layaan a namkai se Yesus Krais aava daarum ina vilaana saat sina. E a vil malaane xe sina mu rabuna xapiak aava ri namkai se Krais. A salan sina Piran xe sina mu Juda e xe siri aava ri pife Juda a fexaxaas mon, 23 senaso a mu rabuna xapiak ri fo vil a saat e ri faasaal sena miridingan ina Piran. 24 Taasaxa, a Piran a pisingai pana xakaavangan xatam sina talo a mu rabuna aava ri namkai, ri taa tigina fatak la matana. Ri taa pife vupuno senaso na Krais Yesus a maat xena daarum ina maana vilaana saat siri. 25 A Piran a fanei na Yesus la palou itaara malaan sena falfaal xena fadaarumaan netaara aava taara namkai sena ria ina. Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina a tiisan fatak; nane pife lamon fepalauan a vilaana saat sina rabuna. 26 Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina tanin a fatak sait e voxo nane ve a Piran ina Tiisan Fatak aava fatiginei fatak a mu rabuna aava ri namkai se Yesus.

27 Lavaxa, taara taa ferawai malalava panaso? Piau ta mo senaso a vilaana sina Piran fo tubuxe. A so ta vilaana fo tubuxe? A vilaana ina usiaana vuputkai, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa, a vilaana ina namkaian. 28 Lavaxa, taara kuus malaanabeˈ: a mataa a tigina fatak la matana Piran senaso a namkai se Yesus e pife sena usiaana vuputkai. 29 Mi lamon o a Piran ve a Piran sina mu Juda mon, bo? Piau, nane ve a Piran sina mu rabuna aava ri pife Juda vaxa. 30 Taara texaas o a toxan a Piran saxa mon. E nane taa fatiginei fatak nari aava ri vuputuk la matana senaso ri namkai e a mu rabuna aava ri pife vuputuk vaxa senaso ri namkai. 31 Lavaxa, naak taara taxa fepalauan a vuputkai senaso taara tigina fatak la matana Piran sena namkaian, bo? Piau, muta lamon malaan. Senaso layaan taara namkai se Yesus, lana yaan fatak aave mon taara fexaxaas sena usi a vuputkai sina.

4

A Ro Matalava Sina Mu Juda, Na Abrahem Nare Devit, Re Namkai O A Piran Taa Fatiginei Fatak Nare

1 Senaso a Piran fo vil a maana mo aapave, taara mu Juda taara taa ferawai malaafaa pa Abrahem aava butaara lava? A so ta mo a savat lana waanan sina? 2 Tamo a tuuna o na Abrahem a tigina fatak la matana Piran sena maana mo nane fo vile, naak na Abrahem a toxan a mo xena ferawai falalava pana, bo? Taasaxa, piau, pife roxo i taa ferawai falalava pana faisok sina la matana Piran. 3 A Xakalayan Taap a kuus o na Abrahem a namkai sena Piran. E voxo sena namkaian aave mon a Piran a xalie pana mataa fatak.

4 A mataa aava faisok xena siak a mamareiai ina faisok sina nane pife lamon pana mamareiai aave malaan sena tatavai senaso nane faisok faagut xena siaxaana. 5 A mataa aava Piran xa a xalie pana mataa fatak, nane pife faisok soxote. Taasaxa, a lisan tuunei nane xa xe sina Piran aava fatiginei fatak a mataa saat la matana sena namkaian sina. 6 E lokavai mupiis, na Devit aava ‘king’ lava sina mu Juda, a ferawai pana faamamaasan sina mataa aava Piran a xalie pana

mataa fatak senaso a namkai e pife
sena faisok aava nane vesane. Nane
ferawai malaan:

7 “Nari aava Piran a lamon tapin
a vilaana saat siri e a xafut
xapin a faasaalan siri, ri taa
faamamaas. 8 E nari aava
Piran pife kat fulan a vilaana
saat siri, ri taa faamamaas.”
Yng 32:1,2

9 Lavaxa, a faamamaasan aava na
Devit taxa ferawai pana, a mo sina
mu rabuna aava ri toxan a fakali-
maanan ina vuputuk, bo? Piau, a
mo xana mu rabuna aava ri pife
vuputuk sait. Taara fo kuus xo o
na Abrahem a namkai sena Piran
e voxo a Piran a xalie pana mataa
fatak. 10 Lamon faroxo! Laso ta yaan
tuuna a Piran a kuus o na Abrahem
ve a mataa fatak? A ferawai malaan
lamina yaan ina vuputuk o paa-
muina? Pife lamina, lu paamu falak.
11 E mui a Piran xa a tavaie pana
fakalimaanan ina vuputuk xena fax-
aalit o nane fo xali na Abrahem
pana mataa fatak sena namkaian
sina mon e pife sena vuputuxan. E
voxo na Abrahem xo a tamana mu
rabuna xapiak aava ri namkai sena
Piran taasaxa ri pife vuputuk talo
a Piran i taa xali nari vaxa pana
rabuna fatak. 12 E nane va tamana
mu rabuna aava ri vuputuk vaxa.
Nane pife tamari senaso ri vuputuk
taasaxa senaso ri lisan tuunei nari xa
xe sina Piran malaan se tamataara
na Abrahem fo vile paamuina putux-
aana.

13 Lavaxa, lumua, a Piran fo kuus
fanai xe si Abrahem e a mu yaya
sina o lumui nane taa mataa tafuna
maana mo xapiak. A pife kuus fanai
pana senaso na Abrahem a usi fatak
a mu vuputkai, piau. Nane kuus
fanai pana senaso na Abrahem a
namkai. 14 Senaso, tamo a kuus
fanaian sina Piran a falet xe siri aava
ri usi a vuputkai, a namkaian sitaara
e kuus fanaian sina Piran re taa mo
palau 15 senaso a vuputkai a lisan-
maan a maraleian sina Piran. Tamo
piau ta vuputkai, lavaxa a rabuna ri
pife faasaal.

16 E voxo, a kuus fanaian aapave
a savat sena namkaian. A pife savat
sena faisok sina mataa taasaxa sena
xakaavangan xatam sina Piran talo
i taa savat sina mu yaya xapiak si
Abrahem xe mui: nari aava ri waan
lapaana vuputkai xuvul pari aava ri
namkai malaan se Abrahem. Nane
va tamataara xapiak. 17 Senaso a
Xakalayan Taap a kuus, “Ne fo fakali-
maan nano xena tamana mu rabuna
xaves.” *Tpt 17:5*
E voxo na Abrahem va tamataara
la matana Piran aava nane namkai
sena; a Piran aava fatatoi fa'uli a mu
mamaat e kuus pana mo, paamuina
savatan ina, malaan sena fo savat xo.

18 Naapalaan a kaalum malaan
sena kuus fanaian sina Piran pife
fexaxaas sena savat la matavas,
na Abrahem taxa lo namkai lunai
sena. E voxo nane fesavat “Tamana
rabuna xaves”, malaan sena Piran xa
fo xuuse pana lumua. Senaso a Piran
fo xuuse o “A xakatan ina mu yaya
siim xe mui taa malaan sena mu va-
para; ri taa xaves paaliu.” 19 Lavaxa,
nane texaas o nane pife fexaxaas
sena fasavataan ta lak senaso a mari-
aas sina a fexaxaas 100 e piau ta
gutan. E na Sera aava tefin sina,
a tefin mala e pife fexaxaas sena
luxaan ta lak. 20 Taasaxa, a namka-
ian sina taxa lo waan fatateak lunai.
Nane pife ta'ulan a namkaian sina
e pife lamon maranga sena kuus
fanaian sina Piran. A namkaian sina
a fagute e nane kuus fati a isina Pi-
ran. 21 E lana xunus ina nane texaas
tuuna o a Piran a toxan a gutan xena
fasavat famatavasaana kuus fanaian
sina. 22 E sena namkaian aanabe'
a Piran a xalie pana mataa fatak.
23 E vaxa a mu vapaling aanabe'
“A Piran a xalie”, ri pife waan lana
Xakalayan Taap xena kuus fatiaana
isi Abrahem, piau. 24 Ri waan xena
xavang netaara aava Piran taa xali
netaara pana rabuna fatak; netaara
aava taara namkai o a Piran a fatatoi
fa'uli na Yesus, a Memai sitaara, ti la
mamaat. 25 E a turoxoian lisan na
Yesus xe siri talo ri taa punuxe xena
maat sui a maana saatan sitaara e
mui a fatatoi fa'ulie xena fatiginei

fatak netaara la matana.

5

Taara Tigina Fatak La Matana Piran Pana Luaian E Faamamaasan

1 E voxo senaso a Piran fo fatiginei fatak netaara la matana sena namkaian, na Memai Yesus Krais sitaara a fadaarum netaara xuvul pana Piran. 2 E sena namkaian aave nane lisanmaan netaara xe lana xakaavangan xatam sina Piran aava taara waan lapaana naboxo. E taara ferawai faamamaas senaso taara lamon fanei a waanan sitaara xuvul pana Piran lana miridingan sina. 3 Taasaxa pife mo aanabeˈ sang mon, taara faamamaas vaxa pana maana maasaxan aava savat xulutaara. Senaso taara texaas o a maana maasaxan aave ri taxa fapiti netaara xena waan fananap lapaana xakaavangan sina Piran. 4 E mui, a vilaana ina waan fananapan aanabeˈ i taa fasavat a maana vilaana roxo la toyan sitaara. E layaan taara bilai fatak pana maana vilaana roxo, taara taa waan bang fatateak a miridingan sina Piran. 5 E sena waan bangan aanabeˈ taara pife kanamsaat. Senasou? Senaso a Piran fo tavai netaara pana Vovau Xaradak xena waan la xunus itaara. E nane xa a faxalit netaara pana vubuxan xasingitan sina Piran xe sitaara.

6 La noyaan fatak sina, layaan taara pi ta gutan, na Krais a maat pataara mu rabuna saat. 7 E voxo, lamon pana vubuxan xasingitan sina Piran malaanabeˈ: piau ta mataa i taa maat pana saxa aava usi fatak a vuputkai. Taasaxa naak a mataa i tamaa maat pana saxa mataa fatak ina xakaavang. 8 Taasaxa Piran xo a faxalit netaara pana vubuxan xasingitan sina malaan: layaan taara taxa waan lunai lana vilaana saat sitaara na Krais a maat xena fakaxup netaara.

9 Senaso a Piran a fatiginei fatak netaara sena ria i Yesus, taara texaas tuuna o nane taa fakaxup netaara sena maraleian e fakasanaman fataxapiak sina Piran. 10 Langaiau, layaan taara taxa xaiyaas sina Piran lunai, nane fadaarum netaara xuvul pana xa sena maatan si Natuna. E naboxo senaso taara tigina fatak la matana, taara texaas o i taa fakaxup netaara senaso na Yesus taxa to pataara. 11 A maana mo aanabeˈ a tuuna e taara faamamaas vaxa senaso lapaana Memai sitaara, na Yesus Krais, taara waan la xuvulaian xuvul pana Piran.

Maatan Aava Savat Se Aadam E Toyan Tuuna Aava Savat Se Krais

12 Lavaxa, senaso a butaara lava, na Aadam, a langai pesalai sena Piran, a vilaana saat maa savat la xavala e a maatan xuvul pana. E malaanabeˈ a maatan a savat sina mu rabuna xapiak senaso nari xapiak ri fo faasaal. 13 A tuuna, a mu rabuna ri vivil a saat paamuina yaan a Piran a tavai na Moses pana vuputkai sina. Taasaxa Piran pife fakasanam nari senaso a pife tavai nari pana mu vuputkai lunai. 14 Taasaxa ti la yaan na Aadam a faasaal fefexaxaas a yaan a Piran a tavai na Moses pana mu vuputkai sina, a mu rabuna xapiak, ri nasam a maatan, naapalaan ri pife langai pesalai sena vuputkai sina Piran malaan se Aadam aava malaan sena xaxaalua ina Saxa aava i taa savat.

15 Taasaxa, a tatavaian aava fakaxupan, pife malaan sena faasaalan aave. Senaso tamo a mu rabuna xapiak ri maat sena faasaalan si Aadam, lamon pana so ta mo a tiu fasoliuan xuluna rabuna xapiak sena xakaavangan xatam sina Piran e a tatavaian aava savat se Yesus Krais. 16 Saxa mo fulaa, a tatavaian sina Piran pife malaan sena mo aava savat sena faasaalan sina mataa aave: lamina faasaalan sina saxa mataa a tiisan a savat e a lisanmaan a maatan, taasaxa lamina maana faasaalan xaves, a tatavaian aave a savat e a Piran a fatiginei fatak netaara la matana. 17 Tamo a faasaalan sina saxa mataa, na Aadam, a kas a salan talo maatan i taa paamuian a toyan sina mu rabuna xapiak, lamon pana so ta mo i taa savat siri aava ri

talangai xe si Yesus Krais xena siak a xakaavangan xatam sina Piran aava fatiginei fatak nari. A mu vilaana fatak xo ri taa paamuian nari.
18 Lavaxa, a tiisan sena faasaalan saxa mon a kuus o mu rabuna xapiak ri vupuno e ri taa maat e a vilaana fatak saxa mon a fatiginei fatak a rabuna e tavai nari pana toyan tuuna. 19 Senaso layaan na Aadam a langai pesalai sena Piran, a mu rabuna xapiak ri savat rabuna fafaasaal. E vaxa layaan a mataa saxa, na Krais, a langai a Piran, a mu rabuna xaves ri savat rabuna fatak la matana Piran.
20 A Piran a tavai a mu rabuna pana vuputkai sina senaso nane vubuk rao ri taa texaas sena vilaana saat aava ri fuuna lo vile. Taasaxa layaan a mu vilaana saat sina rabuna ri femolava, a xakaavangan xatam sina Piran a pemamolava seri. 21 E malaan sena mu faasaalan ri paamuian a rabuna xe lana maatan, a xakaavangan xatam sina Piran a paamuian a mu rabuna fatak xe lana toyan vulai aava savat se Yesus Krais, a Memai sitaara.

6

Taara Taa Bilai Xena Fananam A Piran Malaafaa?

1 Lavaxa, taara taa ferawai panaso? Naak taara taa lo vil a saat talo a xakaavangan xatam sina Piran tafe molava paaliu, bo? Piau, piau paaliu. 2 Paamua netaara aava taara namkai, taara waan lapaana gutan ina mu vilaana saat. Taasaxa, naboxo taara fo maat sena vilaana saat sitaara. E voxo taara fexaxaas sena vil a saat fulaa malaafaa? 3 Tuuna, naak mi fo mamaaluf o netaara aava taara fo fasufan xena tigina xuvul pa Krais Yesus, taara fo maat xuvul pana, bo? 4 Taara fo xaafanan xuvul pa Krais layaan taara fasufan e vaxa taara fo faadoxotanan xuvul pana lana maatan sait. E a Piran aava na Tamataara a faxalit a miridingan molava sina layaan a fatatoi faʻuli na Krais ti la mamaat e nane vubuk o taara taa taagul pana toyan faʻui sait.
5 Senaso taara fo faadoxotanan xuvul pana lana maatan sina, taara taa tamana faadoxotanan xuvul pana lana to faʻulaian sina ti la mamaat vaxa. 6 Taara texaas o a mu vilaana e lamonan sitaara ti lumua ri fo maat xuluna bolo xuvul pa Krais e voxo a mu vilaana saat sitaara ri fo taxapus xo. E naboxo a gutan ina vilaana saat i taa pife fayaasok fulan netaara. 7 Lavaxa, taara fo mulus tapinan sena gutan ina saatan senaso naseʻ ta mataa fo maat sena saatan, a gutan ina saatan i taa pife paamuian fulane.
8 E fulaa, tamo taara fo maat xuvul pa Krais, taara namkai vaxa o taara taa to xuvul pana. 9 Senaso na Krais fo to faʻulaa ti la maatan nane pife fexaxaas sena maat fulaa. A tuuna, a maatan piau ta gutan xena tao fatateak fulane. 10 Aang, lana maatan sina a mu vilaana saat xapiak sitaara ri loxotan xuluna e piau ta tatavai fulaa a fexaxaas sena xavangaan netaara. Nane, lana maatan sina xuluna bolo, a kawaasan xapin a gutan ina vilaana saat aava waan xuluna mu rabuna xapiak. Taasaxa lana toyan aava nane taagul lana naboxo, a taagul xena fafaamamaas a Piran sang mon.
11 Lamon faʻuli a maana mo aanabeʻ e mi taa texaas o nami xa mi fo maat sena vilaana saat. Taasaxa mi taxa to sena Piran lana xuvulaian simi xuvul pa Krais Yesus. 12 E voxo muta turoxoian a mu vilaana saat xena paamuian a vipin simi ti la xavala talo mi taa usi a vubuxanan saat sina. 13 Muta tatavai pana vipin simi xena vil a mo mosaat malaan seʻ mi sisiak sina saatan. Lamon faʻulaa o lumua mi maat taasaxa naboxo mi toxan a toyan faʻui. E voxo tavai a Piran pami xa malaan seri aava siak faʻulian nari ti la maatan xena to faʻulaa e sisiak xe sina Piran pana vipin simi xena vil a maana vilaana fatak. 14 A vubuxanan saat taa pife paamuian nami senaso naboxo mi pife waan lapaana gutan ina vuputkai, taasaxa mi waan

lapaana xakaavangan xatam sina Piran.

A Piran A Mulus Tapin Netaara Sena Gutan Ina Saatan

15 Lavaxa, taara waan lapaana xakaavangan xatam sina Piran. Naak saxanofuna ri tamaa kuus o senaso taara pife waan lapaana vuputkai taara fexaxaas sena vil a saat naboxo, bo? Piau, piau paaliu. 16 A tuuna, mi texaas o layaan mi lamon faati o mi taa yaasok sina saxa mataa, nane xo i taa xuus nami pana so ta mo mi taa vile e mi taa langaie, bo? Tamo mi lamon faati o mi taa yaasok sina saatan mi taa waan patak vulai sena Piran e mi taa maat. E tamo mi lamon faati o mi taa yaasok sina Piran mi taa tigina fatak la matana. 17 Taasaxa, maam kuus faasiroxo xe sina Piran senaso lumua mi sisiak sina vubuxanan saat taasaxa naboxo mi taxa usi fatak a fepitaian aava mi fo langaie. 18 E naboxo mi pife yaasok sina saatan xo, piau, mi toxan a mataa tafumi faˈui e mi fo savat yaasok sina vilaana fatak.

19 Ne taxa ferawai pana xaxaalua aava mi masame senaso tamo ne pife vil malaane mi taa pife texaas sena Ferawaian sina Piran. A malaanabeˈ: lumua mi fuuna lisan a tami malaan sena yaasok, xena femilungai pana vilaana ina tamaian o xena langai pesalai sena maana vuputkai sina Piran. Taasaxa naboxo, tavai a piran pami xa xena yaasok lapaana mu vilaana fatak aava fasavat a toyan xaradak. 20 Lumua, layaan a vilaana saat a xus nami, mi pife lamon pana so ta mo a roxo xena vile. 21 E voxo, lana yaan aave a so ta buk malangiis a savat sena maana vilaana saat aava famangil nami naboxo? A maana vilaana aave ri fasavat a maatan sang mon. 22 Taasaxa naboxo, a Piran fo mulus nami sena gutan ina vilaana saat. Nane xa a mataa tafumi e a malangiis ina ve a toyan xaradak aava fasavat a toyan vulai xe vulai. 23 Senaso a mamareiai ina vilaana saat ve a maatan, taasaxa tatavaian sina Piran xe siri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Yesus Krais ve a toyan i taxa waan vulai xe vulai.

7

1 Lavaxa, ne taxa ferawai xe simi mu fetinan aava mi texaas sena vuputkai. Mi texaas o a vuputkai a toxan a tateaxan xena paamuian a mataa layaan i taxa taagul la xavala mon, bo? 2 Mi texaas sena vuputkai ina tamaian sitaara e voxo langai pana ferawaian paap aanabeˈ. Layaan a tefin a tamai, a vuputkai ina tamaian a pise xe si lavana la maana yaan xapiak layaan i taxa waan la xavala. Taasaxa, layaan na lavana a maat, a vuputkai ina tamaian a muluse se lavana. 3 E voxo layaan na lavana taxa to lunai, tamo a tefin aave i taa taˈulane xena tamai sina xasa tomexaan, ri taa xalie pana tefin saat. Taasaxa, tamo na lavana fo maat, nane pife waan lapaana vuputkai ina tamaian fulaa. E ri taa pife xalie pana tefin saat tamo i taa tamai fulaa.

4 E voxo mu fetinan siak, a vuputkai pife paamuian nami naboxo senaso mi maat layaan a Piran a fadoxot nami xuvul pa Krais lana maatan sina. E voxo naboxo mi fexaxaas sena waan lapaana mataa tafumi faˈui e nane ve na Krais. Nane a saxa aava Piran a fatatoi faˈulie ti la maatan. E naboxo taara fexaxaas sena fasavat a maana vilaana xaradak aava malaan sena xalana wai, xe sina Piran. 5 Senaso paamuina yaan taara namkai, a vilaana saat a xus netaara xena vil a saat. E a mu vubuxanan saat aave ri savat sena vuputkai e ri yuuf netaara xe lana vilaana saat aava malangiis ina ve a maatan. 6 Taasaxa naboxo, senaso taara fo maat xuvul pa Krais, a vuputkai aava pis netaara paamua, i taa pife paamuian netaara fulaa e naboxo taara sisiak lapaana vilaana faˈui sina Vovau Xaradak e pife lapaana vuputkai ti kavai.

Taara Vibis Sena Vilaana Saat

7 Lavaxa, taara taa susuaa malaafaa? A vuputkai a mo mosaat

senaso a fasavat a vubuxanan saat la taak, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa paamuina yaan a Piran a tavai netaara pana mu vuputkai ne ngalngolan a vilaana saat e ne pife tarasui a mo sina xasa mataa. Taasaxa layaan a Piran a kuus, ‘Muta tarasui a mo sina xasa mataa’, mui ne tarasui vulan a maana mo xaves. 8 A malaanabeˈ: layaan a saxa vuputkai a savat, a vilaana ina faasaalan a xus faagutanau xena tarasui a maana mo xaves. Senaso tamo piau ta vuputkai xena kuus votan a saxa vilaana, a vubuxanan saat sina mataa pife fexaxaas sena paamuiane. 9 Paamua, layaan ne pife masam faroxo pana vuputkai sina Piran, ne lamon o ne tigina faroxo la matana. Taasaxa, layaan a vuputkai aave a savat la matavas, ne texaas o ne fo faasaal sena vuputkai sina Piran e ne maat. 10 E mui ne texaas o a vuputkai aava Piran a tavaiau pana xena lisanmaan a toyan, a lisan tuunei a maatan. 11 A malaanabeˈ: paamua ne lamon o ne fexaxaas sena usi fatak a vuputkai sina Piran. Taasaxa vilaana ina faasaalan a bit xena fangongau e ne savat vupuno. E voxo a vuputkai aave a fasavat a maatan aava tivotanau sena Piran. 12 E voxo, a mu vuputkai ri xaradak. E a mu fefasaian ina ri xaradak e fatak e ri xavang netaara.

13 Lavaxa, saxa i tamaa kuus o a mo aava roxo a fasavat a maatan la toyan siak, bo? Ne taa suie pana, piau, ne pi faferawai malaan. Taasaxa, a maana vubuxanan saat siak ri fasavat a maatan la vipin siak xena faxaalit o a vilaana saat ve a saat tuuna. E layaan ne langai pesalai sena mo roxo aave ne texaas o a maana vilaana saat siak ri saat paaliu.

14 Taara texaas o a Vovau Xaradak sina Piran a tavai netaara pana vuputkai e a vuputkai aave a roxo marasaxa. Taasaxa nenia, ne mataa ti la xavala mon pana mu vubuxanan saat e ri fakalimaanau pana yaasok sina vilaana saat. 15 Ne pife masam sena so ta mo ne fuuna vile. A malaanabeˈ, a so ta mo ne vubuk vile, a mo aave ne pi vivile. Taasaxa ne fuuna vil a mo aava ne bai paaliu o ne taa vile. 16 E tamo ne vil a maana mo aava ne bai vile, ne turoxo o a vuputkai a roxo senaso a xuusau pana so ta mo roxo ne taa vile. 17 E voxo, a malaanabeˈ: nenia fatak, la xunus iga, ne pife fasavat a vilaana saat aave, piau, a saatan aava waan la vipin siak a vile. 18 Ne texaas o piau ta mo roxo a waan la toyan siak, la vipin siak. Senaso ne vubuk rao ne taa vil a mo roxo taasaxa ne pi ta gutan xena fasavataana. 19 Aang, ne vubuk rao ne taa vil a mo roxo taasaxa ne pife vile. E fulaa, a maana mo mosaat aava ne bai vile, a mo aave ne fuuna lo vile. 20 E voxo, tamo ne bai vil a maana mo taasaxa ne vile, ne kuus o nenia fatak ne pife fasavat a vilaana saat aave. Piau, a saatan aava waan la vipin siak a vile.

21 Lavaxa, a fufuna vilaana aanabeˈ taxa faisok: layaan ne buk vil a mo roxo ne fuuna fasavat a mo mosaat. 22 Lana xunus iga ne lamon faamamaas pana vuputkai sina Piran; 23 taasaxa ne texaas o a xasa fufuna taxa faisok la vipin siak e taxa kawaasan a vubuxanan siak xena usi a vuputkai sina Piran e voxo ne malaan sena mataa vipis xe sina vubuxanan saat ina vipin siak. 24 Nenia, ne mimilisaat temasaat. Naseˈ taa fakaxupau sena maatan? 25 Ne kuus faasiroxo xe sina Piran senaso na Yesus Krais aava Memai sitaara, nane xa i taa xavang netaara.

E voxo nenia, la xunus iga, ne yaasok sina vuputkai sina Piran taasaxa lana vipin siak ne yaasok sina vuputkai aava fasavat a vilaana saat.

8

A Piran A Feng A Vovau Xaradak Sina Xena Mulus A Mu Rabuna Xasena Gutan Ina Vilaana Saat Siri

1 E voxo, a Piran a kuus o nari aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krais Yesus naboxo, ri pife vupuno la matana, 2 senaso lana xuvulaian

xuvul pa Krais Yesus a Vovau ina Toyan Tuuna a mulus tapin netaara sena vuputkai aava fasavat a vilaana saat e a maatan. 3 Ne taxa xuus nami o a vuputkai pife fexaxaas sena pis votan a vilaana saat sitaara senaso a vubuxanan sina vipin sitaara a famarurupaxe. Taasaxa, a Piran xa a xavang netaara layaan nane feng a Natuna aava piau ta lalosaat, xe lapi la xavala. E nane xa maa savat matatuuna. E layaan a maat xataara, a Piran a timin a fakasanaman ina mu vilaana saat sitaara xe xuluna talo i taa fakaxup netaara sena vilaana saat sitaara. 4 E naboxo taara taxa waan la matavas talo taara fexaxaas sena usi faroxoi a vuputkai sina Piran. Taara bilai malaan layaan a tataara pife masaga pana vubuxanan saat taasaxa taara lamon faati o taara taa usi a vubuxanan roxo sina Vovau Xaradak.

5 Nari aava ri taagul lapaana vubuxanan saat siri, ri fuuna lamon pana so ta mo a vipin siri a vubuxane. Taasaxa, nari aava ri taagul lapaana vubuxanan sina Vovau Xaradak, ri fuuna lamon pana so ta mo a Vovau a vubuxane. 6 A lamonan sina mataa fafaasaal a fasavat a maatan. Taasaxa layaan a Vovau Xaradak a paamuian a lamonan sina mataa i taa fasavat a toyan e luaian la xunus ina. 7 A lamonan sina mataa fafaasaal a baian a Piran. A pife turoxo o i taa waan lapaana vuputkai sina Piran e tuuna, pife fexaxaas sena. 8 Nari aava ri waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, ri pife fexaxaas sena fananam a Piran.

9 Taasaxa nami xa, mi pife waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, piau, mi waan lapaana vubuxanan ina Vovau Xaradak tamo a Vovau Xaradak sina Piran a waan la xunus imi. E tamo a mataa piau ta Vovau si Krais, nane pife mataa si Krais. 10 Taasaxa tamo a Vovau si Krais a waan la xunus imi, a vipin simi a maat sena vilaana saat taasaxa vovau imi taxa to senaso a Piran xa a fatiginei fatak nami la matana. 11 E tamo a Vovau sina Piran aava fatatoi fa'uli na Yesus ti la maatan, a waan la xunus imi, a Piran naang i taa tamana fatatoi fa'uli a vipin simi vaxa, sena gutan ina Vovau sina aava waan la xunus imi.

12 Lavaxa mu fetinan, a mu vubuxanan saat ri pi ta gutan xena paamuian netaara e voxo taara taa pife turoxo pana usiaan nari naboxo. 13 Senaso tamo mi usi a mu vubuxanan saat ti la vipin simi, mi taa maat. Taasaxa, tamo a Vovau sina Piran a paamuian nami talo mi taa punuk a mu vilaana saat ti la vipin simi, mi taa to vulai xuvul pana Piran. 14 Senaso layaan a Vovau sina Piran a paamuian a rabuna, nari ve ri mu rafulak sina. 15 A Piran pife tavai nami pan' ta vovau xena fayaasok fulan nami lapaana matautan, piau. Nane tavai nami pana Vovau Xaradak sina xena fakalimaan nami o mi mu rafulak sina. E voxo, senaso a Vovau Xaradak a waan la xunus itaara, layaan taara fenung xe sina Piran, taara xalie pana “Papa o Tamaang.” 16 A vovau sitaara xuvul pana Vovau Xaradak, nare xapiak re xuus netaara o taara ve mu rafulak sina Piran. 17 E voxo senaso taara mu rafulak sina xuvul pa Krais, taara taa siak a nefafanaian sina xataara malaan se Krais; tuuna, senaso taara tigina xuvul pa Krais lana maasaxan sina, taara taa tigina xuvul pana lana miridingan sina vaxa.

A Maana Roxoyan Aava Piran A Toxane Xataara

18 E voxo, layaan ne lamon pana miridingan aave e maana roxoyan aava Piran taa tavai netaara pana mui, ne pife mamaxus temasaat pana maana maasaxan aava savat naboxo la xavala. 19 Taara texaas o a maana roxoyan aave ri mo molava paaliu senaso a vavesaian sina Piran pe laa'ui la vata, lapi la xavala e pe la laman, ri taxa waan bang fatateak a yaan aava Piran i taa tavai xapin a mu rafulak sina pana maana roxoyan aave. 20 Ri taxa waan bange senaso a Piran xa a bugut nari pana maana lagafan naboxo. Ri baiane taasaxa Piran a bugut nari talo ri

taa waan bang a yaan ina mulusaan nari. 21 Aang, saxa yaan a mu vavesaian xa ri taa tamulus sena maatan talo ri taa pife miit fulaa. E ri taa siak a xavil ina roxoyan sina Piran xuvul pana mu rafulak sina.

22 Taara texaas o a maana vavesaian xo ri fo nas maat fefexaxaas tanin pana bangaana, malaan sena tefin rao i luk a lak. 23 E pife nari sang mon ri nas maat pana bangaana, netaara vaxa aava taara toxan a Vovau Xaradak la xunus itaara, malaan sena fakalimaanan, taara nas maat la xunus itaara pana bangaana yaan taara taa siak a vipin fa'ui sitaara e Piran taa xavei netaara xena rafulak sina. 24 A malaanabe': lumua a Piran a fakaxup netaara sena vilaana saat sitaara e fatiginei fatak netaara la matana. E naboxo taara taxa waan bang fatateak a yaan i taa tavai netaara pana vipin fa'ui e i taa fanei netaara la nobina lava. Taasaxa tamo taara fo siak a mo aava taara taxa lo waan bange, taara taa pife bang fulaa senaso taara fo siak xo a mo aava taara taxa bange. 25 Taasaxa, tamo taara lamon faagut pana saxa mo i taa tamana savat, taara taa waan bang fatateaxe pana fananapan.

26 E layaan a tateaxan sitaara xena bangaana pife fexaxaas, a Vovau Xaradak a waan xuvul pataara xena fagut netaara. Layaan taara pife texaas sena so ta mo taara taa fenung xe sina Piran pana, a Vovau Xaradak xa i taa fenung xe sina xataara. E a fenungan sina a savat la toyan sitaara malaan sena mu nas maat. 27 A Piran a kaalum xe lana xunus itaara e a masam faroxo pana lalamonan sina Vovau Xaradak. E layaan a fenung pana rabuna fatak sina Piran, a fenungan sina a usi fatak a lamonan sina Piran.

Taara Taa Fa'onam

28 E fulaa, taara texaas o a Piran i taa fasavat a roxoyan sena maana mo aava savat lana toyan sina mu rabuna aava ri vubuxan xasingite e nane siak fati nari sena vubuxanan sina. 29 Senaso, taara texaas o a Piran a texaas o nase' ta rabuna ri taa namkai sena. E nane fakalimaan nari talo ri tafe savat malaan se Natuna lana vilaana e vubuxanan siri. E malaanabe' a Natuna xo a lak tuaan e netaara ve mu rafulak lamina lana matafetama sina Piran. 30 E fulaa, nari aava Piran fo fakalimaan nari, nane xel patak nari xena namkai sena. E nari naang aava Piran a xel patak nari, nane fatiginei fatak nari la matana. E vaxa nane taa tavai nari aava ri tigina fatak pana vipin fa'ui aava patak paaliu. E mui i taa tamana fanei nari la vepen roxo xuvul pana xa.

31 Lavaxa, taara taa ferawai malaafaa sena maana mo aanabe'? Tamo Piran taxa tigina la tataara xena xavang netaara nase' taa tisui netaara? Piau ta saxa. 32 Na Tamataara xa pife tivotan a Natuna sena maasaxan taasaxa a tavai a mu paamua pana xena ngaapunuxe talo taara taa siak a roxoyan sena maatan sina. E senaso nane xavang netaara malaan, taara texaas o i taa xavang vulan netaara pana maana mo xapiak fulaa. 33 A Piran xa fo xel patak netaara e voxo pi ta saxa a fexaxaas sena gel tifi netaara sena maana vilaana saat sitaara. A Piran xa a fatiginei fatak netaara la matana. 34 E pi ta saxa i taa xuus a Piran o i taa fakasanam netaara senaso taara vupuno. Na Yesus Krais aava maat, fo siak xo a fakasanaman aave. E vaxa, a Piran a fatatoi fa'ulie ti la mamaat e naboxo i taxa nai la vepen lava la pamuaan sina Piran e i taxa fenung xe sina o i taa xavang vulan netaara. 35 Nase' taa fepatoxan netaara sena vubuxan xasingitan si Krais? A vubuxan xasingitan sina taxa lo tao fatateak vulan netaara naapalaan a mu rabuna ri bilai fasaat xe sitaara o a lagafan sitaara ri pife taxapus o rabuna ri vil pengan netaara senaso taara namkai. Nane taxa waan xuvul pataara lana yaan ina song o layaan taara piau ta marapi xena xafut a tataara. E i taa pife ta'ulan netaara naapalaan

a saxa vubuk famasak netaara o
buk ngaapunuk netaara. 36 Lana
Xakalayan Taap na Devit aava ‘king’
lava, a ferawai pana maana buk
lagafan aave layaan a ferawai xe
sina Piran malaan:
“Piran, senaso nemaam ve maam mu
rabuna siim,
a maana rabuna aava ri baian
nano ri vubuk ngaapunuk ne-
maam.
E ri lamon o maam malaan
sena mu sipsip aava xena
punuxaana.” *Yng 44:22*
37 Piau, lana maana mo xapiak
aanabe' taara fexaxaas sena
onam marasaxa senaso nane aava
vubuxan xasingit netaara i taxa
waan xuvul pataara. 38 Senaso
ne texaas tuuna o a maatan o mu
lagafan naboxo la toyan, ri taa pife
tivotan a vubuxan xasingitan si
Krais xataara. E piau ta saxa a
fexaxaas sena tivotan a vubuxan
xasingitan sina, pi ta angelo o
masalai. E tamo a lagafan taa
savat monabe' mon o muibak e so
ta buk gutan a savat ri taa pife
tivotan a vubuxan xasingitan sina.
39 Tamo taara taa laak xe laa'ui
paaliu la xunavata o taara sivi xe
lapi paaliu la xavala, na Krais a
waan pave xena xavang netaara.
E piau ta mo aava Piran a vesane
a fexaxaas sena tivotan netaara
xasena vubuxan xasingitan sina.
Nane faxalit netaara pana vubuxan
xasingitan aave layaan a feng na
Krais Yesus, a Memai sitaara, xena
fakaxup netaara.

9

A Piran Xuvul Pana Mu Rabuna Aava Nane Siak Fati Nari

1 Nenia, ne waan xuvul pa Krais e
voxo ne ferawai tuuna, ne pife bit.
A Vovau Xaradak taxa paamuian a
nasaman siak e voxo a nasaman siak
a turoxo o a ferawaian siak a tuuna.
2 Ne taxa mamaxus faagut e a xunus
iga a tavanat senaso a maana tauga
ri fo taaluugan na Krais. 3 Saxano
yaan rao ne fenung xe sina Piran o i
taa fatutulau talo nenia, ne taa pife
faadoxotanan xuvul pa Krais tamo
i taa xavang a mu tiak, nari aava
ri mu tauga, xena namkai. 4 A mu
Israel va mu rabuna aava Piran a
siak fati nari xana xa e tavai nari
pana maana roxoyan xaves malaan:
nane xel patak nari xe sina xa e xavei
nari e a faxalit nari pana waanan
sina lana miridingan aava falet xu-
vul pari. Nane faxuvul nari xuvul
pana xa sena maana turoxoian sina.
Nane turoxoian lisan a vuputkai sina
xe siri e fapiti nari pana vilaana fa-
tak ina lotu e tavai nari pana maana
kuus fanaian xaves. 5 A mu buri ve
mu matalava sitaara e a Mataa Failai
sina Piran a waan lana saxa pabung
siri. E nane ve a Piran Tuuna e i taxa
lo paamuian a maana mo xapiak. A
mu rabuna xapiak ri taa nanguse e
kuus fati a isina naboxo e xe vulai. A
Tuuna.
6 Taasaxa, mu kuus fanaian aave
sina Piran ri pife poxo layaan a mu
rabuna sina ri gigirane. Senaso a Pi-
ran pife siak fati a mu Israel xapiak.
7 E layaan ne ferawai pana mu bu
Abrahem ne pife ferawai pana mu
buna xapiak xe mui, piau. Ne taxa
ferawai pari aava Piran xo a xali nari
pana mu rafulak si Abrahem. Senaso
a Piran a xuus na Abrahem,
“Ne taa kat a mu bu Aisaak mon pana
mu rafulak siim.” *Tpt 21:12*
8 Senaso nari aava ri luxan lapaana
vubuxanan sina mataa mon a Piran
pife xali nari pana mu bu Abrahem,
piau. Taasaxa, nari aava ri luxan la-
paana kuus fanaian sina Piran, nari
ve ri mu bu Abrahem. 9 Senaso a
kuus fanian sina Piran xe si Abra-
hem a malaan:
“Lana yaan fatak ne taa ulaamaan
e na Sera xa i taa luk a lak
tomexaan.” *Tpt 18:10,14*
10 E lamon pana so ta mo a savat
mui: na Rebeka tivaian a lua lapaa
Aisaak aava butaara. 11 Taasaxa
paamuina luxaana lua aave layaan
nare, re pife vil a mo roxo o saat
lunai, a Piran xo fo lamon faati o i
taa fakalimaan a saxa lak xena waan
la pabung sina e pife nare xapiak.
12 A pife siak fati a lak aave sena
faisok sina, piau. A siak fatie sena

vubuxanan sina xa. Taara texaas o a Piran a vil malaane senaso a ferawai malaan xe si Rebeka, paamuina lux-aana lua:

“A lak tuaan siim i taa sisiak xe sina lak ti mui.” *Tpt 21:12*

13 E lokavai mupiis a mataa ina kuus fatuxai a kala lana Xakalayan Taap malaan:

“Na Yaakop aava lak mui, ne vubuxan xasingite taasaxa ne gigiran na Iso aava lak tuaan.” *Mlk 1:2,3*

14 Lavaxa, naak taara taa kuus o a Piran i taxa fapala senaso a siak fati a saxa lak mon, bo? Piau, e piau paaliu. 15 Taara texaas o pife tuuna senaso a Piran a xuus na Moses:

“Ne taa muluk nase' ta mataa ne vubuxane e ne taa fangasik nari aava ne buk fangasik nari.” *Tln 33:19*

16 A malaanabe': layaan a Piran a siak fati a saxa, nane pife vile sena vubuxanan o faisok sina mataa aave, piau, nane vile sena mamaaluxan sina xa. 17 E taara texaas o a Piran a siak fati a saxano rabuna xena kawaasanaan nari senaso lana Xakalayan Taap a xuus na Fero aava paamua lava ti Isip, malaan:

“Ne fakalimaan nano pana vepen siim xena fasavat a vubux-anan siak. Ne taa faxalit a mu rabuna pana gutan siak e voxo ne taa fakasanam nano layaan no gigiranau. E a mu rabuna xapiak la xavala ri taa texaas sega.” *Tln 9:16*

18 E voxo, mi taa masam se Fero malaanabe': layaan a Piran a vubuk rao i taa muluk a xol palau, i taa vile. E layaan a vubuk rao i taa favaang bit a mataa, i taa vile. 19 Lavaxa, a saxa simi i taa xuusau, “Xenaso a Pi-ran a tusui netaara, senaso nase' fex-axaas sena tisui a lamonan sina Pi-ran?” 20 Taasaxa ne taa suie malaan: nami, mi mataa mon e mi lamon o mi taa ferawai sarak xe sina Piran, bo? Ne taa ferawai paap famodak. Tamo mi fi a bi mi lamon o a bi taa fin nami pana “Xenaso mi fo fiyau malaanabe'?”* 21 Piau, i taa pife ferawai malaan. Taasaxa, a mataa aava fi a bi a fexaxaas sena lamon faati pana so ta buk bi i taa fiye, bo? A fexaxaas sena fi a maana buk bi pana paxana ni: a saxa xakavena fun aava vipirigaan marasaxa e a xungusaxu aava bi palau.

22 Lavaxa, naak a Piran a vubuk rao i taa faxalit a maraleian sina e fasavat a gutan sina la matavas taasaxa nane waan fananap e pife fakasanam fatapusan nari aava xena kawaasanaan nari, bo? 23 Naak nane vil malaane xena famatavas a maana roxoyan molava sina xe siri aava ri taa siak a mamaaluxan sina, nari aava nane fakalimaan paa-muin nari xena nai la vepen roxo marasaxa xuvul pana. 24 E netaara, saxano Juda e saxanofuna aava ri pife Juda, taara mu rabuna aava Piran a muluk netaara. 25 Lana mu xakalayan si Osea aava mataa ina kuus fatuxai, a Piran a kuus:

“Ne taa xali a rabuna aava ri pife rabuna siak pana ‘Rabuna siak’ e ne taa xali nari aava ne pife vubuxan nari pana ‘rabuna aava ne vubuxan xasingit nari.” *Osa 2:23*

26 E vaxa na Osea a kala pana mu rabuna aava ri pife Juda malaan:

“Pe lana bina aava paamua, a Piran a xuus nari, ‘Mi pife rabuna siak’, lana bina aave a Piran taa xali nari pana ‘mu rafulak sina Piran aava To Vulai.” *Osa 1:10*

27 Taasaxa, na Aisaia a xukulai faagut sena mu rabuna ti Israel malaan:

“Naapalaan a mu rafulak ti Israel ri tafe xaves, malaan sena gun pe la taas, a Piran i taa fakaxup a nufuna modak iri mon. 28 Senaso a Piran taa fasavat a fakasanaman sina lapi la xavala. E i taa fataxapin fatapusane.” *Ais 10:22,23*

29 E na Aisaia a kuus fulaa malaan:

* **9:20:** O: Tamo mi vesan a paxiis pana xavala mi lamon o a paxiis i taa fin nami pana “Xenaso no fo vesanau malaanabe'?”

“Tamo Piran pana Gutan Xapiak a
pife ta'ulan a saxanu butaara,
taara tafo malit malaan sena
rabuna pe la ro bina Sodom e
Gomora aava ri maat layaan a
Piran a kawaasan xapine.” *Ais 1:9*

A Mu Israel Ri Pife Namkai

30 Lavaxa, taara taa kuus panaso? Taara taa kuus o a mu rabuna aava ri pife Juda, ri pife seng a salan xena tigina fatak la matana Piran taasaxa ri tingine layaan a Piran a fatiginei fatak nari senaso ri namkai se Krais. 31 Taasaxa mu Israel aava ri fuuna faisok faagut pana usiaana vuputkai sina Piran talo ri taa faxaalit o nari, ri rabuna roxo, ri seseng e ri seng maat. 32 Xenaso a mu Juda ri seng maat? Ri pife tingine senaso ri lamon o nase' ta mataa a usi xapin a vuputkai a fexaxaas sena tigina fatak la matana Piran e ri pife namkai e voxo ri sopitai sena ‘faat ina sopitaian’. 33 Na Aisaia a kuus fatuxai pana maana mo aanabe'. Nane kuus malaan:

“Kaalum, nenia, a Piran, ne fanei a
faat xena sopitaian lana bina
siak, na Saion, e saxanofuna ri
taa poxo xuluna taasaxa nase'
ta mataa a namkai sena i taa
pife famangilan.” *Ais 8:14; 28:16*

10

1 Mu fetinan, ne vubuk tuuna la xunus iga e ne fenung xe sina Piran o i taa fakaxup a mu Israel. 2 Senaso ne ferawai xakaavang o ri faisok faagut xena fananam a Piran taasaxa ri pife texaas faroxo sena vubuxanan sina. 3 A mu Juda ri pife masam faroxo pana vilaana ina tigina fatak sina Piran, ri buk tigina fatak pana vilaana siri xa e voxo ri pife fasivi nari xa lapaana vilaana fatak sina Piran. 4 Ne vubuk o mi taa masam faroxo o na Krais fo savat xena vil roxol a vuputkai e voxo naboxo, nase' ta mataa a vubuk rao i taa waan xuvul pana Piran, i taa namkai se Yesus.

5 Lavaxa, a mu Juda ri pife masam sena salan sina Piran e ri pife masam faroxo sena fepitaian si Moses layaan na Moses a ferawai pana usiaana mu vuputkai. Nane kuus malaan:

“Nane aava usi fatak a mu vuputkai
xapiak sina Piran i taa siak a
toyan sena.” *Vlp 18:5*

6 Taasaxa, a mataa aava Piran a xalie pana ‘mataa fatak’ senaso a namkai, a ferawai malaan: “Muta xuus nami xa o ‘Nase' taa laak xe la xunavata’, senaso naak mi buk lisan fasivi na Krais aava fo sivi xo. 7 E muta kuus, ‘Nase' taa sivi xe la bina ina mamaat?’ senaso naak mi buk siak falaak na Krais ti la bina ina mamaat, taasaxa nane fo fatatoi fa'ulian xo ti la mamaat.” 8 Taasaxa, a mataa aava namkai, a ferawai malaan:

“A ferawaian aanabe' a waan faasi-
lak, tuuna a waan la xunus imi
e la valami.” *Vpt 30:14*

A ferawaian sena namkaian aanabe' a lagasai aava maam fuuna fepitaa pana. 9 A fepitaian simaam a malaan: layaan no kuus fasavat o “Yesus ve a Memai” e layaan mi namkai la xunus imi o a Piran a fatatoi fa'ulie ti la mamaat- lana yaan fatak aave a Piran i taa fakaxup nami. 10 Senaso mi tigina fatak la matana Piran layaan mi namkai la xunus imi e mi fakaxupan layaan mi kuusan fasavate pana valami. 11 Taara texaas sena, senaso a Xakalayan Taap a kuus,

“Nase' ta mataa a lisan tuunei nane
xa xe si Yesus aava Memai
sitaara, i taa pife famangilan.”
Ais 28:16

12 A mu Juda e nari aava ri pife Juda ri fexaxaas la matana Piran senaso na Yesus va Memai siri xapiak e a xavang marasaxain nase' ta mataa a fenung xe sina. 13 Senaso lana Xakalayan Taap a kuus malaan:

“Nase' ta mataa a fenung xe sina
Memai pana xakaavangan
sina, a Memai i taa fakaxupe.”
Jol 2:3

14 Naak saxa i taa fiai, “A mu rabuna, ri taa fenung xe sina Saxa aava ri pife namkai sena, malaafaa? E ri taa namkai sena Saxa aava ri pife texaas sena, malaafaa? E

malaafaa ri taa texaas sena tamo piau ta mataa xena kuusan fasavate xe siri? 15 E malaafaa ri taa kuusan fasavate tamo piau ta saxa xena feng nari?" Ne taa sui nari aava ri fiai malaan o a Xakalayan Taap a kuus malaan:

"A filimaanan sina rabuna aava ri lisan a Lagasai Roxo sina Piran a fafaamamaas netaara." *Ais 52:7*

16 Ri fo langai xo taasaxa saxanofuna ri pife turoxo pana Lagasai Roxo se Krais. E taara texaas o ri pife turoxo pana senaso na Aisaia a kuus malaan lana xakalayan sina:

"Memai, nase[1] fo namkai sena lagasai sitaare?." *Ais 53:1*

17 Lavaxa, naboxo taara texaas o a namkaian a savat la xunus ina mataa layaan a langai a lagasai e a lagasai naang ve a lagasai se Krais.
18 Taasaxa nenia, ne fiai malaan: naak a mu Juda ri pife langai a lagasai sina Piran se Krais, bo? Piau, pife tuuna, ri fo langaie xo. Lana faxuvulan ina mu yanganan, a xaleian malaan:

"A Piran a feng a fefeng sina xe
la mu bina xapiak la xavala.
E a mu rabuna xapiak aava ri
waan lasuun paaliu vaxa
ri fo langaie senaso a mu
fefeng sina Piran ri savat
siri." *Yng 19:4*

19 E fulaa ne taa fiai: naak a mu Israel ri pife masame, bo? Piau, ri masame. Lokavai mupiis na Moses a kuus fatuxai sena mu Juda malaan:

"Nenia xo ne taa vil fatarasui nami
mu Juda sena rabuna aava
ne pife xali nari pana rabuna
siak. E ne taa xavang a rabuna
aava ri pife Juda xena famar-
alei nami." *Vpt 32:21*

20 E fulaa na Aisaia a ferawai faagut malaan:

"A mu rabuna aava ri pife Juda,
ri pife sengau taasaxa ri
tinginau. Ri pife fiaianau
taasaxa ne faxalit nari paga."
Ais 65:1

21 Taasaxa na Aisaia a ferawai sena mu Juda malaan:

"La maana yaan xapiak ne talangai
xe siri xena xel nari xe siak
taasaxa ri fuuna tisuiau e ri
langai pesalai sega." *Ais 65:2*

11

A Mamaaluxan Sina Piran Xe Sina Mu Israel

1 Lavaxa, ne fiai malaan: naak a Piran a gigiran a mu rabuna sina, bo? Piau e piau paaliu, muta lamon malaan. Nenia ve ne saxa Juda. E na Abrahem va buk lava e ne waan la pabung si Benyamin. 2 A Piran pife gigiran a mu Juda aava lokavai mupiis nane siak fati nari. Mi texaas vaxa sena xuuskuus pa Ilaija aava waan lana Xakalayan Taap, bo? Nane fenung xe sina Piran e xuuse pana maana vilaana saat sina mu Juda. 3 A ferawai malaan:

"Memai, ri ngaapunuk a mu rabuna
ina kuus fatuxai siim e ri ngas
tapin a maana ivin ina fara-
maana tatavai xaanum. E
naboxo nenia sang mon ne
taxa waan e ri taxa sengau
xena punuxaan nenia vaxa." *1 Pma 19:10,14*

4 E a Piran a suie malaafaa? A suie malaan:

"Ne fanei patak a rabuna tomexaan
7,000 aava ri pife bukaak xena
lotui a piran bit, na Baal." *1 Pma 19:18*

5 E vaxa tanin, a toxan a nu funa modak sina mu Juda aava ri namkai, senaso a Piran, lana mamaaluxan sina, siak fati nari. 6 E tamo Piran a siak fati nari sena mamaaluxan sina, taara texaas o a pife siak fati nari senaso ri usi fatak a mu vuputkai. Taasaxa tamo a siak fati nari sena usiaana vuputkai, taara taa pife kuus o a xakaavangan xatam sina Piran a xavang netaara.

7 A so ve? A mu Juda aava ri faisok faagut pana usiaana vuputkai xena tigina fatak la matana Piran, ri pife siaxe. Taasaxa rabuna tatagan sina Piran, ri namkai se Krais e ri siaxe. A xasanofuna aava ri pife namkai, a

Piran a fatavanat a xunus iri. 8 Lana
mu Xakalayan, a Piran a kuus pana
fakasanamaana mu Juda malaan:
“A Piran a fasavat a lamonan siri
malaan seri taxa matef maat.
Ri taa malaan sena mataa
aava matana piif e tangana
vaang. A tuuna, a malaanabeˈ
xe tanin sait.” *Vpt 29:4*
9 E na Devit aava ‘king’ lava sitaara,
a kuus malaan:
“Turoxo pana mu fenamo siri, ri taa
malaan sena fulung;
malaan sena ‘faat ina sopitaian’
e
malaan sena fakasanaman
ina vilaana saat siri.
10 Vil fasotuk a lamonan siri talo ri
taa pife masam sena lagasai
siim e
tavai nari pana mu lagafan
xaves la miri
talo ri pife fexaxaas sena
tigina faroxo vulai.” *Yng
69:22-23*

A Piran A Fadoxot A Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda Xuvul Pa Krais

11 Ne taa fiai fulaa: a mu Juda aava
ri pife namkai se Yesus Krais, ri poxo,
bo? Naak ri taa pife tigina fulaa, bo?
Piau, piau paaliu. Taasaxa senaso
ri vil a saat layaan ri pife namkai
se Yesus, a mu rabuna aava ri pife
Juda ri fexaxaas sena kaaxup. E a
kaaxupan aanabeˈ i taa fatarasui a
mu Juda. 12 Taasaxa tamo vilaana
saat siri a tavai a mu rabuna xapiak
la xavala pana maana fafanaian sina
Piran e a milungan siri a tavai a mu
rabuna aava ri pife Juda pana rox-
oyan, lamon pana fafanaian molava
piis aava i taa savat layaan nari mu
Juda, ri namkai xena ulaa xe sina
Piran.
13-14 Ne taxa ferawai xe simi aava
mi pife Juda. Nenia ve ne yaamut
xe simi e voxo ne fuuna ferawai
falalava pana faisok siak xena fa-
tarasui a mu Juda aava mu tauga,
talo saxanofuna iri taa namkai se
Yesus e ri taa kaaxup. 15 Tamo Piran
a gigiran nari pana lou modak mon
xena fadaarum a xasanofuna aava ri
pife Juda i taa malaan seri taxa to
faˈulaa ti la mamaat layaan a Piran
i taa turoxoian fulan nari, bo? 16 A
malaanabeˈ: tamo a xavil ina bret
aava ri tatavai xe sina Piran pana
malaan sena xalana mata, a xaradak
lavaxa, a bret xurul a xaradak. E
tamo a xarei ina wai a xaradak a mu
raxan vaxa ri xaradak.
17 Lavaxa, tamo saxano raxan ri
patal tapinan sena wai olif aava
waan la uma e nami aava mi malaan
sena mu raxan ri savat sena wai olif
ti la latan, mi fo faadoxotanan la
palou ina raxan aave, mi taxa siak
a gutan simi sena xarei ina wai olif
naang la uma. 18 E voxo nami aava
mi pife Juda, muta ferawai malalava
o mi peraroxo sena mu Juda aava
ri pife namkai. Langaiau, muta
malalava senaso nami xa mi pife
faboak a xarei ina wai, piau, a xarei
a fafangan a raxan xena faboaxaana.
19 E saxanofuna taa kuus malaan,
“A Piran fo patal tapin a mu rax-
ana wai olif aave xena fadoxot ne-
maam aava maam pife Juda, xuvul
pana.” 20 A tuuna paaliu, saxano
Juda ri pife namkai sena lagasai sina
Piran e voxo nane fo patal tapin
nari. Taasaxa nami, mi waan pave
sena namkaian. E voxo muta la-
mon falavai nami xa taasaxa suaian
faagutan a Piran. 21 Senaso tamo
a Piran a patal tapin a raxana wai
tuuna layaan ri pife namkai, muta
lamon o i taa taˈulan nami tamo mi
pife namkai.
22 E voxo mi taa lamon fati a fan-
gaasixan e fakasanaman sina Piran:
a mu Juda aava ri tisui a salan sina
Piran, nane fakasanam nari e baras
nari. E nami aava mi pife Juda, nane
fangasik nami layaan mi sangas la
salan sina pana namkaian. Taasaxa
tamo mi taˈulan a salan sina i taa
patal tapin nami sait. 23 E fulaa,
tamo a mu Juda aapave ri taˈulan
a vilaana saat siri xena namkai se
Yesus, a Piran a fexaxaas sena fa-
doxot faˈuli nari. 24 A malaanabeˈ: a
mataa tataraˈuma aave pife usi fatak
a vilaana ina fadoxotan a raxana
wai senaso a fadoxot a raxana wai
aava savat palau pe la latan xuvul
pana wai olif aava waan la uma sina.

E voxo senaso a fexaxaas sena vil malaane, i taa pife lagaf temasaat xena fadoxot faˈuli a raxana wai aava patal tapinan, la wai tuuna sina. E a fexaxaas sena fatiginei fatak fulan a mu Juda vaxa.

25 Mu fetinan, ne bai o mi taa vungut sena mo fufunai aanabeˈ senaso ne bai mi taa lamon falavai nami xa. Lavaxa, a Piran a favaang a saxano Israel talo ri taa pife namkai se Yesus. E ri taa waan malaan fefexaxaas a yaan a mu rabuna xapiak la xavala ri taa langai se Yesus. E nari aava Piran fo siak fati nari, ri taa namkai. 26 E lana salan aanabeˈ a mu Juda xapiak taa fakaxupan. Lokavai mupiis a mataa ina kuus fatuxai sina Piran a kala sena mu Juda malaan:

“A Nges Ina Vil Fatato i taa savat ti
la bina sina Piran, na Saion, e
i taa tubuk a vilaana saat sina
mu bu Yaakop.”

27 E a Piran a kuus fulaa malaan:

“Lapaana Turoxoian Faˈui aava ne
vesane xuvul pari, ne taa la-
mon tapin a vilaana saat siri.”
Ais 59:20,21; 27:9

28 Lavaxa, naboxo a malaanabeˈ: sena Lagasai Roxo a mu Juda ve ri xaiyaas sina Piran e voxo nane fexaxaas sena vil a maana mo roxo xe simi aava mi pife Juda. Taasaxa lokavai mupiis a Piran a siak fati nari e a vubuxan xasingit nari senaso ri mu bu Abrahem, Aisaak e na Yaakop. 29 Senaso Piran i taa pife siak faˈuli a maana tatavaian roxo aava nane fo tavai netaara pana. E layaan nane xel patak a rabuna nane i taa pife xul a lamonan sina. 30 A malaanabeˈ: paamua, nami aava mi pife Juda, mi langai pesalai sena Piran taasaxa layaan a mu Juda xo ri baian a tatavaian sina Piran, nane muluk nami. 31 E naboxo a mu Juda ri langai pesalai sena talo nari vaxa ri taa siak a mamaaluxan sina senaso a Piran a muluk nami. 32 Lavaxa, a Piran a kuus o a mu rabuna xapiak ri vupuno senaso ri langai pesalai sena. A maana mo aanabeˈ a savat talo i taa muluk a mu Juda e nari aava ri pife Juda sait.

33 A lamonan sitaara pife fexaxaas sena masam faroxo sena vilaana sina Piran senaso ri roxo marasaxa. A lamonan sina a roxo e fatak e a masaman sina a fatak vulai. Netaara mu rabuna, taara pife texaas sena maana mo nane fo lamon o i taa vile. E taara pife fexaxaas sena texaas sena fufuna maana vilaana sina.

34 “Naseˈ fo texaas sena lamonan
sina Memai? Naseˈ fo faseie
pana so ta mo i taa vile?” *Ais
40:13*

35 “Naseˈ fo tavai mataye panˈ ta saxa
mo talo a Piran i taa lisan faˈuli
xe sina?” *Jop 41:11*

36 Nane xa a vil fasavat a maana mo xapiak e sena gutan sina mon ri waan vulai. E nane fasavat xapin a maana mo malaan sena vubuxanan sina. A mo roxo paaliu tamo mu rabuna xapiak ri taa kuus fati a isina Piran xe vulai pana piau ta taxapusan ina. A tuuna paaliu.

12

Taara Taa Tatavai Pana Toyan Sitaara

1 E voxo mu fetinan siak, senaso a Piran, lana mamaaluxan molava sina, fo fangasik netaara, ne fenung faagut xe simi o mi taa tavaie pana vipin e lamonan simi malaan sena tatavai aava taxa to. Taˈulan a vubuxanan e lamonan simi xena usi fatak a vubuxanan e lamonan sina Piran sang mon. Tamo mi vil malaane a Piran i taa faamamaas paaliu pana tatavai simi. A vilaana aanabeˈ a salan roxo xena lotu xe sina Piran. 2 E vaxa, muta usi a vilaana sina rabuna aava ri pife namkai sena Piran. Pana xakaavangan ina Vovau Xaradak, xul fatak a lamonan simi talo ri tafe faˈui xapiak. Tamo mi usi a salan aanabeˈ mi taa texaas sena so ta mo a Piran a vubuk rao mi taa vile. E a vubuxanan sina a roxo xasingit e i taa faamamaas layaan mi vile. Mi texaas o a so ta mo i taa xuus nami o mi taa vile, a mo aave a fatak mon.

3 Lavaxa, a Piran fo fangasixau e voxo ne xuus nami xapiak o muta lamon famatalavai nami xa. Piau,

lamon faroxo e mi lamon fa'uli a Piran xa fo tavai nami pana faisok simi e fo tavai nami pana gutan e texaasan xena fataxapine. 4 Taara texaas o a vipin sitaara a toxan a xavil xaves e maana xavil saxa saxa aave ri toxan a faisok patak siri xa. 5 E voxo lana xuvulaian sitaara xuvul pa Krais, taara mu rabuna xaves, taasaxa Piran a fadoxot netaara xapiak xuvul pa Krais xena fasavat a vipin saxa mon. E fulaa, taara waan xena fexavongan netaara malaan sena maana xavil xaves ina vipin ri fexavong. 6 A Piran, lapaana xakaavangan xatam sina, fo tavai netaara pana maana buk tatavai. Tamo mataa a toxan a tatavaian xena kuusan fasavat a Lagasai sina Piran, lavaxa i taa ferawai fatateak pana senaso a texaas o a Vovau sina Piran a fagute pana. 7 E tamo nane toxan a tatavai xena xakaavang, lavaxa i taa xakaavang. E tamo nane toxan a tatavai xena masam faroxo sena Ferawaian sina Piran talo i taa fapiti a rabuna pana, lavaxa i taa fepitaa. 8 E tamo, pana tatavai sina, nane fexaxaas sena fagut a mataa talo i taa usi fatak a vilaana sina Piran, lavaxa i taa fagut faroxoie. E tamo Piran a tavaie pana maana mo xaves xena xavang a valagof, lavaxa i taa palas a mana e i taa xavang nari pana faamamaasan. E layaan a Piran a tavai a mataa pana texaasan xena paamuian a mu rabuna, i taa paamuian faroxoi nari. E layaan a Piran a tavai a mataa pana mamaaluxan xena fangasik a mataa aava toxan a lagafan, lavaxa i taa vile pana faamamaasan la xunus ina.

A Vilaana Ina Vubuxan Xasingitan

9 A vubuxan xasingitan i taa tuuna paaliu. Mi taa baian faagutan a saatan e mi taa tao fatateak a roxoyan. 10 Naboxo mi waan lana matafetama sina Piran e voxo mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna aava ri namkai malaan sena mu timi o mu vasaami e suaian faagutan a xasanofuna. 11 Muta maare pana faisok lapaana Piran, taasaxa mi taa siak a gutan simi sena Vovau Xaradak. Mi taa tamasiak vulai xena vil a so ta mo na Memai Yesus a xuus nami pana. 12 Mi taa waan bang fatateak a maana mo a Memai taa vile xami e mi taa faamamaas. La fena lagafan mi taa waan fananap e mi taa fenung. E layaan mi fenung fatateak xe sina Piran pana saxa mo, muta maare. 13 Mi taa tavai a mu rabuna sina Piran pana fanganan o marapi o so ta mo ri piau sena. E mi taa kas a lifu simi xe sina mu rabuna aava ri namkai layaan ri maa xalum nami.

Mi Taa Fangasik A Mu Xaiyaas Simi Sait

14 Layaan a rabuna ri vil pengan nami, fenung xe sina Piran talo i taa tiuan a roxoyan xuluri. Tuuna, fin a Piran pana roxoyan sina xe xuluri e muta fatutul nari. 15 Layaan a mu rabuna ri faamamaas pana roxoyan aava savat siri, mi taa faamamaas xuvul pari. E tamo ri taxa mimilisaat e ri taangiis, mi taa taangiis xuvul pari. 16 Taagul faxuvul pana luaian e muta lamon falavai nami. Taasaxa, mi taa turoxo xena faxuvul xuvul pana xasanofuna aava ri mataa palau. E mi taa pife malalava malaanabe', "Taara mu rabuna pana texaasan molava."

17 Layaan a mataa a vil a saat xe simi muta sui a vilaana saat sina pana saat. Mi taa vil a mo roxo vulai talo pi ta saxa i taa tisui nami e ferawai fasaat semi. 18 Mi taa faxatang faroxoi a maana vilaana e ferawaian simi talo mi fexaxaas sena waan pana luaian xe sina mu rabuna. 19 Mu fesing siak, layaan ta mataa vil a saat xe simi muta sui a saatan sina pana saat, piau. Taasaxa mi taa tavai a Memai pana lagafan aave e nane xa i taa fakasaname sena vilaana saat sina senaso na Moses aava ferawai lapaana Piran a kuus malaan:

> "Tamo a mamareiai ina vilaana saat sina saxa mataa a fakasanaman, nenia xa, ne taa fakasaname." *Vpt 32:35*

20 Taasaxa, lana xakalayan sina Piran a kuus vaxa:

“Tamo a xaiyaas siim a lagai, fafangane. Tamo a maˈiu tavaie pana raarum. Layaan mi fangasik a xaiyaas simi malaan, a vilaana roxo simi i taa famangile.” *Fpp 25:21,22*

21 Muta turoxoian a saatan i taa faˈonam nami taasaxa mi taa faˈonam a saatan pana vilaana roxo.

13

A Mu Rabuna Ri Taa Fasivi Nari Xa Lapaana Mu Paamua Siri

1 Nami saxa saxa, mi taa fasivi faroxoi nami xa lapaana mu paamua ina mu bina simi senaso a Piran a tavai nari pana ngavuk siri talo ri taa paamuian a mu rabuna. E vaxa, a Piran a fakalimaan a mu paamua la mu bina xapiak xena vil a faisok siri. 2 E voxo, nane aava tisui a paamua sina, i taxa tisui a Piran aava fakalimaan a paamua aave. E layaan a mataa a tisui a saxa aava Piran a fakalimaane, i taxa lisan a fakasanaman sina Piran xe xuluna xa. 3 A mataa aava bilai faroxo i taa pife mataut sena mu paamua sina taasaxa, a mataa aava bilai fasaat i taa mataut seri. Mi buk waan pana piau ta matautan, bo? Lavaxa, usi a vilaana roxo e mu paamua ri taa ferawai faroxo pami. 4 Ne kuus malaan senaso a Piran a fatiginei nari, mu paamua, xena xavang nami aava mi bilai faroxo. Taasaxa tamo mi taa bilai fasaat, a roxo mi taa mataut senaso a mu paamua ri taa fakasanam nari aava ri pife usi a vuputkai. A malaanabeˈ: a mu paamua aave ve, ri rabuna faisok sina Piran e ri taa fakasanam a rabuna aava ri fuuna lo bilai fasaat. 5 E voxo mi taa fasivi faroxoi nami xa lapaana mu paamua simi senaso mi baian a fakasanaman aave e vaxa a nasaman simi a kuus o a mo roxo mi taa bilai malaan.

6 E fulaa, senaso mi waan lapaana mu paamua aave mi taa maraan a taakis simi xena maraan a faisok siri. Ri taxa xavang nami lapaana Piran e ri pi ta saxa faisok fulaa xena fasavat a faat xena taagulan siri. 7 E voxo, tavai a mu rabuna xapiak pana so ta mo a roxo xari: tamo ri kuus o mi taa maraan a so ta buk taakis, maraane. E tamo mi taa suai sena paamua lavaxa suai faagut sena. E a paamua pana isin lava, kuus fati a isina.

Vubuxan Xasingit A Xasanofuna Senaso A Yaan Sina Memai A Faasilak Xo

8 Tamo mi siak palou a faat o saxa mo sina xasa mataa, sui fatapusane talo piau ta lagafan i taa waan xulumi. Taasaxa, a toxan a saxa vuputkai mi taa usie, a malaanabeˈ: mi taa fevubuxan xasingitan nami xa. Senaso tamo a mataa a vubuxan xasingit a xasafuna e fangasixe, nane xo fo usi xapin a mu vuputkai sina Piran. 9 A maana vuputkai aava na Moses a xaleie lapaana Piran, a malaan:

“Muta femilungai pana vilaana ina tamaian,
muta ngaapunuk mataa,
muta fenau,
muta tarasui a mo sina xasa mataa.” *Vpt 5:17-19,21*

E xasano vuputkai fulaa ri taxa waan lapaana vuputkai lava aanabeˈ aava Piran a tavai na Moses pana:

“Mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak malaan seˈ mi vubuxan xasingit nami xa.” *Vlp 19:18*

10 E taara texaas o layaan a mataa a fangasik a xasafuna senaso a vubuxan xasingite, a mataa aave i taxa usi fatak a vuputkai sina Piran.

11 Mi taa bilai faroxo malaan, senaso mi texaas o taara taxa taagul lana yaan lava: faasilak, a yaan ina ulaian si Yesus i taa savat. E voxo taara taa para e tamasiak senaso naboxo taara taxa waan faasilaxan et xo a yaan ina fakaxupaan netaara sena yaan layaan taara xaveak namkai. 12 A yaan aanabeˈ a malaan sena paanen lolof, faasilak a ngaas i taa savat e suk i taa malit. E voxo, taara taa fasoxul a vilaana saat sitaara pana vilaana roxo talo taara fexaxaas sena tisui a saatan.

13 Taara taa taagul pana vilaana roxo
malaan sena rabuna aava ri sangas
la malang. Taara taa pife vot o
num a raarum tateak fefexaxaas a
lamonan sitaara fetavanat. Taara
taa pife felingai xolai malaan sena
mataa ngong; taara taa pife femilun-
gai pana vilaana ina tamaian o usi a
vilaana vusiit pana tataara. E taara
taa pife fegagelai o tarasui a mo sina
xasa mataa. 14 Taasaxa, naboxo mi
waan xuvul pana Memai sitaara, na
Yesus Krais e voxo mi taa usi fatak
a vilaana sina. E fulaa, muta lamon
o malaafaa mi taa vil famasagei a
vubuxanan la vipin imi.

14

A Namkaian Tateak E Namkaian Murupak

1 Kas a lifu siim xe sina mu rabuna
xapiak aava ri namkai, naapalaan a
namkaian siri a murupak. Taasaxa
muta baras nari sena lamonan siri
aava patak. 2 A namkaian sina saxa
mataa a tateak e nane fexaxaas sena
ngan a maana buk fanganan xapiak.
Taasaxa mataa pana namkaian mu-
rupak a ngan a fanganan aava piau
ta meska. 3 E voxo saxa aava ngan a
maana mo xapiak, i taa pife kaalum
fasivi xuluna saxa aava pife ngan a
maana buk fanganan. E vaxa saxa
aava pife fangan, i taa pife tiis nane
aava fangan senaso a Piran fo siak
fati nare xapiak. 4 A malaanabeˡ:
nano naseˡ e no taa tiis a sisiak sina
saxa mataa? A mataa tafuna xa i
taa xuus a sisiak sina o nane taxa
tigina faroxo o fo poxo. E i taa
tigina faroxo senaso na Memai Yesus
sitaara a fexaxaas sena fatigineie.

5 Saxa mataa a lamon o saxa yaan a
pemamolava sena xasa yaan. E saxa
fulaa a lamon o a mu yaan xapiak
ri fexaxaas. Taasaxa mu rabuna
saxa saxa ri taa lamon faati pana
so ta mo a roxo xari. 6 Layaan
a mataa a lamon faati pana saxa
yaan a molava, lavaxa a vile xena
nangus a Piran. E naseˡ ngan a
meska, a ngane xena kuus fati a isina
Piran. Taara texaas sena tuunayan
ina senaso a kuus faasiroxo xe sina
Piran pana fanganan sina. E saxa
aava pife ngan a meska, a pife ngane
xena kuus fati a isina Piran e nane
sait a kuus faasiroxo xe sina Piran
pana fanganan sina. 7 A malaanabeˡ:
taara pife taagul lapaana lamonan
sitaara xa. E taara pife maat lapaana
lamonan sitaara xa. 8 Lavaxa, layaan
taara taxa to, a toyan sitaara a kuus
fati a isina Memai. E layaan taara
maat, a maatan sitaara a kuus fati
a isina Memai. E voxo, tamo taara
to o taara maat, taara vile xena kuus
fati a isina Memai senaso netaara ve
taara mu rabuna sina.

9 Na Krais a maat e a to faˡulaa
talo i taa Memai sina mu rabuna
aava ri taxa to e nari aava ri fo
maat. 10 Lavaxa, senasou e mi feti-
isan nami? Senasou e mi kaalum
fasivi xulumi? Senaso mui lana yaan
ina tiisan, netaara xapiak taara taa
tigina la nona Piran. 11 A mo aave
a tuuna, senaso lokavai, na Aisaia
aava mataa ina kuus fatuxai, a kuus
malaan:

> “Nenia ve ne Memai e ne kuus
> malaan: a mu rabuna xapiak
> ri taa bukaak la noga e ri taa
> kuus fasavat o nenia ve ne
> Piran Tuuna.” *Ais 45:23*

12 E voxo netaara saxa saxa taara taa
kuusan a mu vilaana sitaara xe sina
Piran.

Muta Taagul Talo A Saxa Taa Sopi-tai Lana Namkaian Sina Sena Vilaana Siim

13 Lavaxa, taara taa pife fetiisan
netaara xa. Taasaxa taara taa lamon
malaan: ne taa pife vil a mo talo
a mataa aava namkai i taa sopitai
sena e poxo lana namkaian sina.
14 Ne texaas faagut o senaso ne waan
xuvul pa Memai Yesus Krais, a pi
ta fanganan a fasavat a lalosaat la
matana Piran tamo ne taa ngane.
Taasaxa, saxa tamaa lamon malaan:
tamo ne ngan a mo aanabeˡ ne taa
milung la matana Piran senaso a mo
aave a mo taap. Lavaxa, xe sina, a
mo aave a lalosaat e i taa pife ngane.
15 E tamo maana mo mi ngane a fasa-
vat a lagafan la toyan sina fetinan,

mi pife taagul pana vubuxan xasingitan. Muta kawaasan a namkaian sina saxa fetinan aava na Krais fo maat pana. 16 Lavaxa, nami aava mi matalava lana namkaian simi, muta vil a mo aava roxo lana namkaian simi tamo xasanofuna taa xalume e ri taa ferawai fasaat pana vilaana simi. 17 A mu rabuna lana fatataganan sina Piran ri pi ri lamon pana fanganan e numan, piau. Ri lamon vulai pana vilaana xaradak e luaian e pana faamamaasan aava savat sena xakaavangan sina Vovau Xaradak. 18 Nase' ta mataa a faisok lapaa Krais malaan, nane fafaamamaas a Piran e mu rabuna ri taa suai sena sait.

19 E voxo, taara taa faisok faagut xena lisan a luaian e vaxa taara taa faisok faagut xena xavang falavai a namkaian sitaara. 20 Muta kawaasan xapin a faisok sina Piran pana nganaana fanganan. Taara texaas o a maana fanganan xapiak ri roxo la matana Piran taasaxa tamo mi ngane e saxafuna a poxo lana namkaian sina sena, mi taxa vil a saat. 21 A mo roxo tamo mi pife ngan a meska o mi pife num a raarum tateak o vil ta saxa mo fulaa aava ri taa kawaasan a namkaian si tiam.

22 E a so ta mo mi lamon o mi fexaxaas sena vile la matana Piran a mo la palou ime. Layaan ta mataa a lamon o a fexaxaas i taa vil a mo e mui a nasaman sina a pife kuus o a vupuno, a mataa aave i taa faamamaas. 23 Taasaxa, layaan a mataa a lamon xolai pana saxa mo roxo xena fanganan sina e mui a ngane, i taa vupuno la matana xa e la matana Piran vaxa. Senaso a vilaana sina pife savat sena namkaian. E tamo a vilaana pife savat sena namkaian a vilaana aave fo saat xo.

15

1 Netaara aava namkaian sitaara tateak, taara taa xavang fananap nari aava namkaian siri murupak. E taara taa pife fafaamamaas netaara sang mon. 2 Taara taa fafaamamaas a xasanofuna. Aang, taara taa bilai malaan xena fagutaan nari talo ri taa masam famatavas sena salan sina Piran. 3 Taara taa usi a vilaana si Krais aava pife bilai xena fafaamamaas nane xa. Taasaxa lokavai mupiis na Devit a kala malaan:

> "Layaan a rabuna ri ferawai fasaat sema, Piran, ri ferawai fasaat sega sait." *Yng 69:9*

4 E voxo taara texaas o a maana mo aava waan lana Xakalayan Taap, a Piran a timine pave xena fapiti netaara e fagut netaara talo taara taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava Piran taa vile xataara.

5 E voxo ne fenung xe sina Piran aava fagut netaara e tavai netaara pana fananapan, o i taa xavang nami xena waan faxuvul lapaana Vovau Xaradak layaan mi taxa usi na Krais Yesus. 6 E malaanabe' mi taa waan faxuvul lapaana vubuxanan saxa xena kuus fati faagutan a Piran aava Tama Memai sitaara, na Yesus Krais.

7 Lavaxa, nami, mi taa fetagonan nami malaan se Krais fo tagan nami. Nane vil malaane e naboxo a maana rabuna xaves ri kuus fati a isina Piran. 8 Senaso ne xuus nami o na Krais a savat sisiak sina mu Juda xena faxaalit o a so ta mo aava Piran a kuus fanai pana, ri tuuna paaliu. E na Krais fo fasavat a maana kuus fanaian sina xe sina mu butaara. 9 E vaxa, a mu rabuna aava ri pife Juda, ri taa nangus a Piran sena mamaaluxan sina senaso a Xakalayan Taap a kuus:

> "Sena mamaaluxan siim ne taa nangus nano pana yanganan layaan ne waan xuvul pana rabuna aava ri pife Juda." *2 Sml 22:50*

10 E fulaa a Xakalayan Taap a kuus:

> "Faamamaas, nami aava mi pife Juda, faamamaas xuvul pana rabuna sina Piran, a mu Israel." *Vpt 32:43*

11 E fulaa laa:

> "Nami mu rabuna aava mi pife Juda, nangus a Memai sitaara. Nami, mu rabuna la mu bina

xapiak mi taa yangan e nanguse.” *Yng 117:1*

12 E na Aisaia a kuus malaan:
“Saxa i taa savat ti la pabung si Jesi aava tama Devit xena paamuian a mu rabuna xapiak. E nari aava ri pife Juda, ri taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava Piran fo kuus o i taa vile xana rabuna sina.” *Ais 11:10*

13 E voxo, senaso a Piran va fufuna waan bangan aave, ne fenung xe sina o i taa fabas nami pana faamamaasan. E i taa faluai a xunus imi talo lapaana gutan sina Vovau Xaradak, mi taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava ri taa savat mui.

A Fufuna Xakalayan Tateak Si Pol

14 Mu fetinan siak, nenia xo ne lamon tuuna o mi taxa lo vil a maana mo roxo xena xavangaana mu rabuna e mi taxa bas pana maana buk texaasan sena vilaana sina Piran. E vaxa mi fexaxaas sena fepitaa la palou imi. 15 Taasaxa, ne fo ferawai faagut xe simi pana saxano mo xena falamon fa'uli nami. Ne fexaxaas sena kala malaan, senaso a Piran, lana roxoyan sina, a siak fatiau xena yaamut si Krais Yesus xe simi aava mi pife Juda. 16 Ne kuusan famatavas a Lagasai Roxo sina Piran malaan sena priis talo mu rabuna aava ri pife Juda ri taa savat a tatavai xaradak aava Piran a turoxo pana e a Vovau Xaradak i taa fanei patak nari.

17 Lavaxa, senaso ne fo faadoxotanan xuvul pa Krais Yesus lana faisok siak xana Piran, ne fexaxaas sena ferawai falalava. 18 Ne taa ferawai mon pana maana faisok aava na Krais fo vile la maana mu bina aava nane fengau xe lana. A mu rabuna aava ri pife Juda, ri namkai sena Piran layaan ri langai a lagasai aava ne fo lisane e layaan ri xalum a maana mo aava ne vile lapaana gutan si Krais. 19 A vovau sina Piran a fagutau xena vil a maana mo fa'ipul e maana faisok ina gutan. E voxo ne fo falet xolai pe Jerusalem fefexaxaas Ilirikam e ne fo kuusan xapin a Lagasai Roxo se Krais pe la mu bina aave. 20 Tamo rabuna la saxa bina ri pife langai lunaian a Lagasai Roxo se Krais, nenia, ne buk falet xe siri xo talo ne taa pife vil a faisok siak xuluna faisok sina xasa mataa. 21 A vubuxanan siak aave a turoxo pana xakalayan si Aisaia aava kuus malaan:
“Naapalaan pi ta saxa a falet lunai xena kuusanaana xe siri, ri taa langai sena. E naapalaan ri pife langai sena paamua ri taa masam faroxo sena.” *Ais 52:15*

22 Senaso ne fo toxan a maana faisok la xasano bina, ne pife fexaxaas sena savat simi.

23 Pana maana mariaas xaves ne vubuk faagut o ne taa savat simi e naboxo pi ta faisok fulaa xaanak nabe' e voxo ne lamon o ne taa fe xalum nami. 24 A lou modak fulaa e ne taa guun xe pe Spein. E la fena faletan siak ne taa waan xuvul pami pe Rom pana saxanu yaan. E layaan ne ta'ulan nami ne vubuk rao mi taa fangasixau pana faletan siak. 25 Taasaxa, monabe' mon ne taa laak xe Jerusalem xena lisanaana tatavai xe sina mu rabuna sina Piran xena xavang nari. 26 Ne taa falet senaso a rabuna sina Piran pe Mesidonia e Akeai ri lamon faati o ri taa lisan a tatavai xe sina mu rabuna tatagan sina Piran aava ri valagof. 27 Ri nanam o ri taa vil malaane e a mo roxo ri taa vile senaso lumua, a mu Juda aava ri namkai, ri fo kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Krais xe siri. E naboxo a roxo ri taa lisan a maana faat xena xavang a mu Juda aava ri valagof. 28 Lavaxa, layaan ne fo lisan a tatavai xapiak e ne fataxapin a faisok aanabe' pe Jerusalem, ne taa ta'ulan nari e ne taa guun xe pe Spein. E la fena sangasan siak xe pave ne taa fe xalum nami. 29 E ne texaas tuuna o layaan ne savat simi ne taa xuus nami pana maana mo roxo aava na Krais fo vile xena xavangaan netaara. A maana mo aave ri roxo marasaxa e ri taa fafaamamaas nami.

30 Mu fetinan, sena xuvulaian
sitaara xuvul pa Memai Yesus Krais e
lana vubuxan xasingitan sina Vovau
Xaradak ne faxaar nami o mi taa
fenung xe sina Piran paga e malaan
mi taa faxuvul xuvul paga lana la-
gafan siak. 31 Fenung xe sina o i
taa fakaxupau xasena mu Juda pe
Jerusalem aava ri tisui a Lagasai
Roxo sina Piran e vaxa fenung xe
sina o a mu rabuna fatak aave ri taa
faamamaas pana xakaavangan aava
ne fo lisan ete. 32 Fenung xe sina talo
ne fexaxaas sena falet xe simi pana
faamamaasan tamo Piran a vubux-
ane. E taara taa irimai e taara taa
fagut netaara xa. 33 E naboxo ne
fenung xe sina Piran ina Luaian o i
taa waan xuvul pami. A tuuna.

16

A Fasisian Si Pol

1 Lavaxa, saxano mo fulaa. Layaan
a saxa tefin, a isina na Fibi, i taa
savat simi, mi taa faxatang faroxoie
senaso nane namkai se Krais malaan
setaara. Nane ve a tefin ina xakaa-
vangan e fuuna faisok faagut la
palou ina mu rabuna sina Piran aava
ri waan pe Sensaria. 2 Kas a lifu simi
xe sina malaan se' mi kase xe sina
mu timi. E mi taa faxatang faroxoie
senaso nami xapiak mi waan xuvul
lana matafetama sina Piran. E vaxa,
ne vubuk rao mi taa xavange pana
so ta mo nane vubuxane pana faisok
sina senaso nane xa fuuna faxatang
faroxoi a xasano rabuna xuvul paga.

3 Fasusui na Prisila nare lavana, na
Akwila. Re fo faisok xuvul paga
lapaa Krais Yesus.

4 Nare, re lisan tuunei a toyan sire
xaanak. Nenia xuvul pana mu
rabuna sina Piran aava ri pife
Juda, nemaam xapiak maam
kuus faasiroxo xe sire.

5 E fasusui nari aava ri faxuvul
xena lotu la lifu sire. E ne lisan
a fasisian xe sina fesing siak,
na Epenetus. Nane namkai se
Krais paamuina xasano rabuna
xapiak pe Esia.

6 Fasusui na Maria aava faisok
faagut xena xavang nami.

7 Fasusui na Adronikus nare Ju-
nias aava rovaat Juda malaan
sega. Saxa yaan nemaatul,
maatul tamu waan faxuvul la
bina ina vipisan sena namkaian
simaatul. Nare, re ro yaamut
sina Piran e mu rabuna ri texaas
sere e ri suaian nare. A tuuna, ri
namkai se Krais paamuina yaan
nenia, ne namkai sena.

8 Fasusui a kafesing, na Ampiatus
aava ne vubuxan xasingite la-
paana Memai.

9 Fasusui na Erbanus aava faisok
xuvul paga lapaa Krais e xe sina
kafesing na Stekis.

10 Fasusui na Apelis aava tig-
ina fatateak lana namkaian sina
se Krais naapalaan a toxan a
matafanan xaves. E fasusui a
mu rabuna ti lana lifu si Aristo-
bolus aava ri namkai.

11 Fasusui na Herodion. Nane a
mataa Juda malaan sega. E fa-
susui a mu rabuna ina namka-
ian aava ri waan la lifu si Nar-
sisus.

12 Fasusui na Tarafena nare
Taraifosa. A rovaat tefin
aave re faisok faagut lapaana
Memai. Fasusui a kafesing na
Persis, xasa tefin aava faisok
faagut xena xavangaana Memai
sitaara.

13 Fasusui na Rufus aava Memai
a siak fatie e a ninana aava
malaan se ninaang.

14 Fasusui na Asinkritus, Falegon,
Irmiis, Patarobas e namaa Irmas
e a mu rabuna ina namkaian
aava ri lotu xuvul pari.

15 Fasusui na Filologus, Julia,
Nereus e na vasaana e na
Olimpas e mu rabuna aava ri
namkai pave. 16 Mi taa fasusui
nami mu fetinan, pana fengusan
xaradak. A mu rabuna aava
ri namkai e nangus a Piran, ri
fasisi nami.

17 Ne faxaar nami, mu fetinan,
o mi taa faxatang faroxoi nami xa
xasena mu rabuna ina fepitaa bit
talo ri taa pife fati fepatoxan nami e

tivotan a namkaian simi pana fepitaian bit aava patak sena fepitaian ti paamua aava mi texaas sena. Faapalau seri. 18 A fepitaian sina rabuna aave ri pife xavang a faisok si Krais aava Memai sitaara, piau. Ri taxa faisok xena fafaamamaas a xunus iri mon. Pana ferawaian marafut siri, ri taa fatavanat a lamonan sina rabuna aava ri pife faxatang faroxo. 19 Taasaxa, a mu rabuna xapiak ri texaas sena vilaana roxo ina usiaan na Krais simi. E voxo ne faamamaas paaliu sena vilaana simi. Taasaxa, ne vubuk rao mi taa lamon faroxo pana so ta mo a peraroxo e mi taa vile. E ne vubuk rao mi taa waan patak sena mu vilaana saat.

20 Lavaxa, faasilak a Piran ina Luaian i taa mimit a gutan si Setan.

Na Memai Yesus sitaara i taa tavai nami pana xakaavangan xatam sina.

21 Na Timoti aava faisok xuvul paga lapaa Krais, a fasisi nami e vaxa na Lusias, Jeson e na Sosipatar aava mu tauga, rutul sait rutul fasisi nami.

22 Nenia, na Tertius aava ne taxa xalei a lagasai aanabe', ne fasisi nami lapaana Memai.

23 Na Gaius aava kas a lifu sina xe siak e xe sina mu rabuna aava ri namkai, nane vaxa a fasisi nami.

Na Eraastus aava fuuna faxatang a faat ti la bina, xuvul pa titaara na Kaartus re fasisi nami vaxa. 24 [Ne fenung xe si Memai Yesus Krais sitaara o i taa tavai nami pana xakaavangan xatam sina. A tuuna paaliu.]

25 E naboxo taara taa kuus fati a isina Piran senaso nane fexaxaas sena fagut nami pana lagasai se Yesus Krais aava ne kuusan fasavate. Lokavai mupiis fefexaxaas naboxo a Piran a pife fasavat a mo fufunai aanabe' xe sitaara 26 taasaxa, naboxo nane fo fasavate la matavas e a xuus netaara pana lana xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai. E a Piran aava taxa to vulai, fo vil malaane talo a mu rabuna xapiak ri fexaxaas sena namkai sena e langaie. 27 Nane sang mon ve a Piran pana texaasan xapiak e netaara xapiak taara taa tavai vulane pana isin lava paaliu lana isi Yesus Krais. A tuuna.

1 Korin
A Lagasai Mata Si Pol Xe Sina Mu Korin
A Ferawaian Paamua

Lana mu yaan si Pol na Korin a saxa bina lava aava taxa waan la provins Akeai lana nobina sina mu Griik. Na Pol fatak xa a mataa mata xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Yesus Krais pave la bina Korin e nane a fatamasiak a faxuvulan ina mu rabuna aava ri namkai lana bina aave. Taasaxa layaan na Pol a ta'ulan nari e fe faisok la xasano bina, a mu lagafan ri savat lana faxuvulan aave pe Korin. E voxo na Pol a xalei a lagasai aanabe' xena tavai nari pana texaasan roxo e xavang nari xena fataxapinaana lagafan siri.

Na Pol a mimilisaat soxot a mu Kristian pe Korin, ulaa vilaana roxo siri i tamaa saat. Nane ferawai pana vilaana xaradak aava mu felavaan ri taa vile e pana maana lagafan aava fuuna savat layaan a rabuna ri pife turoxoian a Vovau Xaradak xena paamuian a sangasan siri. Nane fefasaa vaxa pana vilaana roxo ina naangusan e pana maana buk tatavaian aava Vovau Xaradak fuuna tavai a mu Kristian pana. E nane ferawai vaxa pana mu rabuna aava ri fo maat, ri taa to fa'ulaa.

Pana maana mo aava timin a lagafan xuluna mu Korin, na Pol a xalei a ferawaian roxo paaliu xena xavang nari talo ri taa matavas sena vubuxanan sina Piran. A saxa palagasai lana 'buuk' aanabe' aava mu Kristian ri fuuna vubuxan paaliuane ve a palagasai 13. Lana palagasai aanabe' na Pol a faxaalit pana vilaana ina vubuxan xasingit tuunei a xasanofuna ve a tatavai mata aava Piran i taa tavai a mu rabuna sina pana.

1 Nenia na Pol aava Piran fo xelau
xena yaamut si Krais Yesus, xuvul
pa Sostenis, maame lisan a lagasai
aanabe' 2 xe simi pe Korin aava mi
waan la tinoxolan sina Piran. A
Piran a fanei patak nami xa Krais
e xel nami xena waan faxaradak
xuvul pana mu rabuna xapiak aava
ri fenung lapaana isi Memai sitaara,
na Yesus Krais aava Memai sitaara
xapiak.
3 Ne vubuk o a Piran Tamataara
e na Memai Yesus Krais re taa tavai
nami pana xakaavangan xatam e a
luaian.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pari

4 Ne kuus faasiroxo vulai xe sina
Piran pami senaso nane fo tavai
nami aava mi waan la xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus pana xakaa-
vangan xatam sina. 5 E vaxa lana
xuvulaian aave, a Piran fo tavai
nami pana maana mo roxo lana tex-
aasan e ferawaian simi. 6 Maam tex-
aas o a kuus xakaavangan simaam
se Krais a savat faroxo senaso mi
langai faroxoie e mi faxalit tu-
uneie lana toyan simi. 7 E voxo
mi toxan a maana tatavaian sina
Vovau Xaradak xena fagut nami
layaan mi taxa waan bang a savatan
sina Memai Yesus Krais sitaara la
matavas. 8 Nane, i taa tao faagutan
nami talo mi taa pife poxo. E mi taa
pife vupuno la yaan fataxapiak aava
yaan si Memai Yesus Krais sitaara.
9 Senaso a Piran aava xel faxuvul
nami xe lana xuvulaian xuvul pa
Natuna, na Yesus Krais, nane i taa
tamana fasavat a kuus fanaian sina.

A Toxan A Fepatoxan La Palou Ina Mu Rabuna Sina Piran

10 Ne fenung xe simi mu fetinan,
lapaana isi Memai sitaara, na Yesus
Krais, o mi taa turoxo lapaana lam-
onan saxa mon. A pife roxo mi taa
waan fepatok, piau, mi taa waan fax-
uvul lapaana lamonan e masaman
saxa mon. 11 Mu fetinan siak, sax-
anofuna ti la lifu si Kaloe ri maa xuus
famatavasau o a toxan a fegagelaian
taxa waan la palou imi. 12 A mo ne
taxa kuusane a malaanabe': saxa ti
la palou imi a kuus, "Ne usi na Pol",
saxafuna a kuus, "Ne usi na Apolas",
saxa fulaa a kuus "Ne usi na Sifas", e

saxafuna fulaa maan a kuus, “Ne usi na Krais.”
13 Malaafaa na Krais a fepatok, bo? Piau! Na Pol a maat xuluna bolo pami, bo? Piau! Layaan ri fasuf nami ri vile lapaana isi Pol, bo? Piau paaliu! 14 Ne faamamaas senaso ne pife fasuf a rabuna xaves, na Krispas nare Gaius mon. 15 E voxo mi pife fexaxaas sena kuus o mi fo fasufan lapaana isaak. 16 (A tuuna, ne fasuf a matafetama si Stefanas e ne lamon o piau ta mataa fulaa aava ne fo fasufe.) 17 Langai, na Krais a pife fengau xena fasuf a rabuna. Nane fengau xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo e ne pife vile pana texaasan sina mataa mon. Tamo ne tafo ferawai pana texaasan siak i taa siak tapin a gutan ina maatan si Yesus xuluna bolo.

Na Krais Ve A Gutan E Texaasan Sina Piran

18 Layaan maam ferawai pana bolo, nari aava xena kawaasanan, ri lamon o a ferawaian aave a mo palau mon. Taasaxa netaara aava xena fakaxupan, taara texaas o a bolo aave a gutan sina Piran. 19 A malaan sena xakalayan si Aisaia fo kuus:

> “Ne taa kawaasan a masaman sina mu rabuna ti la xavala e ne taa vil fatavanat a texaasan siri.” *Ais 29:14*

20 Faa ta rabuna pana texaasan e a rabuna ina fepitaa? E mu mataa piran ri waan faa? A Piran a tisui a texaasan ti la xavala e a texaasan aave a savat mo palau. 21 E nane faigotan a maana mo talo mu rabuna pana texaasan ti la xavala ri taa ngalngolan nane. Senaso saxano rabuna ri kuus o a mo aava maam fo kuusan fasavate a ferawaian sina ngong taasaxa nari aava ri namkai sena, ri fakaxupan. 22 A mu Juda ri buk xalum a maana fakalimaanan e mu Griik ri seng a texaasan. 23 Taasaxa taara kuusan fasavat a maatan si Yesus xuluna bolo e mu Juda ri kalaxoi xuluna e mu Griik ri lamon o a ferawaian sina ngong. 24 Taasaxa Piran fo xel a saxano Juda xuvul pari mu Griik e nari xapiak, ri texaas o a lagasai se Krais a toxan a gutan e texaasan sina Piran lana. 25 Senaso a texaasan aava waan lana ferawaian palau sina Piran a pelalava sena texaasan sina mataa. E a marurupaxan sina Piran a tateak faagut sena gutan sina mataa.
26 Mu fetinan, lalamon pana vilaana simi paamuina yaan a Piran a xel nami. Lana yaan aave a mu rabuna ti la xavala ri xalum nami e ri pife xalum a mataa pana texaasan o a mu matalava o piran, piau. 27 Taasaxa Piran a siak fati a maana mo palau ti la xavala xena famangil a maana mo pana texaasan. E nane siak fati a maana mo marurupak xena famangil a maana mo pana gutan ti la xavala. 28 Nane siak fati a mu valagof e nari aava mu rabuna ri xalum fasivi nari. E pana maana mo palau malaan, nane kawaasan a maana mo aava mu rabuna ri fuuna lamon falavaie. 29 E nane vil malaane talo pi ta mataa i taa malalava la matana. 30 Taasaxa mi waan la xuvulaian xuvul pa Krais sena vubuxanan sina Piran. E lana xuvulaian aanabeˈ na Krais ve a texaasan sitaara. A malaanabeˈ: nane xo fatiginei fatak netaara la matana Piran e siak fati netaara xena rabuna xaradak sina e a mulus tapin netaara xasena maatan. 31 E voxo, lana Xakalayan Taap a kuus malaan:

> “Naseˈ ta mataa a vubuk malalava i taa malalava pana maana mo aava Piran xo fo vile.” *Jer 9:24*

2

1 Mu fetinan, layaan ne savat simi xena kuusanaana maana tuunayan sina Piran ne pife faavupuul nami pana texaasan lava, piau. 2 Senaso ne fo lamon faati o layaan ne waan xuvul pami ne taa lamon faˈuli mon a saxa mo: na Yesus Krais e a maatan sina xuluna bolo. 3 Layaan ne savat simi ne pife savat pana gutan lava, piau, ne taxa radakui pana matautan. 4 A lagasai e a kuusan siak

re piau ta texaasan lava o gutan sina mataa taasaxa, a Vovau e gutan sina Piran re savat la matavas 5 talo a fufuna namkaian simi xo i taa pife waan lana texaasan sina mataa taasaxa lana gutan sina Piran.

A Texaasan Sina Piran A Savat Malaan

6 Taasaxa, xe siri aava ri matalava lana namkaian, a lagasai simaam a toxan a texaasan. A pife texaasan sina rabuna ti tanin o sina maana paamua ti tanin senaso a gutan siri taxa malit xo. 7 Piau, taara taxa ferawai pana texaasan aava Piran fo fune xasena rabuna. Lokavai mupiis, paamuina yaan a Piran a vesan fasavat a maana mo nane a lamon faati o a texaasan aanabeˈ i taa fabas netaara pana miridingan. 8 Pi ta paamua ti la xavala aava masam sena texaasan aanabeˈ. Tamo ri tafo texaas sena ri taa pife niil fataxutan a Memai ina Miridingan xuluna bolo. 9 Taasaxa, lana Xakalayan Taap a kuus:

> “Pi ta mataa a xalume o langaie, e pi ta mataa a lamon fati a mo aava Piran fo faigotane pari aava ri vubuxan xasingite.” *Ais 64:4*

10 Taasaxa Piran fo faxalit famatavase xe sitaara sena Vovau ina.

A vovau aave a xalum xolan a maana mo xapiak e maana fufuna faisok sina Piran sait. 11 E sena mataa, a vovau sina mon a texaas sena maana mo aava ri waan la xunus ina. E malaanabeˈ a Vovau sina Piran fatak mon a texaas sena maana mo aava ri waan la xunus ina. 12 Taara pi siak a vovau ti la xavala, piau, taara fo siak a vovau aava Piran a lisane talo taara taa masam sena maana mo aava Piran fo tavai xatam netaara pana. 13 E taara ferawai pana maana mo aave, taara pife ferawai lapaana texaasan sina rabuna ti la xavala, piau. A Vovau sina Piran a fapiti netaara pana tuunayan sina Piran e voxo taara fexaxaas sena ferawai lapaana fepitaian sina. 14 A mataa aava pi ta Vovau aave i taa pife turoxo pana maana mo aava ri savat sena Vovau sina Piran. Nane pife masam seri e a lamon o ri mo palau mon. Nane pife fexaxaas sena taraxali a maana mo sina Vovau sina Piran tamo nane piau ta vovau aave. 15 A mataa pana vovau aave a fexaxaas sena tiis a malangiis ina maana mo xapiak, taasaxa nane xa i taa pife waan lapaana tiisan sina mataa. 16 Senaso lana Xakalayan Taap a kuus:

> “Naseˈ texaas sena lamonan sina Memai? Naseˈ fexaxaas sena fapitie?” *Ais 40:13*

Taasaxa netaara xo, taara toxan a lamonan si Krais.

3

Nemaam Ve Maam Mu Sisiak Sina Piran

1 Nenia, ne pife fexaxaas sena ferawai xe simi, mu fetinan, malaan seˈ mi matalava lapaana Vovau senaso mi taxa taagul lunai lana vilaana ti la xavala. Mi malaan sena lak dak la xuvulaian simi xuvul pa Krais. 2 Paamua ne tavai nami pana sus e pife meska senaso mi pife fexaxaas sena ngane. E nabaxa, mi pife fexaxaas lunai. 3 Mi taxa waan lunai pana vilaana ti la xavala. Mi taxa taraa fesuai e mi fetok temasaat e a ro vilaana aanabeˈ re faxaalit o a vilaana simi a vilaana ti la xavala lunai, bo? Mi taxa bilai lunai pana vubuxanan ti la xavala. 4 Layaan a saxa mataa a kuus, “Ne usi na Pol.” e saxa fulaa a kuus, “Nenia, ne usi na Apolas.” nami, mi taxa faxaalit o mi mataa mon.

5 Na Apolas ve naseˈ? Na Pol ve naseˈ? Maame taxa sisiak mon sina Piran e maame fapiti nami e naboxo mi xaveak namkai. Maame saxa saxa maame taxa vil a faisok aava Piran fo tavai nemaame pana. 6 Nenia, lana faisok siak, ne xapis a mu kam e na Apolas a tiue pana raarum, taasaxa Piran xa a faboaxe. 7 E nane aava kaapis e nane aava tiue pana raarum, nare xapiak re mo palau. Taasaxa Piran aava faboak a maana mo, nane xa toxan a isin lava. 8 Nane aava kaapis xuvul pana saxa aava tiue pana raarum re fexaxaas e nare

xapiak re taa siak a sepirigus ina faisok sire. 9 Langaiau! Nemaame ve maame ro mataa tatara'uma sina Piran e nami ve mi uma sina. E xasa ferawaian paap a malaan, nami ve mi lifu aava Piran taxa vesane.

10 Lapaana xakaavangan xatam aava Piran a tavaiau pana, ne fo vil fatak a faisok sina mataa ina vavesai e ne famati a fufuna lifu tateak. E saxa fulaa i taxa vesan a lifu xuluna. E nemaame saxa saxa maame taa faxatang faroxoi a vilaana ina vavesai simaame. 11 Senaso a Piran xa fo fanei a fufuna lifu aave e a fufuna aanabe' ve na Yesus Krais, piau ta fufuna fulaa. 12 Saxano rabuna ri taa vesai xuluna fufuna aave pana 'gol', 'silva' o faat roxo pana mamareiai lava e saxanofuna pana wai, sasaak o xariu. 13 E a mu faisok sina rabuna saxa saxa ri taa savat la matavas e a mu rabuna xapiak ri taa xalume e ri taa texaas tamo faisok aave a roxo o saat. Senaso lana yaan si Krais, a fata i taa tafang a roxoyan ina faisok sina rabuna saxa saxa. 14 Tamo lifu sina saxa i taa tigina fatateak lana fata, a mataa ina vavesai aave i taa siak a sepirigus. 15 E tamo a fata taa faram xapin a lifu sina, a mataa naang i taa piau ta sepirigus. Taasaxa nane sang mon i taa fakaxupan malaan sena saxa aava ri sefe ti lana fata.

16 Tuuna, mi texaas o nami ve, mi lifu lotu sina Piran e a Vovau sina Piran xo i taxa taagul la xunus imi, bo? 17 Tamo ta mataa taa kawaasan a lifu lotu sina Piran, a Piran xa i taa kawaasan nane. Senaso a lifu lotu aave a lifu taap sina Piran sang mon e nami ve, mi lifu aave.

18 Muta bit nano xa. Tamo saxa la palou imi a lamon o a texaasan sina a molava malaan sena texaasan ti la xavala, a mo roxo i taa fasivi nane xa xena savat mataa palau talo i taa toxan a texaasan tuuna. 19 Senaso a Piran a lamon o a texaasan ti la xavala a mo palau e vaxa a texaasan bit. E lana xakalayan taap a kuus:

"A Piran a filung a mataa pana texaasan ti la xavala pana texaasan bit sina." *Jop 5:13*

20 E a kuus laa

"A Memai a texaas o a mu lamonan sina mataa pana texaasan ti la xavala ri piau ta malangiis roxo." *Yng 94:11*

21 Lavaxa, muta malalava fulaa sena rabuna. A tuuna, a maana mo xapiak ri maana mo simi: 22 na Pol, Apolas, o na Pita; a xavala, a toyan e a maatan, a maana mo aanaboxo e a maana mo i taa savat mui, nari xapiak ri maana mo simi. 23 E nami, mi rabuna si Krais e na Krais ve sina Piran.

4

1 Nami, mi taa turoxo o nemaam ve maam mu sisiak si Krais e maam rabuna ina faxatangaana maana tunayan fufunai sina Piran aava nane turoxoian lisane xe simaam. 2 E a sisiak aave i taa bilai xena faxalitaana roxoyan ina faisok fatateak sina. 3 Ne lamon fepalau tamo nami o xasanofuna, mi taa tiisau. Tuuna, ne pife tiis nenia xa. 4 A nasaman siak a matavas. Taasaxa nasaman matavas a pife kuus o ne pife vupuno la matana Piran. A Memai sang mon xo i taa tiisau. 5 E voxo, muta tiis a mo paamuina yaan ina tiisan: waan bang a filimaanan si Memai. I taa fasavat a so ta mo a fufunai la suk xe lana malang. E i taa kas famatavas a fufuna lamonan la xunus ina mataa. E lana yaan aave a Piran xa i taa fasepirigus a mu rabuna saxa saxa pana kuus faatulaian sina.

6 Mu fetinan, naboxo ne fo ferawai pana maana mo aanabe' semaame Apolas xena xavangaan nami. Ne vubuk o mi taa masam pana malasuf ina ferawaian aanabe': "Usi fatak a mu vuputkai." Muta lamon falavai a saxa mataa e xalum fasivi a saxa. 7 Nase' tavai nami pana isin lava? A Piran xo tavai nami pana maana mo mi toxane, bo? Lavaxa, xenaso mi taxa malalava malaan se' mi fo faisok faagut xena siaxaana?

8 Mi fo toxan xo a maana mo mi vubuxane, bo? Mi toxan a maana mo xaves paaliu, bo? Mi fo savat paamua king naapalaan maam pife paamua king. Aang, ne vubuk o nami ve mi taa paamua king

tuuna talo maam taa ‘king’ xuvul pami. 9 Ne lamon o a Piran fo tavai nemaam, mu yaamut sina, pana nobina fataxapiak la sangasan ina vuktol sina. E maam taxa waan pave malaan sena mataa vipis aava ri taa punuxe la matana mu rabuna xapiak e mu angelo. 10 Senaso maam namkai se Krais, a rabuna ri lamon o nemaam mu lamavaang. Taasaxa nami xo mi namkai se Krais e nami ve mi rabuna pana texaasan. Nemaam, maam piau ta gutan taasaxa mi toxan a gutan. A mu rabuna ri xalum fasivi nemaam taasaxa ri suaian nami. 11 E fefexaxaas a yaan aanabeˈ maam lagai e maam maˈiu; a marapi simaam a taririk; ri famangil nemaam pana sipaan nemaam; maam piau ta nobina xena waan lana e 12 maam faisok faagut pana mamaam. Layaan a rabuna ri kuusan pengan nemaam, maam sui nari pana roxoyan. Layaan ri vil pengan nemaam, maam waan fananap. 13 Layaan ri kuusan pengan a isimaam, maam sui faroxoi nari. A mu rabuna ti la xavala ri taxa lo xalum nemaam malaan sena xawa e ri xalum fasivi nemaam malaan sena mu mosaat.

14 Ne pife xalei a maana mo aanabeˈ xena famangilaan nami. Ne buk pebukan nami malaan sena kamu rafulak. 15 Naapalaan mi toxan a maana rabuna xaves paaliu xena faxatangaan nami pana maana mo si Krais, mi piau ta tamami xaves, nenia sang mon. E nenia, ne tamami senaso ne kuusan famatavas a Lagasai Roxo xe simi e voxo mi waan la xuvulaian xuvul pa Krais Yesus. 16 Ne nung nami o mi taa usi fatak a vilaana siak. 17 E voxo ne taxa feng na Timoti aava ne vubuxan xasingite malaan sena lak tomexaan siak, xe simi. Nane tigina fatateak lapaana Memai e i taa falamon faˈuli nami pana maana vilaana aava ne usie lana xuvulaian siak xuvul pa Krais Yesus. A maana vilaana aave ne fapiti a mu rabuna xapiak lana tinoxolan si Yesus, pana.

18 Saxanofuna la palou imi ri malalava senaso ri lamon o ne taa pife savat simi. 19 Taasaxa, tamo Memai i taa turoxo pana ne taa savat simi fataapus. E mui ne taa texaas sena ferawaian siri e vaxa pana gutan siri. 20 Senaso a ferawaian sitaara mon pife faxalit famatavas a fatataganan sina Piran, piau, a faisok sitaara pana gutan a faxalite. 21 A so ta mo mi vubuxane? Ne taa savat simi xena baras faagutan nami o ne taa savat pana vubuxan xasingitan e vilaana mam?

5

1 Lavaxa, a tuuna xo, ri taxa kusan a vilaana ina paruk fo savat la palou imi. E a vilaana aanabeˈ a mu rabuna aava ri pife namkai sena Piran, nari xo ri gilise. Ne fo langai o a saxa mataa pave i taxa mati xuvul pa ninana paap. 2 E nami xo mi taxa ferawai falalava pana! Pife vilaana roxo, piau, mi taa bas pana mimilisaatan sena e nane aava taxa vil a vilaana saat aanabeˈ, mi taa feng tapine xasena faxuvulan simi. 3 Lana vipin siak, ne taxa waan lasuun semi, taasaxa lana lamonan siak ne taxa waan xuvul pami. E ne fo tiis xo a mataa aava paruk. 4 E layaan mi taxa faxuvul lapaana isi Memai Yesus e ne waan xuvul pami lana lamonan siak, ne vubuk rao nami, lapaana gutan si Memai Yesus sitaara, 5 mi taa lisan a mataa aanabeˈ xe si Setan talo i taa kawaasan a vubuxanan ti la xavala sina mataa aave e la yaan a Memai i taa ulaamaan a vovau ina mataa aave i taa fakaxupan.

6 A pife roxo mi taa ferawai falalava. Mi texaas sena ferawaian aanabeˈ, bo? “A fomirak yiis a fasul a flaua xapiak.” 7 Lavaxa, gei tapin a maana vilaana saat aava malaan sena yiis aave, la toyan simi. E mui mi taa malaan sena flaua faˈui aava piau ta yiis. Ne texaas o mi taxa waan tuuna malaan. Senaso a fomirak sipsip aava ri punuxe xena Fenamo ina Paaliuan fo punuxan e

nane ve na Krais. 8 E voxo taara faamamaas lana Fenamo ina Paaliuan sitaara e taara taa pife vile pana maraleian e lamonan saat aava malaan sena bret pana yiis, taasaxa taara taa vile pana ferawaian tuuna e vilaana fatak aava malaan sena bret aava piau ta yiis.

9 Lana lagasai aava ne lisane xe simi paamua, ne xuus nami o mi muta fesing pana rabuna aava ri femilungai pana vilaana ina tamaian. 10 Ne pife ferawai sena rabuna aava ri pife namkai se Krais senaso ri fuuna vil a vilaana saat: ri rawet, ri femilungai pana vilaana ina tamaian; ri fenau e ri lotu xe sina mu piran bit. Tamo mi taa waan patak seri mi taa ta'ulan xapin a xavala. 11 A malasuf ina ferawaian siak a malaan: mi taa pife doxot xolan a rabuna aava ri kuus o ri saxa tinoxol taasaxa ri femilungai pana vilaana ina tamaian o rawet o lotu xe sina mu piran bit o ri ferawai fakasal o ri num temasaat vulai o fenau. Muta nai fangan xuvul pari.

12-13 Langai, pife faisok siak xena tiisaana mu rabuna aava ri pife waan la tinoxolan sina Piran, piau. A Piran xa i taa tiis nari. Taasaxa taara taa tiis nari aava ri namkai e ri waan la faxuvulan sitaara, bo? Senaso a Xakalayan Taap a kuus:

"Feng faapalauan a mataa saat sena faxuvulan simi." *Vpt 17:7,12*

6

A Vilaana Ina Faxaradaxaana Lagafan La Palou Ina Mu Rabuna Namkai

1 Tamo saxa simi i taa marala pana saxa lana tinoxolan simi i muta falet fe tigina la nona mataa ina tiisan aava pife mataa sina Piran, piau! Lisan a lagafan aave xe sina mu rabuna fatak sina Piran xena faxaradaxaana. 2 Tuuna, mi texaas o a mu rabuna fatak sina Piran ri taa tiis a maana mo ti la xavala, bo? Lavaxa, tamo mi taa tiis a maana mo aave senasou mi pife fexaxaas sena tiisaana mo modak nabe'? 3 Mi fo texaas xo o taara taa tiis a mu angelo, bo? E tamo taara taa tiis nari taara fexaxaas sena tiis vaxa a maana mo xapiak nabe' la xavala sait. 4 E voxo layaan mi toxan a lagafan la palou imi, siak fati ta saxa mataa ti la tinoxolan simi xena tafange, muta lisan a lagafan aave xe siri aava ri pife namkai, nari aava ri piau ta nobina la palou ina mu tinoxol si Krais. 5 Mi taa mangil! Tuuna, piau ta saxa simi a fexaxaas sena faxaradaxaana lagafan sina ro tinoxol? 6 Taasaxa ro tinoxol lapaa Krais re laak la lifu ina tiisan e re turoxo pana saxa aava pife namkai i taa tiis a lagafan sire.

7 Layaan mi toxan a fegagelaian e mi laak la lifu ina tiisan a vilaana aanabe' a faxaalit o mi fo faasaal. A roxo sena mi taa turoxo pana xasanofuna ri taa vil a saat xe simi. E a roxo sena mi taa turoxo pana ri taa siak palou a maana mo simi. 8 Taasaxa nami xo mi bilai fasaat e mi fenau e mi vile xe sina mu fetinan.

9 Mi texaas o a mataa saat i taa pife waan la fatataganan sina Piran. Muta bit nami xa: nari aava ri femilungai pana vilaana ina tamaian o lotu xe sina mu piran bit, o ta'ulan a tamaian siri xena mati xuvul pana saxafuna o a lutefin o mu tomexaan aava re fetamaian nare xa, 10 o nari aava ri fenau o rawet o num temasaat o kuusan pengan a saxa, nari xapiak, ri taa pife siak ta nobina la fatataganan sina Piran. 11 Saxanofuna la palou imi mi fo waan malaan. Taasaxa Vovau sina Piran fo xamak tapin a vilaana saat simi e a fanei patak nami xana Piran e a fatiginei fatak nami lapaana isi Memai Yesus Krais.

Tavai A Piran Pana Isin Lava Sena Vilaana Ina Tami

12 Naak a saxa i taa kuus, "A so ta buk mo ne buk vile a roxo." Aang, taasaxa saxano mo ri taa pife xavang nami. E ne taa kuus vaxa o a so ta buk mo ne buk vile a roxo taasaxa ne taa pife turoxoian ta mo i taa fayaasoxau. 13 Saxanofuna taa kuus, "Fanganan a mo xana xum e xum a mo xana fanganan." Aang, taasaxa

Piran i taa kawaasan nare xapiak. E sena vipin, muta femilungai pana. Taasaxa, sisiak xe si Memai pana vipin simi e Memai xa i taa faxatang a vipin simi. 14 A Piran a fatatoi faˈuli a Memai ti la maatan pana gutan sina e i taa fatatoi faˈuli netaara vaxa pana gutan naang. 15 Mi texaas o a mu vipin simi ri xavil ina vipin si Krais xa. E mi lamon o ne taa siak a xavil ina vipin si Krais e faxuvule xuvul pana vipin sina tefin aava lisan xolane, piau paaliu! 16 Naak mi pife texaas o a mataa aava faxuvul a vipin sina xuvul pana tefin aava lisan xolane, nane savat saxa xuvul pana. A Xakalayan Taap a kuus famatavas o “Nare taa savat vipin saxa.” *Tpt 2:24*
17 Taasaxa nane aava faxuvul nane xa xuvul pa Memai a savat saxa xuvul pana la xunus ina.

18 Sinufan a vilaana ina femilungai. Ta xasano saat a mataa taa vile a pife kawaasan a vipin sina. Taasaxa, naseˈ ta mataa a femilungai taxa vil a saat xe sina vipin sina xa. 19 Lamon faˈulaa o a vipin siim a malaan sena lifu lotu e a Vovau Xaradak aava Piran a tavai nano pana, nane taxa taagul lana. No pife paamuian nano xa. 20 Nane maraan xapin nano pana mamareiai lava. E voxo, tavai a Piran pana isin lava sena vipin simi.

7

Sena Vilaana Ina Tamaian Tuuna

1 Lavaxa, naboxo ne buk sui a maana fiaian mi fo xaleie xe siak. Mi kuus o i taa xavang a mataa tamo i taa pife tamai. 2 Aang, taasaxa, senaso a vilaana ina femilungai a tafang temasaatan a mu rabuna, a roxo sena mu rabuna tomexaan, saxa saxa, ri taa toxan a naasari e a lutefin ri taa toxan a lavari. 3 A mu lavari ri taa vil fafaamamaas a vubuxanan sina mu naasari xena mati faxuvul lana vilaana ina tamaian e a lutefin ri taa vil malaane sait xe sina mu lavari. 4 A tefin pife paamuian a vipin sina xa senaso a vipin sina ve a mo si lavana sait e vaxa a tomexaan a pife paamuian a vipin sina xa senaso a mo si naasana sait. 5 Muta ferawetan nami tamo mi pife turoxoiane paamua. Mi taa pife mati faxuvul pana valayaan mon xena fenung xe sina Piran. E mui mi taa mati faxuvul fulaa. Tamo mi usi a vilaana aanabeˈ mi fexaxaas sena faxatang faroxoi a vubuxanan simi xa layaan na Setan i taa tafang nami. 6 Ne xuus nami pana mo aanabeˈ xena xavang nami taasaxa ne muta fefasaa pana. 7 Ne vubuk rao nami xapiak mi taa ti palau malaan sega. Taasaxa Piran a tavai nami saxa saxa pana tatavai: saxa i taa siak a tatavaian xana e saxafuna pana tatavaian xana.

8 Lavaxa, xe siri aava ri pife tamai o ri lutefin nakmaal ne xuus nari o a roxo sena ri taa lo ti palau malaan sega. 9 Taasaxa tamo ri pife fexaxaas sena faxatang faroxoi a vubuxanan siri, lavaxa ri taa tamai. A mo roxo ri taa tamai talo a mu vubuxanan siri ri taa pife faˈonam nari.

10 Xe simi aava mi fo tamai xo ne xuus faagutan nami pana ferawaian sina Memai e pife siak: a tefin i muta taˈulan a lavana, 11 taasaxa tamo i taa taˈulane, i taa ti palau e i taa pife tamai fulaa o i taa ulaa xe si lavana pana lamonan roxo. E a tomexaan i muta taˈulan a naasana xena fataxapin a tamaian sire.

12 E xe sina xasanofuna, nenia, pife a Memai, ne kuus o tamo mataa aava namkai se Krais taxa tamai pana saxa tefin aava pife namkai, i taa pife taˈulan na naasana tamo na naasana a buk waan xuvul pana. 13 E tamo ta tefin aava namkai a tamai sina mataa aava pife namkai, i taa pife taˈulan na lavana tamo nane buk waan xuvul pana. 14 A Piran i taa turoxoian a mataa aava pife namkai senaso a waan xuvul pa naasana aava namkai e i taa turoxoian a tefin aava pife namkai senaso a waan xuvul pa lavana aava namkai. Tamo pife malaanabeˈ a mu rafulak sire ri taa lalosaat, taasaxa piau, ri xaradak.

15 Tamo saxa aava pife namkai la palou ina rofelavaan a buk taˈulan

a xasafuna, i taa falet saa. Tamo i taa savat malaan a saxa aava namkai i taa tapigis sena tamaian aave. Senaso a Piran fo xel netaara xena taagul pana luaian. 16 Nami lutefin aava mi namkai, mi pife texaas, naak mi taa fakaxup a mu lavami e nami mu tomexaan aava mi namkai, mi pife texaas, naak mi taa fakaxup a mu naasami.

17 A mu rabuna saxa saxa ri taa lo waan lana toyan aava Memai Yesus fo tavai nari pana. E ri taa lo waan lana vilaana aava ri waan lana layaan a Piran a xel nari xena namkai se Yesus. Ne fapiti a mu tinoxol la mu bina xapiak pana vuputkai aanabeˈ. 18 Tamo mataa a vuputuk layaan a Piran a xele xena namkai i taa pife vis a vulak ina vuputuk. Tamo mataa a pife vuputuk layaan a Piran a xele xena namkai, i taa pife vuputuk. 19 Senaso tamo mataa a vuputuk o piau, a mo palau. A mo aava pelalava a malaan: a mataa i taa usi fatak a mu vuputkai sina Piran. 20 A so ta waanan mi taxa taagul lana layaan a Piran a xel nami, mi waan su lana. 21 Tamo mi yaasok sina saxa mataa layaan a Piran a xel nami, muta lalamon faaxaves pana. Taasaxa tamo mi fexaxaas sena tapigis sena lavaxa, a roxo, vile. 22 Senaso layaan a Memai a xel a mataa yaasok nane malaan sena mataa aava pife yaasok la matana Memai e malaanabeˈ sait a mataa aava pife yaasok layaan a Piran a xele, nane a mataa yaasok si Krais. 23 A Piran xo a maraan xapin nami pana mamareiai lava. E voxo muta yaasok sina rabuna. 24 Lavaxa mu fetinan, a so ta waanan mi taxa taagul lana layaan a Piran a xel nami, mi waan su lana xuvul pana Piran.

25 Naboxo rao ne sui a fiaian simi sena mu rabuna aava ri pife tamai. A Memai a pife xuusau pana so ta mo ne taa kuusane taasaxa ne taa xuus nami pana lamonan siak e mi texaas o ne waan lapaana mamaaluxan sina Memai e ne fuuna kuus tuuna. 26 Layaan ne xalum a mu lagafan aava ri taxa lo savat ne lamon o a peraroxo sena tomexaan i taa waan lana vilaana sina. 27 Tamo mi toxan a naasami, lavaxa muta taˈulane. Tamo mi piau ta naasami, lavaxa muta seng ta tefin. 28 Taasaxa, tamo no tamai no pife vil a saat e tamo a tefin palau i taa tamai nane pife vil a saat. Taasaxa ne buk ti votan nami aava mi buk tamai sena maana lagafan ri fuuna savat lana waanan sina matafetama.

29 Naboxo ne pebukan nami, mu fetinan, o a mu yaan sitaara, ri pife xaves. E voxo nari aava ri toxan a naasari, ri taa lamon pana yaan aanabeˈ e ri taa taagul malaan seˈ ri pife tamai 30 e nari aava ri taxa taangiis faagut ri taa bilai malaan seˈ ri pife tangiis ta mo. E nari aava ri taxa faamamaas ri taa bilai malaan seˈ ri pife faamamaas. E nari aava ri maraan a maana mo ri taa lalamon pana maana mo aave malaan seˈ ri pife maana mo siri. 31 E nari aava ri faisok pana maana mo ti la xavala ri muta lamon vulane senaso a xavala aava mi texaas sena naboxo, faasilak i taa taxapus.

32 Ne vubuk o mi taa pife lamon faaxaves. A mataa aava pife tamai, i taxa lamon fati a faisok sina Memai e malaafaa i taa fafaamamaas a Memai. 33 Taasaxa mataa aava tamai a lalamon vulai pana maana mo ti la xavala senaso a vubuk fafaamamaas a tefin sina 34 e voxo a mu lamonan sina ri taxa feruuk xolai. A lutefin aava ri pife tamai, malaan sena tefin faˈui, ri taa lamon fati a faisok sina Memai mon senaso nari, ri buk waan lapaana lana vipin e vovau xapiak siri. Taasaxa tefin aava tamai a lalamon pana maana mo ti la xavala senaso a vubuk fafaamamaas na lavana. 35 Ne taxa ferawai malaan senaso ne vubuk xavang nami. Ne bai pis nami pana maana vuputkai xaves, piau. Ne buk o mi taa bilai faroxo e mi taa tavai nami xa xena faisok fatak lapaana Memai.

36 Taasaxa tamo a toxan a saxa rovaat aava re fo kuus fanai xo pana tamaian sire e a mataa aave a lamon o i taxa bilai fasaat xe sina tefin aave

e tamo a vubuxanan sina a tateak temasaat e nane lamon o re taa tamai, lavaxa re taa tamai malaan sena vubuxanan sina. A pife vil a saat. 37 Taasaxa, tamo a mataa, nane fatak xa, a lamon o i taa pife tamai e tamo nane fexaxaas sena faxatang faroxoi a vubuxanan sina e fo lamon faati xo pana so ta mo i taa vile, lavaxa i taa vil a mo roxo tamo i taa pife tamai sina tefin xana. 38 E a mataa aava tamai pana tefin palau a vil a mo roxo taasaxa nane aava pife tamai, a vil a mo peraroxo.

39 A tefin a pife tapigis se lavana tamo a lavana i taxa to lunai. Taasaxa tamo na lavana i taa maat voxo, nane fo tapigis e a fexaxaas sena tamai fulaa xe sinˈ ta mataa nane vubuxane tamo nane saxa mataa sina Piran. 40 Taasaxa, ne lamon o tamo i taa waan tefin nakmaal i taa faamamaas sena. E pana ferawaian aanabeˈ ne lamon o ne toxan a turoxoian sina Vovau sina Piran.

8

Sena Fanganan Aava Ri Tavai A Mu Piran Bit Pana

1 Lavaxa, mi fiai vaxa pana fanganan aava ri tavai a mu piran bit pana. Taara texaas o taara xapiak taara toxan a texaasan e a tuuna. Taasaxa faxatang, senaso a texaasan ti la xavala i taa fabas famalalavai a rabuna taasaxa vubuxan xasingitan i taa fagut a rabuna. 2 A mataa aava lamon o nane xa toxan a texaasan, nane pife masam faroxo lunai. Nane piau ta texaasan tuuna. 3 Taasaxa nane aava vubuxan xasingit a Piran, a faxaalit o a Piran xo a texaas faroxo sena.

4 E naboxo ne taa sui a fiaian simi pana mu tinoxol aava ri ngan a fanganan ri tatavai xe sina mu piran bit pana. Taara texaas o a maaradaang a xaxaalua ina saxa mo palau. E taara texaas o a toxan a Piran saxa mon, piau ta piran fulaa. 5 E fulaa taara texaas o saxano rabuna ri kuus o a toxan a maana piran e memai aava ri taagul la xavala e la xunavata. E naapalaan nari, ri kuus o ri toxan a maana ‘piran e memai’ xaves, 6 taara namkai o taara toxan a Piran saxa mon. Nane ve a tamana maana mo xapiak senaso a vil fanei a maana mo xapiak e taara waan xana. E vaxa a toxan a Memai saxa mon, na Yesus Krais. A Piran a fasavat a maana mo la ma Yesus e nane xo fagut netaara aava taara namkai xena taagul faroxo.

7 Taasaxa saxanofuna aava ri namkai, ri piau ta texaasan tuuna aanabeˈ. E saxano rabuna ri fo mo usi faagutan a mu piran bit e a gutan ina vilaana aanabeˈ i taxa paamuian nari lunai. E layaan a rabuna aave ri ngan a meska aava ri tavai a mu maaradaang pana, ri lamon lunai o ri taxa ngan a fanganan sina mu maaradaang e a nasaman siri a pife tateak e ri lamon o ri fo milung. 8 Taasaxa fanganan i taa pife lisan et netaara xe la ta Piran; tamo taara ngane o pife ngane, i taa pife xavang netaara xena tigina fatak la matana.

9 Faxatang soxo, ulaa tapigisan simi sena vuputkai i tamaa fapoxoi a mataa aava namkaian sina a pife tateak e i taa milung. 10 Tamo mataa aava nasaman sina a pife tateak, a xalum nano aava no toxan a texaasan, o no taxa nai fangan la lifu lotu sina saxa piran bit, a vilaana siim i taa fagute xena ngan a fanganan aava ri tavai a mu maaradaang pana, bo? 11 E voxo sena texaasan siim, a mataa pana nasaman marupak, i taa kawaasanan. E nane ve na tiam aava na Krais a maat xena fakaxupe. 12 E pana vilaana aanabeˈ mi taxa bilai fasaat xe sina mu fetinan simi e mi taxa fasop a nasaman marupak siri. Layaan mi vil malaane mi taxa bilai fasaat vaxa xe si Krais. 13 E voxo, tamo na tiak i tamaa poxo sena fanganan aava ne ngane, ne taa pife ngan ta meska fulaa. Ne baian ta mo aava ne ngane ulaa i tamaa fapoxoi na tiak.

9

Na Pol A Gel Votan A Vilaana Sina

1 Nenia, ne fo tapigis sena
vuputkai, bo? Nenia, ne saxa
yaamut, bo? E nenia vaxa, ne fo
xalum na Yesus aava Memai sitaara,
bo? E ne faisok faagut lapaana
Memai e naboxo sena faisok aave
nami, mi namkai sena. 2 Naapalaan
a xasanofuna ri pife turoxo o ne
yaamut, nami, mi turoxo pana, bo?
A waanan simi lana xuvulaian xuvul
pa Memai a faxaalit o nenia, ne saxa
yaamut sina.
3 Layaan a rabuna rao ri tiisau
ne fuuna gel votai seri malaanabeˡ.
4 Maam toxan a fufuna xena siak fan-
ganan e numan sena faisok simaam.
5 Na Pita e xasano yaamut xuvul
pana mu ti Memai, ri fuuna falet
xolai xuvul pana mu naasari aava
ri namkai e nenia vaxa ne fexaxaas
sena vil malaane, bo? 6 Naak ne-
maame Baanabas mon maame taa
faisok faagut e maraan a maana mo
xena waanan simaame, bo?
7 Naseˡ ta mataa ina rawen i taa
maraan a maana mo ina fevisan
sina pana faat sina xa? Naseˡ ta
mataa tatara'uma i taa pife ngan a
fanganan ti lana uma sina? E naseˡ
ta mataa ina faxatangaana sipsip i
taa pife num a sus iri? 8 Ne pife
ferawai pana maana xaxaalua aan-
abeˡ ti lana lamonan sina rabuna
mon senaso a vuputkai aava na
Moses a tavai netaara pana a ferawai
malaan:
9 “Muta pis votan a valana bulmakau
layaan i taxa paa xolai xuluna
kam ina rais.” *Vpt 25:4*
E naboxo, mi lamon o a Piran a lala-
mon pana bulmakau mon, bo? Piau!
10 Layaan a Piran a ferawai malaan
nane taxa lamon pataara, bo? A tu-
una, a ferawaian aave a xaleian xena
fapiti netaara. Nane aava faigotan a
xavala xena kaapis, xuvul pana saxa
aava faxuvul a mu xalana re lamon
o re taa siak a xavil ina fanganan
aave sena faisok sire. 11 Maam fo
xapis a xunus imi pana Lagasai Roxo
se Yesus e naboxo naak a temasaat
paaliu tamo maam taa siak faxuvul
a maana mo xasemi xena xavang
nemaam? 12 Tamo saxano rabuna ri
toxan a fufuna xena siaxaana xavil
ina maana mo simi a fufuna simaam
a molava seri.
Taasaxa maam pife tigina lamimi
pana tavaiaan nemaam panˡ ta mo.
Piau, maam waan lapaana maana
buk lagafan talo i taa pife tivotan a
kuusan fasavataana Lagasai Roxo se
Krais. 13 Nami, mi texaas o a rabuna
aava ri faisok la lifu ina naangusan,
ri siak a fanganan siri ti lana lifu
ina naangusan aave e nari aava ri
faigotan a mu tiir la nobina ina fara-
maana tatavai, ri taa siak a xavil
ina tatavai aave. 14 E malaanabeˡ
a Memai fo fefasaa o nari aava ri
kuusan fasavat a Lagasai Roxo ri taa
siak a maana mo ina waanan siri
sena.
15 Taasaxa, ne pife tao faagutan a
vilaana aave e ne pife xalei a lagasai
aanabeˡ talo mi taa vil malaane xe
siak. Ne baian ta mataa i taa siak
tapin a fufuna malalavayan siak.
16 Ne pife fexaxaas sena ferawai
falalava sena kuusan fasavataana
Lagasai Roxo senaso a Piran a xuus
faagutanau o ne taa vile. E ne
bai lamon pana lagafan i taa sa-
vat siak tamo ne langai pesalai.
17-18 Tamo ne kuusan fasavat a Laga-
sai Roxo senaso nenia xa ne vubuk
vile, lavaxa ne taa siak a sepirigus
sena. Taasaxa tamo pife vubuxanan
siak, lavaxa ne taxa vile senaso a
Piran a turoxoian lisan a faisok aan-
abeˡ xe siak. E voxo ne taa siak a
so ta sepirigus? A sepirigus siak a
malaanabeˡ: ne pife kuusan fasavat
a Lagasai Roxo xena siak a maana
mo ina waanan siak naapalaan ne
fexaxaas sena vile, taasaxa ne vile
pana piau ta mamareiai lapaana, a
lagasai aave a xatam.
19 Nenia, ne tapigis e voxo ne pife
yaasok sinˡ ta saxa mataa. Taasaxa
ne fayaasok nenia xa xe sina mu
rabuna xapiak talo ne taa yuuf a
rabuna xaves xe si Yesus. 20 Layaan
ne taxa faisok xuvul pana mu Juda
ne taagul malaan seri xena yuuf
nari xe si Yesus. Nenia xo, ne
pife waan lapaana mu vuputkai si

Moses, taasaxa layaan ne faisok xuvul pari aava ri waan lapaana, ne bilai malaan se' ne waan lapaana sait. Senaso ne vubuk yuuf nari aava ri waan lapaana vuputkai. 21 E layaan ne taxa faisok xuvul pana mu rabuna aava ri pife Juda e ri pife waan lapaana vuputkai aave, ne taagul malaan seri. Ne vil malaane xena yuuf a saxanofuna iri xe si Krais. Ne pife kuus o ne waan lamalei xasena vuputkai sina Piran, piau, ne usi fatak a vuputkai si Krais. 22 Layaan ne waan la palou ina mu rabuna aava namkaian siri a murupak, lavaxa ne taagul pana namkaian murupak sait xena yuuf a saxanofuna iri xe si Krais. Ne taa taagul pana so ta buk vilaana i taa fakaxup a saxanofuna. 23 Ne fasavat a maana vilaana xapiak aanabe' talo mu rabuna xaves la mu bina xapiak ri taa langai a Lagasai Roxo se Yesus e voxo ne taa waan lapaana roxoyan ina vaxa.

24 Mi texaas sena vilaana sina mu rabuna ina falayan. A maana rabuna xaves ri tigina la fakalimaanan ina tangpat taasaxa saxa mon i taa savat paamua xena siak a mamareiai. Lavaxa, fala faagut xena siak a mamareiai aave. 25 A mataa ina falayan i taxa waan lapaana faxatangan tateak talo i taa siak a ligilot pana paxana wai aava ri taa maiyang. Taasaxa taara fala faagut xena siak a ligilot i taa waan vulai e i taa pife maiyang. 26 E voxo layaan ne fala, ne pife fala xolai, piau, ne fala fatak xe la fakalimaanan ina fataxapiak. E vaxa ne malaan sena saxa mataa ina fevisan, ne pife tapin palou a gutan siak pana favis a bina gof. 27 Ne faisok faagut xena fatateak a taak e faxatange talo lamina yaan ne fo kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina saxanofuna, a Piran i taa pife kuus votanau sena mamareiai aave.

10

1 Mu fetinan, lamon fa'uli a so ta mo fo savat xe sina mu butaara lumua, nari aava ri usi na Moses. A tang vata aava waan laa'ui xuluri a faxatang nari la bina xobingil. E vaxa ri fexaxaas sena sangas patal a lana Laman Vuung. 2 E sena vata e laman aave nari xapiak ri fo fasufan xena fakalimaan o nari, ri rabuna si Moses. 3 Nari xapiak ri ngan a fanganan aava savat palau sena gutan ina Piran 4 e ri num a raarum aava savat sena gutan naang. A raarum aanabe' a Piran a fasavate sena saxa faat aava fuuna lo usi nari. E a faat naang ve na Krais. 5 Taasaxa maana rabuna siri, ri fasavat a maraleian sina Piran pana vilaana saat siri e nane xo a pife faamamaas pana xaves iri e voxo a mu mamaat siri, ri tapalai xolai la xobingil.

6 E naboxo a maana mo aanabe' ri pebukan netaara o taara taa pife vubuxan a mo mosaat malaan seri la xobingil. 7 Muta lotu xe sina saxa maaradaang malaan sena saxanofuna ri fuuna vile. A Xakalayan Taap a kuus:

> "A mu rabuna aave ri nai fangan e num temasaat la fenamo e ri tamasiak xena tia lana lotu bit siri." *Tln 32:6*

8 Taara muta femilungai pana vilaana ina tamaian malaan sena saxanofuna iri e lana yaan saxa 23,000 la palou iri ri maat. 9 Taara muta lo bilai fasaat xena tafang a Memai pana so ta yaan i taa fakasanam netaara malaan sena fo fakasanam a saxanofuna aave pana mu tiui aava ri punuk nari. 10 E muta fefinaas malaan sena saxanofuna iri aava angelo ina kawaasanan a punuk nari.

11 A maana mo aanabe' ri savat siri xena pebukan nari, taasaxa saxano rabuna ri xalei a maana mo aave xena fapiti netaara vaxa senaso taara taxa taagul lana fataxapiak ina yaan. 12 Nase' lamon o i taxa tigina fatateak i taa faxatang ulaa i tamaa poxo. 13 Lamon fa'uli a so ta buk tafangan aava savat simi a fuuna savat sina xasano rabuna vaxa. Taasaxa Piran i taa fasavat a kuus fanaian sina e i taa pife turoxoian a tafangan aave xena xasliu a gutan simi talo mi taa pife tigina tateak. La

so ta yaan a tafangan aave i taa savat simi a Piran i taa tavai nami pana gutan xena tigina lana e vaxa i taa faxalit nami pana salan xena sinuf sena.

A Matafanganai Sina Memai

14 E voxo kamu fesing, sinuf sena vilaana ina lotui a mu piran bit. 15 Ne ferawai xe simi senaso mi toxan a texaasan e nami xo mi taa tiis a ferawaian siak. 16 E sena lisa aava taara num lana la matafanganai sina Memai, taara kuus faasiroxo xe sina Piran pana e layaan taara num lana, taara taxa femiraaxan a ria i Krais. E sena bret aava taara viaxe, layaan taara ngane taara taxa femiraaxan a vipin si Krais. 17 A toxan a bret saxa mon e netaara xapiak taara vipin saxa mon senaso taara femiraaxan a bret naang. 18 Lalamon pana vilaana sina mu Juda: ri femiraaxan a meska aava ri tavai a Piran pana e voxo ri fefaxuvul lana lotu siri xe sina. 19 Mi masam pana malasuf ina ferawaian siak, bo? Ne kuus o a maaradaang o fanganan aava ri tatavai xe sina pana re mo molava, bo? Piau, piau paaliu! 20 Ne taxa kuus malaan: a so ta fanganan nari aava ri pife namkai se Krais, ri farame la bina ina faramaana, ri tavai a mu masalai o maaradaang pana e pife a Piran. E ne bai o mi taa waan la xuvulaian xuvul pana mu masalai. 21 Mi muta num lana lisa si Memai e vaxa lana lisa sina mu masalai o maaradaang. Mi pife fexaxaas sena fangan la matafanganai sina Memai e vaxa a matafanganai sina mu masalai. 22 Layaan taara vil malaane taara vubuk vil famaralei a Memai talo i taa fakasanam netaara, bo? Taara lamon o a gutan sitaara a molava sena gutan sina, bo?

23 Nami, mi kuus, “A so ta mo taara buk vile a roxo.” A tuuna, taasaxa saxano vilaana ri pife xavang nami. E fulaa, “A so ta mo taara buk vile a roxo.” taasaxa, saxano vilaana ri pife fagut netaara. 24 Mi taa faisok xena xavang a xasanofuna e pife nami xa.

25 Mi taa ngan a so ta meska ri faasot pana la bina ina faasot e muta fiaiane senaso a nasaman simi i tamaa kuus o mi vupuno. 26 Senaso, a Xakalayan Taap a kuus, “A xavala e maana mo xuluna ri maana mo sina Memai.”

27 Tamo mataa aava pife namkai, a kas a lifu sina xe simi xena fangan xuvul e mi buk paan, lavaxa mi fe ngan a so ta mo nane tavai nami pana e muta fiaiane sena nasaman simi. 28 Taasaxa tamo saxa i taa xuus nami, “A fanganan aanabeˈ ri tatavai xe sina maaradaang pana” lavaxa muta ngane, pife sena nasaman simi taasaxa sena nasaman sina saxa aava xuus nami pana. 29 E nami, naak mi taa fiai o “Xenaso a nasaman sina xasafuna i taa tiis a vilaana siak? Nenia, ne pife waan lapaana vuputkai naboxo. 30 Tamo ne kuus faasiroxo xe sina Piran pana fanganan siak xenaso ta mataa i taa fefinaasanau sena fanganan aava ne kuus faasiroxo pana?”

31 E voxo a so ta mo mi vile, tamo mi num o fangan, mi taa vil a maana mo xapiak xena tavai a Piran pana isin lava. 32 Bilai faroxo talo vilaana simi i taa pife fasavat a lagafan xe sina mu Juda o mu rabuna aava ri pife Juda o xe sina mu rabuna sina Piran. 33 Mi taa usi a vilaana siak: ne faisok faagut vulai xena fafaamamaas a mu rabuna xapiak. Ne pife lamon pana so ta mo i taa xavangau taasaxa ne lamon pana mu rabuna xapiak talo ri taa fakaxupan.

11

1 Usi a vilaana siak malaan seˈ ne usi na Krais.

Xafut A Putumi Layaan Mi Lotu

2 Nami, mi fo bilai faroxo e ne faatulan nami senaso mi fuuna lamon faˈuli vulan a maana vilaana e fepitaian siak. E mi usi fatak a maana fepitaian si Krais aava ne fo tavai nami pana.

3 Taasaxa ne vubuk o mi taa texaas tuuna sena saxa mo: na Krais ve a paamua sina mu tomexaan malaan

sena mu tomexaan tamai ve ri paamua sina lutefin siri e a Piran a paamua si Krais. 4 E voxo a mataa aava fenung o kuusan fasavat a lagasai sina Piran pana putuna a xafutan, a famangil na Krais. 5 E nase' ta tefin a fenung o kuusan fasavat a lagasai sina Piran pana piau ta xukuf la putuna a famangil na lavana. Nane fexaxaas malaan sena tefin aava ri xangat a fui sina xena famangile. 6 Tamo tefin taa pife xafut a putuna ri taa sapiit tapin a fui sina. E mi texaas o a tefin aava ri sapiit xapin a fui sina o ri xangat a putuna, a famangilan e voxo i taa xukuf. 7 A mataa i taa pife xafut a putuna senaso nane a xaxaalua i Piran xa e a faxalit a magaafan sina sait. Taasaxa tefin a faxalit a magaafan sina tomexaan. 8 E mi texaas o a mataa pife savat sena tefin, taasaxa tefin a savat sena mataa. 9-10 E a tefin i taa xafut a putuna xena fakalimaan a vepen sina. Senaso a Piran pife vesan a mataa xena xavang a tefin, taasaxa vesan a tefin xena xavang a mataa e vaxa a mu angelo ri fuuna waan vulai xuvul pataara.

11 Lana waanan sitaara xuvul pana Memai, a tefin e tomexaan ri taa pife waan pasaxa. 12 Masam sena mo aanabe': a Piran a vesan a tefin sena mataa e naboxo a tefin a luk a mataa. E nare xapiak re savat sena Piran aava vesan a maana mo xapiak. 13 Nami xa, mi taa tiise: a roxo o a tefin pana piau ta xukuf la putuna i taa fenung xe sina Piran? 14 A mo ina mangilan layaan taara kaalum xolai e taara xalum a mu tomexaan pana fui modus. 15 Taasaxa tamo a tefin a toxan a fui modus a rabuna ri taa suai sena. A Piran a tavai a tefin pana fui modus xena xafut a putuna. 16 Tamo ta mataa a buk gel pana ferawaian aanabe', ne xuus nami o taara pi ta xasa vilaana e a mu rabuna aava ri faxuvul lapaana Piran ri pi ta xasa vilaana, sait.

A Mu Korin Ri Bilai Fasaat Lana Matafanganai Sina Memai

Mt 26:26-28; Mk 14:22-24; Lk 22:17-20

17 Lavaxa, sena maana fepitaian aanabe' ne pife faatulan a vilaana simi senaso layaan mi faxuvul xena lotui a Piran mi pife fagut a xasanofuna, piau, mi kawaasan a waanan simi. 18 Paamua, saxano rabuna ri xuusau o lana faxuvulan simi mi fepatoxan nami e mi fuuna fegagelai. E ne lamon o a kuusan siri a tuuna fadak. 19 Ne pife ipul senaso a mu fepatoxan aave ri taa tamana savat xena faxaalit o nase' la palou imi a Piran a turoxoiane. 20 Taasaxa layaan mi faxuvul mi pife faxuvul xena fangan la matafanganai sina Memai, piau. 21 Senaso layaan mi fangan mi pife waan bang a xasanofuna. E voxo saxanofuna ri lagai lunai e saxanofuna ri num temasaat. 22 Mi piau ta lifu simi xa xena fangan e num, bo? Naak mi lamon fasaat sena mu rabuna sina Piran e voxo mi famangil nari aava ri piau ta mo xaves, bo? Ne taa ferawai malaafaa xe simi? Naak ne taa faatulan nami pana vilaana aanabe', bo? Piau, piau paaliu!

23 Ne fo fapiti nami pana mu vilaana aava Memai fo tavaiau pana: lana vung aava ri pet lisan na Memai Yesus nane siak a bret 24 e a kuus faasiroxo xe sina Piran pana e mui a viaxe e a kuus, "A bret aanabe' ve a vipin siak xami. Vile malaanabe' xena lamon fa'uliau." 25 E lamina fanganan a faxa'usi a vilaana aava nane fo vile sena bret e nane siak a lisa e a kuus, "A lisa aanabe' a turoxoian fa'ui aava ria iga a fakalimaane. La so ta yaan mi num lana, vile xena lamon fa'uliau." 26 La so ta yaan mi ngan a bret e mi num lana lisa mi taxa xuus a mu rabuna pana maatan sina Memai fefexaxaas a yaan ina filimaanan sina.

27 E voxo, nase' ta mataa i taa ngan a bret o num lana lisa sina Memai pana lalosaat la xunus ina, i taa vupuno senaso a bilai fasaat xasena vipin e ria i Memai. 28 E voxo a mu rabuna xapiak ri taa tiis a lamonan e vilaana siri xa paamua,

e mui ri taa ngan a nebret e num lana lisa. 29 Senaso nase' ta mataa a ngalngolan a malasuf ina vipin sina Memai layaan a ngan a bret e num lana lisa aave i taxa xel fasivi a tiisan sina Piran xe xuluna xa. 30 A vilaana aanabe' a fufuna giisan aava waan la palou imi e saxanofuna ri fo maat xo sena. 31 Taasaxa tamo taara fo tiis paamuin netaara, taara taa pife waan lapaana tiisan sina Piran. 32 Taasaxa, layaan a Memai a tiis netaara, taara taxa waan lapaana fakasanaman xena faxaradaxaan netaara talo taara taa pife waan vupuno xuvul pana xasanofuna ti la xavala.

33 Lavaxa mu fetinan, layaan mi faxuvul xena fangan, mi taa waan bang xalak a xasanofuna imi. 34 E tamo saxa la palou imi a lagai temasaat naak i taa fangan paamua pe la lifu sina e mui layaan mi savat faxuvul i taa pife fasavat a tiisan xe xulumi.

Layaan ne savat simi ne taa fapiti nami pana saxano mo fulaa.

12

A Mu Tatavai Aava Vovau Xaradak A Tatavai Pana

1 Lavaxa, ne buk xuus famatavas nami, mu fetinan, pana mu tatavai aava Vovau Xaradak a tavai nami pana. 2 Mi texaas o layaan mi pife namkai lunai, saxano mo ri yuuf nami e mi milung e mi falet xolai xena lotui a mu piran bit aava ri piau ta toyan. 3 E voxo ne xuus nami o tamo mataa i taxa ferawai lapaana Vovau sina Piran a pife fexaxaas i taa fatutul na Yesus e vaxa pi ta saxa i taa kuus fasavat o “Na Yesus ve a Memai” tamo Vovau Xaradak a pife paamuiane.

4 A toxan a buk tatavai xaves taasaxa Vovau saxa mon a tavai a mu rabuna pari. 5 A toxan a buk vilaana ina sisiak taasaxa ri sisiak xe sina Memai saxa mon. 6 A toxan a buk vilaana ina faisok taasaxa Piran saxa mon a fagut a mu rabuna xapiak xena vil a faisok siri.

7 A Piran a tavai a mu rabuna saxa saxa pana saxano tatavai sina Vovau sina xena faxalit nari o a Vovau aave taxa waan la xunus iri. Nane vil malaane xena xavang a mu rabuna xapiak. 8 Pana tatavai aava Vovau a tavai nari pana, saxano rabuna ri taa ferawai pana texaasan e saxanofuna ri taa ferawai pana lalamonan taasaxa Vovau naang a tatavai xe siri xapiak. 9 Nane tavai a saxa pana namkaian molava e saxafuna pana gutan xena vil faroxoi a mu rabuna pana maana buk giisan. 10 Nane tavai a saxa pana gutan xena vil a mo fa'ipul e saxafuna pana texaasan xena kuusan fasavat a ferawaian sina Piran e saxafuna fulaa maan pana texaasan xena texaas sena mo a savat sena Piran o piau. Xe sina saxa a Vovau naang a tavaie pana ling patak e xe sina xasafuna a texaasan xena kuusan a malasuf ina ling patak aave. 11 A mu tatavai xapiak aanabe' a Vovau Xaradak naang mon a fasavat nari e nane usi a vubuxanan sina xa layaan a tavai a mu rabuna saxa saxa pana tatavaian xari.

A Maana Xavil Ina Vipin Saxa Mon

12 Na Krais a malaan sena vipin aava toxan a xavil xaves: a vipin saxa mon taasaxa toxan a maana xavil xaves ina. 13 E malaanabe' netaara xapiak, a mu Juda e nari aava ri pife Juda, a mu yaasok e nari aava ri pife yaasok, taara xapiak taara fasufan xe lana vipin naang sena vovau saxa mon aava Piran fo tavai netaara pana la xunus itaara.

14 A vipin sina mataa a toxan a maana xavil xaves e pife saxa mon. 15-16 Tamo a ka i taa kuus, “Senaso ne pife ma' ne pife xavil ina vipin” i taxa xavil ina lunai, bo? E tamo a tanga i taa kuus, “Senaso ne pife mata ne pife xavil ina vipin” i taxa xavil ina vipin lunai, bo? 17 Tamo a vipin xurul i taa mata mon, malaafaa i taa langai? E tamo i taa tanga mon, malaafaa i taa mumusung? 18 Taasaxa malaanabe': a Piran a timin a maana xavil ina vipin la

nobina siri malaan se' nane fo lamon faati sena. 19 I taa piau ta vipin tamo a toxan a saxa buk xavil mon, bo? 20 A malaanabe': a toxan a maana xavil xaves taasaxa vipin mon a saxa.

21 Lavaxa, a mata i taa pife xuus a ma', "Ne baian nano!" E a paat i taa pife xuus a ka, "Ne baian nano!" 22 A tuuna, a pife malaanabe' senaso a mu tataara ri taa pife faisok faroxo tamo maana xavil aava kaalum malaan seri malmal ri pife waan. 23 E a maana xavil aava taara lamon o ri mo palau, taara fuuna faxatang faroxoi nari e a maana xavil aava pife roxo xena fasavat nari la matavas, taara xafut faroxoi nari. 24 Taasaxa maana xavil aava taara lamon o a roxo paaliu taara pi xafut nari. A Piran sang mon fo faxuvul a maana xavil ina vipin talo nari aava taara lamon o ri mo palau, ri taa siak a suaian. 25 E voxo a piau ta fepatoxan la vipin, a maana mu xavil xapiak ri fexavongan faroxoian nari. 26 Tamo saxa xavil ina vipin a maasak, a xasano xavil vaxa ri taa maasak sait e tamo ri kuus fati a saxa xavil, lavaxa, a xasano xavil vaxa ri taa faamamaas xuvul pana.

27 Nami xapiak ve mi vipin si Krais e nami saxa saxa mi xavil ina. 28 E lana faxuvulan sina rabuna sina Piran nane fanei a maana xavil xapiak la vepen siri: paamua a mu yaamut, la fataraguiaana vepen, mu rabuna ina kuus fatuxai e la fatalatulaana vepen, mu rabuna ina fepitaa e lamiri nari aava ri vil a mo fa'ipul e lumui lamiri nari pana gutan xena vil faroxoi a saxanofuna e nari aava ri fexaxaas sena xavang a xasanofuna e nari aava ri fexaxaas sena paamuian a faisok sina tinoxolan e nari aava ri fexaxaas sena ferawai pana maana ling aava Vovau sina Piran a tavai nari pana. 29 Nari xapiak ri pife yaamut o mataa ina kuus fatuxai o mataa ina fepitaa, piau. Nari xapiak ri pife vil a mo fa'ipul 30 o vil faroxoi a mu rabuna aava ri giis o ferawai pana ling aava Vovau sina Piran a tatavai pana o kuus famatavas pana so ta mo a mataa aave a ferawai pana. 31 Lamon faati pana siaxaana mu tatavai aava ri pelalava.

13

Taasaxa ne taa xuus nami pana mo aava pelalava. 1 Tamo ne fexaxaas sena ferawai pana maana pok bina xaves sina rabuna o naak sina mu angelo sait, taasaxa ne piau ta vilaana ina vubuxan xasingitan, lavaxa a ferawaian siak a rawei malaan sena yaamut aava ri ting paloue o radalak aava ri fagaleng paloue. 2 E tamo ne fexaxaas sena kuusan a lagasai aava Piran xa a tavaiau pana o ne toxan a maana texaasan xapiak e ne masam sena maana tuunayan fufunai, o ne toxan a namkaian aava fexaxaas sena xuus a put o i taa falet e i taa vile, taasaxa ne piau ta vilaana ina vubuxan xasingitan, nenia, ne mataa palau. 3 E tamo ne tatavai pana maana mo xapiak siak e ne turoxo pana faramaana vipin siak malaan sena tatavai xe sina Piran, taasaxa ne piau ta vilaana ina vubuxan xasingitan, a maana mo aanabe' ri taa pife xavangau.

4 A vilaana sina saxa aava toxan a vubuxan xasingitan tuuna a malaan: nane waan fananap e fuuna fangaasik; a pife tarasui a saxa mataa o maana mo sina; a pife ferawai malalava e pife lamon falavaie. 5 Nane pife sarak; a pife rawet pana maana mo sina; a pife marala fataapus e a pife lamon fati a vilaana saat sina saxafuna. 6 Nane pife faamamaas pana saatan, taasaxa, a faamamaas pana tuunayan. 7 Nane aava toxan a vilaana ina vubuxan xasingitan i taa pife xul a vilaana sina tamo saxa i taa bilai fasaat xe sina. E a namkaian, lamon fanaian e fananapan sina ri taa pife taxapus.

8 A vilaana ina vubuxan xasingitan i taa waan vulai, vulai e i taa pife taxapus. Taasaxa mu kuus fatuxaian ri taa pife waan vulai; a mu ferawaian pana ling aava Vovau sina Piran

a tatavai pana ri taa waan kasam e texaasan i taa malit. 9 Senaso a ro tatavai ina texaasan e kuus fatuxaian re pife xurul 10 taasaxa layaan a mo xurul xo i taa savat, a maana mo aava pife xurul ri taa piau ta faisok fulaa e ri taa taxapus. 11 Layaan nenia, ne lak dak, a ferawaian, masaman e lamonan siak ri malaan sena lak dak. Taasaxa naboxo, ne fo matalava e ne fo taˈulan a mu vilaana sina lak dak. 12 A so ta mo taara xalume naboxo a malaan sena xaxaalua gagaali. Taasaxa mui taara taa xalum famatavas a Piran. Naboxo, ne piau ta texaasan xapiak taasaxa mui ne taa masam xapine malaan sena Piran a texaas xapiak sega.

13 E voxo, a namkaian, lamon fanaian e a vubuxan xasingitan, narutul, rutul taa waan vulai, vulai taasaxa vubuxan xasingitan a pelalava.

14

1 Faisok faagut xena usi soxot a vubuxan xasingitan lana toyan simi. Lavaxa, vubuxan faagutan a maana tatavai aava Vovau sina Piran a tavai nami pana. Taasaxa mi taa vubuxan paamuin a tatavai xena kuus fatuxai. 2 Nane aava ferawai pana ling aava Vovau sina Piran a tavaie pana, a pife ferawai xe sina saxanofuna, piau, i taxa ferawai xe sina Piran sang mon. Piau ta mataa a masam sena ferawaian sina e voxo nane taxa ferawai pana tuunayan fufunai lapaana gutan sina Vovau Xaradak. 3 Taasaxa nane aava kuus fatuxai, a ferawai xe sina mu rabuna xena xavang nari, fagut a namkaian siri e famalulum nari. 4 Nane aava ferawai pana ling aava Vovau a tatavai pana, a xavang nane xa. Taasaxa saxa aava kuus fatuxai, a xavang a mu rabuna la tinoxolan sina Piran. 5 Ne vubuk rao nami xapiak mi taa ferawai pana maana ling aava Vovau a tatavai pana taasaxa ne vubuk fulaa rao mi taa kuus fatuxai. Senaso nane aava kuus fatuxai, a pelalava sena saxa aava ferawai pana maana ling aava Vovau a tatavai pana. Taasaxa tamo saxa la palou imi a fexaxaas sena puk famatavas a malasuf ina maana ling aave, lavaxa a ferawaian aave i taa xavang a mu rabuna xapiak la tinoxolan aave.

6 Naboxo, layaan ne savat simi mu fetinan, malaafaa ne taa xavang nami tamo ne ferawai pana ling aava tatavai sina Vovau? Piau! Taasaxa layaan ne kuusan famatavas a mo fufunai o saxa texaasan faˈui o kuus fatuxai o fepitaa, i taa xavang nami xapiak. 7 E a malaanabeˈ: lamon pana yaamut o xariu, ri pife to, piau, ri rawei layaan a rabuna ri ting nari mon. Taasaxa malaafaa a rabuna ri taa texaas sena tia tamo mataa ina titing a pife ting faroxoie? 8 E tamo a mataa taa piif a tafiu e a pife rawei famatavas naseˈ taa faigot xena fevisan? 9 E tamo no ferawai pana mu vapaling aava rabuna ri pife fexaxaas sena masame, a ferawaian siim i taa malaan sena vubun, i taa malit la tavegof. 10 A toxan a pok bina xaves la xavala e nari xapiak ri toxan a malasuf iri. 11 Taasaxa tamo ne pife masame ne taa lamon o a mataa aave a malaan sena topen e nane vaxa i taa lamon malaan sega sait. 12 Senaso nami xo mi vubuxan temasaatan a mu tatavai sina Vovau, mi taa lamon soxot a mu tatavai aava ri xavang a mu rabuna sina Piran talo ri tafe molava lana namkaian siri.

13 E voxo, nane aava ferawai pana ling aava tatavai sina Vovau i taa fenung pana gutan xena puk famatavasaana malasuf ina. 14 Tamo ne fenung pana ling aava tatavai sina Vovau, lavaxa a vovau siak taxa fenung taasaxa lamonan siak i taxa waan palau. 15 E tamo a malaanabeˈ ne taa sou? Ne taa fenung pana ling aava tatavai sina Vovau e vaxa pana lamonan siak e ne taa yangan pana ling aave e pana lamonan siak. 16 Layaan no kuus faasiroxo xe sina Piran pana ling aava tatavai sina Vovau mon, malaafaa ta mataa aava pife masam sena ling aave i taa kuus, “A tuuna,” pana fenungan siim? Nane pife texaas sena so ta mo

no taxa kuusane. 17 Naapalaan a fenungan siim a roxo xasingit taasaxa pife xavang a xasanofuna.
18 Ne kuus faasiroxo xe sina Piran senaso ne ferawai faaxaves semi xapiak pana ling aava tatavai sina Vovau. 19 Taasaxa layaan ne lotu lana faxuvulan sina Piran ne bai ferawai pana maana vapaling xaves pana ling aava tatavai sina Vovau senaso a rabuna, ri pife masam sena. A peraroxo tamo ne taa ferawai pana vapaling pama mon aava ri fexaxaas sena masam sena talo ne taa fapiti nari.
20 Nami mu fetinan, muta lamon pana maana mo sina Piran malaan sena rafulak. Mi taa bilai malaan sena popo aava pife texaas sena maana mo mosaat taasaxa mi taa matalava lana lamonan simi sena Piran. 21 A malaan sena Xakalayan Taap a kuus:

> “Ne taa feng a rabuna aava ri ferawai pana pok bina patak xe sina mu rabuna siak e naapalaan ne ferawai xe siri la ngusuna mu topen taasaxa ri taa langai pesalai sega lunai.”
> *Ais 28:11,12*

22 E voxo a buk ling aava tatavai sina Vovau ve a fakalimaanan xe sina mu rabuna aava ri pife namkai e pife xe siri aava ri namkai. Taasaxa kuus fatuxaian ve a fakalimaanan xe sina mu rabuna aava ri namkai e pife xe siri aava ri pife namkai. 23 E tamo mu tinoxol ri faxuvul e nari xapiak ri taxa ferawai pana mu ling aava tatavai sina Vovau e saxanofuna aava ri piau ta texaasan sena maana mo malaan lunai o saxanofuna aava ri pife namkai, ri taa savat, naak ri taa lamon o a vovau saat fo vao nari aava ri ferawai malaan, bo? 24 Taasaxa, layaan mu rabuna xapiak ri taxa kuus fatuxai e a saxa aava pife namkai o saxa aava piau ta texaasan lunai a savat, a maana mo aava nane langaie ri taa kas a lamonan sina talo i taa xalum famatavas a vilaana saat sina. 25 E a maana mo fufunai la xunus ina ri taa savat la matavas e nane xo i taa bukaak e lotu xe sina Piran e i taa kuus, “A tuuna paaliu, a Piran taxa waan la palou imi.”

A Yaan Ina Lotu I Taa Falet Faroxo

26 Lavaxa, mu fetinan, mi taa sou? Layaan mi faxuvul xena lotu, saxa i taa toxan a yanganan, saxa pana fepitaian e saxa i taa toxan a lagasai aava Piran fo faxalite pana. Saxa fulaa i taa ferawai pana ling sina Vovau e saxafuna i taa puk famatavas a ferawaian aave. Mi taa vil a maana mo xapiak aanabeˈ xena fatateak a mu tinoxol. 27 Tamo ta mataa taa ferawai pana ling aava tatavai sina Vovau, lavaxa a mataa taragua o talatul mon ri taa ferawai. Ri taa pife ferawai xuvul taasaxa nari saxa saxa ri taa ferawai. E saxafuna i taa puk famatavase. 28 Taasaxa tamo pi ta mataa a fexaxaas sena puk famatavase, lavaxa nane aava i taa ferawai pana ling sina Vovau i taa nai kasam e ferawai lana lamonan sina mon xe sina Piran.
29 E mi turoxoian a mataa taragua o talatul xena kuus fatuxai. E nami aava mi langaie mi taa tiis a kuus fatuxaian siri pana tuuna o piau. 30 Taasaxa, tamo saxa aava taxa nai faasilak, i taa siak a lagasai sina Piran, lavaxa nane aava i taxa ferawai, i taa waan kasam. 31 Nami xapiak saxa saxa mi fexaxaas sena kuus fatuxai talo a mu rabuna xapiak ri taa masam sena e i taa fagut nari. 32 E layaan ta mataa i taxa kuus fatuxai, nane xa i taxa paamuian a tatavai aave. 33 Senaso a Piran a pife fufuna feruuxan la palou imi, piau, nane a fufuna luaian e lapaana, a maana mo xapiak ri falet faroxo.
A malaanabeˈ lana mu faxuvulan sina rabuna fatak: 34 a lutefin ri taa waan kasam. Maam pife turoxoian nari xena ferawai. Senaso a mu vuputkai sina mu Juda ri kuus o a lutefin ri taa fasivi nari xa. 35 Tamo ri buk texaas sena saxa mo ri taa bang a yaan ri taxa waan la lifu siri e bak ri taa fin a mu lavari pana. Tamo a tefin i taa ferawai lana faxuvulan i taa famangil nane xa.
36 E nami, mi lamon o mi fufuna ferawaian sina Piran e nami sang

mon mi fo langaie, bo? Piau. 37 Tamo
ta mataa a lamon o nane a mataa
ina kuus fatuxai o a Piran fo tavaie
pana tatavai, tuuna i taa taraxali
a maana mo aava ne taxa xaleie
xe simi o a fefasaian sina Memai.
38 Taasaxa tamo nane langai pesalai
sena, lavaxa muta langaie.
39 E voxo, mu fetinan, vulai mi
taa vubuk kuus fatuxai e muta
kuus votan a rabuna sena ferawai
pana ling aava tatavai sina Vovau.
40 Taasaxa maana mo xapiak aan-
abeˈ mi taa vil fataxe pana vilaana
roxo.

15

A Fatatoi Faˈuliaan Na Krais

1 E naboxo ne buk falamon faˈuli
nami mu fetinan, pana Lagasai Roxo
aava ne kuusan fasavate e mi siaxe
e mi taxa tigina fatateak xuluna. 2 E
sena Lagasai Roxo aanabeˈ mi taa
kaaxup layaan mi tao faagutane e
tamo piau, a namkaian simi a mo
palau.
3 Nenia, ne fo siak a lagasai
pelalava e ne xuus nami pana. A
lagasai aave a malaan: Na Krais fo
maat lapaana maana vilaana saat
sitaara malaan sena Xakalayan Taap
a kuus pana. 4 E ri xaafane e lamina
yaan talatul a Piran a fatatoi faˈulie
ti la maatan, malaan sena Xakalayan
Taap a kuus pana. 5 E nane savat
si Pita e mui xe sina mu yaamut
sangafilu saxa pana taragua. 6 E
mui, lana yaan saxa, a savat sina
maana fetinan xaves aava ri xasliu
500. E a xaves iri, ri taxa to lunai e
saxanofuna ri fo maat xo. 7 E mui
a savat si Jems e lamina xe sina mu
yaamut xapiak. 8 E la fataxapiak
xo nane savat vaxa siak naapalaan
ne malaan sena saxa aava luluuxan
sina a pife savat la yaan fatak ina.
9 A mu yaamut xapiak ri pelalava
sega e a pife roxo ri taa xaliau pana
yaamut senaso ne fo vil pengan a
rabuna sina Piran. 10 Taasaxa, sena
xakaavangan xatam sina Piran ne
fo savat malaan naboxo mi taxa
xalumau tanin senaso nane faˈisinau
pana yaamut. A xakaavangan xatam
aave fo vil a faisok sina la xunus
iga. E naboxo, ne faisok faagut seri
mu yaamut xapiak. A pife faisok
siak, taasaxa ne faisok pana xakaa-
vangan xatam sina Piran aava waan
la xunus iga. 11 E voxo, a pife mo
molava tamo nenia, ne kuusane o a
xasano yaamut fulaa ri kuusan fasa-
vate, nemaam xapiak maam kuusan
fasavat a lagasai saxa mon e a lagasai
aave mi fo namkai sena.

A Fatatoi Faˈuliaana Mu Mamaat

12 Naboxo, senaso maam kuusan
fasavat a to faˈulaian si Krais ti la ma-
maat malaafaa saxanofuna la palou
imi ri kuus o a mu mamaat ri taa
pife to faˈulaa? 13 Tamo piau ta
to faˈulaian ti la maatan, lavaxa na
Krais vaxa a pife fatatoi faˈulian ti
la maatan. 14 E tamo Piran a pife
fatatoi faˈuli na Krais ti la maatan,
a kuusan simaam a piau ta fufuna
e a namkaian simi a mo palau. 15 E
fulaa, maam bit tifi a Piran senaso
maam fo kuus o nane fatatoi faˈuli
na Krais ti la mamaat. Taasaxa tamo
tuuna o a Piran i taa pife fatatoi faˈuli
a mu mamaat, lavaxa a pife fatatoi
faˈuli na Krais sait. 16 Senaso tamo
a mu mamaat ri pife to faˈulaa, na
Krais vaxa pife to faˈulaa. 17 E tamo
na Krais pife to faˈulaa, a namkaian
simi pi ta fufuna e mi taxa milung
lunai lana vilaana saat simi. 18 E
fulaa a mu rabuna aava ri namkai
se Krais e ri fo maat xo, nari vaxa
ri milung. 19 E tamo taara namkai
o na Krais i taa fakaxup netaara
sena toyan sitaara nabeˈ la xavala
mon e pife sena toyan i taa waan
vulai xe vulai, a mu rabuna xapiak
ri taa muluk faagutan netaara sena
xasanofuna.
20 Taasaxa, a tuuna, a Piran fo fata-
toi faˈuli na Krais ti la maatan xena
fakalimaan a kuus fanaian xe siri
aava ri fo maat xo o a Piran i taa fa-
tatoi faˈuli nari vaxa. 21 Mi texaas o a
maatan a savat sena saxa mataa, na
Aadam, e a to faˈulaian ti la maatan a
savat sena saxa mataa e nane ve na
Krais. 22 E malaan sena mu rabuna
xapiak ri fo maat senaso ri waan
la xuvulaian xuvul pa Aadam, nari
aava ri waan la xuvulaian xuvul pa

Krais ri taa to faˈulaa. 23 Taasaxa
Piran i taa fatatoi faˈuli nari saxa
saxa lana yaan fatak siri: paamua,
na Krais aava fakalimaanan ina kuus
fanaian sina Piran e mui lana yaan
lava ina filimaanan sina, nari aava ri
rabuna sina. 24 E bak, a fataxapiak
ina yaan i taa savat e lana yaan
aave na Krais i taa kawaasan xapin
a mu memai, matalava e piran sina
mu vovau saat e i taa tavai a Pi-
ran aava na Tamana, pana fatata-
ganan xapiak. 25 Senaso na Krais
i taa tamana paamuian a maana
mo xapiak fefexaxaas a Piran i taa
famati a mu xaiyaas si Krais lapaana
kana. 26 E a xaiyaas fataxapiak
aava Piran i taa mimit xapine ve a
maatan. 27 A Xakalayan Taap a kuus,
“A Piran a famati a maana mo xapiak
lapaana kana.” Taasaxa taara texaas
o a mu vapaling, “maana mo xapiak”
ri pife ferawai sena Piran xa aava
famati a maana mo xapiak lapaa
Krais. 28 Taasaxa layaan a Piran
fo famati a maana mo xapiak lapaa
Krais, na Krais aava natuna, i taa
timin nane xa lapaana Piran aava
famati a maana mo xapiak lapaana.
E a Piran xo i taa paamuian xapin a
maana mo xapiak.

29 Naboxo, tamo a Piran i taa pife
fatatoi faˈuli a mu mamaat xenaso a
saxanofuna ri fasufan sena mu ma-
maat. Ri taxa sou? A fasufaan nari i
taa xavang a mu mamaat malaafaa?
30 E tamo piau ta to faˈulaian ti la
maatan xenaso nemaam, maam taxa
tigina vulai lana mu lagafan sena
kuusan fasavat a to faˈulaian aan-
abeˈ. 31 Mu fetinan, ne kuus tuuna,
a maana yaan xapiak a maatan rao i
siaxau. Taasaxa lana xuvulaian xu-
vul pa Krais Yesus, a Memai sitaara,
ne lamon falalava semi. 32 Xenaso
nenia, ne matatuuna e ne fo fevis
pana mu vupung pe Efasis tamo a
mamaat i taa pife to faˈulaa? Ne
fo siak a so? Tamo mu mamaat ri
taa pife to faˈulaa naak taara taa la-
mon pana toyan sitaara tanin mon e
taara taa usi a ferawaian aava kuus,
“Taara taa fangan e num senaso
mafu taara taa maat.” 33 Muta turox-
oian a rabuna xena bit nami: “Tamo
mi waan xuvul pana rabuna aava
vilaana siri saat, ri taa kawaasan a
vilaana roxo simi.” 34 Fataxapin a
vilaana saat simi e mi ulaamaan xe
lana lamonan roxo. Ne buk famangil
nami e voxo ne kuus o saxanofuna la
palou imi ri vungut sena Piran.

A Vipin I Taa Malaafaa Lana Yaan Ina To Faˈulaian

35 Saxanofuna ri taa fiai, “A mu
mamaat ri taa malaafaa layaan ri
to faˈulaa? Ri taa toxan a so ta
buk vipin?” 36 Nami, mi piau ta
masaman, bo? Layaan no xapis a
kam la xavala i taa pife boak tamo
pife miit paamua. 37 E layaan no
kaapis, no xapis a kam mon, naak a
kam ina ‘wiit’ o rais o mo malaan. No
pife xapis a mo xurul pana paxana,
piau. 38 Taasaxa Piran lana vubux-
anan sina a tavai a mu kam pana
boak iri. Nane tavai a mu kam saxa
saxa pana boak fatak ina. 39 E vaxa
a meska ina maana mo aava ri to,
ri pife fexaxaas: a mu rabuna ri
toxan a saxa buk meska, a mu tiir a
saxa, a mu maanu a saxa e mu din
a saxa. 40 A toxan a maana mo la
xavala e la xunavata e a magaafan
iri, ri fepatok. 41 A ngaas a toxan
a magaafan ina xa, a fulun e mu
vapara ri toxan a magaafan iri xa.
E a magaafan ina mu vapara vaxa
fepatok.

42 I taa malaanabeˈ layaan a mu
mamaat ri taa to faˈulaa. A so ta
mo ri xaafane la xavala i taa miit,
taasaxa layaan a Piran i taa fatatoi
faˈuli a mu mamaat ri taa toxan a
vipin faˈui iri aava i taa pife maat
fulaa. 43 Layaan ri xaafan a ma-
maat a vipin ina a saat e malmal.
Taasaxa layaan a Piran a fatatoi
faˈulie, a vipin ina a magaaf e a
tateak. 44 Layaan ri xaafane, a vipin
aave a mo ti la xavala. E layaan a
Piran a fatatoi faˈulie, a vipin faˈui
aave a mo pana gutan sina Vovau
Xaradak.

Tuuna, tamo toxan a vipin ti la
xavala i taa toxan vaxa a vipin sina
Vovau. 45 A malaan sena Xakalayan

Taap a kuus, “A Piran a vil fanei a
mataa mata, na Aadam, e nane sa-
vat matatuuna pana toyan. Taasaxa
na Aadam fataxapiak fo savat a vo-
vau aava tatavai pana toyan.” 46 A
vipin sina vovau a pife savat paamua
taasaxa vipin ti la xavala a savat
paamua e lamina a vipin sina vovau.
47 A mataa mata a savat ti la xavala e
a Piran a vesane pana pof, taasaxa,
a fataraguiaana mataa a savat ti la
xunavata. 48 A mu bu Aadam xe mui
ri rabuna ti la xavala malaan sena
e nari ti la xunavata ri malaan sena
saxa aave aava savat ti la xunavata.
49 E malaan seˈ taara toxan a nonau
ina mataa ti la xavala naboxo, mui
taara taa toxan a nonau ina mataa ti
la xunavata.
50 Mu fetinan, a malaanabeˈ: nane
aava toxan a vipin ti la xavala i taa
pife siak a nobina la fatataganan
sina Piran e a so ta mo aava i taa
miit i taa pife waan xuvul pana mo
aava i taa pife miit. 51-52 Langai
a tuunayan fufunai aanabeˈ: pife
netaara xapiak taara taa maat, piau.
Layaan a tafiu fataxapiak i taa rawei
taara xapiak, taara taa xuxul faˈipul,
fataapus paaliu malaan sena mataa
a fapuruk a matana. E layaan a
tafiu i taa rawei a mu mamaat ri taa
fatatoi faˈulian e ri taa pife maat fu-
laa e netaara xapiak taara taa xulan.
53 Senaso, a so ta mo i taa maat i taa
xuxul pana mo i taa pife maat fulaa
e a so ta mo i taa masiik i taa xuxul
pana mo i taa pife masiik fulaa. 54 E
layaan a mo aava i taa miit fo xulan
pana mo i taa pife miit e a mo aava i
taa maat fo xulan pana mo i taa pife
maat, lana yaan aave a ferawaian
aanabeˈ lana Xakalayan Taap i taa
savat tuuna la matavas:

“Maatan, nano, no fo kawaasanan.
Faˈonaman fo xasliuan nano.
55 Maatan, no fo faˈonam
naseˈ? Maatan, no taa pirak
naseˈ?” *Osa 13:14*

56 Na Maatan a fexaxaas sena pi-
rak a mataa sena vilaana saat sina
mataa aave e a vilaana saat aave a
savat sena vuputkai aava na Moses
fo xaleie. 57 Taasaxa, taara taa kuus
faasiroxo xe sina Piran senaso nane
fo tavai netaara pana gutan xena
faˈonam. A gutan aanabeˈ a savat
sena maana mo aava Memai Yesus
Krais fo vile xataara.
58 E voxo, kamu fetinan, tigina
fatateak, muta radakui pana matau-
tan. Faisok faagut lapaa Memai
senaso mi texaas o a faisok simi
lapaa Memai i taa pife savat palau.

16

A Faxuvulaana Faat Xena Xavang A Rabuna Sina Piran

1 Naboxo, ne taa sui a fiaian simi
sena faxuvulaana faat xena xavan-
gaana rabuna sina Piran pe Judia.
Nami xa mi taa vil a so ta mo ne xuus
a mu rabuna nanamkai aava ri waan
pe Galesia, pana. 2 La yaan mata ina
‘wiik’ saxa saxa mi taa timin fanei a
saxano faat ina maana faat aava mi
fo fasavate talo mi taa pife seng ta
tatavai layaan ne maa savat. 3 E mi
taa siak fati a saxanofuna ti la palou
imi e layaan ne savat ne taa feng nari
pana lagasai e pana tatavai aave xe
siri pe Judia. 4 E tamo ne lamon o a
roxo ne taa falet, lavaxa ri taa falet
xuvul paga.
5 Nenia, ne taa falet xe Mesidonia
e mui ne taa savat simi. 6 Naak
ne taa waan xuvul pami pana mu
yaan xaves, o naak ne taa waan a
yaan xapiak ina Maat Bung e mui mi
taa xavangau pana faletan siak. Ne
pife texaas lunai xe faa? 7 Ne bai
xalum nami naboxo pana valayaan
mon. Ne vubuk o ne taa waan xuvul
pami pana maana yaan xaves, tamo
Memai i taa turoxo pana. 8 Taasaxa
ne taa waan nabeˈ Efasis fefexaxaas
a Fenamo ina Pentakos, 9 senaso a
maana rabuna xaves nabeˈ ri buk
langai a Lagasai Roxo e ne toxan
a faisok xaves xena kuusan fasa-
vataana xe siri naapalaan a xasano
rabuna ri taxa gigiranau.
10 Tamo na Timoti i taa savat simi
muta famataute senaso nane taxa
faisok lapaa Memai malaan sega.
11 Pi ta saxa i taa kaalum fasivi xu-
luna. Xavange pana faletan sina talo
i taa ulaamaan xeau senaso nemaam
mu fetinan, maam taxa waan bange.

12 Lavaxa, se titaara na Apolas, a
maana yaan xaves ne faxaare o i taa
fe xalum nami xuvul pana mu feti-
nan, taasaxa nane bai falet naboxo.
Nane taa fe savat simi la yaan fatak
ina faletan sina.
13 Faxatang; tigina fatateak lana
namkaian simi; muta mataut; waan
fatateak. 14 E a so ta mo mi taa vile,
usi a vilaana ina vubuxan xasingi-
tan.
15 Mi texaas o a matafetama si Ste-
fanas, nari rabuna mata ina namka-
ian nabeˈ Akeai e ri fo lisan nari xa
xena xavangaana mu rabuna fatak.
E ne faxaar nami o 16 mi taa waan
lapaana mu paamua malaan seri o
naseˈ fulaa ri faisok e sisiak xuvul
pari. 17 Ne faamamaas o na Stefanas,
Fortunatas e na Akaikas rutul maa
savat. Rutul taxa xavangau senaso
nami, mi pife waan iau xena xavan-
gau. 18 E rutul faluai a lamonan siak,
malaan serutul faluai nami. Mi taa
suai sena rabuna malaan serutul.

A Fasisian Fataxapiak

19 A mu rabuna sina Piran pe la
bina Esia, ri fasisi nami. Na Akwila
nare Prisila xuvul pana mu rabuna
sina Piran aava ri faxuvul la lifu sire,
nari, pana faamamaasan, ri fasisi
nami. 20 A mu fetinan nabeˈ ri fasisi
nami. Fasusui nami xa pana fengu-
san xaradak.
21 Nenia na Pol, ne xalei a fasisian
aanabeˈ pana maak.
22 Naseˈ ta mataa a pife vubuxan
xasingit a Memai i taa kawaasanan.
Memai, filimaan.
23 Ne vubuk rao a Memai Yesus i
taa xafut nami pana xakaavangan
xatam sina.
24 A vubuxan xasingitan siak i taxa
waan xuvul pami xapiak aava mi
waan la xuvulaian xuvul pa Krais
Yesus.

2 Korin
A Fataraguiaana Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Korin

A Ferawaian Paamua

A saxano rabuna la faxuvulan pe la bina Korin ri ferawai fasaat se Pol e a vilaana aanabeˈ a fasavat a matafanan la xunus i Pol. Nane vubuk faxaradak a ferawaian siri e voxo nane xalei a lagasai aanabeˈ talo i taa faamamaas fulaa pari.

La nobina mata ina lagasai aanabeˈ na Pol a kuus pana ferawaian tateak aava paamua nane fo xaleie xe sina mu Korin. Nane bai paaliu o i taa kuusan a ferawaian aave, taasaxa nari, ri langai pesalai e ri ferawai fasaat sena e voxo nane lisan a ferawaian tateak xe siri. E layaan ri langai a ferawaian sina ri faxaradak a vilaana siri, e voxo naboxo na Pol a faamamaas faagut marasaxa.

A waanan sina mu Kristian pe la nobina Judia a pife roxo senaso a song a savat e na Pol i taxa faisok pana faxuvulaana faat xena xavang nari. E voxo lana ro palagasai 8 e 9, na Pol taxa faxaar a mu Korin talo ri taa tatavai pana faat xena vil a faisok aave.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a ferawai pana saxano ‘yaamut bit’ aava ri maa waan pe Korin. Ri taxa faisok xena vil fasivi a isi Pol e ri vil pengan a faisok sina ina yaamut la palou ina mu Korin.

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut si Krais Yesus sena vubuxanan sina Piran. Ne waan nabeˈ xuvul pa Timoti, na titaara e maame lisan a lagasai aanabeˈ xe simi, mu rabuna sina Piran pe Korin, xuvul pana mu rabuna fatak aava ri waan pe Esia.

2 Ne vubuk rao a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa tavai nami pana luaian e xakaavangan xatam sirie.

A Piran Ina Famaluluman

3 Faatulan a Piran, na Tama Yesus Krais aava Memai sitaara; nane ve a fufuna mamaaluxan e vaxa a Piran ina Famaluluman. 4 Nane famalulum netaara lana mu lagafan xapiak sitaara talo taara fexaxaas sena famalulum nari aava ri toxan a lagafan pana maluluman aava Piran fo famalulum netaara pana. 5 E malaan setaara, taara waan xuvul pa Krais lana maana maasaxan molava sina, a maluluman si Krais sait vaxa a mo sitaara. 6 Tamo maam toxan a lagafan xaves, ri savat talo maam fexaxaas sena famalulum nami e lisan nami xe lana fakaaxupan. E tamo maam siak a maluluman i taa xavang nami xena waan fananap lana mu lagafan aava ri fexaxaas sena mu lagafan simaam. 7 E a vubuxanan simaam xe simi a tateak senaso maam texaas o mi waan xuvul pamaam lana maasaxan simaam malaan seˈ mi waan xuvul pamaam lana famaluluman simaam vaxa.

8 Mu Fetinan, maam bai o mi taa vungut sena mu lagafan aava ri savat simaam pe Esia. Maam waan lapaana lagafan molava: a gutan simaam xa pife fexaxaas sena waan fatateak e maam lamon o maam tamaa maat. 9 Tuuna, la xunus imaam a malaan seˈ maam taa maat. Taasaxa savat malaanabeˈ talo maam taa pife timin fanei a toyan simaam lapaana gutan simaam xa taasaxa lapaana gutan sina Piran aava fuuna fatatoi faˈuli a mu mamaat. 10 Nane fo fakaxup nemaam sena so ta mo molava i tamaa kawaasan nemaam e i taa lo fakaxup vulan nemaam. Maam timin fanei a lamonan simaam xuluna o i taa lo fakaxup nemaam 11 layaan mi taxa xavang nemaam pana fenungan simi. E mui a maana rabuna ri taa kuus faasiroxo xe sina Piran pana xakaavangan aava savat sena fenungan simi.

Na Pol A Xul A Lamonan Sina

12 Maam ferawai falalava sena mo aanabeˈ: a nasaman simaam a kuus xakaavang o maam fo bilai faroxo pana vilaana xaradak e lamonan tuuna aava savat sina Piran, nabeˈ la xavala e vaxa lana waanan simaam xuvul pami. Maam pife bilai faroxo malaan lapaana texaasan ti

la xavala taasaxa lapaana xakaavangan xatam sina Piran. 13 Senaso maam pife kala xe simi panˈ ta mo mi pife fexaxaas sena kate o masame, piau. E ne vubuk 14 malaan: paamua mi fo masam famodak semaam e naboxo mi tafe masam xapiak o mi fexaxaas sena ferawai falalava semaam malaan seˈ maam taa ferawai falalava semi la yaan si Memai Yesus.

15-16 Senaso ne texaas tuuna o i taa savat malaan, ne lamon faati o ne taa ti xalum nami layaan ne falet xe pe Mesidonia e vaxa layaan ne ulaamaan ti pave talo mi taa siak faataraguian a roxoyan e mui mi taa xavang a faletan siak xe pe Judia. 17 Layaan ne lamon faati pana, mi lamon o ne pife lamon faagut pana, bo? O naak ne lamon faati pana so ta mo ne taa vile malaan sena rabuna ti la xavala aava lana ferawaian saxa ri kuus pana “Aang” e “Piau”.

18 Taasaxa, tuuna, malaan sena Piran a pi xul a ferawaian sina, a lagasai simaam xe simi a pife kuus pana “Aang” e “Piau”. 19 A Natuna Piran, na Yesus Krais aava nemaatul Timoti e na Sailas, maatul kuusan fasavate la palou imi, nane pife kuus pana “Aang” e “Piau”. Nane fuuna kuus vulai mon pana “Aang”. 20 Senaso a so ta maana kuus fanaian aava Piran fo ferawai pana, na Krais a kuus, “Aang” xe siri xapiak.” E voxo, lana xuvulaian xuvul pana, taara turoxo e kuus “A tuuna” xena tavaiaana Piran pana isin lava paaliu. 21 E naboxo a Piran xo a fatiginei fatateak netaara xapiak lana xuvulaian xuvul pa Krais. Nane noxol netaara 22 e timin a fakalimaanan sina xa xulutaara e a fawaan a Vovau sina la xunus itaara malaan sena faati votaian aava faxaalit tuuna pana maana mo ri taa savat mui.

23 Ne fin a Piran xena ferawai xakaavang o ne pife ulaa xe Korin senaso ne tamaa vil famamaxus nami. 24 Maam pife lamon fasivi a namkaian simi taasaxa maam faisok xuvul pami xena fafaamamaas nami senaso mi tigina fatateak lana namkaian simi.

2

1 E voxo ne lamon faati o ne taa pife savat fulaa xena famamaxus nami. 2 Tamo ne taa famamaxus nami, naseˈ fulaa taxa waan xena fafaamamaasau, nami mon aava ne fo famamaxus nami. 3 A maana mo aava ne kala pana paamua, ne vile talo layaan ne savat simi, ne taa piau ta lagafan la xunus iga seri aava ri taa fafaamamaasau. Ne lamon tuuna o mi taa waan xuvul paga lana faamamaasan siak. 4 Ne kala xe simi pana maasaxan e lagafan la xunus iga e pana taangiisan xaves sait. Ne pife vile xena famamaxus nami taasaxa xena xuus nami pana vubuxan xasingitan molava siak xe simi.

Taara Taa Lamon Tapin A Vilaana Saat Sitaara

5 Tamo ta saxa a fasavat a mimilisaatan, nane pife muluxau mon, taasaxa nane muluk famodak nami vaxa. Ne bai ferawai faagut temasaat pana mimilisaatan aanabeˈ. 6 A fakasanaman xaves simi aava mi fo tavaie pana, a fexaxaas sena. 7 Naboxo si, mi taa lamon tapine e famalulume talo i taa pife kanamsaat temasaat. 8 E voxo ne faxaar nami o mi taa faxalit fulane pana vubuxan xasingitan simi. 9 Ne kala xe simi malaanabeˈ xena tatexaas tamo mi taa tigina fatateak lana tatafangai e langai a maana mo xapiak aava ne xuus nami pana. 10 Tamo mi lamon tapin a vilaana saat sina saxa, nenia sait ne lamon tapine. E a so ta mo ne fo lamon tapine, tamo a toxan tuunei a mo xena lamon tapine, ne fo lamon tapine la mata Krais xena xavang nami 11 talo na Setan i taa pife faˈonam netaara. Senaso taara fo matavas sena maana buk vilaana saat sina.

A Lisanaana Turoxoian Faˈui

12 Lavaxa, layaan ne falet xe pe Troas xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Krais, ne texaas o a Memai fo kas a salan xena faletan siak. 13 Taasaxa ne piau ta luaian lunai la xunus iga senaso ne pife tingin na

titaara, na Taitus, pave. E voxo ne ta'ulan nari e ne falet xe pe Mesidonia.
14 E voxo, la xuvulaian xuvul pa Krais taara kuus faasiroxo xe sina Piran aava paamuian vulan netaara lana sangasan ina vuktol e feng netaara aava taara malaan sena lasan roxo i Krais, xena xuus fatexaasaana rabuna sena. 15 Senaso a Piran a lamon o netaara ve taara lasan i Krais la palou ina mu rabuna aava ri taxa fakaxupan e nari aava ri taxa kawaasanan. 16 Xe sina saxa, taara malaan sena lasan ina maatan e xe sina xasafuna a lasan ina toyan. E nase' fexaxaas tuuna sena vil a faisok ina ngavuk lava aanabe'? 17 Maam pife kuusan fasavat a Lagasai Roxo xena fasavataana faat malaan sena saxanofuna, piau. Lapaa Krais maam ferawai la matana Piran pana nasaman roxo, malaan sena rabuna aava Piran fo feng nari.

3

1 Naak maam taxa ferawai falalava fulaa semaam xa, bo? Mi vubuk rao maam taa faxalit nami pana lagasai aava turoxoian nemaam, malaan sena saxanofuna. 2 Nami ve mi lagasai ina turoxoian simaam aava xaleian la xunus imaam senaso a mu rabuna xapiak ri fexaxaas sena xalum a waanan simi. 3 Sena faisok simaam la palou imi, a toyan simi a faxaalit o nami ve mi lagasai ina turoxoian si Krais. A lagasai aanabe' pife savat sena mo ina kala taasaxa savat sena Vovau sina Piran aava to. A pife xaleian xuluna faat taasaxa la xunus imi.
4 Maam lamon tuuna malaanabe' senaso maam waan xuvul pa Krais la matana Piran. 5 Maam pife kuus o maam fexaxaas sena vesan a maana mo aanabe' pana gutan simaam fatak xa, piau. Taasaxa maam fexaxaas sena vesane pana gutan sina Piran sang mon. 6 Nane fo siak fati nemaam xena sisiak sena turoxoian fa'ui. A turoxoian aave pife savat sena mu vuputkai aava waan xuluna faat taasaxa savat sena Vovau senaso a vuputkai fasavat a maatan e a Vovau a tatavai pana toyan.

A Miridingan Ina Turoxoian Fa'ui

7 Lavaxa, tamo a Turoxoian Xavai aava xaleian xuluna faat e lisanmaan a maatan, a savat pana miridingan talo a mu Israel ri pife fexaxaas sena kaalum fatak la nonau i Moses, naapalaan a miridingan naang taxa xares falet, 8 a Turoxoian Fa'ui aava lisan a toyan sina Vovau, i taa pemimiriding et sena, bo? 9 Tamo a Turoxoian Xavai aava gel tifi a mataa, a miriding, a Turoxoian Fa'ui aava vil faxaradak a mataa, i taa pemimiriding faagut sena, bo? 10 Senaso a Turoxoian aava miriding paamua, i taa piau ta miridingan layaan mi fexaxaasane xuvul pana Turoxoian aava pemimiriding. 11 E tamo a Turoxoian aava xares, a savat pana miridingan, a miridingan ina Turoxoian aava i taa waan vulai, i taa molava piis sena. 12 E voxo senaso taara toxan a lamon fanaian malaan taara tigina fatateak lana namkaian e taara pife faatasu. 13 Taara piau ta mo xena fune malaan se Moses aava xafut a nonau ina talo a mu Israel ri taa pife xof xuluna layaan a miridingan molava aave i taxa xares falet. 14 A Piran a fatavanat a lamonan siri fefexaxaas tanin e a xakaafutan naang taxa waan lunai layaan ri kat a Xakalayan ti Kavai. A Piran pife siak tapine senaso nane taa siak tapine seri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krais mon. 15 E tanin vaxa, layaan ri kat a xakalayan si Moses a xakaafutan taxa xafut a xunus iri lunai. 16 Taasaxa la so ta yaan ta mataa a puk a lamonan sina xena usi a Memai, a Piran i taa siak tapin a xakaafutan sena. 17 E nane taa texaas o a Memai ve a Vovau e la so ta bina a Vovau i Memai i taxa waan lana, pave a rabuna ri pife vipis lapaana vuputkai. 18 E netaara xapiak aava taara piau ta xakaafutan, taara faxalit famatavas a miridingan i Memai. E a miridingan aave i taxa molava

et layaan i taxa lo xul famodak et netaara xe lana xaxaalua fatak ina, senaso a miridingan aanabeˈ a savat sina Memai aava Vovau.

4

A Maana Fafanaian Sina Piran Lana Mo Titifai Ri Vesane Pana Xavala

1 E voxo senaso a Piran lana mamaaluxan molava sina fo tavai nemaam pana ngavuk ina sisiak aave, maam pife kanamsaat, piau. 2 Taasaxa maam fo puk tapin nemaam xa xasena mu vilaana fufunai aava fasavat a mangilan; maam pife bit o xul a ferawaian sina Piran, piau. Taasaxa layaan maam ferawai famatavas pana tuunayan, maam faxalit a mu rabuna o a vilaana simaam a fatak la matana Piran. 3 E tamo a Lagasai Roxo aava maam kuusan fasavate pife matavas, a pife matavas xe siri aava ri taxa maat. 4 A piran ina yaan aanabeˈ fo xawei a lamonan siri aava ri pife namkai e voxo ri pife fexaxaas sena xalum a malang ina Lagasai Roxo sena miridingan i Krais aava xaxaalua fatak i Piran. 5 Maam pife kuusan fasavat nemaam xa, piau, maam kuus fasavat o na Yesus Krais ve a Memai e nemaam ve maam mu sisiak simi lapaana. 6 Senaso a Piran aava kuus, “A malang i taa lang lana suk,” nane lating lana xunus itaara xena tavai netaara pana texaasan sena miridingan sina aava savat la matavas la nonau i Krais.

7 Taasaxa, maam toxan a fafanaian aanabeˈ lana mo titifai aava ri vesane pana xavala xena faxaalit o a maana gutan molava paaliu aanabeˈ a filimaan sina Piran e pife simaam. 8 A mu lagafan xaves ri fakaliuan nemaam, taasaxa ri pife faˈonam nemaam; maam pife texaas o so ta mo maam taa vile taasaxa maam pife taxapus sena; 9 ri vil pengan nemaam taasaxa Piran taxa waan lunai la palou imaam; ri sip fapoxoi nemaam taasaxa ri pife punuk nemaam. 10 Vulai a maatan si Yesus a savat la vipin simaam talo a toyan sina vaxa i taa savat la matavas la vipin simaam. 11 Ri lisan vulan nemaam aava maam to, xe lana maatan sena usiaan na Yesus talo a toyan sina vaxa i taa savat la matavas la vipin simaam. 12 E voxo maatan taxa faisok lana vipin simaam taasaxa toyan taxa faisok la vipin simi.

13 Lana Xakalayan Taap a kuus, “Ne namkai e voxo ne fo ferawai.” E sena vovau naang aava fasavat a namkaian, maam fo namkai e voxo maam ferawai 14 senaso maam texaas o nane aava fatatoi faˈuli na Memai Yesus ti la mamaat, i taa fatatoi faˈuli nemaam vaxa xuvul pa Yesus e i taa faxuvul nemaam xuvul pami la matana. 15 A maana mo aanabeˈ a savat xena xavang nami. E layaan a xakaavangan xatam sina Piran a falet xolai xena xavang a xasano rabuna maan fulaa, ri taa kuus faasiroxo e tavai a Piran pana isin aava pelalava.

16 E voxo, maam pife maare e kanamsaat sena faisok simaam. Lana vipin simaam, maam taxa vaiak et taasaxa lana xunus imaam, maam taxa siak a gutan faˈui vulai la maana yaan saxa saxa xapiak. 17 A mu lagafan simaam ri pife matafan e ri pife waan faxaarus e voxo ri taxa fasavat vulan a miridingan molava aava pelalava sena mu matafanan xapiak semaam. 18 E voxo maam timin fanei a lamonan simaam xuluna maana mo maam pife fexaxaas sena xalume e pife xuluna mo maam xalume. Senaso a so ta mo maam xalume i taa taxapus taasaxa so ta mo maam pife fexaxaas sena xalume i taa waan xe vulai.

5

A Lifu Sitaara Pe La Xunavata

1 Senaso taara texaas o tamo a mu vipin sitaara nabeˈ la xavala aava malaan sena lifu marapi, ri taa kawaasanan, taara toxan a vipin faˈui aava Piran a tavai netaara pana; nane xa fo vesane e i taa waan vulai xe vulai la xunavata. 2 Fefexaxaas a yaan aave, taara nas

maat soxot a vipin faˈui aave e taara vubuk rao a Piran i taa famawas netaara pana, 3 senaso layaan taara toxan a vipin faˈui aave taara taa pife waan xavuul fulaa. 4 Layaan taara waan lana vipin ti la xavala aanabeˈ, taara nas maat e taara toxan a mu lagafan senaso taara bai waan xavuul, piau taara buk falak a vipin faˈui sitaara ti la xunavata talo a toyan faˈui aave i taa xanam xapin a mo aava i taa maat. 5 Lavaxa, a Piran xo fo faigotan netaara xena siaxaana toyan faˈui aanabeˈ e nane tavai netaara pana Vovau sina malaan sena faati votaian sina sena maana mo i taa savat.

6 E voxo taara lamon tuuna e taara texaas o layaan taara waan lana vipin sitaara ti la xavala taara pife waan la vipin faˈui xuvul pana Piran. 7 Senaso nabeˈ taara taagul lana toyan sitaara pana namkaian e pife sena maana mo taara xalume. 8 Aang, taara lamon tuuna e taara vubuk temasaat rao taara taa taˈulan a vipin aanabeˈ xena waan xuvul pa Memai. 9 E voxo taara taa vil a so ta mo? Tamo taara waan nabeˈ lana vipin ti la xavala o piau, taara vubuk rao taara taa fananame. 10 Senaso lana yaan ina tiisan, netaara xapiak taa tigina la mata Krais xena siak a mamareiai ina so ta buk faisok taara fo vile lana vipin sitaara, a faisok roxo o piau.

A Faisok Ina Daaruman

11 Senaso maam texaas sena suaianaana Memai, maam buk faxaar a mu rabuna talo ri taa namkai sena. A Piran a texaas tuuna o nemaam ve naseˈ e ne vubuk o i taa matavas la nasaman simi vaxa. 12 Maam bai ferawai fulaa xena siak a turoxoian simi, piau maam buk tavai nami pana yaan xena faamamaas pamaam talo mi fexaxaas sena sui nari aava ri lamon falava pana so ta mo ri xalume e pife pana so ta mo taxa waan la xunus. 13 Tamo nemaam ve maam mu ngong, maam ngong senaso maam taxa usi a Piran. E tamo maam waan pana lamonan tuuna e fatak, maam waan malaan xena xavang nami. 14 Senaso a vubuxan xasingitan si Krais taxa paamuian faagutan nemaam, maam pife lamon maranga, piau maam texaas tuuna o na Yesus Krais fo maat pataara xapiak e voxo taara xapiak fo maat xuvul pana vaxa. 15 Nane maat pataara xapiak talo nari aava ri taxa namkai, ri taa pife usi fulan a vubuxanan siri xa, taasaxa ri taa usi a vubuxanan sina aava maat e to faˈulaa pari.

16 E voxo ti lana yaan aava maam namkai sena, maam pife tiis a mataa pana lamonan sina rabuna ti la xavala: tuuna, paamua ne tiis na Krais pana lamonan malaan, taasaxa naboxo, piau, piau paaliu. 17 E tamo ta mataa taxa waan la xuvulaian xuvul pa Krais, nane ve a vavesaian faˈui; a mu vilaana e vubuxanan sina ti la xavala ri fo malit e kaalum! a mataa faˈui fo savat. 18 A maana mo aanabeˈ a savat sena Piran aava fadaarum netaara xena siak faˈuli netaara xe sina xa sena faisok si Krais e tavai netaara pana faisok ina darumaana rabuna xuvul pana Piran. 19 A lagasai simaam a malaan: A Piran taxa fadaarum a mu rabuna xapiak xe sina xa se Krais, nane pife lamon fati a mu vilaana saat siri. E nane turoxoian lisan a lagasai ina darumaana rabuna xe sitaara. 20 E voxo netaara ve taara mu rabuna fefeng si Krais. A malaan sena Piran taxa fenung la ngusutaara layaan maam nung nami lapaana isi Krais: turoxoian a Piran xena fadaarum nami xe sina xa. 21 Xena xavangaan netaara, a Piran a timin a mu vilaana saat sitaara xulu Krais aava piau ta lalosaat la toyan sina e voxo lana xuvulaian sitaara xuvul pana i taa timin a xaradaxan sina sait xulutaara.

6

1 Nemaam, maam faisok xuvul pana Piran e maam faxaar nami talo mi taa pife saxam fepalauan a xakaavangan xatam sina. 2 Senaso a Piran a kuus,

“Lana yaan ina mamaaluxan siak ne
langai nami e lana yaan ina

fakaxupan, ne xavang nami.”
Ais 49:8
E ne xuus nami o nabeˈ ve a yaan ina mamaaluxan e nabeˈ ve a yaan ina fakaxupan sina Piran.

A Maana Lagafan Aava Savat Si Pol

3 Maam pife vil ta mo xena fakalaxoi ta mataa senaso maam baian a faisok simaam taa siak a isin saat. 4 Taasaxa, senaso nemaam, maam mu sisiak sina Piran, maam taa xuus famatavas nami pana mu vilaana simaam: maam tigina fatateak lana mu lagafan, layaan maam xaxaalif pana maana mo e layaan maam pife texaas sena so ta mo maam taa vile; 5 layaan ri inis nemaam e pis nemaam, o tisui nemaam; layaan maam maare sena faisok xaves simaam, o maam pife fexaxaas sena matef o maam nasam a lagaian; 6 pana mu vilaana fatak e tuuna, pana masaman tuuna, pana vilaana fananap e fangaasik; lapaana Vovau Xaradak e lapaana vubuxan xasingitan tuuna; 7 pana ferawaian tuuna e lapaana gutan sina Piran; pana maana mo fatak ina fevisan la pamamuaan e la pamaxaiya. 8 Maam tigina fatateak; layaan ri suaian nemaam e layaan ri famangil nemaam, layaan ri kuusan pengan nemaam e layaan ri faatulan nemaam. Nemaam ve maam mu yaamut tuuna, taasaxa saxanofuna ri kuus o maam taxa bit. 9 Saxano rabuna ri kuus o nemaam ve maam rabuna palau, taasaxa rabuna la mu bina xapiak xo ri texaas semaam; maam taxa maat la vipin simaam, taasaxa maam taxa to lunai. Ri sip pengan nemaam, taasaxa ri pife punuk nemaam; 10 lana mamaxusan simaam maam taxa faamamaas; maam piau ta faat xaves, taasaxa maam fasavat a fafanaian molava xana maana rabuna; maam mu valagof, taasaxa maam toxan a maana mo xapiak.

11 Maam fo ferawai famatavas xe simi mu Korin e maam pife fun a lamonan simaam. 12 Maam pife rawetan nami pana vubuxan xasingitan simaam, piau, taasaxa mi rawetan nemaam pana vubuxan xasingitan simi. 13 Ne ferawei nami malaan seˈ mi mu rafulak siak; faxaˈusi a vilaana simaam: faxalit nemaam pana vubuxan xasingitan simi malaan seˈ maam fuuna vile.

Muta Faxuvul Xuvul Pana Rabuna Aava Ri Pife Namkai

14 Muta faxuvul xuvul pana rabuna aava ri pife namkai. A roxoyan e saatan va re fexaxaas malaafaa? Piau! A malang e suk va re taa faxuvul malaafaa? Piau! 15 Na Krais e na Belail aava ri xalie pa Setan, re pife fexaxaas. E a mataa aava namkai se Krais e nane aava pife namkai, nare vaxa, re pife fexaxaas. 16 A tang lifu ina naangusan sina Piran e a lifu lotu sina mu piran bit re fexaxaas malaafaa? Piau, senaso netaara ve taara lifu ina naangusan sina Piran aava taxa to. A malaan sena Piran fo kuus, “Ne taa taagul xuvul pari e sangas la palou iri e ne taa piran siri e nari, ri taa rabuna siak.” 17 Lana Xakalayan Taap:

“A Memai a kuus, ‘E voxo savat faapalau maan e mi waan patak seri. Muta tao a mo lalosaat e ne taa turoxoian nami.” *Ais 52:11*

18 A Memai pana Gutan Xapiak a kuus fulaa: “Ne taa Tamami e nami, mi taa mu rafulak tomexaan e rafulak tefin siak.” *2 Sml 7:14; 7:8*

7

1 Kamu fesing, senaso taara toxan a mu kuus fanaian aanabeˈ taara taa gei tapin a maana mo xapiak aava ri falalosaat a vipin e xunus itaara e taara taa faisok xena faxaradaxaana vilaana sitaara senaso taara suai faagut sena Piran.

Na Pol A Faamamaas Sena Mu Korin Ri Puk A Vilaana Siri

2 Faxalit nemaam o mi vubuxan xasingit nemaam: maam pife bilai fasaat xe sinˈ ta saxa, maam pife kawaasan a vilaana sinˈ ta saxa e

maam pife siak palou a mo sina rabuna. 3 Ne pife ferawai malaan xena gel tifi nami, piau, paamua ne kuus o mi toxan a nobina lava la xunus imaam e malaan se' maam taa taagul o maat xuvul pami. 4 Ne texaas tuuna semi; ne lamon falavai nami. Mi fagut paaliuanau e lana maana lagafan simaam a faamamaasan siak a soliu.

5 Layaan maam savat pe Mesidonia, maam piau ta fangaafusan senaso a mu lagafan ri usi nemaam xe la so ta bina maam falet xe lana: a rabuna ri tisui nemaam e a xunus imaam a bas pana matautan. 6 Taasaxa Piran aava famalulum nari aava ri kanamsaat, nane famalulum nemaam pana savatan si Taitus. 7 A filimaanan sina e vaxa a maluluman aava mi fo tavaie pana, re famalulum nemaam. Nane xuus nemaam pana vubuxanan molava simi paga, a mimilisaatan simi e lamonan tateak simi sega e voxo a faamamaasan siak naboxo a pelalava sena faamamaasan ti paamua.

8 Tamo ne famamaxus nami pana lagasai siak ne pife lamon faaxaves pana. Paamua ne lamon faaxaves pana; ne texaas o a lagasai siak a famamaxus nami, taasaxa pife pana yaan rus, piau, pana lou modak mon 9 e naboxo ne faamamaas. Ne pife faamamaas senaso a lagasai siak a famamaxus nami, taasaxa ne faamamaas senaso a mamaxusan simi a xavang nami xena puk tapin a vilaana saat simi. Senaso mi mimilisaat sena vilaana saat simi malaan sena Piran a vubuk o mi taa vile, e voxo a lagasai simaam pife kawaasan famodak nami. 10 A mamaxusan aava Piran a lisane, a puk tapin nami xasena vilaana saat simi e voxo mi taa waan lapaana fakaaxupan e mi taa pife lamon faaxaves sena. Taasaxa mamaxusan aava savat ti la xavala i taa fasavat a maatan. 11 Lamon pana: a mamaxusan aava Piran a lisane a fasavat a maana vilaana roxo lana toyan simi. Naboxo mi buk xul xapin a vilaana simi, mi buk gel votan nami xa; mi femaraleian nami xa senaso mi turoxoian a vilaana saat xena waan palau la palou imi; mi mataut o a fetuwaanan sitaara i tamaa kawaasanan; mi vubuk temasaat o mi taa xalumau e mi lamon fatateaxau. E mi fo vil a maana mo xapiak xena faxaalit o mi pife vupuno fulaa sena lagafan aave. 12 E voxo, ne xalei a lagasai aave xe simi, taasaxa ne pife vile sena saxa aava vil a mo mosaat o sena saxa aava fo fasop, taasaxa ne lisane talo mi taa texaas sena vubuxanan molava simi xa xe simaam la matana Piran. 13 E sena maana mo aanabe' mi fo fagut nemaam.

A tuuna, maam faamamaas, taasaxa maam faamamaas paaliu senaso a vilaana simi a fafaamamaas na Taitus e fangasik a vovau ina. 14 Ne fo ferawai falalava pami xe sina e mi pife famangilau, piau. Taasaxa malaan sena maana mo aava maam xuus nami pana, ri tuuna, a ferawaian falalava simaam pami xe sina a savat tuuna vaxa. 15 E a vubuxanan sina xe simi i taxa molava et layaan a lamon fa'uli a langaian simi e malaafaa mi fasusuie pana suaian e radakuian. 16 Ne faamamaas o ne fexaxaas sena lamon tuuna sena vilaana simi.

8

Na Pol A Fagut Nari Talo Ri Taa Tatavai Soliu

1 E naboxo mu fetinan, maam vubuk rao mi taa texaas sena xakaavangan xatam aava Piran a lisane xe sina mu Mesidonia aava ri namkai. 2 Ti lana lagafan molava aava savat siri, ri toxan a faamamaasan molava e naapalaan ri piau ta mo ri buk tatavai pana maana mo xaves. 3 Senaso ne kuus xakaavang o ri tatavai soliuan a tatavaian aava ri taa tatavai pana. E piau ta mataa a fasasong nari pana, piau 4 ri nung faagutan nemaam senaso ri vubuk rao ri taa waan xuvul pana xasanofuna xena xavangaana mu rabuna fatak. 5 Maam lamon o ri taa tatavai pana faat mon, taasaxa piau, paamua ri lisan tuunei nari

xa xe sina Memai e mui xe simaam vaxa senaso a Piran a vubuxane. 6 E senaso na Taitus fo tangpat a faisok aanabe' la palou imi, maam xuuse o i taa fe fataxapin a faisok ina xakaavangan simi. 7 Taasaxa, malaan se' mi vil faroxoi marasaxain a maana mo xapiak- a namkaian, a ferawaian, a texaasan, a lamonan tateak e a vubuxan xasingitan xe simaamfaxatang talo mi taa lisan faroxoi marasaxain a tatavaian simi vaxa.

8 Ne pife kuus faagut xe simi pana taasaxa ne buk fexaxaasan a vubuxan xasingitan simi xuvul pana xasanofuna xena texaas tamo i taxa tigina fatateak. 9 Senaso mi texaas sena xakaavangan xatam sina Memai Yesus Krais: nane waan laa'ui la xunavata e waan xuvul pana Piran lana fafanaian sina, taasaxa nane ta'ulan a maana mo aave e savat mataa valagof mon xena xavangaan nami. E voxo sena vilaana aanabe' sina, mi fexaxaas sena waan xuvul pana Piran lana fafanaian sina.

10 E sena tatavai simi, ne fasei nami malaan: la mariaas fo taxapus a vubuxanan simi xena tatavai a savat paamuin a xasanofuna e mi tatavai paamuin nari sait. 11 E naboxo, faxuvul xapin a tatavaian aava mi fo ferawai pana talo a vubuxanan simi e tatavaian simi, re taa fexaxaas. Tatavai pana so ta mo mi toxane. 12 Senaso tamo a vubuxanan simi taxa waan, a Piran i taa turoxo pana, naapalaan a mo molava o modak. Mi taa tatavai pana so ta mo mi toxane e a Piran i taa faamamaas pana.

13 Maam baian a xasanofuna taa siak a maana mo xaves senaso mi tatavai xe siri pana e nami, mi taa piau. Maam vubuk o a mu rabuna xapiak ri taa toxan a mo a fexaxaas. 14 Naboxo mi toxan a maana mo xaves e mi taa xavang nari e layaan ri toxan a maana mo xaves ri taa xavang nami. E lana yaan aave a maana mo taa fexaxaas, 15 senaso xakalayan a kuus: “Nane aava faxuvul a maana mo xaves, pife toxan a mo xaves temasaat fulaa e nane aava faxuvul a mo modak, i taa pife xaxaaluf pana saxa mo.” *Tln 16:18*

Na Pol A Feng Na Taitus Xe Korin

16 Ne kuus faasiroxo xe sina Piran senaso na Taitus a lamon vulan nami malaan sega senaso a Piran xa a fasavate la xunus imaame. 17 E voxo na Taitus a turoxo layaan ne faseie pana, taasaxa i taxa falet xe simi pana faamamaasan senaso nane xa vubuk xavang nami. 18 E maam taxa feng a titaara xuvul pana. Nane a saxa aava mu rabuna sina Piran ri kuus fati a isina senaso a faisok faagut lapaana Lagasai Roxo. 19 E vaxa, a rabuna sina Piran la mu bina, ri siak fatie xena falet xuvul pamaam layaan maam lisan et a tatavaian. Maam lisane pana suaian xe sina Memai sitaara sang mon xena faxalit a vubuxanan ina xakaavangan sitaara. 20 Maam vil malaane talo piau ta rabuna ri taa fefinaas e ferawai fasaat sena malaafaa maam taxa faxatang a tatavaian molava aave. 21 Senaso maam taxa faisok faagut talo a Memai e vaxa mu rabuna xapiak ri taa texaas o nemaam fo vil a vilaana roxo pana.

22 E fulaa, maam taxa feng a saxa titaara xuvul pare. Nane fo faxaalit faaxaves o nane vubuk rao i taa xakaavang. E naboxo nane vubuxan temasaatane senaso nane lamon tuuna o a vilaana simi a roxo. 23 Se Taitus, nane tigina la taak xena faisok xuvul paga la palou imi; sena ro titaara, a rabuna sina Piran ri siak fati nare e re tavai a Memai pana isin lava. 24 E voxo faxalit famatavas a nutuvaat aanabe' pana vubuxan xasingitan simi e sena fufuna lamonan lava simaam, semi. Aang, faxalit famatavase talo mu rabuna sina Piran ri taa texaas sena.

9

1 Ne taa pife kala fulaa xe simi pana xavangaana mu rabuna fatak senaso mi fo texaas faroxo xo sena. 2 Ne texaas o mi buk xakaavang e ne fo ferawai falalava sena xe sina mu Mesidonia. Ne fuuna xuus nari o ti

la mariaas aava fo taxapus, nami pe Akeai, mi buk tatavai e a vubuxanan molava simi fo fasavat a vubuxanan la xunus ina saxanofuna iri. 3 Taasaxa, ne taxa feng a mu fetinan xe simi talo mi taa faigotan a tatavai aave malaan se' ne fo kuus o mi taa vile e voxo a ferawaian falalava simaam i taa pife mo palau. 4 Senaso, tamo ta mataa ti Mesidonia i taa filimaan xuvul paga e i taa xalume o mi pife faigotan xapine, ulaa nenia e nami vaxa, taara tamaa mangil sena ferawaian falalava simaam. 5 E voxo ne lamon o ne taa feng paamuin a mu fetinan talo ri taa savat simi xena fataxapin a faxuvulaana tatavaian lava aava mi fo kuus fanai pana. E malaanabe' a tatavaian aave i taa waan e mi taa faamamaas pana lisanaana e mi taa pife tatavai malaan se' mi pi ta vubuxanan xena vilaana.

6 Lamon fa'uli a mo aanabe': nase' ta mataa a xapis a saxanu kam i taa siak a fanganan modak mon e nase' ta mataa a xapis a mu kam xaves, i taa siak a fanganan xaves. 7 A mu rabuna sasaxayai ri taa tatavai pana so ta mo nari xa, ri lamon faati o ri taa tatavai pana. E lana vilaana aanabe' ri taa pife faatasu famodak sena tatavai senaso a Piran a vubuxan xasingit a mataa aava tatavai pana faamamaasan. 8 E a Piran a fexaxaas sena tiu fasoliuan a xakaavangan xatam sina xulumi talo la maana mo xapiak e la maana yaan xapiak mi taa toxan a maana mo xaves fexaxaas xena xavang nami. E voxo mi taa vil a maana buk faisok roxo. 9 Senaso a Xakalayan Taap a kuus:

“Nane fo tavai a mu valagof la mu
bina pana mu tatavaian sina;
a mu vilaana fatak sina ri
waan vulai” *Yng 112:9*

10 Lavaxa, nane aava tavai a mataa tatara'uma pana mu kam e famasi a rabuna pana bret, i taa falavai a faxuvulan ina mu kam simi e i taa falavai a faxuvulan ina vilaana fatak simi. 11 A Piran i taa tavai fasoliuan nami pana maana buk fafanaian xaves talo mi fexaxaas sena tatavai faaxaves la maana yaan xapiak e layaan maam lisan a tatavaian simi xe siri pe Jerusalem, a maana rabuna xaves ri taa kuus faasiroxo xe sina Piran pami.

12 A tatavaian aava mi taxa faxuvule, i taa xavang a mu rabuna sina Piran e vaxa i taxa fasavat a faamamaasan e voxo a maana rabuna xaves ri taa kuus faasiroxo xe sina Piran. 13 Sena faisok aanabe' mi fo faxaalit o nami ve mi mu rabuna sina Piran e xasanofuna ri taa kuus faatulan a Piran senaso layaan mi timin fanei a toyan simi xulu Krais e Lagasai Roxo, mi langai faagutane e mi usie e mi femiraaxan a maana mo simi xe siri xapiak. 14 E layaan ri fenung ri taa lamon fa'uli vulan nami senaso a Piran fo tifi fasoliu nami pana xakaavangan xatam sina. 15 Faatulan a isina Piran pana tatavaian molava piis sina.

10

Na Pol A Gel Sena Faisok Sina

1 Saxanofuna ri kuus o nenia na Pol, ne ferawai mamataut layaan ne waan xuvul pami taasaxa ne ferawai faagut layaan ne waan lasuun. Taasaxa na Krais a fangasixau pana vilaana mam e nenia vaxa ne ferawai malaan. 2 Ne nung faagutan nami talo layaan ne taa fe savat simi, mi taa pife bilai fasaat, ulaa ne tamaa baras faagutan nami malaan seri aava ri lamon o maam taxa taagul lapaana vilaana e vubuxanan ti la xavala. 3 A tuuna, maam taagul nabe' la xavala, taasaxa maam pife fevis malaan sena rabuna ti la xavala, piau. 4 A maana mo ina fevisan simaam ri pife maana mo sina rabuna, piau. Taasaxa ri toxan a gutan sina Piran xena kawaasan a maana buk mo ina saatan. 5 Maam kawaasan xapin a maana fegagelaian e nanomaian aava ri tisui a texaasan tuuna sena Piran e maam pis a maana lamonan xapiak talo ri taa usi fatak na Krais. 6 E layaan nami xa mi faxaalit o mi langai faroxoi vulanau, ne

taa pife faatasu xena fakasanamaan nari aava ri langai pesalai.

7 Nami mon, mi xalum a maana mo aava savat la matavas. Taasaxa tamo ta mataa a lamon tuuna o nane ve si Krais, i taa lamon fa'uli nemaam vaxa si Krais malaan sena. 8 Naapalaan ne taa ferawai falalava temasaat sena tateaxan imaam, ne taa pife mangil sena. A Memai a tavai nemaam pana tateaxan aave xena xavang nami talo mi taa tigina fatateak lana namkaian simi e pife xena kawaasan xapin nami. 9 Ne bai mi taa lamon o rao ne famataut nami pana maana lagasai siak. 10 Senaso saxanofuna ri kuus, “Nane xalei a maana ferawaian tateak aava lagaf, taasaxa layaan nane waan xuvul pataara a xakaaluman sina pife fagut netaara e a vilaana ina ferawaian sina a mo palau.” 11 A rabuna aava ri ferawai malaan ri taa lamon faroxo. A so ta mo maam ferawai pana lana lagasai simaam layaan maam pife waan xuvul pami a fexaxaas sena so ta mo maam ferawai pana layaan maam waan xuvul pami.

12 Maam taa pife fexaxaasan nemaam xuvul pana saxanofuna aava ri ferawai falava seri xa, piau. Senaso layaan nari, ri ngangai nari e fexaxaasan nari pana fakalimaanan siri xa, ri piau ta texaasan roxo. 13 Nemaam xo maam taa pife ferawai falalava pana maana mo aava pife waan lapaana faisok aava Piran fo tavai nemaam pana. Taasaxa maam taa ferawai falalava pana faisok aave mon e nami vaxa, mi waan lapaana faisok naang. 14 La yaan maam ferawai falalava semi maam pife milung senaso maam lisan tuunei a Lagasai Roxo se Krais xe simi e mi waan la nobina ina faisok aava Piran a tavai nemaam pana. 15 E vaxa maam pife ferawai falalava sena faisok sina xasanofuna malaan sena faisok simaam, piau. Taasaxa maam vubuk o a namkaian simi i tafe faagut e voxo a nobina ina faisok simaam i tafe molava. 16 E tamo i taa savat malaan, maam fexaxaas sena kuusan fasavat a Lagasai Roxo la nu bina aava pefafalet saa. Senaso maam bai malalava xuluna faisok aava xasanofuna fo vile xo la nobina siri. 17 Taasaxa, a Xakalayan Taap a kuus, “Nane aava ferawai falalava, i taa ferawai falalava sena Memai.” *Jer 9:24*

18 Senaso a Memai pife turoxoian a mataa aava lamon falavai nane xa, taasaxa turoxoian a mataa aava nane xa a kuus faatulane.

11

Na Pol E Mu Yaamut Bit

1 Ne vubuk rao mi taa langai fadak pana ferawaian palau siak; ne texaas o mi taxa vile xo. 2 Nenia, ne taxa lamon vulai semi malaan sena Piran xa taxa lamon vulan nami. Ne malaan sena tamana tefin e a tefin aave piau ta lalosaat xena fakalimaan a tamaian sina xe sina saxa mataa. Layaan ne tavai na Krais pami ne vubuk rao mi taa waan failai e mi taa piau ta lalosaat. 3 Taasaxa ne taxa mataut ulaa na Tiui Saat, na Setan aava fo pol na Eva, i tamaa yuuf a lamonan simi vaxa e mi taa pife usi fatak na Krais pana vilaana aava piau ta lalosaat. 4 Mi turoxo pana faamamaasan layaan a saxa savat simi xena kuusan fasavat a lagasai se Yesus aava patak sena lagasai aava maam fo kuusane; o ri kuusan a saxa Yesus aava patak se Yesus aava maam kuusane; o mi siak a xasa vovau patak sena saxa aava mi fo siaxe paamua, bo? 5 Taasaxa ne texaas o nenia, ne pife waan lapaana mu yaamut lava bit aave. 6 Ne pife laak lana fepitaian xena ferawai faroxo, taasaxa ne toxan a texaasan. Maam fo faxalit nami pana lana maana mo xapiak aava maam fo vile.

7 Naak ne milung layaan ne timin fasivi nenia xa xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo talo ne taa xavang faagutan nami pana piau ta mamareiai, bo? 8 Ne siak a faat aava xasano rabuna sina Piran ri buk xavangau pana talo ne fexaxaas sena kuusan fasavat a Lagasai

Roxo sina Piran xe simi pana piau ta
mamareiai. (Naak a malaan se' ne
fenou a faat seri.) 9 E lana waanan
siak xuvul pami layaan ne xaxaalif
pana so ta mo, ne pife fin nami pana
xena tavai nami pana lagafan, piau.
A mu fetinan aava ri maa savat ti
Mesidonia, ri lisan a maana mo xena
xavangau. Ne fo faisok faagut talo ne
taa pife tavai nami pana matafanan
e ne taa lo vil vulane. 10 Malaan se
Krais a ferawai tuuna, nenia vaxa
ne ferawai tuuna vulai. Piau ta
mataa la mu bina xapiak pe Akeai
i taa kawaasan a faamamaasan siak
sena vilaana aanabe'. 11 Xenaso ne
ferawai malaan? Mi lamon o ne pife
vubuxan xasingit nami, bo? Piau, a
Piran a texaas o ne vubuxan xasingit
nami. 12 E ne taa lo vil a so ta mo ne
taxa vile naboxo xena siak tapin a fu-
funa ferawaian sina xasano yaamut
aava ri tisuiau e ri kuus o a faisok siri
a malaan sena faisok simaam.
13 Senaso a mu rabuna malaan
seri, ri mu yaamut bit. Nari, ri mu
rabuna ina faisok bit xena suaxan
a rabuna. Ri fepok o nari ve ri
mu yaamut si Krais. 14 Taara taa
pife ipulan a vilaana aave senaso na
Setan xa a bit o nane ve a angelo
rarapak. 15 E tamo nane vil malaane,
taara taa pife ipul layaan a mu sisiak
sina ri taa bit o nari vaxa ri mu sisiak
fatak sina Piran. Lana fataxapiak ri
taa siak a fakasanaman a fexaxaas
sena vilaana saat siri.

A Maana Masaxanaan Na Pol

16 Ne kuus fulaa: pi ta saxa simi i
taa lamon o nenia, ne lamavaang.
Taasaxa tamo mi lamon malaan,
lavaxa langaiau talo nenia sait
ne fexaxaas sena ferawai falalava
famodak. 17 A so ta ferawaian palau
aava ne taa ferawai pana naboxo,
pife kuusan a ferawaian sina Memai,
piau, a ferawaian sina lamavaang
mon. 18 Senaso maana rabuna xaves
ri taxa ferawai falalava sena maana
mo ti la xavala, nenia sait ne taa
ferawai falalava malaan. 19 Mi fuuna
waan fananap pana mu lamavaang
senaso mi toxan a texaasan molava,
bo? 20 A tuuna, mi turoxo pari aava
ri fayaasok nami o siak palou a
mo simi o kaalum fasivi xulumi o
tavaf a nomi. 21 Nenia, ne mangil
senaso maam piau ta gutan xena vil
malaane.

A so ta mo a xasanofuna ri kuus
falalava pana, lavaxa nenia sait, ne
fexaxaas sena kuus falalava pana
malaan sena lamavaang. 22 Nari ve
ri mu Hibru, bo? Nenia sait ne
Hibru. Nari ve ri mu Israel, bo?
Nari, ri mu bu Abrahem, bo? Nenia
sait vaxa. 23 Nari, ri mu sisiak si
Krais, bo? (A ferawaian aanabe' a
ferawaian sina mataa ngong.) Ne-
nia vaxa ne fo faisok faagut sena
xasanofuna; ne fo waan faaxaves la
bina ina vipisan sena xasanofuna;
ri fo inis faagutanau faaxaves seri
e a maana yaan xaves faasilak rao
ne maat. 24 Faapama a mu paamua
sina mu Juda ri inisau faasangafilu
talatul pana pisikfaat. 25 Faatalatul a
mu paamua ti Rom ri sip faagutanau
e faasaxa a rabuna ri soxoiau pana
faat xena punuxau. Faatalatul ne
waan xuluna xaati aava tugurum e
lus e ne waan a yaan xurul saxa la
laman. 26 Lana maana sangasan siak
a maana mo xaves ri lisan a lagafan:
a maana raarum pana xalxal faagut;
a mu rabuna ina fenau la salan; a
mu rabuna siak e nari aava ri pife
Juda. A mu lagafan ri savat lana
mu bina, la xobingil e la laman e
sena mu fetinan bit aava ri kuus o
ri namkai, taasaxa piau. 27 Ne fo
maare sena faisok faagut; a maana
vung ne pife matef, ne fuuna lagai e
ma'iu e saxano yaan ne piau ta yaan
xena fangan e saxano yaan ne piau
ta marapi fexaxaas xena xafut a taak
sena vutung. 28 A toxan a xasano
lagafan vaxa, taasaxa, a lagafan aava
waan vulai xulok a malaan: la mu
yaan xapiak ne lalamon faaxaves
sena mu faxuvulan ina mu rabuna
sina Piran. 29 Tamo saxa la palou iri
a marupak lana xunus ina nenia, ne
nasam a marurupaxan aave sait, bo?
Tamo saxa a poxo lana namkaian
sina, nenia, ne famangilan, bo?

30 Tamo ne taa ferawai falalava,
ne taa ferawai pana maana mo aava

faxalit a marurupaxan siak. 31 Taara
taa faatulan vulan nane aava Piran
e Tama Memai Yesus. E nane tex-
aas o ne pife bit. 32 Pe Damaaskas,
saxa paamua aava King Aretas a siak
fatie, a xuus a mu rabuna ina kaalum
votai o ri taa tigina la mu yalaxau
ina bina xena yot fatateaxau xe la
bina ina vipisan. 33 Taasaxa nenia,
ne fufunai lana saxa bi e ri fasiviau,
lana bi aave, ti lana matana vaabat e
ne sinufane.

12

A Mifan Si Pol

1 Ne taa ferawai falalava falet.
Naapalaan piau ta malangiis roxo,
ne taa ferawai naboxo pana mu mi-
fan e kaaluman aava Memai fo tava-
iau pana. 2 La mariaas sangafilu
saxa pana talafaat fo falet ne texaas
sena saxa mataa aava Piran a siak
falaxe xe la fatalatulaana xunavata
pelulaa'ui. (Ne pife texaas tamo a
savat tuuna o lana mifan mon- a
Piran sang mon a texaas.) 3-4 Ne
kuus fulaa, ne texaas o a Piran a
siak falak a mataa aave e lisane xe
Paradais (fulaa, ne pife texaas tamo
a savat tuuna o lana mifan mon- a
Piran sang mon a texaas,) e pave a
mataa aave a langai a maana mo
aava rabuna, ri pife fexaxaas sena
ferawai pana senaso a ferawaian
taap. 5 E voxo ne taa ferawai falalava
sena mataa malaan- taasaxa ne taa
pife ferawai falalava sena maana mo
la toyan siak tamo a pife fasavat
famatavas a mu vilaana murupak
siak. 6 Tamo ne buk ferawai falalava
ne taa pife lamavaang senaso ne taa
ferawai tuuna. Taasaxa ne taa pife
ferawai falalava senaso ne baian ta
mataa i taa lamon falavaiau sena
mifan o kaaluman siak. Tamo i taa
lamon falavaiau ne vubuk o i taa
vile sena mu vilaana siak aava nane
xalume e mu ferawaian siak aava
nane langaie.

7 Taasaxa Piran a bai o ne taa
lamon falavai nenia xa sena maana
mo roxo aava ne fo xalume e voxo a
turoxo pana saxa maasaxan malaan
sena tuturuk xena xi a taak. A mo
aave a saxa fefeng si Setan e i taxa
waan xena famasaxau. 8 Faatalatul
ne fenung pana xe sina Memai e ne
fine o i taa siak tapine sega. 9 Taasaxa
nane suiau malaan, “A xakaavangan
xatam siak a fexaxaas sema senaso
lana marurupaxan a gutan fatak siak
a savat la matavas.” E voxo nenia, ne
faamamaas paaliu pana falavaiaana
marurupaxan siak talo a gutan si
Krais i taxa waan xulok. 10 Ne faama-
maas pana marurupaxan, a kasalan,
mu lagafan, a vil penganaan nenia
e a matafanan aava savat sena xu-
vulaian siak xuvul pa Krais. Senaso
layaan nenia, ne marupak, lana yaan
aave ne toxan a gutan.

Na Pol A Lamon Faagut Sena Mu Korin

11 Senaso nami, mi lamavaang,
nenia sait ne bilai malaan sena
lamavaang. Nami ve mi mu rabuna
aava mi taa faxalit a turoxoian simi
sega, taasaxa piau. Senaso tamo
nenia, ne mataa palau ne pife mataa
palau lapaana mu ‘yaamut lava’
simi. 12 La maana yaan xaves ne
fo vil a maana mo fa'ipul e maana
mo ina gutan e maana fakalimaanan
la palou imi e a maana mo aanabe'
ri faxaalit famatavas o nenia vaxa
ne saxa yaamut. 13 Ne bilai xe simi
malaan se' ne bilai xe sina xasano
rabuna sina Piran. Malaafaa ne vil
fasivi nami? Naak ne milung layaan
ne pife nung nami pana faat xena
xavangau, bo? Tamo malaan, lavaxa
lamon tapin a vilaana saat siak aan-
abe'.

14 Naboxo a fatalatulaana yaan ne
tamasiak xena falet xe simi e ne
taa pife tigina lamimi pana siaxaana
faat semi o xasano mo fulaa. Ne
vubuxan nami e pife mu faat simi.
Lamon pana, a mu rafulak ri pife
faigotan a mo xena xavang a ninari
e tamari, piau. A mu ninari e tamari
falak ri taa faigotan a maana mo
xena xavang a mu rafulak siri. 15 Ne
taa faamamaas xena tapin a maana
mo xapiak siak e nenia vaxa, xena
xavang nami. Naak a vubuxan xas-
ingitan simi xe siak i tafe modak

senaso nenia, ne vubuxan xasingit temasaatan nami, bo?
16 Lavaxa, mi taa kuus tuuna o ne pife tavai nami pana lagafan, bo? Taasaxa, saxa i tamaa kuus o ne suaxan nami e familung nami pana bitan. 17 Malaafaa ne fo vil malaane? Ne pife siak palou ta mo simi layaan ne feng a mu fefeng siak, bo? 18 Ne nung na Taitus o i taa falet e ne feng a xasa fetinan xuvul pana. Naak mi lamon o re bit nami xena siak a mo simi, bo? Piau! E nemaam sait, maam bilai malaan sere e maam usi a vilaana naang.
19 La fena ferawaian aanabe' simaam mi fo lamon o maam taxa ferawai xena xavang nemaam xa, bo? Maam fo ferawai malaan seri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krais la mata Piran e kamu fesing, a maana mo xapiak aava maam vile, maam vile xena xavang nami. 20 Ne mataut o layaan ne savat simi, mi taa piau ta vilaana aava ne vubuk rao mi taa toxane e ne taa piau ta vilaana aava mi vubuk rao ne taa toxane. Ne mataut o ne taa tingin a mu vilaana ina fegagelaian e taraa fesuaian; ina maraleian e rawetan, ina kuus pengan mataa e ferawai lilimugai, ina kasalan e a maana mo ina lo vil fatavanat a waanan. 21 Ne mataut o layaan ne filimaan fulaa a Piran i taa famangilau semi e ne taa mimilisaat soxot nari aava ri fo vil a saat paamua e ri pife puk a vilaana siri. Ri taxa femilungai pana vilaana ina tamaian; nari aava ri pife tamai fatak, ri tamai feruuk e saxanofuna ri num temasaat.

13

1 A filimaanan aanabe' a fatalatulaana yaan ne savat simi. Mi texaas o a ferawai xakaavang sina rovaat taragua o fulaa maan ri taa fagut a gel tifian. 2 Ne fo pebukan nami layaan ne waan xuvul pami la fataraguiaana yaan. E naboxo layaan ne pife waan xuvul pami lunai, ne pebukan nami o layaan ne ulaamaan fulaa piau ta mataa aava fo vil a saat paamua o ta xasanofuna, ri fexaxaas sena sinufanaana fakasanaman siak.
3 Ne taa vil malaane senaso mi vubuk rao ne taa faxaalit famatavas o na Krais taxa ferawai la ngusuk. Nane xo pife marupak layaan a fakasanam nami taasaxa faxalit a gutan sina la palou imi. 4 Senaso nane marupak layaan ri niil fataxutane xuluna bolo, taasaxa naboxo nane taxa to sena gutan sina Piran. Lana xuvulaian xuvul pana, nemaam vaxa maam marupak, taasaxa lapaana gutan sina Piran maam taxa to xuvul pana, xena xavang nami.
5 Tafang nami xa xena texaas tamo mi tigina fatateak lana namkaian simi. Tuuna tamo mi onam lana tatafangan aanabe' mi texaas o na Yesus Krais taxa waan la xunus imi. 6 Ne lamon o mi taa texaas o maam pife poxo lana tatafangan aave. 7 Taasaxa ne lamon fepalau tamo kaalum malaan semaam fo poxo, ne fenung xe sina Piran o i taa xavang nami talo mi taa pife vil ta mo mosaat. Ne lamon vulai o mi taa usi vulan a maana vilaana roxo, ne pife lamon faaxaves pana isaak. 8 Mi texaas o maam taa vil vulan a mo xena xavang falak a tuunayan e pife xena ti votane. 9 Maam faamamaas layaan maam marupak, taasaxa nami, mi tigina fatateak. Maam nung a Piran o i taa fasavat famatavas a faisok ina fatiginei faxaradaxaan nami. 10 A vubuxanan aave a fufuna lagasai aanabe' aava ne xaleie layaan ne waan lasuun lunai. Ne toxan a tateaxan i Memai xena xavang fatateak nami e ne bai tavai nami pana lagafan layaan ne savat simi.

Fasisian Fataxapiak

11 Lavaxa, naboxo, mu fetinan, ne taa fataxapin a lagasai aanabe'! Usi a vilaana xaradak; langai a fepitaian siak; faisok faagut xena waan lapaana lamonan saxa mon e waan lapaana luaian. E a Piran ina Vubuxan Xasingitan e Luaian i taa waan xuvul pami. 12 Fasusui nami pana fengusan xaradak. 13 A mu rabuna fatak ri lisan a fasisian siri xe simi.

14 Ne vubuk o a xakaavangan
xatam sina Memai Yesus Krais e a
vubuxan xasingitan sina Piran e a fe-
tuwaanan roxo sina Vovau Xaradak
ri taa waan xuvul pami.

Galesia
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Galesia
A Ferawaian Paamua

Paamua, mu Juda sang mon ri usi na Yesus Krais. Taasaxa lumui na Yesus a feng a yaamut malaan se Pita e na Pol xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu topen. E layaan a mu rabuna aava ri pife Juda, ri tangpat pana laak lana pabung si Yesus, a saxa lagafan a savat. Paamua, mu rabuna malaan ri pi u'usi a mu vuputkai si Moses malaan sena mu Juda ri fuuna vile. A fiaian molava a savat sena mu Kristian fa'ui: nari, ri taa usi a mu vuputkai aave o piau?

A saxano rabuna rao ri vil nari talo ri taa vuputuk e ri taa usi a xasano vuputkai maan fulaa si Moses. Taasaxa na Pol a kuus o piau e a kuus malaan: taara namkai se Yesus Krais e a mo aanabe' sang mon a fexaxaas sena fatiginei fatak netaara la matana Piran talo taara taa siak a toyan fa'ui.

A kaalum malaan sena saxanofuna ti la palou ina mu Juda aave, ri falet xe Galesia e ri tafang pana vil a mu Kristian talo ri taa usi a mu vuputkai si Moses. Na Pol a langai a ferawaian pana mo aanabe' fo savat e voxo nane xalei a lagasai aanabe' xe sina mu Galesia xena faxaradak fa'uli a namkaian e vilaana siri.

Paamua, na Pol a kuus o a Piran fatak xa fo xele xena vil a faisok ina yaamut. Nane pife usi a vubuxanan sina xa e pife usi a vubuxanan sina saxa mataa, piau! A Piran a xele e tavaie pana ngavuk ina kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri vungut. Mui na Pol a kuus malaan: a mu rabuna aava ri namkai se Yesus Krais sang mon, ri fuuna savat rabuna fatak la matana Piran. A ferawaian fataxapiak ina lagasai aanabe' a kuus malaan: layaan na Krais a mulus netaara, a Vovau Xaradak fuuna paamuian a sangasan sitaara e taara taa vil a vilaana roxo xe sina xasanofuna.

A Fasisian

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut senaso a Piran aava na Tamataara e
na Yesus Krais aava Piran a fatatoi
fa'ulie ti la maatan, nare xapiak re fo
siak fatiau xena ngavuk aave. Pi ta
mataa a noxolau e pi ta mataa a siak
fatiau, piau. 2 Nemaam mu fetinan
aava maam waan nabe', maam lisan
a lagasai aanabe' xe simi mu rabuna
sina Piran aava mi faxuvul la nu bina
pe Galesia.
3 Ne nung a Piran Tamataara e
na Krais Yesus aava Memai sitaara
o re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian. 4 Na Krais
a lisan nane xa sena vilaana saat
sitaara xena fakaxup netaara xas-
ena saatan ina yaan aanabe'. Nane
vil malaane senaso nane usi fatak
a vubuxanan sina Piran aava na
Tamataara. 5 Taara taa kuus fati a
isin lava sina Piran sang mon e taara
taa nangus vulane. A tuuna.

A Lagasai Roxo Sina Piran: Pi Ta Saxa Fulaa Aava Tuuna

6 Nami, mi fa'ipul paaliuanau
senaso pi ta yaan xaves fe liu lunai
e nami xo, mi taxa ta'ulan a Piran
aava xel nami pana xakaavangan
xatam si Yesus Krais, xena usiaana
xasa buk lagasai roxo. 7 Taasaxa
pi ta xasa buk lagasai fulaa aava
roxo, piau! Ne kuus malaan senaso
saxano rabuna, ri taxa fatavanat a
lamonan simi pana xulaana Lagasai
Roxo se Krais pana bitan. 8 Lumua
ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe
simi e naboxo, tamo nemaam o a
saxa angelo ti laa'ui la xunavata taa
kuusan fasavat ta lagasai patak ne
vubuk rao a Piran i taa fenge xe la
bina ina fata aava i taxa raam vulai
xe vulai. 9 A malaan se' maam fo
kuus xo e ne kuus fulaa o tamo ta
mataa taxa kuusan fasavat ta lagasai
aava patak sena lagasai mi fo langaie
lumua, ne vubuk rao a Piran i taa
fenge xe la bina ina fata aava i taxa
raam vulai xe vulai.

10 Mi lamon o nenia, ne taxa fafaa-
mamaas a rabuna pana ferawaian
siak, bo? Piau! Ne vubuk rao a Piran
xa i taa faamamaas paga. Tamo
rao ne buk fafaamamaas a rabuna,
lavaxa ne taa pife yaasok si Krais.

A Piran A Xel Na Pol

11 Mu fetinan, ne buk xuus fatex-
aas nami o a Lagasai Roxo aava ne
kuusan fasavate xe simi, pife savat
sina rabuna. 12 Pi ta mataa a xuusau
pana e pi ta mataa a fapitiau pana,
piau. Na Yesus Krais, nane fatak xa a
faxalitau pana.

Na Pol A Savat Yaamut Sina Piran Malaafaa?

13 Ne buk xuus nami pana
malaafaa ne fexaxaas sena ferawai
pana gutan malaanabe'. Nami, mi
fo langai pana vilaana siak layaan
ne fuuna usi a vilaana sina mu
Juda. Mi texaas sena malaafaa
ne fo vil pengan a rabuna sina
Piran e ne kawaasan nari. 14 Ne fo
faisok faagut pana usiaana vuputkai
sina mu Juda e ne tigina paamua
sena mu tiak aava ri matapalaxan
siak. Ne usi faagutan a vilaana ti
kavai. 15-16 Taasaxa layaan a Piran
aava siak fatiau paamuina luluuxan
siak e a xelau pana xakaavangan
xatam sina, a lamone, nane faxalit
famasamau se Natuna talo ne
fexaxaas sena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo xe sina mu rabuna
aava ri pife Juda. E layaan nane
famasamau se Natuna, ne pife fin
ta mataa pana 17 e ne pife falet xe pe
Jerusalem xena ferawai xuvul pari
aava ri savat yaamut paamu sega,
piau. Taasaxa ne falet fatak xe pe
Erebia. E mui ne ulaamaan xe pe
Damaaskas.
18 Lamina mariaas talatul ne fe
laak xe pul Jerusalem xena ferawai
xuvul pa Pita e ne waan xuvul pana,
pana yaan sangafilu saxa pana pama
mon. 19 Ne pife xalum a xasano yaa-
mut maan fulaa, taasaxa ne xalum
na Jems mon aava ti Memai sitaara.
20 A maana mo xapiak aava ne taxa
xuus nami pana, a tuuna. A Piran
a texaas o ne pife bit. 21 Lamina
waanan siak xuvul pa Pita ne ta'ulan
na Jerusalem e ne falet xe pe Siria e
Silisia. 22 Taasaxa mu rabuna lana
xuvulaian xuvul pa Krais pe Judia,
ri pife xalum lunaianau. 23 Ri langai
mon a kuusan sina saxanofuna aava
ri kuus, “A mataa aava vil pengan ne-
taara paamua, naboxo i taxa kuusan
fasavat a Lagasai Roxo aava nane mo
vubuk o i taa kawaasane.” 24 E nari,
ri faatulan a Piran sega.

2

Xasano Yaamut Ri Pife Xul A Fepitaian Si Pol

1 Ne fo faisok lapaa Yesus pana
mariaas sangafilu saxa pana talafaat
e mui ne ulaa fulaa xe pul Jerusalem
xuvul pa Baanabas e ne xel vaxa na
Taitus. 2 Ne laak xe pave senaso
a Piran fo faxalit famatavasau o
ne taa falet. Lana faxuvulan xu-
vul pana mu paamua ina lotu pe
Jerusalem, ne xuus famatavas nari
pana Lagasai Roxo aava ne kuusan
fasavate la palou ina mu rabuna
aava ri pife Juda senaso ne baian
a maana faisok siak ti kavai e ti
tanin, ri taa mo palau. 3 E lana
waanan simaam pave ri pife sei
faagut o ri taa putuk na Taitus aava
waan xuvul paga, naapalaan nane
pife Juda. 4 A fiaian pana putux-
aan na Taitus a savat senaso saxano
fetinan bit aava ri yaasok lapaana
vuputkai, ri vubuk rao na Taitus i taa
putuxan. E voxo ri savat kasam xena
paroxan nemaam senaso maam fo
tamulus sena vuputkai siri e ri buk
fayaasok fulan nemaam lapaana.
5 Maam pife faatasu famodak sena
ferawaian faagut siri senaso maam
vubuxan a Lagasai Roxo aava maam
fapiti nami pana, i taa waan fatateak
la toyan simi.
6 Nari aava mi fuuna suaian
faagutan nari malaan sena mu
paamua simi, a mu isin lava siri
pife mo molava xe siak senaso
Piran xa pife siak fati ta mataa sena
xakaaluman ina, piau, nane kaalum
lana xunus e lamonan tuuna sina
mataa. E mu paamua aave xo ri

pife tavaiau panˈ ta fepitaian faˈui lana Lagasai Roxo ne fo kuusan fasavate, piau paaliu. 7 Taasaxa ri taraxali o a Piran fo turoxoianau pana faisok ina kuusan fasavataana Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri pife Juda, malaan seˈ nane turoxoian na Pita pana faisok ina kuusan fasavataana Lagasai Roxo xe sina mu Juda. 8 Ri texaas sena senaso a Piran a fagut a faisok ina yaamut si Pita xe sina mu Juda malaan seˈ nane fagut vaxa a faisok ina yaamut siak xe sina mu rabuna aava ri pife Juda. 9 Na Jems, Pita e na Jon, narutul aava mu rabuna ri texaas sena isin lava sirutul lana lotu, rutul suai e yuuf ma xuvul pamaame Baanabas layaan rutul taraxali o a Piran fo siak fatiau e fo tavaiau pana xakaavangan xatam xena faisok aanabeˈ. Ri turoxo o maame taa falet xe sina mu rabuna aava ri pife Juda e nari, ri taa falet xe sina mu Juda. 10 A saxa mo fulaa, ri vubuk rao maam taa lamon faˈulaa xena xavangaana mu rabuna valagof, a mo aave mon va mo ne vubuxan temasaatane.

Na Pol A Baras Na Pita

11-12 E mui layaan na Pita a sivimaan xe puaa Antiaak, ne barase la matana mu rabuna senaso nane fo vil a saat malaanabeˈ: nane pife usi a vuputkai sina mu Juda e a fuuna fangan xuvul pana mu rabuna aava ri pife Juda. Taasaxa layaan a rabuna aava ri filimaan ti la bina si Jems, ri fo savat pave, na Pita a ti patak sena mu rabuna aava ri pife Juda e pife fangan fulaa xuvul pari senaso nane mataut seri aava ri vubuk o a mu rabuna xapiak aava ri namkai, ri taa vuputuk. 13 Xasano Juda vaxa ri usi a vilaana saat si Pita e a vilaana saat siri a fakalaxoi sait na Baanabas.

14 Layaan ne texaas o ri pife usi fatak a tuunayan sina Lagasai Roxo, ne baras na Pita la matana mu rabuna xapiak e ne xuuse, “Nano, no mataa Juda taasaxa no taagul malaan sena rabuna aava ri pife Juda layaan a rabuna ti Jerusalem ri pife waan. Taasaxa naboxo ri waan iau e nano, no taxa fasasong a mu rabuna aava ri pife Juda o ri taa usi a vilaana sina mu Juda, bo?

15-16 “Netaare aava taare ro Juda lana luluuxan sitaare, taare pife rovaat saat malaan sena mu rabuna aava ri pife Juda. Taare texaas o a vuputkai pife fexaxaas sena fatiginei fatak a mataa la matana Piran, taasaxa namkaian se Yesus Krais sang mon i taa vile. E voxo taare namkai se Krais Yesus talo taare taa tigina fatak se Krais e pife sena usiaana vuputkai. Senaso pi ta rabuna ri taa tigina fatak sena usiaana vuputkai.”

17 “Tamo layaan taara buk tigina fatak lana xuvulaian xuvul pa Krais, a vilaana saat sitaara a savat la matavas, naak taara taa kuus o na Krais taxa vil fafaasaal netaara, bo? Piau, piau paaliu! 18 Tamo ne vesan fulan a mo aava ne fo galase ne faxaalit o ne fo laxao a vuputkai. 19 A malaanabeˈ: a vuputkai aave a faxalitau o ne fo vil a saat. E senaso ne fo vil a saat aave, a vuputkai a kuus o ne fo maat. E tamo ne fo maat xo lapaana vuputkai, nenia, ne fexaxaas sena to naboxo lapaana Piran. 20 E naboxo, ne fo niil fataxutanan xuluna bolo xuvul pa Krais e nenia xa ne pife to fulaa taasaxa na Krais xo a tavaiau pana toyan faˈui sina. E naboxo, lana toyan aava nane fo tavaiau pana, ne taxa to pana namkaian sena Natuna Piran aava vubuxan xasingitau e lisan nane xa paga. 21 Ne pife ti taaluugan a xakaavangan xatam sina Piran. Senaso, tamo mataa a fexaxaas sena tigina fatak la matana Piran sena usiaana vuputkai, lavaxa na Krais fo maat palau mon.”

3

A Namkaian O Usiaana Vuputkai?

1 Mu lamavaang ti Galesia! Naseˈ fo familung a namkaian simi? Senaso paamua, a masaman simi a matavas sena malasuf ina maatan si Yesus xuluna bolo. 2 Xuusau pana

saxa mo aanabeˈ: mi siak a Vovau sina Piran pana usiaana vuputkai o pana namkai sena Lagasai Roxo aava mi langaie? 3 E malaafaa tuuna a lamonan simi fetavanat? A vovau sina Piran fasavat a namkaian simi e naboxo mi lamon o mi taa tigina fatak la matana Piran pana tateaxan simi xa, bo? Piau paaliu! 4 A maana maasaxan aava savat simi, ri xavang nami o ri savat palau mon? A tuuna, ri pife savat palau. 5 E voxo no lamon malaafaa? A Piran a tavai nami pana Vovau Xaradak e a vesan a maana mo faˈipul la palou imi senaso mi usi a vuputkai o senaso mi namkai sena Lagasai Roxo aava mi langaie?

6 E naboxo lamon pana vilaana si Abrahem: lana Xakalayan Taap a kuus, “Nane namkai sena Piran e sena namkaian sina, a Piran a xalie pana mataa fatak paaliu.” *Tpt 15:6*
7 E mi taa masam faroxo naboxo o a mu pabung tuuna si Abrahem va mu rabuna ina namkaian. 8 Lana Xakalayan Taap a kuus o a Piran taa fatiginei fatak a mu rabuna aava ri pife Juda sena namkaian siri. E a Piran a xuus na Abrahem pana Lagasai Roxo layaan a kuus fanai xe sina malaan: “A mu rabuna xapiak ri taa siak a roxoyan sema.” *Tpt 12:3*
9 Na Abrahem a namkai e a Piran a tavaie pana roxoyan. E voxo nari aava ri namkai, a Piran taa lisan a roxoyan xe siri xuvul pa Abrahem.

10 Nari aava ri usi a vuputkai talo a Piran i taa xali nari pana rabuna fatak, ri taxa waan lapaana fakasanaman sina Piran. Senaso a Xakalayan Taap a kuus malaan, “Naseˈ pife usi vulan a xakalayan xapiak aava waan lana vuputkai si Moses, i taa waan lapaana fakasanaman sina Piran!”
11 Naboxo, a matavas malaan: pi ta mataa i taa tigina fatak la matana Piran sena usiaana vuputkai, senaso a Xakalayan Taap a kuus,

> “Naseˈ ta mataa a tigina fatak la matana Piran sena namkaian, nane sang mon i taa to.” *Vpt 27:26*

12 Taasaxa, fufuna vuputkai va pife namkaian, piau. A Xakalayan Taap a kuus,

> “Tamo ta mataa a vil a maana mo xapiak ina vuputkai, nane taa siak a toyan vulai xe vulai sena.” *Hkk 2:4*

13 Taasaxa na Krais a maraan faˈuli netaara xasena fakasanaman aava vuputkai a lisanmaane, senaso nane xa a waan lapaana fakasanaman sina Piran la nobina sitaara. A Xakalayan Taap a kuus,

> “Naseˈ ta mataa a fataxutanan xuluna wai i taxa waan lapaana fakasanaman sina Piran.” *Vlp 18:5*

14 E na Krais a maraan faˈuli netaara pana maatan sina talo a roxoyan aava Piran fo kuus fanai pana xe si Abrahem, i taa savat se Krais Yesus xe sina mu rabuna aava ri pife Juda. E vaxa talo netaara aava taara namkai sena, taara taa siak a Vovau Xaradak aava Piran fo kuus fanai pana.

A Vuputkai E Kuus Fanaian

15 Mu fetinan, ne taa xuus nami pana saxa vilaana ri fuuna vile la maana yaan: layaan a rovaat re turoxo pana saxa mo e re xalei a fakalimaanan ina turoxoian sire, pi ta xasa mataa i taa kawaasan a turoxoian sire o xavange panˈ ta mo fulaa. 16 E malaanabeˈ a Piran fo vesan a mu kuus fanaian xe si Abrahem e a buna. A pife kuus pana “pabung”, a malasuf ina ve rabuna xaves, taasaxa i taxa kuus pana “buna”, a malasuf ina ve mataa saxa mon e a isina na Krais. 17 A so ta mo ne taxa kuus pana a malaan: a vuputkai aava savat la mariaas 430 lamina kuus fanaian aave, pife kawaasan a turoxoian aava Piran fo fakalimaan pana, talo a kuus fanaian i taa pife savat la matavas. 18 E tamo a tatavai xatam sina Piran a savat sena vuputkai, lavaxa pife savat sena kuus fanaian sina. Taasaxa, a Piran lana xakaavangan xatam sina, a lisane xe si Abrahem sena kuus fanaian.

A Faisok Ina Vuputkai

19 A fufuna vuputkai va so? A
Piran a lisan a vuputkai xena faxalit
netaara pana vilaana saat va so. E
nane feng a mu angelo xena lisan a
vuputkai xe sina rabuna e toxan a
memai ina lisan a luai vaxa aava tig-
ina la palou i Piran e mu rabuna. E a
vuputkai aave i taa waan fefexaxaas
a filimaanan sina bu Abrahem, nane
aava Piran fo vesan a kuus fanaian
pana. 20 Taasaxa layaan a Piran a
lisan a kuus fanaian xe si Abrahem,
piau ta memai ina lisan a luaian a
tigina la palou ire senaso a Piran xa
a ferawai fatak xe si Abrahem.

21 Naak a vuputkai a tisui a kuus
fanaian sina Piran, bo? Piau, piau
paaliu! Senaso tamo rabuna ri
fo siak a vuputkai aava fexaxaas
sena lisan a toyan xe vulai, lavaxa
a rabuna xapiak ri taa tigina fa-
tak la matana Piran pana usiaana.
22 Taasaxa, a Xakalayan Taap a kuus
o a xavala xapiak a pisan lapaana vi-
laana saat talo a maana mo ina kuus
fanaian aava savat sena namkaian
se Yesus Krais, i taa savat siri aava ri
namkai.

23 Taasaxa paamuina yaan a
namkaian a savat, a vuputkai a
bugut netaara fefexaxaas a yaan a
namkaian a savat tuuna la matavas.
24 E voxo a vuputkai a ti faxatang
netaara xena lisan netaara xe si
Krais talo taara taa tigina fatak la
matana Piran sena namkaian. 25 E
naboxo a yaan ina namkaian fo
savat xo e a vuputkai i taa pife
faxatang fulan netaara.

26 Nami xapiak, mi rafulak sina
Piran lana xuvulaian xuvul pa Krais
Yesus 27 senaso mi fo fasufan, mi
fo fadoxotan nami xuvul pa Krais e
mi fo xafut nami xa pa Krais. 28 E
piau ta Griik o Juda, piau ta yaasok
o nari aava ri pife yaasok e piau
ta tomexaan o lutefin, senaso nami
xapiak mi saxa lana xuvulaian xuvul
pa Krais. 29 Tamo nami ve si Krais,
lavaxa nami ve mi mu bu Abrahem
e mi taa siak a maana mo aava Piran
fo kuus fanai pana xe sina.

4

1 A mo ne taxa ferawai pana a
malaan: saxa mataa a toxan a lak
saxa e saxa yaan a lak aave i taa tao a
maana mo si tamana, taasaxa layaan
i taxa lak modak lunai a malaan sena
yaasok. 2 Na tamana lak i taa siak fati
a saxano rabuna xena faxatangaana
maana mo sina fefexaxaas a yaan
nane kuus pana. 3 A malaan setaara
vaxa: a vilaana ti la xavala e mu
vovau aava ri paamuian a xavala,
ri fayaasok netaara lana modaxan
sitaara. 4 Taasaxa, layaan a yaan
fatak aave xo savat a Piran a feng
a Natuna xe sitaara. E saxa tefin
matatuuna malaan setaara a luxe e
nane waan lapaana vuputkai 5 xena
maraan faˈuli nari aava ri yaasok
lapaana vuputkai aave talo taara taa
savat rafulak tuuna sina.
6 E senaso nami ve mi rafulak sina,
a Piran a feng a Vovau i Natuna xena
waan la xunus itaara. E a Vovau aave
a kel, “Papa, Tamaang.” 7 E voxo mi
pife yaasok naboxo, nami ve mi mu
rafulak sina. E tamo Piran fo faˈisin
nami pana mu rafulak sina, lavaxa
nane taa tavai nami pana maana mo
xapiak aava nane toxane.

Na Pol A Lamon Faaxaves Sena Mu Galesia

8 Layaan mi pife texaas sena Piran
lunai mi yaasok xe sina maana mo
aava ri pife piran. 9 Taasaxa, naboxo
mi texaas sena Piran, naak a mo roxo
ne taa kuus o a Piran a texaas semi.
Malaafaa mi taxa puk faˈuli fulan
nami xa sena Piran xena usi fulan a
mu vilaana palau ti la xavala aava ri
marupak? Mi taxa buk yaasok fulaa
lapaari, bo? 10 Mi taxa usi fatak a
maana yaan e fulun e mariaas. 11 Ne
taxa mamaxus semi. Naak ne fo
faisok palau la palou imi, bo?
12 Kamu fetinan, ne nung faagutan
nami, savat malaan sega senaso ne
fo savat malaan semi. Mi pife vil
a mo mosaat xe siak. 13 Taasaxa
mi texaas o a fufuna waanan siak
xuvul pami ve giisan e lana yaan
aave ne kuusan fasavat a Lagasai
Roxo xe simi. 14 Naapalaan a giisan
siak a timin a lagafan xulumi, mi

pife kaalum fasivi xulok o baianau, piau. Mi faamamaas pana kasaana lifu simi xe siak malaan se' nenia, ne angelo sina Piran o na Yesus Krais xa. 15 A so ta mo fo siak tapin a faamamaasan simi? Nenia xa ne kuus tuuna o mi tafo put tapin a matami xena tavaiau pana tamo mi fexaxaas. 16 Naboxo ne fo xaiyaas simi senaso ne xuus nami pana tuunayan, bo?

17 A rabuna ina fepitaa bit ri taxa faisok faagut xena yuuf tapin nami sega talo mi taa usi faagutan nari. Taasaxa fufuna faisok siri pife fatak. Ri buk fepatoxan netaara talo mi taa tigina xuvul pari e tisuiau. 18 Taasaxa a roxo tamo mi taa faisok faagut pana maana mo roxo la maana yaan xapiak e pife la yaan aava ne waan xuvul pami mon. 19 Mu rafulak siak, nenia, ne malaan sena ninana lak layaan i taxa rao i luluk: ne taxa maasak fulaa semi fefexaxaas a yaan layaan mi taa bas pa Krais. 20 Ne vubuk rao ne taa waan xuvul pami naboxo talo ne fexaxaas sena xul a ferawaian siak senaso ne pife masam faroxo semi!

A Ferawaian Paap Se Hegaar Nare Sera

21 Ne buk fin nami aava mi buk waan lapaana vuputkai, xenaso mi pife langai sena? 22 Senaso a xaleian o na Abrahem a toxan a ro lak tomexaan taragua: saxa sina tefin yaasok e saxa sina tefin aava pife yaasok. 23 E a lak sina tefin yaasok aave a luxan lana vilaana sina matatuuna taasaxa lak sina tefin aava pife yaasok a luxan sena kuus fanaian sina Piran.

24 A mo aanabe' a malaan sena ferawaian paap: a ro tefin aave re malaan sena turoxoian taragua. A saxa va malaan sena turoxoian aava savat ti xuluna Put Sainai. A turoxoian aanabe' a fasavat a mu rafulak aava ri yaasok e a tefin aanabe' a isina na Hegaar. 25 E na Hegaar ve malaan sena Put Sainai pe Erebia e nane a xaxaalua ina bina Jerusalem aava waan naboxo senaso i taxa yaasok xuvul pana rafulak sina. 26 Taasaxa, a bina Jerusalem aava waan laa'ui, pife yaasok e nane ve na ninataara. 27 Malaan sena Xakalayan Taap a kuus:

"Faamamaas, nano aava no tefin mala! Xukulai pana faamamaasan
nano aava no pi nasam a maasaxan ina luluuxan.
Senaso a tefin aava pi luluk, i taa toxan a rafulak xaves paaliu sena tefin aava taagul xuvul pa lavana." *Ais 54:1*

28 E naboxo, mu fetinan, nami ve mi mu rafulak sina Piran sena kuus fanaian malaan se Aisaak. 29 E lana yaan aave a lak aava luxan sena vilaana sina matatuuna a vil pengan a lak aava luxan sena gutan sina Vovau. E tanin re taxa vil malaan lunaiane. 30 Taasaxa, a Xakalayan Taap a kuus malaafaa? A kuus malaan: "Feng tapin a tefin yaasok e a lak tomexaan sina senaso a lak tomexaan sina tefin yaasok i taa pife siak a xavil ina maana mo si tamana xuvul pana lak tomexaan sina tefin aava pife yaasok." 31 Lavaxa mu fetinan, taara pife rafulak sina tefin yaasok, taara rafulak sina tefin aava pife yaasok.

5

Lana Xuvulaian Xuvul Pa Krais Taara Tamulus Sena Vuputkai

1 Piau ta mo a fexaxaas sena pis fulan netaara senaso na Krais fo mulus xapin netaara xasena vuputkai! E voxo, tigina fatateak malaan sena rabuna aava ri pife yaasok e muta turoxoian nami xa xena savat yaasok fulaa.

2 Langaiau! Nenia na Pol, ne xuus nami, tamo mi taa turoxo pana putuxaan nami, na Krais i taa pife fangasik nami. 3 Ne taa kuus fulaa, ne pebukan ta mataa aava turoxo pana i taa putuxan, o i taa usi fatak a mu vuputkai xapiak vaxa. 4 Nami aava mi buk tigina fatak la matana Piran pana usiaana vuputkai, mi fo xatip tapin nami xa se Krais. Mi ti taaluugan a xakaavangan xatam

sina Piran. 5 Taasaxa sena namkaian
sitaara, a Vovau a xavang netaara
xena waan bangaana vilaana fatak
aava taara lamon faneie. 6 Senaso
lana xuvulaian xuvul pa Krais Yesus,
tamo mi vuputuk o piau, pife mo
molava. Taasaxa, a mo pelalava a
malaan: taara taa faxalit a namkaian
sitaara pana vubuxan xasingitaana
xasano rabuna.
7 Mi taxa fala faagut lana toyan
simi! Naseˈ ti votan nami sena lan-
gaiaana tuunayan? 8 A Piran aava
xel nami, i taa pife familung nami
malaan. 9 Faxatang senaso “a yiis
modak mon i taa fasul falavai a flaua
xapiak.” 10 Taasaxa naboxo nenia, ne
texaas tuuna semi, sena xuvulaian
xuvul pana Memai sitaara, mi taa
pife usi a vilaana patak e naseˈ ta
mataa aava taxa bit feruuxan nami,
a Piran i taa fakasaname. 11 Mu
fetinan, tamo a tuuna nenia, ne taxa
lo kuus fasavat lunai o a vilaana ina
vuputuxan a roxo, xenaso a rabuna
ri taxa lo vil penganau? E tamo ne
kuus malaan, a rabuna ri taa pife
mangil sena bolo si Krais. 12 E nenia,
ne taxa lalamon pana rabuna aava
ri taxa famamaxus nami, o a vilaana
aave ina vuputuxan xo ri taa vilai
marasaxa et pana.
13 E nami, mu fetinan, a Piran
fo xel famulus nami. Taasaxa
muta bilai lapaana tamulusan aave
xena fafaamamaas a vubuxanan la
tami. Piau, mi taa fexavongan
nami. 14 A mu vuputkai xapiak
ri loxot faxuvulan malaan: “No
taa vubuxan xasingit a mu rabuna
xapiak malaan seˈ no vubuxan xas-
ingit nano xa.” 15 Taasaxa tamo mi
bilai malaan sena mu vupung, mi
fevis e fepunuxan nami xa, lavaxa
faxatang, ulaa mi tamaa kawaasan
xapin nami xa.

A Toyan Lapaana Vovau Xaradak

16 A mo ne taxa kuus pana a
malaanabeˈ: turoxoian a Vovau sina
Piran xena paamuian a toyan simi
e mi taa pife fafaamamaas a vubux-
anan saat ina tami 17 senaso a maana
mo aava tami vubuxane, a Vovau
sina Piran a gilise e a maana mo
aava Vovau sina Piran a vubuxane,
a tami taa gigirane. E a ro vilaana
aanabeˈ re fevisan nare talo mi pife
fexaxaas sena usi a vubuxanan simi.
18 E voxo tamo a vovau sina Piran
taxa lo paamuian nami, lavaxa mi
pife waan lapaana vuputkai.
19 A mu vilaana sina vubuxanan
ti la xavala aava ri fuuna waan
la matavas, ri malaan: femilun-
gai pana vilaana ina tamaian; la-
mon soxot a mu vilaana saat; seng
faagutan vulan a maana mo xena
fafaamamaas a ta. 20 Ri lotu xe sina
mu piran bit; ri vil a vilaana ina
neng; ri febaian nari e fegagelai; ri
tarasui a mo sina xasa mataa; ri mar-
ala fataapus e ri naixaam; ri tapagal
xasena xasano rabuna, 21 ri xinaas, ri
num temasaat e ri fengarok e xasano
mo malaan. Paamua ne pebukan
nami e naboxo ne kuus fulaa: nari
aava ri bilai malaan ri taa pife waan
la fatataganan sina Piran.
22 Taasaxa Vovau sina Piran a
fasavat a mu vilaana fatak malaan
sena vubuxan xasingitan, faama-
maasan, luaian, waan fananapan,
fangaasixan, vilaana roxo, waan fa-
tateaxan, 23 vilaana mam e a fax-
atang faroxoian. Piau ta vuputkai a
ti votan a mu vilaana roxo aanabeˈ.
24 Nari aava ri rabuna si Krais Yesus,
ri fuuna gigiran a maana vubuxanan
e vilaana siri ti la xavala. 25 A Vo-
vau sina Piran fo tavai netaara pana
toyan tuuna e voxo taara taa sangas
xuvul pana. 26 Muta malalava o tisui
o tarasui a mo sina xasa mataa.

6

Bilai Faroxo Xe Sina Mu Rabuna Xapiak

1 Mu fetinan, tamo mi xalum ta
mataa taxa vil ta vilaana saat, nami
aava mi matoxol lana namkaian
simi, mi taa faseie xena faxaradaxe,
taasaxa mi taa ferawai fangaasik.
E vaxa mi taa faxatang faroxoi a
vilaana simi talo mi taa pife poxo.
2 Mi taa fexavong pana mu lagafan
e malaanabeˈ mi taa usi a vuputkai
si Krais. 3 Tamo ta mataa a lamon o
nane xa a matalava, taasaxa tuuna,

nane a mataa palau mon, nane taxa
suaxan fa'uli nane xa. 4 A mu rabuna
saxa saxa ri taa tafang a vilaana
siri xa. Tamo a roxo, lavaxa ri taa
faamamaas pana so ta mo nari xa
ri fo vile. Ri taa pife fexaxaasan
a faisok siri xuvul pana faisok sina
xasa mataa. 5 Senaso a mataa saxa
saxa i taa yaas a matafanan sina xa.
6 Nase' ta mataa a siak a fepita-
ian ina Lagasai Roxo i taa tavai a
mataa ina fepitaa aave pana xavil
ina maana mo roxo sina.
7 Muta lamon o no fexaxaas sena
bit a Piran senaso a so ta mo a
mataa taa xapise, i taa siak fatak a
xalana. 8 Tamo nane xapis a vilaana
ti la xavala, nane taa siak faxuvul a
xalana wai ina maatan. Tamo nane
xapis a vilaana sina Vovau Xaradak
nane taa siak faxuvul a xalana wai
ina toyan vulai. 9 E voxo muta
maare pana xapisaana vilaana roxo.
Senaso a yaan taa filimaan layaan
taara taa siak faxuvul a xalana wai
xaves tamo taara taa pife ta'ulai
sena. 10 E voxo la maana yaan xapiak
layaan taara fexaxaas sena xakaa-
vang, taara taa vil a maana mo roxo
xe sina mu rabuna aava ri namkai e
xe sina mu rabuna xapiak vaxa.

A Fataxapiak Ina Fefasaian Si Pol

11 Kaalum, pana maak xa ne taxa
kala pana xakalayan molava.
12 Nari aava ri fasaamaat e ri
buk faamamaas sena gutan siri, ri
fasasong o mi taa vuputuk. Taasaxa
ri vile talo nari xa ri taa pife vil
penganan sena bolo si Krais. 13 Nari
aava ri taxa vuputuk, ri pife langai
a vuputkai. Taasaxa ri vubuk o mi
taa vuputuk talo ri taa faamamaas
e ferawai falalava pana. 14 Nenia
xa, ne taa faamamaas pana bolo si
Memai Yesus Krais mon: sena bolo
naang, a maana mo ti la xavala ri
mo palau lana waanan siak. Aang,
ne baian nari e ri fo maat. 15 A
pife mo molava tamo mi vuputuk
o piau. Taasaxa, tamo a lamonan
e namkaian simi re mo fa'ui, a mo
aanabe' a pelalava. 16 Ne nung a
Piran o i taa tavai nari aava ri usi a
fefasaian aanabe' e a mu Israel aava
mu rabuna sina sait, pana luaian e
mamaaluxan.
17 Xena fataxapin a lagasai aanabe'
ne kuus: muta tavaiau pana lagafan
fulaa senaso a mu vulak la taak ri
faxaalit o nenia, ne yaasok si Yesus.
18 Ne nung na Memai Yesus Krais
sitaara o i taa tavai nami, mu fetinan,
pana xakaavangan xatam la vovau
imi. A tuuna.

Efasis
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Efasis
A Ferawaian Paamua

A fufuna lamonan ina lagasai aanabe' a malaan: a Piran rao i timin faxuvul a maana mo xapiak lapaa Krais, a maana mo xapiak la xunavata e ti la xavala e na Krais i taa putuna maana mo xapiak. (1:10) E a Piran a vubuk fatamasiak a mu rabuna sina xa talo ri taa tigina fatateak tuuna xuvul pa Krais e ri taa waan lapaana lamonan saxa.

La nobina mata ina lagasai na Pol a ferawai faaxaves pana mamaaluxan sina Piran e a faxuvul a maana rabuna aava ri namkai se Krais malaan sena pabung saxa mon. Pana faisok si Yesus, a Piran a siak fa'uli a rabuna xe sina e a tavai nari pana Vovau Xaradak malaan sena fakalimaanan o nane i taa vil a maana mo roxo xe siri malaan se' nane fo kuus fanai pana. (1:14) La fataraguiaana nobina ina lagasai na Pol a kuus o a mu 'Kristian' ri faxuvul xuvul pa Krais e voxo ri taagul faroxo tuuna e ri usi a vilaana sina Piran fatak.

Lana lagasai aanabe' na Pol fo vil a xasano ferawaian paap xena faxalit famatavas a rabuna o ri taa faxuvul xuvul pa Krais xena savat pabung saxa. Nane a kuus o a mu rabuna sina Piran ri malaan sena vipin saxa e na Krais a malaan sena putuna vipin aave. (4:1-16) E vaxa mu rabuna sina Piran ri malaan sena lifu e na Krais a xaaxaak mata ina lifu. (2:19-22) E fulaa a mu rabuna sina Piran ri malaan sena saxa tefin e na Krais a malaan sena lavana tefin aave. (5:22-32) A lagasai aanabe' taxa xuus fatexaas netaara pana maana mo roxo aava Piran rao i taa vile xana mu rabuna sina.

1 Nenia na Pol: a Piran fo burau
xena savat yaamut si Krais Yesus
e naboxo ne taxa kala xe simi mu
rabuna fatak pe Efasis aava mi taxa
tigina fatateak lana namkaian se
Krais Yesus.
2 Ne nung a Piran Tamataara e
Memai Yesus Krais o re taa tavai
nami pana xakaavangan xatam e a
luaian.

A Piran A Tavai Nari Aava Ri Namkai Se Krais Pana Maana Roxoyan La Xunavata

3 Taara taa kuus faatulan a Piran
aava Piran e na Tama Memai Yesus
Krais sitaara. Nane fo tatavai xe
sitaara aava taara waan la xuvu-
laian xuvul pa Krais, pana maana
roxoyan molava piis aava waan la
xunavata. 4 Senaso paamuina yaan
a Piran a vil fanei a maana mo
xapiak, nane fo siak fati xo netaara
xena tigina faxaradak pana piau ta
lalosaat la matana sena xuvulaian
sitaara xuvul pa Krais. 5 E senaso
nane vubuxan xasingit netaara, a
Piran xa a lamon faati o i taa xavei
netaara e fa'isin netaara pana ra-
fulak sina senaso taara namkai se
Yesus Krais. E nane xavang ne-
taara malaan senaso nane nanam
pana vil malaane. 6 E layaan nane
vil malaane, a faxalit famatavas a
xakaavangan xatam sina e a xakaa-
vangan xatam aave a tavaie pana
isin lava paaliu. Aang, nane fo tavai
faxavesan netaara aava taara waan
la xuvulaian xuvul pa Natuna, pana
xakaavangan xatam aave. 7 E sena
ria i Natuna aava nane vubuxan
xasingite, a Piran a maraan fa'uli
netaara. Aang, nane lamon tapin
a mu vilaana saat sitaara senaso a
xakaavangan xatam sina a pelalava
8 e vaxa a tiuan fasoliu a xakaa-
vangan xatam aave xuvul pana tex-
aasan e masaman xapiak xulutaara.
9 A Piran lana vubuxanan roxo sina,
fo faxalit famatavas netaara pana
maana mo fufunai aava nane buk vil
famatavase se Krais 10 lana yaan fa-
tak ina: nane lamon faati o i taa lisan
faxuvul a maana mo ti la xunavata e
la xavala lapaana tateaxan ina saxa
paamua, na Krais.
11 E sena xuvulaian simaam xu-
vul pa Krais, a Piran aava vesan
fatak a maana mo xapiak malaan
sena vubuxanan sina, fo siak fati

xo nemaam xena savat rabuna sina.
12 Nane vil malaane talo nemaam
aava maam lamon fanai se Krais
paamua, maam taa tavaie pana isin
roxo paaliu. 13 E layaan mi langai
a lagasai ina tuunayan aava Lagasai
Roxo ina fakaxupaan nami, e mi
namkai sena, a Piran a fakalimaan
nami vaxa pana Vovau Xaradak sina
aava nane fo kuus fanai pana. 14 E
a Vovau Xaradak xo aava waan la
xunus itaara, a malaan sena faati
votaian ina maana mo aava Piran
fo kuus fanai pana xe sitaara, fefex-
axaas a yaan a Piran i taa maraan
fa'uli netaara aava taara mu rabuna
sina. Taara taa faatulan vulan a isin
molava paaliu marasaxa sina!

A Fenungan Si Pol

15 A Piran fo vil a maana mo aan-
abe' e voxo ti la yaan layaan ne lan-
gai pana namkaian simi se Memai
Yesus e pana vubuxan xasingitan
simi xe siri aava ri namkai 16 ne
fuuna kuus faasiroxo vulai xe sina
Piran pami. E ne xali nami lana
mu fenungan siak. 17 Ne fuuna lo
fin a Piran sina Memai Yesus Krais
sitaara, na Tamana aava pelalava, o i
taa tavai nami pana Vovau Xaradak.
E a Vovau Xaradak aave i taa tavai
nami pana masaman e i taa kas a la-
monan simi talo mi taa texaas faroxo
sena. 18 E vaxa ne nunge o i taa
kas a lamonan simi xena xalum a
miridingan sina talo mi taa masam
faroxo sena maana mo aava Piran
fo siak fati nami pana. Aang, mi
taa texaas sena lavayan ina maana
tatavaian roxo aava Piran fo kuus
fanai pana xe sina mu rabuna fatak.*
19 E mi taa texaas sena tateaxan ina
gutan sina aava xavang netaara aava
taara namkai. E a gutan aanabe' ve
a gutan 20 aava nane faisok lapaana
layaan a fatatoi fa'uli na Krais ti la
maatan e faneie la pamuaan sina, a
vepen pelalava la xunavata. 21 Pave
na Krais a paamuian a mu paamua,
mu matalava, mu memai e mu piran
pe la tavegof. A isina a pelalava sena
mu isin lava xapiak naboxo e xe mui.
22 A Piran a tavai na Krais pana gutan
xena paamuian a maana mo xapiak
e a noxole xena paamuian a maana
mo la faxuvulan sina rabuna sina.
23 A mu rabuna aave ve ri vipin si
Krais e ri faxurul na Krais malaan se
Krais a faxurul a maana mo xapiak.

2

A Piran A Tavai Netaara Pana Toyan Fa'ui Se Krais

1 Paamuina yaan mi namkai, mi
fo maat lana vovau imi sena maana
vilaana saat e mu faasaalan simi.
2 Lana yaan aave mi fuuna usi a
mu vilaana saat ti la xavala e a
paamua ina mu vovau saat la tave-
gof. Nane ve a vovau aava taxa
faisok naboxo lana toyan siri aava ri
langai pesalai sina Piran. 3 Netaara
xapiak vaxa taara waan la palou
iri paamua. Taara fuuna masaga
lana vubuxanan sitaara ti la xavala
pana usiaana vubuxanan e lamo-
nan aave. E malaan seri, taara
tamu waan lapaana fakasanaman
molava sina Piran. 4 Taasaxa Piran
aava bas paaliu pana mamaaluxan,
a vubuxan xasingit netaara 5 e vil
fatatoi netaara xuvul pa Krais. E
nane vil malaane layaan taara taxa
maat lunai sena mu vilaana saat
sitaara. Sena xakaavangan xatam
sina, a Piran fo fakaxup netaara. 6 E
senaso taara waan la xuvulaian xu-
vul pa Krais, a Piran fo fatatoi fa'uli
netaara ti la maatan e fanei netaara
xuvul pana la xunavata. 7 Nane vil
a maana mo aanabe' xena faxalit a
mu rabuna xe mui pana tang xakaa-
vangan xatam sina e a xakaavangan
xatam aanabe' a savat la matavas
layaan a fangasik paaliuan netaara
aava taara namkai se Krais Yesus.
8 Senaso mi namkai, a Piran a pisin-
gan nami pana xakaavangan xatam
sina xena fakaxupaan nami. A pife
savat sena faisok simi, piau, piau
paaliu! A fakaaxupan aanabe' ve a
tatavai xatam sina Piran. 9 E senaso
a Piran xa a tatavai pana fakaaxupan
aanabe', pi ta mataa a fexaxaas sena

* **1:18:** o: a mu rabuna sina Piran ve ri tatavai roxo xana Piran.

ferawai falalava sena vilaana sina xa. 10 A Piran fo vesan fafa'ui netaara lana xuvulaian xuvul pa Krais Yesus talo taara fexaxaas sena vil a maana buk faisok roxo aava lokavai mupiis nane faigotane xataara.

A Piran A Faxuvul A Mu Juda Xuvul Pari Aava Ri Pife Juda

11 A mu Juda aava ri vuputuk, ri fuuna fasoxot nami aava mi pife Juda lana luluuxan simi, pana rabuna aava ri pife vuputuk. (Taasaxa ri taxa ferawai pana saxa vilaana aava mu tomexaan ri vile xe siri xa.) 12 E voxo lamon fa'uli a yaan aava mi tigina patak se Krais. Mi pife rabuna ti Israel e nami ve mi mu topen aava ri pife waan lapaana mu turoxoian ina kuus fanaian e mi piau ta lamon fanaian xena waan bangaana pana faamamaasan. Aang, mi pife waan xuvul pana Piran lana yaan aave. 13 Taasaxa senaso mi namkai xo se Krais Yesus mi pife waan lasuun. Naboxo, mi waan faasilak sena maatan si Yesus xuluna bolo.

14 Nane xa a daarum xataara senaso a faxuvul a mu Juda xuvul pari aava ri pife Juda xena savat rabuna saxa mon. Nane, pana vipin sina, a kawaasan xapin a vaabat aava waan la palou itaara. A vaabat aave a malaan sena ri febaian nari. 15 Nane, lana vipin sina, a fexaxaasan a Vuputkai sina mu Juda pana mu fefasaian ina. Nane vil malaane xena fadaarum nami xuvul pamaam sena namkaian sitaara e voxo taara fo savat mataa fa'ui saxa. 16 E lana mataa fa'ui aanabe' i taa fadaarum nare xapiak xuvul pana Piran sena maatan sina xuluna bolo. E a maatan aave a fataxapin a febaian siri. 17 Nane maa kuusan famatavas a vilaana ina luaian xe simi aava mi waan lasuun sena Piran e xe simaam aava maam waan faasilak. 18 Sena faisok si Krais, taara xapiak lapaana vovau saxa mon, taara fexaxaas sena falet fatak xe si Tamataara.

19 E voxo, nami, mi pife mu topen o rabuna ti lasuun fulaa, piau. Nami xapiak, mi waan xuvul pana mu rabuna sina Piran lana lifu sina. 20 Nami ve mi mu xavil ina lifu aanabe'. A mu yaamut e mu rabuna ina kuus fatuxai ri fanei a fufuna lifu e a faat lava mata ina vesanaana ve na Krais Yesus. 21 Nane xo a timin faxuvul a maana xavil modak ina lifu xurul talo ri taa waan fatateak e nane xa a vil falavaie e fefasavat a tang lifu lotu taap xana Piran sang mon. 22 E senaso nami, mi namkai se Krais, nane taxa faxuvul nami xapiak xuvul pana xasanofuna xena vesan a lifu aava Vovau ina Piran i taxa waan lana.

3

Na Pol Ve A Yaamut Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda

1 E sena maana mo aanabe' aava Piran fo vile, nenia, Pol, ne mataa vipis senaso ne sisiak si Krais Yesus xena xavangaan nami aava mi pife Juda.

2 Tuuna, mi fo langai o a Piran fo tavaiau pana faisok ina kuusan fasavat a xakaavangan xatam sina xe simi 3-4 e a kas famatavas a lamonan siak e voxo ne masam sena maana mo nane vile se Krais. Paamua ne fo kala xe simi pana mo aanabe' e tamo mi taa kate mi taa texaas o nenia, ne masam tuuna sena maana mo fufunai aave se Krais. 5 Lumua a Piran pife faxalit a rabuna pana mo fufunai aave, taasaxa naboxo a Vovau sina fo faxalit a mu yaamut xaradak e mu rabuna ina kuus fatuxai sina, pana. 6 A mo fufunai aave a malaanabe': layaan ri namkai sena Lagasai Roxo, a mu rabuna aava ri pife Juda ri fexaxaas sena waan lapaana roxoyan sina Piran xuvul pana mu Juda. Nari vaxa, ri rabuna sina Piran e ri taa siak a ngavuk ina maana mo aava Piran a kuus fanai pana xe siri aava ri namkai se Krais Yesus.

7 A Piran, lana roxoyan e gutan molava sina, a tatavai xe siak pana xakaavangan xatam sina talo ne taa sisiak sina Lagasai Roxo. 8 Naapalaan nenia, ne mataa palau mon sena mu rabuna fatak sina, nane tavaiau pana ngavuk lava aanabe': nenia, ne taa kuusan

fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri pife Juda. A lagasai aanabeˈ a kuus famatavas pana maana fafanaian e roxoyan molava piis aava waan xuvul pa Krais. Taara pife fexaxaas sena tingin a ngangai o katan ina. 9 E vaxa ne taa kuusan fasavat a maana mo fufunai sina Piran la matavas. Nane aava vesan a xavala e maana mo xuluna, a fun a maana mo fufunai aave ti lana tangpat ina yaan. 10 E naboxo nane vubuk rao a mu rabuna sina ri taa faxalit a maana buk texaasan lava sina Piran xe sina maana buk angelo aava ri paamuian a maana mo la xunavata pana gutan. 11 A Piran a usi fatak a lamonan sina ti kavai paaliu e naboxo nane fasavate se Krais Yesus aava Memai sitaara. 12 Lana xuvulaian xuvul pa Krais e sena namkaian sitaara sena, taara taa pife mataut e mangil sena laak xena ferawai xuvul pana Piran. 13 E voxo ne nung nami o mi taa pife kanamsaat sena maana lagafan aava ri savat siak, pami. A maana maasaxan aave ri taa xavang nami e mi taa lamon falava pana.

Na Pol A Fenung Pana Mu Efasis

14 Layaan ne lamon pana maana mo aanabeˈ ne bukaak la no Tamataara aava 15 tavai a mu matafetama xapiak sina la xunavata e la xavala pana isin tuuna siri. 16 E ne fine o ti lana maana fafanaian e roxoyan molava paaliu sina, i taa tavai nami pana gutan talo mi taa tateak lana xunus imi sena faisok sina Vovau sina. 17 E na Krais i taa lo taagul vulai la xunus imi senaso mi namkai sena. E ne fenung o a so ta mo mi vile, mi taa vile pana vubuxan xasingitan. 18 E nami, xuvul pana mu rabuna fatak sina Piran, mi taa toxan a tateaxan xena masam xapin a tang lavayan ina vubuxan xasingitan si Krais. 19 Ne fenung o mi taa texaas sena vubuxan xasingitan sina aava molava temasaat paaliu sena texaasan sitaara. E malaanabeˈ mi taa bas soliu pana vubuxan xasingitan sina Piran xa.

20 Taara taa nangus a Piran aava fexaxaas sena sui fasoliu paaliuan a fenungan o nanomaian sitaara e nane fuuna vile sena gutan sina aava taxa faisok la xunus itaara. 21 Netaara e mu butaara xe mui aava taara mu rabuna sina Piran, taara taa kuus fati a isin molava piis sina sena xuvulaian sitaara xuvul pa Krais Yesus vulai xe vulai. A tuuna.

4

A Mu Rabuna Si Krais Ri Taa Faisok Faxuvul

1 Nenia ve ne mataa vipis senaso ne namkai sena Memai e ne sisiak sina. E ne faxaar nami o mi taa sangas fatak lana toyan simi xuvul pa Krais malaan sena Piran a vubuxane layaan a xel nami xena namkai sena. 2 Lamon fasivi nami xa e bilai xe sina xasanofuna pana vilaana mam, waan fananap e faxalit a vubuxan xasingitan simi xe sina xasanofuna e yaas a lagafan aava ri tavai nami pana. 3 A Vovau sina Piran a fasavat a xuvulaian la palou imi e pis fatateaxe pana luaian. E nami, mi taa faisok pana gutan xapiak simi xena waan faroxo xuvul pana xasanofuna lana xuvulaian aave. 4 Nami xapiak mi toxan a Vovau saxa mon e voxo mi waan faxuvul lana vipin saxa mon. A Piran a xel nami xapiak xena waan xuvul lapaana lamon fanaian saxa mon. 5 Mi namkai sena Memai saxa mon e mi toxan a salan saxa mon ina namkai se Krais e mi fasufan lapaana isin saxa mon. 6 Mi toxan a Piran saxa mon aava Tamana mu rabuna xapiak: nane a pelalava seri; nane fuuna vil a maana faisok sina sena xakaavangan siri xapiak e nane waan lana xunus ina mu rabuna xapiak.

7 E voxo na Krais fo tavai netaara saxa saxa pana xakaavangan xatam talo taara fexaxaas sena vil a faisok sitaara. 8 E voxo lana Xakalayan Taap a kuus malaan:

> “Layaan nane laak xe la bina pe laaˈui paaliu
> nane falet paamuian a maana rabuna vipis e

a tavai a mu rabuna pana
maana tatavai.” *Yng 68:18*
9 (Lavaxa, a paferawaian “Nane
laak” a toxan a so ta buk malasuf? A
malaanabeˈ: paamuina laaxan sina
nane sivimaan xe lapi la xavala.
10 Nane naang aava sivimaan xe
lapi, a laak xe pe laaˈui paaliu sena
mu xunavata talo i taa waan lana
maana mo xapiak.) 11 E nane xa a
tavai a saxanofuna pana faisok ina
yaamut e saxanofuna pana faisok
ina kuus fatuxai e saxanofuna fu-
laa pana faisok ina xelaana rabuna
xena namkai e saxanofuna fulaa laa
pana faisok ina fepitaa e faxatan-
gaana rabuna sina Piran. 12 Nane
tavai nari pana faisok siri xena faig-
otanaana mu rabuna sina Piran talo
ri fexaxaas sena xavang faagutan a
vipin si Krais 13 fefexaxaas a yaan
netaara xapiak, taara waan faxuvul
lana namkaian e lana texaasan se
Natuna Piran e taara tafe matoxol
lana mu vilaana e lamonan sitaara
malaan se Krais.
14 Lana yaan aave taara taa pife bi-
lai fulaa malaan sena popo senaso a
namkaian siri a falet feruuk malaan
sena tof la laman e a usi a maana
buk fepitaian sina rabuna aava ri bit
o suaxan nari xena yuuf tapin nari
sena salan roxo. 15 Taasaxa netaara,
lapaana vilaana ina vubuxan xasin-
gitan, taara taa ferawai tuuna e taara
taa malaan sena sait lana vilaana
sitaara. E voxo taara aava taara
vipin, taara taa faisok xuvul pana
paat, na Krais, malaan sena mataa
saxa mon. 16 Nane tavai a vipin aave
pana toyan e a fanei a mu xavil ina
lana nobina siri e a mu yeis ti la
vipin ri pis faxuvul a maana xavil
aave. E layaan a mu xavil saxa saxa
ri vil a faisok siri, lapaana vubuxan
xasingitan, ri tafe palak e tateak.

Taara Taa Taagul Malaan Sena Rabuna Aava Ri Sangas La Malang

17 E voxo ne xuus nami, tuuna ne
fasei nami lana isi Memai o mi muta
taagul fulaa malaan sena rabuna
aava ri pife Juda senaso a lamonan
siri a tavanat e ri fepalau. 18 A
masaman siri fesotuk e ri piau ta
toyan sina Piran senaso ri xawei a
lamonan siri e ri bai texaas. 19 Ri pi
mangil pana mu vilaana siri e ri laak
lana vilaana saat xena fafaamamaas
a tari xa. Ri fuuna lo vil vulan a
maana mo aava fasavat a lalosaat.

20 Taasaxa nami, mi pife texaas
se Krais malaanabeˈ. 21 Tuuna, mi
langai sena e nari aava ri fapiti nami
pana maana tuunayan aava savat la
matavas se Yesus, 22 ri fapiti nami o
mi muta waan fulaa lana mu vilaana
simi ti paamua senaso a toyan aave
fo kawaasanan pana mu vubuxanan
bit ina. 23 Taasaxa, mi taa timin
patak a maana mo ti paamua talo mi
taa savat faˈui lana fufuna lamonan
simi 24 e mi taa falak a mu vilaana
faˈui aava Piran a vesane pana vi-
laana fatak e xaradak malaan sena
xa.

25 E voxo, nami xapiak, mi taa
taˈulan a vilaana ina bitan e mi taa
ferawai tuuna xe sina xasanofuna
senaso netaara xapiak, taara mu
xavil ina vipin saxa mon. 26 “Lana
maraleian simi muta vil a saat”: Fa-
taxapin a maraleian simi paamuina
ngaas i rul 27 e muta kas a toyan
simi ulaa na Setan tamaa laak lana.
28 Nane aava fuuna fenau i muta
fenau fulaa. Taasaxa i taa faisok
faagut pana ro mana xa talo i taa
toxan a mo xena femiraaxane xuvul
pari aava ri xaxaalif pana mo.

29 Muta turoxoian a ferawaian
aava i taa yuuf fasivi a rabuna
xena savat la valami taasaxa ferawai
faroxo mon xena xavang faagutan a
rabuna aava ri langaie talo ri taa tig-
ina fatateak. 30 E muta famamaxus
a Vovau Xaradak sina Piran senaso
a Piran fo fakalimaan nami pana xe
la yaan i taa siak faxuvul faˈuli a
mu rabuna sina. 31 Muta lamon fati
a vilaana saat sina xasafuna sema,
siak tapin a vilaana ina fetok vulai,
sarak, maraleian, fasoxopes e kuu-
san pengan a mataa, e muta baian
ta mataa. 32 Taasaxa bilai pana vi-
laana ina fangaasixan e maluluman;
lamon tapin a vilaana saat la palou
imi malaan sena Piran xa a lamon

tapin a mu vilaana saat simi aava mi waan la xuvulaian xuvul pa Krais.

5

1 E voxo, senaso nami ve mi mu rafulak sina Piran mi taa pok a vilaana sina 2 e mi taa bilai faroxo xena faxalit a vubuxan xasingitan simi, malaan se Krais a vubuxan xasingit netaara e lisan nane xa xe sina Piran pataara malaan sena falfaal e tatavai pana lasan roxo.

3 Taasaxa la palou imi ne bai langai a vilaana ina femilungai o buk vilaana lalosaat o naixaam senaso pife roxo a mu vilaana aanabeˈ ri taa savat la palou ina rabuna fatak sina Piran. 4 E vaxa a vilaana ina ferawai fasaat, ferawai palau o sarak, ri piau ta nobina la toyan simi taasaxa mi taa kuus faasiroxo xe sina Piran. 5 Mi texaas tuuna o a rabuna aava ri femilungai o ri lalosaat pana vilaana siri o ri naixaam- a mataa ina naixaam i taxa nangus a piran bit- e ri piau ta nobina o maana mo la fatataganan si Krais e sina Piran. 6 Muta turoxoian a rabuna xena bit nami pana ferawaian palau senaso Piran i taa fakasanam faagutan nari aava ri bilai malaan e ri langai pesalai. 7 E voxo, muta faxuvul xuvul pari lana vilaana saat siri.

8 Paamua a xunus imi a suk taasaxa naboxo nami, mi malang sena xuvulaian xuvul pa Memai. Taagul malaan sena rafulak ti la malang 9 (senaso a faisok siri aava ri waan la malang a fasavat a vilaana ina roxoyan, xaradaxan, e tuunayan) 10 e seng a so ta mo i taa fananam a Memai. 11 Waan patak sena mu vilaana ti la suk aava piau ta malangiis roxo ina, taasaxa fasavat tuunei nari la matavas. 12 Senaso i taa famangil a mataa xena ferawai pana maana mo a mu rabuna aava ri langai pesalai, ri vil fune. 13 Taasaxa maana mo aava waan la malang, a rabuna ri xalume 14 senaso a malang a famatavas a maana mo xapiak. E sena mo aanabeˈ ri kuus malaan:

“Para nano aava no taxa matef,
tamasiak faˈulaa ti la mamaat
e na Krais i taa lang xulumi.”

15 Faxatang faroxoi a mu vilaana simi: muta faxatang malaan sena mataa vungut taasaxa faxatang malaan seri aava ri texaas faroxo, 16 e muta fataxapin palou a yaan pana mu vilaana palau senaso a mu yaan tanin ri bas paaliu pana vilaana saat. 17 E voxo, muta taagul malaan sena mataa vungut taasaxa masam sena so ta mo a Memai a vubuk rao mi taa vile. 18 Muta fatavanat a lamonan simi pana num temasaatan a raarum tateak senaso i taa kawaasan nami. Taasaxa mi taa bas pana Vovau ina Piran. 19 Mi taa ferawai xe sina xasanofuna pana yanganan ti lana Xakalayan Taap e mu yanganan aava mu rabuna ri xaleie xena kuus faatulan na Yesus; yangan xe si Memai pana yanganan ina faamamaasan la xunus imi 20 e lana isi Memai Yesus Krais sitaara, kuus faasiroxo vulai xe sina Piran aava na Tamataara, pana maana mo xapiak.

21 Mi taa waan lapaana xasanofuna senaso mi suai faagut se Krais.

A Vilaana Sina Rofelavaan
Kl 3:18–4:1

22 Nami lutefin, mi taa waan lapaana mu lavami malaan seˈ mi waan lapaana Memai. 23 Senaso a tomexaan ve a putuna tefin sina malaan se Krais a putuna rabuna sina Piran e nane xa a Nges Ina Vil Fatato sina mu rabuna aave. 24 E malaan sena mu rabuna sina Piran ri waan lapaa Krais, a lutefin ri taa waan lapaana mu lavari lana maana mo xapiak.

25 Nami mu tomexaan, vubuxan xasingit a lutefin simi malaan se Krais a vubuxan xasingit a rabuna sina Piran e lisan nane xa pari 26 xena siak patak nari: nane xamak tapin a lalosaat siri pana raarum e pana ferawaian 27 xena lisanaan nari xe sina xa: a rabuna magaaf pana piau ta vusiit o fifius o ta xasano mo mosaat taasaxa

pana xaradaxan e piau ta lalosaat.
28 E malaanabeˈ a mu tomexaan ri
taa vubuxan xasingit a lutefin siri
malaan seˈ ri vubuxan xasingit a mu
vipin siri xa. Nane aava vubuxan
xasingit a naasana, a vubuxan xas-
ingit nane xa. 29 Lamon pana, pi
ta saxa aava baian a vipin sina xa,
piau, nane fafangane e faxatange,
malaan se Krais a vile pana rabuna
sina Piran 30 senaso netaara ve taara
mu xavil ina vipin sina. 31 “Sena
fufuna aanabeˈ a mataa i taa taˈulan
na tamana e ninana e i taa waan la
xuvulaian xuvul pa naasana e nare
re taa savat vipin saxa mon.” *Tpt
2:24*
32 A mo aanabeˈ a mo fufunai molava
taasaxa ne taxa ferawai pa Krais e a
rabuna sina Piran. 33 Lavaxa, nami
saxa saxa mi taa vubuxan xasingit a
mu naasami malaan seˈ mi vubuxan
xasingit nami xa e nami lutefin mi
taa suaian faagutan a mu lavami.

6

A Mu Rafulak Nari Na Mu Ninari E Tamari

1 Nami mu rafulak lana xuvulaian
xuvul pa Memai, langai a mu ninami
e tamami senaso a vilaana aanabeˈ
a moroxo. 2 “Suai faagut se ninaam
e tamaam 3 talo a waanan simi i taa
falet faroxo e mi taa waan lou rus
nabeˈ la xavala.” *Vpt 5:16*
A Vuputkai aanabeˈ a vuputkai mata
pana kuus fanaian.

4 Nami mu tamana rafulak, muta
famaralei palou a rafulak simi
taasaxa xavang nari falak pana
usiaana vilaana e fepitaian sina
Memai.

A Mu Yaasok E Mu Paamua Siri

5 Nami mu yaasok, langai a mu
paamua simi nabeˈ la xavala; sua-
ian faagutan nari pana matautan
e faisok pana gutan xapiak simi
malaan seˈ mi langai na Krais. 6 Muta
faisok mon xena fafaamamaas nari
layaan ri taxa xalum nami, taasaxa
malaan sena yaasok si Krais, a so
ta faisok mi taxa vile, vil vulane
pana gutan xapiak simi xena fafaa-
mamaas a Piran. 7 Faisok faagut
pana faamamaasan senaso mi taxa
sisiak sina Memai e pife sina rabuna.
8 Mi texaas o a Memai i taa fasepiri-
gus a mataa sena so ta mo roxo nane
vile naapalaan nane a mataa yaasok
o piau.

9 E vaxa nami mu paamua, mi
taa bilai faroxo xe sina mu yaasok
simi. Muta baras fasaat nari senaso
mi texaas o nane aava Paamua simi
xapiak, i taxa waan la xunavata e
lana lamonan sina nami xapiak mi
fexaxaas.

A Maana Mo Ina Fevisan Aava Piran A Tavai Netaara Pana

10 E naboxo a pebukaian fa-
taxapiak: lana xuvulaian simi xuvul
pana Memai, tigina fatateak pana
gutan molava sina. 11 Tao fatateak
a maana mo ina fevisan aava Piran
fo tavai nami pana talo mi fexaxaas
sena ti votan a maana buk faisok
si Setan. 12 Taara pife fevis xasena
mu rabuna aava ri toxan a vipin
e ria, piau. Taasaxa, taara taxa
fevis xasena mu masalai aava ri
paamuian a mu bina, mu matalava
sina mu vovau saat, mu rongan
nabeˈ la bina suk la xavala e a mu
angelo saat la tavegof. 13 E voxo
tao fatateak a maana mo xapiak ina
fevisan aava Piran fo tavai nami
pana e layaan a yaan ina saatan
i taa savat mi taa tigina fatateak.
Mi taa pife faatasu famodak sena
fevisan aave e layaan a fevisan a
taxapus mi taa tigina fatateak lunai.
14 Tigina fatateak lana tuunayan
aava pis faxuvul a maana mo ina
fevisan malaan sena yowang e
tivotan a famaremi pana vilaana
fatak, 15 falak a Lagasai Roxo aava
lisan a daarum malaan sena ‘slipa’
talo mi taa pife kalaxoi o poxo. 16 E
fulaa mi taa tao fatateak a namkaian
simi malaan sena baaf i taa puni a
mu tol aava ri raam sina Saxa ina
Saatan. 17 Siak a fakaaxupan sina
Piran aava xafut a putumi e fun a
Ferawaian sina Piran la xunus imi
senaso a Ferawaian aave malaan

sena pinis modus aava Vovau a tavai
nami pana. 18 Fenung pana maana
buk fenungan e fiaian, lana tateaxan
ina Vovau e pana xakaavangan sina
la mu yaan xapiak; lalamon pana
maana mo aanabeˈ e kaalum votai
e lo fenung vulai pana mu rabuna
fatak xapiak.
19 E vaxa fenung paga talo layaan
ne buk ferawai, a Piran i taa tava-
iau pana ferawaian sina e ne taa
pife mataut xena kuusan fasavat a
tuunayan ina Lagasai Roxo. 20 E
sena Lagasai Roxo aanabeˈ nenia, ne
saxa vipis. Fenung talo ne taa kuu-
san fasavate pana piau ta matautan
senaso a vilaana roxo.

A Fasisian Fataxapiak

21 Na Tisikas aava ka tiak e sisiak
roxo lapaana Memai, i taa xuus nami
pana maana mo xapiak talo mi taa
texaas sega e sena so ta mo ne taxa
vile. 22 Ne taxa fenge xe simi talo
mi taa texaas o maam taxa so e i taa
fagut nami.
23 Ne nung a Piran aava na
Tamataara e a Memai Yesus Krais, o
re taa tavai a mu fetinan pana luaian
e vubuxan xasingitan xuvul pana
namkaian. 24 A xakaavangan xatam
xe siri aava ri vubuxan xasingit
a Memai Yesus Krais sitaara pana
vubuxan xasingitan aava i taa pife
taxapus.

Filipai
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Filipai
A Ferawaian Paamua

Layaan na Pol a falet patal a taas e fe savat mata pe Yurop, nane fe kuusan fasavat a Lagasai Roxo pe la bina lava Filipai pe la provins Mesidonia. (Fk 16:8-15) Lumui nane fe taagul lana xasa bina e ri fe pise. E layaan nane taxa vipis a langai o a saxano rabuna rao ri familung a namkaian sina mu tinoxol pe Filipai. Taasaxa layaan taara kat a lagasai aanabeˈ aava na Pol a lisane xe siri, taara pife fexaxaas sena xalum a maana mo aava ri tavai na Pol pana lagafan, piau. Nane namkai tuuna se Yesus e voxo nane taxa ferawai faamamaas mon.

Lu paamua saa na Pol a xaxaalif paaliu sena faat e a mu Filipai ri tamu lisan et a faat xena xavangaana. E voxo lana lagasai aanabeˈ na Pol a kuus faasiroxo xe sina mu Filipai pana faisok aava ri mo vile. E vaxa nane rao i fatateak a namkaian siri talo ri taa pife lalamon temasaat sena vipisan sina e a xunus iri i taa piau ta matafanan.

Na Pol a xuus nari pana tatavaian lava aava Piran fo tavai nari pana, a toyan faˈui aava ri siaxe se Krais Yesus. Nane kuus o nari, ri pife usi a mu vuputkai sina mu Juda xena siak a tatavaian aave, piau! Nari, ri namkai se Yesus mon. Na Pol a vubuk rao a mu Filipai ri taa usi fatak a vilaana si Krais. Na Krais pife lamon o nane xa a saxa matalava e nane pife usi a vubuxanan sina xa, piau. Nane fasivi nane xa e vil a faisok aava Piran a tavaie pana. Nane kuus o a mu rabuna aava ri waan la xuvulaian tuuna xuvul pa Krais ri taa siak a mamaaluxan sina Piran e ri taa faamamaas faagut paaliu.

Layaan taara kat a lagasai aanabeˈ taara texaas o na Pol a vubuxan xasingit tuunei a mu rabuna ti lana tinoxolan aava waan pe la bina Filipai.

1 Nenia na Pol xuvul pa Timoti, maame ro sisiak si Krais Yesus.
Maame lisan a lagasai aanabeˈ xe
simi mu rabuna fatak lana xuvulaian
xuvul pa Krais Yesus e xe simi mu
paamua e mu rabuna xakaavang.
2 Ne vubuk o a Piran Tamataara e
na Memai Yesus Krais re taa fabas
nami pana luaian e xakaavangan
xatam.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pana Mu Filipai

3 Ne kuus faasiroxo xe sina Piran layaan ne lamon faˈuli nami.
4 Lana mu fenungan xapiak siak
pami ne fenung vulai pana faama-
maasan 5 senaso ti lana yaan mi
xaveak namkai fefexaxaas tanin mi
waan xuvul paga lana faisok ina ku-
usan fasavataana Lagasai Roxo. 6 E
ne texaas tuuna sena mo aanabeˈ: a
Piran aava fo tangpat a faisok roxo
lana toyan simi, i taa lo faisok falet
xena fasavataana la matavas fefex-
axaas a yaan na Krais Yesus i taa
ulaamaan.
7 A roxo ne faamamaas pami
senaso mi taxa waan tuuna la
xunus iga. A pife mo molava tamo
ne vipis o tamo ne taxa kuusan
famatavas a Lagasai Roxo pana
gutan, nami xapiak mi waan lapaana
xakaavangan xatam sina Piran
xuvul paga. 8 E a Piran i taa kuus
xakaavang pana vubuxanan siak
xena xalumaan nami xapiak senaso
ne vubuxan xasingit nami malaan se
Krais Yesus a vubuxan xasingit nami.
9 A fenungan siak pami a malaan:
ne vubuk o a vubuxan xasingitan
simi i taa lo molava et lana texaasan
e masaman aava matavas 10 talo mi
taa texaas sena so ta mo a peraroxo e
mi taa piau ta lalosaat la toyan simi e
piau ta fetusaian xulumi fefexaxaas
a yaan ina ulaian si Krais. 11 E ne
vubuk o mi taa bas pana mu vilaana
fatak aava ri savat lana xuvulaian
xuvul pa Yesus Krais, xena kuus fati
a isina Piran e faatulane.

A Vipisan Si Pol Taxa Xavang A Lagasai Roxo

12 Naboxo ne buk xuus fatexaas
nami, mu fetinan, o a so ta buk la-
gafan fo savat sega a xavang tuunei a
Lagasai Roxo. 13 Sena maana lagafan
aave a mu rabuna ina kaalum votai
ti la lifu si Sisaa, xuvul pana mu
rabuna xapiak fulaa maan ri texaas
famatavas o ne vipis se Krais. 14 E
sena vipisan siak, a mu tinoxol xaves
lapaa Memai, ri pife mataut xena ku-
usan fasavat a ferawaian sina Piran
pana gutan.
15 A tuuna, saxanofuna ri kuu-
san fasavat a Lagasai Roxo se Krais
senaso ri tarasuiau e ri buk fa-
siviau, taasaxa xasanofuna ri vile
xena xakaavang. 16 Ri vile senaso
ri vubuxan xasingitau e ri texaas o
ne waan nabeˈ la bina ina vipisan
senaso a Piran fo tavaiau pana faisok
xena kuusan famatavas a Lagasai
Roxo pana gutan. 17 Saxanofuna
aave, ri kuusan fasavat a Lagasai
Roxo se Krais xena xavang nari
xa. Ri lamon o ri taa fasavat a
lagafan xe xulok nabeˈ lana lifu ina
vipisan. 18 Taasaxa fufuna kuusan
fasavataana Lagasai Roxo pife mo
molava. A mo aava pemolava a
malaan: tamo ri kuusan fasavate
lapaana fufuna tuuna o fufuna bitan
nari xapiak ri taxa kuusan fasavat
a Lagasai Roxo se Krais. E sena
mo aanabeˈ nenia, ne taxa lo faama-
maas.
19 Aang, ne taa lo faamamaas
senaso ne texaas o sena fenungan
simi xuvul pana xakaavangan sina
Vovau i Yesus Krais, a so ta mo a
savat siak i taa mulus tapinau sena
vipisan. 20 Ne vubuk faagut o piau ta
mo i taa famangilau, taasaxa ne taa
toxan a gutan xena tigina fatateak
e voxo lana toyan siak naboxo ne
taa tavai na Krais pana isin lava,
naapalaan ne taa maat o ne taa to.
21 A toyan ve so ta mo? Lana lam-
onan siak a toyan ve na Krais. E
tamo ne maat, lavaxa ne taa waan
xuvul pa Krais aava peraroxo paaliu.
22 Tamo ne taa lo waan lana vipin
siak ne texaas o ne taa toxan a faisok
roxo fulaa. Taasaxa tamo ne taa
lamon faati sena so ta mo ne vubux-
ane ne pife texaas. 23 A vubuxanan
taragua aave re taxa yuufau: Ne
buk taˈulan a toyan aanabeˈ xena
waan xuvul pa Krais aava peraroxo;
24 taasaxa mo peraroxo paaliu tamo
ne taa waan la vipin aanabeˈ xena
xavang nami. 25 Ne lamon tuuna
sena mo aave e voxo ne texaas o
ne taa waan. E ne taa lo waan
xuvul pami xena xavang nami talo
mi taa faamamaas e mi fepalak lana
namkaian simi 26 e layaan ne waan
fulaa xuvul pami, mi taa bas soliu
pana faamamaasan lana xuvulaian
sitaara xuvul pa Krais Yesus.
27 Naapalaan a so ta mo i taa savat,
ne vubuk rao mi taa bilai faroxo
xena tavai a Lagasai Roxo se Krais
pana isin lava. E tamo ne fexaxaas
sena falet xena xalum nami o ne
langai mon semi, ne taa texaas o mi
taxa tigina fatateak lapaana vubux-
anan saxa mon e mi taxa tigina
faxuvul lana fevisan, malaan sena
mataa saxa mon, xena tao fatateak
a namkaian tuuna aava savat sena
Lagasai Roxo 28 e mi taa pife mataut
famodak seri aava ri tisui nami.
Layaan mi tigina fatateak malaan i
taa faxalit nari o ri taa kawaasanan,
taasaxa nami, mi taa kaaxup e a
Piran xa i taa vile. 29 E voxo a Piran
fo tavai nami pana namkaian simi e
pana maasaxan vaxa lana xuvulaian
simi xuvul pa Krais. 30 Senaso mi
toxan a mu maasaxan malaan sena
yaan ne waan xuvul pami, ne toxane
e naboxo mi langai o ne toxane lunai.

2

Taara Taa Waan Faxuvul E Fex-avongan Netaara Lapaana Lamonan Si Krais

1 Tamo a xuvulaian simi xuvul pa
Krais a fagut nami o a vubuxan xas-
ingitan sina a famalulum nami o mi
waan xuvul lapaana Vovau Xaradak
o mi fo siak a fangaasixan o ma-
maaluxan, 2 mi taa fabas xapin a faa-
mamaasan siak layaan mi faxuvul
lapaana lamonan saxa e vubuxan

xasingitan saxa e mi taa faxuvul
lapaana vovau saxa e mi taa vil a
faisok saxa mon. 3 Muta vil a mo
xena siak a roxoyan xami mon o
xena siak a isin lava, piau. Taasaxa
fasivi nami xa e lamon a xasanofuna
malaan seri peraroxo semi. 4 Nami
xapiak mi taa lamon pana maana mo
i taa xavang nami xa taasaxa mi taa
lamon vaxa pana maana mo i taa
xavang a xasanofuna.

Na Krais A Fasivi Nane Xa E Taara Taa Usi A Vilaana Sina

5 A fufuna lamonan simi i taa fex-
axaas sena fufuna lamonan si Krais
Yesus:
6 “Lana mu vilaana e lamonan
sina nane ve a Piran fatak,
taasaxa lamon faati o i taa pife
tao fatateak
a mu vilaana e lamonan
xapiak aave xena waan la
vepen sina Piran.
7 Taasaxa nane faamamaas o i taa
timin patak
a maana mo xapiak aava fapi-
rane
xena falak a vilaana e lamo-
nan sina saxa sisiak.
Nane savat mataa e a vipin sina
ve a vipin sina mataa.
8 Nane pife bilai malaan sena mata-
lava
taasaxa nane fatapal nane xa
pana langai faroxo vulai
fefexaxaas a yaan ina
maatan sina- a maatan
xuluna bolo.
9 E voxo a Piran a faneie la nobina
pelalava e
fa'isine pana isin aava pelalava
sena xasano isin xapiak.
10 E a maana mo xapiak la xunavata,
la xavala e lapaana xavala
aava bina sina mu mamaat,
ri taa bukaak xena nangus a isi
Yesus
11 e ri taa kuus fasavat o na Yesus
Krais ve a Memai
e ri taa vil malaane xena tavai
a Piran Tamataara, pana isin
molava piis.”

Taara Taa Bilai Pana Vilaana Aava Ri Malaan Sena Malang La Palou Ina Rabuna

12 E voxo, kamu fesing, malaan
se' mi langai vulai layaan ne waan
xuvul pami, a roxo paaliu o naboxo
mi taa langai. A Piran fo fakaxup
nami e voxo, mi taa lo faisok faagut
vulai pana matautan e radakuian
xena faxalitaana. 13 Senaso a Piran i
taxa faisok la vubuxanan e lamonan
simi talo mi taa vubuk bilai faroxo
xena fasavat a vubuxanan sina.
14 Vil a maana mo xapiak e muta
fefinaas o fegagelai. 15 Pana vilaana
aave, mi taa piau ta fetusaian e
mi taa pife vupuno. Nami ve mi
mu rafulak tuuna sina Piran e mi
piau ta lalosaat la palou ina mu
rabuna saat ti la xavala. La palou
iri nami, mi rarapak malaan sena
vapara 16 layaan mi kuusan fasavat
a ferawaian sena toyan tuuna. Tamo
mi vil malaane layaan ne tigina la
mata Krais ne taa ferawai pana faa-
mamaasan o a faisok siak la palou
imi a pife savat palau. 17 Tamo ri taa
punuxau a vilaana aave a malaan
sena saxa tatavai pana wain aava
ri tiuane xuluna falfaalan la matana
Piran, e tamo ri taa tiuan a ria
iga malaan xuluna falfaalan e faisok
aava savat sena namkaian simi ne
taa faamamaas e merao xuvul pami.
18 E nami vaxa mi taa faamamaas e
merao xuvul paga.

Na Pol A Vubuk Rao I Taa Feng Na Timoti Nare Epafrodaitas Xe Siri

19 Tamo na Memai Yesus i taa
turoxo pana, monabe' mon ne taa
feng na Timoti xe simi talo ne taa
faamamaas layaan ne langai semi.
20 Ne pi ta saxa fulaa malaan sena
senaso nane toxan a nanasam semi
la xunus ina, malaan sega e vu-
lai nane sei soxot nami pana rox-
oyan. 21 Senaso a xasanofuna ri
taxa faxatang a vubuxanan siri xa e
pife mu vubuxanan si Yesus Krais.
22 Taasaxa mi texaas o na Timoti fo
faxalit a vilaana tuuna sina layaan
nane faisok xuvul paga xena kuusan
fasavat a Lagasai Roxo malaan sena
lak tomexaan xuvul pa tamana. 23 E
voxo layaan ne texaas sena so ta
mo i taa savat sega ne taa fenge xe

simi. 24 E ne lamon tuuna o faasilak
a Memai i taa turoxo o nenia xa ne
taa falet xe simi.
25 Taasaxa ne lamon o a mo roxo
ne taa feng fa'uli a fefeng simi, na
Epafrodaitas aava mi fenge xena xa-
vangau. Nane ve na tiak aava faisok
e tigina xuvul paga malaan sena
mataa ina rawen. 26 Nane toxan
a lagafan senaso nami, mi langai
o nane fo giis e nane buk xalum
nami xapiak. 27 A tuuna, nane fo
giis e faasilak i maat. Taasaxa Pi-
ran a muluxe e pife muluk nane
mon, taasaxa muluxau vaxa e pife
tavaiau pana xasano lagafan fulaa
maan. 28 E voxo ne vubuk faagut
rao ne taa feng fa'ulie talo mi taa
faamamaas layaan mi xalum fulane
e nenia, ne taa pife lamon faaxaves
fulaa. 29 Faamamaas pana savatan
sina senaso nane ve na timi lana xu-
vulaian xuvul pa Krais. Mi taa suai
sena rabuna malaan sena 30 senaso
faasilak nane i maat sena faisok si
Krais: nane lamon fepalauan a toyan
sina xena xavangau la nobina simi.

3

A Mu Vilaana Sina Mataa Mon, Ri Pife Fexaxaas Sena Xavange

1 Naboxo mu fetinan, faamamaas
senaso mi waan faxuvul xuvul pana
Memai. Ne piau ta lagafan xena xalei
fulan a lagasai aanabe' xe simi e i taa
xavang nami xena tigina fatateak.
2 Faxatang sena mu rabuna aava
ri bilai fasaat; ri malaan sena mu
vupung e ri buk putuk fasaat a tana
mataa. 3 Senaso netaara xo taara
fo siak a vuputuxan tuuna la xunus
itaara: Taara nangus tuunei a Piran
lapaana Vovau sina e taara faama-
maas pana xuvulaian sitaara xuvul
pa Krais Yesus e taara pife lamon o
a vuputuxan la tataara i taa xavang
netaara, 4 taasaxa nenia xa ne fexax-
aas sena lamon falava malaan.
Tamo saxanofuna ri lamon o a mu
vilaana sina mataa ri taa xavang
nari, nenia, ne toxan a fufuna xaves
malaan: 5 Ne vuputuk la faapisik-
tulaana yaan malaan sena vuputkai
sina mu Juda a kuus pana, nenia
ve ne mataa ti Israel lana luluuxan
siak, ti lana pabung si Benyamin,
nenia ve ne Hibru tuuna. Ne usi
fatak a mu vuputkai sina mu Juda
malaan sena mu Ferasi 6 e ne faisok
pana gutan xapiak siak xena xavang
a Piran pana vil penganaana mu
tinoxol si Yesus e ne pife faasaal sena
xaradaxan aava savat sena usiaana
vuputkai.
7 Taasaxa layaan ne lamon pana
maana mo na Krais fo vile xaanak ne
texaas o a maana mo aava ne lamon
o ri taa xavangau paamua, ri mo
palau tuuna. 8 E fulaa, ne lamon o a
maana mo xapiak sina rabuna ri mo
palau layaan ne fexaxaasane xuvul
pana texaasan molava aava ne siaxe
sena Memai siak, na Krais Yesus.
Ne fo tapin fapalauan a maana mo
xapiak xena usie. Ne lamon o a
maana mo aave ri malaan sena xawa
mon talo ne fexaxaas sena waan xu-
vul pa Krais. 9 Ne buk waan la xuvu-
laian xuvul pana e ne texaas o nenia
xa ne piau ta xaradaxan aava sa-
vat sena usiaana vuputkai, taasaxa
xaradaxan aava savat sena namka-
ian se Krais- a xaradaxan aava Piran
a tavai netaara pana sena namkaian
sitaara. 10 Ne vubuk o a texaasan
se Krais i taa waan la lamonan siak
taasaxa ne vubuk tuuna o a gutan si
Krais aava Piran a fatatoi fa'ulie ti la
maatan pana, i taa faisok lana toyan
siak e vaxa ne taa waan xuvul pana
lana maasaxan sina. E ne buk savat
malaan sena lana maatan sina. 11 E
naapalaan ne pife texaas malaafaa i
taa vile, ne texaas tuuna o a Piran i
taa fatatoi fa'uliau sait ti la maatan.

Fala Paan Xe Lana Fakalimaanan Fataxapiak

12 Ne pife kuus o ne fo fexaxaas xo
malaan se Krais, piau, a mu vilaana
siak ri pife xaradak mon malaan
sena, taasaxa ne faisok faagut xena
savat malaan se Krais aava fufuna
xelaan nenia. 13 Mu Fetinan, ne pife
lamon o nenia xa ne fo tao fatateaxe.
Taasaxa ne vil a saxa mo: ne muta
lamon pana so ta mo fo savat xo,
piau, ne kaalum fatak xe paamua

e ne faisok faagut xena savat pave.
14 Ne fala fatak xe la fakalimaanan
fataxapiak talo ne taa siak a ma-
mareiai aava Piran fo faneie laa'ui la
xunavata xaanak senaso ne namkai
se Krais Yesus.
15 Netaara xapiak aava taara ma-
toxol lana texaasan e lamonan xu-
vul pa Krais Yesus, taara taa toxan
a vubuxanan saxa malaave. E
tamo a lamonan sina xasanofuna a
patak, a Piran i taa famatavas nari
pana. 16 Taasaxa taara taa faxa'usi a
maana mo aava taara fo texaas sena
xo.
17 Mu fetinan, faxuvul xuvul pana
xasanofuna aava ri usi a vilaana
siak e xalum fatateak nari aava
ri taagul lapaana mu vilaana aava
maam tavai nami pana. 18 Senaso
ne fo xuus faxavesan nami e naboxo
ne xuus fulan nami, pana taangiisan,
a maana rabuna xaves ri xaiyaas
ina bolo si Krais lana vilaana siri.
19 La yaan ina fataxapiak ri taa
kawaasanan senaso a piran siri ve
a vilaana ina vipin siri. Ri faa-
mamaas pana e ri lamon falavai a
maana vilaana aava i taa famangil
nari. Ri lamon vulai pana maana
mo ti la xavala. 20 Taasaxa fu-
fubina sitaara ve la xunavata. E
pana faamamaasan molava taara
taxa waan bang a savatan sina Nges
Ina Vil Fatato ti pave, na Memai
Yesus Krais. 21 Pana gutan sina, nane
fexaxaas sena siak faxuvul a maana
mo xapiak lapaana e pana gutan
aave nane taa xul a vipin mangil
sitaara ti la xavala pana vipin aava
malaan sena vipin magaaf sina.

4

1 Mu fetinan aava ne vubuxan
xasingit nami e ne vubuk temasaat
o ne taa xalum nami, nami ve mi
faamamaasan siak nabe' e mi ligilot
siak mui. E voxo kamu fesing, mi taa
tigina fatateak lana xuvulaian xuvul
pa Memai malaan se' ne fo xuus
nami pana.
2 Ne nung faagutan na Yuodia e
na Sintiki o re taa waan faxuvul
lapaana lamonan saxa lana xuvula-
ian xuvul pana Memai. 3 Aang, ne
fin nami mu tinoxol aava mi tigina
xuvul paga, o mi taa xavang a ro
tefin aava re fo faisok xuvul paga
xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo.
Re faisok xuvul pa Klemen e xas-
anofuna aava ri fo faisok xuvul paga.
A mu isiri, ri xaleian lana Buk ina
Toyan Tuuna.
4 Faamamaas vulai sena xuvulaian
simi xuvul pana Memai. Ne taa kuus
fulaa; Faamamaas! 5 Faxalit a mu
rabuna xapiak pana vilaana mam
simi. A Memai fo faasilak. 6 Muta
lamon faxaves pan' ta mo, taasaxa so
ta mo mi vubuxane mi taa fenung xe
sina Piran e fine pana e mi taa kuus
faasiroxo xe sina pana. 7 E a luaian e
daarum sina Piran aava soliu faagut
paaliu sena masaman sitaara, re taa
faxatang votan a xunus e lamonan
simi lana xuvulaian xuvul pa Krais
Yesus.
8 E naboxo mu fetinan, lamon fati
a maana mo roxo aava mu rabuna
ri taa faatulane: a maana mo aava
tuuna, a maana mo aava xaradak, a
maana mo aava fatak, a maana mo
aava piau ta lalosaat, a maana mo
aava fasavat a vubuxan xasingitan
e a maana vilaana aava rabuna ri
taa suai sena. Lamon pana maana
buk mo malaanabe'. 9 A so ta mo
ne fo fapiti nami pana o faxalit nami
pana o xuus nami pana- muta lan-
gaie mon, vil vulane. E voxo a Piran
ina Luaian i taa waan xuvul pami.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Pana Tatavai Siri

10 Ne faamamaas faagut paaliu la-
paana Memai senaso naboxo mi fo
faxalitau o mi taxa lamon fulanau.
Tuuna, mi fo lamon sega paamua,
taasaxa mi piau ta yaan xena fax-
alite. 11 Ne pife kuus malaan senaso
ne xaxaalif pana saxa mo, piau,
ne fexaxaas sena waan fananap la-
paana maana buk waanan: 12 tamo
ne toxan a mo xaves o ne xaxaalif
pana mo. Ne fo fatapal nenia xa
o ne taa waan fananap lana maana
buk waanan xapiak: tamo ne toxan
a fanganan xaves o ne lagai, tamo
ne toxan a maana mo xaves o ne
valagof. 13 Lana xuvulaian xuvul

pa Krais nane fagutau e ne fexaxaas
sena vil a maana mo xapiak.
14 Taasaxa ne faamamaas senaso
mi waan xuvul paga lana lagafan
siak. 15 E fulaa, nami, mu Filipai,
mi texaas o lana mu yaan layaan mi
tangpat pana namkai se Yesus, ne
tamasiak xena falet xe pe Mesidonia
e piau ta xasa tinoxolan sina Piran
a xavangau pana faletan siak, nami
sang mon mi xavangau. 16 E vaxa
layaan ne waan pe Tesalonaika, a
maana yaan xaves mi lisan a faat
xena xavangau. 17 Muta lamon o ne
taxa seng a tatavai, piau, taasaxa ne
taxa lamon pana so ta mo i taa waan
lana sising ina faisok roxo simi. 18 Ne
buk xuus nami o ne fo siak a maana
mo xapiak aava mi fo lisane e a soliu.
Na Epafrodaitas fo lisan a tatavai
simi e naboxo ne toxan a maana
mo xaves. A maana tatavai simi
ri toxan a lasan roxo e ri malaan
sena falfaalan aava Piran a turoxo e
nanam pana. 19 E a Piran siak aava
toxan a fafanaian molava paaliu i taa
tavai nami pana maana mo aava i
taa xavang nami.
20 Tavai a Piran aava na
Tamataara, pana isin molava piis,
vulai xe vulai. A Tuuna.

A Fasisian Fataxapiak

21 Fasusui a mu rabuna fatak si
Krais Yesus. A mu fetinan aava ri
waan xuvul paga ri fasisi nami sait.
22 A mu rabuna fatak aava ri fuuna
faisok la lifu si Sisaa xuvul pana
xasano rabuna fatak nabe' ri fasisi
nami.
23 Ne vubuk o a xakaavangan
xatam sina Memai Yesus Krais i taa
waan la xunus imi. A Tuuna.

Kolaasi
A Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Kolaasi
A Ferawaian Paamua

Na Kolaasi a saxa bina pe la provins Esia e pife lasuun temasaat sena bina Efasis. Na Pol pife fatamasiak a faxuvulan sina rabuna sina Piran pe Kolaasi taasaxa layaan na Pol fe waan pe Efasis a kaalum malaan se' nane feng a saxanu tuvaat xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo la xasano bina pe la provins e ri falet vaxa xe Kolaasi.

Na Pol a langai a ferawaian o saxano rabuna rao ri familung a namkaian sina rabuna pe Kolaasi e voxo nane xalei a lagasai aanabe' xena fatateak a namkaian siri. Nane kuus o na Krais ve a paamua ina maana mo xapiak. Na Krais sang mon a fexaxaas sena siak fa'uli netaara e a maana xasano salan ri pife fexaxaas sena xavang netaara, ri taa fa'usi patak netaara se Krais. A Piran fo vil fasavat a maana mo xapiak se Krais e sena faisok sina, a Piran rao i siak fa'uli a maana mo xapiak. Na Krais i taxa waan lana xunus itaara e taara savat rabuna fa'ui e voxo taara taa usi a mu vilaana fatak sina.

Na Pol a xalei a lagasai aanabe' e lisane xe sina saxa rovaat e nare, re lisane xe sina mu Kolaasi. Nare ve, na Tisikas e na Onisimas, a mataa aava na Pol a ferawai pana lana lagasai aava nane lisane xe si Failimon.

1-2 Nenia na Pol: ne saxa yaamut si Krais Yesus sena vubuxanan sina Piran. Nenia, ne waan nabe' xuvul pa Timoti, na titaara e maame taxa xalei a lagasai aanabe' xe simi mu timaame pe Kolaasi aava mi rabuna xaradak e mi tigina fatateak lana namkaian simi se Krais.

Ne vubuk rao a Piran Tamataara, i taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

Maame Fenung E Kuus Faasiroxo Xe Sina Piran Pami

3 Layaan maame fenung, maame kuus faasiroxo vulai pami xe sina Piran aava na Tama Yesus Krais, a Memai sitaara. 4 Maame kuus faasiroxo senaso maame fo langai pana namkaian simi se Krais Yesus e malaafaa mi vubuxan xasingit a mu rabuna aava ri namkai fatak sena Piran. 5 A namkaian e vubuxan xasingitan aanabe' re savat senaso mi taxa lamon fanei a maana mo aava ri taxa waan bang faxuvul xami pe la bina sina Piran e mi taxa tigina fatateak lana. Mi texaas sena maana mo aanabe' senaso lumua ri kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe simi e mi langaie. 6 La mu bina la xavala xapiak a rabuna ri taxa langai a Lagasai Roxo aanabe' e ri taxa namkai. E a Lagasai Roxo aave i taxa fasavat a vilaana xaradak la toyan siri malaan sena fo vile la palou imi la yaan mi langaie e masam faroxo sena maana tuunayan ina xakaavangan xatam sina Piran. 7 Na Epafras aava yaasok xuvul paga, a fapiti nami pana lagasai aanabe' e nane fuuna faisok vulai lapaa Yesus xena xavangaan nemaame la vepen simi. 8 E vaxa nane fo xuus nemaame pana malaafaa a Vovau Xaradak a fabas nami pana vubuxan xasingitan e voxo mi vubuxan xasingit a xasanofuna.

9 E voxo, ti la yaan aava maame langai semi, maame pife taxapus pana fenung xe sina Piran pami. Maame fine o i taa fabas soliuan nami pana texaasan e masaman aava savat sena Vovau Xaradak talo mi taa texaas tuuna sena vubuxanan sina. 10 E maame fenung malaan talo a toyan simi i taa tavai a Memai pana isin lava e i taa fafaamamaas paaliuane: a toyan simi i taa fasavat a maana faisok roxo e a texaasan simi sena Piran i tafe molava. 11 Maame nung a Piran o i taa fatateak nami pana gutan lava talo mi fexaxaas sena faisok faagut vulai pana vilaana fananap 12 e mi taa kuus faasiroxo xe si Tamataara pana faamamaasan senaso nane xo fo tavai nami, xuvul pana mu rabuna fatak sina, pana

maana mo xapiak xena xavang nami talo mi fexaxaas sena waan lana fatataganan sina aava fatataganan ina malang. 13 Aang, nane fo fakaxup netaara xasena tateaxan ina suk e lisan netaara xe lana fatataganan si Natuna aava nane vubuxan xasingite. 14 E se Natuna aave, nane fo maraan faʻuli xapin netaara xena mulus netaara sena gutan ina vilaana saat. Aang, nane lamon tapin a vilaana saat sitaara.

Na Krais Ve A Paamua Ina Maana Vavesaian Xapiak

15 Na Krais ve a xaxaalua fatak ina Piran aava taara pife fexaxaas sena xalume. E nane ve a lak tuaan aava pelalava sena maana mo xapiak senaso a waan paamuin a maana mo xapiak. 16 Piau ta mo fe waan lunai e nane xo, lapaana Piran, a vesan a maana vavesaian xapiak: a maana mo laaʻui la xunavata e maana mo lapi la xavala; a maana mo taara xalume e maana mo taara pife fexaxaas sena xalume malaan sena mu piran, mu paamua, mu memai e mu matalava la tavegof. E nane vesan a maana mo xapiak e nari xapiak ve ri sina. 17 Nane a waan paamuin a maana mo xapiak e pana gutan sina a tao faxuvul a maana mo xapiak e voxo ri waan la nobina siri. 18 E nane va paat e mu rabuna aava ri namkai, ri vipin sina. E nane ve a tangpatan e a savat paamua ti la mamaat. E voxo lana maana mo xapiak nane tigina paamua pana isin molava paaliu. 19 A Piran a nanam o a gutan sina xa e maana vilaana roxo sina ri fabas soliuane. 20 E a faisok xuvul pa Natuna aave xena lisan faʻuli a maana mo xapiak xe sina xa; a maana mo la xavala e pe laaʻui la xunavata. E a fadaarum pana ria ina lak tomexaan naang xena lisan faʻuli a maana mo. A ria aave a talatiu ti xuluna bolo.

21 Paamua, mi xaiyaasan a Piran lana lamonan simi senaso a vilaana simi a saat e a saatan aanabeʻ a malaan sena vaafa aava tivotan nami xasena Piran. 22 Taasaxa, naboxo a Piran fo fesingan nami sena maatan si Krais. E nami, mi fexaxaas sena tigina la matana pana piau ta lalosaat. A tuuna, mi piau ta vusiit e piau ta mataa i taa gel tifi nami. 23 I taa waan malaan tamo mi taa tigina fatateak vulai lana namkaian simi malaan sena tang faat lava e muta lamon xolai pana maana mo mi taxa lamon faneie aava mi langai pana lana Lagasai Roxo. A Lagasai Roxo aanabeʻ aava mi fo langaie, a mu rabuna xapiak la xavala ri fo langaie e nenia na Pol, ne savat sisiak sena.

A Faisok Si Pol Xe Sina Mu Rabuna Sina Piran

24 E naboxo ne taxa faisok faagut xena xavang nami aava mi faxuvul xuvul pa Krais. E voxo ne faamamaas pana maana lagafan aava ri savat la toyan siak sena. A maana lagafan siak aave ri taxa faxuvul xuvul pana maasaxan aava savat si Krais sena rabuna sina e ri taxa fexaxaasan a maasaxan sina. 25 Nenia xo ne savat sisiak sina rabuna si Krais senaso Piran fo tavaiau pana ngavuk ina kuusan famatavas a Lagasai Roxo xe simi xena xavang nami. 26 Lokavai mupiis fefexaxaas tanin a mu rabuna xapiak ri pife matavas pana texaasan fufunai aanabeʻ senaso a Piran a fune xaseri. Taasaxa naboxo a mu rabuna aava ri namkai se Yesus ri texaas faroxo sena. 27 E a Piran a lamon o i taa faxalit a mu rabuna fatak aava ri pife Juda pana lavayan molava piis sina mo fufunai aanabeʻ. Lumua a lavayan aanabeʻ pife waan la matavas, taasaxa naboxo a savat se Krais. Nane taxa waan la xunus imi e sena waanan aanabeʻ taara fexaxaas sena waan bang a maana mo aava Piran a kuus fanai pana.

28 Nemaam pana masaman xapiak simaam, maam kuus vulai e maam baras a mu rabuna e fapiti nari talo ri tafe matalava lana namkaian siri se Krais e ri taa tigina fatak la matana Piran pana piau ta saat. 29 E voxo ne faisok faagut, tuuna, ne

faisok lapaana gutan si Krais aava fasavat a faisok lava lana toyan siak.

2

1 Ne vubuk rao mi taa texaas o ne taxa faisok faagut pami xuvul pari pe Leodisia e nari sait aava ri pife xalum lunaianau. 2 Ne vil malaane xena fagut nari lana namkaian siri e faxuvul nari xena faxatang faroxoiaan nari. Layaan ri waan malaan ri taa tamana masam famatavas a mo fufunai sina Piran aava pife waan la matavas paamua. A mo fufunai aanabeˈ ve na Krais. 3 E nane a toxan a fafanaian ina texaasan molava e masaman xapiak la xunus ina. 4 Ne xuus nami pana maana mo aanabeˈ talo piau ta mataa i taa yuuf nami e bit nami pana ferawaian marafut aava pife tuuna. 5 E naapalaan nenia fatak, ne pife waan xuvul pami, ne taxa waan xuvul pami lana lamonan siak e ne faamamaas layaan ne langai o mi taxa tigina faxuvul faroxo e a namkaian simi se Krais a tateak.

A Toyan Xuvul Pa Krais Aava Bas Pana Roxoyan

6 Lavaxa, mi fo siak na Krais Yesus xena Memai simi sena namkaian e naboxo sena namkaian naang, mi taa lo tao fatateaxe lana waanan simi. 7 Siak a masaman e texaasan sena talo mi taa lo tigina fatateak lana namkaian aava ri fapiti nami pana e mi taa kuus faasiroxo vulai.

8 Kaalum! Faxatang! Muta turoxoian a rabuna xena pis nami pana lamonan e namkaian aava re bitan. A maana rabuna aanabeˈ ri pife usi na Krais, piau, ri usi a maana vilaana ti la xavala e lamonan sina mataa mon.

9 A mu vilaana e lamonan xapiak sina Piran xa re fabas xapin a vipin sina saxa mataa mon, na Krais. 10 E nami xo, a Piran fo tavai nami pana maana mo xapiak aava waan se Krais aava paamua ina maana angelo e mu piran ti la tavegof. 11 Layaan mi faxuvul xuvul pa Krais a maana vilaana saat ti la xavala ri fo siak tapinan. A siak tapinan aanabeˈ a malaan sena vilaana ina vuputuk, taasaxa, a savat la xunus imi e pife la vipin. 12 Mi fo xaafanan xuvul pana layaan mi fo fasufan e mi to faˈulaa xuvul pana senaso mi namkai o a Piran aava fatatoi faˈuli na Yesus ti la maatan, nane toxan a gutan xapiak.

13 Layaan mi fo maat la xunus imi sena vilaana e lamonan saat simi, a Piran a fatatoi faˈuli nami xuvul pa Krais. E nane lamon tapin a mu vilaana saat sitaara. 14 Nane vis tapin a maana vuputkai lava e modak aava ri tisui netaara. A maana mo aava ri gel tifi netaara pana, nane niil fataxutan nari laaˈui xuluna bolo. 15 E layaan nane vil malaane nane siak tapin a gutan sina mu vovau saat e mu paamua siri. E nane famangil nari la matana mu rabuna layaan a faˈonam nari sena maatan si Yesus xuluna bolo.

16 E voxo, muta turoxoian ta mataa xena xalum fasivi nami sena maana mo mi ngane, nume o sena yaan lava ina maana buk lotu. 17 A maana mo aanabeˈ ri xaxaalua mon ina maana mo i taa savat la matavas. Taasaxa mi taa tingin a maana mo tuuna layaan mi namkai se Krais. 18 Naseˈ ta mataa a lamon falavai a vilaana ina fasivi nane xa e a lotu xe sina mu angelo, muta turoxoian a mataa aave xena siak tapin a sepirigus roxo aava Piran a toxane xami. A mataa aave fuuna ferawai faaxaves pana maana mifan sina. E a mu lamonan sina ri pife usi a lamonan sina Piran, piau. Ri tifie pana lamonan saat talo nane i taa lamon o nane ve a matalava sena maana mo ina lotu. 19 A mataa aave pife faxuvul xuvul pa Krais aava paamuian a mu rabuna aava ri namkai. Na Krais a paat e nari aava ri namkai sena, ri vipin sina e ri siak a gutan siri sena e ri faisok faxuvul lapaana gutan sina. E a Piran xa lana vubuxanan sina a faboak nari.

20 Nami, mi fo maat xuvul pa Krais e mi pife usi fulan a mu vovau saat ti la xavala. Tamo a malaanabeˈ xenaso mi bilai fulaa malaan seˈ mi xavil ina maana mo ti la

xavala? Xenaso mi turoxoian a xasanofuna xena fasei faagutan nami malaan: 21 “Muta tawe!”, “Muta ngane!”, “Muta yaase!” 22 A maana fefasaian faagut aave ri taxa ferawai pana maana mo ri taa taxapus e mi pife fexaxaas fulaa xena vile. Nari, ri mu vuputkai e fepitaian sina mataa mon. 23 E layaan mi langai a maana vuputkai aanabeˈ mi lamon o ri vuputkai pana texaasan: ri kuus pana maana vilaana ina lotu, taasaxa ri savat sena lamonan sina mataa mon; ri tavai a mataa pana isin lava, taasaxa ri bitan mon e ri ferawai o mi taa fasavat a maasaxan la vipin simi. Taasaxa, a maana vuputkai aanabeˈ ri piau ta gutan xena ti votan a vubuxanan saat sina vipin.

3

A Mu Vilaana Ina Toyan Xaradak

1 A Piran fo fatatoi faˈuli nami xuvul pa Krais sena namkaian simi. E voxo mi taa lamon fati vulan a maana mo aava ri taxa waan la xunavata senaso na Krais taxa nai pave la vepen pelalava la pamuaan sina Piran. 2 Mi taa lamon fati vulan a maana mo aava ri taxa waan laaˈui la xunavata e muta lamon pana maana mo ti la xavala. 3 Senaso nami, mi fo maat e a toyan faˈui simi taxa waan fufunai xuvul pa Krais lapaana Piran. 4 E layaan na Krais aava tavai nami pana toyan faˈui, i taa savat la matavas, nami vaxa mi taa waan xuvul pana lana miridingan molava sina.

A Toyan Ti Kavai E Toyan Faˈui

5 E voxo, naboxo mi taa vil famaat a so ta vubuxanan e vilaana ti la xavala aava taxa waan la vipin simi: tamai feruuk, lalosaat la xunus, vubuxanan tateak aava pis faagutan a lamonan simi, vubuxan temasaatan a maana mo mosaat e a naixaam aava malaan sena lotuiaana piran bit. 6 Sena maana vilaana saat aanabeˈ a fakasanaman molava sina Piran taa waan xuluna mu rabuna aava ri langai pesalai. 7 Paamua nami xa, mi fuuna vil malaane layaan a vubuxanan malaan ri paamuian a waanan simi, 8 taasaxa naboxo, mi namkai se Krais. E voxo mi taa siak tapin a maana vilaana malaan: maraleian, fetok vulai, fasoxopes, kuusan pengan ta mataa e a ferawaian saat paaliu. 9 Muta bit a mataa senaso mi fo siak tapin a mu vilaana ti la xavala aava mi tamu usie 10 e mi falak a mu vilaana e vubuxanan faˈui e voxo mi fo savat mataa faˈui naboxo. A vilaana aanabeˈ fuuna lo fasavat a masaman faˈui talo mi taa texaas o a Piran aava vesan nami, i taxa lo faisok la toyan simi xena timin a vavena la xunus imi. 11 Layaan mi toxan a vavena Piran la toyan simi, nami xapiak mi fexaxaas la matana Piran: a mu Juda e nari aava ri pife Juda ri fexaxaas; a mu mataa piran e mu valagof; a mu yaasok e nari aava ri pife yaasok. E pife mo molava tamo ri usi a vilaana ina lotu sina mu Juda o piau. Lana toyan faˈui aanabeˈ a maana mo aava taara vubuxane ri waan lana namkaian se Krais e na Krais i taxa waan lana toyan siri aava ri namkai sena.

12 E senaso a Piran, lana vubuxanan sina, fo siak fati nami xana, mi piau ta lalosaat la matana. Mi taa falak a maana vilaana roxo malaan: mamaaluxan, fangaasixan, fananapan e vilaana mam e mi taa fasivi nami xa 13 e muta marala fataapus. E tamo xasafuna fo vil a mo mosaat xe simi, lamon tapine. Mi taa lamon tapine malaan sena Memai fo lamon tapin a vilaana saat simi. 14 Usi a maana vilaana roxo aave e xafut nari xapiak pana vubuxan xasingitan. A vubuxan xasingitan aave a malaan sena yeis aava pis faxuvul a mu vilaana roxo talo ri taa faisok malaan sena saxa vilaana fatak.

15 Turoxoian a luaian aava na Krais a tavai nami pana, xena paamuian a xunus e lamonan simi. Senaso nami ve, mi xavil ina vipin si Krais e voxo mi tafe bas pana luaian. E mi taa kuus faasiroxo pana faama-

maasan. 16 Turoxoian a ferawaian
si Krais xena waan fatateak la lam-
onan simi layaan mi taxa fepitaa e
baras a xasanofuna pana texaasan.
E layaan mi taxa yangan a ferawaian
sina Piran, a maana yanganan aava
Vovau sina Piran a tavai nami pana
e a maana yanganan se Yesus, mi
taa yangan pana faamamaasan la
xunus imi. 17 E a so ta mo mi vile,
tamo mi ferawai o faisok, mi taa vile
lapaana isi Memai Yesus e mi taa
kuus faasiroxo pana xe sina Piran.

A Mu Vuputkai Xena Xavang A Mu Matafetama Kristian
Ef 5:22–6:9

18 Nami, lutefin tamai, suaian
faagutan a mu lavami senaso a vi-
laana aanabeˈ a vilaana roxo sina
lutefin aava ri namkai sena Memai.

19 E nami, mu lavari, vubuxan xas-
ingit a mu naasami e muta fayaasok
nari.

20 Nami mu rafulak, langai
faagutan a fepitaian si ninami e
tamami senaso a vilaana aanabeˈ a
fafaamamaas a Memai.

21 E nami mu tamana rafulak,
muta fakasal a mu rafulak simi ulaa
ri tamaa kanamsaat.

22 Nami mu yaasok, langai a
maana mo xapiak aava mataa
tafumi ri xuus nami pana. Langai
vulai e vil a faisok simi pana
faamamaasan senaso mi taxa vile xe
sina Memai. Muta vile mon layaan
a mataa tafumi taxa kaalum, vile la
maana yaan xapiak. 23 A so ta mo
mi vile, faisok faagut pana senaso
mi taxa faisok lapaana Memai e
pife xe sina saxa mataa mon. 24 Mi
texaas o a maana mo roxo aava mi
taa siaxe lumui, a Memai xa i taa
pisingan nami pana malaan sena
mamareiai ina vilaana roxo simi.
Muta lamamaaluf o mi taxa sisiak
si Memai Krais. 25 E naseˈ ta mataa a
bilai fasaat, i taa siak a mamareiai
ina saatan sina. Senaso Piran i
taa tiis fexaxaasan a maana rabuna
xapiak pana ngangai saxa mon.

4

1 Nami, mu mataa tafuna yaasok,
tavai a mu yaasok simi pana maana
mo fexaxaas seri senaso mi texaas o
nami vaxa mi toxan a mataa tafuna
laaˈui la xunavata.

Fepitaian Fulaa

2 Faisok faagut xena fenung vu-
lai, faxatang pana so ta mo mi taxa
fenung pana, kuus faasiroxo pana
maana mo mi toxane, 3 e fenung xe
sina Piran pamaam. Fine o i taa
faigotan a rabuna aava ri taa lan-
gai a lagasai simaam senaso maam
buk kuusan a maana tuunayan se
Krais. A maana tuunayan aave ri
fufuna vipisan siak. 4 Fenung o
ne taa kuusan famatavas a Lagasai
Roxo malaan sena vubuxanan siak.
5 Lamon faagut pana malaafaa mi
taa bilai xe sina mu rabuna aava ri
pife namkai. E layaan ri vubuxan
a xakaavangan, xavang nari e muta
sinufan nari. 6 Layaan mi ferawai,
muta ferawai fasaat, piau. A fer-
awaian simi i taa bas pana roxoyan
senaso a roxoyan aave a malaan
sena magiit layaan mi taxa faigotan a
fanganan. Tamo mi ferawai malaan,
mi fexaxaas sena sui faroxoi a mu
rabuna.

A Fasisian Fataxapiak

7 Na Tisikas, ka tiak, i taa xuus
nami paga. Nane fuuna faisok faagut
xuvul paga lapaana Memai. 8 Ne
taxa fenge xe simi xena xuus fatex-
aas nami pana so ta mo fo savat iau
talo mi taa pife kanamsaat taasaxa
mi taa faamamaas. 9 Nane taxa
falet xuvul pa Onisimas aava tigina
fatateak vulai lana namkaian. Nane
ve saxa ti la palou imi. E nare, re taa
xuus nami pana maana mo xapiak
sega.

10 Na Eristukus aava vipis xuvul
paga, nane lisan a fasisian xe simi
e na Maak sait aava ti Baanabas.
(Mi texaas sena so ta mo mi taa
vile layaan i taa savat; mi taa kas
a lifu simi xe sina.) 11 E na Yesus
aava ri xalie pa Justus, nane sait
a lisan a fasisian. Ti la palou ina
mu rabuna aava ri faisok lapaana

Piran xuvul paga, narutul sang mon
rutul Juda e rutul fo fagutau. 12 Na
Epafras aava sisiak si Krais Yesus
ti la palou imi, nane sait a lisan a
fasisian. Nane fenung faagut pami
e vubuk rao mi taa tigina fatateak
lana namkaian simi talo mi taa usi
vulan a vubuxanan sina Piran pana
texaasan e masaman. 13 Ne xuus
nami o i taxa faisok faagut pami e
pari aava ri waan pe Leodisia e pe
Hairopolis. 14 Ka fesing Luuk aava
mataa ina irin, xuvul pa Demas, re
lisan a fasisian. 15 Fasusui a mu
tiak pe Leodisia e na Nimfa e a mu
rabuna aava ri namkai e ri faxuvul
la lifu sina.
16 Layaan mi fo langai a lagasai
aanabe' lisane xe sina mu rabuna
aava ri namkai pe Leodisia talo ri taa
langaie sait. E vaxa mi taa langai a
lagasai aava ne lisane xe siri.
17 Xuus na Arkipus malaan, “Fa-
taxapin a faisok aava Memai a tavai
nano pana.”
18 Nenia na Pol, ne taxa xalei a
fasisian aanabe' pana maak. Lamon
fa'uli a vipisan siak. Ne fenung xe
sina Piran o i taa tavai nami pana
xakaavangan xatam sina.

1 Tesalonaika
A Lagasai Mata Si Pol Xe Sina Mu Tesalonaika
A Ferawaian Paamua

Na Tesalonaika ve a saxa tang nobina lana provins Mesidonia. Layaan na Pol a ta'ulan na Filipai, nane falet xe Tesalonaika e fe fatamasiak a faxuvulan ina rabuna aava ri namkai pave la bina naang. (Faisok 17:1-19) Taasaxa layaan a mu Juda ri xalum a malila ri taxa faxa'usi a fepitaian si Pol e ri namkai se Yesus Krais, ri xinaasan na Pol e ri gei tapine sena bina aave. Lumui layaan na Pol taxa waan pave la bina Korin, a fesing sina, na Timoti, maa xuuse pana maana mo aava savat sena mu Kristian pe Tesalonaika.

Layaan na Pol a langai a ferawaian si Timoti, nane xuvul pa Sailas e na Timoti, rutul xalei a lagasai aanabe' xena fatateak a namkaian siri pe Tesalonaika. A mu rabuna pana masaman ri lamon o a lagasai aanabe' ve, a lagasai mata ina mu lagasai xapiak si Pol aava ri taxa waan lana Turoxoian Fa'ui Sina Piran. Lana lagasai aanabe' na Pol a faamamaas sena namkaian e vilaana roxo sina mu tinoxol aava ri taxa taagul pe Tesalonaika.

A kaalum malaan sena mu rabuna aava ri namkai pave ri pife matavas o na Krais i taa ulaa malaafaa. E ri vubuk texaas vaxa o a mu rabuna aava ri fo maat paamuina ulaian si Krais, nari, ri taa siak a toyan xe vulai vaxa? E na Krais i taa filimaan laso ta yaan tuuna? Na Pol a sui a mu fiaian siri e a xuus nari o ri taa usi a mu vilaana roxo e ri taa faxatang e bang a ulaian sina Memai.

A Fasisian

1 Nenia na Pol, xuvul pa Sailas e na Timoti, maatul lisan a lagasai aanabe' xe simi mu Tesalonaika aava mi rabuna sina Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais.

Ne vubuk o a xakaavangan xatam e a luaian re taa waan xulumi.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Sena Toyan E Namkaian Sina Mu Tesalonaika

2 Vulai maam kuus faasiroxo xe sina Piran pami xapiak e maam xali nami lana maana fenungan simaam. 3 Layaan maam fenung xe sina Piran Tamataara, maam fuuna lamon fa'uli a maana mo roxo aava mi vile sena namkaian simi e malaafaa mi faisok faagut lapaana vubuxan xasingitan simi e mi tigina fatateak lana namkaian senaso mi taxa waan fatateak bang a ulaian sina Memai Yesus Krais sitaara.

4 Mu fetinan, maam texaas o a Piran a vubuxan xasingit nami e fo lamon faati o mi taa waan xuvul pana. 5 Senaso mi texaas o maam lisanmaan a Lagasai Roxo xe simi, pife pana ferawaian mon, taasaxa pana gutan e pana Vovau Xaradak e pana texaasan tuuna aava laak la xunus imi. E mi texaas sena maana vilaana aava maam vesane la palou imi xena fangasixaan nami. 6 Mi faxa'usi a vilaana simaam e sina Memai; tuuna, mi yaas a maasaxan molava sena namkaian simi taasaxa mi siak a lagasai aave pana faamamaasan aava Vovau Xaradak a tavai nami pana. 7 E voxo a mu rabuna aava ri namkai ti Mesidonia e ti Akeai, nari, ri kaalum xe simi pana malaafaa ri taa taagul lana namkaian siri. 8 Aang, a mu Mesidonia e mu Akeai ri texaas sena namkaian simi taasaxa pife nari sang mon. A maana rabuna la mu bina xapiak, ri texaas sena. E voxo pi ta mo fulaa aava maam taa kuusane, 9 senaso nari xa ri kuusan a maana mo aava savat layaan maam falet xe simi; malaafaa mi kas a lifu simi xe simaam e mi puk tapin nami xa xasena mu piran bit xena savat sisiak sina Piran Tuuna aava To Vulai 10 e malaafaa mi taxa waan bang a Natuna aava i taa filimaan ti la xunavata, na natuna, na Yesus aava nane fatatoi fa'ulie ti la mamaat. E na Yesus xo a fakaxup netaara xasena maraleian molava sina Piran aava i taa filimaan.

2

A Bilaian Si Pol Pe Tesalonaika

1 Mu fetinan, mi texaas o a waanan
simaam xuvul pami pife mo palau.
2 Mi texaas o paamuina savatan
simaam xe simi a mu Filipai ri fo vil
pengan nemaam e ri ferawai fasaat
semaam. Taasaxa Piran sitaara
xavang nemaam xena xuus tuunei
nami pana Lagasai Roxo sina, naa-
palaan a toxan a rabuna xaves ri
tisui faagutan nemaam. 3 A fufuna
lagasai aava maam taxa lisane xe
simi, pife bitan o lamonan saat e
maam bai suaxan nami. 4 Taasaxa
maam fuuna ferawai malaan sena
rabuna aava Piran xa turoxoian nari
e voxo a lisan tuunei a Lagasai Roxo
xe siri. Maam buk fananam a Pi-
ran aava fuuna tiis a xunus itaara e
maam bai fananam a rabuna, piau.
5 Mi texaas o maam pife faavupuul
nami e maam pife vof a vilaana ina
naixaam e a Piran xa a kuus xakaa-
vang pana. 6 E maam pife seng ta
faatulaian simi o sina xasanofuna.

A tuuna, nemaam ve maam mu
yaamut si Krais e voxo maam
fexaxaas sena siak a maana mo pana
waanan simaam semi. 7 Taasaxa
maam pife vil malaane. Maam
waan xuvul pami pana vilaana
mam, malaan sena ninana lak aava
xaxavei faroxoi a mu rafulak sina.
8 Maam vubuxan xasingit nami e
voxo maam faamamaas xena tavai
nami pana Lagasai Roxo sina Piran
e xena taagul la palou imi, senaso
maam tao fatateak nami la xunus
imaam. 9 Mu fetinan, a tuuna, mi
lamon fa'uli a mu faisok simaam e
so ta lagafan a savat simaam. Maam
fuuna faisok faagut paaliu la vung
e la paanaas talo maam taa pife
kawaasan a naian simi layaan maam
taxa kuusan fasavat a Lagasai Roxo
sina Piran la palou imi.

10 Nami, mi texaas e a Piran sait
a texaas o maana vilaana simaam
xe simi ri piau ta lalosaat; ri fatak e
piau ta mataa i taa gel tifi nemaam
pana. 11 Mi texaas o maam bilai
faroxo xe simi saxa saxa malaan
sena tamana lak a bilai faroxo xe
sina lak sina. 12 Maam fagut nami
e famalulum nami e maam faxaar
vulan nami talo mi taa bilai faroxo
xena fafaamamaasaana Piran aava
xel nami e voxo mi taa waan xuvul
pana lana fatataganan e miridingan
sina.

13 E maam kuus faasiroxo vulai xe
sina Piran senaso layaan mi siak a
Lagasai Roxo sina aava maam kuu-
sane xe simi, mi turoxo pana senaso
a ferawaian tuuna sina Piran e pife
sina mataa mon. E a ferawaian aave
taxa faisok la xunus imi aava mi
namkai. 14 Mu fetinan, a maana
lagafan aava ri savat simi, ri fexax-
aas malaan sena maana mo aava fo
savat sina mu rabuna sina Piran pe
Judia. A mu rabuna ti la bina simi
ri vil pengan nami aava mi namkai,
malaan sena mu Juda ri vil pengan a
rabuna siri aava ri namkai. 15 E mu
Juda aave vaxa ri punuk na Memai
Yesus e mu rabuna ina kuus fatuxai
e ri xup tapin nemaam vaxa. A Piran
a pife faamamaas paaliu pari e ri
xaiyaas sina mu rabuna xapiak! 16 Ri
kuus bukan nemaam vaxa pana ku-
usanaana Lagasai Roxo xe sina mu
rabuna aava ri pife Juda, a lagasai
aava xena fakaxup nari. A maana
vilaana saat siri xo i taxa lo pelalava
saa e naboxo a maraleian sina Piran
fo savat tuuna siri.

Na Pol A Vubuk Faagut O I Taa Fe Xalum Fulan Nari

17 Pana nu yaan mon taara pife
fexaluman netaara taasaxa maam
lamon fa'uli vulan nami. Maam
muluk temasaatan nami e maam
faisok faagut xena xalum fulan
nami. 18 Maam buk ulaa xena
xalum nami e nenia na Pol, ne fo
tafang faaxaves xena ulaa, taasaxa
na Setan a tivotan nemaam. 19 A so
ta mo mi lamon o i taa fafaamamaas
nemaam? E a so ta mo a lamon
fanaian simaam e maam taa ferawai
falalava pana? Nami mon! Nami
ve mi taa ligilot roxo paaliu simaam
layaan maam tigina la nona Memai
Yesus sitaara lana filimaanan sina.
20 Aang, nami ve mi faamamaasan e
isin lava simaam.

3

1 E voxo layaan maam pife fexaxaas sena waan bang fulaa xena texaas sena waanan simi, maam lamon o a mo roxo tamo nenia sang ne taa waan pasaxa pe Etens. 2 Ne feng et na Timoti, na timaam aava fuuna faisok xuvul pamaam lapaana Piran xena kuusan fasavataana Lagasai Roxo se Krais. Ne fenge xena fagut nami lana namkaian simi, 3 talo pi ta saxa la palou imi i taa tapuk fa'ulaa xe lana mu vilaana ti la xavala sena maana maasaxan aava ri taxa savat simi. Mi texaas o a maana mo aanabe' a Piran fo lamon faati o ri taa savat. 4 Layaan maam taxa waan lunai xuvul pami, maam taxa lo xuus nami o ri taa vil pengan netaara. E mi texaas o naboxo a savat tuuna malaan. 5 Sena fengaan na Timoti xe simi, ne buk texaas tuuna sena namkaian simi. Ne lamon o ulaa na Setan tamaa valam a namkaian simi e a faisok simaam i tamaa mo palau.

A Kuusan Roxo Si Timoti A Fagut Na Pol

6 Naboxo na Timoti fo ulaamaan pana lagasai roxo sena namkaian e vubuxan xasingitan simi. Nane fo xuus nemaam o mi fuuna lamon vulan nemaam pana faamamaasan e mi buk xalum nemaam malaan semaam vaxa maam buk xalum nami. 7 E voxo lana lagafan e maasaxan simaam, nami mu timaam, mi fo fagut nemaam. Tuuna, a namkaian simi a fagut nemaam. 8 E naboxo maam fexaxaas sena lamon faroxo fulaa senaso mi taxa tigina fatateak lana namkaian simi. 9 E maam kuus faasiroxo xe sina Piran pami sena faamamaasan aava mi tavai nemaam pana la matana. 10 La maana paanaas e vung maam fenung faagut xe sina o maam taa xalum fulan nami xena xavang nami talo mi taa tigina fatateak lana namkaian simi.

11 Ne vubuk o a Piran Tamataara e na Memai Yesus sitaara, re taa faigotan a salan xamaam xena xalum nami. 12 A roxo tamo a Memai i taa vil falavai faagutan et a vubuxan xasingitan simi xe sina mu rabuna xapiak malaan semaam vubuxan xasingit nami. 13 Lana salan aanabe' ne vubuk o i taa fatateak a xunus imi e mi taa waan xaradak pana piau ta lalosaat la matana Piran aava na Tamataara, layaan na Memai Yesus sitaara i taa filimaan xuvul pana mu rabuna fatak sina.

4

Taara Taa Bilai Malaafaa Xena Fafaamamaas A Piran

1 E naboxo mu fetinan, maam fo fapiti nami pana mi taa taagul malaafaa talo a Piran i taa faamamaas pami. E tuuna, mi taxa taagul fatak malaan. E naboxo maam nung nami e maam faxaar nami lapaana isi Yesus talo mi taa fagut a namkaian e faisok simi. 2 Mi texaas sena maana fepitaian aava maam fo tavai nami pana lapaana gutan si Memai Yesus.

3 A Piran a vubuk o mi taa waan faxaradak paaliu e mi muta femilungai pana vilaana ina tamaian. 4 Nami xapiak, mi taa tapal pana faxatang faagutan a vubuxanan ina tami xa talo i taa xaradak e matavas. 5 Lana vilaana aanabe' mi taa pife usi a mu vubuxanan saat malaan sena mu rabuna aava ri pife texaas sena Piran. 6 E vaxa, pi ta mataa i taa bit na tina o kawaasan a naian sina. Maam fo kuus xo e naboxo maam taxa pebukan nami o a Piran i taa fakasanam a rabuna aava ri bilai malaan. 7 Senaso a Piran fo xel netaara xena taagul pana vilaana xaradak e pife pana vilaana ina femilungai. 8 E voxo, nase' ta mataa a langai pesalai sena fepitaian aanabe', a pife tisui a mataa, piau, nane tisui a Piran aava tavai nami pana Vovau Xaradak sina.

9 A Piran xa fo fapiti xo nami pana vilaana ina vubuxan xasingitaana mu fetinan e voxo ne taa pife ferawai fulaa pana. 10 E a tuuna, mi bilai faroxo malaan xe sina mu fetinan la mu bina xapiak pe Mesidonia. Taasaxa ne faxaar nami talo a vubuxan xasingitan simi xe sina mu rabuna aava ri namkai i tafe molava.

11 Mi taa faisok faagut xena waan
pana luaian, mi taa lamon pana
faisok simi mon e faisok faagut xena
fasavat a faat talo mi fexaxaas sena
maraan a maana mo mi vubuxane. A
maana mo aanabeˈ ne fo xuus nami
pana paamua. 12 Layaan mi faisok
faagut malaan, a mu rabuna aava ri
pife namkai, ri taa suai semi e mi taa
pife bang a xakaavangan sina xasa
mataa.

A Filimaanan Sina Memai

13 Maam vubuk o nami mu feti-
nan, mi taa texaas tuuna sena so ta
mo i taa savat seri aava ri fo maat;
ne bai mi taa muluk nari malaan
sena rabuna aava ri pife lamon fati
a maana mo aava Piran fo kuus
fanai pana. 14 Taara namkai o na
Yesus fo maat e to faˈulaa e vaxa
taara namkai o lana yaan layaan na
Yesus i taa ulaamaan fulaa, a Piran
i taa lisanmaan a mu rabuna aava
ri namkai e ri fo maat xo, xuvul
pa Yesus. 15 Maam xuus nami pana
fepitaian fatak sina Memai. Lana
yaan layaan a Memai i taa ulaa-
maan, netaara aava taara taxa to
lunai, taara taa pife falet paamuin
nari aava ri fo maat. 16 Senaso i taa
malaanabeˈ: a tafiu sina Piran i taa
rawei e a ling ina memai angelo i
taa xukulai faagut pana ferawaian
tateak e a Memai xa i taa sivimaan
ti la xunavata e mu rabuna aava ri
namkai e ri fo maat, ri taa to faˈulaa
ti la mamaat paamua. 17 E mui
lamina, netaara aava taara taxa to
lunai, taara taa fe faxuvul xuvul pari
xuluna vata xena fasusui a Memai
laaˈui la tavegof. E taara taa waan
vulai xuvul pa Memai. 18 E voxo,
mi taa fagut nami xa pana ferawaian
aanabeˈ.

5

Faigot Pana Filimaanan Sina Memai

1 Ne taa pife xuus nami mu feti-
nan, pana mu yaan e mariaas layaan
a maana mo aanabeˈ ri taa savat.
2 Senaso mi texaas o a Memai i taa
savat faˈipul malaan sena mataa ina
fenau aava savat la vung. 3 Layaan
a rabuna ri taxa kuus, “A maana
mo xapiak a roxo,” lana yaan aave
maana mo mosaat ri taa savat faˈipul
xuluri. I taa savat malaan sena
maasaxan sina tefin aava tiva e ri
pife fexaxaas sena sinufane.

4 Taasaxa nami mu fetinan, a yaan
aave i taa pife savat faˈipul nami
malaan sena mataa ina fenau senaso
mi pife waan la suk. 5 Nami ve mi
mu rafulak ti la malang e paanaas.
Taara pife mu rabuna ti la vung o
suk. 6 E voxo taara taa pife matef
malaan sena xasanofuna, piau, taara
taa kaalum votai e faxatang faroxo.
7 Senaso nari aava ri matef, ri matef
la vung e nari aava ri num temasaat,
ri num temasaat la vung. 8 Taasaxa
taara mu rabuna ti la matavas e
taara taa faxatang faroxoi netaara
xa. Taara taa tigina fatateak lana
namkaian e vubuxan xasingitan e
taara taa lamon fati vulan a fakaxu-
paan netaara. 9 Senaso a Piran pife
siak fati netaara xena waan lapaana
maraleian sina, piau, nane siak fati
netaara xena waan vulai xuvul pana
sena namkaian sitaara se Memai
Yesus Krais. 10 Nane maat pataara
e naboxo tamo taara taxa to lunai o
taara fo maat xo taara fexaxaas sena
taagul xuvul pana. 11 E voxo fagut
nami e fexavongan nami xa talo mi
taa waan fatateak lana namkaian
simi. A tuuna, mi taxa vil malaane
naboxo.

A Mu Fepitaian Fataxapiak

12 Maam fin nami mu fetinan,
o mi taa suai faagut seri aava ri
taxa faisok faagut la palou imi xena
fapiti nami e xena paamuian nami
lana vilaana sina Memai. 13 Suaian
faagutan nari e tavai nari pana isin
lava sena faisok siri. Mi taa feluaian
nami xa. 14 E maam faxaar nami
mu fetinan, talo mi taa pebukan nari
aava ri waan palau, fagut nari aava
ri mataut, xavang nari aava ri piau
ta gutan e waan fananap xuvul pana
mu rabuna xapiak. 15 Muta sui a
vilaana saat pana saat, taasaxa fan-
gasik vulan nami e vaxa mu rabuna
xapiak.

16 Vulai mi faamamaas 17 e mi fu-
una lo fenung vulai 18 e a so ta mo
a savat la toyan simi, kuus faasiroxo
xe sina Piran pana. Senaso, a so ta
mo a savat la toyan simi a mo aava
Piran xa fo lamon faati o i taa savat
xe simi aava mi namkai se Krais
Yesus.
19 Muta tivotan a faisok sina Vovau
Xaradak. 20 Muta kuus o a ferawaian
sina Piran la ngusuna mataa, a mo
palau. 21 Tiis a maana mo xapiak
talo mi taa texaas o ri filimaan sina
Piran o piau. E tao fatateak a maana
mo aava roxo. 22 Tigina patak sena
maana buk saatan xapiak.
23 Ne vubuk o a Piran aava
fadaarum nami, i taa vil faxaradak
xapin nami. E i taa tivotan a maana
mo mosaat semi la vovau, xunus
e tami xapiak, talo mi taa piau ta
saatan. E voxo layaan na Memai
Yesus Krais sitaara i taa savat, mi
taa tigina fatak pana piau ta vupuno.
24 Nane aava xel nami, a waan
fatateak vulai e nane xa i taa tamana
vile.
25 Mu fetinan, fenung pamaam.
26 Fasusui a mu fetinan pana fengus
xaradak. 27 La matana Piran, ne
xuus nami, kat a lagasai aanabe' xe
sina mu fetinan xapiak.
28 A xakaavangan xatam sina
Memai Yesus Krais sitaara i taa waan
xulumi.

2 Tesalonaika
A Fataraguiaana Lagasai Si Pol Xe Sina Mu Tesalonaika
A Ferawaian Paamua

A kaalum malaan o a mu rabuna aava ri namkai ti lana faxuvulan siri pe Tesalonaika, ri taxa lamon faaxaxaves pana so ta mo tuuna i taa savat layaan na Krais i taa ulaamaan. Saxanofuna ri kuus o a yaan sina Memai fo savat xo. A malaan e voxo na Pol xuvul pa Sailas e na Timoti ri xalei a lagasai aanabe' xena faxaradak a lamonan siri.

Na Pol a xuus nari o a yaan aave pife savat lunai. Paamuina yaan aave rabuna ri taa langai pesalai fasaat paaliu e maana mu vilaana mosaat ri taa savat faagut maan. E saxa mataa aava pi u'usi a mu vuputkai i taa savat e nane i taa xaiyaasan tuunei na Krais.

Na Pol a fasei a mu rabuna aava ri namkai pave o ri taa waan fatateak lana namkaian se Yesus e ri taa yaas a maana matafanan aava ri taa savat xe siri. Nane vubuk o ri taa faisok faagut xena faxatang nari xa malaan sena e mu fesing sina, ri fuuna vile. E ri muta maare sena lo xavangaana xasanofuna.

1 Nenia na Pol, ne waan nabe' xuvul pa Sailas e na Timoti e maatul lisan a lagasai aanabe' xe simi mu Tesalonaika aava mi rabuna sina Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais. 2 Ne vubuk o a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krais re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e a luaian.

A Tiisan Aava I Taa Savat Layaan Na Krais A Filimaan Fulaa

3 Mu fetinan, maam kuus faasiroxo vulai xe sina Piran pami. A mo roxo maam taa vil malaane senaso a namkaian simi taxa lo tateak falet e vubuxan xasingitan simi vaxa, taxa lo molava falet sait. 4 E voxo la palou ina rabuna sina Piran maam fuuna ferawai falalava semi senaso mi waan fatateak vulai e mi taxa lo namkai faagut la palou ina maana maasaxan e vil penganaan nami.

5 A namkaian tateak simi a fax-aalit o a tiisan sina Piran a fatak e voxo a Piran xa a turoxo o nami, mi mu rabuna roxo e mi fexaxaas sena waan la fatataganan sina. E senaso mi waan la fatataganan aanabe' mi taxa yaas a maasaxan naboxo. 6 A Piran a fuuna tiis tuuna; nane taa sui fexaxaasan a lagafan aava ri famasak nami pana 7 e i taa fangasik nami xuvul pamaam sena maasaxan sitaara. I taa savat malaan layaan na Memai Yesus i taa savat la matavas ti la xunavata lana fata molava piis xuvul pana mu angelo ina gutan sina. 8 I taa fakasanam nari aava ri pife namkai sena Piran e ri langai pesalai sena Lagasai Roxo se Memai Yesus sitaara. 9 E i taa fakasanam nari malaan: i taa kawaasan vulan nari e i taa tivotan nari sena waanan la matana Memai e a gutan molava piis sina. 10 E i taa savat malaan lana yaan ina filimaanan sina, layaan a mu rabuna sina ri taa kuus fati faagutan a isina e nari xapiak aava ri namkai, ri taa kaalum fatateak e ri taa pangaa sena miridingan molava sina. E nami vaxa, mi taa waan pave senaso mi namkai sena lagasai aava maam kuusane xe simi.

11 Maam lalamon pana maana mo aave e voxo maam taxa lo fenung pami. Maam fin a Piran o i taa xavang nami xena tigina fatateak lana toyan aava nane xel nami xe lana. E pana gutan sina i taa fasavat a maana vubuxanan e faisok roxo aava savat sena namkaian simi. 12 Maam fenung malaan talo maana rabuna xaves ri taa kuus fati a isi Memai Yesus sitaara semi e ri taa suai semi senaso mi mu rabuna sina. A xakaavangan xatam sina Piran e na Memai Yesus Krais a fasavat a maana mo aanabe' xami.

2

A Maana Fakalimaanan Aava Ri Taa Savat Paamuina Ulaian Si Krais

1 Sena ulaian sina Memai Yesus
Krais sitaara e malaafaa i taa faxu-
vul netaara xena waan xuvul pana,
ne xuus nami mu fetinan, 2 muta
fatavanat a lamonan simi e muta
ipulan ta saxa lagasai o ferawaian
aava kuus o a yaan si Memai fo savat
xo. Muta mamaxus sena naapalaan
mi langaie lana saxa kuus fatuxaian
o lana saxa kuusan fasavatan o naak
mi taa langai o maam xalei a lagasai
xe simi pana. 3 Muta turoxoian ta
mataa xena bit nami malaan. A yaan
aave i taa pife savat fefexaxaas a
yaan ina tisuian lava i taa savat e
na Mataa Saat i taa savat la matavas.
Nane xo i taa waan la bina ina Fata
Aava Raam Vulai. 4 E i taa tisui a
maana mo xapiak aava rabuna ri
nanguse e i taa kuus o nane ve a
pemamolava seri. E vaxa, nane taa
laak la lifu lotu sina Piran e i taa nai
la vepen lava pave e i taa kuus o nane
xa a Piran.
5 Lamon fa'uli a yaan ne waan xu-
vul pami, ne xuus nami pana maana
mo aanabe'. 6 E naboxo mi texaas
sena so ta mo taxa ti votane sena
savat la matavas fefexaxaas a yaan
fatak ina i taa savat. 7 Na Setan
aava fuuna laxao a mu vuputkai, i
taxa faisok naboxo taasaxa i taxa
fufunai. E maana mo aave i taa
savat la matavas layaan nane aava
taxa tivotane xo i taa siak tapinan.
8 Lana yaan aave na Mataa Saat i
taa savat la matavas e na Memai
Yesus i taa fa'oname pana reref ti
la valana e i taa kawaasan xapine
pana savatan ina miridingan molava
sina. 9 Na Mataa Saat naang, i
taa filimaan pana gutan si Setan e
i taa vil a maana buk faisok ina
gutan e fakalimaanan bit e maana
mo fa'ipul. 10 E i taa bit pengan
nari aava ri taxa maat. Ri taxa maat
senaso ri bai namkai e ri pife tao
fatateak a tuunayan aava i fexaxaas
sena fakaxup nari. 11 E sena tisuian
aave a Piran i taxa lisan a gutan aava
i taa bit a lamonan siri talo ri taa
namkai sena bitan. 12 E nari aava ri
pife namkai sena tuunayan taasaxa
ri faamamaas pana bilaian saat, a
Piran taa tiis nari e xali nari pana
vupuno.

Tigina Fatateak: A Piran A Siak Fati Nami Xena Waan Xuvul Pa Krais Lana Miridingan Sina

13 A mo roxo maam kuus faasiroxo
vulai xe sina Piran pami, mu feti-
nan aava Piran a vubuxan xasingit
nami. Senaso ti la tangpat nane
lamon faati o nami, mi taa kaaxup. E
nane fakaxup nami layaan a Vovau
Xaradak a timin patak nami e mi
namkai sena tuunayan. 14 A Piran
a xel nami layaan maam kuusan
fasavat a Lagasai Roxo xe simi e mi
langaie. Nane xel nami talo mi taa
siak a xavil ina miridingan molava
si Memai Yesus Krais sitaara. 15 E
voxo mu fetinan, tigina fatateak e
tao faagutan a maana tuunayan aava
maam fo fapiti nami pana lana kuus
fasavatan simaam e lana mu lagasai
aava maam lisane xe simi.
16 Maam vubuk o na Memai
Yesus Krais xa xuvul pana Piran
Tamataara aava vubuxan xasingit
netaara e lapaana xakaavangan sina
a tavai netaara pana lamon fanaian
roxo e a maluluman aava i taa waan
vulai, 17 maam vubuk o re taa fabas
a xunus imi pana gutan e tateaxan
xena faisok e ferawai pana maana
mo roxo.

3

Na Pol A Fin Nari O Ri Taa Fenung Pana

1 E naboxo mu fetinan, fenung
pamaam talo maana rabuna la mu
bina xapiak ri taa langai a lagasai
si Memai e ri taa suai sena xena
namkai, malaan semi. 2 E vaxa, mi
taa fenung o a Piran i taa fakaxup
nemaam xasena rabuna aava ri bilai
fasaat e ri fuuna fasavat a lagafan,
senaso saxano rabuna ri bai namkai.
3 Taasaxa Memai taxa waan fatateak
vulai e i taa fagut nami e i taa tivotan
nami xasena mataa saat. 4 Sena
namkaian simi maam texaas tuuna
o mi taxa lo vil a maana mo maam
fasei nami pana. 5 Ne vubuk o a
Piran i taa kas a lamonan simi talo
mi taa masam faroxo sena vubuxan
xasingitan sina Piran e malaafaa na

Krais a fatiginei fatateak vulan netaara.

Muta Nai Palau

6 Lapaana isi Memai Yesus Krais,
maam fasei faagutan nami mu fetinan, o mi taa faapalau sena mu
fetinan aava ri nai palau e ri pi ri
faisok. Senaso ri langai pesalai sena
fepitaian simaam. 7 Layaan maam
waan xuvul pami maam pife nai
palau e nami xa mi texaas o mi taa
usi fatak a vilaana simaam. 8 Maam
pife siak palou ta mo sinˈ ta mataa,
piau. Maam faisok faagut; la maana
yaan xapiak maam faisok faagut
talo maam fexaxaas sena maraan
a maana mo pamaam. 9 Maam
fexaxaas sena tigina lamimi pana
xakaavangan simi, taasaxa piau,
maam faisok faagut malaan talo mi
taa xalume e mi taa usi a vilaana
simaam. 10 Layaan maam waan xu-
vul pami maam xuus nami malaan,
“Naseˈ ta mataa bai faisok i taa pife
fangan.”
11 Maam ferawai malaan senaso
maam langai o saxanofuna la palou
imi ri pi ri faisok. Ri pife vil ta
mo, taasaxa ri fuuna lo ferawai vipi-
aal pana faisok sina xasano rabuna.
12 Lapaana isi Memai Yesus Krais,
maam fasei faagutan a mu rabuna
aave e maam pebukan nari o ri taa
taagul faroxo e ri taa faisok xena
maraan fanganan pari. 13 E nami
mu fetinan, muta maare pana lo bilai
faroxo.
14 Tamo saxa la palou imi a lan-
gai pesalai sena lagasai aanabeˈ,
fakalimaan votane e muta nai xu-
vul pana talo i taa mangil sena vi-
laana saat sina. 15 Muta lamon o
nane saxa xaiyaas, piau, taasaxa pe-
bukane malaan sena saxa ti lana
matafetama simi.

A Fasisian Fataxapiak

16 Ne vubuk o a Memai aava fufuna
luaian, i taa pisingan nami la maana
yaan xapiak pana luaian la xunus
imi. A Memai i taa waan xuvul pami.
17 Lana mu lagasai aava ne lisane,
ne xalei a fasisian aanabeˈ xe simi
pana maak. A xakalayan aanabeˈ a
faxaalit o nenia na Pol, ne lisan a
lagasai aanabeˈ.
18 A xakaavangan xatam sina
Memai Yesus Krais sitaara i taa waan
xuvul pami xapiak.

1 Timoti
A Lagasai Mata Xe Si Timoti
A Ferawaian Paamua

Na Timoti a saxa naatuung ti la nobina Listra pe la bina lava, Galesia. Na ninana ve a saxa Juda e na tamana ve a saxa Griik. Na Pol a xel na Timoti xena sangas xuvul pana talo i taa xavange pana faisok ina kuusan fasavataana ferawaian sina Piran. Mui layaan na Pol a xalei a lagasai aanabe' a kaalum malaan o na Timoti a paamua sina rabuna aava ri namkai pe Efasis.

A lagasai aanabe' a toxan a saxanu fufuna, saxa molava a malaan: na Timoti i taa faxatang sena saxano rabuna ina fepitaa bit. Ri fuuna bit o a maana mo ti la xavala ri mosaat, taasaxa mataa a fexaxaas sena tingin a fakaxupan tamo i taa siak a texaasan fufunai, i taa falfaal pana saxanu fanganan e i taa pife tamai.

Saxa fufuna fulaa: a lagasai taxa xuus fatexaas na Timoti e mu paamua sina rabuna aava ri namkai pana mu vilaana roxo xena faxatang a faxuvulan sina rabuna aava ri namkai e a faisok ina. E i taxa kuus vaxa, pana so ta buk mataa i taa paamuian a faxuvulan aave.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a xuus na Timoti pana vilaana tuuna ina sisiak si Yesus Krais e pana naian roxo xuvul pana maana mu rabuna lana faxuvulan siri aava ri namkai.

1 Nenia na Pol: ne saxa yaamut
si Krais Yesus senaso a Piran aava
fakaxup netaara sena maatan e na
Yesus aava taara taxa waan bange, re
fo siak fatiau.
2 E voxo ne taxa xalei a lagasai
aanabe' xe siim, Timoti, no lak tuuna
siak senaso no namkai se Yesus.
E voxo ne nung a Piran aava
na Tamataara e na Krais Yesus
aava Memai sitaara o re taa tavai
nano pana xakaavangan xatam, ma-
maaluxan e a luaian sire.

A Pebukaian Sena Fepitaian Bit

3 Layaan ne ti xalum nano, Timoti,
lana faletan siak xe pe Mesidonia,
ne faxaar nano talo no taa waan pe
Efasis e a vubuxanan naang i taxa
waan lunai. Saxano rabuna pave
ri taxa fepitaa pana ferawaian bit e
nano xo, no taa baras nari talo ri taa
taxapus. 4 Xuus nari o ri muta lamon
fati a maana xuuskuus ti kavai e ri
muta faliu palou a yaan siri pana
maana xuuskuus ina mu buri senaso
a mu xuuskuus aave ri taa fasavat
a maana fegagelaian e ri taa pife
fasavat a faisok sina Piran aava savat
sena namkaian. 5 Ne fasei nami
malaan, senaso ne vubuk o taara
taa fevubuxan xasingit netaara. A
xunus aava fatak, a nasaman aava
matavas e a namkaian tateak sena
Piran, nari xo, ri fufuna vubuxan
xasingitan aanabe'. 6 Saxanofuna ri
faasaal pana maana vilaana aanabe'
e ri ferawai palau mon. 7 Ri vubuk
o ri taa rabuna ina fepitaa pana
mu vuputkai sina Piran taasaxa ri
pife masam sena mu vapaling lana
ferawaian siri o a lamonan aava ri
ferawai faagut pana.
8 Netaara xo taara texaas o a
vuputkai a roxo tamo taara taa bilai
faroxo lapaana. 9-10 E vaxa taara tex-
aas o a vuputkai aave pife xena tiis
a mataa aava roxo, piau. I taa tiis a
mataa aava laxao a vuputkai e langai
pesalai e mu tavanat e nari aava ri
sarak sena Piran e nari aava ri toxan
a lalosaat e bilai fasaat. A vuputkai
i taa tiis a mataa aava punuk na
ninana o tamana o xasa mataa e
vaxa xasanofuna aava ri femilungai
pana vilaana ina tamaian e nari aava
ri piau ta mangilan malaan sena ro
tomexaan aava re fetamaian nare e
a rabuna aava ri yot a mataa xena
faasot pana. E a vuputkai i taa tafang
a rabuna ina bitan e mu rabuna
xapiak aava ri pife usi a fepitaian
roxo sina Piran. 11 A mu fepitaian
aave xo ri waan lana Lagasai Roxo
sina Piran aava fufuna miridingan e
faamamaasan.

Na Pol A Kuus Faasiroxo Pana Mamaaluxan Sina Piran

12 Ne kuus faasiroxo senaso na
Yesus Krais aava Memai sitaara, fo
tavaiau pana gutan xena faisok siak.
Nane lamon o nenia, ne fexaxaas
sena ngavuk aanabeˈ e voxo a siak
fatiau xena yaamut sina. 13 Paamua,
ne fuuna ferawai fasaat sena Piran e
ne vil pengan a mu rabuna e faisok
sina. Ne pife usi a vilaana sina Piran
taasaxa nane xo a muluxau senaso
ne vil a maana mo mosaat aave pana
vungutan. 14 E sena vungutan siak, a
Memai xo a tiu marasaxain a xakaa-
vangan xatam sina xulok e a fabas
soliu a xunus iga pana namkaian e
vubuxan xasingitan. A ro mo aan-
abeˈ re vilaana sina mu rabuna aava
ri usi na Yesus Krais.

15 A ferawaian aanabeˈ a roxo, mi
taa langaie: na Krais Yesus maa
savat la xavala xena fakaxup a mu
rabuna saat. E nenia xo ne saat
paaliu sena mu rabuna saat. 16 A
fufuna mamaaluxan si Yesus xe siak
a malaanabeˈ: a Piran a waan ban-
gau senaso nane vubuk o mu rabuna
aava ri taa namkai sena xena siak
a toyan vulai, ri taa xalumau, ne
mataa saat tuuna paaliu aava Piran
fo xele xe sina xa e ri taa texaas o
a Piran a vubuk fakaxup nari sait.
17 Nangus a Piran pana suaian e kuus
fati a isina senaso nane ve a saxa
aava Piran King vulai xe vulai e i taa
pife maat. A saxa aava taara pife
fexaxaas sena xalume. Nane ve a
Piran. A tuuna.

18 Timoti xanatuk, a maana fepi-
taian aanabeˈ aava ne taxa tavai
nano pana, ri fexaxaas sena mu kuus
fatuxaian ti paamua sema. Faisok
faagut lapaana ferawaian aave e no
taa tigina fatateak. 19 Famatavas
vulan a nasaman siim e namkai sena
Piran. Malaan sena xaleo aava laak
xuluna maat e tugurum e lus, saxano
rabuna vaxa ri langai pesalai sena
nasaman siri e voxo ri kawaasan a
namkaian siri se Krais e ri lus sait.
20 Na Haimineus nare Aleksanda xo,
re fo usi a vilaana saat aave e voxo ne
tavai na Setan pare xena fakasanam
nare talo re taa texaas e re taa pife
famangil fulan a isina Piran.

2

A Fepitaian Pana Vilaana Ina Lotu

1 A saxa mo mi taa vil paamuine:
mi taa fenung xe sina Piran o i taa
muluk a mu rabuna xapiak e xavang
nari e vaxa mi taa kuus faasiroxo xe
sina pari. 2 Fenung pana mu paamua
ina mu fatataganan ti la xavala e
nari aava ri paamuian a mu bina
talo taara taa lo taagul faroxo pana
luaian. E vaxa taara taa usi faroxoi
a vilaana sina Piran e bilai fatak.
3 A nungan aanabeˈ a roxo e a Piran
aava fakaxup netaara, nane xo, a
faamamaas pana. 4 Nane vubuk o
mu rabuna xapiak ri taa texaas sena
fepitaian tuuna sina e ri taa kaaxup.
5 Senaso toxan a Piran saxa mon e
a saxa aava fadaarum a Piran xuvul
pana rabuna, nane ve na Krais Yesus
6 aava lisan nane xa xena maraan
faˈuli a mu rabuna la yaan fatak ina.
7 E voxo a Piran a vubuk o nenia xo
ne taa fe kuusan fasavat a Lagasai
Roxo xe sina mu rabuna aava ri pife
Juda e fapiti nari pana vilaana tuuna
ina namkai se Yesus. Aanabeˈ a
fufuna aava Piran fo siak fatiau xena
yaamut sina. Ne taxa ferawai tuuna,
ne pife bit.

8 Lana mu lotu xapiak ne vubuk
o mu tomexaan ri taa talangaian a
mari aava failai xena fenung xe sina
Piran. E ri taa piau ta maraleian
o fegagelaian lana xunus iri la fena
nungan siri.

9 E vaxa ne vubuk o lutefin xo ri
taa falak faroxoi a marapi siri e ri
taa pife famaus a tari pana maaxui o
mafa o xixiut pana mamareiai lava
e ri taa pife famaus temasaatan a
fui siri. Ri taa pife lalamon faagut
pana mausan siri. 10 Taasaxa mo
aava peraroxo, ri taa famaus a tari
pana faisok roxo. A faisok aanabeˈ a
vilaana sina lutefin aava ri kuus o ri
nangus a Piran.

11 A mu tomexaan ri taa fepitaa
e lutefin mon ri taa waan lapaana
tateaxan ina mu tomexaan e ri taa
langai nari. 12 Ne xuus votan xo a
lutefin sena fepitaa o paamuian a
mu tomexaan lana lotu. Ri taa nai

kasam. 13-14 A fufuna mu fefasaa siak a malaanabeˈ: a Piran a vesan paamuin na Aadam e lumui lamina na Eva e a tiui a pol na Eva e nane langai pesalai sena Piran e fesavat saxa aava fo faasaal. 15 Taasaxa, a lutefin ri taa kaaxup sena luxaana lak tamo ri taa lo taagul faroxo pana namkaian, vubuxan xasingitan e a xaradaxan.

3

Siak Fati A Mu Paamua Pana Mu Vilaana Roxo Aanabeˈ

1 A ferawaian aanabeˈ ve tuuna: naseˈ ta mataa a vubuxan a ngavuk xena paamuian a rabuna ina lotu, nane vubuxan a faisok roxo. 2 A maana vilaana sina mu paamua aave ri malaanabeˈ: piau ta mataa i taa ferawai fasaat sena; i taa tamai pana tefin saxa mon e pife taˈulane; a lamonan sina i taa matavas e i taa faxatang faroxoi nane xa talo a mu rabuna xapiak ri taa suai sena; i taa fakas a mu rabuna aava ri ti xalume e i taa fepitaa pana masaman roxo. 3 E vaxa i taa pife num temasaat e i taa pife marala faagut, taasaxa i taa usi a vilaana mam. I taa pife gel, taasaxa i taa waan faroxo pana luaian e i taa pife rawet pana faat. 4 Siak fati a paamua aava paamuian faroxoi a matafetama sina talo mu rafulak sina ri langaie pana suaian. 5 Tamo nane pife fexaxaas sena paamuian faroxoi a matafetama sina malaafaa i taa paamuian faroxoi a rabuna sina Piran? 6 Muta siak fati a rabuna aava ri xaveak namkai xena paamuian a lotu senaso ulaa ri tamaa kawaasan a vilaana ina lotu; naak ri taa malalava e faasaal malaan se Setan aava Piran fo fakasaname. 7 E vaxa, mu rabuna aava ri pife namkai, ri taa suai sena talo i taa pife mangil e feyaasok si Setan.

Siak Fati A Rabuna Ina Xakaavang Pana Mu Vilaana Roxo Aanabeˈ

8 A mu rabuna ina xakaavang vaxa ri taa bilai faroxo pana lamonan fatak, ri taa pife xalema maranga o num temasaatan a raarum tateak e ri taa pife naixaam soxot a faat. 9 Ri taa lo namkai fatateak sena mu fepitaian tuuna si Krais pana nasaman aava roxo. 10 Mi taa tafang a vilaana siri e tamo ri fo usi a maana vilaana roxo aanabeˈ, lavaxa ri taa xakaavang lana lotu.

11 A lutefin siri vaxa ri taa bilai faroxo talo a rabuna ri taa suai seri. Ri taa pife ferawai lilimugai e a lamonan siri i taa matavas e ri taa fataxapin faroxoi a maana faisok xapiak siri.

12 A mataa ina xakaavang i taa tamai sina tefin saxa mon e i taa pife taˈulane. E i taa faxatang faroxoi a matafetama sina. 13 A mu rabuna ri taa suai sena mu rabuna ina xakaavang aava ri vil faroxoi a faisok siri. E nari mu xakaavang aave ri fexaxaas sena ferawai faagut pana namkaian siri se Yesus Krais.

14 Ne vubuk rao ne taa fe xalum nano monabeˈ mon, Timoti. 15 Taasaxa, tamo ne pife fexaxaas sena savat fataapus a lagasai aanabeˈ i taa xuus fatexaas nami pana mu vilaana sina rabuna aava ri taagul faroxo lana matafetama sina Piran aava waan vulai. A matafetama aanabeˈ ve a malaan sena lifu sina Piran senaso nane taxa taagul lana. A rabuna aave ri taa taagul lapaana tuunayan e faxatang faagutan a fepitaian ina. 16 A tuuna paaliu, paamua taara pife masam sena fufuna namkaian sitaara, taasaxa naboxo, a Piran a fasavate la matavas:

> “Na Krais Yesus maa savat la xavala malaan sena mataa,
> A to faˈulaian sina a faxaalito nane ve na Natuna Piran,
> A mu angelo ri xalume,
> A mu rabuna aava ri namkai ri kuusan fasavate la mu bina xapiak,
> A maana rabuna pe la mu bina xapiak ri namkai sena,
> E a Piran a xel falaxe xe lana miridingan sina.”

4

A Fefasaa Sena Rabuna Ina Fepitaian Bit

1 A Vovau Xaradak fo kuus famatavas o la fataxapiak ina mu yaan saxano rabuna ti lana lotu ri taa ta'ulan na Krais e namkaian tuuna e ri taa usi a mu vovau ina bitan e a fepitaian sena mu masalai. 2 A mu fepitaian saat aave ri savat la ngusuna rabuna ina bitan aava nasaman siri fo maat e ri pife texaas sena maana mo aava roxo. 3 Ri kuus votan a rabuna o ri muta tamai e vaxa ri muta ngan a saxano fanganan. Taasaxa Piran fo vesan a maana fanganan aave xena fafanganaan netaara. E netaara aava taara namkai se Yesus, taara texaas sena tuunayan. E voxo taara taa kuus faasiroxo xe sina Piran pana maana mo xapiak aava nane fo vesane e taara taa fangan pana faamamaasan. 4 A Piran fo vesan a maana mo xapiak e nari, ri roxo. Muta gigirane, taasaxa kuus faasiroxo pana e siaxe. 5 Senaso a ferawaian sina Piran e a fenungan sitaara re vil faroxoi a fanganan aave.

A Mu Fefasaa Xe Si Timoti Aava Sisiak Roxo Si Krais Yesus

6 Fafangan a vovau siim pana ferawaian ina namkaian e pana fepitaian tuuna si Krais Yesus aava no usie e tavai a mu rabuna aava ri namkai pana mu fefasaian aanabeˡ. Tamo no vil malaane no taa mataa sisiak roxo si Yesus Krais. 7 Muta faliu palou a yaan siim pana xuuskuus sina mu piran bit senaso ri pi ta malangiis lana. Taasaxa lamon fatateak e ferawai tuuna pana maana mo sina Piran. Fuuna lo vil faagutan a vovau siim! Kanisai pana sangasaana salan sina Piran. 8 Tamo no taa fala vulai i tamaa faagutan a taam xena waan faxaarus la xavala. Taasaxa, a fala faxaˡusiaana salan sina Piran a roxo marasaxa lana maana mo xapiak e pife xena fagutaana taam mon. I taa vil faroxoi a toyan siim nabeˡ la xavala e a toyan siim xe mui.

9 A mo aava ne fo kuusane a tuuna e mu rabuna xapiak ri taa kuus turoxo pana. 10 La fena yaan nemaam taxa waan bang a Piran ina Toyan Vulai maam taxa faisok e tatalai faagut xena sangas la salan sina. Nane xo vubuk o mu rabuna ri taa kaaxup e voxo nane maat talo mu rabuna aava ri namkai sena, ri taa kaaxup.

11 Xuus faagutan a mu rabuna aava ri namkai pana mu fepitaian e fefasaian aave. 12 Pana mu vilaana siim faxalit nari aava ri namkai pana mu salan ina taagulan roxo malaan: ferawai faroxo e bilai faroxo, vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak, vil fasavat a maana mo no fo kuus fanai pana e suai sena mu rabuna aava ri namkai talo pi ta mataa i taa kaalum fasivi xasema senaso nano, no mataa faˡui. 13 E fefexaxaas a savatan siak no taa faisok faagut pana kataana Xakalayan sina Piran la palou ina mu rabuna e fapiti nari. 14 Muta taaluugan a tatavai aava Piran a pisingan nano pana layaan a mu rabuna ri kuus fatuxai sema e mu paamua ri bur nano pana mari.

15 Muta famalmaal a taam, kanisai vulai pana maana mo aave talo mu rabuna xapiak ri taa xalum nano o no taxa savat faroxo lana vilaana e texaasan si Yesus. 16 Faxatang faroxoi nano xa e a mu fepitaian siim e no taa faxalit a kaaxupan siim. E vaxa no taa xavang nari aava ri langai nano pana kaaxupan siri sait.

5

A Vilaana Sina Mu Matalava Ina Lotu

1-2 Muta ferawai sarak xe sina mu matalava tomexaan taasaxa ferawai xe siri malaan se tamaam. Bilai faroxo xe sina mu mataa faˡui malaan sena mu tiam e xe sina mu matalava tefin malaan se ninaam. E bilai faroxo xe sina lutefin faˡui malaan sena vasaam talo pi ta mataa i taa ferawai fasaat sena vilaana siim.

A Fefasaa Sena Lutefin Nakmaal

3 Suai sena lutefin nakmaal* aava
piau ta matafetama. 4 Tamo a tefin
nakmaal a toxan a rafulak o mu
yaya, nari ve, ri taa faxalit a namka-
ian siri pana faxatangaana senaso
a faisok aanabeˈ a vubuxanan sina
Piran. A faxatangan aanabeˈ a xavil
ina lotu siri e taa tavai faˈuli a rox-
oyan xe sina tamari e ninari e mu
yaya siri. 5 A tefin nakmaal aava
waan nane sang mon, a kaalum vulai
xe sina Piran e la maana yaan xapiak
a nunge pana xakaavangan sina.
6 Taasaxa lutefin nakmaal aava ri fu-
una usi a nanasam siri e pife kaalum
xe sina Piran, ri taxa to lana vipin
siri taasaxa ri fo maat xo lana vovau
iri. 7 E vaxa, xuus faagutan a lutefin
nakmaal e matafetama siri pana mu
fepitaian aanabeˈ talo xasanofuna ri
taa pi ta fufuna xena ferawai fasaat
seri. 8 Naseˈ ta mataa pife faxatang
faroxoi a matafetama sina, a taˈulan
a namkaian tuuna e nane ve a mataa
saat paaliu sena mataa aava pife
namkai, senaso nari xo ri faxatang
faroxoi a lutefin nakmaal siri.
9 Tamo a tefin nakmaal tuuna a
vubuk sisiak lana lotu, a mu rabuna
ina lotu ri taa timin a isina tefin aave
lana sising ina tefin nakmaal tamo a
mariaas sina liu a 60 e fo tamai pana
saxa mataa mon. 10 E vaxa, a rabuna
ri taa texaas sena maana faisok roxo
a tefin nakmaal aanabeˈ fo vile, nane
faxatang faroxoi a rafulak sina; a lifu
sina a talakas xe sina mu topen; nane
sisiak faroxo xe sina mu rabuna sina
Piran e xavang a mu rabuna pana
lagafan siri e fuuna vil a maana buk
faisok roxo.
11-12 Taasaxa lutefin nakmaal aava
ri pife matalava tefin lunai, muta
timin a isiri lana sising aave senaso
a vubuxanan siri tamaa savat xena
tamai fulaa. E ri taa taˈulan moxo na
Krais e a fakalimaanan siri xe sina. E
voxo ri taa waan lapaana fakasana-
man sina Piran. 13 E sait ri fuuna
irimai xolai la maana lifu xaves e
ferawai lilimugai sena maana mo
aava pife lagafan siri. 14 E voxo
ne vubuk o ri taa tamai fulaa e luk
a lak e faxatang a lifu siri talo a
xaiyaas sitaara i taa piau ta mo xena
ferawai fasaat setaara. 15 Saxano
lutefin nakmaal ri fo taaluugan na
Krais xena usi na Setan.
16 Tamo a tefin aava namkai, a
toxan a lutefin nakmaal lana matafe-
tama sina, nane taa faxatang faroxoi
nari. Pife roxo i taa tavai a mu
rabuna ina lotu pana faisok aanabeˈ
senaso ri taxa xavang xo a lutefin
nakmaal aava ri waan nari sang
mon.

A Lagasai Xe Si Timoti E Mu Paamua

17 A mu paamua aava ri faisok
faagut pana paamuianaana rabuna
aava ri namkai, mi taa pisingan nari
sena faisok siri. E nari mu paamua
aava ri kuusan fasavat a Lagasai
Roxo e fepitaa pana, suai faagut seri.
18 A Ferawaian sina Piran a kuus
malaan: “Muta pis votan a valana
bulmakau sena fangan layaan i taxa
xavang nano pana faisok siim.” *Vpt
25:4*
e “A mataa faisok i taa siak a ma-
mareiai ina faisok roxo sina. A mo
malaan a roxo.” *Lk 10:7*
19 Tamo mataa saxa i taa gel tifi
a paamua ina lotu, muta langaie.
Taasaxa tamo a mataa taragua o fu-
laa ri xalum a faasaalan sina paa-
mua aave e ri kuusane, lavaxa lan-
gaie. 20 E nari mu paamua aava
ri fo faasaal, baras nari la matana
mu rabuna aava ri namkai xena
famataut nari xapiak talo ri taa pife
faasaal.
21 La matana Piran nare Krais
Yesus e mu angelo xaradak, ne pe-
bukan nano o no taa usi a fepita-
ian aave e muta suai sena saxano
rabuna e saxanofuna piau. Bilai
faroxo xe sina mu rabuna xapiak
lana maana mo xapiak.
22 Muta lamon faati fataapus pana
noxolaana mataa xena vil a faisok
sina Memai senaso a malaan sena
no taa laak lana vilaana saat sina
tamo no taa bure. Nano sang no bilai
faroxo vulai.

* **5:3:** A tefin nakmaal tuuna fo tamai e a lavana fo maat tapine pana piau ta rafulak. E voxo nane piau ta matafetama xena faxatange.

23 Muta num raarum mon, taasaxa
num famodak a wain senaso no taxa
lo giis pana xuum.
24-25 Timoti, a lagaf xena siak fati
a mu paamua roxo senaso saxano
rabuna, no taa texaas fataapus sena
faasaalan siri. Taasaxa xasanofuna,
a saatan siri a waan kasam e no taa
pife texaas seri fefexaxaas mui. A
mataa roxo a malaan: saxanofuna,
no taa xalum a vilaana roxo siri e
saxanofuna, a vilaana roxo siri ri
fufunai, taasaxa mui ri taa savat la
matavas. a matavas.

6

1 Nari mu yaasok aava ri namkai,
ri taa suaian faagutan a mataa tafuri
aava ri pife namkai talo isina Piran
e mu fepitaian sina lotu sitaara ri
taa pife famangilan. 2 A mu yaasok
aava ri namkai, ri taa pife kaalum
fasivi xuluna mataa tafuri aava ri
namkai senaso nari xapiak ri fetinan
lana namkaian siri. Taasaxa nari mu
yaasok, ri taa faisok faroxo paaliu
senaso a mataa tafuri aava saxam a
roxoyan sena faisok siri, nane sait
a vubuxan xasingitan e waan lana
matafetama si Krais.

A Fepitaian Bit E Rawetan Pana Faat

3-4 Fepitaa pana maana mo aan-
abeˈ aava ne taxa xuus fatexaas nano
pana e faagutan a rabuna aava ri
namkai talo ri taa usie. Naseˈ ta
mataa a fepitaa pana fepitaian bit
e pife lamon turoxo pana ferawa-
ian tuuna sina Memai Yesus Krais
e pana maana fepitaian roxo sina,
nane fasaamaat pana vungutan sina.
E nane ve taxa giis lana lamonan
sina senaso nane vubuk fegagelai
vulai pana malasuf ina mu vapal-
ing e fepitaian. A fegagelaian aave
a fasavat a xinaasan, suaxan, e a
ferawaian sarak; ri taa lalama sena
xasa mataa e ri fetok vulai. 5 A
rabuna aave a lamonan siri a maat e
ri famalit a maana lamonan tuuna. E
voxo ri vubuxan a maana mo xaves.
Ri lamon o a namkaian se Yesus
e a usiaana vilaana sina Piran taa
fasavat a maana mo xaves.

6 Taasaxa ne buk xuus nano o a
namkaian i taa famasi a mataa pana
maana mo xaves tamo nane taa faa-
mamaas pana so ta mo nane toxane.
7 Layaan taara savat la xavala a so ta
mo taara lisanmaane xuvul pataara?
Piau! E layaan taara maat e taˈulan
a xavala a so ta mo taara taa lisane
xuvul pataara? Piau! 8 E voxo
tamo taara toxai fanganan e marapi,
a ro mo aanabeˈ re fexaxaas sena
fananam netaara. 9 Taasaxa nari
aava ri vubuxan a maana mo xaves,
a maana mo aave a yuuf nari e ri
fepiusai e a vubuxanan saat aave a
buluman nari xena faxarak nari. 10 A
vubuxanaana faat va fufuna maana
vilaana saat. Senaso saxano rabuna
aava ri vubuxan temasaatan a faat,
ri fo taˈulan a namkaian tuuna e ri
siak fasivimaan a maana lagafan e
maasaxan xuluri.

A Mu Fefasaa Xe Si Timoti

11 Taasaxa nano xo, no mataa sina
Piran, muta usi a maana mo aave,
sinuf sena. Taasaxa la maana yaan
xapiak usi fatak a fepitaian sina Pi-
ran e bilai faroxo la matana Piran
e mu rabuna. Faagutan a namka-
ian siim se Krais e vubuxan xasingit
a rabuna lana matafetama sina Pi-
ran. Muta fefinaas lana maasaxan
e lagafan e bilai faroxo xe sina xas-
anofuna pana mamaaluxan. 12 A
vubuxanan xena taagul lana namka-
ian tuuna a malaan sena falayan. E
voxo, faisok faagut xena fataxapin
a falayan aave e tao fatateak a
toyan vulai aava Piran a xel nano
xe lana layaan no kuusan famatavas
a namkaian siim la matana maana
rabuna aava ri namkai. 13-14 A Pi-
ran aava fufuna toyan xapiak e na
Krais Yesus aava vil famatavas a
vepen sina la mata Ponsus Pailat,
re xalumau e re texaas o ne fer-
awai tuuna layaan ne fasei nano
xena usi fatateak a xana fefasaian
e muta milung o faasaal; usi nari
fefexaxaas a yaan na Memai Yesus
Krais sitaara i taa filimaan fulaa talo
piau ta rabuna ri taa ferawai fasaat
sema. 15 A Piran xo a siak fati a
yaan fatak ina filimaanan. Nane ve a
tafuna maana mo xapiak e a fufuna

nanaman. Nane ve a Memai sina mu
Memai e Paamua sina mu Paamua.
16 Nane ve a toyan vulai e nane
taagul lana malang aava matavas
temasaat e piau ta mataa a fexaxaas
sena falet faasilak. Pi ta mataa fo
xalume e vaxa pi ta mataa a fexaxaas
sena xalume. Nanguse pana suaian
xapiak vulai. A gutan sina i taa pife
taxapus. A Tuuna.
17 Fasei nari aava ri toxan a maana
mo xaves lana waanan siri o ri
muta fasaamaat pana maana mo siri.
Muta lalamon sena xakaavangan ina
maana mo aave senaso taara pife
texaas tamo maana mo aave ri taa
waan o malit. Taasaxa, kaalum
xe sina Piran aava pisingan netaara
pana maana mo xena fafaamamaas
netaara. 18 Fasei nari o ri taa bilai
faroxo, fabas nari xa pana faisok
roxo, tatavai xe sina xasanofuna e
femiraaxan a maana mo siri xena
xavang a mu rabuna. 19 Tamo ri
taa usi a fefasaian roxo aave, ri taa
siak faxuvul a maana mo xaves aava
malaan sena ngavil tateak, xena xa-
vang nari la yaan i taa savat mui e ri
taa waan lana toyan tuuna.
20 Timoti, faxatang faroxoi a
maana mo aava Piran fo tavai nano
pana. Tigina patak sena ferawaian
palau e fegagelaian aava xasano
rabuna ri xalie pana texaasan,
taasaxa bitan. 21 Saxanofuna ri kuus
o ri toxan a texaasan aave, taasaxa
ri fo faasaal sena usiaana namkaian.
A xakaavangan xatam sina Piran i
taa lo waan xuvul pami xapiak.

2 Timoti
A Fataraguiaana Lagasai Xe Si Timoti
A Ferawaian Paamua

Na Timoti a saxa fefeng si Pol e fuuna xavange pana faxatang a saxanu faxuvulan sina rabuna aava ri namkai. Na Pol taxa kala xe sina xena fagut a lamonan sina. Nane vubuk o na Timoti i taa waan fatateak lana namkaian sina se Yesus Krais e i taa kuusan fasavat tuunei a Lagasai Roxo e a Xakalayan ti Kavai. E naapalaan a lagafan e maana buk maasaxan ri taa savat, na Timoti i taa vil vulan a faisok ina fepitaa.

Na Pol a faxaar na Timoti talo i taa pife langai nari aava ri buk fegagelai pana fiaian palau senaso a fiaian malaan i taa kawaasan a lamonan sina rabuna. A mo roxo o na Timoti i taa lamon fa'ulaa e i taa usi a mu vilaana si Pol, a maana buk vilaana aava ri malaan: a namkaian tateak sena Piran, vubuxan xasingitan, vilaana mam, waan fatateaxan e a vilaana ina yaas a maana buk maasaxan.

1-2 Nenia na Pol: A Piran a siak fatiau e voxo ne yaamut si Krais Yesus
xena kuusan fasavat a toyan tuuna
aava Piran fo kuus fanai pana xe
siri aava ri waan la xuvulaian xuvul
pa Yesus. Nenia, ne xalei a lagasai
aanabe' xe siim, Timoti, xanatuk.

Ne nung a Piran Tamataara e na
Krais Yesus aava Memai sitaara, o
re taa tavai nano pana xakaavangan
xatam, luaian e a mamaaluxan sire.

Muta Mangil Sena Lagasai Roxo

3 La maana yaan e vung xapiak
layaan ne fenung, ne lamon fa'uli
nano e ne kuus faasiroxo xe sina Pi-
ran aava ne sisiak sina, pama. Nenia,
ne bilai malaan sena mu buok. E
ne sisiak sina Piran pana nasaman
matavas. 4 Layaan ne lamon pana
taangiisan siim ne vubuk xalum
nano talo ne taa bas fulaa pana
faamamaasan. 5 Ne lalamon pana
namkaian tateak siim. A namkaian
aanabe' a waan paamua lana yaya
tefin siim, na Lois, e na ninaam, na
Yunis. E ne texaas tuuna i taxa waan
lana toyan siim naboxo. 6-7 Sena
namkaian siim ne buk falamon fa'uli
nano o a Piran xo a tavai nano pana
tatavai sina xaanum layaan ne noxol
nano. Nane pife tavai netaare pana
matautan, piau, nane tavai netaare
pana gutan e vubuxan xasingitan e
a faxatangan roxo. E voxo fatateak
fulan a mu tatavai siim.

8-9 Muta mangilanaana kuusan
famatavasaana Memai sitaara e
muta mangil sega, ne mataa vipis
sina. Taasaxa, pana gutan aava
Piran fo tavai nano pana, faxuvul
xuvul paga lana maasaxan aava
savat sena kuusan fasavataana
Lagasai Roxo. A Piran xa fo fakaxup
netaara e xel netaara xe lana toyan
xaradak. A kaaxupan e a toyan vulai
aanabe', taara pife vil a mo xena
saxame. Taasaxa lokavai mupiis,
paamuina tangpat ina yaan, a Piran
a lamon faati o i taa tavai netaara
aava taara waan la xuvulaian xuvul
pa Krais Yesus pana xakaavangan
xatam aanabe'. 10 Taasaxa naboxo,
taara xalum famatavase senaso a
Nges ina Vil Fatato sitaara, na Krais
Yesus, fo savat. Nane fo kawaasan
xapin a maatan e fo lisan a toyan
vulai xe vulai pana Lagasai Roxo.
11 E sena Lagasai Roxo aanabe' a
Piran a siak fatiau e voxo ne yaamut
sina xena kuusan fasavataana la
mu bina xapiak e xena fapitiaana
rabuna pana. 12 A maana faisok aave
a fufuna maasaxan siak. Taasaxa
ne pife mangil sena Lagasai aanabe'
senaso ne namkai sena saxa aava
fasavate e ne texaas tuuna o nane
xa a fexaxaas sena faxatang faroxoi
a maana mo aava nane turoxoian
lisane xe siak fefexaxaas a yaan lava.

13 A maana mo ne fo fapiti nano
pana, usi fataxe e taagul lana namka-
ian e vubuxan xasingitan aava sa-
vat lana xuvulaian xuvul pa Yesus
sitaara. 14 Pana gutan sina Vovau
Xaradak aava taagul la xunus itaara,
faxatang faroxoi a maana mo roxo
no fo saxame.

15 No texaas o na Figelas nare Hermoginis e mu rabuna xapiak la mu
bina pe Esia ri fo ta'ulanau.
16 Ne vubuk o a Piran i taa xafut a matafetama si Onesiforas pana
mamaaluxan sina senaso nane ve
a fafaamamaasau la maana yaan
xaves. Nane pife mangil pana vipisan siak, piau. 17 Layaan nane waan
pe Rom nane seng faagutanau fefexaxaas a tinginau. 18 Ne vubuk o a
Memai i taa tiuan a mamaaluxan xuluna lana yaan lava. Tuuna, no texaas malaafaa nane xavang vulanau
pe Efasis.

2

A Mataa Ina Rawen Lapaa Krais Yesus A Lamon Paamuine

1 Nano Timoti, xanatuk, tigina
fatateak lana xakaavangan xatam
aava na Krais Yesus a pisingan netaara pana. 2 E maana mo xapiak
no fo langaie lana fepitaian siak xe
sina maana rabuna xaves, a maana
mo aanabe' ve ne vubuk o no taa
fapiti a mu rabuna aava namkaian
siri a tateak pana, talo nari vaxa ri
taa fapiti a xasanofuna. 3 Layaan a
lagafan a savat, tigina fatateak xuvul
pamaam malaan sena mataa roxo
ina rawen si Krais Yesus. 4 Nase'
ta mataa a vil a faisok ina rawen
i taa pife lamon fati a uma o vio
sina senaso nane buk fafaamamaas
a paamua ina fevisan sina. 5 E
vaxa nase' ta mataa i taa faigot pana
falayan i taa pife siak a sepirigus
tamo pife usi fatak a maana vuputkai
ina falayan. 6 A roxo, layaan a mataa
ina tara'uma i taa siak a fanganan
mata xana. 7 Lalamon pana maana
mo ne taxa kuus pana e a Memai i
taa tavai nano pana masaman.
8-9 Lamon fa'uli na Yesus Krais
aava to fa'ulaa ti la mamaat e savat xena fakaxup netaara. Nabe' a
Lagasai Roxo siak e ne taxa maasak
faagut sena. Ri fo bugutau malaan
sena mataa saat. Taasaxa Ferawaian
sina Piran xo pife bugutan. 10 E voxo,
ne taxa lo waan lapaana maana mo
mosaat aanabe' talo nari aava Piran
fo siak fati nari, ri taa langai pana
e ri taa kaaxup xena to vulai xuvul
pa Krais Yesus lana miridingan sina.
11 Nabe' a ferawaian tuuna:

"Tamo taara maat malaan
sena, taara taa to vaxa
malaan sena.
12 Tamo taara waan fatateak vu-
lai, taara taa fetagonan ne-
taara xuvul pana.
Tamo taara gigirane, nane taa
gigiran netaara vaxa.
13 Tamo taara pife tigina fatateak
lana namkaian sitaara,
nane taa lo ferawai tuuna vulai
senaso pife fexaxaas sena
xul a ferawaian sina."

A Mataa Faisok Aava Piran A Turoxo Pana

14 Falamon fa'uli vulan nari pana
maana mo aanabe'. Pebukan nari, la
matana Piran, pana: muta fegagelai
sena mu vapaling senaso a pi ta
malangiis lana e i taa kawaasan xo
nari aava ri langaie. 15 A fepitaian
ina tuunayan siim e mu vilaana siim,
re taa saxa mon talo no taa pife
mangil layaan no tigina la matana Piran e i taa turoxoian nano. 16 Tigina
patak sena ferawaian aava pife suai
sena Piran senaso nari aava ri ferawai malaan ri taxa ta'ulan a mu
vilaana sina. 17 A fepitaian bit siri
i taa fangan fataapus malaan sena
viis pana neng. 18 E ti la palou iri
aava ri faasaal pana fepitaian bit,
na Haimineus nare Filetas re tigina
paamua. A fepitaian sire a ta'ulan a
tuunayan. Re kuus o a to fa'ulaian ti
la maatan fo savat xo e re kawaasan
xapin a namkaian sina saxanofuna.
19 Taasaxa Tuunayan sina Piran a
tigina tateak e a toxan a ferawaian
lana malaan: "A Memai a texaas seri,
ri rabuna sina," e "Nase' ta mataa a
kuusan fasavat a isina Memai i taxa
puk tapin nane xa xasena saatan."
20 Lana lifu lava a toxan a maana
buk bi xaves, saxanofuna ri toxan
a mausan roxo e saxanofuna piau.
Saxanofuna a faisok siri a molava
e ri taa tifie pana maana mo xana
matalava e saxanofuna, piau, ri taa
tifie pana xawa mon. 21 Tamo mataa

taa sufan tapin a vusiit ina toyan sina talo i taa savat xaradak, i taa mataa roxo ina faisok e a saxa aava mataa tafuna i taa faamamaas pana. E layaan a faisok roxo taa savat i taa tamasiak xena vile.

22 E voxo sinuf fataapus sena vubuxanan saat sina yaan layaan no lak fa'ui e faxuvul xuvul pari aava pana nasaman xaradak ri fenung xe sina Memai e ri usi fatak a xaradaxan, namkaian, vubuxan xasingitan e a luaian. 23 Muta sui a maana fiaian vungut e ngong senaso no texaas o ri fuuna fasavat a fegagelaian. 24 E a sisiak si Memai taa pife gel, piau, i taa texaas faroxo pana vilaana ina fepitaa, i taa pife tao vulan a maraleian sina e i taa fangasik vulan a mu rabuna xapiak. 25 I taa fapiti nari aava ri tisuie pana fananapan talo a Piran tamaa tavai nari pana yaan xena puk tapin a vilaana saat siri. Naak ri taa texaas sena tuunayan 26 e ri taa pife lamavaang fulaa, piau. A nasaman siri taa ulaamaan fulaa talo ri taa sinuf sena fulung si Setan aava fo pis nari xena faisok sina.

3

La Fataxapiak Ina Mu Yaan A Mu Rabuna Ri Taa Gigiran A Piran

1 Lamon fa'uli a mo aanabe': lana fataxapiak ina mu yaan a maana lagafan molava paaliu ri taa savat. 2 A mu rabuna ri taa vubuxan xasingit nari xa e ri taa rawet pana faat. Lana tang saatan siri, ri taa ferawai falalavai nari xa e lamon falavai nari. Ri taa ferawai fakasal a rabuna e langai pesalai si ninari e tamari. Ri taa vubuxan vulan a maana mo fa'ui senaso ri pife faamamaas pana maana mo ri toxane. E vaxa ri taa taaluugan a mo sina Piran. 3 A rabuna aave ri pife fangaasik e pife lamon tapin a vilaana sina saxa aava vil pengan nari. Ri bit tifi a mataa e fevis vulai. Ri pife faxatang faroxoi nari xa e ri gigiran a roxoyan. 4 Ri fuuna bilai fasaat e pife lamon faroxo pana toyan sina xasanofuna. A lamonan siri a milung pana lavayan siri e ri famasi nari xa pana usi soxotaana vubuxanan siri e pife vubuxanan sina Piran. 5 Lana vilaana siri, ri usi a vuputkai ina lotu sitaara, taasaxa vilaana aave a xaxaalua bit palau e ri taaluugan a gutan ina. Faapalau sena rabuna aave.

6 Saxanofuna ri faavupuul a lutefin xena paamuian nari. Ri yuuf a lamonan sina lutefin aava ri fuuna usi fatak a vubuxanan ina tari e waan lapaana vupunoian ina faasaalan siri. 7 Ri langai sena fepitaian sina maana lotu xaves senaso ri vubuk texaas faroxo sena Piran, taasaxa nari xa ri pife texaas lunai sena tuunayan. 8 A mu rabuna saat aave ri malaan se Yanes nare Yaamres aava rovaat tomexaan re gilis na Moses. Nari xo ri malaan sere senaso ri gilis a tuunayan. Nari, ri rabuna pana lamonan miit aava lana tatafangai ina namkaian siri ri taa poxo e pife tigina fatak. 9 E malaan sena rovaat aave, a lavayan siri xo i taa taxapus fataapus senaso ngong bitan siri i taa savat la matavas.

A Fefasaa Fataxapiak Xe Si Timoti

10 Taasaxa nano Timoti, no texaas sena fepitaian e vilaana siak. No texaas sena fufuna faisok siak. E no fo xalum a namkaian e vubuxan xasingitan siak. No texaas o ne fuuna waan fananap. E layaan a lagafan a savat ne taxa lo faisok lunai. 11 E vaxa no texaas sena maana mo mosaat e maana buk maasaxan aava ri savat xulok layaan ne waan pe Antiaak, Aikoniam e Listra. Taasaxa Memai a fakaxupau seri. 12 Tuuna, nase' ta mataa a vubuk o a toyan sina lana usiaan na Krais Yesus i taa fafaamamaas a Piran, a vil penganan i taa savat la taagulan sina. 13 E nari mu rabuna ina fepitaa bit aava ri vil a mo mosaat, ri tafe saat paaliu. Ri taa febitan nari. 14 Taasaxa nano xo, no usi fatak a maana mo aava no fo tapal pana e no texaas tuuna sena, senaso no texaas nase' fo fapiti nano

pana. 15 Ti lana yaan no lak modak,
no texaas sena Xakalayan Taap aava
faxaalit pana salan xe lana toyan
vulai aava savat sena namkaian se
Krais Yesus. 16-17 A Piran xa a paa-
muian a mu rabuna xena xaleiaana
ferawaian xapiak sina. A Xakalayan
aanabeˡ a roxo xena fepitaa pana tu-
unayan, xena barasaana faasaalan,
xena faxaradaxaana saatan e xena
kuusan famatavasaana maana vi-
laana roxo talo a sisiak sina Piran i
taa toxan a texaasan e gutan a fex-
axaas xena vil a maana buk faisok
roxo.

4

1 Senaso ne tigina la matana Piran
e na Krais Yesus aava i taa tafang
a mu rabuna xapiak; nari aava ri
taxa to lunai e nari aava ri fo maat
xo e vaxa senaso ne taxa lalamon
vulai pana fatataganan si Yesus e a
ulaian sina, ne fasei faagutan nano:
2 kuusan fasavat vulan a ferawaian
sina Piran. La maana yaan xapiak
tamo a rabuna ri buk langai o piau,
kuusan fasavate; xuus faxaradak
nari, baras nari e fagut nari. Fepi-
taa faroxo pana fangaasixan. 3 Ne
fasei nano malaan senaso a yaan
taxa savat layaan a rabuna ri taa
baian a fepitaian roxo ina namkaian
sitaara. Ri taa famasi a vubuxanan
siri pana faxuvul fakaliuan nari xa
pana mu rabuna ina fepitaa bit aava
ri taa xuus fafaamamaas nari pana
vubuxanan siri. 4 Ri taa puk tapin
nari xasena tuunayan xena langai a
xuuskuus ti kavai. 5 Taasaxa nano
xo, no lamon fatak la maana yaan
xapiak, tigina fatateak lana lagafan,
kuusan fasavat a Lagasai Roxo e vil
xapin a maana faisok ina ngavuk
siim.

6 E nenia xo, a yaan a faasilak
layaan ne taa maat malaan sena
tatavai xe sina Piran xuluna ivin ina
faraaman. E a yaan xena taˡulan a
toyan siak fo savat xo. 7 Ne fo fevis
faroxo, ne fo fataxapin a falayan siak
e ne pife poxo lana namkaian siak.
8 E voxo pe la xunavata a toxan a
ligilot xanak aava i taa fakalimaan a
vilaana roxo siak. E lana yaan lava
aave, a Memai aava fuuna tiis faroxo
vulai, i taa pisinganau pana. Pife
nenia mon taasaxa naseˡ ta rabuna
aava vilaana siri a faxaalit o ri taxa
waan bang a ulaian si Yesus.

Xasano Ferawaian Si Pol

9-10 Tamo no fexaxaas sena, fili-
maan fataapus senaso na Demas a
usi soxot a maana mo ti la xavala e
a taˡulanau xena falet xe pe Tesalon-
aika. Na Kresens fo falet xe Galesia
e na Taitus xe Daalmesia. 11 Na Luuk
mon taxa waan xuvul paga. Xel na
Jon Maak e lisane xuvul pama senaso
nane fexaxaas sena xavangau pana
faisok siak. 12 Ne fo feng na Tisikas
xe pe Efasis. 13 Layaan no filimaan
lisan a marapi ina xakaafutan siak
aava ne taˡulane pe Troas xuvul pa
Kaapas; lisanmaan a mu kalayan
ri waan xuluna vipin e a xasano
kalayan vaxa.

14 Na Aleksanda, a mataa ina
vavesai pana ‘aian’, a fasavat a
lagafan molava xulok, a Memai i
taa susuaa sena vilaana saat sina.
15 Faxatang faroxo sena, senaso nane
tisui faagutan a lagasai sitaara.

16 Pi ta mataa a xavangau lana
tatafangai mata siak, nari xapiak ri
taˡulanau. Ne nung a Piran o i taa
pife tiis nari pana. 17 Taasaxa Memai
a waan xuvul paga xena fagutau.
E voxo ne fexaxaas sena kuusan
fasavat a lagasai xapiak talo a mu
rabuna aava ri pife Juda, ri langaie.
E ne fakaxupan sena maatan. 18 A
Memai taa fakaxupau sena maana
saatan xapiak e i taa lisan faroxoiau
xe sina fatataganan sina lu laaˡui la
xunavata. Tavaie pana isin molava
piis, vulai xe vulai. A tuuna.

A Fasisian Fataxapiak

19 Suai se Prisila nare Akwila e
a matafetama si Onesiforas. 20 Na
Eraastus a waan pe Korin e na Tofi-
mas aava giis, ne taˡulane pe Mile-
tus. 21 Filimaan fataapus talo no
savat iau paamuina yaan ina xaing.
Na Yubalas nari Pudens, Linus e na
Klodia ri lisan a fasisian siri e vaxa
xasano titaara lana namkaian.

22 A Memai i taa fagut a vovau siim. A xakaavangan xatam i taa xafut nano.

Na Taitus
A Lagasai Si Pol Xe Si Taitus
A Ferawaian Paamua

Na Taitus a pife saxa mataa Juda, taasaxa nane namkai se Yesus Krais e mui nane fuuna xavang na Pol pana faisok sina. Layaan na Pol a lisan a lagasai aanabeˈ xe sina a kaalum malaan se Taitus i taxa waan pe la xurunusa Kriit xena faxatang a faisok lana saxa faxuvulan ina rabuna aava ri namkai pave.

A lagasai aanabeˈ a toxan a fufuna talatul, na Pol a xuus na Taitus pana maana vilaana aava mu paamua ina faxuvulan ri taa usie senaso saxanu vilaana sina mu Kriit ri pife roxo temasaat. Na Pol a xuus fatexaas na Taitus pana vilaana i taa usie layaan i taa fapiti nari aava ri waan lana faxuvulan aave. I taa fapiti nari pana usiaana vilaana roxo malaan: ri taa waan lapaana lamonan saxa, ri taa usi a vilaana ina xakaavangan malaan sena mu fesing e ri taa pife fegagelai e pagal a faxuvulan siri.

1 Nenia na Pol: ne sisiak sina Piran
e ne yaamut si Yesus Krais. Nare xo,
re fo siak fatiau e fengau xena xa-
vang fatateak a namkaian siri aava
Piran a xel patak nari e xena fapiti
nari pana tuunayan xena faxaradak
a toyan siri. 2 Sena namkaian e
texaasan aave taara taxa waan bang
a toyan xe vulai. A Piran aava pi
vibit, nane kuus fanai pana toyan
aave paamuina tangpat ina yaan.
3 E lana yaan fatak nane faxalit a
toyan aave lana Lagasai Roxo sina.
E a lagasai aanabeˈ ve ne taxa ku-
usan fasavate senaso a Piran aava
fakaxup netaara, a fasei faagutanau
pana.

4 Ne kala xe siim Taitus, no lak
tuuna siak lana namkaian aava taare
tigina xuvul lana. Ne nung a Piran
aava na Tamataara e na Krais Yesus
aava fakaxup netaara o re taa xafut
nano pana xakaavangan xatam e a
luaian sirie.

A Faisok Si Taitus Pe Kriit: I Taa Siak Fati A Mu Paamua Roxo
1 Tm 3:2-4

5 Ne taˈulan nano, Taitus, pe la
bina Kriit talo no taa faxaradak
xapin a maana mo aava ri pife roxo
lunai e siak fati a mu paamua ina
lotu la mu bina xapiak malaan seˈ
ne xuus nano pana layaan ne waan
xuvul pama. 6 Siak fati a paamua
aava vil a mu vilaana aanabeˈ: i taa
waan fatak talo pi ta mataa i taa gel
tifie panˈ ta saxa mo; i taa tamai pana
tefin saxa mon; a mu rafulak sina ri
taa namkai e ri taa pife bilai fasaat
o langai pesalai sina. 7 A paamua
aave a faxatang a faisok sina Piran
e voxo i taa waan fatak e i taa pife
sarak o marala fataapus; i taa pife
num temasaatan a raarum tateak e
i taa pife fevis o rawet pana maana
mo. 8 Taasaxa, i taa faamamaas
pana fakas a rabuna la lifu sina e
i taa usi soxot a roxoyan; i taa fax-
atang faroxoi nane xa e i taa lala-
mon faroxo. A vilaana e namkaian
sina re taa fexaxaas. 9 Nane taa tao
fatateak a tuunayan aava ri fapitie
pana talo i taa fagut a xasanofuna
pana fepitaian tuuna. E vaxa i taa
tisui a milungan siri aava ri gilise.

10 Pevoxo, a toxan a maana rabuna
xaves la palou imi aava ri gigiran a
fepitaian tuuna sina Piran, ri ferawai
palau mon e ri bit a rabuna. E nari
aava ri waan la parabuna aava ri
toxan a vuputuxan, ri pemamosaat
paaliu. 11 Famatakasam faagutan
nari senaso ri taxa kawaasan xapin a
maana matafetama pana mu fepita-
ian bit siri e vaxa ri vile xena faxuvul
a faat. 12 A saxa Kriit ti la palou iri
aava mataa ina kuus fatuxai a kuus,
“A mu Kriit ri fuuna bit vulai. A
vilaana siri a malaan sena vupung
e vulai ri vubuxan a mo, taasaxa ri
maragap.” 13-14 E nenia, ne turoxo
pana ferawaian aave. E voxo no taa
baras faagutan nari aava ri langai
pesalai talo namkaian siri taa tateak
faroxo e ri taa pife usi a xuuskuus ti

kavai sina mu Juda e mu fefasaian sina rabuna aava ri taaluugan a tuunayan. 15 Xe sina mu rabuna aava ri xaradak, a maana mo siri a xaradak. Taasaxa, xe siri aava ri bas pana saatan e ri pife namkai, a maana mo xapiak ri lalosaat senaso a lamonan e nasaman siri fo saat. 16 Ri kuus o ri texaas sena Piran taasaxa pana vilaana siri, ri faxalit a texaasan siri a mosaat paaliu. Ri langai pesalai faagut, ri lalamon fasaat e tuuna ri pife fexaxaas sena vil a vilaana roxo.

2

A Fepitaian Sena Vilaana Sina Mu Rabuna Lana Lotu I Taa Malaan:

1 Taasaxa nano, Taitus, a fepitaian siim i taa fagut a fepitaian ina lotu aava turoxo pana namkaian tuuna. 2 Fapiti a mu matalava tomexaan o ri taa lalamon faroxo e faxatang faroxoi nari xa e ri taa bilai faroxo pana texaasan talo mu rabuna ri taa suai seri. E vaxa, ri taa tao faagutan a namkaian e vubuxan xasingitan siri la maana yaan xapiak.

3 E vaxa fapiti a mu matalava tefin o a vilaana siri i taa faxalit famatavas a toyan xaradak e namkaian tuuna siri. Ri taa pife bit tifi a rabuna e ri taa pife waan lapaana gutan ina raarum tateak. 4-5 Xuus a mu matalava tefin o ri taa fepitaa pana maana vilaana roxo xena fatapal a lutefin fa'ui o malaafaa ri taa vubuxan xasingit a mu tomexaan siri e mu rafulak siri e malaafaa ri taa faxatang faroxoi nari xa e waan lana toyan xaradak. Ri taa faisok faagut vaxa la lifu siri xena famasi a matafetama siri e ri taa langai si lavari talo pi ta rabuna ri taa ferawai fasaat sena Lagasai sina Piran, seri.

6 E vaxa, fagut a mu xulau xena faxatang faroxoi nari xa. 7-8 E nano xo, no faxalit a vilaana roxo siim lana maana mo xapiak no vile. Layaan no fepitaa, muta suak e ferawai fasaat. Taasaxa ferawai tuuna pana texaasan talo nari aava rao ri gel tifi nano, ri taa mangil senaso ri piau ta mo xena gel tifi a nomataa sitaara pana.

9 Xuus a mu yaasok o ri taa langai sina mataa tafuri e ri taa fafaamamaas nari pana maana mo xapiak ri vile. 10 Ri taa pife sui fasaat a ferawaian sina mataa siri e ri taa pife fenou a maana mo siri. Ri taa faxalit vulan a faisok roxo siri talo vilaana roxo siri taa famaus a fepitaian sena Piran aava fakaxup netaara e voxo xasanofuna ri taa buk langaie. Pevoxo.

11 A xakaavangan xatam sina Piran xo fo savat la matavas xena fakaxup a mu rabuna xapiak. 12 E a fapiti netaara talo taara taa gilis a mu vilaana ti la xavala e mu vilaana aava ri tisui a Piran e taara taa taagul naboxo pana toyan aava xaradak e roxo e piau ta lalosaat lana. 13 Taara taa waan malaanabeˈ senaso taara taxa waan bang a yaan roxo layaan na Yesus Krais aava Piran e Nges Ina Vil Fatato sitaara, i taa savat lana miridingan molava piis. 14 Nane lisan nane xa pataara xena mulus tapin netaara sena saatan xapiak e xena gei tapin a mu lalosaat siri aava ri sina sang mon e ri vubuk o ri taa vil mon a maana mo roxo.

15 A maana mo aapave, no taa fepitaa pana. Fagut a rabuna e baras nari pana gutan xapiak siim talo pi ta rabuna ri taa ferawai fasaat sema.

3

A Mu Fefasaa Xana Mu Kriit Aava Ri Namkai

1 Falamon faˈuli a mu rabuna aava ri namkai o ri taa suai faagut sena mu paamua ina bina e mu matalava siri. Ri taa langai nari mu paamua e vulai ri taa faigot xena vil a maana mo roxo. 2 Xuus nari o ri muta pet pengan a isina mataa, taasaxa ri taa lisan a luaian e fangaasixan e ri taa lamon fasivi nari xa xena waan lapaana xasanofuna.

3 Lamon faˈuli a mu vilaana sitaara paamuina yaan taara xaveak namkai. Netaara xa taara mu lamavaang. Taara langai pesalai sena Piran e taara faasaal. A maana

vubuxanan tateak ina tataara ri pis
netaara talo taara yaasok siri.

Taara fuuna femaraleiai e fex-
inaasai e taara febaian netaara.
4 Taasaxa, layaan a fangaasixan
e vubuxan xasingitan xatam sina
Piran aava Nges Ina Vil Fatato
sitaara, a savat, nane fakaxup
netaara. 5 Nane pife vil malaane
senaso taara fo vil a maana faisok
roxo, piau. Nane vil malaane senaso
nane muluk netaara. Nane fakaxup
netaara pana Vovau Xaradak lana
fasufan aava tavai netaara pana
luluuxan fa'ui e toyan fa'ui. 6 E lapaa
Yesus Krais aava fakaxup netaara, a
Piran a fabas soliuan netaara pana
Vovau Xaradak sina. 7 Nane vil
malaane talo taara taa siak tuunei
a maana mo aava nane kuus fanai
pana xe sina mu rafulak sina: a
toyan vulai xe vulai. A maana
ferawaian aanabe' ri tuuna. 8 E voxo
ne vubuk o no taa fepitaa faagut
pana maana mo aanabe' talo nari
aava ri namkai sena Piran ri taa
fabas a yaan siri pana maana faisok
roxo. A vilaana aave a roxo e a
fangasik a mu rabuna.

9 Taasaxa, puk tapai sena fiaian
ngong e mu sising ina isina mu buri.
E fepalau sena fegagelaian pana
vuputkai. A maana mo aave ri pi ta
malangiis roxo e gutan lana. 10 Sena
mataa aava fasavat a fepatoxan la
faxuvulan, pebukan fataraguine e
mui, tamo pife langai, taaluugane e
muta fesing fulaa pana. 11 No texaas
o a mataa aave a lamonan sina pife
fatak e a faasaalan sina a faxalit a
saatan sina.

A Mu Fefasaa Fataxapiak

12 Ne taa feng na Aatamus e Tisikas
xe siim, Taitus. Layaan re savat,
no filimaan fataapus xe siak nabe'
Nikapolis senaso ne lamon o ne
taa waan nabe' la yaan ina xaing
molava. 13 Xavang na Senaas aava
mataa ina vuputkai, nare Apolas
pana faletan sirie. Tavai nare pana
so ta mo re vubuxane. 14 A rabuna
sitaara ri taa lo vil vulan a maana
buk faisok roxo xena fabas a toyan
siri e xena xavang nari aava ri piau
ta mo. E voxo ri taa pife nai palau.

15 A mu rabuna xapiak aava ri
waan xuvul paga ri fasisi nano.
Fasusui a mu fesing simaam lana
namkaian.

A xakaavangan xatam i taa xafut
nami xapiak.

Na Failimon
A Lagasai Si Pol Xe Si Failimon
A Ferawaian Paamua

Na Failimon a saxa matalava e a kaalum malaan o nane a saxa Kristian ti la bina Kolaasi. A saxa yaasok sina, a isina na Onisimas, a sinuf sena xe la xasa bina e fe fufunai pave. E pave tamo yaasok i taa sinuf sena mataa tafuna e ri taa yot fulane, a fakasanaman ina ve maatan. Mui na Pol a savat la bina aave e na Onisimas a langai a fepitaian sina sena Lagasai Roxo e fesavat Kristian. E nane taxa xavang na Pol pana faisok sina. La noyaan aave na Pol i taxa vipis e nane pife fexaxaas sena falet xena xalum na Failimon. E voxo nane xalei a lagasai aanabeˈ e a lisane xe si Onisimas e feng faˈulie xe sina mataa tafuna.

Lana lagasai aanabeˈ na Pol a xuus na Failimon o i muneta maraleian a yaasok sina. Taasaxa i taa lamon tapin a vilaana saat sina e i taa xel faˈulie malaan sena tina tuuna senaso naboxo a mataa aava tamu yaasok sina fo savat Kristian e fo xavang na Pol.

1-2 Nenia na Pol: ne mataa vipis
si Krais Yesus, xuvul pa Timoti aava
na titaara, maame lisan a lagasai
aanabeˈ xe siim, Failimon, ka fesing
aava no fuuna faisok faagut xuvul
pamaame e xe si vasaamaame la-
paa Krais, na Afia e xe si Arkipus
aava faisok lapaa Krais malaan sena
mataa ina rawen e xe siri aava ri
naangus la lifu siim.
3 Ne vubuk rao a Piran Tamataara
e na Memai Yesus Krais re taa tavai
nami pana xakaavangan xatam e a
luaian.

Na Pol A Kuus Faasiroxo E Fenung Xe Sina Piran

4 Layaan ne fenung xe sina Piran
ne fuuna lamon nano e ne kuus
faasiroxo 5 senaso ne fo langai a
namkaian siim se Memai Yesus e
malaafaa no vubuxan xasingit a mu
rabuna fatak. 6 E ne fenung o no taa
faxalit a namkaian siim lana faisok
e ferawaian siim talo no taa masam
xapiak pana maana mo roxo aava
na Krais fo tavai netaara pana. 7 Ka
fesing, a vubuxan xasingitan siim a
fasavat a faamamaasan molava la
xunus iga senaso no fo xavang fax-
avesan a mu rabuna fatak sina Piran.

Na Pol A Fenung Pa Onisimas

8 Sena vubuxan xasingitan aan-
abeˈ ne buk nung nano pana saxa
mo. Nenia, ne saxa yaamut si Krais
e ne fexaxaas sena fasei faagutan
nano pana, 9 taasaxa ne bai vil
malaane. Taare fesing e ne buk
rao no taa vile sena vubuxan xas-
ingitan mon. Nenia na Pol, ne
mataa vaiak naboxo e ne taxa waan
la bina ina vipisan sena namkaian
se Krais Yesus. 10 Taasaxa lana
waanan siak nabeˈ ne fo xavang
na Onisimas pana namkaian sina e
naboxo nane malaan sena lak siak.
11 Paamua nane a mataa palau e pife
fexaxaas sena xavang nano, taasaxa
naboxo a fexaxaas sena xavang ne-
taare xapiak.
12 Naboxo, ne taxa feng faˈulie xe
siim, taasaxa layaan nane pife waan
iau xena xavangau a malaan seˈ ne
taxa put tapin a pamamuaan siak.
13 Ne vubuk rao i taa waan xuvul
paga la nobina siim xena xavangau
layaan ne taxa vipis sena Lagasai
Roxo. 14 Taasaxa ne bai vil a mo aava
no pife turoxo pana. Ne vubuk rao
no taa turoxo pana fenungan siak
sena vubuxanan siim xa. 15 Naak
a mo roxo name Onisimas fo waan
patak famodak senaso naboxo me
taa waan xuvul vulai. 16 E nane pife
yaasok palau naboxo, piau, nane ve
na tiam lapaa Krais. Nane a molava
lana toyan siak, taasaxa nane a
molava piis xe siim senaso naboxo
nane a yaasok roxo siim e vaxa na
tiam lapaa Krais.
17 E voxo tamo no lamon o taare
taxa faisok xuvul, kas a lifu siim xe
sina malaan seˈ no vile sega. 18 Tamo
nane fo vil a saat xe siim o siak palou
a xasa mo siim, ne taa maraane.

19 Nenia na Pol, ne taxa kala pana
maak, ne taa maraane. Ne taa fala-
mon fa'uli nano o ne fo faxalit nano
vaxa pana vilaana ina toyan fa'ui.
20 Ka fesing, xavangau pana mo aan-
abe'. No taa vile pa Krais e i taa
fafaamamaasau sait. 21 Ne lamon
tuuna o no taa langaiau. E ne lamon
o a faisok siim i tafe molava sena
fiaian siak.
22 Saxa mo fulaa: faigotan a
nobina ina matef xaanak. No fo fe-
nung xe sina Piran paga e ne lamon
rao ne taa fe waan xuvul pama.
23 Na Epafras aava vipis se Krais
Yesus xuvul paga, a fasisi nami. 24 E
nari aava ri faisok xuvul paga; na
Maak, Eristukus, Demas e na Luuk,
ri fasisi nami sait.
25 A maana roxoyan sina Memai
Yesus Krais ri taa waan xuvul pama.

Mu Hibru
A Lagasai Xe Sina Mu Hibru
A Ferawaian Paamua

A lagasai aanabe' a xaleian xena xavang a saxano Kristian aava rao ri ta'ulan a namkaian siri senaso saxano rabuna ri xalum fadui nari e ri tavai nari pana lagafan. A lagasai aanabe' ve xena fagut a namkaian siri, e voxo a mataa aava xaleie a xuus nari pana maana faisok lava a Piran fo vesane se Krais Yesus. Na Krais mon a faxalit netaara pana vilaana tuuna sina Piran. A lagasai aanabe' a kuusan a mo molava talatul:

1) Na Yesus ve a lak tuuna sina Piran. Layaan na Yesus i taxa waan lunai nabe' la xavala, nane yaas a lagafan e maasaxan e pana vilaana naang, a Piran a siak fati na Yesus e nane savat mataa tuuna marasaxa xena xavang a mu rabuna xapiak. (2:10) E voxo na Yesus a pelalava sena mu rabuna ina kuus fatuxai ti lumua e sena mu angelo e nane a pelalava se Moses vaxa.
2) A Piran fatak a siak fati na Yesus talo i taa waan priis vulai e nane xasliu a mu priis sina mu Juda.
3) Na Yesus a waan memai priis ti la xunavata e nane a fexaxaas tuuna sena fakaxup a rabuna layaan ri namkai sena. A maana vilaana ina naangusan e mu vuputkai aava na Moses a kuus pana, ri malaan mon sena xaxaalua ina faisok molava aava na Yesus a vile.

A mataa tafuna lagasai aanabe' a vubuk faagut o a namkaian sina mu rabuna i taa malaan e a ferawai faaxaxaves pana namkaian tateak sina mu rabuna Israel ti kavai. (Palagasai 11) Nane kuus o naapalaan a so ta buk lagafan i taa savat siri, ri taa tao fatateak a namkaian siri fefexaxaas ri maat. E ri taa kaalum xe si Yesus e usi a vilaana sina e tisui a lagafan e maasaxan aava ri taa siaxe.

A Namkaian Se Krais A Mo Pelalava Marasaxa

A Ferawaian Sina Piran I Taxa Waan Lana Natuna

1 Lana maana yaan xaves e pana maana vilaana xaves la mu yaan ti kavai a Piran fo ferawai xe sina mu butaara la ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai. 2 Taasaxa lana mu yaan aanabe' xo taxa falet, nane fo ferawai xuvul pataara la ngusu Natuna. Se Natuna aave mon, a maana mo xapiak la xavala e la finavata fo vesanan pana gutan sina Piran. E a Piran a siak fatie vaxa xena tavaie pana maana mo xapiak. 3 Nane sang mon i taxa faxalit a miridingan sina Piran; a maana mo xapiak sina e maana mo sina Piran ri fexaxaas. E pana gutan ina ferawaian sina nane taxa lo tao fanei fatateak a maana mo aava nane fo vesane. E lamina yaan nane fo siak a lamon tapinan sena vilaana saat xana mu rabuna xapiak, nane laak xe la xunavata e fe nai la pamuaan sina Piran pana Maana Gutan Xapiak.

A Isi Natuna A Pelalava Sena Mu Angelo

4 Na Natuna a pelalava seri mu angelo malaan sena isin aava Piran fo fa'isine pana, a molava seri. Xe sise' ta angelo ve a Piran fo xuuse:

"Nano, no Lak Tomexaan siak.
Tanin nenia, ne Tamaam."
Yng 2:7

5 E a Piran a pife ferawai sena saxa angelo o:

"Nenia, ne taa Tamana e nane, i taa Natuk." *1 Xks 17:13, 2 Sml 7:14*

6 Piau! Taasaxa layaan a Piran rao i feng a Lak Tuaan sina xe nabe' la xavala nane ferawai malaan:

"A maana angelo sina Piran ri taa nanguse." *Vpt 32:43*

7 E sena mu angelo a Piran fo kuus malaan:

"A mu angelo sina Piran ve, ri mu sisiak sina e ri fexaxaas malaan sena reref, ri malaan

sena radaam ina fata.” *Yng 104:4*
8 Taasaxa se Natuna naboxo, a Piran fo kuus:
“A fatataganan siim Piran, i taa waan vulai xe vulai.
No taa paamuian a mu rabuna siim pana roxoyan.
9 No fuuna vubuxan a maana mo xapiak aava roxo
e no baian a maana mo xapiak aava saat.
E voxo Piran, a Piran siim, fo siak fati nano
e nane tavai nano pana faamamaasan
senaso nane fo bur nano pana ngavuk aava pelalava sena ngavuk aava nane tavai a xasanofuna pana.” *Yng 45:6-7*
10 E nane kuus fulaa:
“Nano Memai, la tangpat no fo vesan a xavala e maana mo xapiak xuluna
e pana maam no fo vesan a finavata e maana mo xapiak lana.
11 E a maana mo aave ri tafe malit, taasaxa nano xo, no taa waan.
Nari, ri tafe xavai malaan sena mu marapi.
12 Nano Piran, no taa pulum nari malaan sena marapi xavai o
no taa xul nari malaan sena mataa taa xul a marapi sina.
Taasaxa no pi xuxul, no taxa waan fatak vulai e
a toyan siim i taa pife taxapus.” *Yng 102:25-27*
13 A Piran pife xuus ta saxa angelo o:
“No maa nai nabeˈ faasilak la pamuaan iga
fefexaxaas sena yaan ne taa timin
a maana xaiyaas siim lapaana kaam malaan sena mo ina vaapaas.” *Yng 110:1*
14 A so ta mo ve mu angelo? Nari ve ri mu vovau aava ri sisiak sina Piran. E nane taxa feng nari xena xavang a mu rabuna aava ri taa siak a fakaaxupan sina.

2

A Piran Rao I Vil Falavai A Namkaian Sina Rabuna

1 A mo aanabeˈ a mo tuuna e voxo taara taa tao fatateak a maana ferawaian tuuna aava taara fo langaie talo taara taa pife kais patak sena namkaian sitaara. 2 A mu vuputkai aava mu angelo ri fo kuusan fasavate xe sina mu butaara, ri tuuna paaliu. E naseˈ ta mataa pife usie o langai pesalai sena, i taa siak a maana fakasanaman aava mu vuputkai fo ferawai pana. 3 E netaara vaxa, tamo taara taa langai pesalai sena fakaaxupan lava, taara taa sinuf sena fakasanaman malaafaa? A Memai xa, fo kuusan fasavat a fakaaxupan aanabeˈ paamua e nari aava ri langaie, ri fo faxalit famatavas netaara o a ferawaian aave a tuuna. 4 E la yaan fatak aave pana fangaasixan siri, a Piran a faxuvul a fakalimaanan sina, a fakalimaanan naang ve a malaan: a mu faisok ina gutan, maana mo faˈipul e tavaiaana mu rabuna pana tatavai ina Vovau Xaradak fexaxaas sena vubuxanan sina.

A Piran A Siak Fati A Memai Sitaara

5 A Piran pife siak fati a mu angelo xena paamuian a xavala faˈui aava i taa savat, a xavala aava maam taxa ferawai sena, piau. 6 Taasaxa malaan sena ferawaian aava waan la saxa nobina pe lana Xakalayan ti Kavai:
“Piran, a so ta mo ve a mataa e no taxa lamon sena?
A mataa ve a so ta mo e no taxa muluxe?
7 No fo timine lapaana mu angelo pana saxanu yaan,
e mui no bure pana isin lava e pana miridingan.
8 E no fatie talo i taa paamuian a maana mo xapiak aava no fo vesane.” *Yng 8:4-6*
Lavaxa, i taxa ferawai o a Piran fo siak fati a mataa xena ti paamuian a maana mo xapiak, e voxo a matavas paaliu o i taxa ferawai xasingit sena maana mo xapiak marasaxa.

Taasaxa, taara pife xalum ta mataa taxa paamuian a maana mo xapiak naboxo, bo? 9 Taasaxa taara taxa xalum na Yesus, nane aava Piran fo timine lapaana mu angelo pana saxanu yaan talo lapaana xakaavangan xatam sina Piran nane fo maat xana mu rabuna xapiak. E naboxo taara taxa xalume i taxa tigina, fo buran pana malangan e pana isin lava senaso nane fo siak a maasaxan ina maatan.

10 A mo roxo a Piran aava vesan a maana mo xapiak e taxa lo vil fafa'ui nari, a vil faxaradak na Yesus pana maasaxan xena xel a maana mu natuna Piran talo ri taa waan faxuvul lana malangan sina. Senaso na Yesus ve a saxa aava i taxa lisanmaan nari xena fakaxupaan nari. 11 Nane taxa gon fatak a rabuna sena vilaana saat siri e nane xuvul pari aava nane fo gon fatak nari, a Tamari a saxa. E voxo na Yesus pife mangil sena xali nari pana mu fetinan. 12 Nane taxa kuus xe sina Piran:

> "Ne taa xuus fatexaas a mu fetinan siak pana isaam e a so ta mo no fo vile.
> Ne taa kuus fati a vilaana siim la palou ina faxuvulan siri." *Yng 22:22*

13 E a kuus fulaa:

> "Ne taa timin a lamon fanaian siak xuluna Piran." *Ais 8:17*

E vaxa a kuus fulaa sait:

"Kaalum, nenia naboxo xuvul pana mu rafulak aava Piran fo tavaiau pana." *Ais 8:18*

14 A rafulak sina Piran ri rabuna tuuna pana meska e ria e voxo na Yesus xa fewaan malaan seri e toxan a meska e ria ina mataa tuuna sait. Nane vil malaane talo pana maatan sina i taa kawaasan xapin a faisok si Setan aava toxan a gutan ina maatan. 15 Pana maatan sina, na Yesus a mulus nari aava ri yaasok si Setan la maana yaan ina toyan siri senaso ri matautan a maatan. 16 A mo aanabe' a matavas paaliu: na Yesus pife fangasik a mu angelo. Taasaxa malaan sena Xakalayan ti Kavai taxa kuus: "Nane taxa xavang a mu bu Abrahem." 17 A malasuf ina a malaan: nane waan fexaxaas paaliu malaan sena mu fetinan lana taagulan xapiak siri e voxo i taa usi fatak a Piran e i taa bas pana mamaaluxan talo i taa savat memai priis siri. Pana vilaana aanabe' i taa vil a faisok sina Piran talo Piran i taa pife marala e i taa lamon tapin a vilaana saat sina mu rabuna. 18 E naboxo na Yesus a fexaxaas sena fangasik nari aava na Setan taxa valam nari pana vilaana saat, senaso na Yesus fo waan lapaana maasaxan e vil penganan e na Setan fo valame pana vilaana saat.

3

Na Yesus A Pelalava Se Moses

1 Mu fetinan siak lana pabung si Krais, nami vaxa a Piran ti la xunavata fo xel nami xe sina: mi taa lamon faagut se Yesus, nane aava Piran fo fenge xena vil a faisok ina yaamut e memai priis lapaana namkaian aava taara kuus turoxo pana. 2 Nane waan fatak lapaana vubuxanan sina Piran aava fo siak fatie xena vil a faisok aanabe'. Na Moses sait a waan fatak lapaana vubuxanan sina Piran layaan nane vil a faisok lana lifu sina Piran. 3 Naak mi fuuna tavai a mataa aava vesan a lifu pana suaian molava sena lifu aava nane vesane, bo? E voxo na Yesus i taxa siak a suaian molava paaliu se Moses. 4 A maana lifu xapiak, saxano rabuna ri fo vesane e a Saxa aava vesan a maana mo xapiak, nane ve a Piran. 5 Na Moses xa waan fatak lana vepen ina sisiak la palou ina lifu sina Piran e nane kuus fangaasik sena maana mo aava Piran i taa kuusane lumui. 6 Taasaxa na Yesus a waan fatak lana vepen ina Natuna Piran lana lifu sina. E netaara xa, taara lifu aave, tamo taara waan fatateak e taara tao faagutan a lamon fanaian aava waan la xunus itaara.

A Rabuna Ti Kavai Ri Fuuna Milung Sena Namkaian Tuuna

7 E voxo malaan sena Vovau
Xaradak a kuus:
"Tanin, tamo mi langai a ling ina
Piran, 8 Muta fatavanat a la-
monan simi, malaan sena mu
bumi layaan ri fakasalau; ri vil
malaane pe la xobingil layaan
ri tafangau pana langai pe-
salaian siri."
9 A Piran taxa kuus malaan seri:
"Ri tafangau pave e ri gigi-
ran a kuus fanaian siak.
Naapalaan, ri xalum a maana
faisok siak
aava ne fo vile xari la
mariaas sangafilu talafaat
aava ri waan pave. 10 E
voxo ne kasalan a mu
rabuna aave e ne kuus:
'Nari, ri taxa lo milung sega
lana lamonan siri e ri
taxa lo langai pesalai sena
maana mu fefasaian siak.'
11 Nenia, ne marala e ne fakalimaan
faagut malaan:
'Nari, ri taa pife laak lana nobina
aava ne vubuk tavai nari pana
xena fangaafusan." *Yng
95:7-11*

12 Kamu fetinan, faxatang faroxo senaso pife mo roxo o saxa imi i taa toxan a lamonan saat e a xunus ina piau ta namkaian talo i taa puk tapin nane xa xasena Piran aava taxa to. 13 Taasaxa layaan a vapaling aava waan lana Xakalayan ti Kavai, a vapaling aava "Tanin", a toxan a malasuf ina la toyan sitaara, taara taa faxaar netaara xa la maana yaan xapiak talo piau ta saxa imi i taa waan lapaana bitan ina vilaana saat e a lamonan sina i taa pife tavanat temasaat. 14 Senaso taara taxa fax-aalit o taara pabung si Krais tamo taara tao fatateak a namkaian aava taara xaveak siaxe fefexaxaas sena yaan ina maatan sitaara saxa saxa. 15 A ferawaian aanabe' taxa waan lana Xakalayan ti Kavai:

"Tanin, tamo mi langai a ling ina Pi-
ran muta fatavanat a lamonan
simi malaan sena mu bumi
layaan ri fakasalau." *Yng
95:7-8*

16 Nase' ta rabuna ve ri bai langai a ling ina Piran e ri fakasale? Nari xapiak aava na Moses fo xel nari ti lana bina Isip, bo? 17 E nase' sang a Piran a marala xuvul pari fefexaxaas sena mariaas sangafilu talafaat? Nari, mu rabuna aava ri faasaal pana vilaana saat e voxo ri poxo maat la xobingil, bo? 18 E nase' sang a Piran a fakalimaan nari o ri taa pife laak xe lana nobina ina fangaafusan sina? Nari aava ri langai pesalai sena ferawaian sina, bo? 19 E voxo taara masam o nari, ri pife fexaxaas sena laak xe lana nobina sina Piran senaso ri pife namkai.

4

Na Yesus A Pelalava Se Jaasua

1 E nabaxa a Piran a tavai ne-
taara pana kuus fanaian sina talo
taara fexaxaas sena siak a fangaa-
fusan sina aava nane fo ferawai
pana. Lavaxa, mi taa faxatang
faroxo senaso pife mo roxo o saxa
imi i taa milung e taa pife siak a fan-
gaafusan aava Piran fo kuus fanai
pana. 2 Taara fo langai a Laga-
sai Roxo malaan sena mu bu Israel.
Nari, ri langai a lagasai aave taasaxa
pife xavang nari senaso layaan ri
langaie, ri lamon o a mo palau mon
e ri pife faxuvule pana namkaian.
3 Lavaxa, netaara aava taara namkai,
taara taa siak a fangaafusan aava
Piran fo kuus fanai pana. A mo
aanabe' a malaan sena ferawaian
sina:
"Ne marala e ne fakalimaan
faagut malaan:
'Nari, ri taa pife laak lana nobina
aava ne vubuk tavai nari pana
xena fangaafusan." *Yng 95:11*
Taara texaas o a faisok sina Piran fo taxapus layaan nane vesan xapin a xavala aanabe' taasaxa nane kuus malaan sena fangaafusan xari. 4 Senaso a ferawaian sena fapisiguakaana yaan taxa waan lana Xakalayan ti Kavai malaanabe':
"La fapisiguakaana yaan a Piran
a fangaafus sena mu faisok
sina." *Tpt 2:2*

5 E pave a ferawaian malaan a savat
fulaa:
"Nari, ri taa pife laak lana nobina
aava ne vubuk tavai nari pana
xena fangaafusan." *Yng 95:11*
6 Nari aava ri langai a Lagasai Roxo
paamua ri pife laak lana nobina ina
fangaafusan sina Piran senaso ri pife
namkai sena ferawaian sina. E voxo
a toxan a xasanofuna aava ri taa
siak a fangaafusan aave. 7 A Pi-
ran a faxalit netaara pana lalamo-
nan aanabe' senaso nane siak fati a
xasa yaan aava nane taxa xalie pana
"tanin". Mui layaan a mu mariaas
xaves fo falet nane kuusan fulane la
ngusu Devit layaan nane kala lana
Xakalayan ti Kavai malaan:
"Tanin, tamo mi langai a ling ina
Piran muneta fatavanat a lam-
onan simi." *Yng*
95:7-8
8 Tamo na Jaasua fo tavai a mu
rabuna pana fangaafusan aava Pi-
ran a kuus pana, lumui lamina a
Piran i taa pife kuus fulaa sena xasa
yaan ina fangaafusan. 9 Taasaxa
toxan a yaan taxa waan lunai talo
rabuna sina Piran ri taa siak a fan-
gaafusan malaan sena Piran. 10 E
voxo a mataa aava i taa siak a fan-
gaafusan aave, i taa fangaafus sena
faisok sina vaxa, malaan sena Pi-
ran fo fangaafus sena faisok sina.
11 Lavaxa, taara taa tafang faagut
xena siak a fangaafusan aave senaso
a mo saat paaliu o saxa itaara i taa
faasaal malaan sena mu bu Israel
aava ri pife namkai.

12 A ferawaian sina Piran i taxa to
e i taxa faisok. A ferawaian aave
a fafangan sena fisa aava ro xasing
ina xapiak re fafangan. A ferawaian
aave i taa xi a mataa e fexaxaas sena
fepatoxan a xunus sena vovau ina; a
fexaxaas sena fepatoxan a vuvuxai
e a vaveufa ina. A ferawaian aave
a fexaxaas sena tiis a mu lamonan
sina mataa e maana mu vubuxanan
aava ri waan la xunus ina. 13 Mi piau
ta mo mi fexaxaas sena fune xasena
Piran, piau. A maana mo xapiak
aava nane fo vesane, a waan xurul
e matavas lapaana xakaaluman sina.
E voxo taara xapiak taa xuuse pana
so ta vilaana taara fo vile.

Na Yesus A Memai Priis Pelalava Marasaxa

14 Lavaxa, taara taa tao fatateak
a namkaian aava taara taxa kuu-
san fasavate. Senaso taara toxan a
Memai Priis molava paaliu e nane
fo laak xe sina Piran la xunavata; a
Priis aave na Yesus, a Natuna Piran.
15 A Memai Priis sitaara pife saxa
aava pife fexaxaas sena taraxali e
muluk a maana murupaxan sitaara,
piau! Taasaxa taara toxan a Memai
Priis lava aava fo siak a valaman
e tafangan fexaxaas fatak setaara,
taasaxa nane pife faasaal pana saxa
mo. 16 Lavaxa, taara taa tao fatateak
a namkaian sitaara e taara taa fe sa-
vat la nona ivin lava sina Piran lana
nobina ina xakaavangan xatam. E
pave i taa tiuan a mamaaluxan sina
xulutaara e taara taa siak a xakaa-
vangan xatam xena xavang netaara
lana yaan ina lagafan.

5

A Mu Vilaana Sina Memai Priis Lava

1 A Piran fuuna siak fati nari
mu memai priis ti la palou ina mu
rabuna xena waan a memai priis.
Nari xapiak ri bur a memai priis
aave xena vil a faisok sina Piran la
palou iri; i taa faram a mu tatavaian
xari e i taa lisan a mu falfaalan siri
xena maraan tapin a mu vilaana saat
siri. 2 A memai priis aave a marupak
malaan sena mu rabuna xapiak e
voxo nane fexaxaas sena vil a vi-
laana mam xe sina mu rabuna aava
ri vungut e ri milung sena vilaana
roxo. 3 E fulaa senaso nane marupak
malaan sena mu rabuna, i taa lisan
a tatavaian xena maraan tapin a mu
vilaana saat siri e xena maraan tapin
a mu vilaana saat sina sait.
4 Piau ta mataa a fexaxaas sena
siak fati nane xa pana ngavuk ina
memai priis, piau! A mataa i
taa laak lana ngavuk ina memai
priis lapaana kelan sina Piran sang
mon, malaan se Eron. 5 Pana vi-
laana malaan na Krais pife siak a

ngavuk ina Memai Priis xe xuluna xa. Taasaxa Piran a xuuse:
“Nano, no Lak Tomexaan siak,
Tanin nenia ne Tamaam.”
Yng 2:7
6 E nane kuus fulaa la xasa pax-akalayan:
“Nano, no taa vil vulan a faisok sina priis, malaan se Melkesadek.”
Yng 110:4
7 La toyan sina nabeˈ la xavala na Yesus a fenung e fiai ti lana xunus ina pana taangiisan e pana xukulaian. Nane nung a Piran aava fexaxaas sena fakaxupe ti la maatan. A Piran a langaie senaso na Yesus fuuna suai sena e usi fatak a vilaana sina. 8 Naapalaan o na Yesus a Natuna Piran, nane siak a texaasan sena vilaana fatak ina langaian lapaana maasaxan sina. 9 E layaan nane fo savat fatak xasingit, nane xo a fufuna fakaaxupan aava i taa waan vulai xana mu rabuna aava ri langaie e usie. 10 E a Piran fo kuusan fanei a ngavuk ina Memai Priis xuluna, malaan se Melkesadek.

Muneta Taˈulan A Namkaian Se Krais

11 Maam toxan a ferawaian xaves xami sena maana mo aanabeˈ taasaxa faisok ina fapitiaan nami a lagaf senaso a masaman simi pife matavas fataapus. 12 A toxan a yaan xaves fo falet talo nami xa mi taa savat mu rabuna ina fepitaian, taasaxa piau! Mi vubuk lunai, o a mataa i taa fapiti nami pana mu vilaana mata ina namkai sena lagasai sina Piran. Naak a malaan seˈ mi taxa baian a fanganan tateak, mi taxa sus lunai. 13 Ta mataa aava i taxa lo sus, i taxa popo lunai, nane piau ta masaman sena Ferawaian sina Piran. 14 Taasaxa mu matalava ri vubuxan a fanganan tateak e nari, ri fo siak a texaasan lapaana fepitaian sina Piran e ri fexaxaas sena taraxali a vilaana roxo e vilaana saat.

6

1 Lavaxa, lana sangasan sitaara lapaa Krais taara taa tamasiak e falet fulaa, taara taa taˈulan a fufuna fepitaian ina lagasai se Krais xena savat mu matalava lana fepitaian sina. Taara fo vil a faisok ina fatiginei a xaaxaak mata ina namkai sena Piran e a xaaxaak ina puk tapinaana mu vilaana palau e voxo taara taa pife siak fati fulane. 2 Taara fo xasliu a mu fepitaian sena fasufan e sena vilaana ina timin a ma xuluna mataa xena fenung pana e sena vilaana ina to faˈulaian ti la maatan e sena tiisan sina Piran aava waan vulai. 3 Taara taa vil a maana mo aave tamo Piran taa kuus turoxo pana.

4 Tamo rabuna ri taa taˈulan a namkaian siri malaafaa no fexaxaas sena lisan faˈuli nari talo ri taa puk fulan a xunus iri? Layaan ri fo sangas lana malang sina Piran e ri fo nasam a tatavai sina e ri fo siak a nobina siri lapaana Vovau Xaradak 5 e ri texaas o a ferawaian sina Piran a roxo senaso ri fo bilai lapaana e ri fo masam a gutan ina mu yaan sina Piran 6 e mui ri taˈulan a namkaian siri, a pife fexaxaas paaliu o ri taa lisan faˈuli nari xena puk fulan a xunus iri. Senaso layaan ri vil malaane ri taxa niil fataxutan a Natuna Piran fulaa e ri taa famangile la matana mu rabuna.

7 A Piran a fuuna kuus faatulan a xavala aava raafui taa usan xuluna e du lapi lana e mui i taa fuaa pana maana fanganan roxo aava nari, ri faxatange, ri vubuxane. 8 Taasaxa la yaan a xavala i taa fasavat a maana yeis tuturuk e latan maxarak mon, a xavala aave i taa mo palau mon. Naak, a Piran taa kuus fatutule e mui ri taa kawaasane pana fata.

9 Taasaxa kamu fesing, naapalaan maam taa ferawai malaan nabeˈ, maam texaas faagut semi. Maam texaas o nami, mi toxan a mu kuus faatulaian roxo aava ri xavil ina fakaaxupan simi. 10 A Piran a pife mataa ina bit fepuk, nane a fatak paaliu. Mi lamon o i taa maluf a faisok simi, piau! I taa lamon faˈuli a faisok mi fo vile e malaafaa mi fax-alit a vubuxan xasingitan simi xana layaan mi xavang a mu fetinan lapaa

Krais. E tuuna mi taxa lo vile lunai. 11 Maam vubuk temasaat o nami saxa saxa mi taa lo falet fulaa lana vubuxan xasingitan simi fefexaxaas la yaan fataxapiak talo mi taa siak tuunei a lamon fanaian aava mi taxa waan bange pana vilaana fananap. 12 Maam bai o mi taa waan palau taasaxa pok a mu vilaana siri aava sena namkaian e vilaana fananap siri, ri taa siak a maana mo a Piran fo kuus fanai xe siri pana.

Tao Fatateak A Kuus Fanaian Sina Piran

13 Layaan a Piran a tavai na Abrahem pana kuus fanaian sina, nane fakalimaane o i taa vil tuunei a mo nane kuus fanai pana. E piau ta saxa a pelalava sena Piran e voxo nane fakalimaan pana xa. 14 Nane kuus:

“Ne taa tamana tavai nano pana roxoyan
e ne taa tamana tavai nano pana mu bum xaves.” *Tpt 22:17*

15 E na Abrahem a waan bange pana vilaana fananap e voxo nane siak a mo a Piran a kuus fanai pana.

16 Layaan a mataa i taa fakalimaan pana saxa isin i taa xali a saxa isin aava pelalava sena xa, bo? E a fakalimaan o a mo aave a tuuna paaliu e voxo i taa fataxapin a fegagelaian. 17 E vaxa, nari aava ri taa siak a kuus fanaian sina Piran, nane vubuk o ri taa masam faagut o nane pi xuxul a lamonan sina e voxo nane fo timin a fakalimaanan sina xuluna kuus fanaian sina. 18 A toxan a mo taragua, a kuus fanaian sina Piran e a fakalimaanan sina, aava Piran pife fexaxaas sena xul nare e pife fexaxaas sena bit sere. E netaara vaxa, taara fo sinuf xe lana faxatangan sina Piran e a ro mo aave re tavai netaara pana gutan talo a xunus itaara i taa tao fatateak a lamon fanaian aava Piran fo timine la notaara. 19 Taara toxan a lamon fanaian aanabe' malaan sena xaaxaak molava lana toyan sitaara. A lamon fanaian sitaara a mo tuuna aava i taa waan fatateak e laak liu a marapi taap ina Tang Lifu Lotu laa'ui la xunavata xena savat lana Nobina Taap Xasingit. 20 E na Yesus fo laak lana Nobina Taap Xasingit aave pataara e a Piran fo bure xena Memai Priis vulai xe vulai malaan se Melkesadek.

7

Na Melkesadek, A Priis Sina Piran

1 Na Melkesadek ve a piran king pe la bina Selam e a priis sina Piran Aava Waan Laa'ui Paaliu. Layaan na Abrahem taxa ulaa ti la rawen aava nane sip fa'onam a mu piran king talafaat lana, na Melkesadek a savat sina e kuus fararoxo xuluna. 2 E na Abrahem a tavaie pana fomirak xavil, a maana fasangafiluaana mo ina maana mo xapiak aava nane fo siaxe sena mu piran king talafaat. (A malasuf mata ina isi Melkesadek a malaan: a piran king ina bilai fatak e xaradak. E saxa mo fulaa, nane a piran king ina luaian senaso nane a piran king ti Selam e a malasuf ina vapaling Selam ve: a luaian.) 3 Lana Xakalayan ti Kavai ri pife kala sena ninana o tamana o ta saxa buna. E voxo a kaalum malaan se' nane piau ta yaan ina tangpat e piau ta yaan fataxapiak. E voxo nane a malaan sena Natuna Piran senaso nane taxa waan priis sina Piran vulai xe vulai.

Na Abrahem A Tavai Na Melkesadek Pana Xavil Sina Piran

4 No fo xalum a lavayan si Melkesadek, bo? Na Abrahem aava butaara lava, a tavaie pana fomirak xavil ina maana mo xapiak aava nane fo siaxe lana rawen. 5 Taasaxa rabuna sitaara aava ri laak lana ngavuk ina mu priis ri waan lana pabung si Livai e ri toxan a vuputkai xena siak a fomirak xavil sina mu rabuna Israel. Nari, ri mu Juda sait e nari xapiak ri mu bu Abrahem vaxa malaan setaara. 6 Na Melkesadek xo pife waan lana pabung si Livai, piau. Taasaxa nane fo siak a fomirak xavil se Abrahem e kuus fararoxo xuluna. E na Abrahem ve a mataa aava fo siak a mu kuus fanaian sina Piran. 7 A matavas naboxo, bo? A mataa

aava i taa kuus fararoxo xuluna xasanofuna, a pelalava sena xasa mataa aava i taa siak a kuus fararoxoyan, bo? 8 Layaan taara ferawai sena mu priis lana pabung si Livai aava ri siak faxuvul a fomirak xavil nabeˈ tanin, ri mu rabuna mon e ri taa maat. Taasaxa na Melkesadek aava fo siak a fomirak xavil paamua, nane taxa to lunai senaso a Xakalayan ti Kavai a pife kuus pana maatan sina. 9 E fulaa, naak taara fexaxaas sena kuus: layaan na Abrahem fo tavaie pana fomirak xavil sina, na Livai, a buna mu priis aava ri siak faxuvul a fomirak xavil tanin, nane sait fo tavai na Melkesadek pana 10 senaso na Livai a pife luxan lunai e la yaan aave naak taara fexaxaas sena kuus o nane taxa waan lana vipin i buna, na Abrahem, layaan na Melkesadek a savat sina.

A Faisok Sina Mu Priis Ti Kavai A Taxapus

11 A Piran fo fatiginei a mu vuputkai xana mu rabuna Israel e maana priis lana pabung si Livai ri waan la fufuna vuputkai aave. Taasaxa, tamo faisok sina mu priis si Livai a fexaxaas sena vil faxaradak a rabuna, mi lamon o a Piran i taa fasavat ta xasa priis patak? A priis malaan se Melkesadek e pife malaan se Eron? 12 E layaan a Piran i taa xul a pabung sina mu priis sina, a maana vuputkai vaxa ri taa xulan sait. 13 E a Memai sitaara, nane aava maana mo aanabeˈ fo ferawai sena, nane a mataa ti la pabung patak e piau ta saxa ti la pabung sina fo vil a faisok sina mu priis la ivin ina faraaman. 14 A mu rabuna xaves ri texaas o nane fo luxan lana pabung si Juda e na Moses pife ferawai sena pabung aave o ri taa vil a faisok sina mu priis.

Saxa Priis Aava Malaan Se Melkesadek

15 A ferawaian aanabeˈ a savat tuuna la matavas, a saxa priis patak fo savatmaan, a saxa aava malaan se Melkesadek. 16 A maana fefasaian e mu vuputkai sina mu rabuna, ri pife siak fatie xena priis, piau. Taasaxa gutan ina toyan sina aava piau taa taxapusan, fo bure pana faisok aave. 17 Senaso a Xakalayan ti Kavai a kuus:

> “No taa waan priis xe vulai,
> vulai malaan se Melkesadek.” *Yng 110:4*

18 E mu vuputkai ti kavai fo vis tapinan naboxo senaso ri piau ta gutan e ri pife fexaxaas sena xavang a mataa. 19 A mu vuputkai si Moses ri pife fexaxaas sena vil faxaradak a mataa. Taasaxa naboxo a Piran fo lisan a lamon fanaian aava pelalava sena kuus turoxoian sina ti kavai e lapaana lamon fanaian aanabeˈ taara fexaxaas sena savat faasilak xe sina.

20 E saxa mo fulaa, a toxan a kuus fakalimaanan sina Piran. Layaan a Piran fo bur a pabung si Livai pana faisok ina priis, nane pife kuus fakalimaan xuluri. 21 Taasaxa na Yesus a savat priis lapaana kuus fakalimaanan sina Piran senaso nane fo kuus:

“Na Matalava Piran fo ferawai pana
fakalimaanan tateak e i taa pife
xul fulane:
‘No taa waan priis xe vulai, vulai.”
Yng 110:4

22 Lavaxa, a fakalimaanan aanabeˈ a mo pelalava e i taxa faxalit netaara o na Yesus a fexaxaas sena vil fasavat a maana mo lapaana kuus turoxoian faˈui sina Piran aava mo roxo paaliu sena kuus turoxoian ti kavai.

A Ngavuk Si Yesus I Taa Waan Vulai

23 A toxan a xasa mo patak fulaa sait; a maana xasano priis ri xaves senaso ri fuuna lo maat e ri pife fexaxaas sena vil vulan a faisok siri. 24 Taasaxa na Yesus taxa to vulai e i taa pife tavai a xasanofuna pana faisok sina, piau! 25 E voxo tanin e xe vulai, vulai nane fexaxaas sena fakaxup nari aava ri filimaan xe sina Piran lapaana isina, senaso nane taxa to vulai xena nung vulan a Piran pari.

26 Lavaxa, nabeˈ ve a mo roxo paaliu xataara, o na Yesus a Memai

Priis sitaara. Senaso nane a fatak xasingit, piau ta lalosaat xuluna e pi ta vilaana saat la xunus ina. A Piran fo siak pataxe sena mu rabuna saat e fo yaas falaxe xe pe laa'ui la xunavata. 27 Nane pife malaan sena mu memai priis ti kavai; nane i taa pife tatavai pana vipin ina tiir la maana yaan xapiak xena saf tapin paamuin a mu faasaalan sina e mui sina mu rabuna xapiak. Nane fo tatavai xe vulai pana saxa tatavaian mon la yaan nane tatavai pana xa xuluna bolo. 28 A mu vuputkai si Moses ri taxa lo siak fati a mataa mon xena vil a faisok ina memai priis e a mataa fuuna marupak. Taasaxa kuus fanaian sina Piran xuvul pana fakalimaanan sina vaxa, re savat lamina yaan ina vuputkai e re fo bur a Natuna pana faisok aanabe' senaso nane taa waan xaradak xe vulai.

8

Na Yesus A Memai Priis Sitaara Lana Faxuvulan Sina Piran

1 A malasuf ina maana ferawaian siak a malaan: taara toxan a Memai Priis xataara e nane taxa nai la pamuaan sina Piran Peraroxo xuluna ivin sina pe la xunavata. 2 E nane taxa vil a faisok ina Memai Priis lana Tang Lifu Lotu Taap. A nobina aave a Piran sang mon fo vesane o i taa nobina tuuna ina naangusan.

3 A rabuna ri fo bur a maana memai priis xapiak talo ri taa tatavai xe sina Piran pana meska ina mu tiir e pana xasano tatavaian. E a Memai Priis sitaara vaxa i taxa tatavai pana saxa tatavaian sait. 4 Tamo i taxa waan nabe' la xavala, nane pife fexaxaas sena vil a faisok sina priis senaso a toxan a maana priis lapaana vuputkai si Moses aava ri fuuna tatavai pana mu tatavaian. 5 A faisok sina priis aave a xaxaalua mon; ri taxa pok a faisok tuuna aava waan la xunavata. A lamonan aanabe' a malaan sena ferawaian sina Piran xe si Moses. Layaan nane tangpat pana faigotan a maana mo ina Lifu Marapi ina Turoxoian a Piran a xuuse:

"Faxatang faroxo, no taa usi fatak
a xaxaalua aava ne fo faxalit
nano pana layaan no waan
pave xuluna put." *Tln 25:40*

6 Taasaxa naboxo, na Yesus fo siak a faisok ina priis aava molava paaliu seri, a malaan sena kuus turoxoian aava nane fo fataxe xuvul pana Piran a molava paaliu sena kuus turoxoian siri, senaso a Piran fo kuus fanai pana maana mo roxo paaliu lapaana kuus turoxoian sina.

7 Tamo a kuus turoxoian ti kavai a fexaxaas sena vil fasavat a maana vilaana xaradak paaliu, a Piran i taa pife siak fati a xasa kuus turoxoian fulaa lamina, bo? Taasaxa kuus turoxoian aave pife fexaxaas. 8 E voxo a Piran i taxa kasalan a mu rabuna sina layaan nane ferawai malaan:

"A Piran a kuus: A mu yaan ri taxa filimaan layaan ne taa fatiginei
a turoxoian fa'ui xuvul pana
mu rabuna Israel e xuvul pana
mu rabuna Juda. 9 A turoxoian
aave i taa pife malaan sena
turoxoian aava ne fo xuus a
mu buri pana layaan ne tao
a mari e ne paamuian nari ti
Isip. Nari, ri pife usi fatak a
turoxoian aava ne xuus nari
pana e voxo ne ta'ulan nari."

10 Taasaxa sena mu yaan aava taa filimaan, a Piran a kuus:

"Ne taa fatiginei a turoxoian aanabe'
xuvul pana mu rabuna Israel:
Ne taa timin a mu vuputkai
siak lana lamonan siri e ne
taa xaleie la xunus iri. Ri taa
nangusau sang mon. Senaso
ri taa waan rabuna siak e nenia, ne taa Piran siri. 11 E
piau ta mataa i taa faisok pana
fapiti a xasanofuna paga e ri
taa pife faxaar a xasanofuna
pana: 'Texaas faagut sena Piran.' Senaso nari xapiak ri taa
texaas sega, nari mu mataa
palau e nari mu matalava e
mu memai vaxa. 12 Ne taa
lamon tapin a mu vilaana saat
siri e ne taa pife lamon fa'uli a
mu milungan siri." *Jer 31:31-34*

13 Layaan nane ferawai pana turoxoian fa'ui a Piran a kuus o saxa
aava waan paamua ve a mo ti kavai
e mi texaas o a mo ti kavai aava
fo maiyang e fo xares, i taa pife
waan pana yaan xaves e faasilak i
taa malit.

9

A Vilaana Ina Nangusaana Piran Pe La Tang Lifu Lotu Pe Jerusalem

1 Lapaana turoxoian ti kavai ri
toxan a vuputkai ina naangusan e
vaxa ri toxan a nobina ina naangusan sait aava mu rabuna ti la xavala
ri vesane. 2 Ri fo vesan a Lifu
Marapi ina Turoxoian e ri fatigineie
e a nobina aava no fuuna laak lana
paamua ri xalie pana Nobina Taap.
Lana Nobina Taap aave ri fati a mo
xena fanei a laam e a ivin xena
timin a bret ina tatavai xe sina Piran
xuluna. 3 E lamina vaabat marapi
ri toxan a baat aava ri xalie pana
Nobina Taap Xasingit. 4 Lana nobina
aave ri timin a fomirak ivin ina
faraaman* aava ri vesane pana 'gol'
xena faram a mo aava lalas faroxo e
a Mo Tawaane Taap aava ri fo xafute
pana 'gol' sait. Lana Mo Tawaane
Taap aave a toxan a paxiis 'gol' pana
bret maanaa lana, a newai si Eron
aava fo fuaa e ro faat pana mu
vuputkai fo xaleian xulure. 5 E xuluna Mo Tawaane Taap aave a toxan
a xaxaalua ina saxaro mo to aava
re fuuna waan xuvul pana Piran
vulai xena fakalimaan o a miridingan sina Piran taxa waan pave. Re
toxan a ro xakavere aava taxa xafut a nobina ina lamon tapinaana
vilaana saat aava ri xalie pana naian
ina mamaaluxan. Taasaxa naboxo
pife yaan xena kuus fatexaas pana
maana mo xapiak aanabe'.

6 Lavaxa, la yaan ri fo faigotan
a maana mo xapiak aanabe' a mu
priis ri fuuna laak xe lana Nobina
Taap la maana yaan xapiak xena vil
a mu faisok siri. 7 Taasaxa memai
priis sang mon i taa laak lana baat
ina Nobina Taap Xasingit e nane fexaxaas sena laak faasaxa mon lana
mariaas saxa. E nane i taa siak
a ria xuvul pana xena tatavai xe
sina Piran. I taa tatavai xe sina
Piran xana xa e xana mu rabuna
talo a Piran i taa lamon tapin a mu
vilaana saat aava ri vungut o ri fo
vile. 8 A Vovau Xaradak a faxalit netaara pana maana mu vilaana aanabe' o a salan xataara xena laak lana
Nobina Taap Xasingit, a pife talakas
layaan a Nobina Taap i taxa tigina
lunai. 9 E nabe' a fakalimaanan
pana yaan aanabe' mon. A malasuf
ina a malaan: a falfaalan e a mu
tatavai pana mu tiir aava ri lisane xe
sina Piran, ri pife fexaxaas sena vil
fatak a nasaman sina mu rabuna ina
naangusan 10 senaso ri taxa ferawai
sena fanganan e mo ina numan e mu
vilaana ina saf tapinaana lalosaat
mon. A maana mo aave ri mu
vuputkai ina vipin sang mon e taara
taxa waan lapaari fefexaxaas a yaan
a Piran i taa fatiginei a vuputkai
fa'ui.

A Faisok Ina Ria I Krais

11 Taasaxa na Krais fo savat pana
ngavuk ina Memai Priis xena paamuian a maana mo roxo xapiak aava
nane fo siaxe xataara. A nobina
aava nane faisok lana a pelalava e
peraroxo. A nobina aave pife mo a
mataa fo vesane, piau. A pife waan
la tavegof o xuluna xavala aanabe'.
12 Layaan na Krais a laak liu a Nobina
Taap xe lana Nobina Taap Xasingit nane fo laak faasaxa xe vulai
e nane pife siak a ria ina meme o
bulmakau xe lana xena tatavai pana,
piau. Nane laak pana ria ina xa
e voxo nane fo siak a fakaaxupan
xataara xe vulai. 13 A memai priis
a fuuna tapalan a ria ina meme e
mu bulmakau e a vebit ina fomirak
tiir aava ri faram xapine, xuluna mu
rabuna aava ri toxan a lalosaat. Ri
lamon o a vilaana aanabe' a fexaxaas sena gon tapin a lalosaat la tari
e vil fatak nari. 14 A vilaana aanabe'

* **9:4:** Lana xasano xavil ina Ferawaian a fomirak ivin ina faraaman aanabe' a pife waan lana Nobina Taap Xasingit taasaxa i taxa waan xe lamalei lana Nobina Taap.

a tuuna, taasaxa lamon pana faisok molava paaliu aava ria i Krais a fexaxaas sena vile. Lapaana Vovau Xaradak aava waan vulai nane fo tatavai pana xa xena tavai a Piran pana tatavaian fatak xasingit. A ria ina i taa gon fatak a nasaman sitaara talo taara taa ta'ulan a vilaana palau mon e taara taa vil a faisok sina Piran aava to vulai.

15 Xuluna fufuna aave na Krais fo filimaan xena vil fasavat a turoxoian fa'ui talo nari aava Piran taa xel nari, ri taa siak a sepirigus xe vulai, vulai aava nane fo kuus fanai pana. A sepirigus aave lapaana turoxoian fa'ui a fexaxaas naboxo senaso a toxan a maatan xena mulus tapin a rabuna xasena mu vilaana saat aava ri fo vile layaan ri waan lapaana turoxoian ti kavai.

16 Lapaana saxa buk turoxoian; paamuina yaan a turoxoian i taa toxan a gutan no taa faxaalit o a mataa aava vesane fo maat. 17 Senaso a turoxoian malaan a mo palau layaan a mataa aava vesane, i taxa to lunai. A mo aave i taa toxan a gutan lamina maatan sina mon. 18 E voxo lapaana vilaana aanabe' a turoxoian aava Piran a vesane paamua, a piau ta gutan tamo a ria a pife talatiu. 19 Paamua na Moses a xuus fatexaas a rabuna pana maana vuputkai aava ri waan lana xakalayan ina Vuputkai. E mui nane siak a ria ina bulmakau e mu meme e xukun xuvule pana raarum. E mui pana newai ‘isop’ aava pisan pana fui vuung ina sipsip a tapalan a ria laa'ui xuluna Xakalayan e xuluna mu rabuna xapiak. 20 E mui laa nane xuus nari: “A ria aanabe' a fagut a turoxoian aava Piran a kuus faagut o mi taa usi fataxe.” 21 E lapaana vilaana aanabe' na Moses a tapalan a ria xuluna Lifu Marapi ina Turoxoian e xuluna maana mo aava ri faisok pana lana lotu siri. 22 A tuuna, lapaana Vuputkai si Moses a kaalum malaan o ri fexaxaas sena gon tapin a lalosaat ina maana mo xapiak pana ria ina tatavai e tamo ria i taa pife talatiu a Piran i taa pife lamon tapin a maana faasaalan.

23 A maana mo ina lotu nabe' la xavala ve, ri mu xaxaalua mon ina mo tuuna pe la xunavata e ri fo siak a gogonan malaan, xena vil tapin a lalosaat aava fo waan xuluri. Taasaxa maana mo tuuna pe la xunavata ri taa siak a tatavai roxo paaliu xena gonaan nari. 24 Na Krais a pife laak lana Nobina Taap aava mu rabuna tuuna fo vesane, piau. A Nobina Taap aave a xaxaalua mon ina mo tuuna. Taasaxa nane fo laak xe laa'ui la xunavata e nane savat la matana Piran xena vil a faisok xataara. 25 A memai priis sina mu Juda fuuna laak lana Nobina Taap Xasingit la maana mariaas xapiak pana ria ina tiir. Taasaxa na Krais a pife laak faaxaves xena tatavai pana vipin ina xa, piau! 26 Tamo malaan, i taa siak a maasaxan xaves ti la yaan ina tangpat ina xavala fefexaxaas tanin. Taasaxa naboxo, layaan a fataxapiak ina mu mariaas a faasilak, nane fo savat faasaxa mon xena vil tapin a faasaalan pana tatavai ina vipin ina xa. 27 A maana rabuna xapiak ri taa maat faasaxa mon e mui ri taa savat la matana Piran xena tiisaan nari. 28 E lana vilaana malaan na Krais sait a tatavai faasaxa mon pana tatavai ina vipin ina xena gon tapin a maana faasaalan sina mu rabuna xaves. E saxa yaan fulaa i taa savatmaan, taasaxa i taa pife faisok fulaa pana gon tapin a faasaalan, piau! A yaan aave i taa fakaxup nari aava ri taxa waan bange.

10

Na Krais A Tatavai Faasaxa Mon

1 A Vuputkai si Moses ri pife xaxaalua xurul e fatak sena maana mo tuuna; ri malaan sena mu xaxaalua xares mon ina maana mo roxo aava ri taa savatmaan lumui. A mu memai priis ri fuuna tatavai vulai pana maana buk tiir la maana mariaas xapiak, taasaxa mu tatavai aave ri pife fexaxaas sena vil faxaradak a mu rabuna aava ri vubuk waan xuvul pana Piran? 2 Tamo a mu tatavai

aave ri fexaxaas sena gon tuunei a mu rabuna sena mu faasaalan siri, nari aava ri nangus a Piran ri taa pife nasam o ri taxa vupuno lunai, bo? Tamo ri pife vupuno lavaxa, a mu tatavai aave ri taa taxapus. 3 Taasaxa piau; a maana tatavai aave ri taxa falalamon fa'uli a mu rabuna pana maana faasaalan siri la maana mariaas xapiak aava taxa filimaan. 4 Senaso a ria ina mu bulmakau e meme pife fexaxaas sena gon tapin tuunei a mu faasaalan sina rabuna, piau paaliu.

5 E lapaana lalamonan aanabe' layaan na Krais fo faigotanan xena savatmaan la xavala, nane xuus a Piran malaan:

> "No pife vubuxan a mu falfaalan
> e mu tatavai, piau. Taasaxa
> no fo faigotan a vipin xaanak.
> 6 No pife faamamaas temasaat
> pana mu tiir aava ri faram
> xapine xuluna ivin ina
> faraaman e no pife faama-
> maas pana mu tatavai xena
> gon tapin a mu faasaalan.
> 7 Taasaxa mui nenia, ne kuus,
> 'Nenia nabe' Piran, xena usi a
> vubuxanan siim, malaan se' ri
> fo xaleie sega lana xakalayan
> ina mu Vuputkai." *Esr 6:2, Jer 36:2, Yng 40:6-8*

8 Paamua nane kuus o, "No pife vubuxane e no pife faamamaas pana mu falfaalan e mu tatavaian e pana mu tiir aava ri farame xuluna ivin ina faraaman o pana mu tatavai xena gon tapin a mu faasaalan." Nane kuus malaan naapalaan ri taxa lo usi fatak a maana Vuputkai layaan ri tatavai pana mu tiir aave. 9 E mui nane kuus, "Nenia nabe' Piran, xena usi a vubuxanan siim." Xalume, a Piran a vil tapin a vilaana ti kavai pana mu tatavai e nane timin a tatavai i Krais lana nobina siri. 10 Senaso na Yesus Krais a vil faxa'usi a maana vubuxanan sina Piran xana. A tatavai fatak sina aava nane vil faasaxaine mon xe vulai pana vipin sina, fo gon fatak netaara sena lalosaat ina vilaana saat.

11 A mu priis sina mu Juda ri taxa lo vil a faisok ina priis la maana yaan xapiak e ri taxa tatavai faaxaves, taasaxa mu tatavai aave ri pife fexaxaas sena gon tapin a mu faasaalan. 12 Taasaxa na Krais a tatavai faasaxa mon pana toyan sina xena gon tapin a faasaalan e a tatavai aave i taa tigina fatak xe vulai, vulai. E lamina tatavai sina nane fe nai la pamuaan sina Piran. 13 E naboxo nane taxa nai bang a yaan a Piran i taa timin a mu xaiyaas sina lapaana kana malaan sena mo ina vaapaas. 14 Lavaxa, pana tatavai saxa aave, nane fo vil fatak nari aava ri fasufan sena vilaana saat siri e a fasufan siri taxa waan tanin e xe vulai, vulai.

15 E Vovau Xaradak sait taxa kuus xakaavang sena xe sitaara. Paamua a kuus:

> 16 A Piran taxa kuus: "Nabe' ve a
> kuus turoxoian aava
> ne taa fasavate xuvul pari la mu
> yaan aave ri taxa savatmaan:
> Ne taa timin a mu vuputkai
> siak la xunus iri e ne taa
> xaleie lana lamonan siri."
> *Jer 31:33*

17 E mui a kuus fulaa:

> "Ne taa pife lamon fa'uli a mu
> faasaalan o a mu vilaana saat
> siri fulaa." *Jer 31:34*

18 Lavaxa layaan i taa lamon tapin a faasaalan siri a tatavai xena gon tapin a faasaalan a mo palau mon.

A Mu Fefasaian E Mu Pebukaian

Taara Taa Savat Xe Sina

19 Lavaxa netaara, mu fetinan, taara fexaxaas sena laak fatak lana Nobina Taap Xasingit. Piau ta saxa fexaxaas sena ti votan netaara senaso a ria i Yesus fo kas a salan xe lana. 20 Nane fo kas a salan fa'ui xataara, a salan ina toyan, xena laak liu a marapi taap aava taxa tofai; nane vil malaane layaan a tatavai pana vipin sina. 21 E voxo taara toxan a xataara Memai Priis Lava aava taxa paamuian a Tang Lifu Lotu sina Piran pe laa'ui la xunavata. 22 E

taara taa falet faasilak xe sina Piran pana lamonan tuuna e namkaian fatak, e pana xunus itaara saxa saxa aava ri tamulus sena nasaman vupuno e a mu vipin sitaara fo fasufan pana raarum roxo e fatak.
23 Taara taa tao fatateak a lamon fanaian aava taara kuusan fasavate, senaso taara texaas o a Piran i taa tamana vil fasavat a kuus fanaian sina.
24 Taara taa lamon faagut pana vilaana ina fasavat a mu vilaana ina roxoyan e vubuxan xasingitan la palou itaara.
25 E muta ta'ulan a vilaana ina faxuvulan xena lotu malaan sena saxanofuna. Taasaxa taara taa faxaar faagutan netaara xa senaso taara texaas o a Yaan ina Savatan sina Memai i taxa filimaan faasilak.

26 Langai! Tamo taara taxa lo lamon pana vil a saat lamina yaan taara fo texaas sena tuunayan, piau ta tatavaian fulaa aava fexaxaas sena gon tapin a faasaalan sitaara.
27 Taasaxa taara taa nai bang mon pana matautan fefexaxaas sena Yaan ina Tiisan taa savatmaan pana fata mosaat aava i taa kawaasan xapin a mu rabuna xapiak aava ri xaiyaasan a Piran.
28 Lamon pana mo aanabe': Nase' ta mataa a laxao a Vuputkai si Moses, layaan a mataa taragua o talatul, ri xalume e ri kuusan fasavat a vilaana saat sina, nari mu matalava ri taa tiise tamo nane vupuno o piau. E tamo a vupuno ri taa punuxe pana piau ta mamaaluxan.
29 Malaafaa bak sena mataa aava i taa paas fasivi a isina Natuna Piran? E malaafaa sait sena mataa aava i taa lamon o a ria i Yesus aava tatavai ina turoxoian sina Piran, a mo palau o a mo ina lalosaat? A ria aave fo gon fataxe e naboxo i taxa suaxane o kuus pengan a Vovau ina Xakaavangan Xatam. Lamon pana fakasanaman molava piis aava i taa savat xuluna mataa aave.
30 Senaso taara texaas sena saxa aava fo kuus:

> "Nenia, ne taa suie. Ne taa lisan fa'uli a saatan xe sina." *Vpt 32:35*

E nane vaxa kuus fulaa:

> "A Piran i taa tamana tiis a rabuna sina." *Vpt 32:36*

31 Ai, layaan no taxa waan lapaana fakasanaman sina Piran aava to, a mo aanabe' a mo ina matautan molava paaliu.

32 Taasaxa lamon fa'uli a mu yaan simi aava ri fo falet xo. La mu yaan aave a miridingan sina Piran a savat xulumi e mi waan fatateak lapaana mu matafanan molava.
33 E saxano yaan a mu rabuna ri kuusan pengan nami e ri vil famasak nami la matana mu rabuna. E saxano yaan mi waan xuvul pari aava ri taxa siak a buk matafanan malaan semi.
34 Mi fo nasam a maasaxan sina mu timi aava ri taxa waan lana vipis e layaan a xasano rabuna ri gei tapin a maana mo simi, mi faamamaas senaso mi texaas o mi toxan a maana mo roxo sena maana mo aave ri taxa waan vulai.
35 Lavaxa, muta lamon fepalau pana lamon fanaian simi, a lamon fanaian aave i taa lisanmaan a sepirigus molava.
36 Senaso mi taa waan fatateak xena vil a vubuxanan sina Piran talo mi taa siak a maana mo nane fo kuus fanai pana.
37 A malaan sena Xakalayan ti Kavai a kuus:

> "Famodak fulaa e nane aava i taa filimaan i taa savat e i taa pife sovut.
> 38 A mu rabuna pana vilaana fatak siak ri namkai e voxo ri taa to. Tamo ta saxa iri i taa faatasu e puk tapin nane xa xasega, a xunus iga i taa pife faamamaas pana." *Hkk 2:3-4*

39 Taasaxa netaara xa, taara pife rabuna ina faatasu xena kawaasanan, piau! Taara mu rabuna pana namkaian e taara taxa waan lapaana fakaaxupan sina Piran.

11

Saxa Mo Pelalava: A Namkaian Sina Rabuna

1 A namkaian a malaanabe': a so ta mo taara timin fanei a lamonan sitaara xuluna, taara texaas o ri taa tamana savat e a so ta mo taara pife

fexaxaas sena xalume naboxo taara
texaas o ri taxa waan. 2 Pana namka-
ian siri, a mu rabuna ti kavai ri fo
siak a kuus faatulaian sina Piran.
3 Pana namkaian malaan taara
masam o a Piran fo kuusan fasavat
a vavesaian sina e pana vilaana aan-
abeˈ taara texaas o a maana mo taara
taxa xalume a savat sena mo taara
pife fexaxaas sena xalume.
4 Pana namkaian malaan na Ebal
a tavai a Piran pana tatavaian roxo
sena tatavaian si Kein. E lapaana
namkaian sina nane fo siak a kuus
faatulaian sina Piran o nane a mataa
fatak, senaso a Piran xa a turoxoian
a tatavaian sina. E pana namka-
ian sina na Ebal taxa faxalit netaara
pana vilaana roxo lunai, naapalaan
nane fo maat.
5 Lapaana namkaian malaan na
Enok pife nasam a maatan. Nane
pife maat senaso a Piran a yaas
falaxe xe la bina sina e piau ta mataa
a fexaxaas sena tingin fulane. Paa-
muina yaas falaxaana nane siak a
kuus faatulaian o nane fo vil fafaa-
mamaas a Piran. 6 Pife fexaxaas o a
mataa aava piau ta namkaian i taa
vil fafaamamaas a Piran senaso a
mataa aava vubuk savat xe sina i taa
namkai o nane taxa waan e fulaa i
taa tavai a mu rabuna aava ri seng
faagutane pana sepirigus.
7 Pana namkaian malaan na Noyeˈ
a langai a mu kuus faxatang aava
Piran a xuuse pana sena maana
mo aava ri pife savat lunai. E la-
paana namkaian e suaian nane usi
a ferawaian sina Piran e vesan a
xaati molava. Pana xaati aave nane
fakaxup nane xa xuvul pana matafe-
tama sina e faxalit a mu rabuna ti
la xavala o nari, ri saat. E voxo a
Piran a bure pana “mataa fatak”, a
isin aanabeˈ a savat sena vilaana ina
namkaian.
8 Lapaana namkaian malaan na
Abrahem a langai a kelan sina Piran.
Layaan a xele, a taˈulan a bina sina
e paan xe la bina patak aava Piran
a kuus fanai o i taa tavaie pana.
Na Abrahem a tamasiak e taˈulan a
bina sina naapalaan nane pife texaas
o i taxa falet xe laso ta bina. 9 E
pana namkaian nane taagul malaan
sena topen lana bina faˈui aava Pi-
ran fo kuus fanai pana xe sina. E
nane fuuna matef lana lifu marapi e
ro butaara, na Aisaak narie Yaakop
vaxa, senaso nare sait re siak a kuus
fanaian naang. 10 Vulai na Abrahem
i taxa waan bang a bina aava Piran
fo lamone e fo vesane, a bina pana
mu fufuna tateak aava taa waan xe
vulai, vulai.
11 Lapaana namkaian si Sera, nane
tiva naapalaan nane vaiak paaliu
e pife fexaxaas sena luxaana lak.
Nane timin fanei a lamonan sina
xuluna kuus fanaian sina Piran. 12 E
na Abrahem fo vaiak e a vipin sina
a malaan sena fo maat taasaxa pana
mataa saxa aanabeˈ a Piran a fasavat
a buna xaves paaliu aava xakatan
siri a malaan sena mu vapara la
xunavata o sena gun la xasing ina
taas.
13 E lapaana namkaian siri a
maana mu rabuna aave ri fo maat.
Ri pife siak tuunei a maana mo
xapiak aava Piran fo kuus fanai
pana taasaxa ri fo xalum a maana
mo aave pevaxa i taxa filimaan e
ri faamamaas pana savatan siri e
ri kuus o nari xa ri mu topen e mu
saxong mon nabeˈ la xavala. 14 E nari
aava ri kuus malaan ri taxa faxaalit
famatavas o ri taxa seng a bina
tuuna siri. 15 Ri pife lamon faaxaves
pana bina aava ri fo taˈulane, piau.
Tamo ri tafo vil malaane, naak ri
taa ulaa soxote. 16 Taasaxa ri taxa
vubuxan a saxa bina aava roxo, a
saxa bina pe la xunavata. E voxo a
Piran i taa pife mangil seri layaan ri
xalie pana Piran siri senaso nane fo
faigotan a bina lava xari.
17 Pana namkaian malaan na
Abrahem, la yaan ina tafangan sina,
a tatavai pa Aisaak; nane aava fo
siak a maana kuus fanaian sina
Piran, i taa punuk a lak saxa fatak
sina e tatavai pana. 18 E sena lak
aanabeˈ xo a Piran a xuuse, “Lana
pabung si Aisaak no taa toxan a
maana bum aava ne fo kuus fanai
pana. 19 Na Abrahem a lamon o
a Piran a fexaxaas sena fatatoi na
Aisaak ti la mamaat. E lana saxa

vilaana ina ferawaian paap a tuuna, na Abrahem fo siak fa'uli na Aisaak ti la maatan.
20 Lapaana namkaian sina na Aisaak a kuus fatuxan a roxoyan aava i taa savat xulu Yaakop narie Iso.
21 E pana namkaian malaan na Yaakop, paamuina maatan sina, a kuus fararoxo xuluna ro lak tomexaan si Yosep. E mui nane ti turung xuluna xipa sina e nangus a Piran.
22 Pana namkaian malaanabe' na Yosep, la yaan i taxa mati xena maatan, a kuus fatuxai sena yaan aava mu Israel ri taa ta'ulan a bina Isip. E nane xuus nari pana a so ta mo ri taa vile pana tun sina.
23 E lapaana namkaian malaan na nina Moses e tamana re fune ti la yaan ina luluuxan sina fefexaxaas sena fulun talatul. Re vile senaso re texaas o nane a lak roxo e re pife matautan a vuputkai sina piran king ti pave o ri taa punuk a mu rafulak tomexaan.
24 E lapaana namkaian malaan layaan na Moses a matalava, a bai o ri taa xalie pana lak tomexaan sina lak tefin sina piran king aave.
25 Taasaxa nane vubuk o i taa siak a maasaxan xuvul pana mu rabuna sina Piran e i taa pife usi a vilaana saat xena faamamaas pana lou modak mon.
26 Nane lamon o a siaxaana kuus penganan aava na Krais i taa siaxe a mo roxo paaliu sena maana fafanaian xaves ti Isip senaso i taxa waan bang a sepirigus sina.
27 E lapaana namkaian aanabe' nane ta'ulan a bina Isip e pife mataut sena maraleian sina piran king pave. A malaan se' nane xalum a Piran aava piau ta mataa fexaxaas sena xalume e nane usie e a bai puk tapin nane xasena.
28 E lapaana namkaian malaan nane fo fasavat a vilaana ina Paaliuan. E voxo nane fasei nari mu Israel o ri taa timin a ria xuluna matana maana lifu siri talo a Angelo ina Maatan i taa pife punuk a mu rafulak tuaan siri.
29 Pana namkaian malaan a mu Israel ri sangas liu lana Laman Vuung malaan sena ri taxa sangas xuluna xavala pagala. Taasaxa layaan mu Isip ri tafange, ri xarak.
30 E pana namkaian malaan a mu Israel ri sangas fakaliuan a bina Jeriko pana yaan pisiguak e ri fapoxoi a mu vaabat ina.
31 E lapaana namkaian malaan na Rehaap, a tefin aava fuuna solisan a tana, a pife punuxan xuvul pana mu rabuna aava ri pife usi a Piran senaso nane fasusui e xavang a ro mataa ina paroxai ti Israel.
32 A so ta mo fulaa ne taa ferawai pana? Piau ta yaan fefexaxaas sena ferawai se Gidion, Barak, Samson, Jepta, Devit e se Samwel e mu rabuna ina kuus fatuxai.
33 Pana namkaian siri, ri fevis xuvul pana mu fatataganan ti la xavala e ri onam seri. Ri bilai lana mu vilaana fatak e ri siak a mo aava Piran a kuus fanai pana. Ri fo gumut a valana piu 'laion'
34 e ri onam sena gutan ina fata; ri sinuf sena ngaapunuxan pana pinis. Ri marupak taasaxa ri fepalak pana gutan. Ri fesavat tateak lana rawen e ri xup tapin a mu rabuna ina rawen sina mu topen.
35 Pana namkaian siri saxanu tefin ri xalum a mu mamaat siri ri to fa'ulaa. Saxano rabuna ri baian a mulus tapinaan nari e voxo ri femaat lapaana maasaxan molava senaso ri texaas o ri taa siak a to fa'ulaian ina toyan roxo xe vulai.
36 Saxanofuna iri, a rabuna ri kuusan pengan nari e xasanofuna iri, ri inis nari pana yeis e vaxa ri pis nari pana 'sein' e ri lisan nari xe lana bina ina vipisan.
37 Saxanofuna iri, a rabuna ri soxoi punuk nari pana faat e xasanofuna ri patal famaat nari pana 'so'' e saxanofuna ri punuk nari pana pinis.

A rabuna ina namkai aave ri falak a vapak ina sipsip o meme, ri mu valagof e saxano rabuna ri vil pengan nari e ri tavai nari pana lagafan.
38 Nari aava ri namkai ri roxo paaliu taasaxa mu rabuna ti la xavala ri pife tagan faroxoi nari. Ri sangas xolai malaan sena mu topen xuluna put e lana xobingil aava piau ta raarum.

Ri taagul lana mu liing e lana vaa'ul lapia la xavala.

39 E nari xapiak aanabe' ri fo siak a kuus faatulaian sina Piran sena namkaian siri taasaxa ri pife siak xapin a maana mo xapiak aava Piran fo kuus fanai pana, 40 senaso a Piran fo faigotan a mo roxo xataara ti tanin. Nane lamon faati o ri taa waan bang netaara e voxo la saxa yaan i taa vil faxaradak netaara xuvul pari.

12

A Piran Fuuna Faxaradak A Rabuna Sina

1 E netaara naboxo, taara toxan a tang malila ina fangaasik ri fakaliu netaara. E voxo naak a roxo taara taa vil tapin a maana mo xapiak aava kawaasan a sangasan sitaara lapaa Krais e taara taa ta'ulan a mu vilaana saat aava ri tao fatateak netaara talo taara taa falet faagut lana sangasan aava taxa waan paamuin netaara. 2 Taara taa xalum fatak na Yesus senaso nane fo tangpat a namkaian sitaara e nane xa taa fataxapine. Nane pife faatasu sena bolo sina, piau. Taasaxa nane lamon fepalauan a mangilan ina e lamon faagut sena faamamaasan aava i taa savat lumui. E naboxo nane taxa nai la pamuaan ina ivin sina Piran. 3 Lamon sena lagafan sina e a vil penganan aava nane fo waan fatateak lapaana la palou ina rabuna saat. E voxo muta mamaxus e ta'ulan a sangasan simi.

4 Senaso lana fevisan simi pana mu vilaana saat, a ria imi pife talatiu lunai. 5 Naak, mi fo maluf a ferawaian tateak aava Piran a lisane xe simi layaan nane xali nami pana mu rafulak sina? Nane kuus:

“Natuk, langai faroxo layaan a Piran i taxa faxaradak nano e muta kanamsaat layaan i taa baras nano. 6 Senaso nane i taa faxaradak nari aava nane vubuxan xasingit nari. E i taa fakasanam a maana rafulak aava i taa siak fati nari xena faxaradak nari.” *Yng 94:12; 119:75; Fpp 3:11-12*

7 Waan fatateak lapaana lagafan simi malaan se' mi waan fatateak lapaana faxaradaxan aava mu tamami fo tavai nami pana. A lagafan aave i taxa faxalit nami o a Piran a siak fati nami xena rafulak sina. Mi lamon o toxan ta lak aava na tamana pi faxaradaxe? 8 Tamo Piran i taa pife fakasanam nami xena faxaradak nami malaan sena mu rafulak sina, a faxaalit o mi pife rafulak tuuna sina, mi waan lana saxa pabung patak. 9 E vaxa, mu tamataara ti la xavala ri fuuna faxaradak netaara. E taara taxa suaian nari sena, bo? Naak a mo molava paaliu taara taa suaian a Tamana vovau sitaara e taara taa to. 10 A mu tamataara ti la xavala ri fuuna faxaradak netaara pana nolou modak mon e ri fuuna vile xena faxa'usi a lamonan roxo siri. Taasaxa Piran taxa vile xena roxoyan sitaara talo taara taa waan lapaana xaradaxan sina. 11 Layaan taara taxa siak a fakasanaman ina faxaradaxan, taara fuuna kanamsaat sena, pife faamamaas. Taasaxa lumui nari aava ri siak a faxaradaxan ri taa siak a sepirigus ina luaian malaan: a toyan aava bas pana mu vilaana fatak.

12 Lavaxa, vil fatateak a mu mami aava ri malmal e vil fatateak a kami aava ri marupak. 13 Sangas fatak lana maana salan xaradak talo a kami aava saat i taa pife tapil taasaxa salan roxo i taa vil faroxoie.

Saxa Pebukaian: Muta Gigiran Tapin A Piran

14 Tafang pana waan lapaana vilaana ina luaian xuvul pana maana rabuna xapiak. E tafang pana usiaana vilaana fatak e xaradak mon senaso tamo piau, a mataa i taa pife xalum a Piran. 15 Faxatang faroxo; muneta puk tapin nami xa xasena xakaavangan xatam sina Piran. E faxatang nami xa, senaso pife roxo a mataa i taa malaan sena wai pana xarei mopaak aava i taa fuaa pana xalana saat e i taa lisan a lagafan xe sina maana rabuna. 16 E faxatang

nami xa senaso pife roxo a mataa i taa usi a vilaana ina tamai xolai o i taa pife suai sena mo taap malaan se Iso. Nane a lak tuaan aava faasot pana vepen sina xena maraan a fomirak fanganan mon. 17 E mi texaas o lamina yaan aave nane vubuk o na tamana taa kuus fararoxo xuluna. Taasaxa na tamana pife fexaxaas sena vile senaso na Iso piau ta vilaana xena xul fulan a mo aava nane fo vile, naapalaan nane taangiis e seng faagutane.

A Mu Rabuna Israel Ri Siak A Vuputkai Pana Matautan

18 Nami, mi pife malaan sena mu rabuna Israel. Nari, ri fo savat xe la Put Sainai, a bina tuuna aava ri fexaxaas sena tawe, taasaxa suk pana vata maxata e reref e malang pana fata mon. 19 La bina aave, a tafiu a galavavat faagut e ri langai a ling aava taxa barak. E layaan ri langaie ri fenung faagut o ri bai langai fulan a ling aave. 20 Senaso ri mataut sena ferawaian faagut aave, ‘tamo ta tiir o so ta mo i taxa to i taa vaapaas xuluna put aave o tawe, ri taa soxoi punuk fatuaiane pana faat.’ 21 E maana mo aava savat pave ri famataut faagutan a mu rabuna e Moses vaxa, a kuus: “Nenia, ne taxa radakui pana matautan molava.”

A Maana Rafulak Sina Piran Ri Siak A Maana Mo Sina Pana Faamamaasan

22 Taasaxa nami xo, mi fo savat xuluna Put Saion e xe la bina sina Piran aava i taxa to, mi savat xe Jerusalem lana xunavata, la bina aava maana mu angelo xaves ri taagul lana. 23 Mi fo savat xe la faxuvulan ina faamamaasan sina maana rafulak aava Piran fo xali nari xapiak pana mu rafulak tuaan sina e nari aava mu angelo fo xalei a isiri laa'ui la xunavata. Nami, mi fo savat la matana Piran aava i taa tiis a maana rabuna xapiak e xe la bina ina faxuvulan sina maana vovau ina mu rabuna roxo aava Piran fo faxaradak nari. 24 Mi fo filimaan xe si Yesus aava fo vesan a turoxoian fa'ui. E mi fo savat lapaana ria ina aava fo talatiu e a ria aave i taxa kuus fanai pana maana mo roxo paaliu sena ria i Ebal.

25 Lavaxa, faxatang faroxo e muta lamavaang sena Saxa aava taxa ferawai. Nari, ri fo lamavaang sena saxa aava fo kuusan a lagasai taap sina Piran nabe' la xavala ri pife sinufan a fakasanaman, piau. E mi lamon o taara taa sinufan a tiisan tamo taara taa puk tapin netaara xasena Saxa aava ferawai ti la xunavata, bo? 26 Layaan nane fo ferawai paamua, a ling ina a famara'uli a xavala e naboxo nane fo kuus fanai malaan: “Saxa yaan fulaa ne taa famara'uli a xavala e pife xavala sang mon, ne taa famara'uli a xunavata sait.” 27 Pana ferawaian malaan, ‘Saxa yaan fulaa’, nane faxalit netaara o a maana mo nane fo vesane i taa faradakuie e i taa gon tapin nari talo a maana mo aava ri pife fexaxaas sena radakui ri taa waan.

28 E voxo senaso taara taa siak a Fatataganan sina Piran aava mara'ulia pife fexaxaas sena faradakuie, taara taa faamamaas e nangus a Piran pana vilaana aava ri taa vil fananame, a vilaana ina suaian e pangaa pana matautan. 29 Senaso a Piran sitaara a malaan sena fata aava i taa kawaasan xapin a maana mo mosaat.

13

A Mu Vilaana Ina Fananam A Piran

1 Nami ve mi fetinan lapaa Krais, mi taxa lo vubuxan xasingit nami xa pana maana vilaana si Krais. 2 Muta fataxapin a vilaana ina kasaana lifu simi. Xel a mu topen xe la lifu simi. Saxano rabuna ti kavai ri vil malaane e ri vungut o ri taxa xel falak a mu angelo xe lana lifu siri. 3 Lamon seri aava ri taxa waan lana lifu ina vipisan pana xakaavangan aava no taa vubuxane tamo no waan xuvul pari. Lamon seri aava ri toxan a maasaxan senaso nano mon no malaan seri.

4 Nami xapiak mi taa suaian a vilaana ina tamaian; nami mu tomexaan e lutefin mi taa waan fatak xuvul pana lavami o naasami. A Piran i taa

tiis nari aava ri milung pana vilaana aanabeˡ e i taa tiis nari aava ri mati xuvul pana xasanofuna. 5 Taˡulan a vilaana ina vubuxan temasaatan a fafanaian. A roxo mi taa faamamaas pana maana mo mi toxane. Senaso a Piran fo kuus, “Ne taa pife taˡulan nano e ne taa pife sinuf sema.” *Vpt 31:6,8*
6 Lavaxa, taara taa tigina fatateak e kuus,

“A so ta mo a mataa a fexaxaas sena vile xe siak? Ne taa pife mataut senaso a saxa aava xavangau, a Memai tuuna.” *Yng 118:6-7*

7 Lamon faˡuli a mu paamu simi aava ri fo xuus nami pana Lagasai Roxo sina Piran. Lamon faˡuli a mu vilaana ina taagulan siri e vilaana ina maatan siri. Naak, a mo roxo mi taa pok a namkaian siri, bo? 8 Na Yesus Krais a fexaxaas la maana yaan xapiak, lanef, tanin e mafu e xe vulai.
9 Muta langai a maana buk fepitaian patak, i taa familung nami xe lana salan patak. Naak a mo roxo paaliu mi taa siak a tateaxan lana xunus imi pana xakaavangan xatam sina Piran. Mi taa pife siak a tateaxan malaan pana usiaana mu vuputkai sena fanganan. Nari aava ri fo usi a mu vuputkai malaan, a vilaana siri pife xavang nari. 10 A mu priis aava ri faisok lana tang lifu lotu sina mu Juda, ri patak setaara e voxo ri pife fexaxaas sena ngan a mu tatavai ti xuluna ivin ina faraaman sitaara.
11 A memai priis sina mu Juda fuuna lisan a ria ina mu tiir xe lana Nobina Taap Xasingit xena tatavai pana senaso a ria aave ve a tatavai xena gon tapin a vilaana saat sina mu rabuna. Taasaxa mu vipin ina tiir aave ri lisane xe lamalei xena faram xapine. 12 E voxo na Yesus vaxa, a maat lamalei sena bina lava siri, Jerusalem, xena faxaradak a mu rabuna sena vilaana saat siri pana ria ina. 13 Lavaxa, netaara vaxa, taara taa savat xe sina pe lamalei e taara taa siak a mangilan ina maatan sina sait. 14 Senaso piau ta bina nabeˡ la xavala xataara xena taagul lana xe vulai, piau. Taara taxa waan bang a bina tuuna aava i taa savatmaan lumui.
15 Lavaxa, taara taa nangus a Piran vulai. Pana vilaana malaan taara taa tatavai xe sina Piran lapaa Yesus. A naangusan ti la valataara i taa waan malaan sena falfaal e tatavai sitaara xe sina Piran layaan taara taa kuus o nane a Memai tuuna sitaara. 16 E muta taˡulan a maana vilaana roxo, lamon faˡuli a vilaana ina xakaavangan senaso a maana vilaana malaan ri malaan sena tatavai sait e voxo ri fananam a Piran.
17 A vilaana roxo paaliu a malaanabeˡ: mi taa usi a mu paamua simi e mi taa langai a ferawaian siri. Ri taxa lo faxatang a xunus imi senaso ri taa xuus a Piran pana maana vilaana ina faisok siri. Tamo mi taa usi faroxoi nari, ri taa vil a faisok siri pana faamamaasan, tamo piau ri taa faisok pana mimilisaatan e a vilaana aave i taa pife xavang nami.
18 E ne vubuk rao mi taa lo fenung xe sina Piran pamaam. Maam texaas o maam pife vupuno la matana Piran senaso maam vubuk o maam taa vil a maana mo fatak la maana yaan xapiak. 19 E ne nung faagutan nami o mi taa fenung xe sina Piran talo i taa feng fatapusanau xe la bina simi.

A Ferawaian Fataxapiak

20-21 Pana tatavai ina maatan sina na Yesus fo fatamasiak a turoxoian xe vulai, vulai. E pana ria ina turoxoian vulai a Piran fo fatatoi faˡuli na Memai Yesus sitaara ti la maatan, nane ve a Mataa Fatak ina Faxatang a mu sipsip. E ne vubuk rao a Piran ina Daarum i taa tavai nami pana maana mo xapiak aava ri roxo xena usi a vubuxanan sina. E fulaa ne vubuk o lapaa Yesus Krais, a Piran i taa faisok lana xunus itaara pana so ta mo aava i taa fananame talo taara taa faatulan a isi Krais xe vulai, vulai. A tuuna paaliu.
22 Kamu fetinan, ne faxaar nami o mi taa langai a lagasai ina xakaavangan aanabeˡ pana fananapan senaso

a lagasai aava ne fo xaleie pife
modus temasaat.
23 Ne vubuk xuus nami o na
titaara, na Timoti, ri fo muluse ti
lana bina ina vipisan. Tamo i taa
savatmaan xe siak, fataapus maame
taa falet faxuvul xena xalum nami.
24 Tavai a mu paamua move pana
fasisian simaam e fasusui a maana
rabuna xapiak sina Piran sait. A mu
fetinan nabeˈ Itali ri lisan a fasisian
siri xe simi sait.
25 Ne vubuk o a xakaavangan
xatam sina Piran i taa waan xuvul
pami xapiak.

Na Jems
A Lagasai Na Jems A Xaleie
A Ferawaian Paamua

Lana lagasai aanabeˈ na Jems a xalei a saxano vilaana tuuna talo mu rabuna aava ri namkai se Yesus Krais, ri taa texaas sena salan roxo aava ri taa usie. Nane kala pana maana ferawaian paap xena xavang a rabuna sina Piran pana vilaana roxo lana toyan siri. Saxano vilaana nane ferawai pana a malaan: a waanan sina mu valagof e sina mu piran, a yaan ina tatafangai, a namkaian e faisok, vilaana ina faatulaian, a xalemana mataa e ferawaian sina e a vilaana ina fenungan. Saxa mo na Jems a ferawai faagut sena ve a mataa aava namkai se Yesus pife fexaxaas sena nai palau. Taasaxa, i taa faxalit a namkaian sina lana faisok e pana mu vilaana sina.

Fasisian

1 Nenia na Jems, ne sisiak sina Piran e sina Memai, na Yesus Krais e ne lisan a lagasai aanabeˈ xe simi. Ne fasisi nami, mu pabung sangafilu saxa pana taragua aava mi waan xolai lana maana mu bina xapiak la xavala.

A Mu Lagafan E Valaman

2 La maana yaan layaan a so ta lagafan taa savat simi, kamu tiak, faamamaas! 3 Senaso mi texaas o la yaan ta lagafan taa savat i taa tafang a namkaian simi. Pana tafangan aanabeˈ, a waan fatateaxan simi i tafe molava. 4 E a waan fatateaxan simi taa fataxapin a faisok ina xa e mi taa waan mu matalava fatak tuuna lana namkaian. E a maana mo ina texaasan roxo o vilaana tuuna ri taa waan la toyan simi e mi taa pife xaxaalif pana saxa mo. 5 Tamo ta mataa la palou imi a pi ta masaman roxo, lavaxa i taa fenung xe sina Piran pana; e a Piran i taa tavai fasoliu a rabuna aava ri fenung, pana masaman molava. Senaso a pife marala seri, piau, nane fangasik nari. 6 Taasaxa lamon pana mo aanabeˈ, a mataa aava fenung, nane taa namkai tuuna e i taa pife lamon maranga; a mataa aava lamon maranga a malaan sena tof la laman aava reref a fexaxaas sena fatamasiaxe e fiit xolane. 7 A buk mataa malaan i muta xanamai o a Piran taa tavaie pana saxa mo, piau. 8 Senaso a lamonan sina pife saxa e maana vilaana sina vaxa, ri fala feruuk.

9 A valagof aava namkai, i taa faamamaas faagut senaso a Piran fo tavaie pana isin lava. 10 A mataa pana faat xaves aava namkai, nane vaxa i taa faamamaas pana isin modak lapaana Piran senaso a fafanaian sina i taa malit malaan sena fur mon. 11 A ngaas a laak pana lagafan tateak ina e a latan femaiyang e voxo a fur ina latan taa tumulung e a magaafan ina i tafe malit xapiak. E voxo a mataa pana faat xaves vaxa, i tafe malit tapin a maana faisok sina.

12 Ta mataa aava tigina fatateak lana yaan ina tatafangai taa faamamaas senaso layaan a lagafan sina fo taxapus i taa siak a sepirigus aava toyan vulai. A mo aanabeˈ ve a Piran fo kuusan faneie xari mu rabuna aava ri vubuxan xasingite.

13 Layaan a lagafan taxa savat, muta kuus malaan: “A Piran taxa tafangau.” A saatan pife fexaxaas sena tafang a Piran e a Piran vaxa, a pi tatafang ta saxa mataa. 14 Taasaxa maana vubuxanan saat sina mataa xa, ri taa tafange e yuuf familunge. 15 La yaan a vubuxanan saat sina i taa savat la matavas voxo a saatan fo savat e layaan a saatan aave taa savat falava, a maatan i taa usie.

16 Kamu tiak, muta usi a saxa aava rao i familung nami. 17 A maana mu tatavai xapiak sina Piran ri roxo e maana tatavai fatak aave, ri sivimaan ti laaˈui la bina sina Piran, na Tamataara aava vesan a maana mu vapara la xunavata. Nane pi xuxul famodak, piau paaliu. E piau

ta saxa mo fefexaxaas sena fasuk a malang ina. 18 Nane fasavat a vepen sitaara layaan nane kuusan fasavat a vilaana tuuna. Nane vubuk vil malaane talo taara taa savat fexaxaas sena mu xalana wai matoxol tapang e taara taa tigina paamuin a maana mo ri taxa to aava nane fo vesane.

A Vilaana Ina Bilai Faroxo

19 A maana mo aanabeˈ mi fo texaas sena bo? Taasaxa kamu tiak, ne vubuk o a maana rabuna xapiak ri taa langai xapin a ferawaian, ri taa lamon paamua e mui ri taa ferawai e a maraleian siri i taa pife savat fataapus. 20 Senaso a maraleian sina mataa i taa pife vil fasavat a lamonan fatak e tuuna sina Piran. 21 E voxo vil tapin a vilaana e so ta mo aava ri taa falalosaat a tami, a maana mo o vilaana malaan ri saat paaliu. E fulaa, lapaana vilaana mam, mi taa turoxo pana ferawaian sina Piran aava malaan sena kam fo xapisan la xunus imi, senaso a ferawaian aanabeˈ a fexaxaas sena fakaxup nami.

22 Muta bit nami xa, tamo ferawaian aave taa pife palak e fuaa la toyan simi, mi pife langai faroxoie. 23 Naseˈ ta mataa aava langai fepalauan a ferawaian sina Piran nane malaan sena saxa mataa aava fo xalum a xaxaalua ina lana raarum. 24 Nane xalum nane xa e falet e fataapus paaliu nane femuluf a xakaaluman ina nonau ina. 25 Taasaxa, a toxan a vuputkai aava mulus netaara xasena vipis ina vilaana saat. E layaan a saxa mataa i taa kaalum faroxo lana vuputkai fatak aanabeˈ e nane taxa lo kaalum vulai lana e pi muluf a mo aava nane fo langaie e taxa lo kanisai pana vilaana roxo ti lana, a mataa aave i taa faamamaas pana so ta mo nane taa vile.

26 Saxanu tuvaat ri lamon o ri naangus faroxo, taasaxa layaan a tuvaat aave ri pife fexaxaas sena faxatang faroxoi a ferawaian siri, ri taxa febitan nari xa e a naangusan siri a mo palau mon. 27 A vilaana ina naangusan aava tuuna e fatak la matana Piran a malaan: xavang faroxoi a mu rafulak e lutefin aava ri nakmaal pana lagafan siri e muta kawaasan nano xa pana lalosaat ti la xavala.

2

Muta Lamon Falavai Saxa Mataa Xuluna Saxafuna

1 Mu tiak, taara taxa namkai se Yesus Krais aava Piran ina malangan. A pife roxo taara taa lamon falavai a saxa mataa xe laaˈui e lamon fasivi saxafuna. 2 A malaanabeˈ: tamo ro mataa taragua re taa savat xe la faxuvulan simi, a saxa pana yowang ‘gol’ e marapi roxo paaliu sina e saxa valagof pana marapi aava pife roxo 3 e mi taa suai faagut sena saxa pana marapi roxo e kuus, “Nabeˈ a vem roxo xanum, nai nabeˈ.” Taasaxa xe sina valagof mi taa xuuse, “Tigina pave” o “Nai suˈ nabeˈ lapia la kaak” 4 mi fo lamon falavai a saxa xuluna saxafuna la palou imi, bo? Mi taxa tiis a saxano rabuna pana lalamonan saat, bo?

5 Langai kamu tiak, a Piran fo siak fati a mu rabuna aava xasano rabuna ri xali nari pana valagof e nane tavai nari pana namkaian molava paaliu, bo? E nari, ri taa siak a fatataganan aava nane fo kuus fanai xe siri aava ri vubuxan xasingite. 6 Taasaxa nami, mi fo famangil a mu valagof. Naseˈ ta rabuna ri fuuna siak a faat simi? A mu rabuna pana faat xaves ri fuuna siaxe. E nari vaxa, ri fuuna lisan nami xe la nona mataa ina tiisan sait, bo? 7 Nari, mu rabuna pana faat, ri fuuna kuusan pengan a isin roxo paaliu sina Matalava simi, bo?

8 Mi taxa bilai faroxo layaan mi taa usi fatak a vuputkai roxo paaliu aava waan lana Ferawaian sina Piran, a vuputkai malaan: “Mi taa vubuxan xasingit a xasanofuna malaan seˈ mi vubuxan nami xa.” 9 Taasaxa layaan mi lamon falavai a saxa xuluna saxafuna, mi taxa faasaal e a vuputkai tuuna i taa gel tifi nami senaso mi taxa laxao a vuputkai aave. 10 Naseˈ

ta mataa aava usi a maana vuputkai xapiak, tamo i taa laxao a saxa xavil ina, a mataa aave fo laxao xapin a mu vuputkai xapiak. 11 Senaso nane aava kuus, “Mi muta tamai feruuk” a kuus fulaa pana “Muta ngaapunuk.” Layaan no pife milung pana vilaana ina tamaian taasaxa no punuk ta mataa, nano, no fo laxao a vuputkai e no taxa waan lapaana tiisan ina.

12 A mo roxo mi taa ferawai e bilai malaan seri aava ri taa siak a tiisan lapaana vuputkai aava taxa mulus a rabuna e pife lapaana saxa i taa fayaasok nari. 13 Senaso a mataa aava i taa pife muluk a xasa mataa, nane xa i taa pife tingin a mamaaluxan la yaan ina tiisaana, taasaxa nari aava ri fuuna muluk a xasanofuna ri taa pife matautan a tiisan. A vilaana ina mamaaluxan i taa fa'onam a vilaana ina tiisan.

A Vilaana Ina Namkaian

14 Kamu tiak, mi lamon o a mo roxo layaan a mataa taa kuus o nane toxan a namkaian taasaxa nane piau ta vilaana xena faxalite? A namkaian malaan a fexaxaas sena xavang a mataa aave malaafaa? 15 Tamo saxa timi piau ta marapi o piau ta fanganan xena yaan aave, 16 e saxa simi i taa xuuse, “Paan saa, ne vubuk o no taa waan faroxo e tingin a fanganan fexaxaas xanum,” taasaxa mi pife xavange pana marapi o fanganan, a roxoyan i taa savat malaafaa? 17 E voxo tamo namkaian sina mataa i taa bilai malaan pana piau ta xakaavangan, a namkaian sina fo maat.

18 Taasaxa saxano rabuna ri taa kuus, “Nenia, ne toxan a namkaian e nano, no toxan a vilaana ina xakaavangan.”

Piau! No pife fexaxaas sena faxalitau pana namkaian siim layaan no piau ta vilaana ina xakaavangan! Taasaxa mu vilaana ina xakaavangan siak ri taa faxalit nano pana namkaian siak. 19 Nami, mi namkai o a Piran saxa mon taxa waan, bo? A roxo, a namkaian simi a tuuna. A mu vovau saat sait vaxa, ri namkai malaan e ri mataut paaliu!

20 Ai, mu lamavaang, mi buk masam tuuna o a namkaian sina mataa aava piau ta vilaana ina xakaavangan a mo palau? 21 Lavaxa, lamon se butaara na Abrahem. A Piran fo xalie pana mataa fatak sena-sou? Sena vilaana fatak sina, bo? Nane usi a ferawaian sina Piran e bur na Aisaak e a tatavai xe sina Piran pana e faasilak i taa punuxe laa'ui xuluna ivin ina faraaman. 22 Xalume, a namkaian sina e vilaana sina re faisok faxuvul e voxo a mu vilaana sina ri fo fataxapin faroxoi a namkaian sina 23 talo Xakalayan ti Kavai i taa savat tuuna, a Xakalayan aava kuus malaan:

> “Na Abrahem a namkai sena ferawaian sina Piran e voxo a Piran fo xalie pana mataa xaradak paaliu la xakaaluman sina.”
> *Tpt 15:6*

E mui ri xali na Abrahem pana ‘Fesing sina Piran.’ 24 Naboxo a matavas, bo? A mataa i taa waan xaradak la matana Piran pana vilaana ina xakaavangan e pife pana namkaian sina sang mon.

25 A fexaxaas vaxa malaan se Rehaap, a tefin aava fuuna solisan a tana pana mamareiai pe Jeriko; nane namkai e xavang a ro mataa ina paroxai pana waanan sire e pana sinufan sire layaan ri ulaa usi a salan patak. E a Piran a xalie pana tefin fatak. 26 A malaanabe', a vipin aava piau ta vovau lana a maat, bo? E a namkaian aava piau ta vilaana ina xakaavangan lana a maat sait.

3

Faxatang A Ferawaian Simi

1 Kamu tiak, lamon pana mo aanabe': nemaam mu rabuna ina fepitaa, a tiisaan nemaam i taa faagut sena xasano rabuna. E voxo a mo roxo o a xaves imi taa pife vubuxan a faisok ina fepitaian. 2 Netaara xapiak taara fuuna faasaal e vil a maana mo ri pife roxo. Taasaxa ta

mataa aava pife milung pana ferawaian sina, nane a mataa roxo xasingit. A mataa malaan a fexaxaas sena faxatang faroxoi xapin nane xa.

3 Taara fuuna timin a mo ina ‘aian’ la valana ‘hos’ xena fafalein faroxoie e xena vil falangaie, bo? E voxo taara fexaxaas sena fafalein a mu ‘hos’ xe la nobina taara vubuxane. 4 A mu xaati vaxa, ri molava e a reref faagut fuuna fiit faletan nari taasaxa pana fomirak mo ri xalie pana ‘rada’, a mataa ina fafaleinaana, a fexaxaas sena puk a mu xaati pana xe la so ta bina nane vubuxane. 5 A xalemana mataa va saxa mo modak taasaxa fexaxaas sena ferawai malalava pana maana mo molava paaliu. Lamon pana mo aanabeˈ: a saxa fomirak xalife ina fata a fexaxaas sena faram a latan molava. 6 E xalemana mataa a malaan sena fata aava waan la palou ina mu xavil ina vipin ina mataa. A xalemana mataa a saxa finavata ina saatan xapiak e fexaxaas sena falalosaat xapin a toyan sina mataa. A fufuna fata ina xalemana mataa taxa waan pe lana ‘Hel’, a bina ina fakasanaman, e a fexaxaas sena faram kawaasan a waanan xapiak sitaara.

7 A maana buk tiir xapiak aava taxa to, a mataa a fexaxaas sena paamuian nari e fapiti nari, 8 taasaxa piau ta mataa fexaxaas sena paamuian a xalemana. Vulai a xalemana mataa aava bas pana neng tateak, taxa waan paroxai xena tiuan a neng ina laso ta yaan i taa vubuxane.

9 Saxano yaan a xalemana mataa i taa nangus a Piran, na Tamataara pe la xunavata e saxano yaan i taa tiuan a fatutulan xuluna nutuvaat aava Piran a vesan nari lapaana xakaaluman sina. 10 E voxo faatulaian e fatutulan nare xapiak re taa savat ti la vala saxa. Kamu fesing, a mo aanabeˈ pife roxo. 11 A raarum roxo e raarum xaasum re pife fexaxaas sena liu savat ti la matana raarum saxa, bo? 12 No fexaxaas sena siak a xalana natu xuluna wai lolau? E no fexaxaas vaxa sena siak a lolau xuluna yeis ina sia? Piau! E vaxa no pife fexaxaas sena pituf a raarum roxo ti la laman.

Mi Taxa Usi A So Ta Buk Masaman?

13 Naseˈ la palou imi a mataa pana texaasan o mataa pana masaman? Lavaxa, nane ve, i taa faxalit a roxoyan sina pana mu vilaana ina xakaavangan sina aava i taa vile lapaana texaasan tuuna malaan sena mataa mam mon. 14 Taasaxa tamo mi toxan a vilaana ina xinaas temasaat la xunus imi o a lamonan simi a bas pana vilaana ina naixaam, muta siak tifi nami, a pife roxo mi taa faaxolusan a tuunayan. 15 A texaasan malaan pife sivimaan ti laaˈui, a texaasan malaan ve, ti nabeˈ la xavala; a pife sina Vovau Xaradak taasaxa sina vovau saat. 16 Layaan a vilaana ina xinaas o vilaana ina naixaam taxa waan, a taagulan sina rabuna i taa pife waan fatak, a taagulan siri i taa fepatoxanan e a maana buk vilaana saat ri taa savat.

17 Taasaxa a texaasan ti laaˈui ve a texaasan fatak e i taa fasavat a vilaana ina luaian, a vilaana mam e a vilaana ina langaiaana xasanofuna; e vaxa a bas pana mamaaluxan e i taa fuaian a roxoyan sait. A texaasan aave i taa waan fatak e kuus tuunayan ve a fufuna. 18 A mu rabuna aava ri fasavat a luaian, a lavula ri fasuye lapaana luaian siri i taa fasavat a yevas ina mu vilaana fatak.

4

Fasivi Nami Xa Lapaana Piran

1 A so ta mo a fufuna mu fegagelaian e mu fevisan aava ri taxa waan la palou imi? Naak, a maana vubuxanan saat molava aava ri fuuna rawen pe lana xunus imi, bo? 2 Mi vubuxan a saxa mo e mi pife siaxe e voxo mi ngaapunuk. E mi soxai temasaat soxot a mo taasaxa mi pife fexaxaas sena siaxe. E voxo mi kuusan pengan nami xa e mi fevis. Mi piau ta mo senaso mi pife fin a Piran pana. 3 O layaan mi fine mi pife siaxe senaso mi fiai lapaana

mu vubuxanan saat simi talo mi taa tapin paloue lapaana mu vilaana ina naixaam simi.
4 Mi malaan sena tefin aava pife mati xuvul pa lavana taasaxa mati xuvul pana xasanofuna. Mi pife masam o tamo a mataa i taa fesing xuvul pana vilaana ti la xavala nane bai fesing xuvul pana Piran, bo? Nase' ta mataa i taa siak fati a vilaana ti la xavala e usie, nane ve a xaiyaas sina Piran. 5 Mi lamon o a xakalayan aanabe' piau ta fufuna layaan a kuus o a Piran a vesan a viu ina mataa e taxa faxatange sena vilaana ina xinaas? 6 Taasaxa nane taa tavai netaara pana xakaavangan xatam molava sina. E voxo a Xakalayan ti Kavai a kuus fulaa malaan:

> "A Piran i taa xaiyaasan nari aava ri siak fati a isiri xa taasaxa i taa tavai a mu rabuna mam pana xakaavangan xatam sina." *Fpp 3:34*

7 Lavaxa, fayaasok nami xa lapaana Piran. Tisui fatateak na Setan e nane taa sinufan nami. 8 Sangas faasilak xe sina Piran e nane taa filimaan faasilak xe simi. Xamak a mami, mu rabuna aava mi bilai fasaat e vaxa nami mu rabuna pana lamonan taragua, mi taa faxaradak a lamonan simi. 9 Taangiis, xukulai e mi mamaxus sena bilaian saat simi. Ta'ulan a nanganan simi e mi taangiis. Ta'ulan a faamamaasan simi e mi mamaxus. 10 Fasivi nami xa la matana Piran e mui nane i taa yaas fatiginei nami.
11 Mu tiak, muta kuusan pengan a mu fetinan simi. Nase' ta mataa i taa ferawai fasaat sena saxa tina e tiise, nane i taxa ferawai fasaat sena mu vuputkai e taxa tiis nari. E layaan mi taxa tiis a mu vuputkai, mi pife usi nari, taasaxa mi taxa nai malaan sena mataa ina tiisan xuluri. 12 A toxan a Saxa Mon ina Tiisan, nane aava tavai netaara pana mu vuputkai e nane fexaxaas sena lamon faati sena fakaaxupan o fakasanaman xana mu rabuna saxa saxa. Taasaxa nano xo nase' xena tiis a mu tiam?
13 Langai sena mo aanabe', nami aava mi kuus malaan: "Tanin o mafu maam taa falet xe la saxa bina lava. E maam taa fe taagul pave pana mariaas saxa mon. Maam taa mamareiai e maam taa faasot e faxuvul a faat xaves." 14 Ai nami, mi pife texaas sena so ta mo i taa savat mafu. A toyan simi a so ta buk mo? Nami, mi malaan sena vubun ina fata aava i taa waan famodak mon e mui i taa malit paaliu. 15 Naak, a roxo se' mi taa kuus malaanabe': "Tamo Piran a vubuxane, maam taa waan e maam taa vil ta mo nabe' o ta mo pave." 16 Taasaxa naboxo mi taxa kuusan falavai nami xa e mi taxa siak fati nami. A maana kuus falavayan ve a vilaana saat. 17 Tamo ta mataa texaas sena mo roxo xena vile e nane pife vile, i taxa faasaal.

5

Namkai Tuuna E Waan Fananap Lapaana Lagafan

1 Nami mu rabuna aava mi fo faxuvul a faat xaves temasaat, mi langai. A roxo naak, mi taa taangiis e mi xukulai faagut sena mu lagafan aava ri taa savat simi. 2 A maana mo xapiak simi fo miit e mu yainiit ri fo ngan a mu marapi simi. 3 A 'gol' e 'silva' simi fo vusulai. E a vusulai aanabe' ve i taa gel tifi nami lana yaan ina tiisan e i taa ngan pengan a vipin imi malaan sena fata. Senaso la maana yaan fataxapiak aanabe', mi fo faxuvul a maana mo xaves temasaat lapaana vilaana ina naixaaman simi. 4 Taasaxa mu sisiak simi aava ri fo faxuvul a maana mo xami, mi pife tavai nari pana mamareiai siri, piau! E naboxo ri taxa xukulai falava e a maana taangiisan siri fo savat la tangana Piran, a paamua ina maana mo xapiak la xunavata. 5 Mi fo taagul xuluna xavala, lapaana vilaana ina naixaaman pana maana mo roxo mon e pana so ta buk mo mi vubuxane. Mi fo fangan fapalak nami xa, malaan sena vio molava piis; taasaxa a yaan ina fenamo xo fo savat. 6 Mi fo ngaapunuk e mi kuusan pengan a rabuna aava ri

bilai fatak taasaxa nari aave ri pife tisui nami.
7 Mu tiak, nai bang fananap sena yaan ina savatan sina Memai. A mataa ina tara'uma fuuna waan bang a maana fanganan roxo ti la xavala. E nane taxa nai bang fananap fefexaxaas sena yaan ina yefet i taa taxapus e a mariaas pana raafui modak i taa savat. 8 Nami sait, mi taa nai bang fananap pana tateaxan senaso a yaan ina savatan sina Memai fo faasilak. 9 Mu tiak, mi muta fegagelai tifi nami xa, ulaa mi tamaa waan lapaana tiisan senaso a mataa ina tiisan taxa waan faasilak, i taxa tigina la matana lifu.
10 Mu tiak, lamon sena mu rabuna ina kuus fatuxai aava ri ferawai lapaana isina Piran. Ri faxalit netaara pana vilaana fananap naapalaan a rabuna ri vil pengan nari. 11 Lamon fa'uli nari aava ri waan fatateak fefexaxaas a yaan ina maasaxan siri taa taxapus, taara kuus o nari ve ri taa siak a roxoyan sina Piran, bo? Mi fo langai sena vilaana ina nai fananap si Jop. E mi texaas sena so ta mo a Piran fo tavaie pana lumui lamina lagafan sina, bo? A Piran a bas paaliu pana vubuxan xasingitan e mamaaluxan.
12 Saxa mo fulaa aava lava paaliu ve: muta fakalimaan pana isina saxa mo pe la xunavata, pana mo xuluna xavala o xasano mo vaxa. Tamo mi taa kuus “aang”, lavaxa a kuusan aave a fexaxaas. Tamo mi kuus “piau”, lavaxa a “piau” aave a fexaxaas. Muta fakalimaan pana mo fulaa talo mi taa pife timin nami xa lapaana tiisan.

Fenung Faagut Xe Sina Piran

13 A saxa simi a toxan a lagafan? Lavaxa, nane taa fenung xe sina Piran. A saxa simi taxa faamamaas? Lavaxa, nane taa yangan pana yanganan aava kuus faasiroxo xe sina Piran. 14 A saxa simi taxa giis? Naak a mo roxo nane i taa xel faxuvul a mu matalava ina lotu e ri taa fenung pana e ri taa noxole pana wel lapaana isi Memai sitaara. 15 E a fenungan aava ri ferawai pana lapaana namkaian siri i taa vil faroxoi a mataa aava giis; e a Memai sitaara i taa yaas fatigineie. Tamo nane fo vil a vilaana saat, a Piran taa lamon tapin a saatan sina. 16 E voxo mi taa kuusan fasavat a mu vilaana saat simi la palou imi xa e mi taa fenung pami talo Piran i taa vil faroxoi nami. A fenungan sina mu rabuna fatak a mo pana gutan xena vil a faisok roxo molava.
17 Na Ilaija a matatuuna malaan setaara. Nane fenung faagut o a raafui i taa pife usan la xavala e piau ta raafui a savat fefexaxaas a mariaas talatul pana xavil. 18 E mui nane fenung o a raafui taa usan e a finavata a talakas e a raafui a poxo e a maana mo la xavala ri fuaa pana maana fanganan.
19 Mu tiak, tamo saxa simi taa milung sena tuunayan e xasa fetinan i taa lisan fa'ulie, 20 lamon fa'uli a mo aanabe': nase' aava i taa puk fa'uli ta mataa sena milungan sina, i taxa fakaxupe sena maatan e vaxa a vilaana aanabe' i taa xafut fapalauan a vilaana saat xaves.

1 Pita
A Lagasai Mata Si Saimon Pita
A Ferawaian Paamua

Na Pita a xalei a lagasai aan-abeˈ xena fatateak a namkaian sina rabuna tatagan sina Piran aava ri taxa yaas a maana matafanan lava. Nane xuus a mu rabuna tatagan o ri taa lamon faˈuli fulan a Lagasai Roxo se Yesus Krais. Na Yesus a tamu maat e to faˈulaa e i taa ulaamaan fulaa. Ri taa lamon fati a kuus fanaian aan-abeˈ e ri taa waan bange. Ri taa pife lamon faaxaves sena xasano rabuna aava ri vil pengan nari taasaxa ri taa tigina fatateak lana namkaian se Yesus Krais.

A tuuna a mu rabuna tatagan sina Piran ri taa yaas a matafanan, taasaxa maana mo aanabeˈ ri savat xena tafang a namkaian siri talo a namkaian siri i taa waan fatateak fefexaxaas na Krais i taa ulaamaan fulaa, e lana yaan aave ri taa siak a sepirigus roxo.

Fasisian

1 Nenia na Pita, ne saxa yaamut si Yesus Krais. Ne taxa kala xe simi mu rabuna aava Piran fo siak fati nami; nami aava mi taxa taagul sasax-ayai malaan sena mu topen nabeˈ la xavala la maana mu bina pe Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia e pe maa Bitinia. 2 A Piran aava na Tamataara, fo texaas paamua o i taa xel nami xe lana faisok ina faxaradaxan sina Vo-vau Xaradak talo mi taa usi fatak na Yesus Krais e mi taa fasufan lapaana ria ina. Ne vubuk o a xakaavangan xatam sina e a luaian re taa xafut xapin nami xapiak.

A Xakaavangan Xatam I Taa Fasa-vat A Naian Roxo E Tateak: A Toyan Faˈui

3 Taara taa kuus faasiroxo xe sina aava Piran e Tama Yesus Krais, a Memai sitaara! Lapaana ma-maaluxan molava sina nane fo tavai netaara pana luluuxan faˈui e voxo taara taxa waan pana lamon fanaian ina toyan vulai. E nane vil malaane layaan nane fatatoi faˈuli na Yesus Krais ti lana mamaat. 4-5 E fulaa, nane fo timin bang a sepirigus xami pe lana bina sina, la xunavata. E a sepirigus simi ve, piau ta saxa fexax-aas sena tapin pataxe o kawaasane o vil famodaxe. A sepirigus aave taxa waan bang nami pave la xuna-vata; xami aava Piran taxa faxatang nami pana gutan sina. Nane taxa vil malaane pana namkaian sitaara talo taara taa siak a fakaaxupan sitaara aava nane taa fasavate lana mu yaan fataxapiak.

Faamamaasan

6 Sena lamonan malaanabeˈ mi taxa faamamaas faagut, taasaxa naboxo lana mu yaan aanabeˈ mi taxa kanamsaat sena maana buk tafangan aava fo savat, taasaxa ri taa waan famodak mon. 7 A saxa mo ri xalie pana ‘gol’ a mo pana mamareiai molava e naapalaan ri fo tafange pana fata xasano mo ti la xavala ri fexaxaas sena kawaasane. Taasaxa namkaian simi ve a mo molava paaliu xasingit sena ‘gol’. E layaan a mu lagafan ri taa tafang a namkaian simi ri taa faxalit a tateaxan ina, e voxo i taa fasavat a kuus faatulaian e isin lava e a suaian la yaan na Yesus i taa savatmaan la matavas. 8 Paamua mi pife xalume taasaxa mi vubuxan xasingite e naapalaan mi pife xalume naboxo mi namkai sena e mi faamamaas faagut sena pana faamamaasan aava ferawaian simi a pife fexaxaas sena kuusane senaso a faamamaasan aave a bas pana malangan. 9 E voxo a namkaian simi i taa vil fasavat a fakaaxupan ina la xunus imi.

Mu Xakalayan Ti Kavai

10 Sena fakaaxupan aave a mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kuusan fasavat a tatavai ina xakaavangan xatam aava Piran i taa tavai nami pana. 11 Ri tafang faagut xena siak a texaasan pana so ta yaan i taa savat e naseˈ ta mataa i taa lisanmaane. E a Vovau i Krais i taxa xavang nari xena

fakalimaan a yaan ina savatan sina e pana kuus fatuxai sena maasaxan e vil penganan aava na Krais taa siaxe e a miridingan sina aava i taa savat lamina yaan aave. 12 Na Krais a xuus fatexaas a nutuvaat ina kuus fatuxai aave o a faisok siri i taa pife fangasik nari xa taasaxa i taa fangasik nami. Senaso nari aave ri fo ferawai sena maana mo aava mu rabuna ina kuusan fasavat a Lagasai Roxo, ri fo xuus nami pana naboxo lapaana gutan sina Vovau Xaradak ti la xunavata. A mu angelo vaxa, ri vubuk masam sena maana mo aanabeˈ.

A Toyan Fatak Sina Mu Rabuna Si Krais

13 Lavaxa, faigotan a lalamonan simi xena vil a faisok lava. Faxatang faroxo e mi lamon faagut sena tatavai ina fakaaxupan aava na Yesus Krais i taa tavai nami pana la yaan i taa ulaamaan. 14-15 Langai fatak a ferawaian sina Piran. Muta usi a mu vubuxanan saat aava ri fo paamuian a toyan simi layaan mi vungut lunai sena maana mo xapiak. Taasaxa sangas fatak lapaana Piran aava xaradak xasingit. A Piran aava xaradak xasingit a xel nami talo mi taa waan faxaradak malaan sena. 16 A Xakalayan ti Kavai a kuus:

> “Waan faxaradak senaso nenia ne xaradak xasingit.” *Vpt 11:44*

A Tatavai Si Yesus Krais

17 Layaan mi taxa fenung xe sina Piran, nane aava i taa tiis a maana rabuna xapiak sena maana vilaana siri lapaana vuputkai saxa, mi taxa xalie pana Tamaang. Naak a mo roxo mi taa taagul la xavala pana suaian molava paaliu sena Piran e sena vilaana sina. 18 Mi texaas sena mamareiai molava aava nane fo lisane xena mulus tapin nami sena vipisan ina mu vilaana palau, a mu vilaana ti kavai aava mu bumi ri fo fapiti nami pana. A mamareiai aave pife mo aava i tafe saat malaan sena tangop o ‘gol’, piau! 19 A mamareiai molava aave ve a ria i Krais. E nane ve a tatavai molava piis. Nane malaan sena natuna sipsip aava piau ta mo mosaat taxa waan la tana, piau paaliu. 20 Paamuina tangpat ina xavala a Piran fo siak fatie, taasaxa lana mu yaan aanabeˈ nane fasavate xena fangasik nami. 21 A Piran a fatatoi faˈuli na Krais ti la maatan e tavaie pana isin lava e lapaa Krais mi namkai sena Piran. E voxo namkaian simi e lamon fanaian simi re waan fatateak xuluna Piran.

A Mu Vilaana Ina Naian Roxo

22 Naboxo mi fo gon faroxoi nami xa pana usi fatak a tuunayan aava ferawaian tuuna sina Piran e mi masam faroxo sena vilaana ina vubuxan xasingit a mu rabuna ina namkai. Lavaxa, faisok faagut talo mi taa fevubuxan xasingit nami xa pana xunus imi xapiak. 23 Senaso a Piran aava na Tamataara, i taxa to vulai xe vulai e i taa pife maat e pana ferawaian sina taara fo siak a luluuxan faˈui e a ferawaian aave taxa to e taxa waan vulai. 24-25 A Xakalayan ti Kavai a kuus malaan:

> “A maana rabuna xapiak ri malaan sena yi, e a isin lava siri ri malaan sena fur mon. A yi i tafe maiyang e a mu fur ina taa tumurul, taasaxa a Ferawaian sina Piran i taxa waan vulai xe vulai.” *Ais 40:6-8*

E a ferawaian aave a Lagasai Roxo aava ri fo xuus fatexaas nami pana.

2

1 Lavaxa, taˈulan tapin a maana vilaana saat simi xa; muta bit e ferawai fasaat, muta usi a vilaana ina xinaas e a vilaana ina xalema maranga. 2 A mu popo ri fuuna buk sus, bo? Naak, mi taa malaan seri, mi taa maˈiu soxot vulan a sus sina Vovau Xaradak talo a xunus imi i taa fepalak lapaana fakaaxupan simi. 3 Malaan sena Xakalayan ti Kavai fo kuus:

> “Nami fatak mi fo masam naboxo o a vubuxanan sina Piran xataara a peraroxo.” *Yng 34:8*

A Xakaavangan Sina Mu Rabuna Si Krais

4 Filimaan xe sina Memai, nane ve a faat aava taxa to. A mu rabuna

ina vavesai ri gigiran tapine senaso
ri lamon o a faat palau mon. Taasaxa
Piran a siak fatie talo i taa faat roxo
paaliu. 5 Filimaan talo nami vaxa mi
tafe waan malaan sena mu faat aava
ri taxa to sait. A Piran i taa vesan a
Tang Lifu Lotu ina Vovau sina pami e
mi taa vil a faisok xaradak sina priis
lana. E mi taa tavai a Piran pana mu
tatavai ina Vovau aava nane vubux-
ane lapaa Yesus Krais. 6 Senaso lana
Xakalayan ti Kavai a Piran fo kuus
malaan:

“Nenia, ne fo siak fati a faat roxo
paaliu e ne timine malaan
sena xaaxaak tuaan lana
lifu siak pe Saion; nase' i
taa namkai sena i taa pife
mangil.” *Ais 28:16*

7 A faat aave a faat peraroxo
xami aava mi namkai, taasaxa, a
Xakalayan ti Kavai a kuus malaan
seri aava ri pife namkai:

“A faat aave, a mu rabuna ina vave-
sai ri baiane senaso ri lamon
o a faat palau mon, taasaxa
naboxo a faat aave fo savat
faat roxo xasingit.” *Yng
118:22*

8 E saxa Xakalayan ti Kavai fulaa a
kuus:

“A faat aanabe' i taa fakalaxoi a
rabuna e i taa fapoxoi nari.”
Ais 8:14

Ri taa kalaxoi senaso ri pife namkai
sena ferawaian sina Piran e nane xo
a lamon faati o ri taa usi a vilaana ina
langai pesalaian aanabe'.

9 Taasaxa nami, a Piran aava fo
xelmaan nami ti lana bina suk xe
lana malang peraroxo sina, nane fo
siak fati nami xena kuusan fasavat
a maana mu vilaana roxo xasingit
sina. E voxo nane fo siak fati nami
aava mi mu rabuna tuuna sina xena
vil a faisok sina mu priis sina Pi-
ran King e xena waan lana fatata-
ganan xaradak sina. 10 Paamua mi
pife mu rabuna sina Piran, taasaxa
naboxo nane fo fa'isin nami pana
rabuna sina; paamua mi pife tex-
aas sena mamaaluxan sina Piran,
taasaxa naboxo mi fo masame e
mi taxa taagul lapaana mamaaluxan
aave.

11 Kamu fesing, ne faxaar nami:
taagul malaan sena mu topen e
saxong xuluna xavala aanabe'. E
voxo muta femilungai pana mu
vubuxanan saat ti la vipin imi, a
vubuxanan ina vipin aave ri fuuna
rawen xuvul pana xunus ina mataa.
12 A taagulan simi la palou ina mu
rabuna aava ri pife namkai, i taa
roxo paaliu senaso a yaan i taa savat
e ri taa gel tifi nami pana mu vilaana
saat, taasaxa ri taa masam tuuna
sena roxoyan simi e voxo ri taa nan-
gus a Piran layaan i taa savatmaan.

Usi Faroxoi A Mu Matalava

13 Xena suaian a isi Memai Yesus
mi taa bilai fatak lapaana tateaxan
ina mu matalava: langai faroxoi a
ferawaian sina piran king o nase' i
taxa paamuian a ‘gavamen’ senaso
nane a matalava paaliu. 14 Langai
faroxoi a mu matalava simi aava
nane fo siak fati nari xena faxatang
talo ri taa fakasanam a mu rabuna
aava ri bilai fasaat e kuus faasiroxo
xe siri aava ri bilai faroxo. 15 Senaso
a vubuxanan sina Piran a malaan:
mi taa bilai faroxo e a roxoyan simi
i taa famatakasam a ferawaian sina
mu rabuna vungut. 16 Na Yesus fo
mulus nami, e voxo taagul malaan
mon e muta lamon o mi fexaxaas
sena xafut a vilaana saat senaso mi
fo mulusan, taasaxa lamon fa'ulaa
o mi taxa waan yaasok sina Piran.
17 Taagul pana suaian sena maana
rabuna xapiak; vubuxan xasingit a
mu fetinan aava ri namkai se Yesus;
taagul lapaana matautan sena Piran
e mi suaian faagutan a mu piran
king.

18 Nami mu yaasok, mi taa waan
faroxo lapaana mu matalava tafumi
e mi taa suaian faagutan nari; suaian
nari aava ri usi a vilaana mam e
vilaana ina mamaaluxan e vaxa mi
taa suaian sait, nari aava ri tavai
nami pana lagafan. 19 Layaan mi
taagul faroxo lapaana maasaxan o
a lagafan aava mi pife fasavate, a
Piran i taa tavai nami pana rox-
oyan senaso mi vil malaane lapaana
vubuxanan sina. 20 Tamo mi taa

bilai fasaat e a matalava simi i taa sip fakasanam nami, mi lamon o mi taa siak a sepirigus ina waan fananapan lapaana? Piau! Taasaxa tamo mi taa waan fananap lapaana maasaxan layaan mi fo bilai faroxo, a Piran xa, i taa tavai nami pana roxoyan sena vilaana aave. 21 A vilaana malaanabeˈ move, a Piran fo xel nami sena. E na Krais fo waan lapaana maasaxan pami e pana vilaana aanabeˈ nane fo faxalit nami talo mi taa usi a vilaana sina. 22 Nane pife faasaal fapes e piau ta saxa bitan fesavat ti la valana. 23 Layaan ri kuus pengane nane pife sui nari pana ferawaian saat; layaan nane taxa siak a maasaxan nane pife gel tifi nari taasaxa nane taxa timin fatateak a lamonan sina xuluna kuus fanian sina Piran aava Saxa ina Tiisan tuuna e xaradak paaliu. 24 Na Krais xa fo yaas a mu faasaalan sitaara xuluna vipin ina xe xuluna bolo sina talo taara taa maat sena mu vilaana ina faasaalan e taara taa to lapaana vilaana tuuna e xaradak. A mu fasopan aava nane siaxe, nane fo vil faroxoi nami pana. 25 Paamua mi malaan sena mu sipsip aava ri milung e ri taxa sangas xolai palau, taasaxa naboxo nane fo xel faxuvul fulan nami xena usie, e nane ve a mataa ina faxatangaana mu sipsip e saxa aava i taxa tao fatateak a xunus imi saxa saxa.

3

A Mu Felavaan

1-2 Nabeˈ a saxa vilaana roxo xami mu lutefin tamai, naak a roxo mi taa taagul faroxo lapaana mu lavami. Usi fatak a ferawaian siri senaso tamo saxanofuna siri, ri pife namkai sena Ferawaian Sina Piran a vilaana fatak simi i taa faˈonam nari talo ri taa waan lapaana namkaian roxo. E voxo mi taa pife kuusan fasavat a namkaian simi taasaxa ri taa xalum a vilaana roxo e fatak simi e vilaana aave i taa kuusan famatavas a namkaian simi. 3-4 Naak, a pife roxo mi taa famaus a tami pana maana marapi roxo temasaat o a vilaana ina vil falavai a fui imi o falak a maana xixiut o mo rarapak xaves ina mausan. Taasaxa a xakaaluman roxo i taa savat sena mu vilaana roxo simi aava waan la xunus imi. Layaan a vilaana mam e vilaana fananap re waan vulai la xunus imi a xakaaluman simi i taa roxo paaliu la matana Piran. 5 Senaso a lutefin ti kavai aava ri namkai fatak, nari aava ri fo lamon fanai sena Piran, ri fo famaus faroxoi nari xa pana vilaana ina usi vulan a ferawaian sina mu lavari. 6 Na Sera fo vil malaane; nane usi a lavana, na Abrahem, e xalie pa Matalava. E naboxo nami, mi mu tau Sera layaan mi bilai faroxo e mi pife taagul pana matautan.

7 E nami mu tomexaan aava mi tamai, mi taa taagul xuvul pana mu naasami pana naian roxo e mi taa texaas faroxo o ri piau ta gutan malaan semi. Suaian faroxoi nari senaso nari sait ri taa siak a tatavai ina toyan sina Piran. Tamo mi taa vil malaane piau ta mo i taa kawaasan a fenungan simi.

A Naian Simi Mu Rabuna Aava Mi Namkai

8 Lavaxa, nami xapiak mi taa nai faxuvul lapaana lamonan saxa e mi taa femuluxan nami xa lapaana nasaman roxo; fevubuxan xasingit nami xa malaan sena mu fetinan e usi a vilaana ina fangaasixan e vilaana mam. 9 Muneta sui a saatan pana vilaana saat e a kuus penganan pana kuus fatutulan; taasaxa layaan a mataa i taa vil a saat xe simi, mi taa kuus faatulane senaso a Piran fo kuusan fanei a faatulaian xe xulumi layaan nane xel nami. 10 Senaso a Xakalayan ti Kavai a kuus malaan:

“Nane aava vubuxan a toyan sina e
taxa vubuk o a mu yaan sina
ri taa roxo,
a ferawaian saat i taa muta
waan la valana
e i taa muta usi a vilaana ina
bitan.
11 I taa taˈulan a vilaana saat e i taa
usi a salan roxo e
i taa faisok faagut pana maana
gutan sina xena vil fasavat a
luaian.

12 Senaso a Piran taxa faxatang nari
mu rabuna fatak
e nane langai a mu fenungan
siri,
taasaxa i taxa ti votan fa-
tateak nari aava ri fuuna
bilai fasaat.” *Yng 34:12-16*

Saxanu Ferawaian

13 Nase' i taa vil fasaat nami tamo
mi taxa vubuk usi a vilaana roxo?
14 Tamo a xasano rabuna ri taa vil
pengan nami senaso mi taxa vil a
vilaana roxo, naapalaan, muta la-
mon seri, mi taa faamamaas! Muta
matautan nari e muta kanamsaat.
15 Taasaxa la yaan aave mi taa nan-
gus na Krais la xunus imi e mi
taa suaian faagutane senaso nane
taxa waan Memai simi. Faigotan a
lalamonan simi talo la maana yaan
xapiak mi fexaxaas sena sui fatak
ta mataa aava fin nami pana lamon
fanaian aava taxa waan la xunus
imi. 16 E layaan mi suie mi taa vile
pana vilaana mam e pana suaian. A
nanasam e taagulan simi i taa waan
faroxo talo layaan ri kuusan pengan
nami, ri taa mangil senaso a vilaana
simi lapaa Krais i taa fasavat a bitan
lana ferawaian siri. 17 Lamon pana
mo aanabe': Nari aava ri bilai fasaat
ri taa siak a fakasanaman e a rabuna
aava ri bilai faroxo, ri lamon o ri taa
pife siak ta fakasanaman. Taasaxa
tamo a Piran taa vubuxane, mi taa
siak penganan pana vilaana roxo
simi e mi taa pife bilai fasaat.

18 Na Krais fo yaas a fakasana-
man ina faasaalan sitaara faasaxa
mon e taxapus xo; a mataa roxo
fo maat xataara, mu rabuna saat
xapiak, talo nane fexaxaas sena lisan
netaara xe sina Piran. A rabuna ri
punuk a vipin ina mon taasaxa lana
vovau ina, a Piran a fatatoie. 19 E
layaan nane waan lana vovau ina
mon, nane sivi xena kuusan fasavat
a Lagasai Roxo xe sina mu vovau ri
waan la bina ina vipisan. 20 A mu
vovau aave ve sina mu rabuna aava
ri pife usi fatak a Piran layaan nane
taxa lo waan bang fananap nari la
maana mu yaan aava na Noye' taxa
vesan a xaati molava sina. A rabuna
lana xaati ri pisiktul e a Piran a
fakaxup nari sang mon sena ulim
molava piis. 21 A raarum va saxa
fakalimaanan aava faxalit netaara
pana fasufan aava vilaana ina fakax-
upaan nami. A fasufan aanabe'
pife ina vil tapin a vusiit la tami,
piau. Taasaxa pana fasufan aanabe'
mi taxa kuus fanai lapaana Piran
pana namkaian simi e sena nanasam
roxo simi. A vilaana aanabe' i taxa
fakaxup nami lapaana to fa'ulaian
si Yesus Krais. 22 E nane fo laak
xe la xunavata e taxa nai la xasing
muaan sina Piran. E pave nane taxa
paamuian a mu angelo e mu vovau
la finavata aava ri toxan a nobina
lava e gutan.

4

A Mu Rabuna Si Yesus Ri Taa Faisok Lapaana Mamaaluxan

1 Mi texaas o ri vil pengan na Yesus
e nane yaas a maasaxan. Nami sait,
mi taa fagut a lamonan simi talo
mi taa faxa'usie. Senaso nane aava
fo siak a maasaxan lana vipin ina i
taa ta'ulan a vilaana saat. 2 E voxo
ti la yaan aanabe' e la maana mu
yaan xapiak ina waanan simi, mi
taa taagul nabe' la xavala lapaana
lamonan sina Piran e mi muneta
usi a maana vubuxanan sina mu
rabuna. 3 A mu yaan paamua mi fo
bilai malaan sena mu rabuna aava
ri pife namkai, gilise naboxo! Mi
fo taagul faxaarus lana vilaana ina
faananaak, vubuxanan mosaat, nu-
man, vilaana ina tamai xolai, lana
faxuvulan saat malaan sena vot, e
pana vilaana ina nangusaana mu
piran bit. 4 E naboxo a mu rabuna
aava ri pife namkai, ri ipul senaso
mi pife buk waan xuvul pari layaan
ri taxa xurau fasaat malaan sena
mu vupung e voxo ri kasalan nami.
5 Taasaxa ri taa kuusan fasavat a mu
vilaana siri la matana Piran aava i
taxa tigina xena tiis a mu rabuna
aava ri fo maat e nari aava ri taxa to.
6 A Lagasai Roxo fo kuusan fasavatan
e nari aava ri fo maat xo, ri fo lan-
gaie. A mu rabuna aava ri maat, fo
tiisan lana toyan siri senaso maana

rabuna xapiak ri taa waan lapaana tiisan; a lagasai aave fo kuusan fasavatan xe siri talo a waanan siri lana vovau i taa malaan sena taagulan sina Piran.

Faxatang Faroxoi A Mu Tatavai Sina Piran

7 A fataxapiak ina maana mo xapiak fo faasilak. Mi lamon faroxo e a xunus imi i taa waan lapaana mu lamonan roxo simi talo mi taa fenung faroxo. 8 Saxa vilaana a molava piis: mi taa fevubuxan xasingit nami xa, senaso a vubuxan xasingitan i taa xafut faapalauan a mu faasaalan xaves. 9 Mi taa taagul lapaana vilaana ina xakaavangan e mi taa kas a mu lifu simi xe sina mu fetinan e muta ferawai miminguut. 10 Nami saxa saxa mi fo siak a tatavai roxo sina Piran e mi taa faisok pana tatavai aave xena xavang faroxoi a xasanofuna. E voxo mi taa faxatang faroxoi a mu tatavai sina Piran. 11 Nase' ta mataa i taa kuusan fasavat a lagasai i taa ferawai pana lagasai sina Piran. E nase' ta mataa aava xavang a mu rabuna i taa xavang nari pana gutan aava Piran taa tavaie pana talo lana maana mo xapiak a kuus faatulaian i taa falet xe sina Piran lana isi Yesus Krais. A isin lava e a gutan va re taa sina vulai xe vulai. Pevoxo!

12 Kamu fesing, muta ipul sena maana maasaxan e tafangan mi taxa waan lapaana, a pife mo patak aava savat xe simi sang mon. 13 Taasaxa mi taa nanam senaso mi taxa waan xuvul pa Krais lana mu lagafan aava nane waan lana talo mi tafe bas pana faamamaasan la yaan a isin lava sina i taa savat la matavas. 14 Tamo a xasano rabuna ri taa kasalan nami senaso mi taxa usi na Krais, mi taa faamamaas; a mo aanabe' a fakalimaan o a Vovau ina malangan, a Vovau sina Piran i taxa waan xulumi. 15 Layaan mi taa siak a maasaxan a pife roxo tamo fufuna maasaxan aave, i taa savat sena vilaana saat simi malaan sena ngaapunuk, fenau, o xasa buk saatan o a mataa aava fasavat a lagafan la palou ina xasanofuna. Piau. 16 Taasaxa tamo mi taa siak a maasaxan senaso mi usi na Krais, muta mangil sena, a roxo mi taa kuus faasiroxo xe sina Piran senaso mi toxan a isi Krais. 17 A yaan fo savat xo, a yaan aava tiisan i taa tangpat e a mu rabuna sina Piran fatak ri taa waan lapaana tiisan paamua. E la yaan a tiisan i taa tangpat la palou itaara aava taara namkai, a fataxapiak ina i taa malaafaa layaan a mu rabuna aava ri pife namkai sena Lagasai Roxo sina Piran ri taa savat? 18 Malaan sena Xakalayan ti Kavai a kuus:

> "Tamo a lagaf xena Piran i taa fakaxup nari mu rabuna roxo, lavaxa so ta mo taa savat sena mu rabuna saat aava ri pife texaas sena Piran?" *Fpp 11:31*

19 Lavaxa, nari aava ri toxan a maasaxan senaso a Piran a vubuk o ri taa toxane, ri taa timin fanei a lamonan siri xuluna Saxa aava vesan nari paamua e ri taa usi a vilaana roxo siri senaso a Piran i taxa usi fatak a kuus fanaian sina vulai.

5

A Ferawaian Tateak Xe Sina Mu Rabuna Aava Ri Namkai

Xe Sina Mu Paamua

1-2 Xe sina mu matalava ina lotu: ne taxa faxaar nami senaso ne saxa matalava ina lotu malaan semi. Nenia, ne saxa mataa aava ne fo xalum a maasaxan si Krais e ne fexaxaas sena kuusan fasavate. E ne taa waan xuvul pana la yaan a miridingan lava sina i taa savat la matavas. E voxo ne taxa faxaar nami talo mi taa faxatang faroxoi a mu rabuna ina lotu aava Piran fo tavai nami pana malaan sena mataa i taxa faxatang a sipsip sina. Senaso a Piran fo siak fati nami xena vil malaane. E vaxa mi taa faxatang nari pana nasaman roxo lapaana vubuxanan sina Piran e pife pana maraleian. Muta naixaam soxot a mamareiai ina mon, taasaxa mi taa vile lapaana vubuxanan tateak ina xakaavangan. 3 Muta paamuian nari aava ri taxa waan lapaana faxatangan simi pana

tateaxan taasaxa mi taa paamuian faroxoi nari xena faxalit nari pana maana vilaana roxo. 4 E la yaan a Paamua Lava sina Rabuna ina Faxatangan i taa savat, mi taa siak a ligilot sina piran king e a ligilot aave a miridingan ina i taa pife xares, i taa fa'ui vulai.

Xe Sina Mu Rabuna

5 Lavaxa, nami mu xulau, mi taa waan lapaana mu matalava. E nami xapiak mi taa fafalak nami xa pana marapi ina vilaana mam. Mi muta siak fati a isimi xa taasaxa mi taa xavang a xasanofuna senaso a Xakalayan ti Kavai a kuus:

> "A Piran fuuna gigiran tapin a mu rabuna aava ri siak fati a isiri xa, taasaxa nane fuuna xavang a mu rabuna mam." *Fpp 3:34*

6 E voxo mi taa vil fasivi nami xa lapaana gutan tateak ina Piran talo i taa siak fati nami la yaan nane vubuxane. 7 Tapin a maana matafanan xapiak simi xuluna Piran senaso nane taxa faxatang nami.

8 Para! Faxatang faroxo! A xaiyaas simi, na Setan, i taxa sangas xolai e i taxa vaas faagut malaan sena piu vupung ri xalie pana 'laion' e i taxa seng ta mataa talo i taa ngane. 9 Tigina fatateak lapaana namkaian simi e ti votane, senaso mi texaas o a mu timi xuluna xavala xapiak ri taxa yaas a maana buk maasaxan aava mi taxa yaase.

10 Taasaxa layaan mi fo yaas fadak a maasaxan simi a Piran ina maana xakaavangan xatam xapiak aava fo xel nami xena waan xuvul pa Krais lana miridingan sina, nane xa i taa vil faroxoi fatak nami e i taa tavai nami pana tateaxan, gutan e a nobina tateak xena tigina lana. 11 A maana gutan ve sina vulai xe vulai. Pevoxo!

Ferawaian Fataxapiak

12 Ne xalei a fomirak lagasai aanabe' pana xakaavangan si Sailas aava ne lamon o nane a tiak tuuna lana fatataganan si Krais. Ne vubuk xuus faagutan nami e ne fakalimaan xe simi o a ferawaian aanabe' a toxan a xakaavangan xatam tuuna sina Piran. Tigina fatateak lana.

13 A mu rabuna aava ri namkai pe Babilon, ri mu taumi aava Piran fo xel nari, ri lisan a fasisian siri xe simi e a lak siak vaxa, na Maak, a lisan a fasisian sina sait. 14 Fasusui nami xa pana fengusan xaradak.

Ne vubuk o a luaian i taa waan xulumi xapiak, nami aava mi taxa waan lapaa Krais.

2 Pita
A Fataraguiaana Lagasai Si Saimon Pita

A Ferawaian Paamua

A fufuna lagasai aanabe' ve, xena xuus a mu rabuna aava ri namkai o ri muneta langai a ferawaian sina saxano rabuna ina fepitaa bit aava ri taxa kaliu xolai senaso a bitan siri i tamaa kawaasan a namkaian e mu vilaana roxo. Ri taa lamon fatateak a ferawaian aava mu yaamut ri fo tamu xuus nari pana e sena vilaana aanabe' ri taa texaas faroxo sena Piran e se Yesus Krais. A mu yaamut ri fo xalum na Yesus pana matari xa e ri fo waan lapaana fepitaian si Yesus.

Saxano rabuna ri taxa kuus o na Yesus i taa pife ulaamaan fulaa. Taasaxa, a lagasai aanabe' a kuus o piau, na Yesus i taa ulaamaan xena xel a mu rabuna sina. A tuuna, nane pife savat fataapus taasaxa fufuna taagulan sina ve malaan: a Piran a baian ta saxa mataa i taa malit, nane vubuk o a mu rabuna xapiak ri taa puk tapin nari xa xasena maana vilaana saat siri. E nane i taxa waan fananap bang a mu rabuna lunai.

1 Nenia, na Saimon Pita aava saxa sisiak e yaamut si Yesus Krais, ne taxa lisan a lagasai aanabe' xe simi aava mi taxa waan lapaana vilaana fatak si Yesus Krais, a Piran aava mataa ina fakaxupaan netaara xapiak, nami aava mi fo siak a namkaian molava fexaxaas malaan semaam.
2 Ne fenung o a Piran i taa tavai soliuan nami pana xakaavangan xatam e luaian sina sena texaasan simi sena Piran e se Yesus, a Memai sitaara.

A Mu Vilaana Sina Mu Rabuna Ri Namkai

3 Na Yesus Krais a toxan a gutan sina Piran e nane fo tavai netaara pana maana mo xapiak aava ri taa fasavat a maana mo roxo e fatak lana toyan sitaara. A maana mo aave va sitaara senaso taara texaas faagut se Krais. E nane taxa xel netaara xena sangas xuvul pana, lapaana isin lava e roxoyan molava sina. 4 Pana vilaana aanabe' nane fo tavai netaara pana maana kuus fanaian molava paaliu sina aava pi ta mataa fexaxaas paaliu sena maraane. E pana mu kuus fanaian aave mi fexaxaas sena sinufan a maana mu vubuxanan saat tateak aava ri fo mo waan lana xunus imi e fuuna kawaasan a mu rabuna ti la xavala; mi taa sinufane e mi tafe savat malaan se Yesus lana xunus fatak imi.
5 Xena savat malaan sena, mi taa tafang faagut xena timin a roxoyan xuluna namkaian simi e mi taa timin a texaasan xuluna roxoyan aave 6 e xuluna texaasan aave mi taa timin a vilaana ina faxatang faroxoiaan nami xa e xuluna vilaana ina faxatang faroxoiaan nami xa, mi taa timin a vilaana ina tigina fatateak e xuluna vilaana ina tigina fatateak aave mi taa timin a mu vilaana fatak sina Piran 7 e xuluna vilaana fatak aave mi taa timin a vilaana ina muluxaana mu timi e xuluna mamaaluxan aave mi taa timin a vubuxan xasingitan. 8 Tamo a maana vilaana aanabe' ri taxa waan e ri taxa lo palak la xunus imi saxa saxa, mi taa faisok faroxo e a vilaana sina Memai sitaara, na Yesus Krais, i taa savat faagut la toyan simi.
9 Nase' ta mataa aava i taa pife usi a maana vilaana aanabe', nane a malaan sena mataa aava pife fexaxaas sena kaalum faroxo o malaan sena mataa piif senaso nane fo lamamaaluf o nane xa fo gonan sena mu vilaana saat sina ti paamua.
10 E voxo kamu tiak, tafang faagut paaliu xena faxaalit tuuna o a Piran fo xel nami e fo siak fati nami. Tamo mi taa vil malaane mi taa pife kalaxoi lana namkaian simi. 11 E voxo a Piran i taa turoxoian faagutan nami xena laak xe lana Fatataganan aava i taa waan xe vulai, a Fatataganan sina Memai sitaara na Yesus Krais aava mataa ina fakaxup netaara.

Na Pita A Texaas O A Maatan Sina Fo Faasilak

12 E voxo ne kuus fanai o nenia, ne
taa falamon fa'uli nami vulai pana
maana mo aanabe'; naapalaan mi fo
texaas seri naboxo e mi taxa tigina
fatateak lana tuunayan aava mi fo
langai sena. 13 Ne taxa lamon o a
mo roxo paaliu layaan ne taxa to
lunai xuluna xavala aanabe' ne taa
fasei faagutan nami xena falamon
fa'uli nami. 14 Senaso ne texaas o
a yaan ina ta'ulanaana vipin siak
fo savat faasilak malaan se Memai
Yesus Krais fo faxalitau pana. 15 E ne
taa faisok faagut naboxo talo lamina
faletan siak mi fexaxaas sena lamon
fa'uli a maana mo aanabe'.

Nari Aava Ri Fo Xalum A Miridingan Si Krais

16 Maam pife usi a maana xu-
uskuus ina lamonan palau mon
layaan maam kuusan fasavat a fil-
imaanan sina Memai sitaara, na
Yesus Krais e a gutan sina, piau!
Senaso maam fo xalum a miridingan
sina pana matamaam fatak. 17 E
vaxa a Piran aava na Tamana, a
tavaie pana isin lava e miridingan
layaan a ling vipirigaan ina miridin-
gan magaaf ti la xunavata a kuus:

"Nabe' na Natuk aava ne vubuxan
xasingite senaso nane fuuna
fananam vulanau." *Mt 17:5;
Mk 9:7; Lk 9:35*

18 E maam langai a ling aava savat
ti la xunavata senaso maam fo waan
xuvul pa Yesus xuluna put taap aave.

19 E voxo taara toxan a ferawaian
fulaa aava i taxa kuus xakaavang
sena mu kuus fatuxaian sina mu
rabuna ina kuus fatuxai. E tamo mi
taa usi faroxoie, mi taxa bilai faroxo.
Senaso a ferawaian aave a malaan
sena saxa laam aava i taxa famalang
a bina suk fefexaxaas a uf ina yaan
e a malangan si Krais a malaan sena
Sakiyaan aava i taa laak e famalang
a xunus imi. 20 Taasaxa texaasan
aanabe' i taa waan paamua lana
lamonan simi: a mu kuus fatuxaian
aava ri taxa waan lana Xakalayan
Ti Kavai, a mataa mon a pife fexax-
aas sena kuusan fasavat a malasuf
ina, piau. 21 Senaso piau ta kuus
fatuxaian a savat ti lana lamonan
sina mataa, piau. Taasaxa, a mataa
i taa kuus fatuxai pana ferawaian
sina Piran lapaana gutan sina Vovau
Xaradak mon.

2

A Pebukaian Sena Fepitaian Bit

1 Paamua toxan a saxanu rabuna
ina kuus fatuxai bit ri savat la palou
ina mu Israel e tanin vaxa saxanu
rabuna ina fepitaa bit ri fo savat la
palou imi sait. Ri taxa fepitaa pana
maana fepitaian bit aava fexaxaas
sena kawaasan a namkaian tuuna
sina rabuna. E ri taxa faaxolusan
a Memai aava fo maraan fa'uli nari
e voxo ri taxa xal tuxan xe xuluri
xa. 2 Lapaana fepitaian siri a rabuna
xaves ri taa usi a vilaana siri ina
tamai fasaat e sena vilaana saat aan-
abe' xasano rabuna ri taa ferawai
fasaat sena salan ina tuunayan. 3 E
lapaana vilaana ina naixaaman siri,
ri taa faavupuul nami pana maana
ferawaian bit. Ti kavai paaliu a
tiisaan nari taxa lo waan bang nari e
saxa aava i taa kawaasan nari i taxa
para vulai e pi mamatef.

4 Senaso, a Piran a pife nanaula
sena timin a fakasanaman xuluna
mu angelo aava ri fo faasaal, piau.
Nane fo tapin fadui nari xe lana
bina ina fakasanaman, pe 'Hel'; nane
fo pis nari xe lana mu vaa'ul aava
suk e ri taa waan vipis lana fefex-
axaas sena yaan molava ina tiisaan
nari. 5 Kavai paaliu lana yaan si
Noye' a Piran a fakasanam a maana
mu rabuna saat e kawaasan xapin
a xavala pana tang ulim molava.
Taasaxa nane fakaxup na Noye', a
mataa ina kuusan fasavat a rox-
oyan sina Piran, xuvul pana rabuna
pisiguak. 6 E vaxa a Piran a
kawaasan xapin a mu rabuna xapiak
ti la ro bina, Sodom e Gomora. Nane
faram xapin nare xena pebukan a
xasano rabuna pana so ta mo i taa
savat xe siri aava ri pife usi a Piran.
7 Se Lot sait, nane fakaxupe ti la
palou ina mu rabuna saat senaso
na Lot ve, saxa mataa fatak aava
fuuna lo kanamsaat paaliu sena mu
vilaana siri senaso ri piau paaliu ta

mangilan. 8 A mataa fatak aave a
taagul la palou iri e la maana yaan
xapiak a xunus ina fuuna kanamsaat
faagut layaan nane xalum a vilaana
saat e langai a maana ferawaian saat
siri. 9 E voxo maana mo aanabeˈ ri
faxalit netaara o a Piran a texaas o
malaafaa i taa fakaxup a mu rabuna
roxo sena maana lagafan siri. E voxo
nane texaas o malaafaa i taa pis fanei
a mu rabuna saat fefexaxaas a yaan
ina tiisaan nari taa savat. 10 Tuuna
paaliu a Piran i taa fakasanam nari
aava ri falalosaat a xunus iri pana
vilaana ina tamai xolai e nari aava
ri gigiran a tateaxan ina Piran e mu
matalava siri.

A maana lamonan sina mu rabuna
ina fepitaa bit aave ri tavanat e
ri siak fati a isiri xa e ri piau ta
suaian sena maana mo aava fuuna
lang pe la tavegof e ri ferawai fasaat
seri. 11 Taasaxa, a mu angelo roxo
aava ri toxan a gutan e a tateaxan
molava sena mu rabuna ina fepitaa
bit, ri pife ferawai fasaat sena maana
mo aava fuuna lang pe la tavegof
la matana Piran, piau. 12 Taasaxa,
a mu rabuna aave ri malaan sena
mu vupung; ri piau ta texaasan e
ri fo luxan xena salengaan nari e
punuxaan nari. Ri fuuna ferawai
fasaat sena maana mo ri pife masam
faroxo sena e a kawaasanaan nari i
taa malaan sena mu vupung.

13 Ri taa siak a maana lagafan
senaso ri vil fasavat a lagafan xaves
la palou ina mu rabuna. Ri lamon
o ri taa faamamaas layaan ri vil a
maana buk vilaana saat la paanaas.
Ri malaan sena mu vusiit aava vil
pengan a marapi pasak layaan ri
taxa faamamaas pana xurauan siri
e ri kawaasan a faxuvulan simi.*
14 Vulai ri xalum a lutefin e ri fuuna
nanomai o ri taa vil a vilaana saat
xuvul pari e ri pi mamasaga sena
vilaana saat aanabeˈ siri. Ri faˈusi a
mu rabuna aava namkaian siri pife
tateak xe lana filung siri. Ri fo fapiti
a xunus iri xa pana vilaana tateak
ina naixaaman. Ri vungut o ri taxa
waan lapaana kuus fatutulan sina
Piran. 15 Ri fo taˈulan a salan roxo
e naboxo ri taxa milung. Ri taxa
usi a salan sina saxa natu Beor, na
Belam aava fuuna vubuxan a ma-
mareiai xena vil a mu vilaana saat.
16 Taasaxa, a ‘donki’ sina a barase
sena vilaana saat sina; a mo aava
piau ta ling a ferawai pana ling ina
mataa e kuus votan a vilaana ngong
sina mataa ina kuus fatuxai aave.

17 A rabuna aave ri malaan
sena matana raarum aava piau ta
raarum, ri malaan sena mu vata
aava reref molava taxa fiit xolan
nari. A Piran a toxan a nobina
xari taxa waan lapia paaliu lana
bina suk vaaxit. 18-19 Ri ferawai
lapaana vilaana fasoxopes siri pana
lamonan sina xipang e ri vubuk
yuuf a lamonan sina rabuna pana
mu vubuxanan saat ina vipin iri.
A mu rabuna ina fepitaa bit ri
fakalimaan o ri taa mulus a xunus
ina mu rabuna aava ri xaveak sinuf
sena vilaana saat siri taasaxa nari
aava ri fo ferawai malaan, ri taxa
yaasok lunai sina mu vilaana ina
kawaas. Senaso, a so ta mo aava i
taa faˈonam a mataa, a mo aave ve fo
vil fayaasoxe. 20 Layaan a rabuna ri
texaas sena Memai sitaara, na Yesus
Krais, a saxa ina fakaxupaan netaara
e ri fo sinuf sena lalosaat ti la xavala,
e mui ri fe fifius fatateak fulan nari
lana vilaana saat e a vilaana aave
i taa faˈonam nari; a waanan siri i
tafe saat paaliu sena waanan siri ti
paamua. 21 Naak i tafo roxo tamo
ri taa pife texaas sena salan fatak.
Senaso a mo mosaat paaliu layaan
ri fo sangas xuluna salan aave e
mui fulaa ri puk tapin nari xasena
ferawaian taap aava Piran fo tavai
nari pana. 22 A mo aava savat siri
a faxaˈusi a kuusan tuuna ti kavai
aava malaan:

“A piu i taa ulaa soxot fulan a luak
sina e a vio aava fo suuf i taa
ulaa fulaa xe la susup sina.”
Fpp 26:11

* **2:13:** Naak, a ferawaian sena faxuvulan aanabeˈ i taxa ferawai sena Matafanganai sina Memai e malaafaa saxano rabuna aava ri pife namkai, ri taxa kawaasane.

3

Faigotan Nami Xa: Bang A Ulaian Sina Memai

1 Kamu fesing; a lagasai aanabeˈ
a faataraguiaana lagasai aava ne fo
xaleie e ne fo lisane xe simi. Lana ro
lagasai xapiak ne fo faisok pana fala-
mon faˈuliaan nami sena mu vilaana
tuuna xena fasavat a lamonan fatak
lana putumi. 2 Ne vubuk rao mi taa
lamon faˈuli a ferawaian aava mu
rabuna fatak a Piran fo bur nari xena
kuus fatuxai, ri fo kuusane lokavai
mupiis. E ne vubuk fulaa mi taa
lamon faˈuli a ferawaian tateak sina
Memai aava mataa ina fakaaxupan,
a ferawaian aava mu yaamut sina ri
fo xuus nami pana.

3 Saxa mo molava mi taa masam
sena a malaan: lana mu yaan fa-
taxapiak saxanu rabuna aava ri usi
fatak a mu vubuxanan siri, ri taa sa-
vat e ri taa kuusan pengan a lagasai
sina Piran. 4 E ri taa kuus, “Nane
fo kuus fanai o i taa savat e nane
taxa waan faa? A mu butaara fo
maat, taasaxa, a maana mo xapiak
pife patak sena yaan ina vesanaana
xavala, bo?” 5 Nari aava ri kuus
malaan ri bai lamon sena mo aan-
abeˈ: lokavai mupiis a Piran a fer-
awai e voxo maana mo ti la xunavata
ri savat. Nane fo vesan a xavala pana
raarum e a savat ti lana raarum 6 e
pana raarum vaxa nane fo kawaasan
xapin a xavala pana ulim molava e la
yaan aave a maana mo ti la xavala ri
taxapus. 7 A Piran fo kuus fanai sena
maana mo aava ri taxa waan naboxo
pe la xunavata e xuluna xavala, o a
fata ina fakasanaman i taa kawaasan
nari, taasaxa piau lunai. I taa vil
malaane lana yaan ina tiisan; la yaan
aave a mu rabuna aava ri pife usi
a Piran ri taa tiisan e ri taa siak a
fakasanaman xari.

8 Taasaxa muta malufaana mo
aanabeˈ: lana xakaaluman sina Pi-
ran a yaan saxa a malaan sena mari-
aas 1,000 e a mariaas 1,000 a malaan
sena yaan saxa. 9 Saxanofuna ri
lamon o a Piran i taa pife fasavat fat-
apusan a kuus fanaian sina, taasaxa
piau. Nane taxa fananap mon pami
senaso nane bai o ta saxa mataa i
taa falet xe la bina ina kawaas; nane
vubuk rao a rabuna xapiak ri taa puk
tapin nari xa xasena mu vilaana saat
siri.

10 Taasaxa, a yaan ina ulaian sina
Memai i taa savat faˈipul malaan
sena yaan a mataa ina fenau i taa
savat. La yaan aave a tavegof e a
maana mo lana i taa taxapus pana
felingaian molava e ri taa raam e
femalit. E vaxa xavala e maana
mo xuluna sait, a fata i taa faram
fapalauan xapine.

11 Lavaxa, a maana mo aanabeˈ a
Piran taa galas nari; e voxo nami, mi
taa usi tuunei a so ta buk vilaana? A
toyan simi ri taa faxalit a mu vilaana
fatak e mi taa waan lapaana mu
vilaana sina Piran. 12 Mi taa waan
bang a yaan sina Piran e vaxa mi
taa faisok faagut talo a yaan aave i
taa savat fataapus. La yaan aave a
tavegof i taa raam e femalit e maana
mo aava ri fuuna waan lana, ri taa
faram xapinan. 13 Taasaxa lapaana
kuus fanaian sina Piran, taara taxa
waan bang a xunavata faˈui e xavala
faˈui e lana nobina aave a maana mo
xapiak ri taa usi a mu vilaana fatak
sang mon.

14 Kamu fesing, mi taxa waan bang
a yaan lava aave, bo? Lavaxa,
faisok faagut talo mi taa waan fa-
tak lapaana xakaaluman sina Piran
pana daaruum e piau ta vusiit o
fomirak saatan. 15 Lamon sena vi-
laana fananap sina Piran senaso la-
paana vilaana aave nane fo kas a
salan talo mi taa laak lana nobina
ina fakaaxupan. A lagasai malaan
vaxa na Pol, a ka fesing, fo xaleie
lapaana texaasan a Piran fo tavaie
pana e nane fo lisane xe simi sait.
16 Nane taxa ferawai pana mo aan-
abeˈ lana maana lagasai sina. A
tuuna, saxanu xakalayan sina ri la-
gaf xena masame. E saxano rabuna
aava ri vungut malaan sena xipang,
ri fuuna familung a ferawaian sina
malaan seˈ ri fuuna vile pana maana
xakalayan ti kavai. E voxo ri taxa xal
tuxan xe xuluri xa.

17 Taasaxa nami xo, kamu fesing,
mi fo texaas sena vilaana saat aan-
abe[1]. Faxatang nami xa talo a
milungan sina maana rabuna ina
faananaak i taa pife yuuf tapin nami
ulaa mi tamaa poxo ti la nobina
fatak e roxo simi. 18 Taasaxa mi taa
fepalak pana xakaavangan xatam e
a texaasan sena Memai sitaara, na
Yesus Krais, a mataa ina fakaxupaan
netaara.

Taara taa tavaie pana isin molava
paaliu naboxo e xe vulai. A tuuna
paaliu.

1 Jon
A Lagasai Mata Si Jon
A Ferawaian Paamua

A lagasai mata aanabe' a malaan sena lifu pana xaaxaak taragua: saxa, nane taxa faxaar a maana rabuna aava ri namkai o ri taa taagul fatak lapaana Piran narie Natuna, na Yesus Krais; taragua, ri muta langai ta saxa fepitaian bit aava i taa kawaasan a naian siri. Saxano rabuna ri taxa fapiti a maana rabuna pana lamonan malaan: a xavala ve a mo mosaat e na Yesus pife fexaxaas sena savat mataa tuuna e maa waan xuvul pana rabuna ti la xavala senaso nane roxo e xaradak temasaat. E vaxa ri fapiti a mu rabuna o a salan ina fakaaxupan a malaan: a mataa i muta lamon temasaat sena maana mo ti la xavala, taasaxa i taa ta'ulan nari xapiak e i muta lamon faagut sait vaxa pana vilaana roxo o vilaana ina vubuxan xasingitan. Taasaxa na Jon a kuus faagut o na Yesus a mataa tuuna e fatak, layaan no buk usie no taa vubuxan xasingit a Piran e no taa vubuxan xasingit sait a xasanofuna aava ri namkai sena.

Na Yesus Ve A Ferawaian Ina Toyan

1 Maam taa xuus fatexaas nami pana Ferawaian Ina Toyan. Maam taxa xuus nami pana so ta mo fo waan ti la tangpat; a so ta ferawaian maam fo langaie e a vilaana maam fo xalume pana matamaam; pana so ta mo maam fo falime e a mamaam fo tawe. 2 A toyan aave fo savat e nemaam fo xalume e maam taxa kuusan fasavate talo nami, mi taa texaas sena toyan vulai, vulai aava waan paamua xuvul pana Piran, taasaxa naboxo fo savat sitaara. 3 E a lagasai roxo aava nemaam fo xalume e maam fo langaie, maam taxa kuusan fasavate xe simi senaso maam vubuk o mi taa waan xuvul pamaam. A fetuwaanan aanabe' sitaara i taxa waan xuvul pa Piran Tamataara e Natuna, na Yesus Krais. 4 E maam xalei a mo aanabe' xena vil falavai a faamamaasan simaam.

A Piran Ve A Malang

5 A lagasai aava na Yesus fo xuus nemaam pana e naboxo maam taxa xuus nami pana, a malaan: a Piran a malaan sena malang molava paaliu e a suk pife fexaxaas sena salate. 6 Tamo taara kuus o taara taxa taagul xuvul pana Piran taasaxa taara taxa sangas lunai lana suk ina vilaana saat, taara taxa bit e pife bilai faroxo. 7 Taasaxa layaan taara taxa sangas lana malang, malaan sena sangasan sina vulai, taara fexaxaas sena taagul faroxo e a ria i Natuna, na Yesus i taa saf tapin a saatan sitaara.

A Fufuna Taagulan

8 Layaan taara taa kuus o taara piau ta saatan, taara taxa bit mon netaara e a lamonan tuuna pife waan la xunus itaara. 9 Tamo layaan taara taa kuusan fasavat a vilaana saat sitaara, lavaxa i taa lamon tapine e i taa saf tapin a maana saatan sitaara senaso nane a roxo xasingit e nane pife fexaxaas sena bit e voxo a ferawaian sina a tuuna. 10 Tamo taara taa kuus o taara pi vivil a vilaana saat, a malaan sena taara taxa kuus, “A Piran fuuna bit netaara.” E voxo a ferawaian sina pife waan la xunus itaara.

2

1 Mu rafulak siak, ne taxa kala xe simi talo mi taa pife usi a vilaana saat. Taasaxa tamo ta saxa imi taa usie e a lalosaat taa waan la tana, taara toxan a saxa aava roxo xasingit e i taa fenung xe sina Piran pataara. A saxa aave ve na Yesus Krais. 2 Nane sang mon a fexaxaas sena vil tapin a lalosaat e pife lalosaat simi sang mon, nane fexaxaas sena vil tapin a saatan sina maana mu rabuna xapiak ti la xavala.

Usi A Mu Vuputkai Si Krais

3 Layaan mi taa usi fatak a maana
ferawaian sina, lavaxa a masaman
sena Piran taxa waan la palou imi.
4 Nase' ta mataa a kuus, “Ne texaas
sena”, taasaxa pife usi a ferawaian
sina, nane ve a mataa vibit e a fer-
awaian tuuna pife waan la xunus
ina. 5 Taasaxa nase' ta mataa fuuna
usi fatak a ferawaian aave nane taxa
faxaalit o a vubuxan xasingitan sina
Piran fo savat fatak la xunus ina. E
voxo pana vilaana malaan taara taa
texaas o taara taxa taagul lapaana.
6 Layaan a mataa i taa kuus o nane
sina Piran, lavaxa a vilaana sina i taa
malaan sena toyan si Yesus.

7 Kamu fesing, ne pife xalei a
vuputkai fa'ui xe simi. Nabe' a
vuputkai ti kavai aava fo waan ti la
tangpat. A vuputkai aanabe' a pife
patak sena vuputkai ti kavai aava
mi fo langaie paamua. 8 Taasaxa, a
vuputkai aanabe' aava ne taxa xaleie
xe simi, a fa'ui famodak. Ne ferawai
tuuna senaso layaan mi lamon pana
taagulan si Krais e mi xalum a taag-
ulan simi, mi taa texaas o a suk ina
vilaana saat i taxa falet e a malang
roxo fo savat.
9 Nase' ta mataa aava kuus o i taxa
waan lana malang taasaxa baian na
tina, a mataa aave i taxa waan la
bina suk lunai. 10 A mataa aava
vubuxan xasingit a mu fetinan, nane
taxa sangas la malang e piau ta mo a
fexaxaas sena fakalaxoie. 11 Taasaxa
ta mataa aava baian na tina, nane
taxa waan la bina suk e i taxa sangas
lana. Nane vungut sena salan sina
senaso a suk fo fapiif a matana.

A Fufuna Xakalayan

12 Ne taxa xalei a lagasai xe simi,
mu natuk, senaso a mu vilaana saat
simi ri fo lamon tapinan lapaana isi
Yesus. 13 Mu matalava, ne taxa kala
xe simi senaso mi texaas se' nane
aava taxa waan ti la tangpat.

Nami, mu xulau si Yesus, ne taxa
kala xe simi senaso mi fo fa'onam na
Setan.

Mu rafulak, ne kala xe simi senaso
mi texaas se Tamataara.

14 Mu matalava, ne kala xe simi
senaso mi texaas se' nane aava waan
vulai ti la tangpat.

Mu xulau ne kala xe simi senaso
mi tateak e a ferawaian sina Piran
taxa waan lana xunus imi e voxo mi
fo fa'onam na Setan.

Muta Xakaam Soxot A Mo Ti La Xavala

15 Muta lalamon temasaat pana
xavala aanabe' o xakaam soxotaana
maana mo ti lana. Tamo a mataa
taa sei soxot temasaatan a xavala
aanabe', a vubuxanaana Piran pife
waan la xunus ina. 16 Senaso a
maana vilaana ti la xavala malaan:
a xakaam soxotaana mataa o tefin,
a naixaam soxotaana maana mo
xaves, o a vilaana ina langai pesalai;
a mu vilaana malaan ri pife savat
sina Piran aava na Tamataara, piau.
A fufuna vilaana malaan taxa waan
la xavala. 17 E a xavala aanabe' i
taa malit xuvul pana maana mo aava
famasi a vubuxanan sina rabuna
sait, taasaxa, a mataa aava usi a
vilaana sina Piran, nane ve, i taa
waan vulai, vulai.

Faxatang Sena Mu Xaiyaas Si Krais

18 Mi rafulak, a mu yaan fa-
taxapiak ri fo faasilak. Mi fo langai
xo o a saxa Xaiyaas si Krais i taa
savat e tuuna mu xaiyaas xaves ri
fo savat xo. E voxo taara texaas
o a mu yaan fataxapiak ri faasilak.
19 Paamua nari mu xaiyaas si Krais
ve, ri fo waan la palou itaara, taasaxa
ri ta'ulan netaara xo senaso ri pife
malaan setaara. Tamo ri malaan
setaara ri taa pife paan, taasaxa ri
fo falet xena faxaalit o nari xapiak ri
pife malaan setaara, ri patak.
20 Taasaxa nami aanabe', a Mataa
Failai fo noxol nami e mi toxan a
texaasan. 21 Ne pife kala xe simi
senaso mi vungut sena lamonan tu-
una, piau, taasaxa senaso mi masam
faroxo e mi texaas o a bitan pife
fexaxaas sena savat ti lana lamonan
tuuna. 22 Tamo ta mataa i taa kuus o
na Yesus pife Krais, nane ve a mataa
vibit. A mataa i taa faaxolusan na
Tamataara e a Natuna, a mataa aave
ve a xaiyaas si Krais. 23 A mataa aava

i taa faaxolus o na Yesus a Natuna Piran, i taxa milung sena salan aava laak xe si Tamataara; a mataa i taa lamon tuuna se Natuna, i taa texaas faroxo se Tamataara sait.
24 Lavaxa, a maana ferawaian mi fo langaie paamua, mi taa tao fatateaxe. Tamo a maana mo mi fo langaie paamua i taa waan faroxo lana xunus imi, mi taa taagul xuvul pa Natuna e na Tamataara. 25 E a kuus fanaian aava Piran fo tavai netaara pana ve a toyan vulai, vulai.
26 Ne taxa kala xe simi senaso a mu xaiyaas si Krais, ri vubuk bit nami. 27 Taasaxa noxolan aava nane fo noxol nami pana, a noxolan pana Vovau Xaradak e i taxa waan xulumi lunai. E voxo a mo roxo o piau ta mataa i taa fapiti nami. A noxolan sina Piran sang mon i taa fapiti nami pana maana mo roxo e a fepitaian sina a tuuna xasingit; piau ta bitan taxa waan lana. E vaxa, mi taa taagul xuvul pana.

A Vilaana Sina Mu Rafulak Sina Piran

28 E naboxo mu rafulak, taagul xuvul pa Krais e la yaan i taa savat taara taa pife faatasu sena pana mangilan senaso taara taxa lamon faroxo sena. 29 E tamo mi texaas o nane a mataa xaradak paaliu mi taa texaas fulaa o a mataa aava fuuna usi a vilaana xaradak, nane ve a lak sina Piran.

3

1 La yaan aava Piran fo tavai netaara pana vubuxan xasingitan sina e xali netaara pana rafulak sina, a yaan aave a yaan roxo paaliu marasaxa. E taara taxa waan a mu rafulak sina lunai. A mu rabuna ti la xavala ri vungut setaara senaso ri vungut se Yesus. 2 Ai, mu fetinan, taara taxa waan a mu rafulak sina Piran e naboxo a pife matavas lunai o taara tafe savat malaafaa. Taasaxa taara texaas o la yaan na Yesus i taa sivimaan fulaa, taara taa xalume senaso taara taa fexaxaas malaan sena. 3 Nase' ta mataa i taxa timin fanei a lamonan sina xulu Krais, a mataa aave i taa gei tapin a lalosaat sina xa xena waan malaan se Krais aava piau ta lalosaat.
4 Nase' ta mataa taxa lo vil a mu vilaana saat, nane taxa lo langai pesalai sena mu vuputkai sina Piran e voxo a langai pesalaian e vilaana saat re fexaxaas. 5 Mi texaas o a Saxa aave a savat xena siak tapin a mu vilaana saat sina rabuna, taasaxa nane xa pife vil ta vilaana saat. 6 Nase' ta mataa aava taagul lapaa Krais, nane bai faasaal sena roxoyan sina; a mu rabuna aava ri taxa lo bilai fasaat ri pi xaxalum na Krais e ri pife texaas sena.
7 Mi rafulak, saxano rabuna rao ri familung nami, muta usi nari. A mataa aava taxa lo bilai faxaradak, nane roxo malaan se Krais a roxo. 8 A mataa aava taxa lo bilai fasaat, nane si Setan senaso na Setan taxa lo bilai fasaat ti la tangpat. A Natuna Piran fo savat xena kawaasan xapin a faisok si Setan. 9 Piau ta mataa aava Piran fo noxole, i taxa lo bilai fasaat senaso a lamonan sina Piran taxa waan la xunus ina. A mataa aave pife fexaxaas sena bilai malaan sena rabuna saat senaso nane a lak sina Piran. 10 A mu rafulak sina Piran e mu rafulak si Setan ri patak malaan: tamo a mataa pife bilai faroxo vulai, nane pife sina Piran. E vaxa tamo a mataa pife vubuxan xasingit a mu fetinan, nane pife lak sina Piran.

Taara Taa Fevubuxan Xasingitan Netaara Xa

11 A lagasai aava mi fo langaie ti kavai, a malaan: “Mi taa vubuxan xasingit a mu timi.” 12 Muta bilai malaan se Kein aava mataa si Setan, nane punuk a tina, na Ebal. Nane punuxe xenaso? Senaso a vilaana si Kein a saat e mu vilaana si tina, ri xaradak.
13 Kamu fetinan, muta ipul layaan a mu rabuna ti la xavala ri taa maraleian nami. 14 Taara texaas o taara fo laak xe la nobina ina toyan e ta'ulan a nobina ina maatan senaso taara vubuxan xasingit a mu fetinan. A mataa aava pife vubuxan xasingit a mu tina, i taxa waan la maatan lunai. 15 A mataa aava taxa lo langai

pesalai o fakasal a rabuna, nane ve
a mataa ina ngaapunuk e mi texaas
o a mataa malaanabeˈ a vungut sena
toyan vulai.

16 Taara texaas sena vilaana ina
vubuxan xasingitan senaso na Krais
a turoxoian a maatan sina xataara.
Netaara sait taara taa vil malaane
talo taara saxa saxa taa taagul lana
vilaana ina vubuxan xasingitaana
mu titaara. 17 Layaan a mataa pana
maana mo xaves, i taa xalum a saxa
tina aava taxa waan valagof e nane
pife xavange pana saxano mo sina,
a vubuxanan xana Piran taxa waan
lana malaafaa? 18 Mu rafulak, a
pife roxo a vubuxanan sitaara i taa
savat lana ferawaian o mu vapaling
sang mon. A maana vilaana e mu
lamonan sitaara ri taa faxalite sait,
19 e voxo taara taa texaas o taara usi
a ferawaian tuuna. E tamo taara
taa mamaxus pana matautan sena
vilaana xavai sitaara, a masaman
sitaara i taa faluai netaara la matana
Piran 20 senaso taara masam o a Pi-
ran a molava xasingit sena lamonan
sitaara e nane texaas sena maana mo
xapiak.

21 Kamu fesing, layaan a lamo-
nan sitaara taa pife gel tifi netaara,
lavaxa taara fexaxaas sena savat
la matana Piran e taara taa pife
mataut sena. 22 E nane taa tavai
netaara pana so ta fenungan taara
taa fiai pana, senaso taara fuuna
usi a maana ferawaian sina e taara
taxa lo vil a maana vilaana aava ri
fananame. 23 E a fefasaian lava sina
a malaan: taara taa lamon fatateak
sena isi Natuna, na Yesus Krais, e
taara taa vubuxan xasingit a mu
titaara malaan seˈ nane fo xuus ne-
taara pana. 24 Naseˈ ta mataa aava
usi a ferawaian sina Piran, nane
aave i taa taagul xuvul pana e a Piran
i taa waan la xunus ina. E taara tex-
aas o nane taxa taagul xuvul pataara
senaso a Vovau Xaradak taxa waan
xulutaara saxa saxa.

4

Tafang A Mu Vovau

1 Kamu fesing, muta lamon o a
ferawaian sina maana rabuna, vo-
vau, rongan, angelo o masalai a tu-
una. Taasaxa tafang nari talo mi taa
texaas o ri savat sena Piran o sena
rabuna ina kuus fatuxai bit, senaso
xaves iri taxa sangas xolai la xavala.
2 E mi taa texaas sena Vovau sina
Piran malaan: a mu vovau aava ri
savat sena Piran ri taa kuus turoxo
o na Yesus Krais aava luxan malaan
sena mataa, fo savat la palou ina
rabuna. 3 E mu vovau patak aava ri
pife savat sena Piran, ri taa pife kuus
turoxo o na Yesus fo mataa. Nari, ri
mu vovau sina Xaiyaas si Krais aava
mi fo langai xo o i taa savat. A tuuna,
saxanofuna sina ri taxa sangas xolai
la xavala naboxo.
4 Kamu rafulak, nami sina Piran
e mi fo faˈonam nari senaso a Saxa
aava na Krais, i taxa waan la xunus
imi saxa saxa e nane a faagut sena
saxa aava taxa waan la xavala, na
Setan. 5 A mu rabuna ina kuus
fatuxai bit, ri ti la xavala e ri ferawai
pana maana mo ti la xavala. E
a mu rabuna ti la xavala ri langai
nari. 6 Taasaxa netaara, taara savat
sena Piran. A mataa aava texaas
sena Piran, i taa langai netaara. E
a mu rabuna aava ri pife sina Piran,
ri taa lamon fepalauan a ferawaian
sitaara. E voxo taara fexaxaas sena
taraxali a vovau ina tuunayan e a
vovau ina bitan.

A Piran E Vubuxan Xasingitan, Re Fexaxaas

7 Kamu fesing, taara taa fe-
vubuxan xasingit netaara xa senaso
a vubuxanan tuuna a filimaan sina
Piran. Taara xapiak aava taara
fevubuxan xasingit netaara, taara
mu rafulak sina Piran e taara texaas
sena. 8 E nane aava pife toxan
a vubuxan xasingitan tuuna, pife
texaas sena Piran senaso a Piran
ve a Vubuxan Xasingitan Tuuna.
9 E voxo a vubuxanan sina Piran
xataara a malaan: a Piran fo feng
a Natuna xe la xavala talo taara
taa siak a toyan vulai sena. 10 A
vilaana ina vubuxan xasingitan a
savat malaafaa? Netaara mu rabuna
taara vubuxan a Piran paamua, bo?

Piau paaliu! A Piran a vubuxan netaara e fo feng a Natuna xena siak a fakasanaman ina vilaana saat sitaara.

11 Kamu fesing, senaso a Piran a vubuxan xasingit netaara malaan, lavaxa netaara sait, taara taa vubuxan xasingit a mu titaara. 12 Piau ta mataa fo xalum a Piran. Taasaxa layaan taara taxa vubuxan xasingit a maana titaara, a Piran taxa waan lana xunus itaara e a vubuxan xasingitan sina i taa savat tuuna la palou itaara.

13 E voxo taara texaas o taara taxa taagul xuvul pana e nane taxa waan la palou itaara senaso a Vovau ina taxa waan xulutaara saxa saxa. 14 Nemaam fo xalume pana matamaam e maam taxa kuus xakaavang o na Tamataara fo feng a Natuna talo i tafe savat a Nges Ina Vil Fatato sina mu rabuna xapiak. 15 Nase' ta mataa i taa kuus o na Yesus ve a Natuna Piran, lavaxa mataa aave a Piran i taxa taagul xuvul pana e i taxa waan lana fatataganan sina Piran. 16 E taara texaas sena vubuxan xasingitan aava Piran a toxane xataara e taara namkai sena.

A Piran ve a Vubuxan Xasingitan e nase' ta mataa i taa toxan a vubuxan xasingitan malaan sena Piran, nane aave taxa taagul lapaana Piran e a Piran taxa waan la xunus ina.

17 Lavaxa, a vubuxan xasingitan sina Piran i taa savat faroxo la palou itaara e voxo taara taa tigina faagut e pife mataut layaan a yaan ina tiisan sina Piran taa savat senaso taara fo faxa'usi a vilaana si Krais. 18 Lana vubuxan xasingitan a piau ta nobina ina matautan senaso a vubuxan xasingitan a roxo sena matautan e fuuna vil tapine. A fakasanaman a fufuna matautan e a mataa aava taxa mataut lunai, nane pife masam tuunei a vubuxan xasingitan. 19 A vubuxan xasingitan sitaara a savat senaso a Piran a vubuxan netaara paamua. 20 Tamo a mataa taa kuus malaan: "Nenia, ne vubuxan xasingit a Piran," taasaxa nane baian na tina, nane taxa bit. Senaso a mataa i taxa baian na tina aava nane fo xalume, nane pife fexaxaas sena vubuxan xasingit a Piran aava nane pife xalume. 21 E taara fo langai a ferawaian sina malaan: Nase' ta mataa a vubuxan xasingit a Piran i taa vubuxan xasingit a maana mu tina sait.

5

A Namkaian Sitaara A Mo Molava Paaliu

1 Nase' ta mataa taxa namkai o na Yesus ve na Krais, a mataa aave taxa waan lana fatataganan sina Piran. E nase' ta mataa a vubuxan xasingit na Tamataara, nane i taa vubuxan xasingit a mu rafulak sina sait. 2 E voxo taara texaas o taara taa vubuxan xasingit a mu rafulak sina Piran layaan taara vubuxan xasingit a Piran e taara usi a mu vuputkai sina. 3 A vubuxanaana Piran a malaan: taara taa usi a maana vuputkai sina e maana vuputkai aave ri pife tavai netaara pana lagafan. 4 Senasou a maana mu rafulak xapiak sina Piran ri fexaxaas sena fa'onam a mo ti la xavala? A so ta mo a xavang netaara xena xasliu a mo ti la xavala? A namkaian sitaara sena Piran a xavang netaara e voxo taara fa'onam a maana mo ti la xavala. 5 A mataa aava namkai o na Yesus ve a Natuna Piran, nane aave a xasliu a maana mo ti la xavala.

6 Na Yesus Krais a Saxa aava raarum e a ria ina re fo kuusan fasavate; pife raarum sang mon, piau, taasaxa sere a raarum ina fasufan sina e a ria ina punuxaana. 7 E a Vovau Xaradak sait i taxa lo ferawai fangaasik pana isina senaso a Vovau Xaradak fuuna kuus tuuna mon. 8 E voxo rutul taxa lo ferawai fangaasik sena: a Vovau Xaradak, a raarum e a ria ina. E rutul taxa lo kuus fexaxaas.

9 Tamo taara taa namkai sena kuusan sina mataa saxa, lavaxa a kuusan sina Piran a peraroxo sena e nane kuusan fasavat a Natuna. 10 A mataa aava namkai se Natuna Piran, nane toxan a ferawaian tuuna lana xunus ina. A mataa aava pife namkai sena, i taxa kuus o a Piran taxa bit senaso a mataa malaan a

bai namkai sena ferawaian sina se
Natuna. 11 E a ferawaian tuuna a
malaanabeˈ: a Piran fo tavai netaara
pana toyan vulai, vulai e a toyan
naang taxa waan xuvul pa Natuna.
12 A mataa aava namkai se Natuna,
a toxan a toyan aave. A mataa aava
vungut se Natuna, a piau ta toyan.
13 A mo aanabeˈ ne fo xaleie xe simi
aava mi namkai se Natuna Piran talo
mi taa texaas o mi toxan a toyan
vulai, vulai.

A Ferawaian Sena Fenungan

14 Taara toxan a texaasan malaan:
layaan taara fenung pana so ta mo
aava nane texaas o a mo aave taxa
waan lapaana vubuxanan sina, nane
langai. 15 Senaso taara texaas o nane
langai netaara lana mu fenungan
sitaara, lavaxa taara texaas o i taa sui
a fenungan sitaara vaxa. 16 Tamo mi
taa xalum a saxa fetinan i taxa usi
a vilaana saat aava i taa pife fasavat
a maatan sina, lavaxa mi taa fenung
pana e a Piran taa tavaie pana toyan
sina. Saxano buk vilaana saat ri
fuuna fasavat a maatan sina mataa
aava i taxa vile e ne pife fasei nami
o mi taa nung a Piran pana vilaana
malaan. 17 A maana mu faasaalan o
milungan sena ferawaian sina Piran
ri saat, taasaxa nari xapiak ri pife
fasavat a maatan sina mataa.

A Nobina Sitaara

18 E taara texaas o a mataa aava
lak tuuna sina Piran, i taa pife usi a
vilaana saat, taasaxa, a Natuna Piran
i taxa lo faxatange talo na Setan
pife fexaxaas sena vawe. 19 E taara
texaas vaxa o taara fo savat xe sina
Piran taasaxa xasano rabuna xapiak
e xavala ri taxa waan la nobina si
Setan. 20 E taara texaas o a Natuna
Piran fo savat e fo tavai netaara pana
masaman talo taara taa taraxali a
Piran tuuna. E taara taxa lo taagul
xuvul pana e pa Natuna, na Yesus
Krais. Nane ve a Piran tuuna e Toyan
vulai, vulai.

21 Nami kamu rafulak, faxatang
nami xa xasena mu piran bit.

2 Jon
A Fataraguiaana Lagasai Si Jon
A Ferawaian Paamua

Lana lagasai aanabeˈ a saxa mataa aava xali nane xa pana matalava (naak na Jon, a Yaamut si Yesus), i taxa faxaar a saxano rabuna aava ri namkai o ri taa fevubuxan xasingit nari e ri taa faxatang sena rabuna ina fepitaa bit. Nane lisan a lagasai aanabeˈ xe sina saxa tefin e a rafulak sina; maam lamon o a malasuf ina fasisian aanabeˈ a malaan: a tefin aave a malaan sena saxa faxuvulan ina rabuna aava ri namkai e a maana rafulak sina ri malaan sena mu rabuna aava ri waan lana faxuvulan aave.

1 Nenia, ne matalava e ne kala xe siim, tefin aava Piran fo siak fati nano e mu rafulak siim. Nenia, ne vubuxan xasingit nami xapiak lana vilaana ina tuunayan. E pife nenia sang mon, a maana mu rabuna aava ri texaas sena vilaana ina tuunayan, nari sait ri vubuxan xasingit nami. 2 Senasou? Senaso a vilaana ina tuunayan fo vao netaara e i taa waan xulutaara vulai.

3 Ne nung a Piran Tamataara narie Natuna, na Yesus Krais o re taa fafaamamaas netaara pana xakaavangan xatam e mamaaluxan sire e pana luaian. Tuuna a vubuxan xasingitan sire taxa waan xulutaara.

4 Ne faamamaas paaliu senaso ne fo langai o saxano rafulak siim ri taxa sangas fatak lana tuunayan malaan se Piran Tamataara fo fapiti netaara pana. 5 E naboxo ne taa pife kala xena fatexaas nano pana lagasai faˈui, piau. Taasaxa rao ne falamon faˈuli nano pana saxa vuputkai aava waan ti la tangpat. A vuputkai malaanabeˈ: taara taa vubuxan xasingit a maana rabuna saxa saxa. 6 E a vubuxanan aave a malaan, taara taa usi fatak a ferawaian sina Piran. E nami, mi texaas o a ferawaian ti la tangpat a malaan: taara taa taagul pana vilaana ina vubuxan xasingitan.

7 A mu rabuna ina bitan aava ri pife kuus o na Yesus fo mataa xo, ri taxa sangas xolai la xavala. Nari aave, ri mu xaiyaas si Krais e ri taxa lo bit. 8 Faxatang nami xaseri. Pife roxo a faisok sitaara i taa mo palau e mi taa pife siak a sepirigus simi. Taagul fatak talo mi taa siak a sepirigus xapiak. 9 A mataa aava i taa pife waan lapaana fepitaian si Krais taasaxa i taa tafang xasliuane, nane taa milung sena salan sina Piran. Naseˈ ta mataa taxa taagul fatak lapaana fepitaian si Krais, nane sina Piran narie Natuna. 10 Tamo a mataa taa savat simi pana fepitaian patak, muta irimai xuvul pana la lifu simi. Muta fasusuie. 11 Senasou? Talo mi taa pife xavange pana vilaana saat sina.

12 Ne toxan a mo xaves xena xuus fatexaas nami pana taasaxa ne bai kala xe simi pana naboxo. Rao ne taa savat xe simi e taara taa irimai e a faamamaasan simi i taa molava piis.

13 A mu rafulak si tiam, a xasa tefin aava Piran fo siak fatie, ri fasisi nami.

3 Jon
A Fatalatulaana Lagasai Si Jon
A Ferawaian Paamua

A saxa aava xali nane xa pana matalava a lisan a lagasai aanabe[1] xe si Gaius, a paamua ina saxa faxuvulan sina mu rabuna aava ri namkai. A matalava aave a kuus faasiroxo xe si Gaius sena vilaana ina xakaavangan sina e vaxa taxa pebukane sena saxa mataa a isina, na Diotrefas.

1 Nenia, ne matalava e ne kala xe siim, Gaius, ka fesing aava ne vubuxan xasingit tuunei nano.

2 Ka fesing, ne fenung xe sina Piran o a maana mo i taa savat faroxo xe siim e a taam taa roxo paaliu malaan sena xunus ima taxa waan faroxo. 3 Ne fo faamamaas pana lagasai aava mu fetinan ri maa lisane xe siak o nano, no taagul faroxo sena vilaana ina tuunayan. Ne texaas o no taxa sangas fatak lana salan ina tuunayan. 4 Piau ta mo fexaxaas xena fafaamamaasau malaan sena lagasai o a rafulak siak ri taxa taagul faroxo pana vilaana ina tuunayan.

5 Ka fesing, no taxa vil a roxo layaan no faxatang nari, mu fetinan. Ne kuus, ‘a roxo paaliu’ senaso no fo xavang nari e ri pife rabuna siim, ri mu topen. 6 Nari, ri fo xuus fatexaas a mu fetinan pana vubuxan xasingitan siim. Ne vubuk o no taa xavang fulan nari la faletan siri e a xakaavangan aave i taa tavai a Piran pana isin lava. 7 Senaso a Piran pana Isin Lava fatamasiak nari e ri pife siak a xakaavangan sina mu rabuna aava ri waan lamalei sena fatataganan sina Piran, piau. 8 Tamo taare taa xavang a mu fetinan malaan, lavaxa taare taxa faisok xuvul pari lana vilaana ina tuunayan.

9 Ne fo lisan a lagasai xe sina mu tinoxolan pana vilaana aanabe[1] taasaxa na Diotrefas aava vubuk waan paamua lana maana mo xapiak, a gigiran a fefasaian simaam. 10 Tamo ne savat xe siim ne taa kuusan fasavat a maana vilaana sina. Nane fo bit xulumaam pana ferawaian saat e vaxa nane fuuna bai xavang a mu fetinan aava ri savat xe sina. E fulaa nane tafang pana kuus bukan a tinoxolan pave o ri taa pife xavang a mu topen. E layaan ri taa xavang nari, nane vubuk feng tapin nari ti lana lotu.

11 Ka fesing, muta pok a vilaana saat taasaxa usi a vilaana roxo. A mataa aava bilai faroxo, nane sina Piran; ta mataa aava bilai fasaat, nane pi xaxalum a Piran. 12 A maana rabuna ri kuus faroxo se Demitrius e a vilaana xaradak sina a faxalit a roxoyan sina sait. Nemaam sait, maam kuus o nane a mataa roxo e no texaas o maam kuus tuuna xe siim.

13 Ne toxan a mo xaves ne vubuk xuus fatexaas nano pana taasaxa ne bai xaleie lana lagasai aanabe[1]. 14 Lumui fadak bak ne taa xalum nano e taare taa irimai.

A luaian i taa waan xulum. A mu fesing siim ri fasisi nano e no fasusui nari mu fesing simaam aava ri waan move. Pevoxo!

Na Juut
A Lagasai Si Juut
A Ferawaian Paamua

A ferawaian lana lagasai aanabe' a fexaxaas fatak malaan sena ferawaian lana fataraguiaana lagasai si Pita. Na Juut a vubuk xuus a mu rabuna sina Piran o ri muta langai a ferawaian sina mu rabuna aava ri taxa tisui a Lagasai Roxo. A lagasai a kuus malaan: a Piran fo tavai netaara mu rabuna sina pana saxa vilaana fatak ina namkaian e pife fexaxaas sena saxa mataa i taa xul a ferawaian sena maana mo taara namkai sena.

A Lagasai

1 Nenia na Juut, ne sisiak si
Yesus Krais e ne ti Jems. Ne kala
xe simi aava Piran fo xel nami e
mi taxa taagul lana fatataganan si
Tamataara aava tao faagutan nami,
xa Yesus Krais. 2 A vubuxanan siak
a malaan: a Piran i taa tiuan a
mamaaluxan xatam, a luaian e a
vubuxan xasingitan xulumi e fulaa,
a mo talatul aanabe' taa fabas a
toyan simi saxa saxa.

Nane Pebukai Sena Mu Rabuna ina Fepitaa Bit

3 Kamu fesing, ne lamon o ne
taa kala xe simi pana fakaaxupan
sitaara xapiak, taasaxa naboxo ne
texaas lana xunus iga o ne taa kala
xe simi rao mi taa tigina fatateak
e ferawai faroxo sena namkaian
sitaara aava Piran fo tavai netaara
mu tinoxol, pana. A Piran fo vile
xo e i taa pife vil fulane o xul a
lamonan sina. 4 Xenaso mi taa vil
malaane? Saxano rabuna aava ri
pife texaas sena Piran, ri fo savat-
maan e ri taxa waan fufunai la palou
itaara. E nari, ri vubuk piil a lagasai
tuuna ina xakaavangan xatam sina
Piran senaso ri buk usi a vilaana ina
tamai feruuk. E fulaa, ri faaxolusan
na Yesus Krais aava Memai e Piran
sitaara. Ti kavai a ferawaian sina
Piran fo kuusan fasavat a fakasana-
man aava rabuna malaan, ri taa
siaxe.
5 Ne texaas o mi masam faroxo
sena maana mo xapiak aanabe',
taasaxa ne buk falamon fa'uli nami
sena vilaana sina Piran layaan nane
xel fakaxup a mu Israel ti Isip. Nane
fo xel nari xapiak taasaxa lumui
nane punuk tapin nari aava ri pife
namkai sena. 6 E saxano angelo aava
ri pife bilai faroxo lana nobina siri
taasaxa ri ta'ulane, nane timin nari
lana bina aava suk e pis nari pana
'sein' aava waan vulai talo i taa tiis
nari layaan a yaan ina tiisan lava
sina i taa savat. 7 Lamon fa'uli a
ro bina lava, na Sodom e Gomora
e mu miraxana bina faasilak sere.
A rabuna pave ri kawaasan fasaat
paaliuan a vilaana ina tamaian e
voxo ri siak a fakasanaman lana fata
aava waan vulai. A mo aanabe'
a savat xena faxalit a mu rabuna
xapiak pana fakasanaman aava i taa
savat talo ri taa pife usi a vilaana siri.
8 A mu rabuna ti tanin ri malaan.
Paamua ri nai xof malaan se' ri mif e
mui ri falalosaat a tari. Ri faaxolusan
a vepen sina Piran e ri kuusan pen-
gan nari aava ri malang faagut laa'ui
la xunavata. 9 Taasaxa, na Maikel
aava angelo lava paaliu, layaan nane
fetok xuvul pa Setan sena vipin si
Moses, nane pife fexaxaas sena tisui
a matalava saat; nane kuus mon, "A
Piran xa, i taa baras nano." 10 A
mu rabuna aave ri kuus fasaat sena
maana mo ri pife masame, e vaxa a
maana mo aava ri toxan a texaasan
sena, ri masame malaan sena mu
vupung e voxo ri taxa xelmaan a
fakasanaman xe xuluri.
11 Muluk nari sena faasaalan siri!
Nari, ri taxa sangas lana salan si
Kein. Ri sei soxot a faat e voxo ri
taxa sivi dal fataapus lana milungan
si Belam. Nari, ri malaan se Kora, ri
langai pesalai e ri taa maat malaan
sena.
12 A mu matafanganai sina Memai
simi, a rabuna aave ri kawaasane.
Ri nai fangan xuvul pami e ri pife
mangil sena. Ri vubuxan xasingit
nari xa. Ri malaan sena vata aava
reref a fiitan maane taasaxa piau

ta raafui a savat sena. Ri malaan sena maana wai aava ri pi fufuaa la maana mariaas e ri put tapinan e ri maiyang. 13 Ri malaan sena xaing molava la laman, ri tivul pana maana lalosaat siri o ri malaan sena vapara aava milung e ri vipis lana suk molava paaliu xe vulai.

14-15 Na Enok, a fapisiguakaana mataa ti la pabung si Aadam, fo kuusan fasavat a mu rabuna saat aave layaan nane ferawai malaan: “Kaalum, a Piran fo savat xuvul pana tang malila ina mu sisiak roxo sina xena lisanmaan a yaan ina tang tiisan sina xe sina mu rabuna xapiak. E nane taa tiis a maana rabuna aava ri bilai fasaat. A maana vilaana siri pife malaan sena vilaana sina Piran, piau. Ri bai o a Piran i taa paamuian nari e ri fuuna kuusan pengane. Nane xa, i taa tamana fakasanam nari.” *Tpt 5:22-24*

16 A maana rabuna malaan ri fuuna fefinaas e vulai ri taxa lo gel tifi a xasano rabuna. Ri faxatang a maana mo e mu vubuxanan siri sang mon. Ri pife faxatang o lamon sena xasano rabuna, piau. Ri ferawai malaan sena mataa aava langai pesalai, taasaxa ri taa faavupuul fataapus ta mataa layaan ri vubuxan ta saxa mo sina.

Nane Faxaar Nari O Ri Taa Tigina Fatateak Lana Namkaian Siri

17 Taasaxa kamu fesing, lamon fa'uli a ferawaian na Memai Yesus fo tavai a mu yaamut sina pana. 18 Nari, ri fo xuus nami malaan: “Lana mu yaan fataxapiak saxano rabuna taa savat xena bit nami. A rabuna aave ri pife masam sena vilaana ina lotu, ri usi fatak a vubuxanan siri sang mon.” 19 Nari aave ri fuuna fepatoxan a mu faxuvulan ina rabuna. Ri lamon sena maana mo ti la xavala mon; ri pife lamon sena mo sina Vovau Xaradak sina Piran.

20 Taasaxa nami mu fesing siak, fatateak a namkaian simi senaso a mo aanabe' ve a mo taap e xaradak paaliu. Fenung xe sina Piran pana gutan aava Vovau Xaradak taa tavai nami pana. 21 Faxatang nami xa talo mi taa taagul lana vubuxan xasingitan sina Piran e mi waan bang a toyan vulai xe vulai aava na Yesus Krais i taa tavai nami pana ti lana mamaaluxan sina.

22 A toxan a saxano rabuna aava ri lamon xolai sena Memai sitaara, muluk nari e xavang nari. 23 Saxanofuna mi taa tafang pana fakaxup nari malaan sena mataa i taa sef fatapusan a mo roxo aava fapoxoian lana fata talo i taa pife raam. E saxanofuna mi taa muluk nari ti lasuun, taasaxa mataut seri sait talo a lalosaat ina vilaana saat siri i taa pife kawaasan nami.

A Fenungan Ina Kuus Faasiroxo

24 A Piran a fexaxaas sena faxatang faroxoi nami talo mi taa pife kalaxoi. Nane fexaxaas sena lisan nami xe lana bina aava lang pana roxoyan sina. I taa saf tapin a maana miraxana vusiit xapiak semi e mi taa faamamaas. 25 A Piran saxa mon taxa waan. Nane fo fakaxup netaara pana faisok si Yesus Krais, na Memai sitaara. Ne vubuk o a miridingan, a suaian, a gutan, e a piranan ri taa waan xuluna Piran sang mon. A maana mo aanabe' fo waan xuluna ti la tangpat, e naboxo e fefexaxaas a maana yaan xapiak vulai xe vulai. A tuuna paaliu!

A Kuusan Fasavatan
A Kuusan Fasavatan Si Yesus Krais
A Ferawaian Paamua

A buuk aanabe' a patak sena maana buuk xapiak lana Turoxoian Fa'ui senaso a malaan sena saxano mifan aava na Yesus a tavai na Jon pana. A pife falet fatak malaan sena xuuskuus taasaxa falet feruuk malaan sena mifan.

A kaalum malaan o la yaan a buuk aanabe' a xaleian a xasano rabuna ri taxa vil pengan a mu Kristian. E voxo na Yesus a vubuk famalulum a mu rabuna sina e xuus nari o a yaan ina tiisan e fakasanaman i taa savat e nane pife maluf a maana lagafan siri. Taasaxa tamo a sisiak si Krais i taa kuusan fasavat a maana vilaana saat sina mu xaiyaas si Krais, ri taa punuxe. Malaan e na Jon taxa ferawai paap e taxa ferawai fakalimaan mon xena fun a malasuf tuuna ina xasena mu paamua ina gavamen Taasaxa netaara tanin taara pife fexaxaas sena masam sena maana fakalimaanan aanabe' e kuusan tuunei a malasuf ina. A Piran a xel na Jon xe laa'ui la xunavata e faxalite pana maana mo xaves. E lana buuk aanabe' na Jon a vubuk xuus fatexaas netaara pana saxano mo nane xalume pave taasaxa nane piau ta ferawaian sena. Nane pife xalum a saxa buk mo malaan paamua e nane piau ta texaasan sena isiri e netaara sait, taara pife xalum ta saxano mo malaan. Vulai na Jon a kuus o a mo aava nane vungut sena, a faasilak malaan sena saxa mo aava nane texaas sena e saxano mo aave taara texaas sena e saxano mo piau. E voxo a kataana buuk aanabe' i taa faisok lagaf famodak taasaxa a buuk aanabe' a toxan a kuus faatulaian taxa waan xuluna e i taa falet xe sina mu rabuna aava ri langaie e usie. (Xalum a paferawaian Kuusan Fasavatan 1:3)

A Fufuna Lagasai Lava Aanabe'

1 A Piran a tavai na Yesus Krais pana lagasai aanabe' xena kuusan fasavataana xe sina mu sisiak sina. Na Yesus a vubuk o a mu rabuna sina ri taa texaas sena mu vilaana aava ri taa savat lumui. E voxo nane feng a saxa angelo sina xena fapiti na Jon pana. 2 Na Jon xa, saxa yaamut si Yesus, a kuus fangaasik sena Ferawaian sina Piran aava lagasai se Yesus Krais. Nane kuusan fatak a maana vilaana aava nane fo xalume. 3 Nase' ta mataa i taa xalum a lagasai aanabe' o nase' ta mataa i taa langaie e i taa usi a vilaana roxo aava fo kuusanan lavaxa, nane i taa siak a faamamaasan lana xunus ina senaso a yaan aave i taa savat fataapus.

Na Jon A Fasisi Nari

4 Nenia na Jon, ne taxa kala xe simi, mu lifu lotu pisiguak aava mi taxa waan pe Esia.

A Piran sitaara aava taxa waan naboxo, a waan kavai, e i taa waan la maana yaan lumui, rao i taa tavai nami xapiak pana xakaavangan xatam e luaian sina. E a mu Vovau Pisiguak sait aava ri taxa waan la nona vepen ina naian sina Piran, rao ri taa tavai nami pana xakaavangan xatam e luaian sina Piran. 5-6 E vaxa na Yesus Krais, a mataa aava fuuna kuusan faxaradak mon a maana ferawaian sina Piran, nane a lak tuaan lana matafetama sina Piran e a Memai lava sina mu piran ti la xavala; rao i taa tavai nami pana xakaavangan xatam e luaian sina Piran. Rao a Piran i taa tiuan a malang e gutan xulu Yesus vulai, vulai senaso nane muluk netaara e fo mulus netaara xasena vilaana saat sitaara pana ria ina. E nane fasavat netaara talo taara taa waan lana pabung sina Piran, na Tamana, xena vil a faisok sina mu priis sina. Pevoxo!

7 "Kaalum! Nane taxa filimaan xuluna vata e maana mu rabuna xapiak ri taa xalume. E nari aava ri fo xie sait, ri taa xalume. A maana mu rabuna ti la maana pok bina xapiak, nari xapiak ri taa xalume e ri taa muluxe." *Skr 12:10*

A malaan. Pevoxo!
8 A Piran Laa'ui a kuus malaan,
“Nenia, a isaak na Elfa e na Omega
senaso ne waan la fatitapang e ne
taa waan la fataxapiak sait. Ne taxa
waan naboxo, ne fo waan ti kavai e
ne taa filimaan fulaa. Ne peraroxo!”

A Kuusan Si Jon

9 Nenia na Jon, ne timi lana fatata-
ganan si Yesus senaso taara waan
faxuvul lana faisok sina. E taara
tigina fatateak lapaana lagafan aava
mu rabuna saat ri tavai netaara
pana. Nenia, ne fo kuusan a La-
gasai Roxo sina Piran e ne fo xuus
famatavas a mu rabuna pana lagasai
se Yesus. E voxo a mu matalava ri
feng tapinau xe la xurunusa Paat-
mos. 10 La saxa Sande xo, a Vovau
Xaradak xa, a vil famifau. E ne
langai a ling aava barak faagut la
miak malaan sena tafiu. 11 A ling
aave a kuus malaan, “A maana mo
no taa xalume, no taa xaleie lana
lagasai e no taa lisan a lagasai aave
xe la nu lifu lotu pisiguak aanabe':

xe la lifu lotu pe Efasis,
xe la lifu lotu pe Samirna,
xe la lifu lotu pe Pergamam,
xe la lifu lotu pe Taiataira,
xe la lifu lotu pe Saardis,
xe la lifu lotu pe Filadelfia,
xe la lifu lotu pe Leodisia.”

12 Lavaxa, ne gilim xena xalum
nase' taxa ferawai xe siak. E ne
xalum a mu laam pisiguak xuluna
mu naian modus siri aava vesanan
pana ‘gol’. 13 E la palou iri “a Saxa
aava malaan sena Natuna Mataa.” E
nane toxan a marapi modus a xafute
xe lapi. E a pis nane la xuna pana
yowang ‘gol’. 14 E a fui la putuna a
pasak xasingit malaan sena fui ina
sipsip e ro matana re lang malaan
sena fata. 15 A kana a malaan sena
‘aian’ layaan no falagafe lana fata.
E a ling ina a tuung malaan sena
xaing molava taxa tibur la nona-
maat. 16 Lana mana pamuaan nane
taxa tao a nu vapara pisiguak e ti
lana valana a pinis a savat. A pinis
aave a fafangan paaliu la ro xasing
ina. E nona a lang faagut malaan
sena ngaas la paanaas.
17 Layaan ne xalume, ne poxo la
kana malaan se' ne maat. Taasaxa
nane a tawau pana mana pamuaan
e kuus malaan, “Muta mataut, ne-
nia ve ne Paamua e ne Fataxapiak.
18 Nenia, ne taxa to taasaxa paamua
ne maat e naboxo ne toxan a toyan
xe vulai. E ne toxan a ‘ki’ taragua,
saxa ina Maatan e saxa ina bina
lapaana xavala aava ri xalie pana
‘Hel’.
19 “Lavaxa, xalei a maana mo no
fo xalume e maana vilaana taxa
waan naboxo e a maana mo no taa
xalume mui. 20 A malasuf ina vapara
pisiguak aava no xalume lana pa-
maak muaan e a laam ‘gol’ pisiguak a
malaan: a vapara pisiguak ri fakali-
maan a mu sisiak aava ri paamuian
a mu rabuna ina lotu pisiguak e mu
laam ri fakalimaan a mu lifu lotu
pisiguak.

A Maana Vilaana Ri Taxa Waan

2

A Mu Lagasai Xe Sina Mu Rabuna Ina Lotu

A Lagasai Xe Efasis

1 “Xe sina sisiak siak aava taxa
paamuian a mu rabuna ina lotu pe
Efasis, no taa kala malaan: a Saxa
aava tao a vapara pisiguak lana pa-
mana muaan e sangas la palou ina
laam ‘gol’ pisiguak, a kuus malaan:
2 Ne texaas sena vilaana simi. Ne tex-
aas sena faisok e a waan fatateaxan
simi. Ne texaas o nami, mi bai waan
xuvul pana rabuna saat e mi tafang a
mu rabuna aava ri kuus o ri yaamut
siak e mi texaas o ri mu yaamut bit
mon. 3 E nami sait, mi faisok faagut
xaanak. La yaan ina fakasanaman
soxot a isaak, mi fo tigina fatateak e
mi pife mamaxus.
4 Taasaxa ne marala pana xasano
vilaana simi. A vubuxan xasingitan
e naangusan aava ri waan paamua,
ri malit naboxo. 5 Lamon fa'ulie!
Lamon pana poxoian simi. Puk fa'uli
nami xe lana vilaana roxo aava mi

fo mo vile paamua. Tamo piau, ne tamaa savat simi e ne taa siak tapin a laam ‘gol’ ti la nobina ina. Ulaa xe la vilaana simi ti paamua! 6 Taasaxa, a toxan a saxa mo fulaa mi taxa vil faroxoie. Mi gigiran a vilaana sina parabuna aava ri usi a fepitaian si Nikolas. E nenia sait, ne baiane.*

7 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian sina Vovau Xaradak xe sina mu rabuna ina lotu. A mataa aava i taa fa'onam a mu vilaana ti la xavala i taa ngan a xalana Wai ina Toyan aava tigina pe lana uma roxo sina Piran.

A Lagasai Xe Samirna

8 “Xe sina sisiak siak aava taxa paamuian a mu rabuna ina lotu pe Samirna, no taa kala malaan: a Paamua e a Fataxapiak aava fo maat e taxa to naboxo, a kuus malaan: 9 Ne texaas sena lagafan aava savat simi. E ne texaas o nami, mi mu valagof (taasaxa nami, mi toxan a maana mo xaves). E ne texaas sena ferawaian saat siri aava ri kuus o ri usi a maana mu vilaana sina mu Israel taasaxa piau! Nari, ri pabung si Setan. 10 Muta mataut sena tafangan aava i taa savat simi. A tuuna, na Setan i taa yot tapin ta saxanu tuvaat simi xe lana vipis xena tafang nami. Taasaxa, a tafangan aanabe' i taa waan pana yaan sangafilu mon. Tao fatateak a namkaian simi sega fefexaxaas sena maatan simi e mui ne taa tavai nami pana ligilot ina toyan. 11 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian sina Vovau Xaradak xe sina mu rabuna ina lotu. A mataa aava i taa fa'onam a mu vilaana ti la xavala, i taa waan faroxo lana yaan ina fataraguiaana maatan.

A Lagasai Xe Pergamam

12 “Xe sina sisiak siak aava taxa paamuian a mu rabuna ina lotu pe Pergamam, no taa kala malaan: a Saxa aava toxan a pinis pana ro xasing taragua ina fafangan, a kuus malaan: 13 Ne texaas sena bina ina taagulan simi. Ne texaas o a naian si Setan i taxa waan faasilak. E ne texaas o nami, mi fo tao fatateak a isaak e mi pife puk tapin a namkaian simi sega layaan na Antipas fo punuxan. Na Antipas ve a sisiak tuuna siak; a mataa ina kuusan fatak a Lagasai Roxo siak. Nane fo punuxan la palou imi pave, la bina si Setan.

14 Taasaxa saxanu vilaana simi ri famaraleiau. Saxanu tuvaat simi ri usi a fepitaian si Belam aava xuus fatexaas na King Belak pana vilaana xena fakalaxoi a mu Israel. Nane tavai nari pana fanganan lalosaat ina mu maaradaang e fulaa a faxaar nari talo ri taa tamai feruuk. 15 E xasanu tuvaat simi aava ri usi a vilaana saat sina parabuna Nikolas, ri taxa waan la palou imi sait. 16 A pife roxo! Puk fulan a lamonan simi, tamo piau ne taa tamana falet xe simi pana rawen. Ne taa fakasanam a nu tuvaat aave pana pinis ti lana valaak.

17 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian sina Vovau Xaradak xe sina mu rabuna ina lotu. A mataa aava i taa fa'onam a mu vilaana ti la xavala, ne taa tavaie pana bret ‘maanaa’ aava fufunai. E ne taa tavaie pana faat pasak aava isin fa'ui a xaleian xuluna. A isin aanabe' nemaame sang mon maame taa texaas sena.

A Lagasai Xe Taiataira

18 “Xe sina sisiak siak aava taxa paamuian a mu rabuna ina lotu pe Taiataira, no taa kala malaan: a Natuna Piran aava toxan a ro matana malaan sena radaam ina fata e kana malaan sena ‘aian’ miraal, a kuus malaan: 19 Ne texaas sena vilaana simi. Ne texaas sena vubuxan xasingitan simi, a namkaian simi e a xakaavangan simi. Ne texaas o mi taxa waan fatateak vulai. Ne texaas o a faisok aava mi taxa vile naboxo a molava sena faisok simi ti paamua.

* **2:6:** A parabuna Nikolas, ri lamon o a mu Kristian ri fexaxaas sena vil a maana buk vilaana saat senaso na Yesus fo fakaxup nari xo. Ri fuuna usi a maana vilaana ina tamai feruuk e maana xasano vilaana saat.

20 Taasaxa saxa vilaana simi a saat. A pife roxo saxa tefin, na Jesabel, i taxa waan la palou imi. Nane fo xali nane xa pana tefin ina kuus fatuxai. Nane taxa lo fapiti familung a maana sisiak siak e voxo ri usi a vilaana saat ina tamaian e ri ngan a fanganan lalosaat sina mu maaradaang. A pife roxo! 21 Ne fo tavaie pana yaan xena puk tapin nane xa xasena vilaana saat sina taasaxa nane vubuk rao i taa lo usi a vilaana ina tamai feruuk. 22 E voxo ne taa tavaie pana giisan molava. Nane e nu tuvaat aava ri usie lana vilaana ina tamai feruuk, ri taa siak a fakasanaman molava sena milungan siri tamo ri taa pife puk tapin nari xa. 23 E maana natuna, ne taa punuk nari pana giisan molava. E voxo la maana lifu lotu siak ri taa masam faroxo o nenia xa, ne Saxa aava tatafang a maana mu lamonan simi e ne xalum a maana mo lana xunus imi. E mi taa texaas o nenia xa, ne taa tavai nami saxa saxa pana mo roxo xana mu vilaana roxo e pana mo mosaat xana mu vilaana saat. 24 Taasaxa ne xuus nami pe Taiataira, nami aava mi pife usi a vilaana sina tefin aave e mi pife texaas sena texaasan saat si Setan aava ri xalie pana mo fufunai: ne taa pife famamaxus nami naboxo pana matafanan fulaa. 25 Taasaxa tao fatateak a maana lamonan roxo simi fefexaxaas sena savatan siak! 26 Nase' ta mataa aava fa'onam a vilaana saat xena usi a vilaana siak la maana yaan ina toyan sina, ne taa siak fatie lana nobina lava e i taa paamuian a maana mu bina xaves. 27 A mataa aave i tafe waan malaan sega pana gutan aava na Tamaang fo tavaiau pana.

‘Nane taa paamuian nari pana vam
‘aian’ e i taa ngaamimit nari
malaan sena ‘botol’.’ *Yng 2:9*

28 E ne taa tavaie pana vapara ti la paanen lolof aava ri xalie pana Sakiyaan. 29 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian sina Vovau Xaradak xe sina mu rabuna ina lotu.

3

A Lagasai Xe Saardis

1 “Xe sina saxa sisiak siak aava taxa paamuian a mu rabuna ina lotu pe Saardis, no taa kala malaan: nane aava toxan a Vovau Pisiguak sina Piran e a tao a vapara pisiguak, a kuus malaan: Ne texaas sena mu vilaana simi. E vaxa, mi toxan a isin o mi taxa to, taasaxa piau. Mi taxa waan malaan se' mi fo maat. 2 Para! Tamasiak e mi fagut a miraxana vilaana roxo aava ri taxa waan lunai talo ri taa pife malit paaliu. Senaso ne fo tafang a vilaana simi e a faisok aava Piran fo xuus nami pana e mi pife fataxapine, mi vusunge mon. 3 E voxo, lamon fa'uli a fepitaian mi fo langaie e mi usi fataxe e puk tapin nami xa xasena vilaana saat simi. Tamo mi taa pife para, ne taa savat fa'ipul malaan sena mataa fafenau e mi taa pife texaas sena savatan siak.

4 Taasaxa saxanu tuvaat simi ri pife favusiit a marapi siri. Ri usi fatak a vilaana roxo. Nari, ri roxo paaliu e ri fexaxaas sena sangas xuvul paga lana marapi pasak. 5 Nase' ta mataa i taa fa'onam a mu vilaana ti la xavala, ne taa tavaie pana marapi pasak e ne taa pife vis tapin a isina ti lana Buuk ina Toyan. Taasaxa ne taa kuus famatavas pana isina e na Tamaang e mu angelo ri taa texaas sena. 6 Nase' ta mataa a kas a tangana, i taa langai a ferawaian sina Vovau Xaradak xe sina mu rabuna ina lotu.”

A Lagasai Xe Filadelfia

7 “Xe sina sisiak siak aava taxa paamuian a mu rabuna ina lotu pe Filadelfia, no taa kala malaan: Nane aava tuuna e taap e toxan a ‘ki’ si Devit; nane i taa kas a ‘dua’ e piau ta mataa fulaa a fexaxaas sena xaweie e nane taa xaweie e piau ta mataa a fexaxaas sena kasaana, a Saxa aave i taxa kuus malaan: 8 Ne texaas sena maana vilaana simi. Kaalum, ne fo kas a ‘dua’ la nomi e piau ta mataa i taa xaweie. Senaso nami, mi toxan a fomirak gutan mon e mi taxa lo usi a ferawaian siak e mi pife faaxolusan

a isaak. 9 Kaalum, ne taa fabukaak
a mu xaiyaas simi la kami e ri taa
texaas o nenia, ne vubuxan xasingit
nami. A xasano rabuna pave aava
ri fuuna faxuvul lana lifu lotu sina
mu Israel, ri kuus o nari sang mon ri
mu rabuna Israel taasaxa ri taxa bit,
ri taxa lo usi na Setan. 10 Famodak
e a yaan ina lagafan taa savat. A
lagafan xena tafang a maana mu
rabuna xapiak aava ri taxa waan la
xavala. Taasaxa ne taa ti votan a
tafangan aave talo i taa pife savat xe
simi. Senaso mi fo faisok faagut xena
usi a ferawaian siak.
11 A yaan ina savatan siak pife
lasuun. Lamon fatateak a vilaana
simi saxa saxa. Muta faatasu senaso
pife roxo a xasa mataa i taa paxai a
ligilot simi. 12 Nase' ta mataa i taa
fa'onam a mu vilaana ti la xavala, ne
taa fatigineie malaan sena xaaxaak
ina Tang Lifu Lotu sina Piran. E
i taa pife ta'ulai, piau paaliu, i taa
waan vulai. E nenia, ne taa fa'isin
a mataa aave pana isina Piran siak
e pana isina bina sina Piran, na
Jerusalem fa'ui aava taa sivimaan ti
la xunavata sina Piran. E ne taa
fa'isine pana isin fa'ui sait. 13 Nase'
ta mataa a kas a tangana, i taa langai
a ferawaian sina Vovau Xaradak xe
sina mu rabuna ina lotu.

A Lagasai Xe Leodisia

14 "Xe sina sisiak siak aava taxa
paamuian a mu rabuna ina lotu pe
Leodisia, no taa kala malaan: nenia
ve ne Turoxoian e ne Ferawaian Fan-
gaasik Tuuna e nenia ve ne Fufuna
Vavesai sina Piran. Ne kuus malaan:
15 Ne texaas sena maana vilaana
simi. Ne texaas o nami, mi pife lagaf
e mi pife marafut. Ne vubuk o mi
tafe lagaf o mi tafe marafut, taasaxa
piau. 16 Mi taxa waan la palou
mon, mi malaan sena fanganan aava
pife lagaf e pife marafut temasaat
e voxo ne taa yivisan tapin nami ti
lana valaak. 17 Nami, mi kuus o
mi toxan a fafanaian xaves e mi fo
matalava e mi piau ta vubuxanan
fulaa, taasaxa piau. Nami, mi mu
valagof, mi pife kaalum faroxo e
mi piau ta gutan. Ne muluk nami
senaso mi piau ta marapi e mi taxa
tigina xavuul. 18 Ne fasei nami o mi
taa maraan a 'gol' siak aava ne fo
tafange e ne fo falagafe lana fata talo
mi taa savat molava. E ne fasei nami
vaxa, o mi taa maraan ta marapi
pasak siak e mi taa pis nami pana
xena xafut a xavuulan simi talo mi
taa pife femangilan nami. E ne fasei
nami o mi taa maraan a maxi siak
xena timinaana xuluna matami talo
mi taa kaalum faroxo.
19 A mu rabuna aava ne vubuxan
xasingit nari, ne taa fakasanam nari
xena faxaradak a vilaana siri. E voxo
mi taa puk a vilaana simi e mi faigot
faagut xena usiaan nenia. 20 Langai!
Ne taxa tigina faasilak la matana lifu
siim e ne taxa xel a isaam. Tamo no
langaiau e no kas a matana lifu siim
xe siak ne taa laak xe siim e taare taa
fangan faxuvul.
21 Nase' ta mataa i taa fa'onam a
mu vilaana ti la xavala, nane aave i
taa nai xuvul paga xuluna ivin lava
ina naian siak. A mataa aave i tafe
malaan sega senaso ne fo fa'onam a
maana mo ti la xavala e naboxo ne
taxa nai xuvul pa Tamaang xuluna
ivin lava ina naian sina. 22 Nase' ta
mataa a kas a tangana, i taa langai
a ferawaian sina Vovau Xaradak xe
sina mu rabuna ina lotu."

A Maana Mo Ri Taa Savat Lamina

4

A Ivin Piranan Pe La Xunavata

1 Lamina maana lagasai aanabe'
ne kaalum xe laa'ui la xunavata e
ne xalum a matana yalaxau a talakas
pave. E saxa ling ne fo langaie paa-
mua aava tuung malaan sena tafiu,
a ling aave a kuus, "Laakmaan e
ne taa faxalit nano pana so ta mo
ri taa savat lumui." 2 E fataapus
paaliu a Vovau Xaradak a xulau e
ne xalum a ivin lava taxa waan la
xunavata e Saxa malaan sena mataa
taxa nai xuluna. 3 E nane aava taxa
nai, a tana vuung malaan sena ria
taasaxa nane ve a matavas malaan
sena 'galaas'. E a turia a fakaliuan a
ivin sina. E a turia aave pife malaan

sena turia ti la pi taasaxa, a maxawa e lang faagut paaliu.

A Mu Matalava

4 E fakaliuan a ivin lava aave ve, a toxan a maana xasano ivin sangafilu taragua pana talafaat taxa waan. E a matalava sangafilu taragua pana talafaat ri taxa nai xuluna mu ivin aave. A mu marapi siri a pasak xasingit e ri toxan a ligilot ‘gol’ la puturi. 5 A yaamit e vabarak vaxa, a savat ti la ivin lava. E faasilak la nona ivin lava aave a toxan a mo ri kaalum malaan sena radaam pisiguak ri taxa raam. A mu radaam aave ri Vovau Pisiguak sina Piran.

A Mo Talafaat Aava To

6 E a nobina la nona ivin lava aave a rarapak malaan sena ‘galaas’ aava matavas paaliu. E la palou ina mu naian aave a mo talafaat aava ri to, ri taxa tigina. E a mo to talafaat aave ri toxan a mu matari moxaves la nori e la miri. 7 E saxa mo to aave a kaalum malaan sena piu aava ri xalie pana ‘laion’. E saxa fulaa a kaalum malaan sena bulmakau. E a fatalatulaana mo a nona malaan sena mataa. E a fatalafaataana mo a kaalum malaan sena tegom.* 8 E nari talafaat xapiak aave ri toxan a xakaveri pisaxa e mu xakaveri vaxa, ri toxan a mata moxaves xuluri. E la maana paanaas e la maana vung nari xo, ri fuuna lo kel vulai. A kelan siri a malaan:

“A Taap, A Taap, A Taap, a Piran ve a Saxa pana maana gutan xapiak; a Piran aava waan ti kavai e waan naboxo e i taa waan vulai, vulai, nane ve a Taap.” *Ais 6:3*

9 La maana yaan a mo to talafaat aave ri naangus e ri kuus fati a isina Piran aava taxa nai xuluna ivin lava e to vulai, vulai e ri kuus faasiroxo xe sina. 10 E layaan ri taxa vil malaane a mu matalava sangafilu taragua pana talafaat xapiak aave nari, ri fuuna bukaak xe sina aava taxa nai xuluna ivin lava. E ri nangus nane aava to vulai e ri tapin a mu ligilot ‘gol’ siri xe la nona ivin lava. E ri kel malaan:

11 “Nano, no Piran simaam, no Matalava simaam.
No fexaxaas sena siak a naangusan e a suaian.
No fexaxaas sena siak a gutan senaso pana vubuxanan siim no fo lamon a maana mo ti la tangpat e no vesane.
E kaalum, a maana mo no fo lamone e no fo vesane ri taxa waan xo.” aan xo.”

5

A Fomirak Buuk Pana Ferawaian Lava

1 E lana pamuaan sina Piran aava taxa nai xuluna ivin aapave, ne xalum a saxa buuk. E a buuk aave a toxan a xakalayan lana e xuluna mina e ri vulute pana vulut pisiguak. 2 E ne xalum a saxa angelo tateak e nane a faabarak malaan, “Nase' a fexaxaas sena kas a buuk aanabe' e pak tapin a vulut sena?” 3 Piau ta mataa lana xunavata o xuluna xavala o lapaana xavala a fexaxaas sena kas a buuk aanabe' e pak tapin a vulut sena. 4 E nenia, ne taangiis faagut senaso piau ta mataa a fexaxaas sena kasaana o kaalum lana. 5 Taasaxa saxa matalava a xuusau, “Muneta taangiis! Kaalum, na ‘Laion’ ti la pabung si Juda aava xuxul si Matalava Devit, nane fo fa'onam a mu xaiyaas sina; nane fexaxaas sena kasaana buuk aave pana vulut pisiguak.”

A Natuna Sipsip

6 E la palou ina ivin lava aava fakaliuan pana mu mo to talafaat e pana mu matalava, ne xalum a Natuna Sipsip aava kaalum malaan sena fo punuxan. E nane toxan a tun pisiguak xuluna putuna e toxan a mata pisiguak sait. A mu matana aave ri mu Vovau pisiguak sina Piran aava nane fuuna feng nari xena falim a maana mu rabuna xapiak xuluna xavala xena texaas sena so

* **4:7:** Na Isikiel a ferawai o nari saxa saxa xa, ri toxan a nonau talafaat. E nari talafaat ri toxan a maana nonau aava fo kuusanan nabe'.

ta mo ri taxa vile. 7 E nane fe siak
a buuk ti lana pamuaan sina Piran
aava nai xuluna ivin lava. 8 Layaan
nane fo siaxe, a mu mo to talafaat
xuvul pana mu matalava sangafilu
taragua pana talafaat, nari xapiak
ri poxo bukaak xe la nona Natuna
Sipsip. E nari saxa saxa, ri toxan
a mo aava ri xalie pana ‘haap’ e ri
toxan a ‘plet gol’ pana vulut i taxa
fasavat a vubun pana lasan roxo. A
lasan ina vulut aave a fakalimaan
a fenungan sina mu rabuna aava ri
namkai.

A Mu Yanganan

9 E ri taxa yangan a yanganan faˈui
aava malaan:

“Nano, no fo punuxan e voxo
nano, no fexaxaas sena siak a buuk aave e
pak tapin a vulut aava vulut votanan pana.
No fo maraan a maana rabuna xana Piran pana maatan siim,
a rabuna xaves ti la maana mu bina, ti la maana pok bina, ti la maana buk rabuna e ti la maana nobina xapiak xuluna xavala.

10 E no bur nari xena famemai nari e voxo ri taa faxatang a lotu sina Piran.
E ri taa paamuian a rabuna nabeˈ la xavala.”

11 E nenia, ne kaalum saa fulaa e
ne langai a ling ina mu angelo xaves
paaliu aava ri fakaliuan a ivin lava
e nari mu mo to talafaat e mu mata-
lava. E ri xaves temasaat paaliu; no
pife fexaxaas sena kataan nari. 12 E
ri kel faagut malaan:

“A Natuna Sipsip aava fo punuxan, a fexaxaas sena siak a vepen pilaˈ.
Tavaie pana maana mo xapiak: a fafanaian, texaasan, gutan, suaian, malangan e a naangusan.”

13 E mui ne langai a maana mo
xapiak aava waan laaˈui la xunavata
o waan lapia xuluna xavala o la-
paana xavala o lana laman, a maana
mo xapiak ri kuus malaan:

“Naangusan e suaian e malangan e piranan, nari xapiak
ri sina aava taxa nai xuluna ivin lava e sina Natuna Sipsip.
E maana mo aanabeˈ ve, ri taa sire sang mon vulai, vulai.”

14 E a mu mo to talafaat ri kuus, “A
tuuna paaliu!” E nari mu matalava
ri bukaak e ri nangu

6

A Mu Vulut Pisiguak Ina Fomirak Buuk

A Mu ‘Hos’ Talafaat

1 E nenia, ne falim a Natuna Sipsip
a pak tapin a vulut saxa; pisaxa
ri taxa waan fatateak lunai. E ne
langai a saxa la palou ina mo to
talafaat a faabarak faagut e kuus,
“No filimaan!” 2 E ne kaalum e a
‘hos’ pasak a savat. E a mataa xuluna
a tao a ‘bonara’ la mana. E nari
mu matalava ri tavaie pana ligilot
xena fakalimaane o nane a mataa
faˈonam e nane falet malaan sena pi-
ran rao i taa paamuian a mu xaiyaas
sina.

3 Mui a Natuna Sipsip a pak
tapin a fataraguiaana vulut e a fa-
taraguiaana mo to talafaat a kuus,
“No filimaan!” 4 E xasa ‘hos’ fu-
laa a savat, a saxa aanabeˈ ve a
vuung. E nari mu matalava ri
tavai a mataa xuluna ‘hos’ pana pi-
nis molava. E nane aave a siak a
gutan xena kawaasan a luaian xu-
luna xavala talo a mu rabuna ri taa
fevis e fepunuxan nari.

5 E a Natuna Sipsip a pak tapin a
fatalatulaana vulut e ne langai a fata-
latulaana mo to talafaat a kuus, “No
filimaan!” E ne xalum a ‘hos’ maxata
a savat. E a mataa xuluna a tao a
mo ina tafang a matafanan la mana
e a faisok sina ve xena fasavataana
song. 6 E ne langai a saxa ling la
palou ina mu mo to talafaat a kuus
malaan:

“Pana faisok ina yaan saxa, no fexaxaas sena maraan a fomirak bi pana ‘rais wiit’. E pana faisok ina yaan saxa no fexaxaas sena maraan a miraxana bi talatul pana rais baali. Taasaxa muta kawaasan a wel e wain.”

7 E mui a Natuna Sipsip a pak tapin
a fatalafaataana vulut e a fataxapiak
ina mo to talafaat a kuus, “No fili-
maan!” 8 E ne kaalum e a ‘hos’ a
tana xiis a savat. Isina mataa xuluna
ve na Mamaat. E na ‘Hel’ aava bina
ina fakasanaman, a savat faasilak
lamina. E narie, re fepatoxan a
maana mu rabuna xapiak lapia xu-
luna xavala fexaxaas sena pabung
talafaat. E re siak a pabung saxa
xena punuk a maana mu rabuna
lana. Re punuk nari pana fevisan,
song, giisan e pana maana vupung ti
la latan.

A Vovau Ina Rabuna Aava Ri Namkai

9 E mui a Natuna Sipsip a pak
tapin a fapamayaana vulut ina buuk.
E voxo ne xalum a mu vovau ina
rabuna aava fo punuxan, ri taxa
waan lapaana ivin ina faraaman
laa'ui la xunavata. A rabuna aave ri
fo punuxan senaso ri kuusan fasavat
a ferawaian sina Piran. 10 E a mu
vovau aave, ri xukulai faagut e ri fiai
malaan, “Piran pana maana gutan
xapiak, nano, no bilai faroxo vulai,
a vilaana siim a xaradak. Laso ta
yaan no taa faxuvul a maana rabuna
la xavala e no taa tiis e fakasanam
nari aava ri punuk nemaam?” 11 E
a mu matalava ri tavai nari saxa
saxa pana marapi pasak e ri xuus
faagutan nari o ri taa waan bang
famodak talo a rabuna ti la xavala
taa punuk xapin a mu sisiak sina
Piran aava mu tiri e ri taa maat
malaan seri.

A Mara'ulia

12 E a Natuna Sipsip a pak tapin
a fapisaxayaana vulut e ne kaalum
fulaa. E a mara'ulia lava a savat
e a ngaas fesuk e a kaalum max-
ata malaan sena xisong e a fulun
fevuung malaan sena ria. 13 E a
vapara xaves la finavata ri poxo
xe la pia malaan sena xalana wai
murunga layaan a reref faagut taxa
fagusaange. 14 E a vata femalit
malaan sena vem aava tefin taxa fu-
luse e maana mu put xapiak e maana
xurunusa vaxa, ri talaput tapin a
vaveri.

15 E a maana piran king ti la xavala
xuvul pana maana memai e mu
paamu ina rawen e mu matalava e
mu mataa pana gutan e mu rabuna
e mu sisiak sait, nari xapiak ri taa
fala e ri fe fufunai lana liing o la
palou ina faat xuluna mu put. 16 E ri
taa fenung xe sina mu put e mu faat
malaan, “Mi poxo xulumaam, xafut
nemaam sena xakaaluman sina Saxa
aava taxa nai xuluna ivin lava e
fun nemaam xasena maraleian sina
Natuna Sipsip. 17 Senaso a yaan lava
ina maraleian sire fo savat e piau
ta mataa a fexaxaas sena tigina la
nore.”

7

A Rabuna 144,000 Ti Israel

1 E mui ne xalum a mu angelo
talafaat ri taxa tigina la xasing ina
xavala; saxa pe paa, saxa pe kol,
saxa pe puaa e saxa pe pul. E
nari, ri taxa tao fati a maana reref
pave talo a reref taa pife fiit xolai
la xavala o la laman e pife fexaxaas
i taa figilis ta saxa wai. 2 E ne
xalum a xasa angelo fulaa a savat ti
paa. A angelo naang a toxan a mo
ina fakalimaanan sina Piran aava to
vulai. E nane barak xe sina mu
angelo talafaat aava ri toxan a faisok
ina kawaasanaana xavala e a laman
pana reref. 3 A angelo aanabe' a
xuus fatexaas nari malaan, “Muta
kawaasanaana xavala o laman o
ta wai saxa fefexaxaas maam taa
fakalimaan a mu sisiak sina Piran
sitaara la nori saxa saxa.” 4 E ne
langai a xakatan iri aava ri taa siak
a fakalimaanan, ri 144,000 rabuna ti
lana maana pabung ti Israel.

5 Ti lana pabung si Juda, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung si Ruben, ri
fakalimaan a 12,000.

Ti lana pabung si Gaat, ri
fakalimaan a 12,000.
6 Ti lana pabung si Aasur, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung si Naaptali,
ri fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si Manaasa,
ri fakalimaan a 12,000.
7 Ti lana pabung si Simeon, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung si Livai, ri
fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si Isakaar, ri
fakalimaan a 12,000.
8 Ti lana pabung si Sebulan, ri fakali-
maan a 12,000.
Ti lana pabung si Yosep, ri
fakalimaan a 12,000.
Ti lana pabung si Benyamin,
ri fakalimaan a 12,000.

Ri Nangus A Natuna Sipsip

9 E lamina mo aanabeˈ ne xalum moxo a tang malila paaliu aava mataa pife fexaxaas sena kataan nari. Nari, ri rabuna ti la maana mu bina xapiak, a maana buk rabuna ti lana pabung xapiak e a maana mu pok bina xapiak e voxo ri taxa tigina la nona ivin lava e la nona Natuna Sipsip. E ri pis nari xa pana marapi pasak e ri taxa tao a paxana nunui 10 e ri xukulai malaan:
“A Piran sitaara aava taxa nai xuluna
ivin lava
e a Natuna Sipsip, nare, re
fufuna fakaaxupan!”
11 A mu angelo aava ri taxa tigina fakaliuan a ivin lava e mu matalava e mu mo to talafaat, nari, ri bukaak e piturung xe pe sina ivin lava e ri nangus a Piran 12 e ri kuus malaan:
“A tuuna, faamamaasan e miridin-
gan e texaasan e naangusan
e isin lava e gutan e tateaxan,
nari xapiak ri sina Pi-
ran sitaara vulai, vulai.
Pevoxo.”

Nari, Mu Rabuna Naseˈ?

13 E saxa matalava a xelau e fiai, “Naseˈ ta rabuna sang pave, ri taxa tigina pana marapi pasak? Naseˈ nari e ri filimaan ti faa?”
14 E ne suie malaan, “Nenia, ne vungut; nano, no texaas.”

E nane xuusau, “Nari ve, ri savat ti lana yaan saat molava la xavala. Nari saxa saxa ri fo xamak fapasak a marapi siri pana ria ina Natuna Sipsip. 15 E voxo ri taxa tigina faasilak la ivin lava sina Piran e ri xavange la maana paanaas e la maana vung sait lana Tang Lifu Lotu sina. E ri taa waan lapaana fatataganan sina saxa aava taxa nai xuluna ivin lava. 16 E ri taa pife lagai o maˈiu fulaa e a gutan ina ngaas taa pife sip nari e piau ta lagafan ina taa savat xe siri sait. 17 E a Natuna Sipsip aava taxa waan la palou ina ivin lava, i taa faxatang nari e i taa lisan nari xe la matana raarum ina toyan. E a Piran i taa saf tapin a raarum ti la matari.”

8

A Fapisiguakaana Vulut Aava Vulut Votan A Buuk Aave

A Tafiu Pisiguak

1 Lamina mo aanabeˈ a Natuna Sipsip a pak tapin a fapisiguakaana vulut ina buuk aave e a maana mo lana xunavata ri nai kasam, piau paaliu ta felingaian pave fefexaxaas sena 30 ‘minit’.
2 E mui ne xalum a angelo pisiguak aava ri tigina la nona Piran. E saxa a tavai nari xapiak pana tafiu saxa saxa.
3 Saxa angelo fulaa maa tigina faasilak la ivin ina faraaman e nane taxa tao a paxiis ‘gol’ xena faram a vulut aava lasan ina a roxo. E saxa a tavaie pana vulut xaves xena faramaana. E nane timine xuluna ivin ‘gol’ ina faraaman aava tigina la nona ivin lava 4 e a bun ina vulut lalas xuvul pana fenungan sina mu rabuna aava ri namkai, a savat la nona Piran. 5 E a angelo aave a siak a xalife ina vulut aava raam ti xuluna ivin ‘gol’ ina faraaman e fabas a paxiis ‘gol’ aava nane taxa tawe. E nane soxoine xe lapia la xavala. E fataapus marasaxa, a yaamit e vabarak re savat e vaxa maraˈulia e saxanu mo fafelingai sait.

6 E a mu angelo pisiguak aava ri
taxa tao a tafiu saxa saxa, ri faigot
xena piifaan nari.

A Fata

7 E saxa a piif a tafiu sina e fa-
taapus paaliu a faat ‘ais’ ti laa'ui e
fata xuvul pana ria ri soxoinan xe la
pia; e a xavil ina maana mo la pia a
raam; saxano wai xaves fadak vaxa,
ri raam e a maana yi xapiak a raam.

A Ria

8 E a fataraguiaana angelo a piif
a tafiu sina e a tang mo molava
malaan sena put aava raam, a tap-
inan lana laman e a xavil ina laman
fevuung pana ria. 9 E saxano din e
a xavil ina maana mo aava to lana
laman ri maat e saxano xaati vaxa ri
kawaasanan.

A Raarum Mopaak

10 A fatalatulaana angelo a piif a
tafiu sina e a vapara molava aava
taxa raam, a poxo ti laa'ui xe la pia
e a poxo xuluna maana raarum e
xuluna maana tuus e maana matana
raarum. 11 E a vapara aave ri xalie
pana ‘Wai ina Tiui’, a puk a xavil ina
raarum xapiak, talo i taa mopaak.
E a maana rabuna xaves ri maat
layaan ri num a raarum aanabe'
senaso a mopaak.

A Suk

12 E a fatalafaataana angelo a piif a
tafiu sina e a xavil ina ngaas e xavil
ina fulun e saxano vapara xaves ri
femaat e voxo a xavil ina yaan e a
xavil ina vung re piau ta malangan.

A Tegom

13 E ne kaalum xe laa'ui e ne langai
a saxa tegom aava taxa lif pave a
kel malaan, “Mamaxus, mamaxus,
mamaxus; muluk nari aava ri taagul
xuluna xavala. Senaso a angelo ta-
latul ri pife piif a tafiu sirutul lunai
e layaan rutul taa piife, a lagafan
molava paaliu i taa savat.”

9

A Lagafan Mata

A Mu Sakawa Saat

1 E a fapamayaana angelo a piif a
tafiu sina e ne xalum a saxa vapara
ti laa'ui a poxo xe la pia e saxa
a tavaie pana ‘ki’ ina Tang Vaa'ul.
2 E nane kas a matana Tang Vaa'ul
aave pana ‘ki’ e a bun a laak ti lana
fexaxaas malaan sena bun ina tang
fata molava. E a ngaas e mu vata ri
xafutan pana bun ti lana Tang Vaa'ul
e mu bina xapiak fesuk. 3 E ti lana
bun aave a maana mo malaan sena
mu sakawa ri savat xe la xavala. E
ri toxan a gutan a fexaxaas xena
pirak famasak a mataa malaan sena
pungup ti la xavala. 4 E saxa a
fasei nari o ri taa pife kawaasan
a yi o ta mo ti la latan o ta wai
saxa, taasaxa ri taa famasak a mu
rabuna aava ri piau ta fakalimaanan
sina Piran la nori. 5 E mu sakawa
aave ri pife fexaxaas sena punuk
ta saxa mataa taasaxa ri taa pirak
famasak mon nari xapiak fefexaxaas
sena fulun pama. E a maasaxan siri
i taa malaan sena maasaxan layaan
a pungup a pirak a mataa. 6 E la
fena mu yaan aanabe' a mu rabuna
ri taa seng faatuaian a maatan xe
xuluri xa, taasaxa ri taa sesengmaat.
Ri vubuk paaliu o ri taa maat taasaxa
maatan i taa sinuf seri.

7 A maana mo aava ri malaan
sena sakawa, a xakaaluman iri a
malaan sena ‘hos’ pana ‘aian’ ina
fevisan xuluna. E ri toxan a ligilot
‘gol’ sina ‘king’ xuluna puturi e a
nonau iri a fexaxaas malaan sena
nonau ina mataa tuuna. 8 E a fui
iri a modus malaan sena tefin e a
fari a molava malaan sena ‘laion’
o veowa. 9 E la famareri ri toxan
a mo tateak malaan sena ‘aian’ e a
tatafan ina xakaveri a rawei faagut
paaliu malaan sena ‘kaaris’ layaan a
mu ‘hos’ taxa yuuf fatapusane xe la
fevisan. 10 E ri toxan a sum malaan
sena pungup e ri vipirak pana e ri
fexaxaas sena famasak a mu rabuna
aava ri piau ta fakalimaanan sina
Piran fefexaxaas sena fulun pama
tafe liu. 11 Ri toxan a saxa a fuuna
paamuian nari, a saxa vovau fefeng
ti lana Tang Vaa'ul. Lana pok bina
Hibru ri xalie pa Abaadan e lana

pok bina Griik ri xalie pa Epolyon. (A malasuf ina ve a malaan, “Galas xapine”.)

12 Saxa lagafan fo taxapus xo, taasaxa mi taa faxatang sena taragua aava re taa savatmaan lamina.

A Lagafan Fulaa

13 E mui a fapisaxayaana angelo a piif a tafiu sina e ne langai a ling a savat ti la palou ina xasing talafaat ina ivin ‘gol’ ina faraaman aava taxa waan la nona Piran. 14 A ling aave a xuus a fapisaxayaana angelo pana tafiu malaan, “Fe mulus tapin a masalai talafaat aava pisan la xasing ina raarum ri xalie pa Yufretis.” 15 Nari talafaat aave ri fo faigot bang a yaan aanabeˈ. Lana vipis ri waan bang a mariaas e fulun e yaan e awa aanabeˈ. E ri toxan a faisok xena fepatoxan a mu rabuna xapiak la xavala xe lana pabung talatul e ri taa punuk xapin a saxa pabung. E a angelo aave fe mulus nari. 16 E a rabuna ina rawen sina masalai talafaat aave ri savat xuvul pana mu ‘hos’ saxa saxa. E ne langai o a xakatan ina rabuna ina rawen a fexaxaas sena 200,000,000.

17 E ne xalum nari lana mifan siak, a xakaaluman ina mu ‘hos’ e mu rabuna aava ri nai xuluri, a malaan: a mu rabuna ri toxan a ‘aian’ la famareri aava tana vuung malaan sena fata e maxawa e xiis sait. E a putuna mu ‘hos’ ri kaalum malaan sena ‘laion’ e ti la valari a fata e bun taxa lo savat e a fata aave a musung malaan sena put layaan a put. (A musung ina a malaan sena faat aava ri xalie pana ‘salfa’, layaan i taxa raam.) 18 E a mo mosaat talatul aanabeˈ ve rutul savat ti la valana mu ‘hos’: a fata, a bun e a ‘salfa’, rutul punuk a rabuna xaves paaliu, fefexaxaas sena pabung saxa ina talatul la xavala. 19 A gutan ina mu ‘hos’ ve, taxa waan lana valari e lana sum iri sait; senaso a sum iri a malaan sena tiui aava ri toxan a puturi xena vil pengan a mataa.

20 E nari mu rabuna aava mo mosaat talatul pife punuk nari, nari vaxa, ri pife puk a vilaana saat siri. Ri pife taˈulan a faisok saat ti la mari. Ri taxa lo nangus a vovau saat e ri taxa lo vesan a mu maaradaang lunai pana ‘gol’ o ‘silva’ o ‘braas’ o ri tuxe pana faat o wai. Ri vesan a maana mo malaan taasaxa maana mo aave ri pife fexaxaas sena kaalum o langai o sangas. 21 Ri vil malaane e vaxa ri pife puk tapin nari xa xasena mu faisok saat siri aava malaan: a ngaapunuxan, neng, fenauan e a vilaana ina tamai feruuk.

10

Saxa Angelo Molava Pana Xasa Fomirak Buuk

1 E mui ne kaalum xe laaˈui e a angelo pana tateaxan lava a sivimaan ti la xunavata e a vata a xufut a tana malaan sena marapi e a turia a fakaliuan a putuna. A nona a lang malaan sena ngaas e ro kana re malaan sena fata aava miraal. 2 Nane toxan a fomirak buuk aava taxa talakas lana mana. E nane maa tigina pana kana muaan xuluna laman e kana xaiya xe xuluna xavala. 3 E nane kel faagut malaan sena ‘laion’ taxa ngungurai e layaan nane kel a mu vabarak pisiguak ri put. 4 E lamina putan sina vabarak pisiguak aave, rao ne xalei a ferawaian siri taasaxa ne langai saxa ling ti laaˈui la xunavata a xuusau, “Muta xaleie! A maana ferawaian sina mu vabarak pisiguak aanabeˈ no taa fune.”

5 E a angelo naang aava ne xalume taxa tigina la laman e la xavala, a talangai pana mana muaan xe la xunavata. 6 E nane kuus fakalimaan pana Saxa aava taagul vulai, vulai e vesan a maana mo xapiak:

a vesan a xunavata e maana mo xapiak lana,
a vesan a xavala e maana mo xapiak lana,
a vesan a laman e maana mo xapiak lana,
o i taa pife nai fepalau fulaa, piau paaliu!

7 Taasaxa lana yaan a fapisiguakaana angelo i taa piif a tafiu sina e a yaan ina raweian sina a faasilak, la yaan

aave, a faisok aava mu rabuna ri vungut sena taasaxa Piran fo xuus fatexaas a mu yaamut sina pana, a faisok aave i taa fataxapinan.

8 E a ling aava ne fo langaie paamua ti la xunavata, a xelau fulaa. E a xuusau, “No fe siak a fomirak buuk aava taxa waan talakas la mana angelo aava tigina xuluna laman e xavala.”

9 E ne falet xe sina angelo naang e ne fine o i taa tavaiau pana fomirak buuk. E nane xuusau,

> “Siaxe e no ngane. Pe lana valaam i taa marafut malaan sena vevoi
> taasaxa lana gufuak ima i taa mopaak.”

10 E ne siaxe ti la mana angelo e ne ngane. E a tuuna, lana valaak a marafut malaan sena vevoi taasaxa layaan ne fo xaname a gufuak iga a xakaarik. 11 E mu matalava ri xuusau, “No taa kuus fatuxai fulan a maana mo aava ri taa savat xe siri lumui:

> xe sina maana buk rabuna xaves,
> e maana pok bina xaves
> e maana pabung xaves
> e xe sina maana paamua xaves sait.”

11

1 E saxa a tavaiau pana newai ina ngangai malaan sena xariu e a modusan sina newai naang a malaan sena xipa. E saxa ling aava ne fo langaie paamua, a xuusau, “Tamasiak e no fe ngai a Tang Lifu Lotu sina Piran e a ivin ina faraaman e fakat a mu rabuna aava ri nangus a Piran lana. 2 Taasaxa muta lamon sena nobina lamalei ina lifu lotu e muta ngaie senaso a nobina aave ve sina mu topen. E mu topen ri taa vaapaas xuluna nobina aapave e lana bina taap, na Jerusalem fefexaxaas sena fulun sangafilu talafaat pana taragua.

A Ro Mataa Fangaasik Sina Piran

3 E voxo nenia, ne taa tavai a ro mataa ina ferawai fangaasik siak pana gutan. E narie, re taa kuus fatuxai pana ferawaian siak fefexaxaas sena mu yaan 1260. E nare, re taa falak nare xa pana marapi ina mamaxusan.” 4 E nare xo, a Piran taa ferawai paap sere e xali nare pana ro wai olif e pana ro mo ina tao fanei a laam. E re taxa tigina vulai la matana Piran, a Piran ina xavala xapiak. 5 E layaan saxano rabuna rao ri taa vil pengan nare, a fata i taa savat ti la valare e i taa ram xapin a mu xaiyaas sire. Tamo ta mataa rao i famasak nare a maatan sina i taa savat malaan. 6 E nare sait, re toxan a gutan xena kuus votan a raafui e re taa puruus votan a xavala talo raafui taa pife usan la maana yaan re taxa kuus fatuxai lapaana isina Piran nabe' la xavala. E nare, re toxan a gutan xena xul a raarum i tafe ria. Re taa fakasanam a rabuna pana giisan xaves sait. E re taa bilai malaan faxa'usi a vubuxanan sire.

7 E layaan re fataxapin a faisok ina ferawai fangaasik sire, a vupung saat aava savat ti lana Tang Vaa'ul i taa fevis xuvul pare e i taa sip punuk nare. 8 E a mamaat ire taa mati lana salan ina bina lava aava Piran a ferawai paap sena e xalie pa Sodom e Isip. A bina aava punuxaan nare lana move, a bina aava rabuna fo niil fataxutan a Memai sire lana paamua. 9 E maana rabuna xapiak ti la maana mu bina, e maana mu pabung e maana pok bina, ri taa xalum a ro mamaat ire fefexaxaas sena yaan talatul pana xavil senaso ri taa kuus votan a xaxaafaian sirie. 10 A maana mu rabuna lapia ri taa nanam sena maatan sirie e ri taa tatavai pana mo roxo xe sina saxanu fesing siri. Senaso a ro mataa aava re fuuna fakasanam a rabuna ti la xavala, re fo maat.

11 Taasaxa lamina yaan talatul pana xavil, a Piran taa lisan a reref ina toyan xe sire e re taa to fa'ulaa e re taa tigina. E nari xapiak aava ri xalum nare ri mataut fasaat paaliu. 12 E a ling lava ti la xunavata taa xel nare e taa xuus nare, “Me laakmaan!” E a vata taa yaas nare xe

laa'ui la xunavata e mu xaiyaas sire
ri taa falim nare.
13 Layaan re savat laa'ui a tang
mara'ulia taa gis a bina talo maana
fasangafiluaana lifu, ri taa poxo e a
rabuna 7,000 ri taa maat senaso a
mara'ulia a faagut. A maana rabuna
xapiak aava ri to lunai ri taa nan-
gus a Piran senaso ri mataut fasaat
paaliu.
14 A fataraguiaana tang lagafan ina
fakasanaman fo taxapus xo e naboxo
a fatalatulaana faasilak i taa savat.

Paamuina Lagafan Fataxapiak A Maana Mo Lana Xunavata Ri Nangus A Piran

15 E a fapisiguakaana angelo a piif
a tafiu sina e saxanu ling laa'ui
lana xunavata, ri faabarak e ri kuus
malaan:
"A Piran narie Mataa Failai Sina, re
waan Matalava e Piran Tuuna
xuluna xavala. E nare, re taa
piran xuluna vulai, vulai!"
16 E nari mu matalava sangafilu
taragua pana talafaat aava ri nai xu-
luna mu ivin lava siri la nona Piran,
ri bukaak e piturung e ri nangus a
Piran. 17 Ri kuus malaan:
"Nano, no Piran aava toxan a maana
gutan,
no matalava ina maana mo fo
taxapus e a maana mo taxa
waan lunai;
maam kuus 'a roxo paaliu'
senaso nano xo, no fo siak
a maana gutan siim
e naboxo no taxa piran pana
gutan molava paaliu.
18 A mu rabuna sina maana paamua
la pia, ri marala faagut
taasaxa a yaan lava ina mar-
aleian siim fo savat.
Naboxo a yaan siim ina ti-
isaana mu rabuna aava ri
fo maat, fo savat.
E no taa tavai a rabuna siim
pana roxoyan,
a mu rabuna aava sisiak
siim e mu yaamut,
nari matalava e nari valagof,
nari aava ri suai sena isaam,
no taa tavai nari xapiak
pana roxoyan.
Taasaxa nari mu rabuna aava ri
vil pengan a xavala, no taa vil
pengan nari."
19 E mui a Tang Lifu Lotu sina
Piran pe la xunavata a talakas e a
Mo Tawaane Taap aava waan lana
Nobina Taap Xasingit, a savat la
matavas. E a mo talatul a savat: a
yaamit xaves xuvul pana vabarak e
maana mo aava ri felingai ti lasuun.
E a mara'ulia a gis a maana mu bina
e a faat 'ais' a poxo xuluna xavala.

12

A Tefin E Tang Tiui Saat

1 E a tang fakalimaanan fa'ipul
a savat la palou ina vata: a tefin
a savat e fo famarapi nane pana
ngaas e a fulun taxa waan lapaana
kana. E a vapara sangafilu saxa
pana taragua ri kaliuan a putuna
malaan sena ligilot. 2 Nane a tiva e i
taxa xukulai pana maasaxan senaso
a yaan ina luluuxan taxa faasilak.
3 E a xasa fakalimaanan a savat la
palou ina vata: a tang tiui vuung
pana putuna pisiguak e tun sangafilu
e a ligilot lava pisiguak xuluna mu
putuna saxa saxa. 4 E a sum ina a saf
tapin a maana fatalatulaana vapara
ti lana xunavata e tapin nari xe lapia
xuluna xavala. E a tang tiui aave a
tigina la nona tefin aava rao i luluk
talo i taa ngan a lak sina layaan i
taa luxe. 5 E a tefin aave a luk a
lak tomexaan. E nane ve, a Piran a
siak fatie xena paamuian a maana
mu bina xapiak pana vam 'aian'. E
a lak aave a paxaian xasena tiui xe
sina Piran e a ivin lava sina. 6 E a
tefin a sinuf xe la xobingil, xe la saxa
bina aava Piran fo faigotane xana e
pave nane taa waan faroxo lapaana
faxatangan sina fefexaxaas sena mu
yaan 1,260 tafe taxapus.
7 E naboxo a fevisan a savat pe la
xunavata. Na Maikel e mu angelo
sina ri fevis xuvul pana tang tiui
aave e pana maana vovau fefeng
sina. A tang tiui e mu vovau fefeng
sina ri fevis xuvul pari 8 taasaxa ri
piau ta gutan aava fexaxaas xena

fapoxoi na Maikel e mu angelo e voxo nari, ri piau ta nobina fulaa pe la xunavata. 9 E voxo a tang tiui aave,
a tiui ti kavai aava ri xalie pa Setan e pana paamua ina mu masalai sait, nane aava fuuna familung a mu rabuna xuluna xavala, a tapinan xe lapia la xavala xuvul pana maana mu vovau fefeng sina.
10 E ne langai a ling faagut ti la xunavata a kuus malaan:
“Naboxo a fakaaxupan e gutan e fatataganan sina Piran sitaara fo savat,
e vaxa a paamua aava nane fo siak fatie, a Mataa Failai, na Krais.
Senaso nane aava gel tifi a maana fetinan sitaara
e taxa lo riis nari xapiak la matana Piran
la maana yaan e la maana vung, nane xo, fo tapinan xe lapia.
11 Nari mu titaara, ri fapoxoie pana ria ina Natuna
Sipsip e pana kuusanaana lagasai sina.
Ri lamon o a toyan siri pife mo molava
e voxo ri pife faatasu sena maatan siri.
12 E voxo a xunavata xapiak i taa faamamaas.
Nami aava mi waan lana xunavata, faamamaas!
Taasaxa nami aava mi waan la xavala o xuluna
taas, mi mamaxus senaso na Setan fo sivi xe simi e nane toxan a maraleian molava
senaso nane texaas o a mu yaan sina ri pife xaves.”
13 Layaan a tang tiui aave a texaas o nane xa fo tapinan xe lapi la xavala, nane fala usi a tefin aava fo luk a lak tomexaan. 14 E a tefin xo, a tavaian pana ro xakaavena tegom xena lif sinuf xe la saxa bina fufunai sina pe la xobingil. A bina aapave fo faigotanan xana e i taa fufunai lana fefexaxaas sena mariaas talatul pana xavil taa falet e a tiui i taa pife tingine. 15 E tang tiui xo, a yivisan a raarum moxaves ti lana valana xe sina tefin rao i taa faxarak a tefin aave. 16 Taasaxa xavala a xavange e talakas malaan sena mataa aava kas a valana e a xanam xapin a raarum aava tiui fo yivisane ti la valana.
17 E a tang tiui femarala faagut sena tefin e falet xena vil pengan a xasano rafulak sina: nari aava ri usi fatak a mu vuputkai sina Piran e ri tao fatateak a lagasai aava na Yesus fo tavai nari pana.

13

1 E a tang tiui saat fe tigina la gun faasilak la laman.

A Tiui E Ro Fangaasik Sina

A Vupung Saat Ti Lana Laman

E ne xalum a saxa vupung patak a ungmaan ti lana laman. Nane a toxan a putuna pisiguak pana tun sangafilu xuluri. E maana tun xapiak ri toxan a ligilot sina matalava e maana putuna ri toxan a isin fo xaleian xuluri. A maana isin ri saat paaliu senaso ri isin ina suaxanaana Piran. 2 A vupung patak aanabeˈ a kaalum malaan sena piu ri xalie pana ‘lepard’ taasaxa, a kana a malaan sena piu aava ri xalie pana ‘bear’ e a valana a malaan sena ‘laion’. A tang tiui saat a fapirane pana gutan e pana vepen lava paaliu e pana isin xena paamuian a rabuna xaves. 3 Ne xalum a saxa putuna a toxan a vulak ina viis aava fexaxaas i taa punuxe taasaxa piau, a maaf faˈulaa. A maana rabuna xapiak la xavala ri ipul faagut e ri usi a vupung patak aanabeˈ. 4 E a rabuna ri nangus a tang tiui saat senaso nane fo tavai a vupung patak pana gutan e vaxa ri nangus a vupung patak sait e ri fiai malaan, “Naseˈ a fexaxaas malaan sena vupung patak? Naseˈ a fexaxaas sena fevis xuvul pana?”
5 A Piran laaˈui a kuus turoxo o a vupung patak aave i taa ferawai fasaat e i taa famalalavai nane xa, e i taa suaxan a Piran. Nane turoxo o a vupung patak taa toxan a gutan xena vil malaane fefexaxaas sena fulun sangafilu talafaat pana taragua.

6 Nane i taa pet favibit a Piran e i taa
ferawai lilimugai sena isina Piran e
sena bina sina e pana maana mo
aava ri taagul la xunavata. 7 E nane
fexaxaas sena rawen xuvul pana
maana mu rabuna sina Piran e i taa
kawaasan nari. E nane toxan a gutan
xena paamuian a maana rabuna
xapiak xuluna xavala, a maana buk
rabuna ti lana maana pok bina e ti
la maana mu bina xapiak, 8 a maana
mu rabuna xapiak aava isiri pife sa-
vat lana Buuk ina Toyan sina Natuna
Sipsip, nari xapiak aava ri nangus
a vupung patak. A buuk aanabe'
fo waan ti la tangpat ina xavala e
a Natuna Sipsip aava fo punuxan, a
xaleie.
9 Nase' ta mataa a kas a tangana i
taa langaie. 10 Tamo Piran taa kuus
o a rabuna taa yot ta mataa xena
pisaana lavaxa, ri taa yote. Tamo Pi-
ran taa kuus o a rabuna taa punuk ta
mataa lavaxa, ri taa punuxe. Layaan
a mu vilaana malaan ri taa savat la
matavas, a maana rabuna fatak sina
Piran ri taa waan fananap e ri taa tao
fatateak a namkaian siri.

A Vupung Saat Ti Lapaana Xavala

11 Mui ne xalum a xasa vupung a
laak ti lapaana xavala. E nane toxan
a tun taragua la putuna malaan sena
natuna sipsip taasaxa nane ferawai
malaan sena tang tiui saat. 12 E
a faisok sina a malaan: i taa siak
a saxano gutan sina vupung patak
e i taa paamuian a maana rabuna
xuluna xavala talo ri taa nangus
a vupung patak aava putuxan la
putuna taasaxa pife maat, a maaf
fa'ulaa. 13 E a fataraguiaana vupung
saat aave i taxa lo vil a maana mo
fa'ipul e nane fexaxaas sena xel fa-
sivi a fata ti laa'ui la xunavata xe
lapia talo mu rabuna ri taa xalume.
14 Nane a yaamut sina vupung patak
e toxan a gutan molava. E pana
maana mo fa'ipul sina nane taxa bit
a mu rabuna xuluna xavala. Nane
fasei faagutan nari o ri taa vesan
fati a maaradaang xena suaian a
vupung aava putuxan pana pinis
taasaxa taxa to lunai. 15 E nane
toxan a gutan xena vil faferawai
a maaradaang aave. E i taa xuus
faagutan a maana mu rabuna o ri taa
nangus a maaradaang aave e tamo ri
taa kuus, “Piau!” i taa punuk nari.

A Fakalimaanan Sina Vupung Patak

16 E a maana rabuna xapiak:
a mataa palau e mu matalava,
a rabuna pana faat xaves e mu
valagof, a mu sisiak e mu paamua
vaxa, a vupung yaamut a tigina
fatateak lamiri talo ri taa siak a
mo ina fakalimaanan (a mo malaan
sena vulak) xuluna mari muaan o
la nori. 17 E nari aava ri piau ta
fakalimaanan la mari o la nori, ri
pife fexaxaas sena maraan ta saxa
mo e ri pife fexaxaas sena faasot
pana saxa mo. E a fakalimaanan
aave a malaan sena isina vupung
patak aava savat paamua o malaan
sena xakatan ina isina.
18 Tamo no lamon o no masam
faroxo, no taa tafang pana xalei
a xakatan sina vupung patak.
A xakatan sina a fexaxaas sena
xakatan sina mataa, a xakatan aave
a 666.*

14

A Natuna Sipsip E Mu Rabuna 144,000

1 E mui ne kaalum e a put lava
aava ri xalie pana Put Saion, a savat.
E ne xalum a Natuna Sipsip taxa
tigina xuluna Put Saion xuvul pana
mu rabuna 144,000. E nari xapiak,
ri toxan a isina Natuna Sipsip e a isi
Tamana a xaleian la nori. 2 E ti laa'ui
la xunavata ne langai a galavavat
molava malaan sena tang xaing taxa
tibur o a vabarak. E ne lamon o
a maana rabuna ri taxa galavavat

* **13:18:** A rabuna ri toxan a lamonan xaves sena xakatan aanabe' e taara pife texaas tuuna sena so ta malasuf taxa waan lapaana 666. Taasaxa pisaxa fuuna fakalimaan a mataa tuuna e pisaxa talatul aanabe' naak, i taxa fakalimaan a xaiyaas si Krais e a yaamut sina e na Setan aava tavai nare pana tateaxan sire.

pana mo aava ri xalie pana ‘haap’.
3 E nari, ri taxa yangan a yanganan
fa'ui la nona ivin lava la palou ina
mo to talafaat e mu matalava. E
piau ta mataa a fexaxaas i taa siak
a texaasan sena yanganan siri, nari
144,000 sang mon ri texaas; nari
aava Piran fo fakaxup nari ti la
xavala. 4 Nari aave ri pi tatamai e
ri piau ta lalosaat sena lutefin. Nari,
ri roxo mon. E ri usi fatak a Natuna
Sipsip xe laso ta bina nane vubuk o
i taa falet lana. A Piran e a Natuna
Sipsip re fo maraan nari e ri malaan
sena saxa tatavai aava ri xalie pana
xalana wai a matoxol tapang.* 5 E
piau ta bitan fe savat la valari, nari,
ri roxo paaliu.

Mu Angelo Talatul Taxa Lif Xena Kelan

6 E laa'ui la palou ina vata, ne
xalum a angelo taxa lif xolai. A
Piran a fenge xena kuusan fasavat a
Lagasai Roxo aava waan vulai, vulai.
Nane taa kuusane xe sina maana mu
rabuna xapiak la xavala: maana mu
bina xapiak, maana pabung, maana
pok bina e maana buk rabuna. 7 E
nane faabarak faagut malaan, “Mi
taa mataut sena Piran e mi taa kuus
fati a isina senaso a yaan fo savat
xo, a yaan xena tafang a maana mu
rabuna. Nangus nane aava vesan
a maana mo xapiak: a xunavata,
xavala, laman e a maana matana
raarum.”
8 E xasa angelo a usie e kel
malaan, “A bina lava, Babilon fo
kawaasanan! Aang, fo kawaasanan!
A bina lava aanabe' fo mo fa'usi a
maana rabuna xapiak pana maana
vilaana ina tamai feruuk sina. A
malaan sena fo tavai nari pana
raarum tateak e ri fo ngong.”
9 E la mire si a fatalatulaana angelo
a usi nare e kel faagut, “Tamo a
mataa taa nangus a vupung patak o a
maaradaang ina o tamo ta mataa taa
siak a fakalimaanan sina la mana o
la nona, 10 nane vaxa, i taa tamana
num a saxa buk raarum tateak. A
wain o raarum tateak naang ve a
maraleian sina Piran. E nane taa pife
tiuan a wain xuvul pana raarum,
piau. I taa tiuan a maraleian tateak
lana lisa e a mataa naang taa num
xapine e i taa siak a maasaxan ina
vilaana saat sina. Nane i taa siak
a fakasanaman sina lana fata pana
faat ‘salfa’. E a mu angelo sina
Piran e a Natuna Sipsip ri taa falime.
11 A mu rabuna aava ri nangus a
vupung patak o a maaradaang ina e
ri siak a fakalimaanan ina isina la
nori o la mari, ri taa piau ta yaan
ina fangaafusan, piau paaliu. La
maana yaan e la maana vung xapiak
a bun ina maasaxan siri i taa laak
xe laa'ui vulai, vulai.” 12 Layaan
a maana vilaana malaan taa savat,
nami mu rabuna sina Piran, mi taa
tigina fatateak. Nami aava mi usi
fatak a maana vuputkai sina Piran e
mi tao faagutan a namkaian simi se
Yesus, mi tigina fatateak!
13 E mui ne langai a saxa ling a
kel ti laa'ui la xunavata, a ferawai
malaan, “No kala malaan: Naboxo e
la maana yaan xapiak lumui, a mu
rabuna aava ri namkai se Yesus e
ri maat, ri taa faamamaas, a tuuna
paaliu.”

E a Vovau Xaradak a kuus, “Aang.
Ri fo faisok faagut e naboxo ri toxan
a yaan ina fangaafusan. E a ferawa-
ian sena maana vilaana roxo aava ri
fo vile, i taa falet xuvul pari.”

A Yaan Ina Faxuvulaana Fanganan Aava Fo Matoxol

14 Lavaxa, ne kaalum fulaa e ne
xalum a vata pasak e saxa mataa
“malaan sena natuna mataa tuuna,”
taxa nai xuluna. E nane toxan a lig-
ilot ‘gol’ la putuna e a pinis xaxoling e
fafangan la mana. 15 E saxa angelo a
savat ti lana lifu lotu sina Piran e kel
faagut xe sina aava taxa nai xuluna
vata e kuus, “Siak a pinis siim e no

* **14:4:** A tatavai aanabe' a savat layaan a mu fanganan faasilak ri matoxol e i taxa faxalit a namkaian sina mu Juda o a Piran i taa vil fararoxoi nari pana fanganan xaves. A tatavai aanabe' a fakalimaan a mu rabuna ti paamua aava ri namkai sena Piran e usi na Yesus Krais e vaxa, a tang faxuvulan ina rabuna aava ri taa namkai sena lumui.

lip a mo aapave senaso a yaan ina fo
savat e a fanganan ina fo matoxol.”
16 E voxo nane aava taxa nai xuluna
vata, a liuan faasaxain a pinis sina
laa'ui xuluna xavala e a lip a maana
fanganan aava fo matoxol.
17 E xasa angelo fulaa a savat ti
lana lifu lotu la xunavata e nane sait
a toxan a pinis fafangan. 18 E saxa
fulaa, nane aava taxa paamuian a
fata, a filimaan ti la ivin ina faraa-
man e nane kel faagut xe sina saxa
pana pinis fafangan e a xuuse, “No
faisok pana pinis siim naboxo. A
xalana wain ti la xavala fo matoxol e
no taa patal faxuvul nari.” 19 E voxo
nane faisok pana patalaana xalana
wain la xavala. E nane faxuvul a
xalana wain e timin nari lana vaa'ul
ina paas mimitaana maana xalana
wain. A mo aanabe' a fakalimaan
a maraleian sina Piran. 20 A vaa'ul
aanabe' taxa waan la xasing ina bina
lava. E ri paas mimit a maana xalana
wain fefexaxaas sena ria ina xalana
a savat xe lamalei sena vaa'ul e sivi
dal e xafut a xavala fexaxaas sena
300 kilomita. E a ria aanabe' a
tu fadak xe laa'ui fefexaxaas sena
valana ‘hos’. ‘hos’.

15

A Lagafan Fataxapiak I Taa Savat

1 Lana xunavata si, ne kaalum e
saxa fakalimaanan lava a savat e ne
ipul. A angelo pisiguak, ri lisan a mu
lagafan pisiguak aava ri fataxapiak.
A mu lagafan aanabe' ri fataxapiak
senaso la yaan ri fataxapin a faisok
siri a maraleian sina Piran i taa taxa-
pus. 2 E ne xalum a mo malaan
sena laman taasaxa, a vesanan pana
‘galaas’ xuvul pana fata. E nari aava
ri fo fa'onam a vupung patak e a
maaradaang ina e xuluna xakatan
ina isina, ri taxa tigina la xasing ina
laman ‘galaas’ aanabe'. E ri taxa tao
a mo ri xalie pana ‘haap’ aava Piran
fo tavai nari pana. 3 E ri yangan a
yanganan si Moses aava sisiak sina
Piran e a yanganan sina Natuna Sip-
sip. A malaan:

“Nano, no Piran pana
Maana Gutan Xapiak.
A Faisok siim a molava e roxo
xasingit.
Nano, no Piran ina paa-
muian a maana rabuna
xapiak.
A mu vilaana siim ri xaradak e ri
tuuna paaliu.
4 Memai, a maana rabuna xapiak ri
taa matautan nano
e maana rabuna xapiak ri taa
kuus fati a isaam.
Senaso nano sang mon, no
Piran Taap.
E maana mu rabuna xapiak,
ri taa tamana savat xe siim
e ri taa tamana nangus
nano.
Senaso maana vilaana xaradak
siim fo savat la matavas.”
5 Lamina maana mo aanabe', ne
kaalum xe laa'ui lana xunavata e
pave a Tang Lifu Lotu, pana Nobina
Taap Xasingit aava nobina ina Mo
Tawaane Taap, a talakas paaliu. 6 E
ti lana lifu lotu moxo, nari mu an-
gelo pisiguak ri savat pana maana
lagafan pisiguak siri. A mu angelo
aave ri toxan a marapi aava vesanan
pana ‘linen’ e a marapi siri taxa lang
e ri piau ta vusiit paaliu. E vaxa ri
pis a famareri pana yowang ‘gol’. 7 E
saxa ina mo to talafaat a tavai nari
mu angelo saxa saxa pana ‘dis gol’
pisiguak aava bas pana maraleian
sina Piran; a Piran aava to vulai,
vulai. 8 E a miridingan sina Piran
e a gutan sina a fabas a Tang Lifu
Lotu aapave pana bun e piau ta mo
a fexaxaas sena laak lana fefexaxaas
sena maana lagafan sina mu angelo
pisiguak ri t

16

A Mu ‘Dis’ Pisiguak Ina Maraleian Sina Piran

1 E ne langai a saxa ling molava a
xuus nari mu angelo pisiguak, “Falet
saa e tiuan a maraleian sina Piran
aava waan lana mu ‘dis’ pisiguak
simi xuluna mu rabuna xapiak lapia
xuluna xavala.”

A ‘Dis’ Mata

2 A angelo mata a falet e tiuan a
‘dis’ sina xuluna xavala. E mu viis

saat paaliu pana maasaxan a savat xuluna mu rabuna aava ri toxan a fakalimaanan sina vupung patak e ri nangus a maaradaang ina.

A Fataraguiaana 'Dis'

3 E a fataraguiaana angelo a falet e tiuan a 'dis' sina xuluna laman e a laman feria malaan sena ria ina mataa fo maat. E maana mo xapiak lana laman moxo, ri maat.

A Fatalatulaana 'Dis'

4 E a fatalatulaana angelo a falet e tiuan a 'dis' sina xuluna maana raarum, matana raarum e tuus. E voxo, nari vaxa ri feria sait. 5 E nenia, ne langai a angelo aava faxatang a raarum e tuus, a kuus malaan:

"Nano, no waan naboxo e no fo waan maan ti paamua,
nano, no Saxa aava Taap.
Nano, no bilai fatak layaan no lisan a so ta fakasanaman
no lamone xuluna mu rabuna.

6 Nari mu rabuna, ri fo tiuan a ria ina mu rabuna siim aava ri kuus fatuxai e
a ria ina mu rabuna aava ri usi fatak nano.
E naboxo, no fo tavai nari pana ria xena numan. A mo fatak xari."

7 E ne langai a ling ti lana ivin ina faraaman a kuus,

"Aang, no Memai e Piran pana maana gutan xapiak.
A maana fakasanaman aava no lamone, ri fatak e ri xaradak paaliu."

A Fatalafaataana 'Dis'

8-9 E a fatalafaataana angelo a tiuan a 'dis gol' sina xuluna ngaas. E a ngaas a toxan a gutan xena nuk famasak a rabuna pana malang tateak ina. E voxo a maana rabuna xapiak ri taxa maasak sena lagafan faagut ina ngaas e ri taa kuus pengan a isina Piran aava paamuian a fakasanaman siri. Taasaxa ri bai puk tapin a vilaana saat siri e ri pife kuus fati a isina Piran.

A Fapamayaana 'Dis'

10 E mui a fapamayaana angelo fe tiuan a 'dis gol' sina xuluna ivin lava sina vupung patak. E a suk molava a sivi xuluna maana mu bina xapiak sina e mu rabuna ri xet a xalemari sena maasaxan siri, 11 taasaxa ri pife mimilisaat sena vilaana saat siri, piau. Nari, ri kuus pengan a Piran ti la xunavata sena mu viis e maasaxan siri.

A Fapisaxayaana 'Dis'

12 E a fapisaxayaana angelo a tiuan a 'dis gol' sina xuluna Raarum Yufretis e a raarum aave a maak xena faigotan a salan xana mu piran king ti paa. 13 E ne xalum a vovau saat talatul, rutul savat ti la valana tang tiui saat e ti la valana vupung patak vaxa e ti la valana vupung yaamut sait. E a xakaaluman sirutul a malaan sena mu pau. 14 E a vovau saat talatul aave rutul fexaxaas sena vil a maana mo fa'ipul. E narutul xo, rutul feng a nu vovau saat aave xe sina maana mu piran xapiak xuluna xavala xena xel faxuvul nari. A faisok sirutul a malaan: rutul taa faxuvul a rabuna xena Yaan Lava Ina Fevisan xuvul pana Piran Pana Gutan Xapiak.

15 "Faaxatang! Ne savat marasaxa, malaan sena mataa fafenau.
Nase' ta mataa aava i taxa para, i taa faamamaas senaso i taa pife sangas xavuul e i taa pife mangil!"

16 E mu vovau saat talatul aave, rutul faxuvul a maana piran king xapiak xe la bina aava ri xalie pa Aamagedan, lana pok Hibru.

A Fapisiguakaana 'Dis'

17 E a fapisiguakaana angelo a tiuan a 'dis gol' sina xuluna vata. E fataapus paaliu ti lana Tang Lifu Lotu la xunavata ne langai a saxa ling taxa kel malaan, "A taxapus xo!" 18 E yaamit taxa lo lang e vabarak taxa lo tuung e xasanu ling taxa kel e la xavala a mara'ulia molava paaliu a savat. A mara'ulia molava pis aave piau ta saxa malaan fe savat

lumua fexaxaas sena maana yaan a
rabuna ri taagul xuluna xavala. 19 A
mara'ulia aave a turarak fepatoxan a
bina lava fexaxaas sena xavil talatul
e xasano bina lava lana mu bina
xapiak ri poxo. E a Piran a lamon fati
na Babilon lava e voxo nane fanume
pana wain ina maraleian tateak sina
o i taa tamana nume. 20 A maana
xurunusa xapiak ri malit e maana
put xapiak ri poxo la pia e ri malit.
21 E maana tang faat ‘ais’ ri poxo
ti la vata. A faat ‘ais’ aanabe' a
fexaxaas sena 45 kilogram saxa saxa
e ri poxo xuluna mu rabuna. E nari
mu rabuna xo, ri tisui pengan a Piran
senaso nane fapoxoi a mu faat ‘ais’
xe xuluri e a mamaxusan aanabe' a
saat paaliu.

17

A Tefin Saat Xuluna Vupung Saat

1 A saxa angelo ti la palou iri
pisiguak aava ri toxan a mu ‘dis
gol’ maa savat xe siak e a xuusau,
“Filimaan, ne taa faxalit nano pana
fakasanaman sina tefin lava aava
solisan a tana. Nane, ri taxa fer-
awai paap sena e ri kuus o nane
nai xuluna raarum xaves. 2 Nane,
xuvul pana maana mu piran king
ti la xavala, ri fo tamai feruuk e
mu rabuna xuluna xavala ri fengong
pana wain ina vilaana saat sina.”

3 A Vovau Xaradak fo fabasau e a
angelo aave a yaasau xe la saxa bina
vingil. E pave ne xalum a saxa tefin
e nane taxa nai xuluna tang vupung
vuung. E a vupung vuung aave a
toxan a putuna pisiguak pana tun
sangafilu xuluri. E a maana isin saat
xaves aava ri xali pengan a Piran,
fo xaleian xuluna. 4 A tefin naang,
a marapi sina a vuung paaliu e raf.
E a mausan sina a rarapak pana
‘gol’ e maana faat roxo e a falak a
xixiut ‘purl’. E nane tao a saxa lisa
‘gol’ aava bas pana maana vilaana
saat sina e a lalosaat ina vilaana ina
tamai feruuk aava ri malaan sena
wain. 5 E saxa isin lava fo xaleian la
nona tefin aave:

Mo fufunai; Na Babilon
lava;
A Ninana vilaana ina tamai fer-
uuk
e ninana maana mo lalosaat
ti la xavala.

6 E a tefin aave fo ngong pana ria
ina mu rabuna sina Piran e nane fo
ngong pana ria ina mu rabuna aava
ri kuusan fasavat a isi Yesus.

A Angelo A Kuus Fatuxai

Layaan ne xalume ne ipul faagut.
7 E a angelo xo, a finau, “Senasou
no taxa ipul? Ne taa xuus fatex-
aas nano pana mo fufunai aanabe';
pana tefin aave e pana vupung vu-
ung aava nane taxa nai xuluna; a
vupung pana paat pisiguak e tun
sangafilu. 8 A vupung aava no
xalume, fo waan paamua e naboxo
pife waan, taasaxa lumui i taa laak ti
lana Tang Vaa'ul talo i taa falet xena
kawaasanan. A maana mu rabuna
ri taagul xuluna xavala, nari aava
isiri pife xaleian lana Buuk ina Toyan
ti la tangpat ina xavala, nari xo, ri
taa ipul faagut layaan ri xalum a
vupung aave senaso nane fo waan e
naboxo a pife waan, taasaxa lumui i
taa savat fulaa.

9-10 “Tamo ta mataa a vubuk
masam faroxo sena ferawaian
aanabe' i taa siak a texaasan. A
paat pisiguak aava tefin taxa nai
xuluna, ri malaan sena put pisiguak
e vaxa ri mu piran king pisiguak.
Pama iri fo poxo naboxo e ri fo
malit, saxa taxa waan naboxo e a
fataxapiak pife savat lunai. Layaan
i taa savat i taa waan pana lou
modak mon. 11 E a vupung vuung
aave ve a fapisiktulaana piran king
taasaxa nane a saxa ina mu piran
king pisiguak. Nane fo waan e pife
taagul naboxo e mui i taa falet xena
kawaasanan.

12 “E a mu tun sangafilu xuluna mu
putuna, nari sait ri mu piran king
taasaxa ri pife paamuian a saxa mo
lunai. Nari, ri taa nai piran pana
lou modak mon xuvul pana vupung
vuung. 13 Ri toxan a faisok saxa.
Ri taa tavai a vupung vuung pana

gutan e pana vepen siri saxa saxa.
14 E nari xapiak, ri taa fevis xuvul
pana Natuna Sipsip, taasaxa Natuna
Sipsip i taa fa'onam nari senaso nane
a Memai sina mu Memai e a Piran
King sina mu piran king. E a rabuna
u'usi sina ri taa tigina xuvul pana
senaso nane fo siak fati nari e xali
nari pana rabuna lalangai.”
15 E a angelo aave a xuusau, “A mu
raarum aava ri taxa ferawai paap
pana o a tefin saat taxa nai xuluna, ri
fakalimaan a maana rabuna xapiak
ti la maana buk pabung, la maana
mu bina xapiak e ti la maana pok
bina. 16 E a tun sangafilu aava no
xalume xuluna vupung vuung aave,
ri fakalimaan a mu piran king, nari
e a vupung vuung ri taa baian paali-
uan a tefin saat aave e ri taa vil pen-
gane e ri taa siak a marapi e maana
mo sina; ri taa ngan a vipin ina e
ri taa fanuxe pana fata. 17 Senaso
Piran fo timin a vubuxanan sina lana
lamonan siri, ri taa turoxo pana e ri
taa vile. Ri taa tavai a vupung vuung
pana vepen e gutan siri fefexaxaas
sena mu ferawaian sina Piran tafe
savat tuuna. 18 E a tefin saat aava
no xalume, nane fakalimaan a saxa
bina lava aava paamuian a maana
mu piran king ti la xavala.”

18

A Bina Lava, Babilon i Taa Kawaasanan: Ri Ferawai Paap O A Bina Ve Malaan Sena Tefin Saat

1 E lumui ne kaalum e xasa angelo
a sivimaan ti la xunavata. Nane
toxan a vepen lava e lang faagut e
a maana mu bina ri femalaan sena
paanaas pana malang ina roxoyan
sina. 2 E pana ling molava nane
xukulai malaan:
“Fo kawaasanan!
Fo kawaasanan!
Na Babilon aava lava fo
kawaasanan!
Pave a mu masalai taa
taagul e maana buk vovau
saat taa waan.
E maana maanu lalosaat sait, ri
tafe nai lana.
3 A bina aapave a malaan sena saxa
tefin saat e
a maana mu bina xapiak ri bilai
fasaat pana
e ri usi a milungan sina e
ri ngong pana tamai feru-
uxan sina.
A mu piran king ti la xavala
vaxa, ri fesaxaamane.
E a maana rabuna ina faasot
ri fo siak a faat xaves pana
maana mo mosaat nane
vubuk maraane.”

A Kelan Ina Galasaan Na Babilon

4 E mui ne langai a saxa ling fulaa
ti la xunavata a kuus,
“Mi rabuna siak, savatmaan ti
lana.
Savatmaan talo nami, mi taa
pife milung sena vilaana
saat sina
e mi taa pife siak a giisan ina
fakasanaman sina.
5 Senaso a mu vilaana saat sina
ri malaan sena tang put ina
xawa
aava modusan sina fe laak xe
laa'ui la xunavata.
E a Piran i taa pife lamon
fepalauan a vilaana saat
aave fulaa.
6 A tefin aave fo vil a maana mo
mosaat e ne vubuk
o a maana mo mosaat nane fo
vile saxa saxa, a ulaian ina i
taa taragua xe sina.
Nane fo faisoxan a neng
lana lisa e
ne vubuk o a Piran taa tavai
fa'ulie pana lisa ina neng
taragua.
7 Nane sang fo tavai nane xa pana
maana mo roxo paaliu e pana
isin lava.
Rao nano, Piran, no taa tavaie
pana mamaxusan e fakasana-
man a fexaxaas sena.
Lana lalamonan sina, nane
fuuna nanomai malaan,
‘Nenia ve, ne matalava tefin, a
‘kwiin’.
Ne taa pife waan nakmaal. Ne pi
tataangiis.’
8 E voxo lana yaan saxa mon a mu
fakasanaman malaan:

a maatan, taangiisan e a song, ri taa xasliue.
Nane i taa faram xapinan pana fata senaso a Piran aava tiise, a toxan a gutan molava.”

A Mamaxusan Sina Mu Rabuna Layaan Ri Xalum A Fakasanaman Aanabeˈ

9 “Layaan a mu piran king ti la xavala, nari aava ri fesaxaamane e nari aava ri lamon soxot a maana mo sina, layaan ri ti xalum a bun ina fakasanaman sina, ri taangiis e ri muluxe. 10 Layaan ri xalum a fakasanaman sina, ri mataut paaliu e ri tigina lasuun sena e ri xukulai,

‘Muluxe! Muluxe! Lumua no bina lava na Babilon e no toxan a gutan. Taasaxa naboxo lana lou modak a kawaasanaan nano fo savat mo nabeˈ mon!’

11 “A mu rabuna ina faasot pana mo xuluna xavala ri taa taangiis e ri muluxe vaxa, senaso naboxo piau ta mataa xena maraan a maana mo siri 12 malaan sena ‘gol’ e ‘silva’ e faat roxo pana mamareiai molava e mu xixiut ‘purl’. E piau ta mataa xena maraan a maana buk marapi siri: a ‘linen’ roxo, a ‘silk’ o mu marapi vuung e raf. E piau ta mataa xena maraan a mo roxo ina wai ina muli o maana mo ri vesane pana ‘aivori’ e ‘braas’, o mo ina ‘aian’ o mo ina faat ‘maabal’ o maana mo ina xasa wai roxo. 13 E piau ta mataa xena maraan a maana buk fanganan siri, a fanganan malaan sena ‘sinaman’ e xasano mo xakaarik malaan e vaxa wain e wel ina olif e flaua e ‘wiit’ e bulmakau e sipsip. E piau ta mataa xena maraan a vulut aava las faroxo malaan sena ‘mur’, ‘insens’ e ‘frenkinsens’. E piau ta mataa xena maraan a mo pana mamareiai molava malaan sena mu ‘hos’ e ‘kaaris’ e mu rabuna yaasok aava xasanofuna ri vubuk maraan nari.

14 “E voxo a mu rabuna ina faasot ri taa ferawai paap malaan, ‘Nano, no malaan sena saxa wai lava aava boak e fuaa, taasaxa piau ta xalana. A maana mo roxo pana mamareiai molava siim e a isin lava siim ri fo malit xasema e ri taa pife ulaa fulaa.’ 15 A mu rabuna ina faasot aava ri fo faasot pana maana mo xapiak xe sina e ri fo faxuvul a maana faat siri sena, ri taa tigina lasuun paaliu e ri taa mataut xasingit sena maasaxan sina. E ri taa taangiis e ri taa muluxe 16 e xukulai malaan:

‘Muluxe! Muluxe! Lumua no bina lava e no pis nano xa pana marapi roxo ina ‘linen’ e marapi raf. E a mausan siim a rarapak pana mo ina ‘gol’ e xixiut ‘purl’ e maana faat roxo pana mamareiai molava! 17 Taasaxa naboxo, lana lou modak, a maana mo no maraane pana mamareiai molava ri fo kawaasanan e ri fo malit!’

“A maana paamua ina xaati vaxa e nari xapiak aava ri falet xolai xuluna mu xaati, a mu rabuna ina faisok xuluri e nari aava ri faxuvul a faat siri pave vaxa, ri taa tigina lasuun. 18 E layaan ri xalum a bun ina fakasanamaan na Babilon, ri taa kuus malaan:

‘Piau ta bina lava fulaa malaan sena fe waan, bo?’

19 “Ri taa tapin a pof xe laaˈui xuluna puturi e muluxe e ri taa taangiis. Ri taa xukulai:

‘Muluxe! Muluxe! Lumua no bina lava e a maana paamua ina xaati, ri siak a faat xaves pana faisok siim. Taasaxa, lana lou modak, nano, no fo tagalas.’

20 E a ling ti la xunavata a kuus fulaa,

“Faamamaas sena, nami lana xunavata! Nami mu rabuna mi namkai, nami mu yaamut e nami mu fefeng sina Piran, mi faamamaas. Senaso a Piran a lamon faˈuli a maana vilaana saat aava tefin aanabeˈ fo vile xe simi e nane fo tiise.”

21 E mui a saxa angelo tateak a yaas a faat molava. A faat aave a fexaxaas sena ‘wil’ ina ‘kaar’. E nane tapine xe lana laman e a fatutul na Babilon malaan:

“A bina lava, na Babilon, i taa tu tapinan malaan e piau ta mataa

taa tingin fulane. 22 E voxo a
felingaian ina tungaal e tafiu e
a mo aava ri xalie pana 'haap'
e a yanganan vaxa, ri taa malit
sena e piau ta mataa taa lan-
gai fulan nari. A rabuna ina
vavesai ri taa pife faisok fulaa
pave. E a felingaian ina faig-
otanaana fanganan i taa pife
savat lana bina aave fulaa. 23 E
a malang ina laam taa pife
lang fulaa lana e a ling ina
mataa fa'ui e tefin fa'ui aava
re xaveak tamai i taa malit
paaliu lana bina aave. Lumua
a mu rabuna ina faasot ti la
bina aave ri mu matalava ina
xavala xapiak e ri familung
a mu rabuna ti la maana mu
bina xapiak pana lotu bit ti la
bina siri. 24 A rabuna ti la bina
aave ri fatalatiu a ria ina mu
rabuna ina kuus fatuxai e a
mu rabuna fatak. E ri fufuna
maatan sina mu rabuna aava
ri fo punuxan xuluna xavala."

19

Nari La Xunavata Ri Nangus A Piran

1 E lamina mo aanabe' ne langai
a felingaian lava ina malila aava
ri waan la xunavata. E ri xukulai
malaan:
"Aaleluya! A fakaaxupan e malan-
gan e gutan, a mo talatul aan-
abe' ve sina Piran sitaara 2 e
a maana lamonan sina ri fa-
tak e ri tuuna. Nane lamon
o i taa kawaasan a tefin saat
lava aava fo familung a maana
rabuna xapiak ti la xavala
pana vilaana ina tamai feru-
uxan sina. Nane fo sui a tefin
aave pana fakasanaman sena
ria ina mu sisiak sina Piran
aava nane tiuane."
3 E a malila ri xukulai fulaa,
"Aaleluya! A bun ina fakasana-
maana i taxa laak vulai, vu-
lai."
4 A mu matalava sangafilu taragua
pana talafaat e a mo to talafaat ri
bukaak e ri nangus a Piran aava taxa
nai xuluna ivin lava. E ri xukulai
malaan:
"A tuuna paaliu; Aaleluya!"
5 E a ling a savat ti lana ivin lava e
a kuus malaan:
"Nangus a Piran sitaara, nami mu
sisiak sina, nami aava mi
mataut sena e mi vil a faisok
sina, nami mu matalava e mu
mataa palau, nami xapiak mi
taa nanguse."
6 E mui ne langai a felingaian
ina tang malila e a felingaian siri
a molava malaan sena mu xaing
molava la nonamaat e malaan sena
tang vabarak. E ri xukulai faagut
malaan:
"Aaleluya! A Tang Piran sitaara pana
maana gutan xapiak, nane
taxa waan paamuina maana
mo xapiak. 7 Taara taa faama-
maas e nanam pana. Taara taa
nanguse. A yaan ina tamaian
sina Natuna Sipsip fo savat xo,
e a tefin sina* fo faigotan nane
xa. 8 E a tefin aave sina fo
siak a marapi ina 'linen' pasak
paaliu e pife vusiit famodak
xena pis nane xa pana."
(A marapi 'linen' a fakalimaan a
maana vilaana roxo fatak sina mu
rabuna aava ri namkai se Yesus.)
9 E mui saxa a savat e pana ling
aava ne fo langaie ti lana ivin lava,
a xuusau, "Xaleie: Nari aava ri fo
xelan xe la Fenamo ina Tamaian sina
Natuna Sipsip, ri taa faamamaas!" E
nane kuus fulaa, "Nabe' a ferawaian
fatak sina Piran."
10 Layaan ne langaie, ne mati tu-
rung la kana xena nanguse. Taasaxa
nane faseiau, "Muta vil malaane!
Nenia vaxa, ne sisiak malaan sema
e malaan sena mu tiam aava ri tao
fatateak a lagasai se Yesus. Nangus a
Piran mon! Senaso a lagasai se Yesus
ve a fufuna e malasuf ina vilaana
kuus fatuxai!"

A Matalava Xuluna 'Hos' Pasak

11 Nenia, ne ti kaalum e a xuna-
vata a waan talakas la mataak e la
noga a 'hos' pasak taxa tigina. E
a mataa aava nai xuluna ri xalie

* **19:7:** A tefin aanabe' ve a mu rabuna aava ri namkai se Yesus.

pana Mataa Ina Tuunayan e Mataa ina Bilai Faroxo Mon. Senaso nane fexaxaas sena tiis a maana rabuna pana vilaana roxo xasingit sina e sip a mu xaiyaas sina. 12 Ne xalum a ro matana re malaan sena radaam ina fata e xuluna putuna nane toxan a maana ligilot ina maana vepen lava sina. E toxan a isin lava aava piau ta mataa a masam sena, fo xaleian xuluna. Nane sang mon a texaas sena. 13 Nane toxan a marapi aava fo timinan lana ria. E a isina mataa aave ri xalie pana Ferawaian Sina Piran. 14 A mu rabuna ina fevisan ti la xunavata ri usie. Nari vaxa, ri nai xuluna ‘hos’ pasak e ri pis nari xa pana marapi ‘linen’ pasak e roxo e pife vusiit famodak. 15 E ti la valana matalava siri, a pinis fafangan a savat xena sip galas a maana mu bina xapiak. Malaan sena ferawaian lana Yanganan Taragua:

“Nane taa paamuian nari e
sip nari pana vam ‘aian’.”

A faisok sina matalava aave a malaan: nane i taa paas mimit faagutan a mu xaiyaas sina. I taa paas mimit nari malaan sena mataa taxa paas mimit a xalana wain xena faxalit a maraleian molava sina Piran aava toxan a maana gutan xapiak. 16 E xuluna marapi sina e xuluna kana xe laa'ui nane toxan a saxa isin a xaleian malaan:

“A Piran King Paamua sina mu piran
king e Memai Paamua sina mu
memai.”

A Fevisan

17 E ne xalum a saxa angelo taxa tigina lana ngaas e nane kuup pana ling molava xe sina mu maanu aava ri taxa lif xolai:

“Filimaan! Faxuvul!
Senaso a fenamo lava sina Piran
taxa tangpat.
18 E voxo mi taa ngan a vipin ina mu
piran king e mu paamua e mu
matalava ina fevisan.
E vaxa mi taa ngan a vipin
ina mu ‘hos’ e nari aava ri
nai xuluri
e a maana buk rabuna, mu
paamua e mu sisiak,
nari pana isin e nari mataa
palau.”

19 E mui ne xalum a vupung patak aava savat ti la laman e a maana piran king ti la xavala pana maana mu rabuna ina rawen siri. Nari xapiak fo faxuvul xena fevis xuvul pana Mataa Fatak aava nai xuluna ‘hos’ pasak e mu rabuna sina. 20 Taasaxa, a vupung patak fo yotan xuvul pana yaamut sina aava fo vil a maana mo fa'ipul xana. Pana mo fa'ipul sina, nane fo familung a maana rabuna aava ri nangus a maaradaang ina vupung patak e ri fo siak a fakalimaanan sina. E nare, re waan to lunai e mu angelo ri tapin nare xe lana Ulim Ina Fata aava raam pana ‘salfa’. 21 E mu rabuna xapiak sire, a pinis ti la valana mataa aava nai xuluna ‘hos’ pasak, a punuk nari. E mu maanu ri maasi pana nganaana vipin sina mu mamaat. mu mamaat.

20

A Vipisan Si Setan

1 E lumui ne xalum a angelo a sivimaan ti la xunavata e nane toxan a saxa ‘ki’ ina Tang Vaa'ul e taxa tao a tang ‘sein’ molava la mana. 2 E nane yot a tang tiui saat, a tiui ti kavai mupiis, nane ve na Vovau Saat aava na Setan. E a pise pana tang ‘sein’ sina talo i taa waan malaan fefexaxaas sena mariaas 1,000 tafe liu. 3 E a angelo aave a yote e tapine lana Tang Vaa'ul. E nane pis fatateak a matana Vaa'ul e timin a vulut xuluna. Nane vile xena ti votan na Setan talo i taa pife familung a maana rabuna fulaa fefexaxaas sena mu mariaas 1,000 tafe liu. Lamina yaan aapave na Setan i taa mulusan xena sangas xolai famodak fulaa.

A Yaan Mata Ina To Fa'ulaian

4 E nenia, ne xalum a mu rabuna aava ri toxan a faisok ina tiisan, ri taxa nai xuluna mu ivin lava siri. Mui ne xalum a vovau ina mu rabuna aava ri fo kuusan a roxoyan si Yesus e a ferawaian sina Piran. A mu xaiyaas sina Piran ri fo punuk nari pana patalaana puturi. Nari

aave ri pife nangus a vupung patak o a maaradaang ina. E ri pife siak a fakalimaanan sina la nori o la mari. E nari xapiak aave, ri to faˈulaa e ri nai paamua xuvul pa Memai Yesus fefexaxaas sena mariaas 1,000 tafe liu. 5 Nabeˈ a Yaan Mata ina To Faˈulaian. A xasanofuna ri taa waan la mamaat e ri taa pife to faˈulaa fefexaxaas sena mariaas 1,000 aave tafe liu. 6 Nari aava ri toxan a nobina lana Yaan Mata ina To Faˈulaian, ri taa faamamaas. A fataraguiaana Maatan piau ta gutan xe siri, taasaxa ri taa vil a faisok ina mu priis sina Piran e si Krais e ri taa paamua xuvul pare fefexaxaas sena mariaas 1,000.

A Yaan Fataxapiak Si Setan

7 Layaan a mariaas 1,000 fo liu na Setan i taa mulusan ti lana vipisan sina 8 e nane taa falet xolai xena familung a maana mu bina xapiak; lu puaa, lu pul, lu paa, e lu kol. I taa xali nari pa Gog nare Megog e i taa faxuvul nare xena fevis fulaa. A xakatan ina mu rabuna sina i taa malaan sena xakatan ina gun faasilak la taas. 9 Ri taa sangas palas a xavala e ri taa fakaliuan a bina sina mu rabuna sina Piran, a bina aava nane vubuxan xasingite. Taasaxa fata i taa sivimaan ti la xunavata e i taa ram xapin a rabuna si Setan. 10 E na Setan aava familung nari, a mu angelo ri taa tapine xe lana Ulim Ina Fata aava raam pana ‘salfa’, a ulim a vupung patak e yaamut bit sina re fo tapinan lana. E rutul taa waan pave pana maasaxan la maana paanaas e la maana vung vulai, vulai.

A Yaan Ina Tiisan Lava

11 E ne ti kaalum e ne xalum a saxa ivin lava pasak. E Saxa malaan sena mataa taxa nai xuluna. A xavala e mu vata ri pife fexaxaas sena waan la nobina sina e ri malit paaliu, ri pife savat fulaa. 12 E ne xalum a mu rabuna aava ri fo maat, a mu matalava e mu valagof, ri taxa tigina la nona ivin aave e a mu buuk ri waan talakas. A xasa buuk lava a waan talakas pave sait, ri xalie pana Buuk Ina Toyan. E a mu rabuna aava ri fo maat, ri tiisan pana so ta mo ri fo vile aava mu angelo fo xaleie lana mu buuk aave. 13 A laman a mulus tapin a mamaat aava ri taxa waan lana. A maatan e a bina ‘Hel’ vaxa, re mulus tapin a mu mamaat aava ri taxa waan lana. E mu mamaat saxa saxa a tiisan pana so ta mo nane fatak fo vile. 14 E mui, layaan re gof, a maatan e a bina ‘Hel’ re tapinan xe lana Ulim Ina Fata. A Ulim Ina Fata aanabeˈ ve a Fataraguiaana Maatan. 15 Tamo a isina saxa mataa pife waan lana Buuk Ina Toyan, nane vaxa, i taa tapinan xe lana Uli

21

A Xunavata Faˈui E Xavala Faˈui

1 E naboxo ne xalum a xunavata faˈui e xavala faˈui. Senaso a xunavata mata e xavala mata, re fo taxapus e a laman vaxa pife waan fulaa. 2 E ne xalum a Bina Taap, na Jerusalem faˈui aava Piran a lisan fasivimaane ti la xunavata. E a bina aapave a malaan sena tefin faˈui aava famaus nane xa xena fafaamamaasaana mataa sina la yaan ina tamaian sire. 3 E ne langai a ling ti la ivin lava taxa kuus faagut:

> “Naboxo a bina ina taagulan sina Piran taxa waan la palou ina rabuna e nane taa taagul xuvul pari. Nari, ri taa rabuna sina e nane xa i taa waan la palou iri e i taa Piran siri. 4 Nane taa saf tapin a raarum ti la matari. E maatan e mamaxusan e taangiisan e maasaxan ri taa malit paaliu senaso a mu vilaana ti kavai ri taxapus naboxo.”

5 E nane aava taxa nai xuluna ivin lava a kuus, “Nenia, ne taxa vesan a maana mo xapiak, ri taa faˈui.” E nane faseiau, “Xalei a ferawaian aanabeˈ senaso a mu vapaling aanabeˈ ri fatak e ri tuuna paaliu.”

6 E nane xuusau, “A taxapus xo! Nenia, ne Elfa e ne Omega, ne Paamua e ne Fataxapiak. Naseˈ ta mataa aava maˈiu, ne taa tavai xatame pana raarum ti la matana raarum ina toyan. 7 Nane aava xasliu a

maana mo ti la xavala lana toyan sina i taa siak a maana mo roxo ne fo ferawai pana, e nenia, ne taa waan a Piran sina e i taa lak siak. 8 Taasaxa nari aava ri faatasu pana usiau e ri pife namkai sega e nari aava ri vil a mo mosaat malaan: ri punuk mataa, tamai feruuk, vibit, neneng e ri nangus a mu piran bit; a nobina xana maana rabuna malaan ve a Ulim Ina Fata aava raam pana ‘salfa’. A mo aanabe' ve a fataraguiaana maatan.”

Saxa Angelo A Faxalit Na Jon Pana Bina Taap

9 E saxa angelo ti la palou ina mu angelo pisiguak aava ri fo mo tao a mu ‘dis’ pisiguak aava bas pana mu giisan fataxapiak ina maraleian sina Piran, nane a savat e xuusau,

“Filimaan, ne taa faxalit nano pana
tefin i taa tamai sina Natuna
Sipsip.”

10 E nane yaasau pana Vovau Xaradak xe la saxa put a molava e modus. E nane faxalitau pana Bina Taap, na Jerusalem, i taxa sivimaan sena Piran ti laa'ui la xunavata. 11 E a bina naang a lang faagut pana malang sina Piran. E a malangan ina a molava malaan sena faat matavas paaliu pana mamareiai lava aava ri xalie pana jaaspa. 12 E a bina aave a toxan a vaabat molava e modus pana matana yalaxau sangafilu saxa pana taragua. E maana matana yalaxau saxa saxa ri toxan a angelo saxa a faxatange. E xuluna mu matana yalaxau saxa saxa aave ri toxan a saxa isin ina mu pabung sangafilu saxa pana taragua ti Israel. 13 A toxan a matana yalaxau talatul xe lana vaabat lu paa, a matana yalaxau talatul xe lana vaabat lu puaa, a matana yalaxau talatul sait xe lu pul e a talatul fulaa xe lu kol. 14 A vaabat ina bina a toxan a fufuna faat sangafilu saxa pana taragua lapaana e a maana faat saxa saxa aave ri toxan a isin ina mu yaamut sangafilu saxa pana taragua sina Natuna Sipsip.

15 A angelo aava taxa ferawai xuvul paga, a toxan a newai ina ngangai aava vesanan pana ‘gol’, rao i taa texaas sena lavayan ina bina, a vaabat ina e a mu matana yalaxau ina. 16 A mu vaabat talafaat ina bina a mu ngangaian iri a fexaxaas sena. A angelo aave a ngaie pana newai sina e texaas o a vaabat saxa a fexaxaas sena 2,200 kilomita. A palaxan e a modusan ina bina re fexaxaas sait. 17 E nane ngai a vabaatan ina vaabat e a texaas o a vabaatan ina a fexaxaas sena 65 mita. A angelo naang taxa ngangai pana xakatan sina e sina mu rabuna senaso re fexaxaas. 18 A vaabat a vesanan pana faat ‘jaaspa’ e a bina xapiak pana ‘gol’ aava matavas paaliu malaan sena ‘galaas.’ 19 A mu faat ti la funa vaabat ri toxan a famausan pana maana buk faat xapiak aava mamareiai iri a molava temasaat.

A faat mata ina funa a ‘jaaspa’
a fataraguiaana faat ina funa a maxawa, na ‘saafaia’
a fatalatulaana faat na ‘aaget’,
a fatalafaataana faat a maxawa, na ‘emeral’

20 a fapamayaana faat a vuung e pasak, na ‘saadonikis’
a fapisaxayaana faat a vuung, na ‘kaarnelian’
a fapisiguakaana faat a xiis, na ‘xisolait’
a fapisiktulaana faat a maxawa, na ‘beril’
a fapisikfaataana faat a xiis, na ‘topaas’
a fasangafiluaana faat na ‘xisopas’
a sangafilu saxa pana saxayaana faat na ‘haiasin’
e a sangafilu saxa pana taraguiaana faat a vuung, na ‘aamatis’

21 A maana matana yalaxau sangafilu saxa pana taragua ina bina,
nari saxa saxa a ‘purl’ saxa.

A salan lava ina bina a vesanan pana ‘gol’ fatak, a malaan sena ‘galaas’ aava matavas paaliu.

22 E ne pife xalum ta saxa lifu lotu lana bina aave senaso a Piran Pana Maana Gutan Xapiak e a Natuna Sipsip, nare, re lifu lotu ina bina. 23 E a ngaas e fulun re piau ta faisok pave senaso a malang ina Piran a lang fapaanaas a bina e a Natuna Sipsip ve a laam ina. 24 A rabuna ti la maana mu bina xapiak ri taa sangas la matavas lana malang ina e a mu piran king ti la xavala ri taa lisan a maana mo roxo siri e a mu isin lava iri xe lana. 25 E mu matana yalaxau ina bina ri taa talakas vulai senaso pave i taa piau ta vung. E voxo ri taa pife xao a matana yalaxau ina bina. 26 A maana mo roxo e maana isin lava ina maana mu bina xapiak ri taa lisane xe lana. 27 E piau ta mo lalosaat taa laak lana, piau paaliu. E ta mataa aava vil ta mo ina mangilan o ta vilaana ina bitan i taa pife laak lana. A mu rabuna aava isiri a xaleian lana Buuk Ina Toyan sina Natuna Sipsip, nari sang mon ri fexaxaas sena laak lana.

22

A Raarum Ina Toyan E Wai Ina Toyan

1 E a angelo naang a faxalitau pana raarum ina toyan aava matavas e roxo paaliu. A raarum aave a savat palau ti lana ivin sina Piran e a Natuna Sipsip. 2 E a raarum aave a sivi dal la palou ina salan lava ina bina aapave. La ro xasing ina raarum a wai ina toyan taxa boak. A wai aave a fafuaa a yaan sangafilu saxa pana taragua ina mariaas saxa. La maana fulun xapiak a toxan a xalana. E mu paxana wai aave ri fexaxaas sena vil faroxoi a maana rabuna ti la maana mu bina xapiak. 3 A kuus fatutulan i taa pife savat fulaa. A ivin lava sina Piran e Natuna Sipsip taa waan lana bina aave e mu sisiak sire ri taa vil a faisok sire. 4 Ri taa xalum fatak a nona Piran e i taa timin a isina la nonau iri saxa saxa. 5 A suk taa pife savat fulaa. E a rabuna pave ri taa pife lamon pana laam o malang ina ngaas senaso Piran, nane xa i taa fapaanaas a bina siri. E ri taa paamuian a rabuna vulai, vulai.

6 E a angelo naang a xuusau malaan, “A mu ferawaian aanabeˈ a fatak e tuuna. A Memai, a Piran sina maana vovau ina mu rabuna aava ri kuus fatuxai, nane fo feng a angelo sina xena faxalit a mu sisiak sina Piran pana so ta mo ri taa savat faasilak maan.”

Na Yesus I Taa Filimaan

7 “Faxatang! Nenia, ne taa savat faˈipul! A mataa aava usi fatak a maana ferawaian lana buuk aanabeˈ i taa faamamaas.”

8 Nenia Jon, ne fo langai e ne xalum a maana mo aanabeˈ. E layaan ne langaie e ne xalume, ne poxo bukaak la kana angelo aava faxalitau pana, rao ne nanguse. 9 Taasaxa nane faseiau, ‘Muta vil malaane! Nenia, ne saxa sisiak malaan sema e mu tiam aava mu rabuna ina kuus fatuxai e nari mu rabuna aava ri usie fatak a mu ferawaian lana buuk aanabeˈ. Nangus a Piran!’

10 E nane xuusau fulaa, “Muneta paabefan a kuus fatuxaian aava waan lana buuk aanabeˈ senaso a yaan ina savatan siri a faasilak. 11 A mataa aava bilai fasaat, taˈulane i waan su malaan. A mataa a fuuna usi a vilaana lalosaat, taˈulane i waan su malaan. A mataa aava bilai faroxo, taˈulane i waan su malaan. A mataa a fuuna usi a vilaana fatak e tuuna, taˈulane i waan su malaan vaxa.”

12 “Faxatang! Nenia, ne taa savat faˈipul e maana mo siak taxa waan xuvul paga. Ne taa tavai a maana rabuna xapiak pana mo fexaxaas sena vilaana siri saxa saxa. 13 Nenia, ne Elfa e ne Omega, ne Tangpat e ne Taxapusan, ne Paamua e ne Fataxapiak.

14 “Nari aava ri xamak a marapi siri, ri taa faamamaas. Senaso ri fexaxaas sena laak la matana yalaxau

ina Bina e laak lana Bina Lava e ri
taa murul a xalana Wai Ina Toyan
lana. 15 A mu rabuna saat ri taa waan
lamalei, nari aave ri malaan sena piu
aava ri vil a mo lalosaat. E nari sait
aava ri vil a maana vilaana malaan:
ri xel a rongan o masalai xena yirin
o neng; ri tamai feruuk o ri punuk
mataa o ri nangus a piran bit o ri
vubuk usi a vilaana ina bitan.
16 “Nenia na Yesus, ne fo feng a
angelo xe siim talo no taa kuusan
fasavat a ferawaian aanabeˈ xe sina
mu fetinan. Nenia, ne fufu Devit e ne
xuxul sina sait e nenia, ne Sakiyaan,
a vapara ti la paanen lolof aava lang
faagut.”
17 A Vovau Xaradak e a tefin faˈui
ina tamaian, re kuus, “Filimaan!” E
nari aava ri langai faroxo, nari sait
ri kuus, “Filimaan!” Naseˈ ta mataa
a maˈiu, nane fexaxaas sena filimaan
xena siak xatam a raarum ina toyan.
Naseˈ ta mataa a vubuk filimaan, a
roxo move, i taa filimaan.
18 Ne fasei nami aava mi langai
a ferawaian ina kuus fatuxai lana
buuk aanabeˈ: tamo ta mataa taa
timin a ferawaian patak xuvul pana,
a Piran taa tavaie pana mu giisan
lava aava buuk aanabeˈ fo kuusane.
19 E vaxa, tamo ta mataa taa vis tapin
a saxanu ferawaian ina kuus fatuxai
lana buuk aanabeˈ a Piran taa siak
tapin a nobina sina ina laaxan xe
lana Bina Taap e i taa pife murul a
xalana Wai Ina Toyan aava fo kuu-
sanan lana buuk aanabeˈ.
20 Nane aava kuus o a maana mo
aanabeˈ a fatak, nane taxa kuus
malaan, “Tuuna, nenia, ne taa savat
faˈipul!”

“A tuuna! Filimaan, Memai
Yesus.”

21 Nenia, ne vubuk o a xakaavan-
gan xatam sina Memai Yesus i taa
waan xuluna mu rabuna sina Piran.
A tuuna paaliu; pevoxo!

A Mu Xalayan Ina Xakavangan
A Malasuf ina Maana Vapaling (Glossary)

A

Aaleluya (Hallelujah) - A vapaling aanabeˈ ve ti lana pok Hibru e a malasuf ina a malaan: Nangus a Piran! A xavil ina vapaling ‘halle’ a toxan a malasuf ‘naangus’, e ‘ya’ a savat ti la tangpat ina vapaling Yah-weh, a saxa isina Piran e a toxan a malasuf malaan: “ne waan”. Senaso laso ta buk yaan o bina no vubuk ferawai xe sina, nane taxa waan.

Angelo (Angel) - Lana pok Griik a vapaling aanabeˈ a toxan a malasuf ina malaan: ‘mataa ina lisan a lagasai’ o ‘fefeng.’ Lana pok bina sitaara layaan no xalum a vapaling aanabeˈ i taxa kuus pana mu vovau aava ri sisiak sina Piran.

Saxano yaan a Ferawaian sina Piran a xali a angelo pana vapara; tamo i taa ferawai sena ‘vapara aava poxo ti laaˈui’ a malasuf ina i taa malaan: a vovau saat (xalume la paferawaian Kf 9:1-11). La tangpat, paamuina yaan ina vesanaana xavala, a Piran fo vesan a maana mu angelo. Taasaxa, a saxa a vubuk rao i taa piran e nane taˈulan a Piran tuuna e xel a saxano angelo xuvul pana e naboxo nari, ri mu vovau saat, masalai e maana mo malaan (rongaan, piuwa, muus). Taasaxa, a miridingan ri mo toxane paamua vaxa i taxa waan siri, e voxo ri fexaxaas sena savat malaan sena angelo. No fexaxaas sena kat a fakasanamaan nari lana lagasai maam xalie pana Kuusan Fasavatan.

B

Baali (Barley) - Saxa buk fanganan a faasilak malaan sena rais o wiit, taasaxa bret ina pife roxo temasaat e a mamareiai ina pife molava temasaat e voxo a mu valagof ri fuuna maraane. Saxanu yaan maam xalie pana ‘rais baali.’

Babilon (Babylon) - A saxa bina lava aava fo waan la nobina taara xalie pa Iraak tanin. Kavai a toxan a saxano rabuna pave aava ri texaas faagut sena vilaana ina neng e ri fuuna neng punuk a rabuna. A kaalum malaan a Piran taxa ferawai paap pana bina aanabeˈ e a isin aanabeˈ taxa fakalimaan a saxa gavaman saat paaliu aava i taa savat la yaan fataxapiak. A Piran i taa kawaasan a bina e mu rabuna aava ri taagul lana. (Kf palagasai 18 e 19)

Bilsibul (Beelzebul) - Saxa isina paamua sina mu vovau saat, na Setan.

Bret Maanaa (Manna) - La yaan ina sangasan sina mu Juda pe la xobingil, a Piran a tavai nari pana fanganan xari. A fanganan aanabeˈ a modak malaan sena toea e sivimaan ti la xunavata. Ri pife faxuvul a bret maanaa la Yaan ina Fangaafusan, taasaxa la xasano paanen ri faxuvule. La yaan paamuina Yaan ina Fangaafusan ri faxuvule fexaxaas sena yaan taragua. (Tln 16:4-5)

D

Donki (Donkey) - Saxa tiir malaan sena ‘hos’ modak aava mu Israel ri fuuna nai e timin a maana mo siri xuluna xena falet xolai. Na Yesus a laak xe lana Jerusalem xuluna donki malaan seˈ na Aisaia fo kuus fatuxai sena. (Ais 62:11)

F

Fasufan (Baptism) - A vapaling aanabeˈ fuuna ferawai pana vilaana sina mu lotu layaan ri taa fadui a mataa lapaana raarum. (A mu popo mi pi fadui nari lapaana raarum, mi fuuna fatuluk mon a raarum la nori.) A vilaana malaan a fakalimaan o a mataa aave i taxa puk tapin nane xa

xasena mu vilaana saat xe sina Piran. (Mk 1:4)

Fatataganan Sina Piran (the Kingdom of God) - A mu rabuna aava ri namkai se Yesus, a Natuna Piran, ri waan la fatataganan sina Piran. E voxo a Piran i taa faxatang faroxoi nari; i taa fakaxup nari sena saatan e tavai nari pana maana mo xena waanan siri nabeˈ la xavala e mui la xunavata. A mu rabuna tatagan, ri taa usi fatak a Piran e sangas la salan sina. Ri taa nanguse mon e kuus fati a isina. Ri taa kuusan fasavat a Ferawaian sina e fapiti a xasanofuna pana vilaana sina talo ri taa savat fefeng sina sait. Saxano yaan sait ri xalie pana Fatataganan ti la Xunavata. Na Yesus a ferawai paap faaxaves xena xuus fatexaas a rabuna pana vilaana ina fatataganan aave. (Matiu 13, Matiu 21 e Luuk 15)

Fefeng si Yesus (Disciples) - A maana mu rabuna aava ri buk usi na Yesus, maam xali nari pana mu fefeng sina senaso a faisok sina maana rabuna aava ri namkai ve a malaan: ri taa nai lapaana fepitaian se Yesus e ri taa fe kuusan fasavate xe sina xasano rabuna. Nari aava na Yesus a bur nari xena waan xuvul pana, nari sangafilu saxa pana taragua, taara xali nari pana mu yaamut sina.

Fenamo sina mu Juda (Jewish Feasts) - Lana mu vuputkai si Moses a Piran a ferawai faagut xe sina mu Juda o ri taa savat xe sina pe Jerusalem xe lana fenamo molava talatul la maana mariaas xapiak. (Tln 23:14) Na Yesus xuvul pa ninana e tamana, rutul usi a vuputkai si Moses e rutul laak xe Jerusalem pana Fenamo ina Paaliuan. (Lk 2:41-48)

1. Fenamo ina Bret A Piau Ta Yiis (Feast of Unleavened Bread) -

   A fenamo aanabeˈ a molava xasingit e i taxa fakalimaan a sinufan sina mu Israel ti Isip. A Fenamo ina Paaliuan (Passover) ve a yaan mata ina fenamo aanabeˈ e i taxa fakalimaan a yaan a angelo ina maatan a liu a mu rafulak tuaan sina mu Israel taasaxa punuk a mu lak tuaan sina mu Isip. E tanin, a yaan aave ve la ‘Sarere’ la palou ina ‘Gut Fride’ e Paska Sande.

   Ri xali a fenamo lava aanabeˈ pana Bret A Piau Ta Yiis senaso la yaan ina sinufan siri ti Isip ri sinuf fataapus paaliu e voxo ri piau ta yaan xena fasul a bret pana yiis.

2. A Fenamo ina Mu Xalana Wai Matoxol Tapang (Feast of the First Fruits) o A Fenamo Ina Mu Wiik (Feast of Weeks) -

   A fenamo aanabeˈ fuuna tangpat a wiik pisiguak pana yaan saxa lamina Fenamo ina Bret A Piau Ta Yiis. Tanin taara xalie pana ‘Pentakos’. A malasuf ina pentakos ve a sangafilu pama. A fenamo aanabeˈ a savat a yaan sangafilu pama lamina Paska e vaxa lamina yaan ina faxuvulaana ‘rais wiit’ e ‘rais baali’ e paamuina murulaana xalana mu wai. A rabuna ri faamamaas e ri kuus faasiroxo pana fanganan ri fo faxuvule e ri fangaafus famodak paamuina faisok fulaa. Saxa yaan lana fenamo aanabeˈ a mu Juda ri fakalimaan a savatan ina mu vuputkai si Moses senaso faasilak a yaan naang a mu buri, ri savat pe la Put Sainai lamina sinufan siri ti Isip.

3. A Fenamo ina Sawat (Feast of Booths) -

   Lamina yaan ri fo faxuvul a maana buk fanganan xapiak siri a rabuna ri faamamaas faagut e ri lisan a maana tatavaian xe sina Piran. Ri fuuna vesan a sawat e matef lana xena falalamon faˈuli nari xa o ri mu topen e saxong xuluna xavala aanabeˈ.

Ferasi (Pharisee) - A mu Ferasi ri fuuna usi fatak a maana vuputkai ina lotu sina mu Juda.

A malasuf ina isiri a malaan: nari aava ri waan patak o a mu failai. Ri bai faxuvul xuvul pana saxano rabuna aava ri pife Juda e ri pife faamamaas sena mu Juda aava ri pife lamon malaan seri.

Ferawaian (Word/ Speech) - A vapaling aanabeˈ toxan a maana malasuf. Layaan a savat malaan: ‘Ferawaian sina Piran’ a malasuf ina a saxa kuus fatuxaian o a Xakalayan ti Kavai. E saxano yaan a rabuna aava ri xalei a mu lagasai aanabeˈ ri xali na Yesus pa Ferawaian senaso nane fuuna kuusan fasavat e faxalit a vilaana tuuna sina Piran.

Frankinsens (Frankincense) - A vulut pasak ina saxa buk wai e a vulut aave a toxan a lasan roxo. Ri fuuna faxuvule pana xasa mo aava lalas faroxo e ri farame. Lana lotu sina mu Katolik ri taxa usi a vilaana aanabeˈ tanin. A vubun aava savat i taxa fakalimaan a fenungan sina mu rabuna aava ri namkai.

H

Hel (Hell/Hades) - A bina sina mu mamaat xapiak paamuina to faˈulaian si Yesus. A kaalum malaan o a toxan a bina taragua lana: saxa ri xalie pana Bina si Abrahem aava bina roxo e saxa bina saat aava taara xalie pa Hel tanin. (Lk 16:19-31)

Hibru (Hebrew) - A pok bina sina mu Juda o Israel ri xalie pana Hibru e saxano yaan xasanofuna ri xali nari aava ri ferawai malaan pana Hibru vaxa.

I

Israel (Israel) - Saxa isina mu rabuna Juda o Hibru, a savat sena isina saxa buri. Layaan na Yaakop a vubuk usi tuunei a Piran, a Piran a tavaie pana isin aanabeˈ.

Isop (Hyssop) - Saxa buk latan aava toxan a newai modus famodak pana maana fui la tana. Layaan a mu Israel ri faigot xena sinufan na Isip ri faxuvul a mu isop xena timin a ria ina natuna sipsip la xasing ina matana lifu siri.

Ivin ina Faraaman (Altar) - A mu Juda ri vesan a ivin ina faraaman pana faat o braas o gol. Xunamalei ina Tang Lifu Lotu a toxan a ivin ina faraaman molava xena faram a tatavai sina mu rabuna e lana Tang Lifu Lotu a toxan a ivin modak xena faram a vulut pana lasan roxo malaan sena frankinsens.

J

Juda (Jews/Judah) - Xasa isina mu Israel o mu Hibru malaan sena pok mono taxa kuus ‘Judaman’. A isin nabeˈ a savat la yaan ina fakasanaman sina mu Israel xapiak, layaan a xasano pabung ti Israel, faasilak ri malit e a pabung Juda sang mon taxa waan lunai. A pabung aanabeˈ a pabung sina piran ‘king’ na Devit, a bu Yosep narie Yesus.

Judia (Judia/Judaea) - A xavala sina pabung si Juda. Jerusalem taxa waan lana nobina aave.

K

Krais (Christ) - Nabeˈ a vapaling ti lana pok Griik, layaan a mu Griik ri puk a vapaling Hibru, na Messia, i taa savat ‘Krais.’ A malasuf ina a malaan: nane aava fo buran o fo noxolan. A Piran fo bur na Yesus pana ngavuk ina maraan faˈuliaana maana rabuna xapiak. Lana lotu sitaara tanin taara fuuna kuus: Kristus o Karisito.

Kaamel (Camel) - A saxa buk tiir sina rabuna ti la mu bina pe Israel. A faasilak rao i malaan sena bulmakau senaso a mu rabuna ri fexaxaas sena nai o timin a mo siri xuluna. A kaamel i taa sangas la nobina ruus la xobingil senaso pi maˈiu fataapus.

L

Laion (Lion) - Saxa buk vupung aava waan lana bina sina mu Israel. A vupung aanabeˈ a molava sena mataa e fuuna

ngaapunuk a mu tiir xena fanganan sina. A mu mono ri xalie pana piran 'king' sina maana buk vupung.

Laion ti Juda (the Lion of Judah) - A saxa isin si Yesus Krais senaso a pabung sina va Juda e nane taxa waan a matalava paaliu ina.

Lak Tomexaan [Fatak] Sina (His [Only] Son) - Taara texaas o a Piran sitaara a Piran Saxa, taasaxa Piran Talatul ve na Tamataara, Natuna e a Vovau Xaradak. E vaxa a isin aanabeˈ a saxa isin si Yesus, na Natuna, aava filimaan xe la xavala e falak a vipin ina mataa layaan na Maria a luxe. E voxo nane savat matatuuna, taasaxa nane ve Piran.

Lifu Ina Faxuvulan (Synagogue) - A Tang Lifu Lotu sina mu Juda taxa waan pe Jerusalem taasaxa pe la maana mu bina aava mu Juda ri taagul lana, ri toxan a lifu in faxuvulan. La maana Yaan ina Fangaafusan ri faxuvul pave xena lotu. E xasano yaan a mataa ina fepitaa o 'Raabai' fuuna fapiti a mu rafulak tomexaan lana e mu matalava ri fuuna faxuvul e ri irimai pave.

M

Malang (Light) - Malaan sena lang ina ngaas, taasaxa saxanu yaan a Xakalayan i taxa xali na Yesus pana Malang senaso nane faxalit a maana rabuna pana vilaana fatak sina Piran. A mu rabuna aava ri namkai se Yesus, ri fuuna sangas la malang e nari ve ri mu rafulak sina malang. E saxa yaan lumui nane sang i taa famalang a bina sina Piran, na Jerusalem faˈui.

Malangan (Glory) - Lana Lagasai Roxo na Jon fo xaleie i taxa kuus o na Yesus ve a malang. A maana rabuna la yaan si Yesus ri pife fexaxaas sena xalum a malangan taxa waan xulu Yesus malaan sena saxano xaxaalua no fo xalume. Taasaxa a malangan aanabeˈ a savat senaso na Yesus a pi fafaasaal paaliu e voxo nane siak a roxoyan sina Piran. Layaan nane taxa waan xuluna saxa put xuvul pana yaamut talatul sina e xuvul pa Moses narie Ilaija, a malangan tuuna a savat xuluna. E layaan i taa filimaan fulaa, a maana rabuna xapiak ri taa xalum a malangan sina Piran xuluna.

Maaradaang (Idol) - Pe la saxano bina a mu rabuna ri fuuna vesan a xaxaalua ina mataa o vupung o tiui o xasano mo e ri lotu xe sina. A Piran sitaara a marala faagut pana vilaana aanabeˈ e i taa fakasanam a mu rabuna malaan senaso nane ve a Piran aava to, e a mu maaradaang aave, a rabuna mon ri vesan nari pana wai o faat o mo malaan.

Mataa - Layaan a Piran a vesan a rabuna nane vesan a tomexaan e tefin. E nane vesan nare talo re taa xaxaalua ina. A mu rabuna ri toxan a xavil talatul: ri toxan a vipin, ri toxan a xunus o viu e ri toxan a vovau. A vipin ina mataa a mo ti la xavala e i taa maat e masiik. Taasaxaa Piran i taa faigotan a vipin faˈui xana mu rabuna aava ri namkai se Yesus. Nari aava piau, a mu angelo taa tapin nari xe lana Ulim Ina Fata Aava Taxa Raam Vulai lamina tiisaan nari.

Mataa Failai/Messia (Messiah) - A saxa isi Yesus Krais aava savat ti lana pok Hibru, a malasuf ina a malaan: a saxa aava Piran fo fanei pataxe. Nane waan la palou ina rabuna taasaxa nane a patak paaliu seri senaso a toxan a gutan sina Vovau Xaradak.

Mataa ina Kuus Fatuxai (Prophet) - La maana yaan vulai ti la tangpat a Piran a toxan a saxanu rabuna aava ri kuus fangaasik sena. A rabuna aave a Piran pana Vovau Xaradak sina, fuuna xel patak nari e tavai nari pana texaasan, masaman e gutan sina. Nane faxalit nari

pana so ta vilaana o ferawaian nane vubuk o a maana rabuna ri taa usie o sena so ta buk mo ri taa savat lumui. A maana yaan xaves ri ferawai pana savatan si Yesus e a mataan sina. E vaxa ri ferawai pana fakasanaman i taa savat xuluna rabuna aava ri langai pesalai sena. Saxanu yaan a Piran a tavai a rabuna aave pana gutan ina vil a mo fa'ipul xena turoxoian a ferawaian siri.

Saxa mo fulaa, a Ferawaian sina Piran a kuus famatavas o saxano rabuna ina kuus fatuxai bit vaxa ri waan la palou ina mu rabuna. E voxo na Jon a fasei netaara o netaara aava taara namkai, taara taa tafang a maana kuus fatuxaian xena texaas o i taxa savat sina Piran o piau. (1 Jn 4:1-3)

Melkesadek - Saxa priis ti kavai sina Piran Tuuna. Nane vaxa a piran king ti Selem. (Hb 7)

Mo Tawaane Taap (Ark of The Covenant) - A mo aanabe' a toxan a xasanu isina maan fulaa, taasaxa, a mo saxa mon. A mo aanabe' taxa fakalimaan o a Piran taxa taagul la palou ina mu rabuna Israel layaan ri taxa usi fatak a mu vuputkai sina. Na Moses a xuus nari pana xakaaluman ina e mu rabuna ina vavesai ri vesane pana wai e ri xafute pana 'gol.' A mu priis ri fuuna fepa'usane layaan ri falet xe la xasano bina, taasaxa ri pife fexaxaas sena tawe senaso a mo aanabe' ve a ivin sina Piran. A toxan a mo talatul lana: ro faat aava mu vuputkai sangafilu fo xaleian xulure, saxano 'bret maanaa', e a newai aava fuaa si Eron. E vaxa a toxan a xaxaalua ina ro angelo laa'ui xuluna.

Mur (Myrrh) - A vulut ina saxa wai pana lasan roxo aava toxan a mamareiai molava paaliu. Saxano yaan ri faxuvul a vulut aanabe' pana xasano mo aava musung ina a roxo paaliu e ri taa vesan a wel ina noxolan pana. A mu Juda ri fuuna timin a mur la mu mamaat.

N

Naart (Nard) - A saxa maxi aava ri vesane pana xarei e funa saxa buk latan. A latan aanabe' a pife boak pe la bina sina mu Juda e ri maa lisane ti lasuun paaliu, e voxo a mamareiai ina a laa'ui temasaat. A rabuna pana tangop xaves ri taa maraane xena noxol nari xa senaso a lasan ina a roxo paaliu.

Natu Devit (Son of David) - A Piran a kuus fanai xe si Devit o a bu Devit i taa nai vulai xuluna ivin 'king' si Devit. Na Yesus a natu Devit senaso nane waan lana pabung sina, a pabung Juda.

Natuna Mataa (Son of Man) - A isin aanabe' taxa fakalimaan o na Yesus ve a mataa tuuna.

Natuna Sipsip (Lamb) - La Fenamo ina Paaliuan a mu Juda ri fuuna punuk a fomirak sipsip e ri siak a ria ina. Ri taa faigotan a meska ina sipsip aave xena fangan e ri taa timin a ria ina xuluna wai la matana lifu. A vilaana aanabe' i taxa fakalimaan a yaan a saxa angelo sina Piran a ngaapunuk a mu rafulak tuaan sina mu Isip taasaxa liu a mu lifu sina mu Juda aava ri toxan a ria xuluna. Na Yesus a tatavai pana ria ina e voxo a maraleian sina Piran i taa liu netaara e pife kawaasan netaara aava taara namkai sena.

Nobina Taap (The Holy Place) - Saxa baat ina Tang Lifu Lotu aava mu priis mon ri fexaxaas sena laak lana xena vil a faisok siri. A bina aanabe' a toxan a 'Lam', a Ivin ina Bret e a fomirak ivin ina faraaman xena faram a vulut pana lasan roxo.

Nobina Taap Xasingit (The Most Holy Place) - Xasa baat lana Tang Lifu Lotu aava toxan a Mo Tawaane Taap lana. A toxan a marapi molava aava fepatoxan a ro baat aanabe'. A marapi aanabe' a tivotan a mataa sena laak xe lana o kaalum lana Nobina

Taap Xasingit. A memai priis sang mon a fexaxaas sena laak xe lana nobina naang faasaxa mon lana mariaas saxa, la Yaan ina Saf Tapin A Lalosaat. Nane fuuna lisan a ria ina tatavai xena saf tapin a lalosaat sina e sina mu rabuna.

Layaan na Yesus a maat xuluna bolo a marapi lava aave a taririk ti laa'ui xe lapi. Layaan a taririk malaan a faxaalit o a Piran a ririxe, pife mataa. E vaxa a faxaalit o naboxo netaara xapiak aava taara namkai, taara fexaxaas sena falet fatak xe sina Piran pana fenungan sitaara.

O

Olif (Olive) - A saxa buk wai aava mu rabuna pe la bina Israel ri xapise lana uma siri. A toxan a xalana modak aava ri fuuna faigotane xena fangan. Ri fexaxaas sena mimit a xalana aave e siak a 'wel' ina xena faraam a laam, faigotan a fanganan e irin a maana buk viis.

P

Pabung si Livai (clan of Levi/ Levites) - Na Moses nare Eron re waan la pabung si Livai. A Piran a fakalimaan a mu rabuna la pabung si Livai xena ri taa vil a faisok sina Piran lana lotu. Taasaxa nane fakalimaan a matafetama fatak si Eron xena vil a faisok ina priis. Xasanofuna lana pabung si Liviai ri xavang a mu priis pana faisok siri.

Priis (Priest) - A Piran a siak fati na Eron e mu buna xena vil fatak a faisok sina priis; a faisok ina tatavai e paamuian a mu rabuna xena nangus a Piran. Saxa iri i taa memai priis malaan se Eron. La yaan si Yesus, na Kaiapas a memai priis sina mu Juda. Na Tama Jon ina Fasufan a saxa priis e nane fuuna faisok pe la Tang Lifu Lotu pe Jerusalem pana fulun saxa mon lana mariaas saxa. Na Sekaraia e tefin sina, na Elisabet, nare xapiak re bu Eron. (Lk 1:5)

S

Salfa (Sulfur) - Saxa buk faat xiis aava waan faasilak a put i taxa put. Lana Ulim ina Fata a mo aanabe' a mo i taxa raam e layaan i taxa raam a mafiu faagut.

Saniidrin (Sanhedrin) - A faxuvulan sina mu matalava ti Israel aava ri paamuian a mu Juda, malaan sena 'Parliment' sitaara tanin. La palou iri a mu memai sina mu Ferasi e mu Sedusi e mu mataa piran ti lana mu pabung xapiak sina mu Israel ri taxa waan. A xakatan iri a sangafilu pisiguak.

Sipsip Sina Piran (Lamb of God) - Saxa isi Yesus; i taxa fakalimaan o na Yesus a malaan sena sipsip aava ri punuxe xena tatavai pana lana Tang Lifu Lotu sina Piran. Ri fuuna siak a ria ina sipsip aave xena timine xuluna wai ina matana lifu la Yaan ina Paaliuan e vaxa xena kei tapin a lalosaat siri. Sena ria i Yesus a maraleian sina Piran i taa liu netaara aava taara namkai e vaxa i taxa kei tapin a lalosaat sitaara sait.

T

Tang Lifu Lotu (Temple) - Paamuina yaan ri vesan a Tang Lifu Lotu pe Jerusalem ri vesan a lifu lotu siri pana marapi e ri xalie pana 'Tabernacle'. Layaan ri vesane ri usi fatak a xaxaalua aava Piran a tavai na Moses pana. A saxa faisok sina mu pabung si Livai, ri taa yaase lana faletan siri la xobingil. Lana mu yaan sina piran 'king' Solomon aava lak si Devit, ri vesan a lifu lotu tuuna pana faat e wai. A magaafan ina lifu aave a roxo paaliu. Mui a mu Babilon ri galase layaan ri fa'onam a mu Israel. La yaan si Ezra narie Nehemiah ri vesan a fomirak Lifu Lotu pe Jerusalem. A Tang Lifu Lotu aava waan lana mu yaan si Yesus, na King Herot a vesane e a mu rabuna ina vavesai ri faisok

pana mariaas sangafilu talafaat pana pisaxa xena vesanaana.

Tang-Vaa'ul (Abyss) - A matana Ulim Ina Fata Aava Taxa Raam Vulai, a nobina ina fakasanaman e a nobina ina pis votan a saxano vovau saat fefexaxaas a yaan ri toxan a faisok. A bina aanabe' a nobina aava Piran taa pis na Setan e tapine xe lana pana mariaas 1000. (Kf 20)

Tiir (Animals for Sacrifice) - Lapaana vuputkai aava Piran fo tavai na Moses pana, a mu Juda ri taa lisan a saxano bulmakau o sipsip o meme o vaalus xe sina mu priis. A mu tiir aanabe' ri taa roxo paaliu pana piau ta mosaat la tari. A mu priis e nari mu pabung si Livai ri taa punuk a maana tiir e ri taa faram a xavil ina xe sina Piran e a meska aava waan lunai i taa siri xena fanganan. A ria ina mu tiir ri taa tiuane xe sina Piran senaso a toyan taxa waan lana ria e a toyan ve a mo sina Piran.

Turoxoian Fa'ui (New Agreement) - A turoxoian fa'ui a toxan a fufuna taragua malaan: a kuus fanaian sina Piran e a faisok si Natuna, na Yesus Krais. A Piran a vubuk rao i taa xel a rabuna talo ri taa faxuvul xuvul pana taasaxa toxan a lagafan molava malaan: a Piran a taap e xaradak xasingit e tang malangan e roxoyan sina taa galas xapin a maana mo xapiak aava pife malaan sena. A mu rabuna ri saat paaliu sena langai pesalaian siri e voxo a Piran i taa lisan nari faasilak la tana malaafaa? La ngusu Jeramaia (31:31) a Piran a kuus fanai o i taa vesan a turoxoian fa'ui talo a mu rabuna ri fexaxaas sena savat faasilak sina.

Lapaana masaman sina, a Piran a kas a salan xataara mu rabuna xena savat faasilak sina: taara taa namkai se Yesus Krais e a faisok sina. A Piran a feng na Yesus xe la xavala xena savat mataa tuuna. Na Yesus a luxan e waan la palou ina mu rabuna. Nane usi fatak a Ferawaian sina Piran e mu vuputkai sina mu Juda e nane maat xuluna bolo xataara mu rabuna xapiak. Taasaxa nane pife waan lana bina mamaat, a Piran a fatatoi fa'ulie e faneie la pamuaan sina. E voxo nari aava ri namkai sena, a Piran a gon xapin a fasaalan siri lapaana ria i Yesus talo ri taa waan lana pabung sina. E fulaa nane tavai nari pana Vovau Xaradak la xunus iri xena fapiti nari pana vilaana ina toyan fa'ui.

Turoxoian Xavai / Turoxoian Ti Kavai (Old Agreement) - A fufuna Turoxoian Xavai ve a maana vuputkai si Moses. Ti la palou ina maana rabuna xapiak a Piran fo siak fati na Abrahem e mu buna aava ri savat se Aisaak nare Yaakop xena waan a rabuna sina. E mui nane fatiginei na Moses xena paamuian a rabuna sina e xena kuusan fasavat a maana vuputkai aava mu rabuna taa usie tamo ri vubuk savat rabuna tuuna sina Piran. Taasaxa mu vuputkai aave ri toxan a gutan xena xafut mon a vilaana saat sina rabuna e xena fakasanam nari aava ri langai psealai e laxao nari. A vuputkai aave, ri piau ta gutan xena xavang a mataa o xul a xunus ina. E voxo la nugusu Jeramaia a Piran a kuus fatuxai o a Turoxoian Fa'ui i taa savat lumui. (Jer 31:31)

U

Ulim ina Fata [aava taxa raam vulai] (Lake of Fire) - A bina aanabe' va bina ina fakasanaman. A Piran a vesane xena fakasanam a mu angelo saat aava ri langai pesalai sina. Taasaxa la yaan fataxapiak a Piran i taa tapin a maana xaiyaas xapiak sina, mu angelo e mu rabuna, xe lana. A bina ri xalie pa Hel e na Maatan sait, re taa tapinan xe lana. (Kf 20:11-15) A Ulim ina Fata aanabe' a fataraguiaana maatan e tamo a

isina mataa pife waan lana Buuk ina Toyan i taa tapinan xe lana.

V

Vovau Xaradak (Holy Spirit) - A fatalatulaana nona Piran lapaana Tamana e Natuna. Nane toxan a faisok ina puk a xunus ina maana rabuna e waan xuluna rabuna aava ri namkai xena vil faxaradak nari. Layaan na Yesus a laak xe si Tamana, nane feng a Vovau Xaradak xena xavang a mu fefeng sina e na Yesus a xalie pana Saxa ina Famaluluman. A Vovau Xaradak i taxa kuus xakaavang tuuna e fatak mon se Yesus.

Vupung Patak (the Beast) - A saxa sisiak lava si Setan aava i taa savat ti la palou ina rabuna, faasilak a fataxapiak ina yaan. A mataa aanabeˈ na Setan taa fapirane xena paamuian a fatataganan sina nabeˈ la xavala. I taa faxuvul a mu bina sangafilu xapiak lapaana gutan sina e i taa toxan a vulak xuluna putuna aava viis ina a fexaxaas sena punuxe, taasaxa piau i taa maaf faˈulaa. A xasa isina mataa aanabeˈ ve, a Xaiyaas si Krais (Antichrist). Nane taa fe nai la Nobina Taap Xasingit e taa malalava o nane ve a Piran. E fulaa nane kuus o a mu rabuna ri pife fexaxaas sena faasot o maraan a mo tamo ri piau ta fakalimaanan sina la nori o la mari.

Vupung Yaamut (the False Prophet) - Nane vaxa, a saxa sisiak si Setan e i taa ferawai malalava sena Vupung Patak. Na Setan i taa tavaie pana gutan talo i taa fasavat a maana mo faˈipul. A mataa aanabeˈ i taa fasei a mu rabuna o ri taa vesan a maaradaang ina Vupung Patak e ri taa lotu xe sina e layaan ri bai vile, i taa punuk nari.

Vuputkai (Law) - A vapaling aanabeˈ a fuuna ferawai sena mu vuputkai aava Piran fatak a tavai na Moses pana. Taasaxa mu Ferasai ri pis faxuvul a mu fepitaian siri xuvul pana vuputkai aave e voxo ri fasavat a lagafan xana mu rabuna. A mu vuputkai sangafilu aava Piran a xaleie xuluna ro faat e tavai na Moses pana, ri malaan sena kam ina vuputkai senaso a maana buk vuputkai xaves ri savat seri.

Vuputuk (Circumcision) - A saxa vilaana sina mu Juda. Layaan a lak tomexaan a toxan a yaan pisiktul ri putuk tapin a fomirak xavil ina tana. Ri fuuna vil malaane xena fakalimaan o nari, ri mu rabuna sina Piran e ri usi a mu vuputkai sina.

W

Wain (Wine) - A raarum ina xalana wain o ‘grep’. A fuuna matoxol la fulun Septemba o Octoba e ri faxuvul a xalana aave e ri paas mimit nari e siak a raarum iri. Saxano yaan ri vesan a mo titifai pana tana meme e ri fulung a wain faˈui xe lana e saxano yaan ri timine lana ‘botol’ molava aava ri vesane pana xavala. Ri fuuna num a wain e vaxa ri irin pana.

X

Xakaavangan Xatam (Grace) - A xakaavangan sina Piran aava i taa tavai palou netaara pana, taara taa pife maraane o faisok xena siaxe. A fufuna xakaavangan xatam taxa waan lana vubuxan xasingitan sina Piran. Nane vubuxan xasingit a mu rabuna senaso nane vesan nari e i taxa xel nari xena waan xuvul pana. A salan xena savat sina taxa waan pe Yesus Krais aava Piran fo fenge xena maraan faˈuli netaara sena vilaana saat sitaara.

Xakalayan ti Kavai/Xakalayan Taap (Scripture) - Lana pok mono taara xalie pana ‘Olpela Testamen’. A toxan a Xakalayan si Moses lana, a xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai, a ‘buuk’ ina yanganan aava ri nangus a Piran pana, e a mu

xuuskuus ina waanan sina mu Juda.

Xakalayan Si Moses (Pentatuch) - A mu 'buuk' pama mata aava ri waan lana Buuk Baibel, la Turoxoian ti Kavai (Old Testament). Lana pok Hibru ri xalie pana 'Torah' a malasuf ina ve, Fepitaian. Na Moses a xaleie xena xuus fatexaas a mu Israel pana mu vuputkai sina Piran e pana so ta mo a Piran fo vile xena xavang nari. 65 Xel patak (Sanctify)- A Piran a xel patak a rabuna xasena vilaana e vubuxanan ti la xavala xena savat rabuna sina. (Rm15:16) A rabuna, ri fanei patak nari xa o xasanofuna xena vil a saxa buk faisok. Lana buuk Faisok (13:2) a Vovau Xaradak a xel patak na Pol nare Baanabas xena vil a faisok aava Piran a fakalimaan nare pana. E netaara aava taara namkai se Yesus taara fuuna fanei patak netaara xa xasena maana mo ti la xavala talo taara taa piau ta lalosaat sena.

A mu Xavil (Fractions) - A Xakalayan Taap taxa ferawai sena maana buk xavil.

1. A Fomirak Xavil (Tithe) -
   A malaan sena saxa mo lana sangafilu. A Piran a xuus a mu rabuna sina o ri taa tavaie pana maana fasangafiluiaana mo xena vil a faisok sina nabe' la xavala.
2. Saxano Mo/A Xavil Modak (1/3) -
   Layaan no siak a saxano mo e no taa fepatoxan nari lana pabung talatul voxo a saxa pabung ina talatul a malaan. A Xavil aanabe' a savat faaxaves lana Kuusan Fasavatan.

Xunavata (Heaven) - A bina sina Piran. Na Jon fo xalume e ferawai pana lana palagasai talafaat e pama ina Kuusan Fasavatan. Na Pol sait a xalume. (2 Kr 12)

Y

Yaamut (Apostle) - Nari mu Sangafilu Saxa pana Taragua aava na Yesus fo siak fati nari xena tigina paamuin a xasano rabuna sina. Lamina maatan sina nari, ri taxa paamuian a mu tinoxol sina Piran e ri lisan a Lagasai Roxo xe sina xasano rabuna. Paamua na Pol a pife saxa iri taasaxa na Yesus fo bure pana ngavuk ina yaamut e fenge xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo xe sina mu rabuna aava ri pife Juda.

Yaan ina Fangaafusan (Sabbath) - A fapisiguakaana yaan ina 'wiik' sina mu Israel. Lana yaan aave ri fuuna fangaafus mon, ri muneta faisok. Ri pife fexaxaas sena sung a fata o faf a fanganan, a faisok malaan ri fuuna vile la yaan paamua. Ri pife fexaxaas sena sangas lasuun, faasilak a kilamita saxa mon e ri muneta mamareiai o faasot pana saxa mo. Ri fuuna faxuvul mon xena lotu e nangus a Piran. Ri fuuna kat a ferawaian sina Piran e ri nai irimai mon. Tanin taara taxa xali a yaan aanabe' pana 'Sarere'. Saxanu yaan lava ina lotu siri, ri fuuna fakalimaane pana Yaan ina Fangaafusan sait.